

SAVITRI

Een Legende en een Symbool

Deel II en III

Sri Aurobindo

Savitri is een mantra
voor de transformatie van de wereld.

De Moeder

CONTENTS

Part Two

Book Four

THE BOOK OF BIRTH AND QUEST

Canto I: The Birth and Childhood of the Flame	560
Canto II: The Growth of the Flame	576
Canto III: The Call to the Quest	592
Canto IV: The Quest	604

Book Five

THE BOOK OF LOVE

Canto I: The Destined Meeting-Place	622
Canto II: Satyavan	628
Canto III: Satyavan and Savitri	642

INHOUD

Deel Twee

Boek Vier

HET BOEK VAN GEBOORTE EN QUEESTE

Canto I: De Geboorte en Kinderjaren van de Vlam	561
Canto II: De Groei van de Vlam	577
Canto III: De Roep van de Queeste	593
Canto IV: De Queeste	605

Boek Vijf

HET BOEK VAN LIEFDE

Canto I: De Voorbestemde Ontmoetingsplaats	623
Canto II: Satyavan	629
Canto III: Satyavan en Savitri	643

Book Six

THE BOOK OF FATE

Canto I: The Word of Fate	664
Canto II: The Way of Fate and the Problem of Pain	698

Book Seven

THE BOOK OF YOGA

Canto I: The Joy of Union; the Ordeal of the Foreknowledge of Death and the Heart's Grief and Pain	742
Canto II: The Parable of the Search for the Soul	758
Canto III: The Entry into the Inner Countries	780
Canto IV: The Triple Soul-Forces	804
Canto V: The Finding of the Soul	834
Canto VI: Nirvana and the Discovery of the All-Negating Absolute	850
Canto VII: The Discovery of the Cosmic Spirit and the Cosmic Consciousness	880

Book Eight

THE BOOK OF DEATH

Canto III: Death in the Forest	894
-----------------------------------	-----

Part Three

Book Nine

THE BOOK OF ETERNAL NIGHT

Canto I: Towards the Black Void	908
------------------------------------	-----

Boek Zes

HET BOEK VAN HET LOT

Canto I:	
Het Woord van het Lot	665
Canto II:	
De Loop van het Lot en het Probleem van de Pijn	699

Boek Zeven

HET BOEK VAN YOGA

Canto I:	
De Vreugde van de Hereniging; de Beproeving van het Voorweten van de Dood en de Smart en Pijn in het Hart	743
Canto II:	
De Parabel van de Zoektocht naar de Ziel	759
Canto III:	
Het Binnengaan in de Innerlijke Landen	781
Canto IV:	
De Drievoudige Ziele-Krachten	805
Canto V:	
Het Vinden van de Ziel	835
Canto VI:	
Nirvana en de Ontdekking van het Al-Ontkennende Absolute	851
Canto VII:	
De Ontdekking van de Kosmische Geest en het Kosmische Bewustzijn	881

Boek Acht

HET BOEK VAN DE DOOD

Canto III:	
De Dood in het Woud	895

Deel Drie

Boek Negen

HET BOEK VAN DE EEUWIGE NACHT

Canto I:	
Naar de Zwarte Leegte	909

Canto II: The Journey in Eternal Night and the Voice of the Darkness	926
-------------------------------------------------------------------------	-----

Book Ten

THE BOOK OF THE DOUBLE TWILIGHT

Canto I: The Dream Twilight of the Ideal	950
---------------------------------------------	-----

Canto II: The Gospel of Death and Vanity of the Ideal	962
----------------------------------------------------------	-----

Canto III: The Debate of Love and Death	984
--------------------------------------------	-----

Canto IV: The Dream Twilight of the Earthly Real	1016
-----------------------------------------------------	------

Book Eleven

THE BOOK OF EVERLASTING DAY

Canto I: The Eternal Day: The Soul's Choice and the Supreme Consummation	1062
-----------------------------------------------------------------------------	------

Book Twelve

EPILOGUE

Canto I: The Return to Earth	1130
---------------------------------	------

Canto II: De Reis door de Eeuwige Nacht en de Stem van de Duisternis	927
-------------------------------------------------------------------------	-----

Boek Tien

HET BOEK VAN DE TWEELEDIGE SCHEMERING

Canto I: De Droomschemering van het Ideaal	951
Canto II: Het Evangelie van de Dood en de IJdelheid van het Ideaal	963
Canto III: Het Debat van Liefde en Dood	985
Canto IV: De Droomschemering van de Aardse Werkelijkheid	1017

Boek Elf

HET BOEK VAN DE EEUWIGDURENDE DAG

Canto I: De Eeuwige Dag: De Keuze van de Ziel en de Allerhoogste Vervulling	1063
--------------------------------------------------------------------------------	------

Boek Twaalf

EPILOOG

Canto I: De Terugkeer naar de Aarde	1131
----------------------------------------	------

DEEL TWEE

Boeken IV - VIII

Boek Vier

Het Boek van Geboorte en Queeste

Canto One

The Birth and Childhood of the Flame

- A** Maenad of the cycles of desire
Around a Light she must not dare to touch,
Hastening towards a far-off unknown goal
Earth followed the endless journey of the Sun.
- 5 A mind but half-awake in the swing of the void
On the bosom of Inconscience dreamed out life
And bore this finite world of thought and deed
Across the immobile trance of the Infinite.
A vast immutable silence with her ran:
- 10 Prisoner of speed upon a jewelled wheel,
She communed with the mystic heart in Space.
Amid the ambiguous stillness of the stars
She moved towards some undisclosed event
And her rhythm measured the long whirl of Time.
- 15 In ceaseless motion round the purple rim
Day after day sped by like coloured spokes,
And through a glamour of shifting hues of air
The seasons drew in linked significant dance
The symbol pageant of the changing year.
- 20 Across the burning languor of the soil
Paced Summer with his pomp of violent noons
And stamped his tyranny of torrid light
And the blue seal of a great burnished sky.
Next through its fiery swoon or clotted knot
- 25 Rain-tide burst in upon torn wings of heat,
Startled with lightnings air's unquiet drowse,
Lashed with life-giving streams the torpid soil,
Overcast with flare and sound and storm-winged dark
The star-defended doors of heaven's dim sleep,
- 30 Or from the gold eye of her paramour
Covered with packed cloud-veils the earth's brown face.
Armies of revolution crossed the time-field,
The clouds' unending march besieged the world,
Tempests' pronunciamientos claimed the sky
- 35 And thunder drums announced the embattled gods.
A traveller from unquiet neighbouring seas,

Canto Een

De Geboorte en Kinderjaren van de Vlam

Als een Maenade van de cirkels van verlangen
Rondom een Licht dat zij niet moet durven raken,
Zich haastend naar een verre onbekende bestemming,
Zo volgde de aarde de eindeloze reis van de Zon.
Een geest slechts half ontwaakt in de omloop door de leegte 5
Verdroomde het leven aan de boezem van Onbewustheid
En droeg deze eindige wereld van gedachte en daad
Door de onbeweeglijke trance van de Oneindigheid.
Een onmetelijke onveranderlijke stilte bewoog met haar mee:
Een gevangene van snelheid op een juwelen wiel, 10
Zij sprak met het mystieke hart van de Ruimte.
Tussen het dubbelzinnige zwijgen van de sterren
Was zij op weg naar een of ander ongeopenbaard gebeuren
En haar ritme was een maat voor de langdurige maalstroom van de Tijd.
In onophoudelijke beweging aan de purperen rand 15
Spoedde dag na dag voorbij als kleurige spaken,
En door een betovering van wisselende kleurschakeringen van de lucht
Tekenden de seizoenen in een verbonden veelbetekenende dans
Het symbolische schouwspel van het veranderende jaar.
Over de brandende loomheid van de grond 20
Trok de Zomer met zijn praal van gewelddadige middagen
En drukte zijn tyrannieke stempel van verzegend licht
En het blauwe zegel van een weidse gepolijste hemel.
Toen, met zijn vurige bezwijming of geklonterde gestoldheid,
Barstte het regenseizoen los op razende vleugelen van hitte, 25
Deed met bliksemingen opschrikken de rusteloze sluimer van de lucht,
Geselde de verdoofde grond met levenbrengende stromen,
Overschaduwde met weerlicht en donder en storm-gevreugelde duisternis
De sterre-verdedigde deuren van 's hemels schemerige slaap,
Of overdekte voor het gouden oog van haar minnaar 30
Met samengepakte wolkenluiers het bruine aanzien van de aarde.
Legers van revolutie kruisten het tijdsveld,
De eindeloze opmars van de wolken belegerde de wereld,
Pronunciamento's van storm namen de hemel in bezit
En de rollende donder kondigde de in slagorde geschaarde goden aan. 35
Als een reiziger van onrustige aangrenzende zeeën

The dense-maned monsoon rode neighing through earth's hours:
Thick now the emissary javelins:
Enormous lightnings split the horizon's rim
40 And, hurled from the quarters as from contending camps,
Married heaven's edges steep and bare and blind:
A surge and hiss and onset of huge rain,
The long straight sleet-drift, clamours of winged storm-charge,
Throgs of wind-faces, rushing of wind-feet
45 Hurrying swept through the prone afflicted plains:
Heaven's waters trailed and dribbled through the drowned land.
Then all was a swift stride, a sibilant race,
Or all was tempest's shout and water's fall.
A dimness sagged on the grey floor of day,
50 Its dingy sprawling length joined morn to eve,
Wallowing in sludge and shower it reached black dark.
Day a half darkness wore as its dull dress.
Light looked into dawn's tarnished glass and met
Its own face there, twin to a half-lit night's:
55 Downpour and drip and seeping mist swayed all
And turned dry soil to bog and reeking mud:
Earth was a quagmire, heaven a dismal block.
None saw through dank drenched weeks the dungeon sun.
Even when no turmoil vexed air's sombre rest,
60 Or a faint ray glimmered through weeping clouds
As a sad smile gleams veiled by returning tears,
All promised brightness failed at once denied
Or, soon condemned, died like a brief-lived hope.
Then a last massive deluge thrashed dead mire
65 And a subsiding mutter left all still,
Or only the muddy creep of sinking floods
Or only a whisper and green toss of trees.
Earth's mood now changed; she lay in lulled repose,
The hours went by with slow contented tread:
70 A wide and tranquil air remembered peace,
Earth was the comrade of a happy sun.
A calmness neared as of the approach of God,
A light of musing trance lit soil and sky
And an identity and ecstasy
75 Filled meditation's solitary heart.
A dream loitered in the dumb mind of Space,
Time opened its chambers of felicity,
An exaltation entered and a hope:
An inmost self looked up to a heavenlier height,
80 An inmost thought kindled a hidden flame
And the inner sight adored an unseen sun.
Three thoughtful seasons passed with shining tread

Reed de dicht-bemaande moesson hinnekend door de aardse uren:
 Dicht regenden nu de afgezonden javelijnen:
 Kolossale bliksemschichten kliefdén de horizonsrand
 En huwden, geworpen vanuit de windstreken als uit strijdende kampen, 40
 Des hemels uiteinden stijl en kaal en blind:
 In een vloedgolf en gesis en belaagd door reusachtige regenval, woedden
 De langdurige zware meegevoerde hagelbuien, het geraas van gevleugelde stormaanvallen,
 Menigten van wind-gezichten, het snellen van wind-voeten
 Jachtig over de neergeslagen geteisterde vlakten: 45
 De hemelwateren dreven naijlend over het verdronken land.
 Dan ging al weer met vliegende haast, een sissende wedren,
 Of al was het gieren van de storm en het vallen van water.
 Een schemering daalde over de sombere grond van de dag,
 Zijn vale vormeloze duur verbond morgen en avond, 50
 Gewenteld in slik en regenvlaag bereikte het de diepste duisternis.
 De dag droeg een halfduister als zijn donkere kleed.
 Licht keek in de dofgeworden spiegel van de dageraad
 En zag daar zijn eigen gezicht, de tweeling van een half-verlichte nacht:
 Stortregen en drup en doordringende mist beheersten alles 55
 En maakte van droge grond een moeras en stinkende modder:
 De aarde was een modderpoel, de hemel een sombere blokkade.
 Niemand die in bedompte doordrenkte weken de gekerkerde zon zag.
 Zelfs wanneer geen tumult de sombere rust van de lucht verstoorde,
 Of een zwakke lichtstraal glinsterde door de wenende wolken 60
 Zoals een bedroefde glimlach schemert versluisd door terugkerende tranen,
 Faalde elke belofte van helderheid, onmiddellijk ontkend,
 Of stierf, weldra verworpen, als hoop van korte duur.
 Dan geselde een laatste kolossale stortvloed het dode slijk
 En een afnemend gerommel liet alles stil, 65
 Of alleen het modderige sijpelen van wegebbende overstromingen
 Of slechts een fluisteren en zwaaiend groen van bomen.
 De aardse stemming veranderde nu; zij lag gekalmeerd in rust,
 De uren gingen voorbij met trage tevreden tred:
 Een ruime en kalme lucht herinnerde zich vrede, 70
 De aarde was de kameraad van een gelukkige zon.
 Een kalmte kwam dichterbij als was het het naderen van God,
 Een licht van mijmerende trance verlichtte grond en hemel
 En een vereenzelviging en extase
 Vulde het afgezonderde hart van meditatie. 75
 Een droom waarde rond in de verstomde geest van de Ruimte,
 De Tijd opende zijn kamers van weldadigheid,
 Een geestvervoering drong binnen en een hoop:
 Een innerlijkst zelf keek op naar een hemelser hoogte,
 Een innerlijkste gedachte wekte een verborgen vlam 80
 En het innerlijke zicht aanbad een onzichtbare zon.
 Drie zorgzame seizoenen verstreken met stralende tred

And scanning one by one the pregnant hours
Watched for a flame that lurked in luminous depths,
85 The vigil of some mighty birth to come.
Autumn led in the glory of her moons
And dreamed in the splendour of her lotus pools
And Winter and Dew-time laid their calm cool hands
On Nature's bosom still in a half sleep
90 And deepened with hues of lax and mellow ease
The tranquil beauty of the waning year.
Then Spring, an ardent lover, leaped through leaves
And caught the earth-bride in his eager clasp;
His advent was a fire of irised hues,
95 His arms were a circle of the arrival of joy.
His voice was a call to the Transcendent's sphere
Whose secret touch upon our mortal lives
Keeps ever new the thrill that made the world,
Remoulds an ancient sweetness to new shapes
100 And guards intact unchanged by death and Time
The answer of our hearts to Nature's charm
And keeps for ever new, yet still the same,
The throb that ever wakes to the old delight
And beauty and rapture and the joy to live.
105 His coming brought the magic and the spell;
At his touch life's tired heart grew glad and young;
He made joy a willing prisoner in her breast.
His grasp was a young god's upon earth's limbs:
Changed by the passion of his divine outbreak
110 He made her body beautiful with his kiss.
Impatient for felicity he came,
High-fluting with the col's happy voice,
His peacock turban trailing on the trees;
His breath was a warm summons to delight,
115 The dense voluptuous azure was his gaze.
A soft celestial urge surprised the blood
Rich with the instinct of God's sensuous joys;
Revealed in beauty, a cadence was abroad
Insistent on the rapture-thrill in life:
120 Immortal movements touched the fleeting hours.
A godlike packed intensity of sense
Made it a passionate pleasure even to breathe;
All sights and voices wove a single charm.
The life of the enchanted globe became
125 A storm of sweetness and of light and song,
A revel of colour and of ecstasy,
A hymn of rays, a litany of cries:
A strain of choral priestly music sang

En zagen, terwijl een voor een de vruchtbare uren werden doorvorst,
 Uit naar een vlam die zich in lichtende diepten verschool,
 De wake van een of andere machtige geboorte die komen gaat. 85
 De Herfst ging voor in de glorie van haar manen
 En droomde met de pracht van haar lotusvijvers
 En Winter en tijd van Dauw legden hun kalme koele handen
 Op de boezem van de Natuur die nog half sliep
 En verdiepten met kleurschakeringen van ontspanning en gerijpt welbehagen 90
 De serene schoonheid van het vergane jaar.
 Dan kwam de Lente, een hartstochtelijke minnaar, gesprongen door de bladeren
 En hield de aarde-bruid in zijn geestdriftige greep;
 Zijn nadering was een regenboogkleurig vuur,
 Zijn armen vormden een cirkel van de komst van vreugde. 95
 Zijn stem was een roep naar de sfeer van het Transcendente
 Welks geheime aanraking op ons sterfelijke leven
 Altijd de huivering levend houdt die de wereld schiep,
 Die een vroegere lieflijkheid omvormt naar nieuwe gedaanten,
 En intact, onveranderd door dood en Tijd, bewaakt 100
 Het antwoord van ons hart op de betovering van de Natuur
 En aldoor hernieuwt, en toch hetzelfde laat,
 De harteklop die altijd weer het vroegere geluk wekt
 En schoonheid en verrukking en de vreugde om te leven.
 Zijn komst bracht de magie en de betovering; 105
 Door hem aangeraakt werd 's levens vermoeide hart weer blij en jong;
 Hij maakte van vreugde een gewillige gevangene in haar borst.
 Zijn greep was die van een jonge god op aardse ledematen:
 Veranderd door de hartstocht van zijn goddelijke uitbarsting
 Werd haar lichaam mooi van zijn kus. 110
 Begerig naar gelukzaligheid kwam hij,
 Opgetogen fluitend met de gelukkige stem van de coil,
 En sleepte zijn pauwe-tooi achter zich aan tussen de bomen;
 Zijn adem was een vurige oproep tot geluk,
 Het diepe weelderige azuur was zijn blik. 115
 Een zachte hemelse aandrang verraste het bloed,
 Rijk van het instinct van Gods sensuele vreugdes;
 Geopenbaard in schoonheid, was een cadens overal
 Aandringend op de verrukkings-huivering van het leven:
 Onsterfelijke impulsen raakten aan de vluchtige uren. 120
 Een godgelijke samengepakte intensiteit van betekenis
 Maakte het tot een hartstochtelijk genoeg om zelfs maar te ademhalen;
 Elke aanblik en stem weefde zich tot één enkele betovering samen.
 Het leven van de bekoorde globe werd
 Een storm van beminnelijkheid en van licht en lied, 125
 Een pretmakerij van kleur en van extase,
 Een hymne van stralen, een litanie van kreten:
 Een melodie van priesterlijke koraalmuziek zong

And, swung on the swaying censer of the trees,
130 A sacrifice of perfume filled the hours.
Asocas burned in crimson spots of flame,
Pure like the breath of an unstained desire
White jasmines haunted the enamoured air,
Pale mango-blossoms fed the liquid voice
135 Of the love-maddened col, and the brown bee
Muttered in fragrance mid the honey-buds.
The sunlight was a great god's golden smile.
All Nature was at beauty's festival.
In this high signal moment of the gods
140 Answering earth's yearning and her cry for bliss,
A greatness from our other countries came.
A silence in the noise of earthly things
Immutably revealed the secret Word,
A mightier influx filled the oblivious clay:
145 A lamp was lit, a sacred image made.
A mediating ray had touched the earth
Bridging the gulf between man's mind and God's;
Its brightness linked our transience to the Unknown.
A spirit of its celestial source aware
150 Translating heaven into a human shape
Descended into earth's imperfect mould
And wept not fallen to mortality,
But looked on all with large and tranquil eyes.
One had returned from the transcendent planes
155 And bore anew the load of mortal breath,
Who had striven of old with our darkness and our pain;
She took again her divine unfinished task:
Survivor of death and the aeonic years,
Once more with her fathomless heart she fronted Time.
160 Again there was renewed, again revealed
The ancient closeness by earth-vision veiled,
The secret contact broken off in Time,
A consanguinity of earth and heaven,
Between the human portion toiling here
165 And an as yet unborn and limitless Force.
Again the mystic deep attempt began,
The daring wager of the cosmic game.
For since upon this blind and whirling globe
Earth-plasm first quivered with the illumining mind
170 And life invaded the material sheath
Afflicting Inconscience with the need to feel,
Since in Infinity's silence woke a word,
A Mother-wisdom works in Nature's breast
To pour delight on the heart of toil and want

En, zwaaiend met het slingerende wierookvat der bomen,
 Vulde een geurige offerande de uren. 130
 Asoca's vlamden met karmozijnen vlekken van vuur,
 Puur als de adem van een onbevlekt verlangen
 Waarde witte jasmijn rond in de bekoorde lucht,
 Bleke mango-bloesems voedden de vloeibare stem
 Van de van liefde gekgeworden coël, en de bruine bij 135
 Gonsde in de geurigheid tussen de honing-knoppen.
 Het zonlicht was de gouden glimlach van een geweldige god.
 Heel de Natuur was het festival van schoonheid.
 Op dit verheven, glansrijke moment van de goden
 In antwoord op de aardse hunkering en haar roep om gelukzaligheid, 140
 Kwam een grootsheid vanuit onze andere landen.
 Een stilte onder het rumoer van aardse dingen
 Onthulde onveranderlijk het geheime Woord,
 Een machtiger toevloed vulde de vergeetachtige klei:
 Een licht was ontstoken, een geheiligde beeltenis gemaakt. 145
 Een bemiddelende lichtstraal had de aarde aangeraakt
 En overbrugde het menselijk verstand en dat van God;
 Deze helderheid verbond onze kortstondigheid met het Onbekende.
 Een geest bewust van zijn hemelse bron,
 De hemel vertaald in menselijke gedaante, 150
 Daalde af in de aardse onvolmaakte vorm
 En weende niet, vervallen tot sterfelijkheid,
 Doch bezag alles met grote en kalme ogen.
 Één was weergekeerd van de transcendente sferen
 En droeg opnieuw de last van sterfelijke adem, 155
 Die vanouds gestreden heeft met onze duisternis en onze pijn;
 Zij hervatte wederom haar goddelijke onvoltooide taak:
 Als overlevende van de dood en van de eonische jaren,
 Stond zij opnieuw met haar peilloze hart tegenover de Tijd.
 Andermaal was hernieuwd, andermaal onthuld 160
 De oeroude nabijheid door het aardse zicht versluierd,
 Het geheime contact verbroken door de Tijd,
 Een bloedverwantschap van aarde en hemel,
 Tussen het menselijke deel dat hier zwoegt
 En een vooralsnog ongeboren en grenzeloze Kracht. 165
 Opnieuw nam de mystieke diepzinnige poging een aanvang,
 Het vermetele waagstuk van het kosmische spel.
 Want sinds op deze blinde en wervelende wereldbol
 Het aardse plasma voor het eerst trilde van het verlichtende mentale
 En het leven zich van het materiële omhulsel meester maakte 170
 En het Onbewuste teisterde met de behoefte om te voelen,
 Sedert in Oneindigheids stilte een woord ontwaakte,
 Werkt er een Moeder-wijsheid in de borst van de Natuur
 Om geluk uit te storten over het hart van zwoegen en gebrek

- 175 And press perfection on life's stumbling powers,
Impose heaven-sentience on the obscure abyss
And make dumb Matter conscious of its God.
Although our fallen minds forget to climb,
Although our human stuff resists or breaks,
- 180 She keeps her will that hopes to divinise clay;
Failure cannot repress, defeat o'erthrow;
Time cannot weary her nor the Void subdue,
The ages have not made her passion less;
No victory she admits of Death or Fate.
- 185 Always she drives the soul to new attempt;
Always her magical infinitude
Forces to aspire the inert brute elements;
As one who has all infinity to waste,
She scatters the seed of the Eternal's strength
- 190 On a half-animate and crumbling mould,
Plants heaven's delight in the heart's passionate mire,
Pours godhead's seekings into a bare beast frame,
Hides immortality in a mask of death.
Once more that Will put on an earthly shape.
- 195 A Mind empowered from Truth's immutable seat
Was framed for vision and interpreting act
And instruments were sovereignly designed
To express divinity in terrestrial signs.
Outlined by the pressure of this new descent
- 200 A lovelier body formed than earth had known.
As yet a prophecy only and a hint,
The glowing arc of a charmed unseen whole,
It came into the sky of mortal life
Bright like the crescent horn of a gold moon
- 205 Returning in a faint illumined eve.
At first glimmering like an unshaped idea
Passive she lay sheltered in wordless sleep,
Involved and drowned in Matter's giant trance,
An infant heart of the deep-caved world-plan
- 210 In cradle of divine inconscience rocked
By the universal ecstasy of the suns.
Some missioned Power in the half-wakened frame
Nursed a transcendent birth's dumb glorious seed
For which this vivid tenement was made.
- 215 But soon the link of soul with form grew sure;
Flooded was the dim cave with slow conscient light,
The seed grew into a delicate marvellous bud,
The bud disclosed a great and heavenly bloom.
At once she seemed to found a mightier race.
- 220 Arrived upon the strange and dubious globe

En volmaaktheid te drukken op 's levens struikelende machten, Om hemelse waarneming op te leggen aan de donkere afgrond En de sprakeloze Materie bewust te maken van zijn God.	175
Ofschoon ons gevallen verstand vergeet om te klimmen, Ofschoon onze menselijke substantie weerstand biedt of breekt, Houdt zij haar wil die er op hoopt om klei te vergoddelijken;	180
Mislukking beteugelt haar niet, noch kan de nederlaag haar ten val brengen; Tijd kan haar niet vermoeien noch kan de Leegte haar onderwerpen, De eeuwen hebben niet haar hartstocht verminderd; Geen overwinning staat zij toe aan Dood of Lot.	
Altijd drijft zij de ziel tot nieuwe pogingen; Altijd dwingt haar magische onbegrensdeheid Om de inerte ruwe elementen te bezielen;	185
Als een die heel de oneindigheid te verspillen heeft, Stroot zij het zaad rond van de kracht van het Eeuwige Over een half-bezielde en brokkelige teelaarde,	190
Plant het hemelse geluk in het hartstochtelijke slijk van het hart, Giet het zoeken van de godheid in een schraal beeste-gestel, Verbergt onsterfelijkheid achter een masker van dood. Opnieuw nam die Wilskracht een aardse gedaante.	
Een Verstand gemachtigd vanuit de onveranderlijke zetel van de Waarheid Was vervaardigd voor gezichtsvermogen en vertolkende daad En instrumenten werden doeltreffend ontworpen Om goddelijkheid uit te drukken in ondermaanse tekenen.	195
Afgetekend onder het gewicht van deze nieuwe nederdaling Werd een liefvalliger lichaam gevormd dan de aarde had gekend.	200
Vooralsnog slechts een voorspelling en een aanwijzing, De stralende boog van een verrukt onzichtbaar geheel, Verscheen het aan de hemel van het sterfelijke leven Helder als de wassende sikkel van een gouden maan	
Die opnieuw tevoorschijn kwam in een zwak verlichte avondstond. Eerst glinsterend als een vormeloos idee Lag zij passief, beschut in woordloze slaap, Verwikkeld en verzonken in de reusachtige trance van de Materie,	205
Een kinderhart van het diep-doorgraven wereldplan Op de bakermat van goddelijke onbewustheid gewiegd Door de universele extase van de zonnen.	210
Een of andere gezonden Macht in het half-ontwaakte bestel Koesterde het stille glorieuze zaad van een transcendente geboorte Waarvoor dit heldere onderkomen was gemaakt.	
Doch weldra werd de verbinding van de ziel met de vorm zeker; De schemerige spelonk werd overstroomd met langzaam bewust licht, Het zaad groeide uit tot een tere wonderschone knop, De knop onthulde een grootse en hemelse bloem.	215
Terstond scheen zij een machtiger ras te vestigen. Gearriveerd op de vreemde en dubbelzinnige globe	220

The child remembering inly a far home
Lived guarded in her spirit's luminous cell,
Alone mid men in her diviner kind.
Even in her childish movements could be felt
225 The nearness of a light still kept from earth,
Feelings that only eternity could share,
Thoughts natural and native to the gods.
As needing nothing but its own rapt flight
Her nature dwelt in a strong separate air
230 Like a strange bird with large rich-coloured breast
That sojourns on a secret fruited bough,
Lost in the emerald glory of the woods
Or flies above divine unreachable tops.
Harmoniously she impressed the earth with heaven.
235 Aligned to a swift rhythm of sheer delight
And singing to themselves her days went by;
Each minute was a throb of beauty's heart;
The hours were tuned to a sweet-toned content
Which asked for nothing, but took all life gave
240 Sovereignly as her nature's inborn right.
Near was her spirit to its parent Sun,
The Breath within to the eternal joy.
The first fair life that breaks from Nature's swoon,
Mounts in a line of rapture to the skies;
245 Absorbed in its own happy urge it lives,
Sufficient to itself, yet turned to all:
It has no seen communion with its world,
No open converse with surrounding things.
There is a oneness native and occult
250 That needs no instruments and erects no form;
In unison it grows with all that is.
All contacts it assumes into its trance,
Laugh-tossed consents to the wind's kiss and takes
Transmutingly the shocks of sun and breeze:
255 A blissful yearning riots in its leaves,
A magic passion trembles in its blooms,
Its boughs aspire in hushed felicity.
An occult godhead of this beauty is cause,
The spirit and intimate guest of all this charm,
260 This sweetness's priestess and this reverie's muse.
Invisibly protected from our sense
The Dryad lives drenched in a deeper ray
And feels another air of storms and calms
And quivers inwardly with mystic rain.
265 This at a heavenlier height was shown in her.
Even when she bent to meet earth's intimacies

Leefde het kind dat zich inwendig een ver huis herinnerde
 Beschermd in de lichtende cel van haar geest,
 Alleen tussen mensen in haar goddelijker aard.
 Zelfs in haar kinderlijke bewegingen kon de nabijheid
 Worden gevoeld van een licht dat nog voor de aarde werd verhuld, 225
 Gevoelens die slechts de eeuwigheid kon delen,
 Gedachten natuurlijk en aangeboren aan de goden.
 Terwijl zij niets nodig had dan haar eigen gezwinde vlucht
 Verbleef haar natuur in een krachtige afzonderlijke sfeer
 Als een vreemde vogel met grootmoedige rijkgekleurde borst 230
 Die vertoeft op een geheime vruchtdragende tak,
 Verloren in de smaragdgroene glorie van de wouden
 Of vliegend boven goddelijke onbereikbare toppen.
 Op harmonieuze wijze drukte zij op de aarde het stempel van de hemel.
 Zich richtend naar een snel ritme van puur geluk 235
 En zingend in zichzelf vergleden haar dagen;
 Elk ogenblik was een klop van het hart van schoonheid;
 De uren waren afgestemd op een zoetgevooisde tevredenheid
 Die vroeg om niets, doch alles nam wat het leven gaf
 Onafhankelijk als het ingeboren recht van haar natuur. 240
 Haar geest leefde dichtbij zijn ouderlijke Zon,
 De Adem binnenin dichtbij de eeuwige vreugde.
 Het eerste schone leven dat de bezwijming van de Natuur doorbreekt,
 Klimt in een lijn van verrukking naar de hemelen;
 Opgenomen in zijn eigen gelukkige impuls leeft het, 245
 Genoeg voor zichzelf, en toch gekeerd naar al:
 Het heeft geen zichtbare voeling met zijn wereld,
 Geen openlijke omgang met dingen om zich heen.
 Er is een eenheid ingeboren en occult
 Die geen instrumenten nodig heeft en geen vormen bouwt; 250
 Eendrachtig groeit het met al wat is.
 Elk contact neemt het in zijn trance op,
 Door lach bewogen stemt het in met de kus van de wind,
 En ondergaat de vormende schokken van zon en bries:
 Een zalignakende hunkering woedt in zijn bladeren, 255
 Een magische hartstocht beeft in zijn bloesems,
 De takken aspireren in verstilde weldadigheid.
 Een occulte godheid is van deze schoonheid oorzaak,
 De geest en innerlijke gast van al deze betovering,
 De priesteres van deze lieflijkheid en de muze van deze mijmerij. 260
 Onzichtbaar beschermd voor onze waarneming
 Woont de Dryade gedompeld in diepere stralen
 En voelt een andere lucht van stormen en kalmten
 En trilt inwendig van mystieke regen.
 Dit was op hemelsere hoogte in haar geopenbaard. 265
 Zelfs wanneer zij neigde om aardse vertrouwdheden te ontmoeten

Her spirit kept the stature of the gods;
It stooped but was not lost in Matter's reign.
A world translated was her gleaming mind,
270 And marvel-mooned bright crowding fantasies
Fed with spiritual sustenance of dreams
The ideal goddess in her house of gold.
Aware of forms to which our eyes are closed,
Conscious of nearnesses we cannot feel,
275 The Power within her shaped her moulding sense
In deeper figures than our surface types.
An invisible sunlight ran within her veins
And flooded her brain with heavenly brilliances
That woke a wider sight than earth could know.
280 Outlined in the sincerity of that ray
Her springing childlike thoughts were richly turned
Into luminous patterns of her soul's deep truth,
And from her eyes she cast another look
On all around her than man's ignorant view.
285 All objects were to her shapes of living selves
And she perceived a message from her kin
In each awakening touch of outward things.
Each was a symbol power, a vivid flash
In the circuit of infinities half-known;
290 Nothing was alien or inanimate,
Nothing without its meaning or its call.
For with a greater Nature she was one.
As from the soil sprang glory of branch and flower,
As from the animal's life rose thinking man,
295 A new epiphany appeared in her.
A mind of light, a life of rhythmic force,
A body instinct with hidden divinity
Prepared an image of the coming god;
And when the slow rhyme of the expanding years
300 And the rich murmurous swarm-work of the days
Had honey-packed her sense and filled her limbs,
Accomplishing the moon-orb of her grace,
Self-guarded in the silence of her strength
Her solitary greatness was not less.
305 Nearer the godhead to the surface pressed,
A sun replacing childhood's nebula
Sovereign in a blue and lonely sky.
Upward it rose to grasp the human scene:
The strong Inhabitant turned to watch her field.
310 A lovelier light assumed her spirit brow
And sweet and solemn grew her musing gaze;
Celestial-human deep warm slumbrous fires

Behield haar geest de statuur van de goden;
 Zij verwaardigde zich doch verloor zich niet in het rijk van de Materie.
 Een wereld vertaald was haar stralende geest,
 En door een wonder-maan beschenen heldere veelvuldige fantasieën 270
 Voedden met een spirituele voedingsbron van dromen
 De ideale godin in haar huis van goud.
 Van vormen gewaar waarvoor onze ogen gesloten zijn,
 Bewust van nabijheden door ons ongevoeld,
 Schiep de Macht binnenin haar haar vormende besef 275
 Met diepzinniger figuren dan onze oppervlakkige zinnebeelden.
 Een onzichtbaar zonlicht stroomde door haar aderen
 En overspoelde haar brein met hemelse helderheden
 Die een ruimer zicht wekten dan de aarde kennen kon.
 Geschetst in de oprechtheid van die stralen 280
 Waren haar ontspringende onschuldige gedachten rijkelijk veranderd
 In lichtende patronen van de diepe waarheid van haar ziel,
 En uit haar ogen wierp zij een andere blik
 Op alles om haar heen dan het onwetende zicht van de mens.
 Elk voorwerp was voor haar de gedaante van een levend zelf 285
 En zij bespeurde een boodschap van haar verwanten
 Met elke ontwakende aanraking van uiterlijke dingen.
 Elk was een symbolische macht, een heldere lichtflits
 In de kringloop van half-bekende oneindigheden;
 Niets was vreemd of levenloos, 290
 Niets was zonder betekenis of appèl.
 Want zij was één met een grotere Natuur.
 Zoals uit de grond glorie van tak en bloesem ontsprong,
 Zoals uit het dierlijke leven de denkende mens verrees,
 Zo daagde in haar een nieuwe epifanie. 295
 Een geest van licht, een leven van ritmische kracht,
 Een lichaam doordrongen van een verborgen goddelijkheid
 Bereidde een beeltenis voor van de komende god;
 En toen het langzame rijm van de zich ontvouwende jaren
 En het rijke ruisende zwermen van de dagen 300
 Haar gemoed met honing hadden beladen en haar ledematen gevuld
 En de maan-boog van haar gratie hadden tot stand gebracht,
 Was, zelf-behoed in de stilte van haar kracht,
 Haar teruggetrokken grootsheid er niet minder om.
 Dichter naar de oppervlakte drong nu de godheid, 305
 Een zon die de plaats innam van de nevelen van de jeugd
 Soeverein aan een blauwe en eenzame hemel.
 Omhoog rees het om het menselijke tafereel te omvatten:
 De sterke Bewoonster wendde zich om haar arbeidsterrein te aanschouwen.
 Een lieflijker licht nam bezit van haar geestes voorhoofd 310
 En beminnelijk en ernstig werd haar mijmerende blik;
 Hemels-menselijke diepe warme sluimerende vuren

- Woke in the long fringed glory of her eyes
Like altar-burnings in a mystic shrine.
- 315 Out of those crystal windows gleamed a will
That brought a large significance to life.
Holding her forehead's candid stainless space
Behind the student arch a noble power
Of wisdom looked from light on transient things.
- 320 A scout of victory in a vigil tower,
Her aspiration called high destiny down;
A silent warrior paced in her city of strength
Inviolable, guarding Truth's diamond throne.
A nectarous haloed moon her passionate heart
- 325 Loved all and spoke no word and made no sign,
But kept her bosom's rapturous secrecy
A blissful ardent moved and voiceless world.
Proud, swift and joyful ran the wave of life
Within her like a stream in Paradise.
- 330 Many high gods dwelt in one beautiful home;
Yet was her nature's orb a perfect whole,
Harmonious like a chant with many tones,
Immense and various like a universe.
The body that held this greatness seemed almost
- 335 An image made of heaven's transparent light.
Its charm recalled things seen in vision's hours,
A golden bridge spanning a faery flood,
A moon-touched palm-tree single by a lake
Companion of the wide and glimmering peace,
- 340 A murmur as of leaves in Paradise
Moving when feet of the Immortals pass,
A fiery halo over sleeping hills,
A strange and starry head alone in Night.

END OF CANTO ONE

Ontwaakten in de lang-omzoomde glorie van haar ogen
 Als altaar-lichten in een door mysteriën gehuld heiligdom.
 Uit die kristallen vensters straalde een wilskracht 315
 Die een grootse betekenis bracht voor het leven.
 De openhartige vlekkeloze ruimte bekleedend van haar voorhoofd
 Keek vanachter de leerling-welving een nobele macht
 Van wijsheid uit vanuit het licht naar vergankelijke dingen.
 Als een verkenner van victorie in een toren van waakzaamheid, 320
 Riep haar aspiratie de hoge lotsbestemming omlaag;
 Een stille strijdster schreed door haar stad van kracht
 Ongeschonden, wakend over de diamanten troon van Waarheid.
 Een omkranste nectar-maan als haar hartstochtelijke hart
 Beminde al en sprak geen woord en gaf geen teken, 325
 Doch behield de verrukte heimelijkheid in haar boezem
 Als een gelukzalige vurige bewogen en stemloze wereld.
 Trots, gezwind en vol van vreugde kwam de vloedgolf van het leven
 Bij haar binnen als een rivier in het Paradijs.
 Vele verheven goden woonden in één wonderschoon huis; 330
 Toch vormde de boog van haar natuur een volmaakt geheel,
 Harmonieus als een lied van vele tonen,
 Immens en gevarieerd gelijk een universum.
 Het lichaam dat aan deze grootsheid plaats bood geleek bijna
 Een beeltenis gemaakt van 's hemels transparante licht. 335
 Zijn charme herinnerde aan dingen gezien in uren van visioenen,
 Een gouden brug die de feeëriekke stroom overspande,
 Één enkele maan-gekuste palmboom aan een meer
 Als metgezellin van de ruime en schimmerende vrede,
 Een ruisen als van bladeren in het Paradijs 340
 Die bewegen wanneer de voeten van de Onsterfelijken voorbijgaan,
 Een vlamme stralenkrans boven slapende heuvelen,
 Een vreemde en fonkelende speerpunt alleen in de Nacht.

EINDE VAN CANTO EEN

Canto Two

The Growth of the Flame

A land of mountains and wide sun-beat plains
And giant rivers pacing to vast seas,
A field of creation and spiritual hush,
Silence swallowing life's acts into the deeps,
5 Of thought's transcendent climb and heavenward leap,
A brooding world of reverie and trance,
Filled with the mightiest works of God and man,
Where Nature seemed a dream of the Divine
And beauty and grace and grandeur had their home,
10 Harboured the childhood of the incarnate Flame.
Over her watched millennial influences
And the deep godheads of a grandiose past
Looked on her and saw the future's godheads come
As if this magnet drew their powers unseen.
15 Earth's brooding wisdom spoke to her still breast;
Mounting from mind's last peaks to mate with gods,
Making earth's brilliant thoughts a springing-board
To dive into the cosmic vastnesses,
The knowledge of the thinker and the seer
20 Saw the unseen and thought the unthinkable,
Opened the enormous doors of the unknown,
Rent man's horizons into infinity.
A shoreless sweep was lent to the mortal's acts,
And art and beauty sprang from the human depths;
25 Nature and soul vied in nobility.
Ethics the human keyed to imitate heaven;
The harmony of a rich culture's tones
Refined the sense and magnified its reach
To hear the unheard and glimpse the invisible
30 And taught the soul to soar beyond things known,
Inspiring life to greaten and break its bounds,
Aspiring to the Immortals' unseen world.
Leaving earth's safety daring wings of Mind
Bore her above the trodden fields of thought
35 Crossing the mystic seas of the Beyond
To live on eagle heights near to the Sun.

Canto Twee

De Groei van de Vlam

Een land van bergen en weidse zonovergoten vlakten
En machtige rivieren stromend naar onmetelijke zeeën,
Een veld van schepping en spiritueel stilzwijgen,
Stilte die 's levens daden opslokt in de diepten, 5
En de transcendente klim en hemelwaartse sprong van het denken,
Een mijmerende wereld van droombeeld en trance,
Gevuld met de machtigste werken van God en mens,
Waar de Natuur een droom leek van het Goddelijke
En schoonheid en sierlijkheid en grootsheid hun thuis hadden, 10
Huisvestte de kinderjaren van de geïncarneerde Vlam.
Over haar waakten duizendjarige invloeden
En de geheimzinnige godheden van een grandioos verleden
Aanschouwden haar en zagen de toekomstige godheden komen
Als trok deze magneet hun onzichtbare machten aan. 15
De aardse mijmerende wijsheid sprak tot haar stille borst;
Klimmend vanaf verstands laatste toppen om te huwen met goden,
Door van de aardse briljante gedachten een springplank te maken
Om de duik te nemen in de kosmische uitgestrektheden,
Zagen de kennis van de denker en de ziener 20
Het ongeziene en dachten het ondenkbare,
Openden de enorme deuren van het onbekende,
Scheurden 's mensen horizonten naar de oneindigheid.
Een oeverloze reikwijdte werd geschonken aan sterfelijk handelen,
En kunst en schoonheid ontsprong aan de menselijke diepten; 25
Natuur en ziel wedijverden in edelmoedigheid.
Ethiek harmonieerde de mens om de hemel te imiteren;
De harmonie van de tonen van een rijke cultuur
Verfijnde het gevoel en vergrootte zijn bereik
Om het onhoorbare te horen en een glimp op te vangen van het onzichtbare 30
En leerde de ziel boven bekende dingen uit te stijgen,
Inspireerde het leven om groter te groeien en zijn perken te doorbreken,
Aspirerend naar de onzichtbare wereld van het Onsterfelijke.
Het verlaten van de aardse veiligheid, wagens op vleugelen van Verstand
Tilde haar uit boven de platgetreden paden van het denken, 35
Staken de mystieke zeeën over van het Verschiet
Om te leven op adelaarstoppen nabij de Zon.

There Wisdom sits on her eternal throne.
All her life's turns led her to symbol doors
Admitting to secret Powers that were her kin;
40 Adept of truth, initiate of bliss,
A mystic acolyte trained in Nature's school,
Aware of the marvel of created things
She laid the secrecies of her heart's deep muse
Upon the altar of the Wonderful;
45 Her hours were a ritual in a timeless fane;
Her acts became gestures of sacrifice.
Invested with a rhythm of higher spheres
The word was used as a hieratic means
For the release of the imprisoned spirit
50 Into communion with its comrade gods.
Or it helped to beat out new expressive forms
Of that which labours in the heart of life,
Some immemorial Soul in men and things,
Seeker of the unknown and the unborn
55 Carrying a light from the Ineffable
To rend the veil of the last mysteries.
Intense philosophies pointed earth to heaven
Or on foundations broad as cosmic Space
Upraised the earth-mind to superhuman heights.
60 Overpassing lines that please the outward eyes
But hide the sight of that which lives within
Sculpture and painting concentrated sense
Upon an inner vision's motionless verge,
Revealed a figure of the invisible,
65 Unveiled all Nature's meaning in a form,
Or caught into a body the Divine.
The architecture of the Infinite
Discovered here its inward-musing shapes
Captured into wide breadths of soaring stone:
70 Music brought down celestial yearnings, song
Held the merged heart absorbed in rapturous depths,
Linking the human with the cosmic cry;
The world-interpreting movements of the dance
Moulded idea and mood to a rhythmic sway
75 And posture; crafts minute in subtle lines
Eternised a swift moment's memory
Or showed in a carving's sweep, a cup's design
The underlying patterns of the unseen:
Poems in largeness cast like moving worlds
80 And metres surging with the ocean's voice
Translated by grandeurs locked in Nature's heart
But thrown now into a crowded glory of speech

Daar is Wijsheid gezeteld op haar eeuwige troon.
 Elke wending van haar leven leidde haar naar symbolische deuren
 Die toegang gaven tot geheime Machten die haar verwant waren;
 Als een adept van waarheid, ingewijde van gelukzaligheid, 40
 Een mystieke acoliet getraind in de school van de Natuur,
 Bewust van het wonder van geschapen dingen
 Legde zij de verborgenheden van de diepe mijmeringen van haar hart
 Op het altaar van het Wonderschone;
 Haar uren waren een ritueel in een tijdloze tempel; 45
 Haar daden werden gebaren van offerande.
 Omgeven door een ritme van hogere sferen
 Was het woord gebruikt als een hiëratisch middel
 Voor de bevrijding van de gevangen geest
 Om zich één te voelen met zijn kameraadschappelijke goden. 50
 Of het hielp om nieuwe expressieve vormen te smeden
 Van dat wat zwoegt in 's levens hart,
 Een of andere onheuglijke Ziel in mensen en dingen,
 Zoeker van het onbekende en ongeborene
 Dat een licht draagt van het Onuitsprekelijke 55
 Om de sluier van de laatste mysteriën te doen scheuren.
 Krachtige filosofieën richtten de aarde naar de hemel
 Of tilden op grondslagen weids als de kosmische Ruimte
 Het aardse verstand naar bovenmenselijke hoogten.
 Met overschrijdende lijnen die het uiterlijke oog strelen 60
 Doch het zicht verbergen van dat wat leeft binnenin
 Concentreerden beeldhouwwerk en schildering de waarneming
 Op het bewegingsloze grensgebied van een innerlijk visioen,
 Onthulden een figuur van het onzichtbare,
 Ontsluierden in een vorm de betekenis van heel de Natuur, 65
 Of wisten in een lichaam het Goddelijke te vangen.
 De architectuur van het Oneindige
 Ontdekte hier zijn inwendig mijmerende gedaanten
 Vastgelegd in ruime breedten van oprijzende steen:
 Muziek bracht hemelse verlangens naar omlaag, zang 70
 Hield het verzonken hart in verrukte diepten gedompeld
 En verbond de kosmische roep met die van de mens;
 De wereld-interpreterende bewegingen van de dans
 Modelleerden idee en stemming samen tot een ritmische gratie
 En pose; nauwgezet handwerk in subtiele lijnen 75
 Vereeuwigden de herinnering van een kort moment
 Of lieten in een vloeiende lijn, de vormgeving van een beker,
 De onderliggende patronen van het onzichtbare zien:
 Dichtwerken gevat in grootsheid als bewogen werelden
 En versmaten aanzwellend met de stem van de oceaan 80
 Vertolkt door grootsheden die lagen opgesloten in het hart van de Natuur
 Maar nu waren geworpen in een overstelpende glorie van spraak

The beauty and sublimity of her forms,
The passion of her moments and her moods
85 Lifting the human word nearer to the god's.
Man's eyes could look into the inner realms;
His scrutiny discovered number's law
And organised the motions of the stars,
Mapped out the visible fashioning of the world,
90 Questioned the process of his thoughts or made
A theorised diagram of mind and life.
These things she took in as her nature's food,
But these alone could fill not her wide Self:
A human seeking limited by its gains,
95 To her they seemed the great and early steps
Hazardous of a young discovering spirit
Which saw not yet by its own native light;
It tapped the universe with testing knocks
Or stretched to find truth mind's divining rod;
100 There was a growing out to numberless sides,
But not the widest seeing of the soul,
Not yet the vast direct immediate touch,
Nor yet the art and wisdom of the Gods.
A boundless knowledge greater than man's thought,
105 A happiness too high for heart and sense
Locked in the world and yearning for release
She felt in her; waiting as yet for form,
It asked for objects around which to grow
And natures strong to bear without recoil
110 The splendour of her native royalty,
Her greatness and her sweetness and her bliss,
Her might to possess and her vast power to love:
Earth made a stepping-stone to conquer heaven,
The soul saw beyond heaven's limiting boundaries,
115 Met a great light from the Unknowable
And dreamed of a transcendent action's sphere.
Aware of the universal Self in all
She turned to living hearts and human forms,
Her soul's reflections, complements, counterparts,
120 The close outlying portions of her being
Divided from her by walls of body and mind
Yet to her spirit bound by ties divine.
Overcoming invisible hedge and masked defence
And the loneliness that separates soul from soul,
125 She wished to make all one immense embrace
That she might house in it all living things
Raised into a splendid point of seeing light
Out of division's dense inconscient cleft,

De schoonheid en het verhevene van haar vormen, De hartstocht van haar momenten en haar stemmingen Die het menselijke woord optilt tot dichterbij dat van de god.	85
De ogen van de mens konden kijken in de innerlijke rijken; Zijn kritische blik ontdekte de wet van het getal En bracht orde in de bewegingen van de sterren, Bracht de zichtbare vorming van de wereld in kaart, Onderzocht het proces van zijn gedachten of maakte	90
Een betheoretiseerd diagram van verstand en leven. Deze dingen nam zij op als voedsel voor haar natuur, Maar deze dingen alleen konden niet haar ruime Zelf vullen: Een menselijk zoeken beperkt door zijn verworvenheden, Voor haar leken zij de grootse en vroege, onzekere stappen	95
Van een jonge ontdekkende geest Die nog niet kon zien bij zijn eigen aangeboren licht; Het tastte het universum af met onderzoekende klopjes Of spande zich in om waarheid, verstands toverstaf, te vinden; Er was een naar buiten groeien naar ontelbare kanten,	100
Doch niet het ruimste zicht van de ziel, Nog niet de onmetelijke onmiddellijke aanraking, Nog niet de kunstvaardigheid en wijsheid van de Goden. Een grenzeloze kennis groter dan de gedachten van de mens, Een geluk te hoog voor hart en zintuig	105
In de wereld opgesloten en hunkerend om te worden bevrijd Voelde zij in haar; alsnog wachtend op een vorm, Vroeg het om voorwerpen waaromheen het kon groeien En naturen sterk genoeg om te verdragen zonder terug te deinzen Voor de pracht van haar aangeboren koninklijkheid,	110
Haar grootsheid en lieflijkheid en haar gelukzaligheid, Haar macht om te bezitten en haar onmetelijke vermogen om lief te hebben: De aarde vormde een opstap om de hemel te veroveren, De ziel zag verder dan de beperkende grenzen van de hemel, Ontmoette een groot licht vanuit het Onkenbare	115
En droomde van een sfeer van transcendent handelen. Bewust van het universele Zelf in al Keerde zij zich naar levende harten en menselijke vormen, De bespiegelingen, bekroningen, aanvullingen van haar ziel, De nabije afgelegene delen van haar wezen	120
Van haar gescheiden door muren van lichaam en verstand En toch met haar geest door goddelijke koorden verbonden. Onzichtbare versperringen doorbrekend en verborgen verdediging En de eenzaamheid die ziel scheidt van ziel, Verlangde zij om al te maken tot één immense omarming	125
Opdat zij hierin alle levende dingen kon herbergen Die tot een luisterrijk punt van ziende licht Vanuit de ondoordringbare onbewuste kloof verzezen,	

- And make them one with God and world and her.
- 130 Only a few responded to her call:
Still fewer felt the screened divinity
And strove to mate its godhead with their own,
Approaching with some kinship to her heights.
Uplifted towards luminous secrecies
- 135 Or conscious of some splendour hidden above
They leaped to find her in a moment's flash,
Glimpsing a light in a celestial vast,
But could not keep the vision and the power
And fell back to life's dull ordinary tone.
- 140 A mind daring heavenly experiment,
Growing towards some largeness they felt near,
Testing the unknown's bound with eager touch
They still were prisoned by their human grain:
They could not keep up with her tireless step;
- 145 Too small and eager for her large-paced will,
Too narrow to look with the unborn Infinite's gaze
Their nature weary grew of things too great.
For even the close partners of her thoughts
Who could have walked the nearest to her ray,
- 150 Worshipped the power and light they felt in her
But could not match the measure of her soul.
A friend and yet too great wholly to know,
She walked in their front towards a greater light,
Their leader and queen over their hearts and souls,
- 155 One close to their bosoms, yet divine and far.
Admiring and amazed they saw her stride
Attempting with a godlike rush and leap
Heights for their human stature too remote
Or with a slow great many-sided toil
- 160 Pushing towards aims they hardly could conceive;
Yet forced to be the satellites of her sun
They moved unable to forego her light,
Desiring they clutched at her with outstretched hands
Or followed stumbling in the paths she made.
- 165 Or longing with their self of life and flesh
They clung to her for heart's nourishment and support:
The rest they could not see in visible light;
Vaguely they bore her inner mightiness.
Or bound by the senses and the longing heart,
- 170 Adoring with a turbid human love,
They could not grasp the mighty spirit she was
Or change by closeness to be even as she.
Some felt her with their souls and thrilled with her,
A greatness felt near yet beyond mind's grasp;

En hen kon eenmaken met God en wereld en haar.
 Slechts weinigen gaven aan haar roep gehoor: 130
 Nog minder voelden de verborgen goddelijkheid
 En trachtten deze godheid te paren aan de hunne,
 Om met een of ander verwantschap haar hoogten te benaderen.
 Opgetild tot lichtende heimelijkheden
 Of bewust van een of andere boven verborgen pracht 135
 Namen zij de sprong om haar te vinden in een oogwenk van het moment,
 Vingen een glimp van een licht in een hemelse onmetelijkheid,
 Maar konden niet het droombeeld vasthouden en de macht
 En vielen terug naar 's levens matte alledaagse sfeer.
 Een verstand dat zich waagt aan een hemels experiment, 140
 Dat groeit naar een of andere grootmoedigheid die zij nabij voelden,
 De grenzen van het onbekende aftastend met begerige handen
 Waren zij nog steeds gevangen door hun menselijke natuur:
 Zij konden niet haar onvermoeibare tred bijhouden;
 Te klein en te geestdriftig voor haar wilskracht met reuzenschreden, 145
 Te beperkt om te kijken met de blik van de ongeborn Oneindigheid
 Werd hun natuur moe van dingen te groot.
 Want zelfs de nabije deelgenoten van haar gedachten
 Wier wandel het dichtste bij haar lichtstraal had kunnen zijn,
 Aanbaden de macht en licht die zij in haar voelden 150
 Maar konden niet de omvang evenaren van haar ziel.
 Als een vriend en toch te groot om geheel te kennen,
 Liep zij voor hen uit naar een groter licht,
 Leidster en koningin van hun hart en ziel,
 Één dichtbij hun boezem en toch goddelijk en ver. 155
 Met bewondering en verbaasd zagen zij haar schrijden
 Strevend met een godgelijke stormloop en sprong
 Naar hoogten te ver voor hun menselijke gestalte
 Of spanden zich, met een langzaam groots veelzijdig zwoegen,
 In voor doeleinden die zij nauwelijks konden bevatten; 160
 Ofschoon gedwongen om satellieten te zijn van haar zon
 Bewogen zij, niet in staat om afstand te doen van haar licht,
 Verlangend hielden zij zich aan haar vast met uitgestrekte handen
 Of volgden struikelend op de paden die zij maakte.
 Of hunkerend met hun zelf van leven en vlees 165
 Bleven zij dicht bij haar voor voedsel en steun voor het hart:
 Het overige konden zij niet zien in het zichtbare licht;
 Vaag droegen zij haar innerlijke grootsheid.
 Of gebonden door de zintuigen en het hunkerende hart,
 Vererend met een troebele menselijke liefde, 170
 Konden zij niet de machtige geest bevatten die zij was
 Of door nabijheid veranderen om gelijk te zijn aan haar.
 Sommigen voelden haar met hun ziel en huiverden met haar mee,
 Een grootsheid nabij gevoeld doch buiten het bereik van het verstand;

- 175 To see her was a summons to adore,
To be near her drew a high communion's force.
So men worship a god too great to know,
Too high, too vast to wear a limiting shape;
They feel a Presence and obey a might,
- 180 Adore a love whose rapture invades their breasts;
To a divine ardour quickening the heart-beats,
A law they follow greatening heart and life.
Opened to the breath is a new diviner air,
Opened to man is a freer, happier world:
- 185 He sees high steps climbing to Self and Light.
Her divine parts the soul's allegiance called:
It saw, it felt, it knew the deity.
Her will was puissant on their nature's acts,
Her heart's inexhaustible sweetness lured their hearts,
- 190 A being they loved whose bounds exceeded theirs;
Her measure they could not reach but bore her touch,
Answering with the flower's answer to the sun
They gave themselves to her and asked no more.
One greater than themselves, too wide for their ken,
- 195 Their minds could not understand nor wholly know,
Their lives replied to hers, moved at her words:
They felt a godhead and obeyed a call,
Answered to her lead and did her work in the world;
Their lives, their natures moved compelled by hers
- 200 As if the truth of their own larger selves
Put on an aspect of divinity
To exalt them to a pitch beyond their earth's.
They felt a larger future meet their walk;
She held their hands, she chose for them their paths:
- 205 They were moved by her towards great unknown things,
Faith drew them and the joy to feel themselves hers;
They lived in her, they saw the world with her eyes.
Some turned to her against their nature's bent;
Divided between wonder and revolt,
- 210 Drawn by her charm and mastered by her will,
Possessed by her, her striving to possess,
Impatient subjects, their tied longing hearts
Hugging the bonds close of which they most complained,
Murmured at a yoke they would have wept to lose,
- 215 The splendid yoke of her beauty and her love:
Others pursued her with life's blind desires
And claiming all of her as their lonely own,
Hastened to engross her sweetness meant for all.
As earth claims light for its lone separate need
- 220 Demanding her for their sole jealous clasp,

Haar te zien was een oproep tot aanbedding,	175
Haar nabij te zijn wekte een kracht van een verheven gemeenzaamheid.	
Aldus aanbidt de mens een god te groot om te kennen,	
Te hoog, te onmetelijk om een beperkende gedaante te dragen;	
Zij voelen een Tegenwoordigheid en gehoorzamen een macht,	
Bewonderen een liefde waarvan de verrukking hun borst aangrijpt;	180
Met een goddelijke bezieling die de hartslag versnelt,	
Volgen zij een wet die hart en leven verheft.	
Geopend voor de adem is een nieuwe goddelijkere sfeer,	
Geopend voor de mens is een vrijere, gelukkigere wereld:	
Hij ziet hoge treden die klimmen naar Zelf en Licht.	185
Haar goddelijke delen riepen om de toewijding van de ziel:	
Het zag, het voelde, het kende de godheid.	
Haar wil had macht over de daden van hun natuur,	
De onuitputtelijke lieflijkheid van haar hart lokte hun hart,	
Een wezen hadden zij lief dat hun eigen wezen te boven ging;	190
Haar omvang konden zij niet bereiken maar zij verdroegen haar aanraking,	
Gaven het antwoord dat de bloem geeft aan de zon,	
Zij gaven zichzelf aan haar en vroegen niet meer.	
Één groter dan zichzelf, te ruim voor hun begripsvermogen,	
Hun verstand kon niet bevatten noch geheel en al kennen,	195
Hun leven beantwoordde aan dat van haar, bewoog met haar woord:	
Zij voelden een godheid en gehoorzaamden een roep,	
Zij gaven gehoor aan haar leiderschap en deden haar werk in de wereld;	
Hun leven, hun natuur bewoog gedwongen door die van haar	
Als kreeg de waarheid van hun eigen ruimere zelf	200
Een aanzien van goddelijkheid	
Om hen te verheerlijken tot een hoogte die de aarde overstijgt.	
Zij voelden dat een grotere toekomst hun pad kruiste;	
Zij hield hun handen vast, zij koos voor hen hun paden:	
Zij werden door haar tot grote onbekende dingen bewogen,	205
Trouw trok hen aan en de vreugde om zich de hare te voelen;	
Zij leefden in haar, zij zagen de wereld met haar ogen.	
Sommigen keerden zich naar haar tegen hun natuur in;	
Verdeeld tussen wonder en afkeer,	
Aangetrokken tot haar charme en overmeesterd door haar wil,	210
Bezeten door haar, haar streven om te bezitten,	
Ongeduldige onderdanen, hun gebonden verlangende hart	
Met banden vast aangehaald waarover zij het meeste klaagden,	
Zij morden tegen een juk dat zij zouden betreuren te verliezen,	
Het schitterende juk van haar schoonheid en haar liefde:	215
Anderen achtervolgden haar met 's levens blinde verlangens	
En eisten alles van haar op als hun enkele zelf,	
Haastten zich om in bezit te nemen haar lieflijkheid bedoeld voor allen.	
Zoals de aarde het licht opeist voor haar afzonderlijke behoefte	
Aanspraak makend op haar voor hun eigen afgunstige omhelzing,	220

They asked from her movements bounded like their own
And to their smallness craved a like response.
Or they repined that she surpassed their grip,
And hoped to bind her close with longing's cords.
225 Or finding her touch desired too strong to bear
They blamed her for a tyranny they loved,
Shrank into themselves as from too bright a sun,
Yet hankered for the splendour they refused.
Angrily enamoured of her sweet passionate ray
230 The weakness of their earth could hardly bear,
They longed but cried out at the touch desired
Inapt to meet divinity so close,
Intolerant of a Force they could not house.
Some drawn unwillingly by her divine sway
235 Endured it like a sweet but alien spell;
Unable to mount to levels too sublime,
They yearned to draw her down to their own earth.
Or forced to centre round her their passionate lives,
They hoped to bind to their heart's human needs
240 Her glory and grace that had enslaved their souls.

But mid this world, these hearts that answered her call,
None could stand up her equal and her mate.
In vain she stooped to equal them with her heights,
Too pure that air was for small souls to breathe.
245 These comrade selves to raise to her own wide breadths
Her heart desired and fill with her own power
That a diviner Force might enter life,
A breath of Godhead greaten human time.
Although she leaned down to their littleness
250 Covering their lives with her strong passionate hands
And knew by sympathy their needs and wants
And dived in the shallow wave-depths of their lives
And met and shared their heart-beats of grief and joy
And bent to heal their sorrow and their pride,
255 Lavishing the might that was hers on her lone peak
To lift to it their aspiration's cry,
And though she drew their souls into her vast
And surrounded with the silence of her deeps
And held as the great Mother holds her own,
260 Only her earthly surface bore their charge
And mixed its fire with their mortality:
Her greater self lived sole, unclaimed, within.
Oftener in dumb Nature's stir and peace
A nearness she could feel serenely one;
265 The Force in her drew earth's subhuman broods;

Vroegen zij haar om manoeuvres beperkt als van henzelf
 En verlangden voor hun kleinheid een soortgelijke respons.
 Of zij klaagden dat zij hun grip te boven ging,
 En hoopten haar dicht aan zich te binden met koorden van verlangen.
 Of als zij vonden dat haar begeerde aanraking te krachtig was om te verdragen 225
 Dan verweten zij haar een tirannie waarvan zij hielden,
 Weggekropen in zichzelf als voor een te felle zon,
 Maar hunkerden niettemin naar de glorie die zij hadden afgewezen.
 Boos verliefd geworden op haar lieflijke hartstochtelijke stralen
 Die de zwakte van hun aarde nauwelijks kon verdragen, 230
 Verlangden zij maar schreeuwden het uit bij de begeerde aanraking
 Onmachtig om de goddelijkheid te ontmoeten die zo dichtbij was,
 Onverdraagzaam voor een Kracht die zij niet konden herbergen.
 Sommigen met tegenzin aangetrokken door haar goddelijke invloed
 Ondergingen het als een lieflijke maar vreemdsoortige betovering; 235
 Niet in staat om te klimmen naar hoogten te verheven,
 Hunkerden zij ernaar om haar omlaag te halen naar hun eigen aarde.
 Of gedwongen om hun hartstochtelijke leven te groeperen rondom haar,
 Hoopten zij te binden aan de menselijke behoeften van hun hart
 Haar glorie en gratie die een slaaf hadden gemaakt van hun ziel. 240

Doch van deze wereld, deze harten die haar roep beantwoordden,
 Was er niemand die kon wedijveren als haar gelijke en kameraad.
 Vergeefs boog zij zich omlaag om hen gelijk te maken aan haar hoogten,
 Te zuiver was die lucht voor kleine zielen om te ademen.
 Deze kameraadschappelijke zelden te verheffen naar haar eigen ruime breedten 245
 En te vullen met haar eigen macht was wat haar hart verlangde
 Opdat een goddelijker Kracht het leven kon binnentreden,
 Een adem van Godheid de menselijke tijd verheffen.
 Alhoewel zij zich boog tot aan hun kleinheid
 Hun leven omvattend met haar sterke hartstochtelijke handen 250
 En door sympathie hun behoeften en gebreken kende
 En onderdook in de diepe golfslag van hun leven
 En hun hartslagen van smart en vreugde beleefde en deelde
 En zich neigde om hun leed en trots te helen,
 De macht verkwistend die op haar eenzame top de hare was 255
 Om tot daar hun roep van aspiratie te verheffen,
 En ofschoon zij hun zielen in haar onmetelijkheid opnam
 En ze omringde met de stilte van haar diepten
 En vasthield zoals de grote Moeder haar eigen kinderen,
 Droeg slechts haar aardse oppervlakte hun zorg 260
 En mengde diens vuur zich met hun sterfelijkheid:
 Haar grotere zelf woonde alleen, onopgeëist, binnenin.
 Dikwijls in de sprakeloze beroering en vrede van de Natuur
 Voelde zij een nabijheid op serene wijze één;
 De Kracht in haar trok het aardse dierlijke gebroed aan; 265

And to her spirit's large and free delight
She joined the ardent-hued magnificent lives
Of animal and bird and flower and tree.
They answered to her with the simple heart.

270 In man a dim disturbing somewhat lives;
It knows but turns away from divine Light
Preferring the dark ignorance of the fall.
Among the many who came drawn to her
Nowhere she found her partner of high tasks,

275 The comrade of her soul, her other self
Who was made with her, like God and Nature, one.
Some near approached, were touched, caught fire, then failed,
Too great was her demand, too pure her force.
Thus lighting earth around her like a sun,

280 Yet in her inmost sky an orb aloof,
A distance severed her from those most close.
Puissant, apart her soul as the gods live.
As yet unlinked with the broad human scene,
In a small circle of young eager hearts,

285 Her being's early school and closed domain,
Apprentice in the business of earth-life,
She schooled her heavenly strain to bear its touch,
Content in her little garden of the gods
As blooms a flower in an unvisited place.

290 Earth nursed, unconscious still, the inhabiting flame,
Yet something deeply stirred and dimly knew;
There was a movement and a passionate call,
A rainbow dream, a hope of golden change;
Some secret wing of expectation beat,

295 A growing sense of something new and rare
And beautiful stole across the heart of Time.
Then a faint whisper of her touched the soil,
Breathed like a hidden need the soul divines;
The eye of the great world discovered her

300 And wonder lifted up its bardic voice.
A key to a Light still kept in being's cave,
The sun-word of an ancient mystery's sense,
Her name ran murmuring on the lips of men
Exalted and sweet like an inspired verse

305 Struck from the epic lyre of rumour's winds
Or sung like a chanted thought by the poet Fame.
But like a sacred symbol's was that cult.
Admired, unsought, intangible to the grasp
Her beauty and flaming strength were seen afar

310 Like lightning playing with the fallen day,
A glory unapproachably divine.

En bij de totale en vrije vreugde van haar geest
 Voegde zij het vurig gekleurde weelderige leven
 Van dier en vogel en bloem en boom.
 Zij gaven haar antwoord met hun simpele hart.
 In de mens woont een halfduister verontrustend iets; 270
 Het weet doch keert zich af van het goddelijke Licht
 En geeft de voorkeur aan de donkere onwetendheid van het verderf.
 Onder de velen die kwamen, aangetrokken door haar,
 Vond zij nergens haar deelgenoot van verheven taken,
 Haar andere zelf, de kameraad van haar ziel 275
 Die samen met haar, gelijk God en Natuur, als één geschapen was.
 Sommigen kwamen dichtbij, werden aangeraakt, vatten vlam, vielen dan terug,
 Te groot was haar aanspraak, te puur haar kracht.
 Aldus de aarde rondom haar verlichtend als een zon,
 En toch in haar innerlijkste hemel een afstandelijke sfeer, 280
 Scheidde een tussenruimte haar van wie het meest nabij was.
 Machtig, afzonderd leefde haar ziel als de goden.
 Vooralsnog afgescheiden van het ruimere menselijke toneel,
 In een kleine kring van jonge geestdriftige harten,
 De vroege school en het besloten domein van haar bestaan, 285
 Als beginneling in het spel van het aardse leven,
 Schoolde zij haar hemelse inspanning om de aanraking te verdragen,
 Tevreden in haar kleine godentuin
 Als bloeide er een bloem op een onbezochte plaats.
 De aarde voedde, nog steeds onbewust, de vlam die woonde binnenin, 290
 Toch was er iets dat zich in de diepte roerde en vaag wist;
 Er was een beweging en een hartstochtelijke roep,
 Een regenboog-droom, een hoop op gouden verandering;
 Een of andere geheime vleugel van verwachting werd uitgeslagen,
 Een toenemend gevoel van iets nieuws en zeldzaam 295
 En moois sloop door het hart van de Tijd.
 Dan raakte een zwakke fluistering de grond,
 Ademde als een verborgen behoefte door de ziel voorvoeld;
 Het grote wereld-oog ontdekte haar
 En verwondering verhief haar barden-stem. 300
 Als een sleutel tot een Licht nog altijd bewaard in 's wezens grot,
 Het zonnewoord met de betekenis van een oeroud mysterie,
 Was haar naam mompelend op de lippen der mensen
 Verrukt en lieflijk als een bezielde gedicht
 Aangeslagen op de epische lier van de geruchten-winden 305
 Of een gedachte gezongen door dichter Faam.
 Doch die cultus was als een geheiligd symbool.
 Bewonderd, onverlangd, onvatbaar voor het begrip
 Waren haar schoonheid en vlamme kracht van ver te zien
 Als weerlicht dat speelt met de vergane dag, 310
 Een glorie ongenaakbaar goddelijk.

No equal heart came close to join her heart,
No transient earthly love assailed her calm,
No hero passion had the strength to seize;
315 No eyes demanded her replying eyes.
A Power within her awed the imperfect flesh;
The self-protecting genius in our clay
Divined the goddess in the woman's shape
And drew back from a touch beyond its kind
320 The earth-nature bound in sense-life's narrow make.
The hearts of men are amorous of clay-kin
And bear not spirits lone and high who bring
Fire-intimations from the deathless planes
Too vast for souls not born to mate with heaven.
325 Whoever is too great must lonely live.
Adored he walks in mighty solitude;
Vain is his labour to create his kind,
His only comrade is the Strength within.
Thus was it for a while with Savitri.
330 All worshipped marvellingly, none dared to claim.
Her mind sat high pouring its golden beams,
Her heart was a crowded temple of delight.
A single lamp lit in perfection's house,
A bright pure image in a priestless shrine,
335 Midst those encircling lives her spirit dwelt,
Apart in herself until her hour of fate.

END OF CANTO TWO

Geen gelijkwaardig hart kwam nabij om zich te voegen bij haar hart,
 Geen vergankelijke aardse liefde belaagde haar kalmte,
 Geen heroïsche hartstocht bezat de kracht om te begrijpen;
 Geen ogen vroegen om haar beantwoordende ogen. 315
 Een Macht binnenin haar vervulde het onvolmaakte vlees met ontzag;
 De zelf-behoedende genius in onze klei
 Voorvoelde de godin in de gedaante van de vrouw
 En trok zich van een aanraking terug die zijn wezen te boven ging,
 De aard-natuur begrensd in de beperkte snit van een gevoel-leven. 320
 De harten van mensen zijn verliefd op verwanten van klei
 En verdragen geen geest eenzelvig en verheven
 Die vuur-tekens brengt vanaf de onsterfelijke sferen
 Te onmetelijk voor zielen die niet geboren zijn om te huwen met de hemel.
 Al wie te groot is moet eenzaam leven. 325
 Bewonderd wandelt hij in machtige eenzaamheid;
 Vergeefs is zijn inspanning om zijn soort te scheppen,
 Zijn enige metgezel is de Kracht binnenin.
 Zo was het enige tijd voor Savitri.
 Allen aanbaden met verwondering, niemand waagde het om op te eisen. 330
 Haar geest zetelde verheven en schonk zijn gouden stralen,
 Haar hart was een tempel vol van vreugde.
 Als een enkele lamp aangestoken in het huis van volmaaktheid,
 Een heldere zuivere beeltenis in een priesterloos heiligdom,
 Temidden van deze omringende levens verbleef haar geest, 335
 Afgezonderd in zichzelf tot het uur van haar lot.

EINDE VAN CANTO TWEE

Canto Three

The Call to the Quest

- A morn that seemed a new creation's front,
Bringing a greater sunlight, happier skies,
Came burdened with a beauty moved and strange
Out of the changeless origin of things.
- 5 An ancient longing struck again new roots:
The air drank deep of unfulfilled desire;
The high trees trembled with a wandering wind
Like souls that quiver at the approach of joy,
And in a bosom of green secrecy
- 10 For ever of its one love-note untired
A lyric col cried among the leaves.
Away from the terrestrial murmur turned
Where transient calls and answers mix their flood,
King Aswapati listened through the ray
- 15 To other sounds than meet the sense-formed ear.
On a subtle interspace which rings our life,
Unlocked were the inner spirit's trance-closed doors:
The inaudible strain in Nature could be caught;
Across this cyclic tramp of eager lives,
- 20 Across the deep urgency of present cares,
Earth's wordless hymn to the Ineffable
Arose from the silent heart of the cosmic Void;
He heard the voice repressed of unborn Powers
Murmuring behind the luminous bars of Time.
- 25 Again the mighty yearning raised its flame
That asks a perfect life on earth for men
And prays for certainty in the uncertain mind
And shadowless bliss for suffering human hearts
And Truth embodied in an ignorant world
- 30 And godhead divinising mortal forms.
A word that leaped from some far sky of thought,
Admitted by the cowed receiving scribe
Traversed the echoing passages of his brain
And left its stamp on the recording cells.
- 35 "O Force-compelled, Fate-driven earth-born race,
O petty adventurers in an infinite world

Canto Drie

De Roep van de Queeste

Een morgen die het aanzien had van een nieuwe schepping
En een grootser zonlicht bracht en gelukkigere hemelen
Brak aan, beladen met een schoonheid bewogen en vreemd
Vanuit de onveranderlijke oorsprong der dingen.
Een oeroud verlangen maakte weer nieuwe wortels: 5
De lucht dronk diep van hartstocht onvervuld;
De hoge bomen beefden in een veranderlijke wind
Als zielen huiverend bij naderende vreugde,
En in een boezem van groene heimelijkheid
Eeuwig onvermoeid van zijn enkele liefdes-noot 10
Zong een lyrische coil tussen het gebladerte.
Ver van het aardse gemurmel verwijderd
Waar vluchtige kreten en antwoorden hun stromen mengen,
Luisterde koning Aswapati door de stralen
Naar andere geluiden dan die het zintuiglijk gevormde oor treffen. 15
In een subtiele tussenruimte die ons leven omringt,
Werden de trance-gesloten deuren geopend van de innerlijke geest:
De onhoorbare melodie van de Natuur kon worden opgevangen;
Door deze cyclische trektocht van onstuimige levens,
Boven de diepe noodzaak uit van huidige zorgen, 20
Steeg aardes woordloze hymne aan het Onuitsprekelijke
Op uit het stille hart van de kosmische Leege;
Hij hoorde de onderdrukte stem van ongebornen Machten
Mompelend achter de lichtende tralies van de Tijd.
Opnieuw verhief de machtige hunkering zijn vlam 25
Die vraagt om een volmaakt leven op aarde voor de mens
En bidt om zekerheid in het onzekere verstand
En om schaduwloze gelukzaligheid voor het lijdende mensenhart
En belichaamde Waarheid in een onwetende wereld
En om godheid die sterfelijke vormen vergoddelijkt. 30
Een woord aan een of andere verre gedachtenhemel ontsprongen,
Toegelaten door de ontvangende schrijver in monnikspij
Doorkruiste de weergalmende gangen van zijn brein
En liet zijn stempel op de registrerende cellen achter.
“O Machts-gedwongen, Lots-gedreven, aard-geboren ras, 35
O onbeduidende avonturiers in een oneindige wereld

- And prisoners of a dwarf humanity,
How long will you tread the circling tracks of mind
Around your little self and petty things?
40 But not for a changeless littleness were you meant,
Not for vain repetition were you built;
Out of the Immortal's substance you were made;
Your actions can be swift revealing steps,
Your life a changeful mould for growing gods.
- 45 A Seer, a strong Creator, is within,
The immaculate Grandeur broods upon your days,
Almighty powers are shut in Nature's cells.
A greater destiny waits you in your front:
This transient earthly being if he wills
- 50 Can fit his acts to a transcendent scheme.
He who now stares at the world with ignorant eyes
Hardly from the Inconscient's night aroused,
That look at images and not at Truth,
Can fill those orbs with an immortal's sight.
- 55 Yet shall the godhead grow within your hearts,
You shall awake into the spirit's air
And feel the breaking walls of mortal mind
And hear the message which left life's heart dumb
And look through Nature with sun-gazing lids
- 60 And blow your conch-shells at the Eternal's gate.
Authors of earth's high change, to you it is given
To cross the dangerous spaces of the soul
And touch the mighty Mother stark awake
And meet the Omnipotent in this house of flesh
- 65 And make of life the million-bodied One.
The earth you tread is a border screened from heaven;
The life you lead conceals the light you are.
Immortal Powers sweep flaming past your doors;
Far-off upon your tops the god-chant sounds
- 70 While to exceed yourselves thought's trumpets call,
Heard by a few, but fewer dare aspire,
The nympholepts of the ecstasy and the blaze.
An epic of hope and failure breaks earth's heart;
Her force and will exceed her form and fate.
- 75 A goddess in a net of transience caught,
Self-bound in the pastures of death she dreams of life,
Self-racked with the pains of hell aspires to joy,
And builds to hope her altars of despair,
Knows that one high step might enfranchise all
- 80 And, suffering, looks for greatness in her sons.
But dim in human hearts the ascending fire,
The invisible Grandeur sits unworshipped there;

En gevangenen van een dwerge-mensdom,
 Hoe lang nog zult ge treden de rondlolende paden van het verstand
 Rondom uw kleine zelf en onbeduidende dingen?
 Doch niet voor onveranderlijke kleinheid zijt ge bedoeld, 40
 Noch voor vruchteloze herhaling zijt ge geschapen;
 Uit de substantie van het Onsterfelijke zijt ge gemaakt;
 Uw daden kunnen gezwinde onthullende stappen zijn,
 Uw leven een veranderlijke teelaarde voor groeiende goden.
 Een Ziener, een krachtige Schepper, woont binnenin, 45
 De onberispelijke Grandeur broedt boven uw dagen,
 Alvermogende machten liggen opgesloten in de cellen van de Natuur.
 Een grotere bestemming staat u te wachten:
 Dit vergankelijke aardse wezen kan wanneer het wil
 Zijn daden richten naar een transcendent bestel. 50
 Hij die nu naar de wereld staart met onwetende ogen
 Nauwelijks gewekt uit Onbewustheids nacht,
 Die kijken naar beelden en niet naar de Waarheid,
 Kan deze oogappels vullen met een onsterfelijk zicht.
 Nochtans zal de godheid groeien in uw hart, 55
 Gij zult ontwaken tot in de geestelijke sfeer
 En de muren voelen breken van het sterfelijk verstand
 En de boodschap horen die het levenshart verstomde
 En de Natuur bezien met zonne-starende oogleden
 En uw tritonshoorns blazen voor Eeuwigheids poorten. 60
 Auteurs van de aardse hoge verandering, aan u is het gegeven
 Om de gevaarlijke ruimen te doorkruisen van de ziel
 En aan te raken de machtige Moeder, krachtig gewaar,
 De Almachtige te ontmoeten in dit huis van vlees
 En van het leven te maken de miljoen-belichaamde Ene. 65
 De aarde die gij bewandelt is een grensgebied afgeschermd van de hemel;
 Het leven dat ge leidt verbergt het licht dat ge zijt.
 Onsterfelijke Machten snellen vlammend langs uw deuren;
 Ver weg op uw toppen klinkt het goden-lied
 Terwijl om u te overstijgen de trompetten schallen van het denken, 70
 Door enkelen gehoord, maar weiniger nog durven te verrijzen,
 De bezeten idealisten van de extase en de vlammenzee.
 Een epos van hoop en falen breekt het aardse hart;
 Haar kracht en wil overstijgen haar vorm en lot.
 Een godin gevangen in een net van vergankelijkheid, 75
 Zelf-gebonden in de velden van de dood droomt zij van het leven,
 Zelf-gekweld met de pijnen van de hel aspireert zij naar vreugde,
 En bouwt op hoop haar altaren van vertwijfeling,
 Zij weet dat één hoge stap alles kan doen vrijmaken
 En zoekt, terwijl zij lijdt, naar grootsheid in haar zonen. 80
 Doch schemerig in het mensenhart het verrijzende vuur,
 Woont de onzichtbare Grandeur daar onaanbeden;

Man sees the Highest in a limiting form
Or looks upon a Person, hears a Name.
85 He turns for little gains to ignorant Powers
Or kindles his altar lights to a demon face.
He loves the Ignorance fathering his pain.
A spell is laid upon his glorious strengths;
He has lost the inner Voice that led his thoughts,
90 And masking the oracular tripod seat
A specious Idol fills the marvel shrine.
The great Illusion wraps him in its veils,
The soul's deep intimations come in vain,
In vain is the unending line of seers,
95 The sages ponder in unsubstantial light,
The poets lend their voice to outward dreams,
A homeless fire inspires the prophet tongues.
Heaven's flaming lights descend and back return,
The luminous Eye approaches and retires;
100 Eternity speaks, none understands its word;
Fate is unwilling and the Abyss denies;
The Inconscient's mindless waters block all done.
Only a little lifted is Mind's screen;
The Wise who know see but one half of Truth,
105 The strong climb hardly to a low-peaked height,
The hearts that yearn are given one hour to love.
His tale half told, falters the secret Bard;
The gods are still too few in mortal forms."
The Voice withdrew into its hidden skies.
110 But like a shining answer from the gods
Approached through sun-bright spaces Savitri.
Advancing amid tall heaven-pillaring trees,
Apparelled in her flickering-coloured robe
She seemed, burning towards the eternal realms,
115 A bright moved torch of incense and of flame
That from the sky-roofed temple-soil of earth
A pilgrim hand lifts in an invisible shrine.
There came the gift of a revealing hour:
He saw through depths that reinterpret all,
120 Limited not now by the dull body's eyes,
New-found through an arch of clear discovery,
This intimation of the world's delight,
This wonder of the divine Artist's make
Carved like a nectar-cup for thirsty gods,
125 This breathing Scripture of the Eternal's joy,
This net of sweetness woven of aureate fire.
Transformed the delicate image-face became
A deeper Nature's self-revealing sign,

De mens ziet het Hoogste in een beperkende vorm
 Of kijkt naar een Persoon, hoort een Naam.
 Voor een klein profijt keert hij zich naar onwetende Machten 85
 Of ontsteekt zijn altaar-lichten voor een demonisch gezicht.
 Hij houdt van de Onwetendheid die zijn pijn verwekt.
 Een betovering is gelegd over zijn glorieuze krachten;
 De innerlijke Stem die zijn gedachten leidde heeft hij verloren,
 En de orakelachtige drievoet-zetel maskerend 90
 Vult een misleidend Idool de wonderschone schrijn.
 Een machtige Illusie hult hem in haar sluiers,
 De diepzinnige tekenen van de ziel komen tevergeefs,
 Vergeefs is de eindeloze rij van zieners,
 De wijsgeren overpeinzen in onwerkelijk licht, 95
 De dichters geven hun stem aan uiterlijke dromen,
 Een ontheemd vuur inspireert de tong van de profeet.
 's Hemels vlamme lichten dalen af en keren weer,
 Het lichtende Oog nadert en trekt zich terug;
 Het eeuwige spreekt, niemand die een woord begrijpt; 100
 Het Lot is onwillig en de Afgrond ontkent;
 De geestloze wateren van het Onbewuste blokkeren al wat is gedaan.
 Slechts een weinig weggenomen is het scherm van het Verstand;
 De Wijzen die weten zien slechts de halve Waarheid,
 De sterken klimmen ternauwernood naar een lage top, 105
 Het hunkerende hart is één uur van liefde gegeven.
 Met zijn verhaal half verteld, stamelt de verborgen Bard;
 De goden zijn nog altijd te weinig in menselijke vorm.”
 De Stem trok zich terug in zijn verborgen hemelen.
 Maar als een stralend antwoord van de goden 110
 Naderde door de zonne-heldere ruimen Savitri.
 Voortbewegend onder de hoge hemel-torende bomen
 Scheen zij, gehuld in haar sprankelend-gekleurde gewaad,
 Brandend op weg naar de eeuwige rijken,
 Een heldere bewogen toorts van wierook en vlam 115
 Die uit de hemel-overdekte tempel-grond van aarde
 Wordt geheven door een pelgrim-hand in een onzichtbare schrijn.
 Het geschenk kwam van een onthullend uur:
 Hij zag door diepten die alles herinterpreteren,
 Nu niet door de ogen van het afgestompte lichaam beperkt, 120
 Hervonden door een boog van heldere ontdekking,
 Deze kennisgeving van 's werelds geluk,
 Dit wonder van de makelij van de goddelijke Artiëst
 Gevormd als een nectar-beker voor dorstige goden,
 Dit ademende Geschrift van de vreugde van het Eeuwige, 125
 Dit net van lieflijkheid geweven van gouden vuur.
 Getransformeerd werd het fijnzinnige beeltenis-aanzicht
 Het zelf-onthullende teken van een diepere Natuur,

- A gold-leaf palimpsest of sacred births,
130 A grave world-symbol chiselled out of life.
Her brow, a copy of clear unstained heavens,
Was meditation's pedestal and defence,
The very room and smile of musing Space,
Its brooding line infinity's symbol curve.
- 135 Amid her tresses' cloudy multitude
Her long eyes shadowed as by wings of Night
Under that moon-gold forehead's dreaming breadth
Were seas of love and thought that held the world;
Marvelling at life and earth they saw truths far.
- 140 A deathless meaning filled her mortal limbs;
As in a golden vase's poignant line
They seemed to carry the rhythmic sob of bliss
Of earth's mute adoration towards heaven
Released in beauty's cry of living form
- 145 Towards the perfection of eternal things.
Transparent grown the ephemeral living dress
Bared the expressive deity to his view.
Escaped from surface sight and mortal sense
The seizing harmony of its shapes became
- 150 The strange significant icon of a Power
Renewing its inscrutable descent
Into a human figure of its works
That stood out in life's bold abrupt relief
On the soil of the evolving universe,
- 155 A godhead sculptured on a wall of thought,
Mirrored in the flowing hours and dimly shrined
In Matter as in a cathedral cave.
Annulled were the transient values of the mind,
The body's sense renounced its earthly look;
- 160 Immortal met immortal in their gaze.
Awaked from the close spell of daily use
That hides soul-truth with the outward form's disguise,
He saw through the familiar cherished limbs
The great and unknown spirit born his child.
- 165 An impromptu from the deeper sight within,
Thoughts rose in him that knew not their own scope.
Then to those large and brooding depths whence Love
Regarded him across the straits of mind,
He spoke in sentences from the unseen Heights.
- 170 For the hidden prompters of our speech sometimes
Can use the formulas of a moment's mood
To weigh unconscious lips with words from Fate:
A casual passing phrase can change our life.
"O spirit, traveller of eternity,

Een goud-bladige palimpsest van heilige geboorten,
 Een plechtig wereld-symbool gebeeldhouwd uit het leven. 130
 Haar voorhoofd, een afspiegeling van heldere vlekkeloze hemelen,
 Was voetstuk en verdediging van meditatie,
 De zetel en glimlach zelve van mijmerende Ruimte,
 De peinzende rimpels vormden de symbolische curve van oneindigheid.
 Tussen de wolken-menigte van haar lokken, 135
 Haar sierlijke ogen overschaduwde als door vleugelen van de Nacht,
 Onder de maan-gouden dromende ruimdenkendheden van dat voorhoofd
 Lagen zeeën van liefde en gedachten die de wereld omvatten;
 Zich verwonderend over leven en aarde zagen zij waarheden van ver.
 Een onsterfelijke betekenis vulde haar sterfelijke ledematen; 140
 Als in een bevallige lijn van een gouden vaas
 Schenen zij de ritmische snik te dragen van gelukzaligheid
 Van aardse verstomde bewondering voor de hemel
 Vrijgemaakt in schoonheids uitroep van levende vormen
 Naar de volmaaktheid van eeuwige dingen. 145
 Doorschijnend geworden onthulde het efemerische levende gewaad
 De veelzeggende godheid aan zijn blik.
 Ontsnapt aan het oppervlakkige zicht en sterfelijk begrip
 Werde de aangrijpende harmonie van zijn gedaanten
 Tot de vreemde betekenisvolle ikoon van een Macht 150
 Welke zijn onnaspeurlijke nederdaling hernieuwt
 In een menselijke gestalte van zijn werken
 Die opvielen door de stoutmoedige abrupte verademing van het leven
 Op de grond van het zich ontvouwende universum,
 Een godheid gebeiteld op een muur van denken, 155
 Weerspiegeld in de vliedende uren en schemerig bewaard
 In Materie als in een kathedrale grot.
 Herroepen waren de vluchtige waarden van het verstand,
 Het lichamelijke gevoel deed afstand van zijn aardse voorkomen;
 Onsterfelijke ontmoette onsterfelijke in hun blik. 160
 Ontwaakt uit de benauwde betovering van dagelijks gebruik
 Die de ziele-waarheid verbergt in de vermomming van uiterlijke vorm,
 Zag hij door de vertrouwde gekoesterde ledematen
 De grootse en onbekende geest geboren als zijn kind.
 Als impromptu vanuit de diepere waarneming binnenin, 165
 Rezen gedachten in hem die hun eigen draagwijdte niet kenden.
 Dan, tegen die weidse en mijmerende diepten waaruit Liefde
 Hem aankeek over de engten van het verstand,
 Sprak hij in volzinnen van de onzichtbare Hoogten.
 Want de verborgen voorzeggers van onze spraak kunnen soms 170
 De formules gebruiken van de stemming van een moment
 Om onbewuste lippen te beladen met woorden van het Lot:
 Een terloopse voorbijgaande frase kan ons leven veranderen.
 “O geest, reiziger van de eeuwigheid,

- 175 Who cam'st from the immortal spaces here
Armed for the splendid hazard of thy life
To set thy conquering foot on Chance and Time,
The moon shut in her halo dreams like thee.
A mighty Presence still defends thy frame.
- 180 Perhaps the heavens guard thee for some great soul,
Thy fate, thy work are kept somewhere afar.
Thy spirit came not down a star alone.
O living inscription of the beauty of love
Missalled in aureate virginity,
- 185 What message of heavenly strength and bliss in thee
Is written with the Eternal's sun-white script,
One shall discover and greaten with it his life
To whom thou loosenest thy heart's jewelled strings.
O rubies of silence, lips from which there stole
- 190 Low laughter, music of tranquillity,
Star-lustrous eyes awake in sweet large night
And limbs like fine-linked poems made of gold
Stanzaed to glimmering curves by artist gods,
Depart where love and destiny call your charm.
- 195 Venture through the deep world to find thy mate.
For somewhere on the longing breast of earth,
Thy unknown lover waits for thee the unknown.
Thy soul has strength and needs no other guide
Than One who burns within thy bosom's powers.
- 200 There shall draw near to meet thy approaching steps
The second self for whom thy nature asks,
He who shall walk until thy body's end
A close-bound traveller pacing with thy pace,
The lyrist of thy soul's most intimate chords
- 205 Who shall give voice to what in thee is mute.
Then shall you grow like vibrant kindred harps,
One in the beats of difference and delight,
Responsive in divine and equal strains,
Discovering new notes of the eternal theme.
- 210 One force shall be your mover and your guide,
One light shall be around you and within;
Hand in strong hand confront Heaven's question, life:
Challenge the ordeal of the immense disguise.
Ascend from Nature to divinity's heights;
- 215 Face the high gods, crowned with felicity,
Then meet a greater god, thy self beyond Time."
This word was seed of all the thing to be:
A hand from some Greatness opened her heart's locked doors
And showed the work for which her strength was born.
- 220 As when the mantra sinks in Yoga's ear,

Die uit de onsterfelijke ruimen hier gekomen zijt, Gewapend voor het luisterrijke gevaar van uw leven Om uw zegevierende voet te zetten op Kans en Tijd, De maan gevangen in haar halo droomt als gij. Een machtige Tegenwoordigheid verdedigt nog altijd uw gestel. Misschien behoeden de hemelen u voor een of andere grootse ziel, Uw lot, uw werk wordt ergens ver weg bewaard. Uw geest is niet slechts neergedaald als ster alleen. O levende inscriptie van de schoonheid van liefde Gelijk een missaal van gouden maagdelijkheid, Welke boodschap van hemelse kracht en gelukzaligheid in u Is geschreven met het zon-witte schrift van het Eeuwige, Één zal ontdekken en hiermee zijn leven verheffen Voor wie gij de juwelen koorden van uw hart zult laten vieren. O robijnen van stilte, lippen van welke ongemerkt Een zachte lach weerklonk, een muziek van zielevrede, Sterre-fonkelende ogen, ontwaakt in de lieflijke uitgestrekte nacht En ledematen als fijnzinnig-verbonden gedichten gemaakt van goud In stanza's tot schimmerende bogen verdeeld door kunstenaars-goden, Ga heen waar liefde en lotsbestemming roepen om uw charme. Waag u in de diepe wereld om uw levensgezel te vinden. Want ergens op de hunkerende boezem der aarde, Wacht in het onbekende op u uw onbekende beminde. Uw ziel bezit kracht en heeft geen andere gids nodig Dan Een die brandt in de machten uwer borst. Er zal u nabijkomen om uw naderende voetstap te ontmoeten Het tweede zelf waar uw natuur om vraagt, Hij die er zal zijn tot aan uw lichaams-einde, Een hecht-verbonden reiziger in de pas met uw pas, De lierspeler van de innigste snaren uwer ziel Die stem zal geven aan wat in u stilzwijgend is. Dan zult gij worden tot harpen helderklinkend en verwant, Één in de maatslagen van verschil en vreugde, In antwoord op goddelijke en gelijkwaardige melodieën, Nieuwe bronnen ontdekkend van het thema van het eeuwige. Één kracht zal zijn uw beweger en uw gids, Één licht zal rondom u zijn en binnenin; Hand in sterke hand biedt het hoofd aan 's Hemels vraag, het leven: Om de vuurproef van het immense masker uit te dagen. Verrijs uit de Natuur tot goddelijke hoogten; Treedt, gekroond met zaligheid, verheven goden tegemoet, Ontmoet dan een grotere god, uw zelf voorbij de Tijd.” Dit woord was zaad van al wat komen zou: De hand van een of andere Grootshheid opende de vergrendelde deuren van haar hart En toonde het werk waarvoor haar kracht geboren was. Terwijl de mantra doordringt in Yoga's oor,	175 180 185 190 195 200 205 210 215 220
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Its message enters stirring the blind brain
And keeps in the dim ignorant cells its sound;
The hearer understands a form of words
And, musing on the index thought it holds,
225 He strives to read it with the labouring mind,
But finds bright hints, not the embodied truth:
Then, falling silent in himself to know
He meets the deeper listening of his soul:
The Word repeats itself in rhythmic strains:
230 Thought, vision, feeling, sense, the body's self
Are seized unutterably and he endures
An ecstasy and an immortal change;
He feels a Wideness and becomes a Power,
All knowledge rushes on him like a sea:
235 Transmuted by the white spiritual ray
He walks in naked heavens of joy and calm,
Sees the God-face and hears transcendent speech:
An equal greatness in her life was sown.
Accustomed scenes were now an ended play:
240 Moving in muse amid familiar powers,
Touched by new magnitudes and fiery signs,
She turned to vastnesses not yet her own;
Allured her heart throbbed to unknown sweetnesses;
The secrets of an unseen world were close.
245 The morn went up into a smiling sky;
Cast from its sapphire pinnacle of trance
Day sank into the burning gold of eve;
The moon floated, a luminous waif through heaven
And sank below the oblivious edge of dream;
250 Night lit the watch-fires of eternity.
Then all went back into mind's secret caves;
A darkness stooping on the heaven-bird's wings
Sealed in her senses from external sight
And opened the stupendous depths of sleep.
255 When the pale dawn slipped through Night's shadowy guard,
Vainly the new-born light desired her face;
The palace woke to its own emptiness;
The sovereign of its daily joys was far;
Her moonbeam feet tinged not the lucent floors:
260 The beauty and divinity were gone.
Delight had fled to search the spacious world.

END OF CANTO TWO

Komt de boodschap binnen en roert het blinde brein
 En bewaart in de schemerige onwetende cellen zijn geluid;
 De toehoorder verstaat een vorm van woorden
 En, peinzend over de veelzeggende gedachte die het bevat,
 Probeert hij te begrijpen met het zwoegende verstand, 225
 Doch vindt heldere aanwijzingen, niet de belichaamde waarheid:
 Dan, terwijl hij om te weten stil wordt in zichzelf
 Ontmoet hij het diepere luisteren van zijn ziel:
 Het Woord herhaalt zichzelf in ritmische regels:
 Gedachte, zicht, gevoel, besef, het lichamelijke zelf 230
 Worden onuitsprekelijk aangegrepen en hij ondergaat
 Een extase en een onsterfelijke verandering;
 Hij voelt een Weidsheid en wordt een Macht,
 Alle kennis bestormt hem als een zee:
 Getransmuteerd door de reine spirituele stralen 235
 Wandelt hij in naakte hemelen van vreugde en kalmte,
 Ziet het God-gelaat en hoort transcendente taal:
 Een gelijkwaardige grootheid was in haar leven gezaaid.
 Vertrouwde taferelen waren nu een beëindigd toneel:
 Bewegend in mijmering temidden van bekende machten, 240
 Aangeraad door nieuwe grootheden en vurige tekenen,
 Keerde zij zich naar onmetelijkheden die nog niet de hare waren;
 Geboeid klopte haar hart met onbekende lieflijkheden;
 De geheimen van een onzichtbare wereld waren nabij.
 De morgen rees aan een glimlachende hemel; 245
 Geworpen uit zijn saffieren pinakel van trance
 Verzonk de dag in het brandende goud van de avond;
 De maan zweefde, een heldere zwerver door de hemelen
 En zonk weg onder vergetelheids rand van de droom;
 De nacht ontstak de wachtvuren van de eeuwigheid. 250
 Dan keerde al terug in de geheime spelonken van de geest;
 Een duisternis die daalde over de vleugelen van de hemel-vogel
 Verzegelde haar zintuigen voor het uiterlijke zicht
 En opende de ontzagwekkende diepten van de slaap.
 Toen de bleke dageraad was geglipt voorbij de schaduw-schildwachten van de Nacht, 255
 Verlangde het nieuwgeboren licht vergeefs naar haar gezicht;
 Het paleis ontwaakte tot zijn eigen leegheid;
 De soeverein van zijn dagelijkse vreugde was ver weg;
 Haar manestralende voeten verlichtten niet de glanzende vloeren:
 De schoonheid en goddelijkheid waren verdwenen. 260
 Vreugde was gevluht om de wijde wereld te zoeken.

EINDE VAN CANTO TWEE

Canto Four

The Quest

The world-ways opened before Savitri.
At first a strangeness of new brilliant scenes
Peopled her mind and kept her body's gaze.
But as she moved across the changing earth
5 A deeper consciousness welled up in her:
A citizen of many scenes and climes,
Each soil and country it had made its home;
It took all clans and peoples for her own,
Till the whole destiny of mankind was hers.
10 These unfamiliar spaces on her way
Were known and neighbours to a sense within,
Landscapes recurred like lost forgotten fields,
Cities and rivers and plains her vision claimed
Like slow-recurring memories in front,
15 The stars at night were her past's brilliant friends,
The winds murmured to her of ancient things
And she met nameless comrades loved by her once.
All was a part of old forgotten selves:
Vaguely or with a flash of sudden hints
20 Her acts recalled a line of bygone power,
Even her motion's purpose was not new:
Traveller to a prefigured high event,
She seemed to her remembering witness soul
To trace again a journey often made.
25 A guidance turned the dumb revolving wheels
And in the eager body of their speed
The dim-masked hooded godheads rode who move
Assigned to man immutably from his birth,
Receivers of the inner and outer law,
30 At once the agents of his spirit's will
And witnesses and executors of his fate.
Inexorably faithful to their task,
They hold his nature's sequence in their guard
Carrying the unbroken thread old lives have spun.
35 Attendants on his destiny's measured walk
Leading to joys he has won and pains he has called,

Canto Vier

De Queeste

De wereld-wegen openden zich voor Savitri.
Eerst bevolkte een vreemdheid van nieuwe heldere taferelen
Haar geest en hield haar lichamelijke blik gevangen.
Maar terwijl zij zich voortbewoog over de veranderende aarde
Welde een dieper bewustzijn in haar op: 5
Als een bewoner van vele taferelen en windstreken,
Had het elk grondgebied en land tot zijn thuis gemaakt;
Het nam alle stammen en volkeren als haar eigen volk,
Tot de gehele lotsbestemming van de mensheid de hare was.
Deze vreemde gebieden waar doorheen zij trok 10
Waren bekend en naburig voor een gevoel binnenin,
Landschappen kwamen terug als verloren vergeten velden,
Steden en rivieren en vlakten werden door haar blik opgeëist
Als traag-herhaalde herinneringen die zij voor zich zag,
De sterren waren 's nachts de fonkelende vrienden van haar verleden, 15
De wind fluisterde naar haar van oeroude dingen
En zij ontmoette naamloze kameraden eens door haar bemind.
Alles maakte deel uit van vroegere vergeten zelve:
Vaag of in een flits van plotselinge aanwijzingen
Herinnerden haar daden aan een formatie van vroegere macht, 20
Zelfs de bedoeling van haar gebaar was niet nieuw:
Als reiziger naar een voorafgeschaduwde verheven gebeurtenis,
Leek het voor haar herinnerende getuigende ziel
Alsof zij een vaak gemaakte reis herleefde.
Een leidraad stuurde de dom wentelende wielen 25
En met de onstuimige kracht van hun snelheid mee
Reden de schemer-gemaskeerde gehuifde godheden welke bewegen
Als onveranderlijk aan de mens toegekend vanaf zijn geboorte,
De ontvangers van de innerlijke en uiterlijke wet,
Tegelijk de bemiddelaars van de wilskracht van zijn geest 30
En de getuigen en uitvoerders van zijn lot.
Onvermurwbaar trouw aan hun taak,
Bewaken zij het verloop van zijn natuur
Die de ongebroken draad verder draagt welke vroegere levens hebben gesponnen.
De begeleiders van de weloverwogen wandel van zijn lotsbestemming 35
Die leidden naar vreugdes die hij won en pijn waarom hij vroeg,

Even in his casual steps they intervene.
Nothing we think or do is void or vain;
Each is an energy loosed and holds its course.
40 The shadowy keepers of our deathless past
Have made our fate the child of our own acts,
And from the furrows laboured by our will
We reap the fruit of our forgotten deeds.
But since unseen the tree that bore this fruit
45 And we live in a present born from an unknown past,
They seem but parts of a mechanic Force
To a mechanic mind tied by earth's laws;
Yet are they instruments of a Will supreme,
Watched by a still all-seeing Eye above.
50 A prescient architect of Fate and Chance
Who builds our lives on a foreseen design
The meaning knows and consequence of each step
And watches the inferior stumbling powers.
Upon her silent heights she was aware
55 Of a calm Presence throned above her brows
Who saw the goal and chose each fateful curve;
It used the body for its pedestal;
The eyes that wandered were its searchlight fires,
The hands that held the reins its living tools;
60 All was the working of an ancient plan,
A way proposed by an unerring Guide.
Across wide noons and glowing afternoons,
She met with Nature and with human forms
And listened to the voices of the world;
65 Driven from within she followed her long road,
Mute in the luminous cavern of her heart,
Like a bright cloud through the resplendent day.
At first her path ran far through peopled tracts:
Admitted to the lion eye of States
70 And theatres of the loud act of man,
Her carven chariot with its fretted wheels
Threaded through clamorous marts and sentinel towers
Past figured gates and high dream-sculptured fronts
And gardens hung in the sapphire of the skies,
75 Pillared assembly halls with armoured guards,
Small fanes where one calm Image watched man's life
And temples hewn as if by exiled gods
To imitate their lost eternity.
Often from gilded dusk to argent dawn,
80 Where jewel-lamps flickered on frescoed walls
And the stone lattice stared at moonlit boughs,
Half-conscious of the tardy listening night

Zelfs bij zijn terloopse stappen komen zij tussenbeide.
 Niets dat wij denken of doen is ijdel of vergeefs;
 Elk is een energie die werd losgelaten en die zijn koers behoudt.
 De schaduw-bewaarders van ons onsterfelijk verleden 40
 Hebben van ons lot het kind gemaakt van ons handelen,
 En uit de voren, geploegd door onze wil,
 Plukken wij de vruchten van onze vergeten daden.
 Maar omdat de boom onzichtbaar is die deze vruchten droeg
 En wij leven in een heden geboren uit een onbekend verleden, 45
 Lijken zij slechts onderdelen van een mechanische Kracht
 Voor een mechanisch verstand aan aardse wetten gebonden;
 Nochtans zijn zij instrumenten van een opperste Wil,
 Gadeslagen door een stil alziend Oog boven.
 Een vooruitwetende architect van Lot en Kans 50
 Die onze levens bouwt naar een voorzien ontwerp
 Kent de betekenis en consequentie van elke stap
 En waakt over de lagere dwalende machten.
 Op haar stille hoogten was zij gewaar
 Van een kalme Tegenwoordigheid tronend boven haar kruin 55
 Die de bedoeling zag en een keuze maakte bij elke beslissende wending;
 Het gebruikte het lichaam als zijn voetstuk;
 De dwalende ogen waren zijn zoeklicht-vuren,
 De handen die de teugels voerden waren zijn levende gereedschap;
 Al was de werking van een oeroud plan, 60
 Een weg voorgesteld door een onfeilbare Gids.
 Door weidse middagen en purperen namiddagen,
 Beleefde zij de Natuur en menselijke vormen
 En luisterde naar de stemmen der wereld;
 Gedreven van binnenuit volgde zij haar langdurige weg, 65
 Stilzweigend in de lichtende grot van haar hart,
 Als een heldere wolk door de luisterrijke dag.
 Eerst liep haar pad ver door bevolkte streken:
 Toegelaten tot het leeuweoog van Staten
 En gehoorzalen van het luidruchtige optreden van de mens, 70
 Baande haar bewerkte strijdswagen met zijn versierde wielen
 Zich een weg door lawaaiige markten en onder wachttorens
 Langs geornamenteerde poorten en hoge droom-gebeeldhouwde gevels
 En hangende tuinen tegen het saffier van de hemel,
 Door pilaren gedragen vergaderzalen met gewapende schildwachten, 75
 Kleine heiligdommen waar een kalme Beeltenis het mensenleven gadesloeg
 En tempels gehouden als door verbannen goden
 Om hun verloren eeuwigheid na te bootsen.
 Dikwijls, van de vergulde zonsondergang tot aan de zilveren dageraad,
 Waar juwelen-lampen glinsterden op fresco-muren 80
 En het stenen vakwerk uitzag op maanverlichte takken,
 Half-bewust van de trage luisterende nacht

- Dimly she glided between banks of sleep
At rest in the slumbering palaces of kings.
- 85 Hamlet and village saw the fate-wain pass,
Homes of a life bent to the soil it ploughs
For sustenance of its short and passing days
That, transient, keep their old repeated course,
Unchanging in the circle of a sky
- 90 Which alters not above our mortal toil.
Away from this thinking creature's burdened hours
To free and griefless spaces now she turned
Not yet perturbed by human joys and fears.
Here was the childhood of primaeval earth,
- 95 Here timeless musings large and glad and still,
Men had forborne as yet to fill with cares,
Imperial acres of the eternal sower
And wind-stirred grass-lands winking in the sun:
Or mid green musing of woods and rough-browed hills,
- 100 In the grove's murmurous bee-air humming wild
Or past the long lapsing voice of silver floods
Like a swift hope journeying among its dreams
Hastened the chariot of the golden bride.
Out of the world's immense unhuman past
- 105 Tract-memories and ageless remnants came,
Domains of light enfeoffed to antique calm
Listened to the unaccustomed sound of hooves
And large immune entangled silences
Absorbed her into emerald secrecy
- 110 And slow hushed wizard nets of fiery bloom
Environed with their coloured snare her wheels.
The strong importunate feet of Time fell soft
Along these lonely ways, his titan pace
Forgotten and his stark and ruinous rounds.
- 115 The inner ear that listens to solitude,
Leaning self-rapt unboundedly could hear
The rhythm of the intenser wordless Thought
That gathers in the silence behind life,
And the low sweet inarticulate voice of earth
- 120 In the great passion of her sun-kissed trance
Ascended with its yearning undertone.
Afar from the brute noise of clamorous needs
The quieted all-seeking mind could feel,
At rest from its blind outwardness of will,
- 125 The unwearied clasp of her mute patient love
And know for a soul the mother of our forms.
This spirit stumbling in the fields of sense,
This creature bruised in the mortar of the days

Glead zij schemerig tussen oevers van slaap
 Rustend in de sluimerende paleizen van koningen.
 Gehucht en dorp zagen de lots-wagen voorbijkomen, 85
 Het thuis van een leven gebogen over de grond die het beploegt
 Om zijn korte en vluchtige dagen te onderhouden
 Die, vergankelijk, hun oude herhaalde koers bewaren,
 Onverbrekkelijk in de kringloop van een hemel
 Die niet verandert boven ons sterfelijke gezwoeg. 90
 Weg van de moeizame uren van dit denkende wezen
 Keerde zij zich nu naar vrije en zorgeloze ruimen
 Die nog niet waren verstoord door menselijke vreugde en angst.
 Hier was de kindertijd van de ongerepte aarde,
 Hier waren de tijdloze overpeinzingen groots en blij en stil, 95
 Die alsnog door de mens met zorgen moesten worden gevuld,
 Keizerlijke akkers van de eeuwige zaaier
 En door wind bewogen graslanden schitterend in de zon:
 Of temidden van groene mijmering van bosland en ruw-begroeide heuvels,
 Opgewonden zoemend in de bije-lucht van het ruisende geboomte 100
 Of langs de langzaam verglijdende stem van zilveren stromen
 Als een schielijke hoop op reis langs zijn dromen
 Haastte zich de strijdswagen van de gouden bruid.
 Vanuit het immense onmenselijke verleden van de wereld
 Kwamen tijdperk-herinneringen en leeftijdsloze overblijfselen, 105
 Domeinen van licht in leen gegeven aan een archaïsche kalmte
 Luisterden naar het ongewone geluid van hoeven
 En omvangrijke onschendbare verwikkelde stilten
 Namen haar op in een heimelijkheid van smaragd
 En trage verstilde tovenaars-webben van onstuimige bloei 110
 Omgaven met hun kleurige bekoring haar wielen.
 De sterke dwingende voeten van de Tijd traden licht
 Op deze eenzame wegen, zijn titanische gang vergeten
 En zijn grimmige en rampzalige rondten.
 Het innerlijke oor dat luistert naar eenzaamheid, 115
 Zich zelf-verrukt neigend kon onbelemmerd horen
 Het ritme van het intensere woordloze Denken
 Dat zich verzamelt in de stilte achter het leven,
 En de lage lieflijke onverstaanbare stem der aarde
 In de geweldige hartstocht van haar zon-gekuste trance 120
 Steeg op met zijn verlangende ondertoon.
 Ver van het redeloze rumoer van luidruchtige behoeften
 Kon het verstilde al-zoekende verstand,
 In rust met zijn blinde uiterlijkheid van wilskracht,
 De onvermoeibare greep voelen van haar stille geduldige liefde 125
 En de moeder van onze vorm kennen als een ziel.
 Dit wezen struikelend in de velden van gevoel,
 Dit schepsel gekneusd in de vijzel der dagen

Could find in her broad spaces of release.
130 Not yet was a world all occupied by care.
The bosom of our mother kept for us still
Her austere regions and her musing depths,
Her impersonal reaches lonely and inspired
And the mightinesses of her rapture haunts.
135 Muse-lipped she nursed her symbol mysteries
And guarded for her pure-eyed sacraments
The valley clefts between her breasts of joy,
Her mountain altars for the fires of dawn
And nuptial beaches where the ocean couched
140 And the huge chanting of her prophet woods.
Fields had she of her solitary mirth,
Plains hushed and happy in the embrace of light,
Alone with the cry of birds and hue of flowers,
And wildernesses of wonder lit by her moons
145 And grey seer-evenings kindling with the stars
And dim movement in the night's infinitude.
August, exulting in her Maker's eye,
She felt her nearness to him in earth's breast,
Conversed still with a Light behind the veil,
150 Still communed with Eternity beyond.
A few and fit inhabitants she called
To share the glad communion of her peace;
The breadth, the summit were their natural home.
The strong king-sages from their labour done,
155 Freed from the warrior tension of their task,
Came to her serene sessions in these wilds;
The strife was over, the respite lay in front.
Happy they lived with birds and beasts and flowers
And sunlight and the rustle of the leaves,
160 And heard the wild winds wandering in the night,
Mused with the stars in their mute constant ranks,
And lodged in the mornings as in azure tents,
And with the glory of the noons were one.
Some deeper plunged; from life's external clasp
165 Beckoned into a fiery privacy
In the soul's unprofaned star-white recess
They sojourned with an everliving Bliss;
A Voice profound in the ecstasy and the hush
They heard, beheld an all-revealing Light.
170 All time-made difference they overcame;
The world was fibred with their own heart-strings;
Close drawn to the heart that beats in every breast,
They reached the one self in all through boundless love.
Attuned to Silence and to the world-rhyme,

Kon in haar weidse ruimen vinden van bevrijding.
 Nog was een wereld niet geheel door zorgen in beslag genomen. 130
 De boezem onzer moeder had voor ons nog steeds
 Haar sobere gewesten en haar mijmerende diepten behouden,
 Haar onpersoonlijke bereiken, verlaten en bezield,
 En de grootmogendheid van haar verrukkings-schuilplaatsen.
 Met lippen van mijmering koesterde zij haar symbool-mysteriën 135
 En behoevde voor haar zuiver-ogige sacramenten
 De vallei-kloof tussen haar borsten van vreugde,
 Haar berg-altaren voor de vuren van de dageraad
 En huwelijks-stranden waartegen de oceaan zich vleide
 En het reusachtige zingen van haar profetische wouden. 140
 Velden had zij voor haar eenzame opgewektheid,
 Vlakten stil en gelukkig in de omarming van licht,
 Alleen met de roep van vogels en de kleurenpracht van bloemen,
 En wildernissen van wonder verlicht door haar manen
 En grijze ziener-avonden terwijl de sterren ontsteken 145
 En schemerige beweging in de oneindigheid van de nacht.
 Groots, bejubeld in haar Makers oog,
 Voelde zij haar nabijheid tot hem in de aardse borst,
 Converseerde nog steeds met een Licht achter de sluier,
 Onderhield zich nog altijd met het Eeuwige van verre. 150
 Enkele geschikte bewoners riep zij
 Om in de blijde gemeenzaamheid van haar vrede te delen;
 De uitgestrektheid, de bergtop waren hun natuurlijke huis.
 De krachtige koning-wijsgeren wier werk was gedaan,
 Bevrijd van de krijgsman-inspanning van hun taak, 155
 Kwamen naar haar serene zittingen in deze woestenij;
 De strijd was gestreden, het respijt lag voor hen.
 Gelukkig, leefden zij met vogels en dieren en bloemen
 En zonlicht en het ruisen van de bladeren,
 En hoorden de onstuimige winden dwalend in de nacht, 160
 Mijmerden met de sterren in hun zwijgende onveranderlijke gelid,
 En verwijlden in de ochtenden als in azuren tenten,
 En waren één met de glorie der middagen.
 Sommigen maakten een diepere sprong; uit de uiterlijke greep
 Van het leven gelokt tot in een vurige afzondering 165
 In een ongeschonden ster-witte uithoek van de ziel
 Vertoefden zij met een eeuwig-levende Gelukzaligheid;
 Zij hoorden een diepe Stem in de extase en stilte,
 Zij aanschouwden een al-onthullend Licht.
 Elk tijds-gemaakt geschilpunt hebben zij overwonnen; 170
 De wereld was gesponnen van hun eigen harte-snaren;
 Dichtbij aangehaald tot het hart dat klopt in elke borst,
 Bereikten zij het ene zelf in al door grenzeloze liefde.
 Afgestemd op Stilte en het wereld-rijm,

- 175 They loosened the knot of the imprisoning mind;
Achieved was the wide untroubled witness gaze,
Unsealed was Nature's great spiritual eye;
To the height of heights rose now their daily climb:
Truth leaned to them from her supernal realm;
- 180 Above them blazed eternity's mystic suns.
Nameless the austere ascetics without home
Abandoning speech and motion and desire
Aloof from creatures sat absorbed, alone,
Immaculate in tranquil heights of self
- 185 On concentration's luminous voiceless peaks,
World-naked hermits with their matted hair
Immobile as the passionless great hills
Around them grouped like thoughts of some vast mood
Awaiting the Infinite's behest to end.
- 190 The seers attuned to the universal Will,
Content in Him who smiles behind earth's forms,
Abode unrieved by the insistent days.
About them like green trees girdling a hill
Young grave disciples fashioned by their touch,
- 195 Trained to the simple act and conscious word,
Greatened within and grew to meet their heights.
Far-wandering seekers on the Eternal's path
Brought to these quiet founts their spirit's thirst
And spent the treasure of a silent hour
- 200 Bathed in the purity of the mild gaze
That, unisistent, ruled them from its peace,
And by its influence found the ways of calm.
The Infants of the monarchy of the worlds,
The heroic leaders of a coming time,
- 205 King-children nurtured in that spacious air
Like lions gambolling in sky and sun
Received half-consciously their godlike stamp:
Formed in the type of the high thoughts they sang
They learned the wide magnificence of mood
- 210 That makes us comrades of the cosmic urge,
No longer chained to their small separate selves,
Plastic and firm beneath the eternal hand,
Met Nature with a bold and friendly clasp
And served in her the Power that shapes her works.
- 215 One-souled to all and free from narrowing bonds,
Large like a continent of warm sunshine
In wide equality's impartial joy,
These sages breathed for God's delight in things.
Assisting the slow entries of the gods,
- 220 Sowing in young minds immortal thoughts they lived,

Ontwarden zij de knoop van het kluisterende verstand;	175
De wijde onbezorgde getuigende blik was bereikt, Het zegel gebroken van het grote spirituele oog van de Natuur; Tot de hoogte der hoogten steeg nu hun dagelijkse klim: Waarheid neigde naar hen vanaf haar opperste domein;	
Boven hen brandden de mystieke zonnen der eeuwigheid.	180
Naamloos gezeten waren de sobere asceten zonder thuis Die afstand hebben gedaan van spraak en beweging en verlangen, Afzijdig van schepselen, in zichzelf verzonken, alleen, Vlekkeloos op vredige hoogten van zelf	
Op heldere stemloze toppen van concentratie,	185
Wereld-naakte kluizenaars met hun geklitte haar Onbeweeglijk als de hartstochteloze hoge heuvelen rondom hen Schoolden zich samen als gedachten van een of andere onmetelijke stemming In afwachting van Oneindigheids bevel om te beëindigen.	
De zieners, afgestemd op de universele Wil,	190
Tevreden in Hem die glimlacht achter aardse vormen, Verbleven onbedroefd in de onophoudelijke dagen. Om hen heen als groene bomen die een heuvel omgorden Waren jonge ernstige discipelen, door hun aanraking veranderd, Getraind voor de eenvoudige handeling en het bewuste woord,	195
Die inwendig groter werden en groeiden om hun toppen te bereiken. Vèr-dolende zoekers op het pad van het Eeuwige Brachten naar deze vredige bron hun dorst van de geest En besteedden de schat van een stil uur Badend in de zuiverheid van de milde blik	200
Die, zonder aandringen, vanuit zijn vrede over hen heerste, En door zijn invloed de wegen naar kalmte vonden. De Kinderen van de monarchie der werelden, De heroïsche leiders van een toekomstige tijd,	
Koningskinderen grootgebracht in die ruime sfeer	205
Als leeuwen dartelend in hemel en zon Ontvingen half-bewust hun godgelijke stempel: Gevormd naar het toonbeeld van de verheven gedachten zongen zij, Leerden zij de weidse luister van stemming	
Die ons maakt tot kameraden van de kosmische behoefte,	210
Niet langer geketend aan hun kleine afzonderlijke zelf, Plastisch en hecht onder de eeuwige hand, Bejegenden de Natuur met een ferme en vriendelijke greep En dienden in haar de Macht die haar werken schept. Als één ziel met al en vrij van beperkende ketenen,	
Uitgestrekt als een continent van warme zonneschijn	215
In ruime onpartijdige vreugde van gelijkwaardigheid, Ademden deze wijzen voor Gods verrukking in de dingen. Behulpzaam bij de langzame intrede der goden, Onsterfelijke gedachten zaaiend in jonge geesten leefden zij,	220

Taught the great Truth to which man's race must rise
Or opened the gates of freedom to a few.
Imparting to our struggling world the Light
They breathed like spirits from Time's dull yoke released,
225 Comrades and vessels of the cosmic Force,
Using a natural mastery like the sun's:
Their speech, their silence was a help to earth.
A magic happiness flowed from their touch;
Oneness was sovereign in that sylvan peace,
230 The wild beast joined in friendship with its prey;
Persuading the hatred and the strife to cease
The love that flows from the one Mother's breast
Healed with their hearts the hard and wounded world.
Others escaped from the confines of thought
235 To where Mind motionless sleeps waiting Light's birth,
And came back quivering with a nameless Force,
Drunk with a wine of lightning in their cells;
Intuitive knowledge leaping into speech,
Seized, vibrant, kindling with the inspired word,
240 Hearing the subtle voice that clothes the heavens,
Carrying the splendour that has lit the suns,
They sang Infinity's names and deathless powers
In metres that reflect the moving worlds,
Sight's sound-waves breaking from the soul's great deeps.
245 Some lost to the person and his strip of thought
In a motionless ocean of impersonal Power,
Sat mighty, visioned with the Infinite's light,
Or, comrades of the everlasting Will,
Surveyed the plan of past and future Time.
250 Some winged like birds out of the cosmic sea
And vanished into a bright and featureless Vast:
Some silent watched the universal dance,
Or helped the world by world-indifference.
Some watched no more merged in a lonely Self,
255 Absorbed in the trance from which no soul returns,
All the occult world-lines for ever closed,
The chains of birth and person cast away:
Some unaccompanied reached the Ineffable.

As floats a sunbeam through a shady place,
260 The golden virgin in her carven car
Came gliding among meditation's seats.
Often in twilight mid returning troops
Of cattle thickening with their dust the shades
When the loud day had slipped below the verge,
265 Arriving in a peaceful hermit grove

Onderwezen de grote Waarheid waartoe het mensenras moet verrijzen
 Of openden de poorten van vrijheid voor een enkeling.
 Schenkend aan onze worstelende wereld het Licht
 Ademden zij als geesten bevrijd van het trage juk van de Tijd,
 Kameraden en vaten van de kosmische Kracht, 225
 Gebruik makend van een natuurlijk meesterschap gelijk de zon:
 Hun spraak, hun zwijgen was een hulp voor de aarde.
 Een magisch geluk stroomde van hun aanraking uit;
 Eenheid was oppermachtig in die bosrijke vrede,
 Het wilde beest verenigde zich in vriendschap met zijn prooi; 230
 De haat en strijd overredend om te staken
 Heelde de liefde die vloeit uit de borst van de ene Moeder
 Met hun hart de wrede en gewonde wereld.
 Anderen ontsnapten aan de beperkingen van het denken
 Naar waar het Verstand onbeweeglijk slaapt wachtend op de geboorte van het Licht, 235
 En kwamen terug huiverend van een nameloze Kracht,
 Dronken van een wijn als weerlicht in hun cellen;
 Intuïtieve kennis plotseling in taal gevat,
 Aangegrepen, krachtig, vlammend met het bezielende woord,
 Terwijl zij de subtiele stem hoorden die de hemelen omhult, 240
 Terwijl zij de luister droegen die de zonnen had ontstoken,
 Zongen zij de namen van het Oneindige en onsterfelijke machten
 In verzen die de bewogen werelden weerspiegelden,
 Geluidsgolven van inzicht die ontsnappen aan de geweldige diepten van de ziel.
 Sommigen, verloren voor de persoon en zijn zone van denken 245
 In een onbeweeglijke oceaan van onpersoonlijke Macht,
 Zetelden met gezag, met het zicht van Oneindigheids licht,
 Ofwel overzagen, als kameraden van de eeuwigdurende Wil,
 Het plan van verleden en toekomstige Tijd.
 Sommigen vleugelden als vogels uit de kosmische zee 250
 En verdwenen in een heldere en kleurloze Onmetelijkheid:
 Sommigen aanschouwden in stilte de universele dans,
 Of hielpen de wereld met wereld-onverschilligheid.
 Sommigen schouwden niet langer opgegaan in een eenzaam Zelf,
 Verzonken in de trance van waaruit geen ziel wederkeert, 255
 Al de occulte wereld-lijnen voor altijd gesloten,
 De ketenen van geboorte en persoon verworpen:
 Sommigen bereikten onvergezeld het Onuitsprekelijke.

Als zweefde een zonnestraal door een beschaduwde ruimte,
 Zo kwam de gouden maagd in haar bewerkte wagen 260
 Gegleden temidden van de zetels van meditatie.
 Dikwijls in schemering bij de terugkerende troepen
 Van vee die met hun stof de schaduwen verdiepten
 Als de luidruchtige dag achter de horizon was gegleden,
 Aangekomen in een vredig kluizenaars-bos 265

She rested drawing round her like a cloak
Its spirit of patient muse and potent prayer.
Or near to a lion river's tawny mane
And trees that worshipped on a praying shore,
270 A domed and templed air's serene repose
Beckoned to her hurrying wheels to stay their speed.
In the solemnity of a space that seemed
A mind remembering ancient silences,
Where to the heart great bygone voices called
275 And the large liberty of brooding seers
Had left the long impress of their soul's scene,
Awake in candid dawn or darkness mooned,
To the still touch inclined the daughter of Flame
Drank in hushed splendour between tranquil lids
280 And felt the kinship of eternal calm.
But morn broke in reminding her of her quest
And from low rustic couch or mat she rose
And went impelled on her unfinished way
And followed the fateful orbit of her life
285 Like a desire that questions silent gods
Then passes starlike to some bright Beyond.
Thence to great solitary tracts she came,
Where man was a passer-by towards human scenes
Or sole in Nature's vastness strove to live
290 And called for help to ensouled invisible Powers,
Overwhelmed by the immensity of his world
And unaware of his own infinity.
The earth multiplied to her a changing brow
And called her with a far and nameless voice.
295 The mountains in their anchorite solitude,
The forests with their multitudinous chant
Disclosed to her the masked divinity's doors.
On dreaming plains, an indolent expanse,
The death-bed of a pale enchanted eve
300 Under the glamour of a sunken sky,
Impassive she lay as at an age's end,
Or crossed an eager pack of huddled hills
Lifting their heads to hunt a lairlike sky,
Or travelled in a strange and empty land
305 Where desolate summits camped in a weird heaven,
Mute sentinels beneath a drifting moon,
Or wandered in some lone tremendous wood
Ringing for ever with the crickets' cry
Or followed a long glistening serpent road
310 Through fields and pastures lapped in moveless light
Or reached the wild beauty of a desert space

Rustte zij en trok rondom zich als een mantel
 De geest van geduldige mijmering en krachtig gebed.
 Of dichtbij de getaande manen van een leeuwe-rivier
 En bomen die baden aan een oever van verheerlijking,
 Gebaarde de serene rust van een overwelfde en tot tempel geworden sfeer 270
 Haar haastige wielen om hun snelheid in te tomen.
 In het plechtstatige van een ruimte die geleek
 Op een geest die zich vroegere stilten herinnerde,
 Waar machtige vergane stemmen roepen naar het hart
 En de grootmoedige vrijheid van in gedachten verzonken zieners 275
 Het langdurige stempel van hun ziele-toneel had achtergelaten,
 Wakker in onbevleete dageraad of in maanbeschenen duisternis,
 Neigde tot de stille aanraking de dochter van de Vlam,
 Dronk verstilde luister in achter oogleden van vrede
 En voelde de verwantschap van de eeuwige kalmte. 280
 Maar de morgen brak aan en herinnerde haar aan haar queeste
 En van de lage eenvoudige legerstede of mat stond zij op
 En ging gedreven op haar onvoltooide pad
 En vervolgde de voorbeschikte loop van haar leven
 Als een verlangen dat de stille goden aanroept 285
 En dan, gelijk een ster, overgaat naar een of ander helder Verschiet.
 Van daaruit kwam zij in geweldige afgelegen domeinen,
 Waar de mens een voorbijganger was op weg naar menselijke taferelen
 Of als enige in de onmetelijkheid van de Natuur trachtte te leven
 En om hulp riep naar bezielde onzichtbare Machten, 290
 Overweldigd door het immense van zijn wereld
 En onbewust van zijn eigen oneindigheid.
 De aarde vermenigvuldigde voor haar een veranderend aanschijn
 En riep haar met een verre en naamloze stem.
 De bergen in hun kluizenaars-eenzaamheid, 295
 De wouden met hun veelvuldige lied
 Ontsloten voor haar de gemaskerde deuren van goddelijkheid.
 Op dromende vlakten, een lome uitgestrektheid,
 Het doodsbed van een bleke betoverde avondstond
 Onder de bekoring van een afnemende hemel, 300
 Lag zij onverstoorbaar als aan het einde van een tijdperk,
 Of kruiste een groep van onstuimige samengedrongen heuvels
 Die hun spits verhieven om een schuilplaatsachtige hemel na te jagen,
 Of reisde door een vreemd en leeg land
 Waar verlaten bergtoppen in een geheimzinnige hemel bivakkeerden, 305
 Stille wachters onder een dwalende maan,
 Of zwierf door een of ander eenzaam ontzaglijk woud
 Waar voor altijd de roep van de krekel weerklonk
 Of volgde een lang, glinsterend en kronkelig pad
 Door velden en weilanden gehuld in onbeweeglijk licht 310
 Of bereikte de woeste schoonheid van een verlaten gebied

Where never plough was driven nor herd had grazed
And slumbered upon stripped and thirsty sands
Amid the savage wild-beast night's appeal.
315 Still unaccomplished was the fateful quest;
Still she found not the one predestined face
For which she sought amid the sons of men.
A grandiose silence wrapped the regal day:
The months had fed the passion of the sun
320 And now his burning breath assailed the soil.
The tiger heats prowled through the fainting earth;
All was licked up as by a lolling tongue.
The spring winds failed; the sky was set like bronze.

END OF CANTO FOUR
End of Book Four

Waar nimmer een ploeg was gedreven noch ooit een kudde gegrazen had
En sluimerde op kale en dorstige zandvlakten
Tussen de roep van het ongetemde wilde dier in de nacht.
Nog altijd onvoltooid was de voorbeschikte queeste; 315
Nog steeds vond zij niet het ene voorbestemde gezicht
Waar zij naar zocht onder de zonen der mensen.
In een grandioze stilte gewikkeld was de koninklijke dag:
De maanden hadden de hartstocht van de zon gevoed
En nu belaagde zijn brandende adem de aarde. 320
De tijger-hitte sloop over de bezwijmende grond;
Alles werd opgelikt als door een slappe tong.
De lente-winden namen af; de hemel was als brons.

EINDE VAN CANTO VIER
Einde van Boek Vier

Boek Vijf

Het Boek van Liefde

Canto One

The Destined Meeting-Place

But now the destined spot and hour were close;
Unknowing she had neared her nameless goal.
For though a dress of blind and devious chance
Is laid upon the work of all-wise Fate,
5 Our acts interpret an omniscient Force
That dwells in the compelling stuff of things,
And nothing happens in the cosmic play
But at its time and in its foreseen place.
To a space she came of soft and delicate air
10 That seemed a sanctuary of youth and joy,
A highland world of free and green delight
Where spring and summer lay together and strove
In indolent and amicable debate,
Inarmed, disputing with laughter who should rule.
15 There expectation beat wide sudden wings
As if a soul had looked out from earth's face,
And all that was in her felt a coming change
And forgetting obvious joys and common dreams,
Obedient to Time's call, to the spirit's fate,
20 Was lifted to a beauty calm and pure
That lived under the eyes of Eternity.
A crowd of mountainous heads assailed the sky
Pushing towards rival shoulders nearer heaven,
The armoured leaders of an iron line;
25 Earth prostrate lay beneath their feet of stone.
Below them crouched a dream of emerald woods
And gleaming borders solitary as sleep:
Pale waters ran like glimmering threads of pearl.
A sigh was straying among happy leaves;
30 Cool-perfumed with slow pleasure-burdened feet
Faint stumbling breezes faltered among flowers.
The white crane stood, a vivid motionless streak,
Peacock and parrot jewelled soil and tree,
The dove's soft moan enriched the enamoured air
35 And fire-winged wild-drakes swam in silvery pools.
Earth couched alone with her great lover Heaven,

Canto Een

De Voorbestemde Ontmoetingsplaats

Maar nu was het aangewezen oord en uur nabij;
Onbewust was zij haar nameloze doel genaderd.
Want ofschoon een kleed van blind en kronkelig toeval is gelegd
Op het werk van het alwijze Lot, 5
Vertolken onze daden een alwetende Kracht
Die woont in het onweerstaanbare wezen der dingen,
En niets gebeurt er in het kosmische spel
Dan op zijn tijd en op zijn voorziene plaats.
In een ruimte kwam zij van zachte en behaaglijke lucht
Die een heiligdom geleeek van jeugd en vreugde, 10
Een hoogland-wereld van vrije en jonge verrukking
Waar lente en zomer in omarming samen lagen en streden
In indolent en minnelijk dispuut,
Met een lach redetwistend over wie de baas zou moeten zijn.
Daar sloeg verwachting met brede plotselinge vleugels, 15
Als had een ziel gekeken vanaf het aardse oppervlak,
En al wat in haar was voelde een komende verandering
En vergat voor de hand liggende vreugdes en gewone dromen,
Gehoorzaam aan een roep in de Tijd, aan de lotsbestemming van de geest,
Werd het opgetild naar een schoonheid kalm en zuiver 20
Die woonde onder de ogen van het Eeuwige.
Een menigte van bergtoppen bestormde de lucht
Duwend tegen mededingende schouders dichterbij de hemel,
De gewapende leiders van een ijzeren slagorde;
De aarde lag terneer onder hun voeten van steen. 25
Onder hen hurkte een droom van wouden van smaragd
En blinkende grenslijnen afgezonderd als slaap:
Witte stromen liepen als glinsterende paarlen draden.
Een zucht zwierf tussen de gelukkige bladeren;
Fris geurend met trage genots-beladen voeten 30
Weifelde een vage dwalende koelte tussen bloemen.
De witte kraanvogel stond stil, een levendige onbeweeglijke streep,
Pauw en papegaai tooiden als met edelstenen grond en boom,
Het zachte klagen van de duif verrijkte de bekoorde lucht
En vuur-gevleugelde wilde woerden zwommen in zilveren poelen. 35
De aarde vleide zich alleen met haar grote minnaar Hemel,

Uncovered to her consort's azure eye.
In a luxurious ecstasy of joy
She squandered the love-music of her notes,
40 Wasting the passionate pattern of her blooms
And festival riot of her scents and hues.
A cry and leap and hurry was around,
The stealthy footfalls of her chasing things,
The shaggy emerald of her centaur mane,
45 The gold and sapphire of her warmth and blaze.
Magician of her rapt felicities,
Blithe, sensuous-hearted, careless and divine,
Life ran or hid in her delightful rooms;
Behind all brooded Nature's grandiose calm.
50 Primaeval peace was there and in its bosom
Held undisturbed the strife of bird and beast.
Man the deep-browed artificer had not come
To lay his hand on happy unconscious things,
Thought was not there nor the measurer, strong-eyed toil,
55 Life had not learned its discord with its aim.
The Mighty Mother lay outstretched at ease.
All was in line with her first satisfied plan;
Moved by a universal will of joy
The trees bloomed in their green felicity
60 And the wild children brooded not on pain.
At the end reclined a stern and giant tract
Of tangled depths and solemn questioning hills,
Peaks like a bare austerity of the soul,
Armoured, remote and desolately grand
65 Like the thought-screened infinities that lie
Behind the rapt smile of the Almighty's dance.
A matted forest-head invaded heaven
As if a blue-throated ascetic peered
From the stone fastness of his mountain cell
70 Regarding the brief gladness of the days;
His vast extended spirit couched behind.
A mighty murmur of immense retreat
Besieged the ear, a sad and limitless call
As of a soul retiring from the world.
75 This was the scene which the ambiguous Mother
Had chosen for her brief felicitous hour;
Here in this solitude far from the world
Her part she began in the world's joy and strife.
Here were disclosed to her the mystic courts,
80 The lurking doors of beauty and surprise,
The wings that murmur in the golden house,
The temple of sweetness and the fiery aisle.

Onbedekt voor het azuren oog van haar gemaal.
 In een weelderige extase van vreugde
 Verspilde zij de liefdes-muziek van haar tonen,
 Het hartstochtelijke patroon verkwistend van haar bloemen 40
 En de feestelijke weelde van haar geuren en kleuren.
 Schreeuw en sprong en haast was alom,
 De onmerkbare voetstap van haar jachtige dingen,
 Het ruige smaragd van haar centaur-manen,
 Het goud en het saffier van haar gloed en vlammenzee. 45
 Als de tovenaer van haar verrukte zaligheden,
 Dartel, zinnenstrelend van hart, zorgeloos en goddelijk,
 Rende het Leven of hield zich in haar verrukkelijke ruimten verborgen;
 Achter al mijmerde de grandioze kalmte van de Natuur.
 De oorspronkelijke vrede was daar en hield in haar boezem 50
 Onverstoord de strijd van vogel en dier.
 De mens, de diep-bewenkbrauwde handwerksman, was nog niet gekomen
 Om zijn hand te leggen op gelukkige onbewuste dingen,
 Gedachte was daar niet noch de overdenker, het sterk-ogige gezwoeg,
 Het Leven had nog niet gehoord van de tweedracht met zijn doeleinde. 55
 De Machtige Moeder lag uitgestrekt op haar gemak.
 Al was overeenkomstig haar oorspronkelijke tevreden plan;
 Bewogen door een universele wilskracht van vreugde
 Bloesemden de bomen in hun groene gelukzaligheid
 En de wilde kinderen dachten niet aan pijn. 60
 In de verte rustte een onherbergzame en reusachtige uitgestrektheid
 Van verweven diepten en plechtstatige vragende heuvelen,
 Pieken als een naakte grimmigheid van de ziel,
 Gewapend, afgelegen en van een troosteloze grootsheid
 Als de gedachte-afgeschermd oneindigheden gelegen 65
 Achter de verrukte glimlach van de dans van de Almachtige.
 Een geklit bos-hoofd drong door tot in de hemel
 Als kwam er een blauw-gekeelde asceet naar buiten gluren
 Vanuit het stenen bastion van zijn berge-cel
 En keek naar de kortstondige blijheid van de dagen; 70
 Zijn onmetelijk uitgestrekte geest hield zich op de achtergrond.
 Een machtig gemurmel van immense afzondering
 Belaagde het oor, een treurige en grenzeloze roep
 Als van een ziel die zich van de wereld terugtrekt.
 Dit was het toneel dat de dubbelzinnige Moeder 75
 Had gekozen voor haar kortstondige gelukzalige uur;
 Hier in deze eenzaamheid ver van de wereld
 Begon zij haar aandeel in de vreugde en de strijd der wereld.
 Hier werden aan haar onthuld de mystieke binnenhoven
 De onzichtbare deuren van schoonheid en verwondering 80
 De vleugels die prevelen in het gouden huis,
 De tempel van lieflijkheid en de vlammeende zijbeuken.

A stranger on the sorrowful roads of Time,
Immortal under the yoke of death and fate,
85 A sacrificant of the bliss and pain of the spheres,
Love in the wilderness met Savitri.

END OF CANTO ONE

Als een vreemdeling op de bedroevende wegen van de Tijd,
Onsterfelijk onder het juk van dood en lot,
Een offeraar van de gelukzaligheid en pijn der sferen,
Liefde in de wildernis ontmoette Savitri.

85

EINDE VAN CANTO EEN

Canto Two

Satyavan

All she remembered on this day of Fate,
The road that hazarded not the solemn depths
But turned away to flee to human homes,
The wilderness with its mighty monotone,
5 The morning like a lustrous seer above,
The passion of the summits lost in heaven,
The titan murmur of the endless woods.
As if a wicket gate to joy were there
Ringed in with voiceless hint and magic sign,
10 Upon the margin of an unknown world
Reclined the curve of a sun-held recess;
Groves with strange flowers like eyes of gazing nymphs
Peered from their secrecy into open space,
Boughs whispering to a constancy of light
15 Sheltered a dim and screened felicity,
And slowly a supine inconstant breeze
Ran like a fleeting sigh of happiness
Over slumbrous grasses pranked with green and gold.
Hidden in the forest's bosom of loneliness
20 Amid the leaves the inmate voices called,
Sweet like desires enamoured and unseen,
Cry answering to low insistent cry.
Behind slept emerald dumb remotenesses,
Haunt of a Nature passionate, veiled, denied
25 To all but her own vision lost and wild.
Earth in this beautiful refuge free from cares
Murmured to the soul a song of strength and peace.
Only one sign was there of a human tread:
A single path, shot thin and arrowlike
30 Into this bosom of vast and secret life,
Pierced its enormous dream of solitude.
Here first she met on the uncertain earth
The one for whom her heart had come so far.
As might a soul on Nature's background limned
35 Stand out for a moment in a house of dream
Created by the ardent breath of life,

Canto Twee

Satyavan

Alles herinnerde zij zich op deze dag van het Lot,
De weg die zich niet aan de indrukwekkende diepten waagde
Maar zich afwendde om te vluchten naar een menselijk thuis,
De wildernis met zijn machtige monotonie,
De ochtend als een luisterrijke ziener boven, 5
De passie van de toppen verloren in de hemel,
Het titanische ruisen van de eindeloze wouden.
Alsof daar een deurtje naar vreugde was
Door stemloze aanwijzing en magisch teken omringd
Rustte aan de rand van een onbekende wereld 10
De ronding van een zonbeschenen uithoek;
Bossages met vreemde bloemen als ogen van starende nimfen
Keken vanuit het verborgene de open ruimte in,
Takken fluisterend naar een bestendigheid van licht
Huisvestten een schemerig afgeschermd zaligheid, 15
En traag woei een zachte veranderlijke bries
Als een vluchtige zucht van geluk
Over slaperige graslanden getooid met groen en goud.
Verborgten in eenzaamheids hart van het bos
Klonken de bewoners-stemmen tussen de bladeren, 20
Lieflijk als verlangens in bekoring en onzichtbaar,
Roep in antwoord op zachte indringende roep.
Daarachter sliepen stilzwijgende afgezonderdheden van smaragd,
Schuilplaats van een Natuur onstuimig, versluisd, ontzegd
Aan iedereen behalve haar eigen verloren en onbeteugelde zicht. 25
De aarde in deze schone toevluchtshaven vrij van zorgen
Murmelde tot de ziel een lied van kracht en vrede.
Slechts één teken was er van menselijk bestaan:
Één enkel pad, smal en als een pijl geschoten
In dit hart van onmetelijk en verborgen leven, 30
Doorboorde diens enorme droom van eenzaamheid.
Hier ontmoette zij voor het eerst op de onzekere aarde
De ene waarvoor haar hart zo ver gekomen was.
Zoals een ziel, getekend tegen de achtergrond van de Natuur,
Voor een ogenblik naar voren springt in een huis van droom 35
Geschapen door de vurige adem van het leven,

So he appeared against the forest verge
Inset twixt green relief and golden ray.
As if a weapon of the living Light,
40 Erect and lofty like a spear of God
His figure led the splendour of the morn.
Noble and clear as the broad peaceful heavens
A tablet of young wisdom was his brow;
Freedom's imperious beauty curved his limbs,
45 The joy of life was on his open face.
His look was a wide daybreak of the gods,
His head was a youthful Rishi's touched with light,
His body was a lover's and a king's.
In the magnificent dawning of his force
50 Built like a moving statue of delight
He illumined the border of the forest page.
Out of the ignorant eager toil of the years
Abandoning man's loud drama he had come
Led by the wisdom of an adverse Fate
55 To meet the ancient Mother in her groves.
In her divine communion he had grown
A foster-child of beauty and solitude,
Heir to the centuries of the lonely wise,
A brother of the sunshine and the sky,
60 A wanderer communing with depth and marge.
A Veda-knower of the unwritten book
Perusing the mystic scripture of her forms,
He had caught her hierophant significances,
Her sphered immense imaginations learned,
65 Taught by sublimities of stream and wood
And voices of the sun and star and flame
And chant of the magic singers on the boughs
And the dumb teaching of four-footed things.
Helping with confident steps her slow great hands
70 He leaned to her influence like a flower to rain
And, like the flower and tree a natural growth,
Widened with the touches of her shaping hours.
The mastery free natures have was his
And their assent to joy and spacious calm;
75 One with the single Spirit inhabiting all,
He laid experience at the Godhead's feet;
His mind was open to her infinite mind,
His acts were rhythmic with her primal force;
He had subdued his mortal thought to hers.
80 That day he had turned from his accustomed paths;
For One who, knowing every moment's load,
Can move in all our studied or careless steps,

Zo verscheen hij tegen de zoom van het bos
 Gezet tussen groen reliëf en gouden lichtstraal.
 Gelijk een wapen van het levende Licht,
 Rechtop en edel als een speer van God 40
 Leidde zijn gestalte de glorie van de morgen.
 Nobel en helder als de wijde vredevolle hemelen
 Was zijn voorhoofd een schrijfblad van jonge wijsheid;
 Vrijheids gebiedende schoonheid vormde zijn ledematen,
 De vreugde van het leven stond op zijn open gezicht. 45
 Zijn uiterlijk was als een weidse zonsopgang van de goden,
 Zijn hoofd was die van een jeugdige Rishi aangeraakt door licht,
 Zijn lichaam was dat van een minnaar en een koning.
 Met het luisterrijke glogen van zijn kracht
 Gebouwd als een bewegend standbeeld van vreugde 50
 Verlichtte hij de rand van de bos-bladspiegel.
 Uit het onwetende geestdriftige zwoegen der jaren
 Achter zich latend het luidruchtige drama van de mens was hij gekomen
 Geleid door de wijsheid van een ongunstig Lot
 Om de oeroude Moeder in haar heilige bossen te ontmoeten. 55
 In haar goddelijke gemeenschap was hij opgegroeid
 Een pleegkind van schoonheid en eenzaamheid,
 Erfgenaam der eeuwen van de eenzame wijzen,
 Een broeder van zonneshijn en hemel,
 Een zwerver in contact met diepte en uiterste. 60
 Als een Veda-kenner van het ongeschreven boek
 Studerend op het mystieke geschrift van haar vormen,
 Had hij de hiërofant-en-betekeningen begrepen,
 Haar verheven immense voorstellingen geleerd,
 Onderwezen door sublimateiten van stroom en woud, 65
 En stemmen van zon en ster en vuur
 En het zingen van de magische zangers op de takken
 En het woordloze onderwijs van viervoetige dingen.
 Met zelfverzekerde stappen helpend haar langzame grote handen
 Neigde hij naar haar invloed als een bloem naar regen 70
 En breidde zich uit, gelijk bloem en boom een natuurlijke groei,
 Aangeraakt door haar scheppende uren.
 Hem was het meesterschap die vrije naturen eigen is
 En hun instemming met vreugde en weidse kalmte;
 Één met de ene Geest die woont in al, 75
 Legde hij ervaring aan de voeten van de Godheid;
 Zijn verstand stond open voor haar oneindige verstand,
 Zijn daden waren ritmisch met haar oorspronkelijke kracht;
 Hij had zijn sterfelijke gedachten onderworpen aan die van haar.
 Die dag was hij afgeweken van zijn gebruikelijke paden, 80
 Want Een die, door de lading te kennen van elk moment,
 Kan bewegen in al onze weloverwogen of zorgeloze stappen,

Had laid the spell of destiny on his feet
And drawn him to the forest's flowering verge.
85 At first her glance that took life's million shapes
Impartially to people its treasure-house
Along with sky and flower and hill and star,
Dwelt rather on the bright harmonious scene.
It saw the green-gold of the slumbrous sward,
90 The grasses quivering with the slow wind's tread,
The branches haunted by the wild bird's call.
Awake to Nature, vague as yet to life,
The eager prisoner from the Infinite,
The immortal wrestler in its mortal house,
95 Its pride, power, passion of a striving God,
It saw this image of veiled deity,
This thinking master creature of the earth,
This last result of the beauty of the stars,
But only saw like fair and common forms
100 The artist spirit needs not for its work
And puts aside in memory's shadowy rooms.
A look, a turn decides our ill-poised fate.
Thus in the hour that most concerned her all,
Wandering unwarned by the slow surface mind,
105 The heedless scout beneath her tenting lids
Admired indifferent beauty and cared not
To wake her body's spirit to its king.
So might she have passed by on chance ignorant roads
Missing the call of Heaven, losing life's aim,
110 But the god touched in time her conscious soul.
Her vision settled, caught and all was changed.
Her mind at first dwelt in ideal dreams,
Those intimate transmuters of earth's signs
That make known things a hint of unseen spheres,
115 And saw in him the genius of the spot,
A symbol figure standing mid earth's scenes,
A king of life outlined in delicate air.
Yet this was but a moment's reverie;
For suddenly her heart looked out at him,
120 The passionate seeing used thought cannot match,
And knew one nearer than its own close strings.
All in a moment was surprised and seized,
All in inconscient ecstasy lain wrapped
Or under imagination's coloured lids
125 Held up in a large mirror-air of dream,
Broke forth in flame to recreate the world,
And in that flame to new things she was born.

Had lotsbestemmings betovering op zijn voeten gelegd
 En hem gebracht naar de bloesemende rand van het bos.

Eerst rustte haar blik die 's levens miljoenen gedaanten in zich opnam, 85
 Onbevooroordeeld om die schatkamer te bevolken
 Samen met hemel en bloem en heuvel en ster,
 Meer op het heldere harmonieuze tafereel.
 Zij zag het groen-goud van het vredige grasveld,
 Het gras dat beefde met de langzame tred van de wind, 90
 De takken bezocht door de roep van de wilde vogel.
 Ontwaakt tot de Natuur, alsnog onzeker met het leven,
 De geestdriftige gevangene vanuit het Oneindige,
 De onsterfelijke worstelaar in zijn sterfelijke huis,
 Zijn trots, macht, hartstocht van een strijdende God, 95
 Het zag dit beeld van een versluiserde godheid,
 Dit denkende meester-schepsel van de aarde,
 Dit laatste resultaat van de schoonheid van de sterren,
 Maar zag ze slechts als schone en gewone vormen
 Die de artiesten-geest niet nodig heeft voor zijn werk 100
 En opzij zet in de schaduwachtige kamers van het geheugen.
 Een blik, een wending beslist ons onevenwichtige lot.
 Aldus, in het uur dat van al haar het meest aanging,
 Ongewaarschuwd zwervend met het trage oppervlakkige verstand,
 Bewonderde de onoplettende verkenner onder haar bedekkende oogleden 105
 De onaangedane schoonheid en bekommerde zich niet
 Om haar lichamelijke geest te wekken voor zijn koning.
 Zo had zij kunnen voorbijgaan op de onwetende wegen van het toeval
 En de Hemelse roep hebben gemist, 's levens doel verloren,
 Doch de god raakte op tijd aan haar bewuste ziel. 110
 Haar blik vestigde zich, werd gevangen en alles veranderde.
 Haar geest vertoefde eerst in ideale dromen,
 Die innerlijke omvormers van aardse tekenen
 Die van bekende dingen een aanwijzing maken naar onzichtbare sferen,
 En zag in hem de genius van de plek, 115
 Een symbolische gedaante die stond tussen aardse taferelen,
 Een koning des levens getekend in het zwakke licht.
 Toch was dit enkel een kortstondige mijmering;
 Want plotseling keek haar hart uit naar hem,
 Het hartstochtelijke zicht dat gebruikelijke gedachte niet kan evenaren, 120
 En wist iemand dichterbij dan zijn eigen nauwverwante vezels.
 Al was in een ogenblik verrast en aangegrepen,
 Alles was in onbewuste extase gehuld
 Of werd onder de gekleurde oogleden van verbeelding
 Omhooggehouden in een ruime spiegel-sfeer van droom, 125
 Brak in vlammen uit om de wereld te herscheppen
 En in dat vuur werd zij tot nieuwe dingen geboren.

- A mystic tumult from her depths arose;
Haled, smitten erect like one who dreamed at ease,
130 Life ran to gaze from every gate of sense:
Thoughts indistinct and glad in moon-mist heavens,
Feelings as when a universe takes birth,
Swept through the turmoil of her bosom's space
Invaded by a swarm of golden gods:
135 Arising to a hymn of wonder's priests
Her soul flung wide its doors to this new sun.
An alchemy worked, the transmutation came;
The missioned face had wrought the Master's spell.
In the nameless light of two approaching eyes
140 A swift and fated turning of her days
Appeared and stretched to a gleam of unknown worlds.
Then trembling with the mystic shock her heart
Moved in her breast and cried out like a bird
Who hears his mate upon a neighbouring bough.
145 Hooves trampling fast, wheels largely stumbling ceased;
The chariot stood like an arrested wind.
And Satyavan looked out from his soul's doors
And felt the enchantment of her liquid voice
Fill his youth's purple ambience and endured
150 The haunting miracle of a perfect face.
Mastered by the honey of a strange flower-mouth,
Drawn to soul-spaces opening round a brow,
He turned to the vision like a sea to the moon
And suffered a dream of beauty and of change,
155 Discovered the aureole round a mortal's head,
Adored a new divinity in things.
His self-bound nature foundered as in fire;
His life was taken into another's life.
The splendid lonely idols of his brain
160 Fell prostrate from their bright sufficiencies,
As at the touch of a new infinite,
To worship a godhead greater than their own.
An unknown imperious force drew him to her.
Marvelling he came across the golden sward:
165 Gaze met close gaze and clung in sight's embrace.
A visage was there, noble and great and calm,
As if encircled by a halo of thought,
A span, an arch of meditating light,
As though some secret nimbus half was seen;
170 Her inner vision still remembering knew
A forehead that wore the crown of all her past,
Two eyes her constant and eternal stars,

Een mystiek tumult rees uit haar diepten;
 Getroffen, recht opgericht als een die droomde op haar gemak,
 Haastte zich het leven om te zien vanuit elke zintuiglijke poort: 130
 Gedachten vaag omljnd en blij in maan-mist hemelen,
 Gevoelens als werd een universum geboren,
 Snelden door de beroering die haar boezem vulde
 Overweldigd door een zwerm van gouden goden:
 Ontwakend tot een hymne van wonder-priesters 135
 Wierp haar ziel zijn deuren wijdopen voor deze nieuwe zon.
 Een alchemie was aan het werk, de transmutatie kwam;
 Het gezondene gezicht had de betovering van de Meester gesmeed.
 In het naamloze licht van twee naderende ogen
 Kwam een snelle en voorbeschikte omkeer van haar dagen 140
 Die zich uitstreckte naar een gloren van onbekende werelden.
 Toen, bevend van de mystieke schok, bewoog
 In haar borst haar hart en riep uit gelijk een vogel
 Die zijn metgezel hoort op een naburige tak.
 Met snel trappende hoeven, hielden de hevig schokkende wielen halt; 145
 De wagen stond stil als een beteugelde wind.
 En Satyavan keek uit vanuit de deuren van zijn ziel
 En voelde hoe de betovering van haar vloeibare stem
 De purperen omgeving vulde van zijn jeugd en ondervond
 Het obsederende wonder van een volmaakt gezicht. 150
 Overmeesterd door de honing van een vreemde bloemen-mond,
 Getrokken naar ziele-ruimten die zich rondom een voorhoofd openen,
 Keerde hij zich naar het visioen als een zee naar de maan
 En onderging een droom van schoonheid en verandering,
 Bemerkte het aureool rondom een sterfelijk hoofd, 155
 Aanbad een nieuwe goddelijkheid in dingen.
 Zijn zelf-gebondene natuur ging onder als in vuur;
 Zijn leven werd opgenomen in een anders leven.
 De luisterrijke eenzame idolen van zijn brein
 Vielen ter aarde vanaf hun heldere toereikendheden, 160
 Als door een nieuwe oneindigheid aangeraakt,
 Om een godheid te vereren groter dan zijzelf.
 Een onbekende onontkoombare kracht trok hem naar haar.
 In verwondering kwam hij over het gouden grasveld:
 Blick ontmoette nabije blik en klampte zich vast in een omhelzing van zicht. 165
 Een aangezicht was daar, nobel en verheven en kalm,
 Als omkranst door een halo van gedachte,
 Een spanwijdte, een boog van mediterend licht,
 Als werd een of andere verborgen stralencirkel half gezien;
 Haar innerlijke zicht wist zich nog steeds een voorhoofd te herinneren 170
 Dat een kroon van heel haar verleden droeg,
 Twee ogen haar standvastige en eeuwige sterren,

Comrade and sovereign eyes that claimed her soul,
Lids known through many lives, large frames of love.
175 He met in her regard his future's gaze,
A promise and a presence and a fire,
Saw an embodiment of aeonic dreams,
A mystery of the rapture for which all
Yearns in this world of brief mortality
180 Made in material shape his very own.
This golden figure given to his grasp
Hid in its breast the key of all his aims,
A spell to bring the Immortal's bliss on earth,
To mate with heaven's truth our mortal thought,
185 To lift earth-hearts nearer the Eternal's sun.
In these great spirits now incarnate here
Love brought down power out of eternity
To make of life his new undying base.
His passion surged a wave from fathomless deeps;
190 It leaped to earth from far forgotten heights,
But kept its nature of infinity.
On the dumb bosom of this oblivious globe
Although as unknown beings we seem to meet,
Our lives are not aliens nor as strangers join,
195 Moved to each other by a causeless force.
The soul can recognise its answering soul
Across dividing Time and, on life's roads
Absorbed wrapped traveller, turning it recovers
Familiar splendours in an unknown face
200 And touched by the warning finger of swift love
It thrills again to an immortal joy
Wearing a mortal body for delight.
There is a Power within that knows beyond
Our knowings; we are greater than our thoughts,
205 And sometimes earth unveils that vision here.
To live, to love are signs of infinite things,
Love is a glory from eternity's spheres.
Abased, disfigured, mocked by baser might
That steal his name and shape and ecstasy,
210 He is still the godhead by which all can change.
A mystery wakes in our unconscious stuff,
A bliss is born that can remake our life.
Love dwells in us like an unopened flower
Awaiting a rapid moment of the soul,
215 Or he roams in his charmed sleep mid thoughts and things;
The child-god is at play, he seeks himself
In many hearts and minds and living forms:

Kameraadschappelijke en soevereine ogen die aanspraak maakten op haar ziel,
 Ledematen gekend door vele levens, een ruime omlijsting van liefde.
 Hij ontmoette in haar blik het aanzien van zijn toekomst, 175
 Een belofte en tegenwoordigheid en vuur,
 Zag een belichaming van eonische dromen,
 Een mysterie van verrukking waarnaar
 Alles hunkert in deze wereld van kortstondige sterfelijkheid
 Geschapen in materiële vorm aan zichzelf gelijk. 180
 Deze gouden gedaante gekomen binnen zijn bereik
 Verborg in haar borst de sleutel van al wat hij beoogde,
 Een betovering om op aarde de gelukzaligheid te brengen van het Onsterfelijke,
 Om met ons sterfelijke denken de hemelse waarheid te huwen,
 Om aardse harten te verheffen tot dichtbij Eeuwigheids zon. 185
 In deze grote geesten nu hier geïncarneerd
 Bracht Liefde de macht vanuit de eeuwigheid
 Om zijn nieuwe onsterfelijke basis te maken van het leven.
 Zijn hartstocht welde als een golf uit peilloze diepten omhoog;
 Het sprong naar de aarde van verre vergeten hoogten, 190
 Maar behield zijn natuur van het oneindige.
 Op de verstomde boezem van deze vergeetachtige globe,
 Ofschoon wij als onbekende wezens elkaar lijken te ontmoeten,
 Zijn onze levens elkaar niet vreemd noch komen zij als vreemdeling samen,
 Tot elkaar bewogen door een oorzaakloze kracht. 195
 De ziel kan zijn beantwoordende ziel herkennen
 Over de scheidende Tijd, als reiziger op 's levens wegen
 In zichzelf verzonken en verhuld, keert zij zich en ontdekt
 Vertrouwde heerlijkheden op een onbekend gezicht
 En aangeraakt door de vermanende vinger van gezwinde liefde 200
 Huivert zij opnieuw bij een onsterfelijke vreugde
 En draagt een onsterfelijk lichaam voor geluk.
 Er woont een Macht binnenin die weet voorbij ons weten;
 Wij zijn groter dan onze gedachten
 En soms onthult de aarde dat visioen hier. 205
 Te leven, lief te hebben zijn tekenen van oneindige dingen,
 Liefde is een glorie van eeuwigheids sferen.
 Verlaagd, verminkt, bespot door lagere machten
 Die haar naam en gedaante stelen en haar extase,
 Is zij nog steeds de godheid waardoor alles veranderen kan. 210
 Een mysterie ontwaakt in onze onbewuste stof,
 Een gelukzaligheid is gekomen die ons leven kan herscheppen.
 Liefde woont in ons als een ongeopende bloem
 En wacht op een gezwind moment van de ziel,
 Of zij doolt in zijn betoverde slaap tussen gedachten en dingen; 215
 De kind-god speelt, hij zoekt zichzelf
 In vele harten en geesten en levende vormen:

He lingers for a sign that he can know
And, when it comes, wakes blindly to a voice,
220 A look, a touch, the meaning of a face.
His instrument the dim corporeal mind,
Of celestial insight now forgetful grown,
He seizes on some sign of outward charm
To guide him mid the throng of Nature's hints,
225 Reads heavenly truths into earth's semblances,
Desires the image for the godhead's sake,
Divines the immortalities of form
And takes the body for the sculptured soul.
Love's adoration like a mystic seer
230 Through vision looks at the invisible,
In earth's alphabet finds a godlike sense;
But the mind only thinks, "Behold the one
For whom my life has waited long unfilled,
Behold the sudden sovereign of my days."
235 Heart feels for heart, limb cries for answering limb;
All strives to enforce the unity all is.
Too far from the Divine, Love seeks his truth
And Life is blind and the instruments deceive
And Powers are there that labour to debase.
240 Still can the vision come, the joy arrive.
Rare is the cup fit for love's nectar wine,
As rare the vessel that can hold God's birth;
A soul made ready through a thousand years
Is the living mould of a supreme Descent.
245 These knew each other though in forms thus strange.
Although to sight unknown, though life and mind
Had altered to hold a new significance,
These bodies summed the drift of numberless births,
And the spirit to the spirit was the same.
250 Amazed by a joy for which they had waited long,
The lovers met upon their different paths,
Travellers across the limitless plains of Time
Together drawn from fate-led journeyings
In the self-closed solitude of their human past,
255 To a swift rapturous dream of future joy
And the unexpected present of these eyes.
By the revealing greatness of a look,
Form-smitten the spirit's memory woke in sense.
The mist was torn that lay between two lives;
260 Her heart unveiled and his to find her turned;
Attracted as in heaven star by star,
They wondered at each other and rejoiced

Hij wacht op een teken dat hij herkennen kan
 En, wanneer het komt, ontwaakt hij als een blinde tot een stem,
 Een blik, een aanraking, de betekenis van een gezicht. 220
 Met als instrument het schemerige stoffelijke verstand,
 Het hemelse inzicht nu vergeten,
 Grijpt hij een of ander teken aan van uiterlijke charme
 Om hem te leiden door de menigte van aanwijzingen der Natuur,
 Leest hemelse waarheden in aardse gelijkenissen, 225
 Verlangt een beeltenis omwille van de godheid,
 Raadt de onsterfelikheden van de vorm
 En beschouwt het lichaam als de gebeeldhouwde ziel.
 Liefdes aanbidding ziet door visioen
 Als een mystieke ziener naar het onzichtbare, 230
 Vindt in het aardse alfabet een godgelijke betekenis;
 Doch het verstand denkt slechts, "Aanschouw de ene
 Waarvoor mijn leven langdurig onvervuld heeft gewacht,
 Aanschouw de onverwachte soeverein van mijn dagen." 235
 Hart voelt voor hart, ledemaat roept om beantwoordend ledemaat;
 Alles streeft ernaar de eenheid te bekrachtigen die alles is.
 Te ver van het Goddelijke zoekt de Liefde naar haar waarheid
 En het Leven is blind en de instrumenten misleiden
 En Machten zijn daar die zwoegen om te verlagen.
 Toch kan het inzicht komen, de vreugde aanbreken. 240
 Zeldzaam is de beker geschikt voor de nectar-wijn van liefde,
 Even zeldzaam het vat dat Gods geboorte bevatten kan;
 Een ziel gedurende duizend jaren voorbereid
 Is de levende teelaarde voor een opperste Nederdaling.
 Deze kenden elkaar ofschoon in zodanige vorm vreemd. 245
 Hoewel onbekend voor het zicht, hoewel leven en verstand
 Waren veranderd om een nieuwe betekenis te bevatten,
 Namen deze lichamen de zwerftocht van talloze geboorten samen,
 En de geest was voor de geest gelijk.
 Verbaasd over de vreugde waarop zij lang hadden gewacht, 250
 Ontmoetten deze verliefden elkaar op hun uiteenlopende paden,
 Reizigers over de grenzeloze vlakten van de Tijd
 Samengekomen van lots-geleide reizen
 Door de zelf-besloten eenzaamheid van hun menselijke verleden
 Tot een snelle hartstochtelijke droom van toekomstige vreugde 255
 En het onverwachte geschenk van deze ogen.
 Door de onthullende grootsheid van een blik,
 Door de vorm geraakt ontwaakte geestes geheugen tot besef.
 De mist was weggenomen die lag tussen twee levens;
 Haar hart ontsluisde zich en het zijne wendde zich om haar te vinden; 260
 Als aan de hemel aangetrokken ster door ster,
 Verwonderden zij zich over elkaar en verheugden zich

And wove affinity in a silent gaze.
A moment passed that was eternity's ray,
265 An hour began, the matrix of new Time.

END OF CANTO TWO

En weefden affiniteit in een stille blik.

Een ogenblik ging voorbij die een lichtstraal was van het eeuwige,

Een uur begon, de bakermat van de nieuwe Tijd.

265

EINDE VAN CANTO TWEE

Canto Three

Satyavan and Savitri

Out of the voiceless mystery of the past
In a present ignorant of forgotten bonds
These spirits met upon the roads of Time.
Yet in the heart their secret conscious selves
5 At once aware grew of each other warned
By the first call of a delightful voice
And a first vision of the destined face.
As when being cries to being from its depths
Behind the screen of the external sense
10 And strives to find the heart-disclosing word,
The passionate speech revealing the soul's need,
But the mind's ignorance veils the inner sight,
Only a little breaks through our earth-made bounds,
So now they met in that momentous hour,
15 So utter the recognition in the deeps,
The remembrance lost, the oneness felt and missed.
Thus Satyavan spoke first to Savitri:
"O thou who com'st to me out of Time's silences,
Yet thy voice has wakened my heart to an unknown bliss,
20 Immortal or mortal only in thy frame,
For more than earth speaks to me from thy soul
And more than earth surrounds me in thy gaze,
How art thou named among the sons of men?
Whence hast thou dawned filling my spirit's days,
25 Brighter than summer, brighter than my flowers,
Into the lonely borders of my life,
O sunlight moulded like a golden maid?
I know that mighty gods are friends of earth.
Amid the pageantries of day and dusk,
30 Long have I travelled with my pilgrim soul
Moved by the marvel of familiar things.
Earth could not hide from me the powers she veils:
Even though moving mid an earthly scene
And the common surfaces of terrestrial things,
35 My vision saw unblinded by her forms;
The Godhead looked at me from familiar scenes.

Canto Drie

Satyavan en Savitri

Uit het stemloze mysterie van het verleden
In een huidige onwetendheid van vergeten banden
Ontmoetten deze geesten elkaar op de wegen van de Tijd.
Toch werden in het hart deze verborgen bewuste zelve
Elkaar onmiddellijk gewaar, opmerkzaam gemaakt 5
Door de eerste uitroep van een verrukkelijke stem
En een eerste glimp van het voorbestemde gezicht.
Zoals wezen naar wezen uitroept vanuit zijn diepten
Achter het scherm van het uiterlijke zintuig
En het hart-ontsluitende woord tracht te vinden, 10
De hartstochtelijke taal die de behoefte van de ziel onthult,
Doch verstands onwetendheid versluiert het innerlijke zicht,
Al breekt weinig door onze aards-gemaakte perken heen,
Zo ontmoetten zij elkaar op dat gedenkwaardige uur,
Zo absoluut als de herkenning in de diepten, 15
Zo absoluut de herinnering verloren, de eenheid gevoeld en gemist.
Aldus sprak Satyavan het eerst tot Savitri:
“O gij die tot mij komt vanuit de stilten van de Tijd,
Uw stem heeft niettemin mijn hart gewekt tot een onbekende gelukzaligheid,
Onsterfelijk of sterfelijk slechts in uw gestel, 20
Want meer dan de aarde spreekt tot mij vanuit uw ziel
En meer dan de aarde omgeeft mij in uw blik,
Hoe wordt gij genoemd onder de zonen der mensen?
Vanwaar zijt gij komen dagen om mijn geestes dagen te vullen,
Stralender dan de zomer, stralender dan mijn bloemen, 25
Tot in de eenzame grensgebieden van mijn leven,
O zonlicht gevormd als een gouden maagd?
Ik weet dat machtige goden vriend zijn van de aarde.
Onder de praalvertoningen van dag en schemering,
Heb ik lang gereisd tesamen met mijn pelgrim-ziel 30
Bewogen door het wonder van vertrouwde dingen.
De aarde kon niet voor mij de machten verbergen die zij verhult:
Al is het door een aards toneel dat ik beweeg
En de gewone oppervlakkigheid van aardse dingen,
Mijn blik zag onverblind door haar vormen; 35
De Godheid keek naar mij vanuit vertrouwde taferelen.

I witnessed the virgin bridals of the dawn
Behind the glowing curtains of the sky
Or vying in joy with the bright morning's steps
40 I paced along the slumbrous coasts of noon,
Or the gold desert of the sunlight crossed
Traversing great wastes of splendour and of fire,
Or met the moon gliding amazed through heaven
In the uncertain wideness of the night,
45 Or the stars marched on their long sentinel routes
Pointing their spears through the infinitudes:
The day and dusk revealed to me hidden shapes;
Figures have come to me from secret shores
And happy faces looked from ray and flame.
50 I have heard strange voices cross the ether's waves,
The Centaur's wizard song has thrilled my ear;
I have glimpsed the Apsaras bathing in the pools,
I have seen the wood-nymphs peering through the leaves;
The winds have shown to me their trampling lords,
55 I have beheld the princes of the Sun
Burning in thousand-pillared homes of light.
So now my mind could dream and my heart fear
That from some wonder-couch beyond our air
Risen in a wide morning of the gods
60 Thou drov'st thy horses from the Thunderer's worlds.
Although to heaven thy beauty seems allied,
Much rather would my thoughts rejoice to know
That mortal sweetness smiles between thy lids
And thy heart can beat beneath a human gaze
65 And thy aureate bosom quiver with a look
And its tumult answer to an earth-born voice.
If our time-vexed affections thou canst feel,
Earth's ease of simple things can satisfy,
If thy glance can dwell content on earthly soil,
70 And this celestial summary of delight,
Thy golden body, dally with fatigue
Oppressing with its grace our terrain, while
The frail sweet passing taste of earthly food
Delays thee and the torrent's leaping wine,
75 Descend. Let thy journey cease, come down to us.
Close is my father's creepered hermitage
Screened by the tall ranks of these silent kings,
Sung to by voices of the hue-robed choirs
Whose chants repeat transcribed in music's notes
80 The passionate coloured lettering of the boughs
And fill the hours with their melodious cry.
Amid the welcome-hum of many bees

Ik was getuige van de maagdelijke bruiloften van de dageraad
 Achter de stralende gordijnen van de hemel
 Of wedijverend in vreugde met de voetstappen van de heldere morgen
 Trad ik langs de vredige oevers van de middag, 40
 Of stak de gouden woestijn over van het zonlicht
 Of doorkruiste de grote woestenijen van pracht en vuur,
 Of ontmoette de maan die verbaasd door de hemelen glijdt
 In de onzekere uitgestrektheid van de nacht,
 Of de sterren die marcheerden op hun langdurige schildwacht-ronde 45
 En hun speren richtten door de oneindigheden:
 Dag en duisternis onthulden aan mij verborgen verschijningen;
 Gedaanten kwamen op mij toe vanaf geheime kusten
 En gelukkige gezichten keken mij aan vanuit lichtstraal en vlam.
 Vreemde stemmen hoorde ik de ethergolven doorkruisen, 50
 Wijsheids gezang van de Centaur verrukte mijn oor;
 Ik ving een glimp van de Apsara's badend in de poelen,
 Ik zag de bosnimfen staren door de bladeren;
 De winden hebben mij hun verwoestende vorsten getoond,
 Ik aanschouwde de prinsen van de Zon 55
 Vlamvend in duizend-zuilige huizen van licht.
 Zo kon nu mijn geest dromen en mijn hart vrezen
 Dat gij, uit een of andere wonder-stede gelegen boven onze sfeer
 Verrezen in een weidse ochtend van de goden,
 Uw paarden mende vanuit Donderaars werelden. 60
 Ofschoon uw schoonheid aan de hemel verwant lijkt,
 Zouden mijn gedachten zich veel liever verheugen te weten
 Dat sterfelijke lieflijkheid glimlacht achter uw oogleden
 En dat uw hart klopt achter een menselijke blik
 En uw vergulde boezem kan beven met een oogopslag 65
 En haar beroering kan antwoorden op een aard-geboren stem.
 Als gij onze tijds-geërgerde affecties kunt voelen,
 Het aardse gemak van simpele dingen kan vervullen,
 Als uw blik tevreden rusten kan op aardse bodem
 En deze hemelse samenvatting van verrukking, 70
 Uw gouden lichaam, van vermoedidheid talmt
 Overweldigend met uw schoonheid ons terrein, terwijl
 De zwakke zoete voorbijgaande smaak van aards voedsel
 U hindert en de plotselinge wijn van de stortvloed,
 Daal dan af. Staakt uw reis, kom naar ons omlaag. 75
 Mijn vaders overwoekerde kluizenaarshut is dichtbij
 Beschut door de hoge ranken van deze stilzwijgende koningen,
 Toegezongen door stemmen van de in kleur gehulde koren
 Wier gezangen, in muzikale tonen gezet,
 De met hartstocht gekleurde belettering van de takken herhalen 80
 En de uren vullen met hun melodieuze roep.
 Dring onder het welkomst-gezoem van vele bijen

- Invade our honied kingdom of the woods;
There let me lead thee into an opulent life.
- 85 Bare, simple is the sylvan hermit-life;
Yet is it clad with the jewelry of earth.
Wild winds runvisitors midst the swaying tops,
Through the calm days heaven's sentinels of peace
Couched on a purple robe of sky above
- 90 Look down on a rich secrecy and hush
And the chambered nuptial waters chant within.
Enormous, whispering, many-formed around
High forest gods have taken in their arms
The human hour, a guest of their centuried pomps.
- 95 Apparellled are the morns in gold and green,
Sunlight and shadow tapestry the walls
To make a resting chamber fit for thee.”
Awhile she paused as if hearing still his voice,
Unwilling to break the charm, then slowly spoke.
- 100 Musing she answered, “I am Savitri,
Princess of Madra. Who art thou? What name
Musical on earth expresses thee to men?
What trunk of kings watered by fortunate streams
Has flowered at last upon one happy branch?
- 105 Why is thy dwelling in the pathless wood
Far from the deeds thy glorious youth demands,
Haunt of the anchorites and earth's wilder broods,
Where only with thy witness self thou roamst
In Nature's green unhuman loneliness
- 110 Surrounded by enormous silences
And the blind murmur of primaeval calms?”
And Satyavan replied to Savitri:
“In days when yet his sight looked clear on life,
King Dyumatsena once, the Shalwa, reigned
- 115 Through all the tract which from behind these tops
Passing its days of emerald delight
In trusting converse with the traveller winds
Turns, looking back towards the southern heavens,
And leans its flank upon the musing hills.
- 120 But equal Fate removed her covering hand.
A living night enclosed the strong man's paths,
Heaven's brilliant gods recalled their careless gifts,
Took from blank eyes their glad and helping ray
And led the uncertain goddess from his side.
- 125 Outcast from empire of the outer light,
Lost to the comradeship of seeing men,
He sojourns in two solitudes, within
And in the solemn rustle of the woods.

Binnen in ons honing-koninkrijk van de wouden;
 Laat mij u daar binnenvoeren in een weelderig leven.
 Kaal, eenvoudig is het landelijke kluizenaarsleven; 85
 Toch is het bekleed met de juwelen van de aarde.
 Onstuimige winden jagen – bezoekers tussen de zwaaiende toppen,
 Door de kalme dagen de vrede-wachters van de hemel
 Gevlid tegen een purperen mantel van de lucht,
 Kijken neer op een rijke heimelijkheid en stilte 90
 En de besloten huwelijks-stromen zingen vanbinnen.
 Reusachtig, fluisterend, veelvormig rondom
 Hebben verheven woud-goden het menselijke uur
 In hun armen genomen, een gast van hun praal van eeuwen.
 De ochtenden zijn gehuld in goud en groen, 95
 Zonlicht en schaduw sieren de muren
 Om een rustvertrek te maken geschikt voor gij.”
 Enige tijd hield zij stil als hoorde zij nog steeds zijn stem,
 Onwillig om de betovering te verbreken, dan langzaam sprak zij.
 Bedachtzaam antwoordde zij, “Ik ben Savitri, 100
 Prinses van Madra. Wie zijt gij? Met welke melodieuze naam
 Wordt gij op aarde door de mensen genoemd?
 Welke stam van koningen, door fortuinlijke stromen bevoeid,
 Heeft ten leste gebloed aan één gelukkige tak?
 Waarom is uw onderkomen in het ongebaande woud 105
 Ver van de daden die uw glorierijke jeugd verlangt,
 Een toevluchtsoord voor de kluizenaars en het wildere kroost der aarde,
 Waar gij rondzwerft alleen met uw getuigende zelf
 In de groene onmenselijke eenzaamheid van de Natuur
 Door enorme stilten omgeven 110
 En het blinde gemurmel van de oorspronkelijke kalmtent?”
 En Satyavan antwoordde Savitri:
 “In dagen toen zijn zicht op het leven nog helder was,
 Regeerde eens koning Dyumatsena, de Shalwa,
 Over heel het gebied dat achter deze bergtoppen 115
 De dagen slijtend van smaragd geluk
 In vertrouwde omgang met reizigers-winden
 Zich wendt, terugziet naar de zuidelijke hemelen
 En zijn flank laat rusten tegen de mijmerende heuvelen.
 Maar het onpartijdig Lot nam weg haar beschermende hand. 120
 Een levende nacht omsloot de paden van de krachtige man,
 Hemels schitterende goden herriepen hun zorgeloze gaven,
 Namen van de lege ogen hun blijde en helpende stralen
 En leidde de onzekere godin weg van zijn zijde.
 Verbannen uit het keizerrijk van het uiterlijke licht, 125
 Verloren voor het kameraadschap van ziende mensen,
 Verblijft hij in twee eenzaamheden, een binnenin,
 De ander het plechtstatige ruisen van de wouden.

Son of that king, I, Satyavan, have lived
130 Contented, for not yet of thee aware,
In my high-peopled loneliness of spirit
And this huge vital murmur kin to me,
Nursed by the vastness, pupil of solitude.
Great Nature came to her recovered child;
135 I reigned in a kingdom of a nobler kind
Than men can build upon dull Matter's soil;
I met the frankness of the primal earth,
I enjoyed the intimacy of infant God.
In the great tapestried chambers of her state,
140 140 Free in her boundless palace I have dwelt
Indulged by the warm mother of us all,
Reared with my natural brothers in her house.
I lay in the wide bare embrace of heaven,
The sunlight's radiant blessing clasped my brow,
145 The moonbeams' silver ecstasy at night
Kissed my dim lids to sleep. Earth's morns were mine;
Lured by faint murmurings with the green-robed hours
I wandered lost in woods, prone to the voice
Of winds and waters, partner of the sun's joy,
150 A listener to the universal speech:
My spirit satisfied within me knew
Godlike our birthright, luxuriated our life
Whose close belongings are the earth and skies.
Before Fate led me into this emerald world,
155 Aroused by some foreshadowing touch within,
An early prescience in my mind approached
The great dumb animal consciousness of earth
Now grown so close to me who have left old pomps
To live in this grandiose murmur dim and vast.
160 Already I met her in my spirit's dream.
As if to a deeper country of the soul
Transposing the vivid imagery of earth,
Through an inner seeing and sense a wakening came.
A visioned spell pursued my boyhood's hours,
165 All things the eye had caught in coloured lines
Were seen anew through the interpreting mind
And in the shape it sought to seize the soul.
An early child-god took my hand that held,
Moved, guided by the seeking of his touch,
170 Bright forms and hues which fled across his sight;
Limned upon page and stone they spoke to men.
High beauty's visitants my intimates were.
The neighing pride of rapid life that roams
Wind-maned through our pastures, on my seeing mood

Als zoon van die koning heb ik, Satyavan, geleefd,
 Tevreden, want nog niet van u gewaar, 130
 In mijn verheven-bevolkte afzondering van de geest
 En dit reusachtige dynamische gemurmel aan mij verwant,
 Gevoed door de onmetelikheden, een leerling van eenzaamheid.
 De grote Natuur kwam tot haar hervonden kind;
 Ik regeerde in een koninkrijk van een nobeler aard 135
 Dan mensen kunnen bouwen op de verdoofde grond van de Materie;
 Ik ondervond de openhartigheid van de oorspronkelijke aarde,
 Ik genoot de intimiteit van de kind-God.
 In de grootse getooide vertrekken van haar staat,
 Vrij in haar grenzeloze paleis heb ik gewoond 140
 Verwend door ons aller liefdevolle moeder,
 Met mijn natuurlijke broeders grootgebracht in haar huis.
 Ik was gelegen in de weidse kale omarming van de hemel,
 De stralende zegening van het zonlicht omgaf mijn voorhoofd
 Des nachts kusten de zilveren manestrallen 145
 Mijn schemerende oogleden in slaap. De aardse ochtenden waren de mijne;
 Aangelokt door vage mompelingen in de groengeklede uren
 Zwierf ik verloren door wouden, vatbaar voor de stem
 Van wind en water, deelgenoot van de vreugde van de zon,
 En luisteraar naar de universele taal: 150
 Mijn geest, inwendig tevreden, kende
 Als een god ons geboorterecht, weelderig ons leven
 Waarvan de verborgen bezittingen de aarde en de hemelen zijn.
 Voordat het Lot mij leidde naar deze wereld van smaragd,
 Gewekt door een of andere voorspellende aanraking vanbinnen, 155
 Naderde een vroege vooruitwetendheid in mijn geest
 Het grote verstomde dierlijke bewustzijn van de aarde
 Dat mij nu zo na is geworden die vroeger prachtvertoon achterliet
 Om te leven in dit grootse ruisen, schemerig en onmetelijk.
 Reeds heb ik haar ontmoet in mijn geestes dromen. 160
 Als in een dieper land van de ziel
 Dat de levende beeldspraak van de aarde herschikte,
 Kwam een ontwaken door een innerlijk zien en voelen.
 Een droom-betovering achtervolgde de uren van mijn jongenstijd,
 Alle dingen die het oog in gekleurde lijnen had opgevangen 165
 Werden nieuw gezien door het vertolkende verstand
 En in de vorm trachtte het de ziel te ontwaren.
 Een vroege kind-god nam mijn hand die,
 Bewogen, geleid door zijn zoekende aanraking, plaats bood aan
 Heldere gedaanten en kleuren die door zijn gezichtsveld vluchtten; 170
 Geschilderd op bladzijde en steen spraken zij tot de mensen.
 Schoonheids verheven verschijningen waren mijn vertrouweling.
 De hinnekende trots van het snelle leven dat met manen van de wind
 Doolt door onze weiden, wierp op mijn ziende stemming

- 175 Cast shapes of swiftness; trooping spotted deer
Against the vesper sky became a song
Of evening to the silence of my soul.
I caught for some eternal eye the sudden
King-fisher flashing to a darkling pool;
- 180 A slow swan silvering the azure lake,
A shape of magic whiteness, sailed through dream;
Leaves trembling with the passion of the wind,
Pranked butterflies, the conscious flowers of air,
And wandering wings in blue infinity
- 185 Lived on the tablets of my inner sight;
Mountains and trees stood there like thoughts from God.
The brilliant long-bills in their vivid dress,
The peacock scattering on the breeze his moons
Painted my memory like a frescoed wall.
- 190 I carved my vision out of wood and stone;
I caught the echoes of a word supreme
And metred the rhythm-beats of infinity
And listened through music for the eternal Voice.
I felt a covert touch, I heard a call,
- 195 But could not clasp the body of my God
Or hold between my hands the World-Mother's feet.
In men I met strange portions of a Self
That sought for fragments and in fragments lived:
Each lived in himself and for himself alone
- 200 And with the rest joined only fleeting ties;
Each passioned over his surface joy and grief,
Nor saw the Eternal in his secret house.
I conversed with Nature, mused with the changeless stars,
God's watch-fires burning in the ignorant Night,
- 205 And saw upon her mighty visage fall
A ray prophetic of the Eternal's sun.
I sat with the forest sages in their trance:
There poured awakening streams of diamond light,
I glimpsed the presence of the One in all.
- 210 But still there lacked the last transcendent power
And Matter still slept empty of its Lord.
The Spirit was saved, the body lost and mute
Lived still with Death and ancient Ignorance;
The Inconscient was its base, the Void its fate.
- 215 But thou hast come and all will surely change:
I shall feel the World-Mother in thy golden limbs
And hear her wisdom in thy sacred voice.
The child of the Void shall be reborn in God,
My Matter shall evade the Inconscient's trance.
- 220 My body like my spirit shall be free.

Gedaanten van gezwindheid; groepen van gevlekte herten Tegen de vesper-hemel werden een lied Van avondstonde voor de stilte van mijn ziel. Ik ving voor een of ander eeuwig oog	175
De plotselinge ijsvogel flitsend naar een halfverborgen poel; Een langzame zwaan kleurde het azuren meer zilver, Een gedaante van magisch wit gleeed door een droom; Bladeren bevend met de hartstocht van de wind, Getooide vlinders, de bewuste bloemen van de lucht, En rondwalende vleugels in de blauwe oneindigheid	180
Woonden in de taferelen van mijn innerlijke zicht; Bergen en bomen stonden daar als gedachten van God. De schitterende langsnavel in zijn levendige kleed, De pauw die in de koelte zijn maan-veren spreidt Schilderden mijn herinneringen als een fresco-muur.	185
Ik hieuw mijn droombeeld uit hout en steen; Ik ving de echo op van een verheven woord En goot in verzen de ritmeslagen van oneindigheid En luisterde in muziek naar de eeuwige Stem.	190
Ik voelde een steelse aanraking, ik hoorde een roep, Maar kon niet het lichaam van mijn God omhelzen Of tussen mijn handen houden de Wereld-Moeders voeten. In mensen ontmoette ik vreemde delen van een Zelf Dat naar fragmenten zocht en in fragmenten leefde: Elk leefde in zichzelf en voor zichzelf alleen	195
En smeedde slechts vluchtige banden met anderen; Elk had de hartstocht van zijn oppervlakkige vreugde en smart, Doch zag niet het Eeuwige in zijn eigen huis. Ik onderhield mij met de Natuur, mijmerde met de onveranderlijke sterren, Gods wachtvuren brandend in de onwetende Nacht,	200
En zag op haar machtige aangezicht vallen Een profetische lichtstraal van Eeuwigheids zon. Ik was samen met de bos-wijzen gezeten in trance: Daar stroomden de levenwekkende stralen van diamanten licht, Ik ving in een glimp de tegenwoordigheid van het Ene in al.	205
Maar nog altijd ontbrak de laatste transcendente macht En Materie sliep nog steeds, verstoken van zijn Heer. De Geest was gered, het lichaam, verloren en verstomd, Leefde nog altijd met Dood en oeroude Onwetendheid; Het Onbewuste was zijn grond, de Leegte zijn lot.	210
Maar gij zijt gekomen en alles zal zeker veranderen: Ik zal de Wereld-Moeder voelen in uw gouden ledematen En haar wijsheid horen in uw gewijde stem. Het kind van de Leegte zal worden herboren in God, Mijn materie zal ontsijgen aan de trance van Onbewustheid.	215
Mijn lichaam zal vrij zijn zoals ook mijn geest:	220

It shall escape from Death and Ignorance.”
And Savitri, musing still, replied to him:
“Speak more to me, speak more, O Satyavan,
Speak of thyself and all thou art within;
225 I would know thee as if we had ever lived
Together in the chamber of our souls.
Speak till a light shall come into my heart
And my moved mortal mind shall understand
What all the deathless being in me feels.
230 It knows that thou art he my spirit has sought
Amidst earth’s thronging visages and forms
Across the golden spaces of my life.”
And Satyavan like a replying harp
To the insistent calling of a flute
235 Answered her questioning and let stream to her
His heart in many-coloured waves of speech:
“O golden princess, perfect Savitri,
More I would tell than failing words can speak,
Of all that thou hast meant to me, unknown,
240 All that the lightning-flash of love reveals
In one great hour of the unveiling gods.
Even a brief nearness has reshaped my life.
For now I know that all I lived and was
Moved towards this moment of my heart’s rebirth;
245 I look back on the meaning of myself,
A soul made ready on earth’s soil for thee.
Once were my days like days of other men:
To think and act was all, to enjoy and breathe;
This was the width and height of mortal hope:
250 Yet there came glimpses of a deeper self
That lives behind Life and makes her act its scene.
A truth was felt that screened its shape from mind,
A Greatness working towards a hidden end,
And vaguely through the forms of earth there looked
255 Something that life is not and yet must be.
I groped for the Mystery with the lantern, Thought.
Its glimmerings lighted with the abstract word
A half-visible ground and travelling yard by yard
It mapped a system of the Self and God.
260 I could not live the truth it spoke and thought.
I turned to seize its form in visible things,
Hoping to fix its rule by mortal mind,
Imposed a narrow structure of world-law
Upon the freedom of the Infinite,
265 A hard firm skeleton of outward Truth,
A mental scheme of a mechanic Power.

Het zal ontkomen aan Dood en Onwetendheid.”
 En Savitri, nog steeds bedachtzaam, antwoordde hem:
 “Spreek meer tot mij, spreek meer, O Satyavan,
 Spreek van uzelf en al wat gij zijt binnenin;
 Ik zou u kennen alsof wij altijd hadden geleefd 225
 Samen in de kamer onzer ziel.
 Spreek tot er licht zal komen in mijn hart
 En mijn bewogen sterfelijk verstand zal begrijpen
 Wat heel het onsterfelijke wezen in mij voelt.
 Het weet dat gij degene zijt die mijn geest heeft gezocht 230
 Tussen de overstelpende aardse gelaatstrekken en vormen
 Door de gouden ruimen van mijn leven.”
 En Satyavan als een harp die antwoord geeft
 Op het aanhoudende lokken van een fluit
 Beantwoordde haar vragen en liet zijn hart naar haar stromen 235
 In veelkleurige golven van spraak:
 “O gouden prinses, volmaakte Savitri,
 Meer zou ik willen zeggen dan ontoereikende woorden kunnen spreken,
 Van al wat gij voor mij, onbekend, betekend heeft,
 Al wat wordt onthuld door de bliksem-flits van liefde 240
 In één groots uur van de onthullende goden.
 Zelfs een kortstondige nabijheid heeft mijn leven veranderd.
 Want nu weet ik dat al wat ik leefde en was
 Naar dit moment bewoog van wedergeboorte van mijn hart;
 Ik kijk terug naar de betekenis van mijzelf, 245
 Een ziel op aardse bodem gereed gemaakt voor gij.
 Eens waren mijn dagen als van andere mensen:
 Denken en doen was alles, om vreugde te hebben en te ademen;
 Dit was de breedte en hoogte van sterfelijke hoop:
 Toch kwam er een schijnsel van een dieper zelf 250
 Dat achter het Leven leeft en dat haar zijn toneel doet spelen
 Een waarheid werd gevoeld die zijn gedaante voor het verstand verborg,
 Een Grootheid op weg naar een verborgen doel,
 En vaag keek iets door de aardse vormen heen
 Dat niet het leven is en toch moet worden. 255
 Ik tastte naar het Mysterie met de lantaarn, het Denken.
 De glinsteringen verlichtten met het abstracte woord
 Een half-zichtbare grond en meter voor meter verdergaand
 Bracht het een systeem in kaart van Zelf en God.
 Ik kon niet de waarheid leven die het sprak en dacht. 260
 Ik keerde mij teneinde de vorm ervan te pakken in zichtbare dingen,
 In de hoop zijn regels vast te leggen door het sterfelijk verstand,
 Legde een beperkte structuur op van wereld-wet
 Aan de vrijheid van het Oneindige,
 Een onbuigzaam stevig skelet van uiterlijke Waarheid, 265
 Een mentale ordening van een mechanische Macht.

This light showed more the darkneses unsearched;
It made the original Secrecy more occult;
It could not analyse its cosmic Veil
270 Or glimpse the Wonder-worker's hidden hand
And trace the pattern of his magic plans.
I plunged into an inner seeing Mind
And knew the secret laws and sorceries
That make of Matter mind's bewildered slave:
275 The mystery was not solved but deepened more.
I strove to find its hints through Beauty and Art,
But Form cannot unveil the indwelling Power;
Only it throws its symbols at our hearts.
It evoked a mood of self, invoked a sign
280 Of all the brooding glory hidden in sense:
I lived in the ray but faced not to the sun.
I looked upon the world and missed the Self,
And when I found the Self, I lost the world,
My other selves I lost and the body of God,
285 The link of the finite with the Infinite,
The bridge between the appearance and the Truth,
The mystic aim for which the world was made,
The human sense of Immortality.
But now the gold link comes to me with thy feet
290 And His gold sun has shone on me from thy face.
For now another realm draws near with thee
And now diviner voices fill my ear,
A strange new world swims to me in thy gaze
Approaching like a star from unknown heavens;
295 A cry of spheres comes with thee and a song
Of flaming gods. I draw a wealthier breath
And in a fierier march of moments move.
My mind transfigures to a rapturous seer.
A foam-leap travelling from the waves of bliss
300 Has changed my heart and changed the earth around:
All with thy coming fills. Air, soil and stream
Wear bridal raiment to be fit for thee
And sunlight grows a shadow of thy hue
Because of change within me by thy look.
305 Come nearer to me from thy car of light
On this green sward disdaining not our soil.
For here are secret spaces made for thee
Whose caves of emerald long to screen thy form.
Wilt thou not make this mortal bliss thy sphere?
310 310 escend, O happiness, with thy moon-gold feet
Enrich earth's floors upon whose sleep we lie.
O my bright beauty's princess Savitri,

Dit licht toonde veeleer de ondoorvorste donkerten;
 Het maakte de oorspronkelijke Heimelijkheid meer occult;
 Het kon niet de kosmische Sluier analyseren
 Of de Wonder-werkers verborgen hand ontwaren 270
 Of het patroon ontdekken van zijn magische ontwerp.
 Ik dook in een innerlijk ziend Mentale
 En kende de geheime wetten en toverkunsten
 Die Materie maken tot de verbijsterde slaaf van het verstand;
 Het mysterie was niet opgelost maar had zich meer verdiept. 275
 Ik trachtte zijn aanwijzingen te vinden door Schoonheid en Kunst,
 Doch de Vorm kan niet de Macht ontsluiten die woont binnenin;
 Het werpt slechts zijn symbolen naar ons hart.
 Het wierp een stemming op van zelf, riep een teken op
 Van al de wachtende glorie verborgen in betekenis: 280
 Ik leefde in de lichtstraal maar was niet gekeerd naar de Zon.
 Ik keek naar de wereld en miste het Zelf,
 En toen ik het Zelf gevonden had verloor ik de wereld,
 Mijn andere zelve verloor ik en het lichaam van God,
 De verbinding van het eindige met het Oneindige, 285
 De brug tussen verschijningsvorm en Waarheid,
 Het mystieke doeleinde waarvoor de wereld was geschapen,
 Het menselijk besef van het Onsterfelijke.
 Maar nu komt de gouden schakel met uw voeten naar mij toe
 En Zijn gouden zon heeft over mij geschenen met uw gezicht. 290
 Want nu komt met u een ander koninkrijk dichterbij
 En goddelijker stemmen vullen nu mijn oor,
 Een vreemde nieuwe wereld komt naar mij toe in uw blik
 Gelijk een ster naderend vanuit onbekende hemelen;
 Een roep van sferen komt met u mee en een lied 295
 Van vlammeende goden. Ik neem een rijkere ademtocht
 En beweeg in een vuriger opmars van ogenblikken.
 Mijn geest verheerlijkt zich tot een ziener in verrukking.
 Een schuimvlok reizend van de golven van gelukzaligheid
 Heeft mij hart veranderd en veranderde de aarde rondom: 300
 Alles vervult zich met uw komst. Lucht, bodem en stroom
 Dragen bruilofts-gewaden om voor u te worden geschikt gemaakt
 En zonlicht wordt een schaduw van uw aanzien
 Door de verandering in mij veroorzaakt door uw oogopslag.
 Kom dichterbij mij van uw wagen van licht 305
 Op dit groene grasveld zonder onze grond te minachten.
 Want hier zijn verborgen plaatsen die voor u zijn gemaakt
 Waarvan de grotten van smaragd verlangen om uw gedaante te herbergen.
 Wilt gij deze sterfelijke gelukzaligheid niet maken tot uw sfeer?
 Daal af, O geluk, met uw maan-gouden voeten, 310
 Verrijk de aardse bodem op wiens slaap wij rusten.
 O mijn prinses van stralende schoonheid, Savitri,

By my delight and thy own joy compelled
Enter my life, thy chamber and thy shrine.
315 In the great quietness where spirits meet,
Led by my hushed desire into my woods
Let the dim rustling arches over thee lean;
One with the breath of things eternal live,
Thy heart-beats near to mine, till there shall leap
320 Enchanted from the fragrance of the flowers
A moment which all murmurs shall recall
And every bird remember in its cry.”

Allured to her lashes by his passionate words
Her fathomless soul looked out at him from her eyes;
325 Passing her lips in liquid sounds it spoke.
This word alone she uttered and said all:
“O Satyavan, I have heard thee and I know;
I know that thou and only thou art he.”
Then down she came from her high carven car
330 Descending with a soft and faltering haste;
Her many-hued raiment glistening in the light
Hovered a moment over the wind-stirred grass,
Mixed with a glimmer of her body’s ray
Like lovely plumage of a settling bird.
335 Her gleaming feet upon the green-gold sward
Scattered a memory of wandering beams
And lightly pressed the unspoken desire of earth
Cherished in her too brief passing by the soil.
Then flitting like pale-brilliant moths her hands
340 Took from the sylvan verge’s sunlit arms
A load of their jewel-faces’ clustering swarms,
Companions of the spring-time and the breeze.
A candid garland set with simple forms
Her rapid fingers taught a flower song,
345 The stanzaed movement of a marriage hymn.
Profound in perfume and immersed in hue
They mixed their yearning’s coloured signs and made
The bloom of their purity and passion one.
A sacrament of joy in treasuring palms
350 She brought, flower-symbol of her offered life,
Then with raised hands that trembled a little now
At the very closeness that her soul desired,
This bond of sweetness, their bright union’s sign,
She laid on the bosom coveted by her love.
355 As if inclined before some gracious god
Who has out of his mist of greatness shone
To fill with beauty his adorer’s hours,

Door mijn geluk en door uw eigen vreugde gedreven,
 Treedt binnen in mijn leven, uw slaapvertrek en heiligdom.
 Laat in de grote stilte waar geesten elkaar ontmoeten, 315
 Geleid door mijn gestild verlangen naar mijn wouden
 De schemerige ruisende bogen zich over u buigen;
 Leef met de adem van eeuwige dingen,
 Uw hartslagen nabij de mijne, totdat,
 In betovering van de geur der bloemen, 320
 Er een moment zal overspringen dat in elk geruis zal weerklinken
 En elke vogel zal herinneren in zijn lied.”

Tot aan haar wimpers bekoord door zijn hartstochtelijke woorden
 Keek haar onpeilbare ziel vanuit haar ogen naar hem;
 Over haar lippen sprak het met een vloeiend geluid. 325
 Slechts dit woord alleen sprak zij en het zei alles:
 “O Satyavan, ik heb u gehoord en ik weet;
 Ik weet dat gij en gij alleen degene zijt.”
 Toen kwam zij omlaag van haar hoge bewerkte wagen
 En daalde af met een zachte en bijna struikelende haast; 330
 Haar veelkleurige gewaad glinsterend in het licht
 Aarzelde een ogenblik boven het wind-bewogen gras,
 Gemengd met een glimp van haar lichaams-licht
 Als het prachtige verenkleed van een neerstrijkende vogel.
 Haar glanzende voeten op het groen-gouden grasveld 335
 Verspreidden een herinnering van ronddwalende stralen
 En wogen licht op het onuitgeproken verlangen van de aarde
 Gekoesterd door haar te korte voorbijgaan over de grond.
 Dan vliegensvlug als bleek-glinsterende nachtvlinders plukten haar handen
 Van de zonverlichte uitlopers aan de rand van het woud 340
 Een bos vol juweel-gezichten van hun bloemenschermen,
 Deelgenoten van de koelte en de lente-tijd.
 Als een spontane bloemenkrans getooid met eenvoudige vormen
 Leerden haar snelle vingers een bloemenlied, 345
 De in stanza's verdeelde beweging van een huwelijks-hymne.
 Aangenaam geurend en vervat in kleur
 Mengden zij de kleurige symbolen van hun verlangen en maakte
 De bloei van hun puurheid en hartstocht één.
 Zij bracht een sacrament van vreugde in koesterende handpalmen,
 Bloem-teken van haar geschonken leven, 350
 Toen, met geheven handen die nu enigszins beefden,
 Nu zo dichtbij was wat haar ziel verlangde, legde zij
 Deze verbintenis van lieflijkheid, het teken van hun heldere verbond,
 Op de borst begeerd door haar liefde.
 Als neigend voor een of andere genadige god 355
 Die uit zijn nevel van grootsheid heeft gestraald
 Om met schoonheid zijn bewonderaars uren te vullen,

She bowed and touched his feet with worshipping hands;
She made her life his world for him to tread
360 And made her body the room of his delight,
Her beating heart a remembrancer of bliss.
He bent to her and took into his own
Their married yearning joined like folded hopes;
As if a whole rich world suddenly possessed,
365 Wedded to all he had been, became himself,
An inexhaustible joy made his alone,
He gathered all Savitri into his clasp.
Around her his embrace became the sign
Of a locked closeness through slow intimate years,
370 A first sweet summary of delight to come,
One brevity intense of all long life.
In a wide moment of two souls that meet
She felt her being flow into him as in waves
A river pours into a mighty sea.
375 As when a soul is merging into God
To live in Him for ever and know His joy,
Her consciousness grew aware of him alone
And all her separate self was lost in his.
As a starry heaven encircles happy earth,
380 He shut her into himself in a circle of bliss
And shut the world into himself and her.
A boundless isolation made them one;
He was aware of her enveloping him
And let her penetrate his very soul
385 As is a world by the world's spirit filled,
As the mortal wakes into Eternity,
As the finite opens to the Infinite.
Thus were they in each other lost awhile,
Then drawing back from their long ecstasy's trance
390 Came into a new self and a new world.
Each now was a part of the other's unity,
The world was but their twin self-finding's scene
Or their own wedded being's vaster frame.
On the high glowing cupola of the day
395 Fate tied a knot with morning's halo threads
While by the ministry of an auspice-hour
Heart-bound before the sun, their marriage fire,
The wedding of the eternal Lord and Spouse
Took place again on earth in human forms:
400 In a new act of the drama of the world
The united Two began a greater age.
In the silence and murmur of that emerald world
And the mutter of the priest-wind's sacred verse,

Boog zij zich en raakte aan zijn voeten met aanbeddende handen;
 Zij maakte van haar leven zijn wereld om te betreden
 En maakte haar lichaam tot ruimte voor zijn geluk, 360
 Haar kloppende hart een herinnering aan gelukzaligheid.
 Hij boog zich naar haar toe en maakte zich
 Hun verenigd verlangen eigen als omsloten hoop;
 Alsof een hele plotseling in bezit gekregen weelderige wereld
 Gehuwd werd met al wat hij was geweest, hemzelf werd, 365
 Een onuitputtelijke vreugde voor hem alleen,
 Nam hij heel Savitri in zijn omarming.
 Om haar heen werd zijn omhelzing een teken
 Van een verstrengelde nabijheid door langzame innige jaren,
 Een eerste zoete samenvatting van toekomstig geluk, 370
 Één intense bondigheid van heel het lange leven.
 In een weids moment van twee ontmoetende zielen
 Voelde zij haar wezen in hem stromen, zoals in golven
 Een rivier uitmondt in een machtige zee.
 Zoals een ziel zich verenigt met God 375
 Om voor altijd in Hem te leven en Zijn vreugde te kennen,
 Zo werd haar bewustzijn gewaar van hem alleen
 En heel haar afzonderlijke zelf verloor zich in het zijne.
 Gelijk een sterrenhemel de gelukkige aarde omringt,
 Zo sloot hij haar in in zichzelf in een cirkel van gelukzaligheid 380
 En sloot de wereld in in zichzelf en haar.
 Een grenzeloze afzondering maakte hen een;
 Hij was zich bewust van haar die hem omhulde
 En liet haar doordringen in het diepst van zijn ziel
 Zoals een wereld door 's werelds geest wordt gevuld, 385
 Zoals de sterfelijke ontwaakt tot het Eeuwige,
 Zoals het eindige zich opent tot de Oneindigheid.
 Aldus waren zij enige tijd in elkaar verloren,
 Kwamen dan, terugkerend uit hun langdurige trance van verrukking,
 In een nieuw zelf en een nieuwe wereld. 390
 Elk was nu een deel van de anders eenheid,
 De wereld was slechts hun tweeling-toneel van zelf-vinden
 Of de grootse omlijsting van hun eigen gehuwde wezen.
 Aan het hoge stralende koepelgewelf van de dag
 Legde het Lot een knoop van de halo-draden van de morgen 395
 Terwijl door het ambt van een voorspellend uur,
 Door het hart gebonden ten overstaan van de zon, hun bruilofts-vuur,
 Het huwelijk van de eeuwige Heer en Echtgenote
 Opnieuw op aarde plaats vond in menselijke vorm:
 In een nieuw bedrijf van het drama van de wereld 400
 Begonnen de verbonden Twee een groter tijdperk.
 In de stilte en het gemurmur van die wereld van smaragd
 En het prevelen van de heilige verzen,

- Amid the choral whispering of the leaves
405 Love's twain had joined together and grew one.
The natural miracle was wrought once more:
In the immutable ideal world
One human moment was eternal made.
- Then down the narrow path where their lives had met
410 He led and showed to her her future world,
Love's refuge and corner of happy solitude.
At the path's end through a green cleft in the trees
She saw a clustering line of hermit-roofs
And looked now first on her heart's future home,
415 The thatch that covered the life of Satyavan.
Adorned with creepers and red climbing flowers
It seemed a sylvan beauty in her dreams
Slumbering with brown body and tumbled hair
In her chamber inviolate of emerald peace.
420 Around it stretched the forest's anchorite mood
Lost in the depths of its own solitude.
Then moved by the deep joy she could not speak,
A little depth of it quivering in her words,
Her happy voice cried out to Satyavan:
425 "My heart will stay here on this forest verge
And close to this thatched roof while I am far:
Now of more wandering it has no need.
But I must haste back to my father's house
Which soon will lose one loved accustomed tread
430 And listen in vain for a once cherished voice.
For soon I shall return nor ever again
Oneness must sever its recovered bliss
Or fate sunder our lives while life is ours."
Once more she mounted on the carven car
435 And under the ardour of a fiery noon
Less bright than the splendour of her thoughts and dreams
She sped swift-reined, swift-hearted but still saw
In still lucidities of sight's inner world
Through the cool-scented wood's luxurious gloom
440 On shadowy paths between great rugged trunks
Pace towards a tranquil clearing Satyavan.
A nave of trees enshrined the hermit thatch,
The new deep covert of her felicity,
Preferred to heaven her soul's temple and home.
445 This now remained with her, her heart's constant scene.

END OF CANTO THREE
End of Book Five

Onder de korale fluisteringen van de bladeren
 Had het liefdes-tweetal zich verenigd en werd een. 405
 Het natuurlijke wonder was opnieuw gesmeed
 In de onveranderlijke ideale wereld
 Werde één menselijk moment vereeuwigd.

Dan langs het smalle pad waar zich hun levens hadden gekruist
 Leidde hij en toonde hij haar haar toekomstige wereld, 410
 Liefdes toevluchtsoord en uithoek van gelukkige eenzaamheid.
 Aan het einde van het pad, door een groene opening in de bomen
 Zag zij een bijeengeschaarde rij van kluizenaars-daken
 En keek voor het eerst naar het toekomstige huis van haar hart,
 Het strodak dat Satyavans leven overdekte. 415
 Gesierd met kruipplanten en rode klimmende bloemen
 Leek het een woud-schone uit haar dromen
 Sluimerend met bruin lichaam en verward haar
 In haar ongeschonden kamer van smaragdgroene vrede.
 Rondom strekte zich de kluizenaars-stemming uit van het woud 420
 Verloren in diepten van zijn eigen eenzaamheid.
 Toen, bewogen door een diepe vreugde die zij niet kon zeggen,
 Een weinig van deze diepte bevend in haar woorden,
 Riep haar gelukkige stem naar Satyavan uit:
 “Mijn hart zal hier verblijven aan deze rand van het woud 425
 En dichtbij dit dak van riet als ik ver weg ben:
 Nu heeft het aan meer omzwervingen geen behoefte.
 Maar ik moet mij haasten terug naar mijn vaders huis
 Dat weldra een geliefde vertrouwde voetstap zal verliezen
 En vergeefs zal luisteren naar een eens gekoesterde stem. 430
 Want weldra zal ik terugkeren noch ooit weer
 Moet Eenheid haar hervonden geluk verbreken
 Noch het Lot onze levens scheiden zolang aan ons het leven is.”
 Nogmaals besteeg zij de bewerkte wagen
 En onder de hitte van een vurige middag 435
 Minder helder dan de pracht van haar gedachten en dromen
 Spoedde zij met gezwinde teugels, met gezwind hart maar zag nog steeds
 In de stille helderheden van de innerlijke wereld van waarneming
 Door het weelderige halfduister van het koel-geurende woud
 Over beschaduwde paden tussen grote ruige stammen 440
 Satyavan snellen naar een stille open plek.
 Een schip van bomen verborg de kluizenaars-hoeve,
 De nieuwe diepe schuilplaats van haar gelukzaligheid,
 Boven de hemel verkozen, tempel en huis van haar ziel.
 Dit bleef haar nu bij, het voortdurende tafereel van haar hart. 445

EINDE VAN CANTO DRIE
Einde van Boek Vijf

Boek Zes

Het Boek van het Lot

Canto One

The Word of Fate

In silent bounds bordering the mortal's plane
Crossing a wide expanse of brilliant peace
Narad the heavenly sage from Paradise
Came chanting through the large and lustrous air.
5 Attracted by the golden summer-earth
That lay beneath him like a glowing bowl
Tilted upon a table of the Gods,
Turning as if moved round by an unseen hand
To catch the warmth and blaze of a small sun,
10 He passed from the immortals' happy paths
To a world of toil and quest and grief and hope,
To these rooms of the see-saw game of death with life.
Across an intangible border of soul-space
He passed from Mind into material things
15 Amid the inventions of the inconscient Self
And the workings of a blind somnambulist Force.
Below him circling burned the myriad suns:
He bore the ripples of the etheric sea;
A primal Air brought the first joy of touch;
20 A secret Spirit drew its mighty breath
Contracting and expanding this huge world
In its formidable circuit through the Void;
The secret might of the creative Fire
Displayed its triple power to build and form,
25 Its infinitesimal wave-sparks' weaving dance,
Its nebulous units grounding shape and mass,
Magic foundation and pattern of a world,
Its radiance bursting into the light of stars;
He felt a sap of life, a sap of death;
30 Into solid Matter's dense communion
Plunging and its obscure oneness of forms
He shared with a dumb Spirit identity.
He beheld the cosmic Being at his task,
His eyes measured the spaces, gauged the depths,
35 His inner gaze the movements of the soul,
He saw the eternal labour of the Gods,

Canto Een

Het Woord van het Lot

In stille grensgebieden aan de rand van het sterfelijke bereik,
Een weidse uitgestrektheid doorkruisend van heldere vrede,
Kwam Narad, de hemelse wijze, gedaald uit het Paradijs
Zingend door de ruime en luisterrijke lucht.
Aangetrokken door de gouden zomer-aarde 5
Die als een stralende bol onder hem lag
Gekanteld op een tafel van de Goden,
Wentelend als rondgedraaid door een onzichtbare hand
Om de warmte en gloed te onderscheppen van een kleine zon,
Ging hij over van de gelukkige paden der onsterfelijken 10
Naar een wereld van zwoegen en zoeken en smart en hoop,
Naar deze kamers van het zigzag-spel van dood met leven.
Langs een ontastbaar grensgebied van ziele-ruimte
Ging hij over van het Mentale naar stoffelijke dingen
Tussen de ontdekkingen van het onbewuste Zelf 15
En de werkingen van een slaapwandelende Kracht.
Onder hem cirkelend brandden de myriaden zonnen:
Hij droeg de rimpelingen van de etherische zee;
Een oorspronkelijke Sfeer bracht de eerste vreugde van de aanraking;
Een verborgen Geest nam een machtige ademteug 20
Samentrekkend en uitdijend deze reusachtige wereld
In zijn ontzaglijke omloop door de Leegte;
De verborgen macht van het scheppende Vuur
Toonde zijn drievoudige vermogen om te bouwen en scheppen,
Zijn wevende dans van de infinitesimale golf-deeltjes, 25
Zijn nevelige bouwstenen die grondslag zijn van vorm en massa,
Het magische grondvest en patroon van een wereld,
Zijn straling die uitbarst in het licht van de sterren;
Hij voelde een levenssap, een sap van de dood;
Met zijn duik in de dichte gemeenzaamheid van hechte materie 30
En zijn duistere eenheid van vormen
Deelde hij in een verstilde identiteit van de Geest.
Hij aanschouwde het kosmische Wezen bij zijn taak,
Zijn ogen maten de ruimen, peilden de diepten,
Zij innerlijke blik las de bewegingen van de Ziel, 35
Hij zag het eeuwige zwoegen van de Goden

And looked upon the life of beasts and men.
A change now fell upon the singer's mood,
A rapture and a pathos moved his voice;
40 He sang no more of Light that never wanes,
And oneness and pure everlasting bliss,
He sang no more the deathless heart of Love,
His chant was a hymn of Ignorance and Fate.
He sang the name of Vishnu and the birth
45 And joy and passion of the mystic world,
And how the stars were made and life began
And the mute regions stirred with the throb of a Soul.
He sang the Inconscient and its secret self,
Its power omnipotent knowing not what it does,
50 All-shaping without will or thought or sense,
Its blind unerring occult mystery,
And darkness yearning towards the eternal Light,
And Love that broods within the dim abyss
And waits the answer of the human heart,
55 And death that climbs to immortality.
He sang of the Truth that cries from Night's blind deeps,
And the Mother-Wisdom hid in Nature's breast
And the Idea that through her dumbness works
And the miracle of her transforming hands,
60 Of life that slumbers in the stone and sun
And Mind subliminal in mindless life,
And the Consciousness that wakes in beasts and men.
He sang of the glory and marvel still to be born,
Of Godhead throwing off at last its veil,
65 Of bodies made divine and life made bliss,
Immortal sweetness clasping immortal might,
Heart sensing heart, thought looking straight at thought,
And the delight when every barrier falls,
And the transfiguration and the ecstasy.
70 And as he sang the demons wept with joy
Foreseeing the end of their long dreadful task
And the defeat for which they hoped in vain,
And glad release from their self-chosen doom
And return into the One from whom they came.
75 He who has conquered the Immortals' seats,
Came down to men on earth the Man divine.
As darts a lightning streak, a glory fell
Nearing until the rapt eyes of the sage
Looked out from luminous cloud and, strangely limned,
80 His face, a beautiful mask of antique joy,
Appearing in light descended where arose
King Aswapati's palace to the winds

En bekeek het leven van dier en mens.
 Nu kwam er verandering in de stemming van de zanger,
 Een verrukking en een mededogen roerde zijn stem;
 Hij zong niet langer van Licht dat nimmer taant 40
 En van eenheid en pure eeuwigdurende gelukzaligheid,
 Hij bezong niet langer het onsterfelijke hart van Liefde,
 Zijn lied was een hymne van Onwetendheid en Lot.
 Hij bezong de naam van Vishnu en de geboorte
 En vreugde en hartstocht van de mystieke wereld, 45
 En hoe de sterren werden geschapen en het leven begon
 En hoe de zwiigende domeinen werden gewekt met de roerselen van een Ziel.
 Hij bezong het Onbewuste en haar verborgen zelf,
 Haar onnipotente macht die niet weet wat zij doet,
 Al-scheppend zonder wil of gedachte of gevoel, 50
 Haar blinde feilloze occulte mysterie,
 En duisternis die verlangt naar het eeuwige Licht,
 En Liefde die broedt in het diepst van de schemerige afgrond
 En wacht op het antwoord van het mensenhart,
 En de dood die klimt naar onsterfelijkheid. 55
 Hij zong van de Waarheid die roept vanuit de blinde diepten van de Nacht
 En de Moeder-Wijsheid verborgen in de borst van de Natuur
 En de Idee die werkt door haar zwijgzaamheid
 En het mirakel van haar transformerende handen,
 Van leven dat sluimert in steen en zon 60
 En Verstand onderbewust in verstandsloos leven,
 En het Bewustzijn dat ontwaakt in dier en mens.
 Hij zong van de Glorie en wonder die nog moet worden geboren,
 Van Godheid die uiteindelijk zijn sluier afwerpt,
 Van vergoddelijkte lichamen en vergelukzaligd leven, 65
 Onsterfelijke lieflijkheid die sterfelijke macht omvat,
 Hart bewust van hart, gedachte die direct gedachte ziet,
 En de verrukking wanneer elke barrière valt,
 De gedaanteverandering en de extase.
 En terwijl hij zong weenden de demonen 70
 Van vreugde omdat zij het einde zagen van hun langdurige vreselijke taak
 En de nederlaag waarop zij vergeefs hoopten,
 En de verblijdende bevrijding van hun zelfgekozen lot
 En de terugkeer in de Ene waaruit zij waren ontstaan.
 Hij die de zetels van de Onsterfelijken heeft veroverd, 75
 Kwam omlaag naar mensen op aarde, de goddelijke Mens.
 Als een priemende bliksemschicht, zo viel er een naderende glorie
 Totdat de verrukte ogen van de wijsgeer
 Van de lichtende wolk naar buiten keken en zijn aangezicht,
 Vreemd getekend, een masker schoon van ouderwetse vreugde, 80
 Verschijnend in licht daalde waar verre
 Koning Aswapati's paleis tot in de winden

In Madra, flowering up in delicate stone.
There welcomed him the sage and thoughtful king,
85 At his side a creature beautiful, passionate, wise,
Aspiring like a sacrificial flame
Skyward from its earth-seat through luminous air,
Queen-browed, the human mother of Savitri.
There for an hour untouched by the earth's siege
90 They ceased from common life and care and sat
Inclining to the high and rhythmic voice,
While in his measured chant the heavenly seer
Spoke of the toils of men and what the gods
Strive for on earth, and joy that throbs behind
95 The marvel and the mystery of pain.
He sang to them of the lotus-heart of love
With all its thousand luminous buds of truth,
Which quivering sleeps veiled by apparent things.
It trembles at each touch, it strives to wake
100 And one day it shall hear a blissful voice
And in the garden of the Spouse shall bloom
When she is seized by her discovered lord.
A mighty shuddering coil of ecstasy
Crept through the deep heart of the universe.
105 Out of her Matter's stupor, her mind's dreams,
She woke, she looked upon God's unveiled face.

Even as he sang and rapture stole through earth-time
And caught the heavens, came with a call of hooves,
As of her swift heart hastening, Savitri;
110 Her radiant tread glimmered across the floor.
A happy wonder in her fathomless gaze,
Changed by the halo of her love she came;
Her eyes rich with a shining mist of joy
As one who comes from a heavenly embassy
115 Discharging the proud mission of her heart,
One carrying the sanction of the gods
To her love and its luminous eternity,
She stood before her mighty father's throne
And, eager for beauty on discovered earth
120 Transformed and new in her heart's miracle-light,
Saw like a rose of marvel, worshipping,
The fire-tinged sweetness of the son of Heaven.
He flung on her his vast immortal look;
His inner gaze surrounded her with its light
125 And reining back knowledge from his immortal lips
He cried to her, "Who is this that comes, the bride,
The flame-born, and round her illumined head

In Madra, omhoog bloeiend in delicate steen.
 Daar verwelkomde hem de wijze en bedachtzame koning,
 Aan zijn zijde een wezen schoon, hartstochtelijk, wijs, 85
 Aspirerend als een offerande-vlam
 Hemelwaarts van zijn aardse zetel door de lichtgevende lucht
 Met koninklijk gelaat, de menselijke moeder van Savitri.
 Daar, gedurende een uur onaangeraakt door de aardse belegering,
 Waren zij ontstegen aan het gewone leven en gewone zorgen en zaten 90
 Geneigd naar de hoge en ritmische stem,
 Terwijl in zijn weloverwogen zang de hemelse ziener
 Sprak van het zwoegen der mensen en waar
 De goden naar streven op de aarde, en vreugde die zich roert
 Achter het wonder en het mysterie van pijn. 95
 Hij zong voor hen van het lotus-hart van liefde
 Met al zijn duizend lichtende knoppen van waarheid
 Die in huivering slaapt, door klaarblijkelijke dingen versluierd.
 Het beeft bij elke aanraking, het tracht te ontwaken
 En op een dag zal het horen een zaligmakende stem 100
 En het zal bloeien in de tuin van de Echtgenote
 Wanneer zij wordt geplukt door haar onthulde heer.
 Een machtige sidderende kronkeling van extase
 Kroop door het diepe hart van het universum.
 Uit de verdoving van haar Materie, de dromen van haar geest, 105
 Ontwaakte zij, zij aanschouwde Gods onversluisde aangezicht.

Juist terwijl hij zong en verrukking sloop door de aardse tijd
 En de hemelen aangreep, kwam met het geluid van hoeven,
 Als was het haastend haar gezwinde hart, Savitri;
 Haar stralende voetstap schimmerde over de vloer. 110
 Met een verwondering van geluk in haar peilloze blik
 Kwam zij, veranderd door de halo van haar liefde;
 Haar ogen rijk met een stralende mist van vreugde
 Als een die terugkeert van een hemelse opdracht
 De trotse zending voldaan in het hart, 115
 Een die de bekrachtiging draagt van de goden
 Voor haar liefde en zijn lichtende eeuwigheid,
 Stond zij voor haar vaders machtige troon
 En zag, verlangend naar schoonheid op de onthulde aarde
 Getransformeerd en nieuw in het wonder-licht van haar hart, 120
 Als een wonder-roos, in aanbidding,
 De vuur-getinte lieflijkheid van de zoon des Hemels.
 Hij wierp naar haar zijn onmetelijke onsterfelijke oogopslag;
 Zijn innerlijke blik omhulde haar met zijn licht
 En kennis terughoudend van zijn onsterfelijke lippen 125
 Riep hij naar haar uit, “Wie is het die komt, de bruid,
 De vlam-geborene, en rondom haar verlichte hoofd

Pouring their lights her hymeneal pomps
Move flashing about her? From what green glimmer of glades
130 Retreating into dewy silences
Or half-seen verge of waters moon-betrayed
Bringst thou this glory of enchanted eyes?
Earth has gold-hued expanses, shadowy hills
That cowl their dreaming phantom heads in night,
135 And, guarded in a cloistral joy of woods,
Screened banks sink down into felicity
Seized by the curved incessant yearning hands
And ripple-passion of the upgazing stream:
Amid cool-lipped murmurs of its pure embrace
140 They lose their souls on beds of trembling reeds.
And all these are mysterious presences
In which some spirit's immortal bliss is felt,
And they betray the earth-born heart to joy.
There hast thou paused, and marvelling borne eyes
145 Unknown, or heard a voice that forced thy life
To strain its rapture through thy listening soul?
Or, if my thought could trust this shimmering gaze,
It would say thou hast not drunk from an earthly cup,
But stepping through azure curtains of the noon
150 Thou wast surrounded on a magic verge
In brighter countries than man's eyes can bear.
Assailed by trooping voices of delight
And seized mid a sunlit glamour of the boughs
In faery woods, led down the gleaming slopes
155 Of Gandhamadan where the Apsaras roam,
Thy limbs have shared the sports which none has seen,
And in god-haunts thy human footsteps strayed,
Thy mortal bosom quivered with god-speech
And thy soul answered to a Word unknown.
160 What feet of gods, what ravishing flutes of heaven
Have thrilled high melodies round, from near and far
Approaching through the soft and revelling air,
Which still surprised thou hearest? They have fed
Thy silence on some red strange-ecstasied fruit
165 And thou hast trod the dim moon-peaks of bliss.
Reveal, O winged with light, whence thou hast flown
Hastening bright-hued through the green tangled earth,
Thy body rhythmical with the spring-bird's call.
The empty roses of thy hands are filled
170 Only with their own beauty and the thrill
Of a remembered clasp, and in thee glows
A heavenly jar, thy firm deep-honied heart,
New-brimming with a sweet and nectarous wine.

Hun lichten uitstortend haar huwelijks-praalvertoningen
 Die vlammend om haar heen bewegen? Van welke groen-glinsterende bosrand
 Teruggetrokken in bedauwde stilten- 130
 Of welke kust van maan-verleide wateren
 Brengt gij deze glorie van betoverde ogen?
 De aarde heeft goudgekleurde vlakten, schaduw-heuvelen
 Die hun dromende schimmige hoofden overkappen met nacht
 En, bewaakt in een kloosterlijke vreugde van de wouden, 135
 Glooien verborgen oevers omlaag tot in gelukzaligheid
 In de greep van de gebogen onophoudelijk hunkerende handen
 En de rimpel-hartstocht van de opkijkende stroom:
 Bij het koel-lippige gemurmur van zijn oprechte omhelzing
 Verliezen zij hun ziel op beddingen van bevend riet. 140
 En al deze zijn mysterieuze tegenwoordigheden
 Waarin een of ander onsterfelijk geluk van de geest wordt gevoeld,
 En zij verleiden het aard-geboren hart tot vreugde.
 Daar hebt gij verwijld en als een wonder onbekende ogen
 Ondergaan, of hoorde een stem die uw leven dwong 145
 Om zijn hartstocht te wringen door uw luisterende ziel?
 Of, als mijn gedachte deze glinsterende aanblik kon vrouwen,
 Dan zou het zeggen, gij hebt niet gedronken van een aardse beker,
 Doch stappend door azuur-gordijnen van de middag
 Was gij omhuld op een magisch grensgebied 150
 In helderder landen dan menselijke ogen verdragen.
 Bestormd door een menigte van stemmen in verrukking
 En gegrepen temidden van een zonverlichte betovering van takken
 In feeëriek wouden, omlaaggevoerd langs de zwakschijnende hellingen
 Van Gandhaman waar de Apsara's dwalen, 155
 Hebben uw ledematen gedeeld in het spel dat niemand heeft gezien,
 En in goden-schuilplaatsen hebben uw menselijke voetstappen gezworven,
 Uw sterfelijke boezem beefde van goddelijke taal
 En uw ziel beantwoordde aan een onbekend Woord.
 Welke goden-voeten, welke betoverende hemel-fluiten 160
 Hebben verheven melodieën rondgedragen van nabij en ver,
 Naderend door de zachte en verlustigde lucht,
 Die gij, nog steeds verbaasd, hoort? Zij hebben uw stilte
 Gevoed met een of andere rode, vreemd-verrukte vrucht
 En gij hebt de schemerige maan-toppen betreden van gelukzaligheid. 165
 Openbaar, O gevleugelde van licht, vanwaar gij zijt gevlogen
 U helder-kleurig haastend over de groen-verstrengelde aarde,
 Uw lichaam ritmisch met de roep van de lente-vogel.
 De lege rozen van uw handen zijn slechts vervuld
 Van hun eigen schoonheid en de huivering 170
 Van een herinnerde omhelzing, en in u gloeit
 Een hemelse kruik, uw standvastige honing-hart,
 Opnieuw volgeschonken met een zoete nectar-wijn.

- Thou hast not spoken with the kings of pain.
175 Life's perilous music rings yet to thy ear
Far-melodied, rapid and grand, a Centaur's song,
Or soft as water plashing mid the hills,
Or mighty as a great chant of many winds.
Moon-bright thou livest in thy inner bliss.
180 Thou comest like a silver deer through groves
Of coral flowers and buds of glowing dreams,
Or fleest like a wind-goddess through leaves,
Or roamst, O ruby-eyed and snow-winged dove,
Flitting through thickets of thy pure desires
185 In the unwounded beauty of thy soul.
These things are only images to thy earth,
But truest truth of that which in thee sleeps.
For such is thy spirit, a sister of the gods,
Thy earthly body lovely to the eyes
190 And thou art kin in joy to heaven's sons.
O thou who hast come to this great perilous world
Now only seen through the splendour of thy dreams,
Where hardly love and beauty can live safe,
Thyself a being dangerously great,
195 A soul alone in a golden house of thought
Has lived walled in by the safety of thy dreams.
On heights of happiness leaving doom asleep
Who hunts unseen the unconscious lives of men,
If thy heart could live locked in the ideal's gold,
200 As high, as happy might thy waking be!
If for all time doom could be left to sleep!"
He spoke but held his knowledge back from words.
As a cloud plays with lightnings' vivid laugh,
But still holds back the thunder in its heart,
205 Only he let bright images escape.
His speech like glimmering music veiled his thoughts;
As a wind flatters the bright summer air,
Pitiful to mortals, only to them it spoke
Of living beauty and of present bliss:
210 He hid in his all-knowing mind the rest.
To those who hearkened to his celestial voice,
The veil heaven's pity throws on future pain
The Immortals' sanction seemed of endless joy.
But Aswapati answered to the seer;
215 His listening mind had marked the dubious close,
An ominous shadow felt behind the words,
But calm like one who ever sits facing Fate
Here mid the dangerous contours of earth's life,
He answered covert thought with guarded speech:

Gij hebt niet gesproken met de koningen van pijn.
 Toch klinkt 's levens gevaarlijke muziek in uw oor 175
 In melodieën van ver, groots en snel en een Centaur-zang,
 Of zacht als water klaterend tussen de heuvelen,
 Of machtig als een geweldig lied van vele winden.
 Maan-helder verblijft gij in uw innerlijke gelukzaligheid.
 Gij komt gelijk een zilveren hert door bossen 180
 Van koraalrode bloemen en knoppen van veelkleurige dromen
 Of vlucht als een wind-godin door bladeren,
 Of dwaalt, O robijn-ogige en sneeuw-vleugelige duif,
 Zwevend door het struikgewas van uw zuivere verlangens
 In de ongewonde schoonheid van uw ziel. 185
 Deze dingen zijn slechts zinnebeelden voor uw aarde,
 Doch de waarste waarheid van dat wat binnenin u slaapt.
 Want zulks is uw geest, een zuster van de goden,
 Uw aardse lichaam liefvallig voor de ogen
 En gij zijt in vreugde verwant aan des hemels zonen. 190
 O gij die zijt gekomen naar deze hachelijke wereld
 Nu slechts gezien door de pracht van uw dromen,
 Waar liefde en schoonheid nauwelijks veilig kunnen leven,
 Gijzelf een wezen gevaarlijk groot,
 Een ziel alleen in een gouden huis van gedachte 195
 Leefde ommuurd door de veiligheid van uw dromen.
 Op hoogten van geluk die het noodlot laten slapen
 Dat onzichtbaar jaagt op de onbewuste levens van mensen,
 Als uw hart kon leven ingesloten in het ideale goud,
 Zo hoog, zo gelukkig kon uw ontwaken zijn! 200
 O, kon voor altijd het noodlot blijven slapen!”
 Hij sprak doch weerhield zijn kennis van zijn woorden.
 Zoals een wolk speelt met de levendige lach van de bliksem
 Maar nog steeds de donder verzwijgt in het hart,
 Liet hij slechts heldere beelden ontsnappen. 205
 Zijn taal als welklinkende muziek versluisde zijn gedachte;
 Zoals een bries de heldere zomerlucht vleit
 Meedogend voor stervelingen, slechts tot hen sprak het
 Van levende schoonheid en tegenwoordig geluk:
 In zijn alwetende geest hield hij de rest verborgen. 210
 Voor degenen die luisterden naar zijn hemelse stem
 Leek de sluier die des hemels mededogen werpt over toekomstige pijn
 De sanctie der Onsterfelijken van onophoudelijke vreugde.
 Maar Aswapati gaf antwoord aan de ziener; –
 Zijn luisterende geest had het dubieuze slot bemerkt, 215
 Een onheilspellende schaduw gevoeld achter de woorden,
 Doch kalm als een die altijd gezeten is ten overstaan van het Lot
 Hier temidden van de gevaarlijke contouren van het aardse leven,
 Beantwoordde hij bedekte gedachte met behoedzame taal:

- 220 “O deathless sage who knowest all things here,
If I could read by the ray of my own wish
Through the carved shield of symbol images
Which thou hast thrown before thy heavenly mind
I might see the steps of a young godlike life
225 Happily beginning luminous-eyed on earth;
Between the Unknowable and the Unseen
Born on the borders of two wonder-worlds,
It flames out symbols of the infinite
And lives in a great light of inner suns.
230 For it has read and broken the wizard seals;
It has drunk of the Immortal’s wells of joy,
It has looked across the jewel bars of heaven,
It has entered the aspiring Secrecy,
It sees beyond terrestrial common things
235 And communes with the Powers that build the worlds,
Till through the shining gates and mystic streets
Of the city of lapis lazuli and pearl
Proud deeds step forth, a rank and march of gods.
Although in pauses of our human lives
240 Earth keeps for man some short and perfect hours
When the inconstant tread of Time can seem
The eternal moment which the deathless live,
Yet rare that touch upon the mortal’s world:
Hardly a soul and body here are born
245 In the fierce difficult movement of the stars,
Whose life can keep the paradisaal note,
Its rhythm repeat the many-toned melody
Tirelessly throbbing through the rapturous air
Caught in the song that sways the Apsara’s limbs
250 When she floats gleaming like a cloud of light,
A wave of joy on heaven’s moonstone floor.
Behold this image cast by light and love,
A stanza of the ardour of the gods
Perfectly rhymed, a pillared ripple of gold!
255 Her body like a brimmed pitcher of delight
Shaped in a splendour of gold-coloured bronze
As if to seize earth’s truth of hidden bliss.
Dream-made illumined mirrors are her eyes
Draped subtly in a slumbrous fringe of jet,
260 260 Retaining heaven’s reflections in their depths.
Even as her body, such is she within.
Heaven’s lustrous mornings gloriously recur,
Like drops of fire upon a silver page,
In her young spirit yet untouched with tears.
265 All beautiful things eternal seem and new

“O onsterfelijke wijze die weet alle dingen hier, 220
 Als ik kon lezen bij de lichtstraal van mijn eigen wens
 Door het bewerkte schild van symbolische beelden
 Die gij geworpen hebt voor uw hemelse geest
 Kon ik wellicht de schreden zien van een jong goddelijk leven
 Dat in geluk begint met stralende ogen op aarde; 225
 Tussen het Onkenbare en het Onzichtbare
 Geboren op de grensgebieden van twee wonder-werelden,
 Doet het symbolen ontvlammen van het oneindige
 En leeft in een groot licht van inwendige zonnen.
 Want het heeft de tovenaars-zegels gelezen en gebroken; 230
 Het heeft gedronken van de vreugde-bronnen van het Onsterfelijke
 Het heeft gekeken voorbij de juwelen tralies van de hemel,
 Het is binnengegaan in de aspirerende Verborgenschap,
 Het ziet verder dan aardse gewone dingen
 En onderhoudt zich met de Machten die de werelden bouwen, 235
 Tot door de stralende poorten en de mystieke straten
 Van de stad van lapis lazuli en parelmoer
 Trotse daden naar voren treden, een gelid en opmars van de goden.
 Ofschoon bij pozen van ons menselijke leven
 De aarde voor de mens enige korte en volmaakte uren bewaart 240
 Wanneer de veranderlijke tred van de Tijd
 Het eeuwige moment kan lijken waarin de onsterfelijken leven,
 Is niettemin de aanraking zeldzaam op de sterfelijke wereld:
 Amper wordt een ziel en lichaam hier geboren
 In het onstuimige moeizame bewegen van de sterren, 245
 Waarvan het leven de paradijselijke toon kan behouden,
 Waarvan het ritme de veeltonige melodie kan herhalen
 Die onvermoeibaar bonst door de hartstochtelijke lucht
 Gevangen in het lied dat de ledematen van de Apsara beheerst
 Wanneer zij zweeft glanzend als een wolk van licht, 250
 Een golf van vreugde op de maan-stenen vloer van de hemel.
 Aanschouw deze beeltenis geworpen door licht en liefde,
 Een stanza van de gloed der goden
 Volmaakt in rijm, een verzuilde rimpeling van goud!
 Haar lichaam gelijk een tot de rand gevulde kruik van verrukking 255
 Word gevormd in een pracht van goudkleurig brons
 Als om de aardse waarheid te bevatten van verborgen gelukzaligheid.
 Droom-geschapen verlichte spiegels zijn haar ogen
 Teer omhuld door een vredige rand van git,
 Die de hemelse weerspiegelingen in hun diepten bewaren. 260
 Gelijk haar lichaam is, zo is zij ook vanbinnen.
 ’s Hemels luisterrijke ochtenden keren op grootse wijze weer
 Als druppels vuur op een zilveren bladzijde
 Van haar jonge geest nog onaangeraakt door tranen.
 Elk voorwerp van schoonheid lijkt eeuwig en nieuw 265

- To virgin wonder in her crystal soul.
The unchanging blue reveals its spacious thought;
Marvellous the moon floats on through wondering skies;
Earth's flowers spring up and laugh at time and death;
- 270 The charmed mutations of the enchanter life
Race like bright children past the smiling hours.
If but this joy of life could last, nor pain
Throw its bronze note into her rhythm'd days!
Behold her, singer with the prescient gaze,
- 275 And let thy blessing chant that this fair child
Shall pour the nectar of a sorrowless life
Around her from her lucid heart of love,
Heal with her bliss the tired breast of earth
And cast like a happy snare felicity.
- 280 As grows the great and golden bounteous tree
Flowering by Alacananda's murmuring waves,
Where with enamoured speed the waters run
Lisp'ing and babbling to the splendour of morn
And cling with lyric laughter round the knees
- 285 Of heaven's daughters dripping magic rain
Pearl-bright from moon-gold limbs and cloudy hair,
So are her dawns like jewelled leaves of light,
So casts she her felicity on men.
A flame of radiant happiness she was born
- 290 And surely will that flame set earth alight:
Doom surely will see her pass and say no word!
But too often here the careless Mother leaves
Her chosen in the envious hands of Fate:
The harp of God falls mute, its call to bliss
- 295 Discouraged fails mid earth's unhappy sounds;
The strings of the siren Ecstasy cry not here
Or soon are silenced in the human heart.
Of sorrow's songs we have enough: bid once
Her glad and griefless days bring heaven here.
- 300 Or must fire always test the great of soul?
Along the dreadful causeway of the Gods,
Armoured with love and faith and sacred joy,
A traveller to the Eternal's house,
Once let unwounded pass a mortal life."
- 305 But Narad answered not; silent he sat,
Knowing that words are vain and Fate is lord.
He looked into the unseen with seeing eyes,
Then, dallying with the mortal's ignorance
Like one who knows not, questioning, he cried:
- 310 "On what high mission went her hastening wheels?
Whence came she with this glory in her heart

Voor de maagdelijke verwondering in haar kristallen ziel.
 Het onveranderlijke blauw onthult zijn ruime gedachte;
 Wondermooi zweeft de maan verder door de zich verwonderende hemelen;
 Aardse bloemen ontluiken en lachen om tijd en dood;
 De tover-mutaties van tovenaars het leven-- 270
 Snellen als heldere kinderen langs de glimlachende uren.
 Als enkel deze levensvreugde kon duren, noch pijn
 Zijn bronzen noot in haar ritmische dagen liet horen!
 Aanschouw haar, zanger met de vooruitwetende blik,
 En laat uw zegening zingen dat dit schone kind 275
 De pure nectar zal schenken van een leven zonder smart
 Rondom haar heen vanuit een doorzichtig hart van liefde,
 Met haar gelukzaligheid de vermoeide borst van de aarde zal helen
 En gezegendheid zal overwinnen als in een gelukkige hinderlaag.
 Zoals de grote, gouden, overvloedige boom groeit 280
 Bloesemend bij Alacanundas murmelende golven
 Waar met bekoorde spoed de wateren stromen
 Lispelend en kabbelend naar de pracht van de morgen
 En zich met lyrische lach vastklampt om de knieën
 Van 's hemels dochters druipend van magische regen 285
 Parel-helder van maan-gouden ledematen en wolken van haar,
 Zo zijn haar dageraden als met edelstenen bezaaide bladeren van licht,
 Zo werpt zij haar zegening over de mensen.
 Als een vlam van stralend geluk werd zij geboren
 En zeker zal die vlam de aarde doen ontbranden: 290
 Het noodlot zal haar zeker zien voorbijgaan en geen woord spreken!
 Doch te vaak laat de zorgeloze Moeder
 Haar gekozenen in de afgunstige handen van het Lot:
 De harp Gods valt stil, haar roep om gelukzaligheid
 Faalt, ontmoedigd tussen aardse ongelukkige geluiden; 295
 De snaren van de Sirenen-Extase lokken hier niet
 Of worden spoedig tot zwijgen gebracht in het menselijke hart.
 Liederen van smart hebben wij genoeg: bidt dat eens
 Haar blijde en zorgeloze dagen hier de hemel zullen brengen.
 Of moet het vuur immer de groten van ziel beproeven? 300
 Langs de vreselijke heirbaan van de Goden,
 Gewapend met liefde en trouw en geheiligde vreugde,
 Liet eens een reiziger naar het huis van het Eeuwige
 Heelhuids een sterfelijk leven passeren.”
 Doch Narad antwoordde niet; zwijgend zat hij, 305
 Wetend dat woorden vergeefs zijn en dat het Lot meester is.
 Hij keek in het onzichtbare met ziende ogen,
 Dan, spelend met de onwetendheid van de sterfelijke,
 Als een die niet weet, twijfelend, riep hij uit:
 “Op welke verheven missie gingen haar gehaaste wielen? 310
 Vanwaar kwam zij met deze glorie in het hart

And Paradise made visible in her eyes?
What sudden God has met, what face supreme?"
To whom the king, "The red asoca watched
315 Her going forth which now sees her return.
Arisen into an air of flaming dawn
Like a bright bird tired of her lonely branch,
To find her own lord, since to her on earth
He came not yet, this sweetness wandered forth
320 Cleaving her way with the beat of her rapid wings.
Led by a distant call her vague swift flight
Threaded the summer morns and sunlit lands.
The happy rest her burdened lashes keep
And these charmed guardian lips hold treasured still.
325 Virgin who comest perfected by joy,
Reveal the name thy sudden heart-beats learned.
Whom hast thou chosen, kingliest among men?"
And Savitri answered with her still calm voice
As one who speaks beneath the eyes of Fate:
330 "Father and king, I have carried out thy will.
One whom I sought I found in distant lands;
I have obeyed my heart, I have heard its call.
On the borders of a dreaming wilderness
Mid Shalwa's giant hills and brooding woods
335 In his thatched hermitage Dyumatsena dwells,
Blind, exiled, outcast, once a mighty king.
The son of Dyumatsena, Satyavan,
I have met on the wild forest's lonely verge.
My father, I have chosen. This is done."
340 Astonished, all sat silent for a space.
Then Aswapati looked within and saw
A heavy shadow float above the name
Chased by a sudden and stupendous light;
He looked into his daughter's eyes and spoke:
345 "Well hast thou done and I approve thy choice.
If this is all, then all is surely well;
If there is more, then all can still be well.
Whether it seem good or evil to men's eyes,
Only for good the secret Will can work.
350 Our destiny is written in double terms:
Through Nature's contraries we draw nearer God;
Out of the darkness we still grow to light.
Death is our road to immortality.
'Cry woe, cry woe,' the world's lost voices wail,
355 Yet conquers the eternal Good at last."
Then might the sage have spoken, but the king
In haste broke out and stayed the dangerous word:

En het Paradijs zichtbaar gemaakt in haar ogen?
 Welke God werd onverwacht ontmoet, welk verheven gezicht?"
 Tot welke de koning sprak, "De rode asoca zag
 Haar vertrekken die haar nu ziet wederkeren. 315
 Opgestegen in de lucht van een vlammeende dageraad
 Als een stralende vogel moe van haar eenzame tak,
 Om haar eigen meester te vinden, aangezien voor haar op aarde
 Hij nog niet gekomen was, deze lieflijkheid zwierf uit,
 Kliefde haar weg met de slag van haar snelle vleugels. 320
 Geleid door een verre roep rijgde haar vage gezwinde vlucht
 De zomer-morgens en de zonverlichte landen aaneen.
 Het gelukkige overige wordt bewaard door haar wimpers
 En deze betoverde lippen houden stil als bewaakten zij een schat.
 Maagd die komt vervolmaakt door vreugde, 325
 Maak bekend de naam die uw gehaaste hartslagen leerde.
 Wie hebt gij gekozen als koninklijkst onder de mensen?"
 En Savitri antwoordde met haar gedempte kalme stem
 Als een die spreekt onder de ogen van het Lot:
 "Vader en koning, ik heb uw wil volbracht. 330
 Een die ik zocht heb ik gevonden in verre landen;
 Ik gehoorzaamde mijn hart, ik heb haar roep gehoord.
 Op de grenzen van de dromende wildernis
 Temidden van de Shalwa heuvelen en mijmerende wouden
 Woont in zijn met riet bedekte kluzenaarsverblijf Dyumatsena, 335
 Blind, verbannen, verstoten, eens een machtige koning.
 De zoon van Dyumatsena, Satyavan,
 Heb ik ontmoet aan deze eenzame zoom van het wilde woud.
 Mijn vader, ik heb gekozen. Dit is geschied."
 Verbaasd, zaten allen enige tijd stil. 340
 Toen keek Aswapati naar binnen en zag
 Een sombere schaduw zweven boven de naam
 Achtervolgd door een plotseling en ontzagwekkend licht;
 Hij keek in zijn dochters ogen en sprak:
 "Gij hebt goed gedaan en ik stem in met uw keuze. 345
 Als dit alles is, dan is alles zeker goed;
 Is er meer, dan kan alles nog steeds goed zijn.
 Of het nu goed of kwaad lijkt in mensenogen,
 Slechts voor het goede kan de verborgen Wil werken.
 Onze bestemming is in dubbelzinnige bewoordingen geschreven: 350
 Door de tegenstellingen van de Natuur komen wij dichterbij God;
 Vanuit de duisternis groeien wij nog steeds naar het licht.
 De dood is onze weg naar de onsterfelijkheid.
 'O wee, O wee', roepen 's werelds verloren stemmen
 Toch zegeviert uiteindelijk het eeuwige Goede." 355
 Dan zou de wijze hebben gesproken, doch de koning
 Haastte zich te onderbreken en tegen te houden het gevaarlijke woord:

“O singer of the ultimate ecstasy,
Lend not a dangerous vision to the blind
360 Because by native right thou hast seen clear.
Impose not on the mortal’s tremulous breast
The dire ordeal that foreknowledge brings;
Demand not now the Godhead in our acts.
Here are not happy peaks the heaven-nymphs roam
365 Or Coilas or Vaicountha’s starry stair:
Abrupt, jagged hills only the mighty climb
Are here where few dare even think to rise;
Far voices call down from the dizzy rocks,
Chill, slippery, precipitous are the paths.
370 Too hard the gods are with man’s fragile race;
In their large heavens they dwell exempt from Fate
And they forget the wounded feet of man,
His limbs that faint beneath the whips of grief,
His heart that hears the tread of time and death.
375 The future’s road is hid from mortal sight:
He moves towards a veiled and secret face.
To light one step in front is all his hope
And only for a little strength he asks
To meet the riddle of his shrouded fate.
380 Awaited by a vague and half-seen force,
Aware of danger to his uncertain hours
He guards his flickering yearnings from her breath;
He feels not when the dreadful fingers close
Around him with the grasp none can elude.
385 If thou canst loose her grip, then only speak.
Perhaps from the iron snare there is escape:
Our mind perhaps deceives us with its words
And gives the name of doom to our own choice;
Perhaps the blindness of our will is Fate.”
390 He said and Narad answered not the king.
But now the queen alarmed lifted her voice:
“O seer, thy bright arrival has been timed
To this high moment of a happy life;
Then let the speech benign of griefless spheres
395 Confirm this blithe conjunction of two stars
And sanction joy with thy celestial voice.
Here drag not in the peril of our thoughts,
Let not our words create the doom they fear.
Here is no cause for dread, no chance for grief
400 To raise her ominous head and stare at love.
A single spirit in a multitude,
Happy is Satyavan mid earthly men
Whom Savitri has chosen for her mate,

“O zanger van de uiterste extase,
 Schenk niet een gevaarlijk gezichtsvermogen aan de blinde
 Omdat door geboorterecht u helder hebt gezien. 360
 Leg niet aan de bevende borst van de sterfelijke op
 De ijzingwekkende beproeving die vooruitwetendheid brengt;
 Verlang niet nu de Godheid in onze daden.
 Hier zijn niet de gelukkige toppen waar de hemel-nimfen dolen
 Of Coila’s of Vaicuntha’s trap van sterren: 365
 Steile, gekartelde heuvels waar alleen de machtigen klimmen
 Zijn hier waar weinigen ook maar durven denken zich te verheffen;
 Verre stemmen roepen omlaag van de duizelingwekkende rotsen
 Koud, glad, steil als een afgrond zijn de paden.
 Te hard zijn de goden voor het kwetsbare mensenras; 370
 In hun weidse hemelen verblijven zij van het Lot vrijgesteld
 En zij vergeten de gewonde voeten van de mens,
 Zijn ledematen die het begeven onder de zweepslagen van de smart,
 Zijn hart dat de tred hoort van tijd en dood.
 De weg van zijn toekomst is voor het sterfelijke zicht verborgen; 375
 Hij is op weg naar een versluierd en verborgen aangezicht.
 Licht te werpen op één stap is al wat hij kan hopen
 En slechts om een weinig kracht vraagt hij
 Om het hoofd te bieden aan het raadsel van zijn verholde lot.
 Opgewacht door een vage en half-zichtbare macht, 380
 Bewust van gevaar voor zijn onzekere uren
 Bewaakt hij zijn flakkerende hunkeringen voor haar adem;
 Hij voelt niet wanneer rondom hem zich de vreselijke vingers sluiten
 In de greep waaraan niemand ontsnappen kan.
 Slechts wanneer gij haar grip kan vrijmaken, spreek. 385
 Wellicht is er ontsnapping mogelijk van de ijzeren strop:
 Misschien bedriegt ons ons verstand met zijn woorden
 En geeft het de naam van het noodlot aan onze eigen keuze;
 Misschien is de blindheid van onze wil het Lot.”
 Hij sprak en Narad antwoordde de koning niet. 390
 Maar nu verhief de koningin verontrust haar stem:
 “O ziener, het moment van uw stralende komst werd gekozen
 Voor dit verheven ogenblik van een gelukkig leven;
 Laat dan de goedgunstige taal van onbezorgde sferen
 De vreugdevolle vereniging bevestigen van twee sterren 395
 En vreugde bekrachtigen met uw hemelse stem.
 Betrek hierbij niet het gevaar van onze gedachten,
 Laat niet onze woorden het noodlot scheppen dat zij vrezen.
 Hier is geen reden voor vrees, geen kans op smart
 Om haar onheilspellende hoofd te verheffen en te staren naar liefde. 400
 Één enkele geest in een menigte,
 Gelukkig is Satyavan onder aardse mensen
 Die Savitri gekozen heeft als haar gezelschap

And fortunate the forest hermitage
405 Where leaving her palace and riches and a throne
My Savitri will dwell and bring in heaven.
Then let thy blessing put the immortals' seal
On these bright lives' unstained felicity
Pushing the ominous Shadow from their days.
410 Too heavy falls a Shadow on man's heart;
It dares not be too happy upon earth.
It dreads the blow dogging too vivid joys,
A lash unseen in Fate's extended hand,
The danger lurking in fortune's proud extremes,
415 An irony in life's indulgent smile,
And trembles at the laughter of the gods.
Or if crouches unseen a panther doom,
If wings of Evil brood above that house,
Then also speak, that we may turn aside
420 And rescue our lives from hazard of wayside doom
And chance entanglement of an alien fate."
And Narad slowly answered to the queen:
"What help is in prevision to the driven?
Safe doors cry opening near, the doomed pass on.
425 A future knowledge is an added pain,
A torturing burden and a fruitless light
On the enormous scene that Fate has built.
The eternal poet, universal Mind,
Has paged each line of his imperial act;
430 Invisible the giant actors tread
And man lives like some secret player's mask.
He knows not even what his lips shall speak.
For a mysterious Power compels his steps
And life is stronger than his trembling soul.
435 None can refuse what the stark Force demands:
Her eyes are fixed upon her mighty aim;
No cry or prayer can turn her from her path.
She has leaped an arrow from the bow of God."
His words were theirs who live unforced to grieve
440 And help by calm the swaying wheels of life
And the long restlessness of transient things
And the trouble and passion of the unquiet world.
As though her own bosom were pierced the mother saw
The ancient human sentence strike her child,
445 Her sweetness that deserved another fate
Only a larger measure given of tears.
Aspiring to the nature of the gods,
A mind proof-armoured mailed in mighty thoughts,
A will entire couchant behind wisdom's shield,

En fortuinlijk de kluisenaarshut in het woud
 Waar mijn Savitri, haar paleis en rijkdommen en een troon verlatend, 405
 Zal wonen en de hemel zal brengen.
 Laat dan uw zegen het zegel van het onsterfelijke drukken
 Op het onbevleete geluk van deze stralende levens
 En de onheilspellende Schaduw verdrijven van hun dagen.
 Te zwaar valt er een Schaduw over het mensenhart; 410
 Het durft niet te gelukkig te zijn op aarde
 Het vreest de tegenslag die te levendige vreugdes achtervolgt,
 De onzichtbare gesel in de uitgestrekte hand van het Lot,
 Het gevaar dat schuilt in de trotse uitersten van het fortuin,
 Een spot in de toegeeflijke glimlach van het leven, 415
 En beeft bij de lach der goden.
 Of als er onzichtbaar een panter-noodlot ineengedoken wacht,
 Als vleugels van het Kwaad bidden boven dat huis,
 Spreek ook dan, opdat wij ons kunnen afwenden
 En onze levens kunnen redden van de waagschaal van een dwalend noodlot 420
 En toevallige verwickelingen van een vreemdsoortige bestemming.”
 En Narad gaf langzaam antwoord aan de koningin:
 “Welke hulp schuilt er in voorkennis voor de gedrevene?
 Veilige deuren gaan smekend open, de verdoemden gaan eraan voorbij.
 Het kennen van de toekomst is een pijn temeer, 425
 Een kwellende last en een vruchteloos licht
 Op het enorme toneel gebouwd door het Lot.
 De eeuwige dichter, het universele Verstand,
 Heeft elke regel neergeschreven van zijn keizerlijke bedrijf;
 Onzichtbaar schrijden de reuzen-acteurs 430
 En de mens leeft als het masker van een of andere speler.
 Hij weet zelfs niet wat zijn lippen zullen spreken.
 Want een mysterieuze Macht dwingt zijn stappen
 En het leven is sterker dan zijn bevende ziel.
 Niemand kan weigeren wat de onbuigzame Kracht van hem eist: 435
 Haar ogen zijn gevestigd op haar machtige doel;
 Geen smeekbede of gebed kan haar afleiden van haar pad.
 Zij is als een pijl gesprongen van de boog van God.”
 Zijn woorden waren van diegenen die leven vrij van smart
 En met kalmte de slingerende wielen van het leven helpen 440
 En de langdurige rusteloosheid van vergankelijke dingen
 En de beproeving en hartstocht van de roerige wereld.
 Alsof haar eigen boezem werd doorstoken zag de moeder
 Hoe het oeroude menselijke vonnis haar kind trof,
 Hoe haar lieflijkheid die een ander lot verdiende 445
 Slechts een groter aandeel gegeven werd van tranen.
 Strevend naar de natuur der goden,
 Een verstand ondoordringbaar bewapend, gepantserd in machtige gedachten,
 Een wil geheel gelegen achter wijsheids schild,

- 450 Though to still heavens of knowledge she had risen,
Though calm and wise and Aswapati's queen,
Human was she still and opened her doors to grief;
The stony-eyed injustice she accused
Of the marble godhead of inflexible Law,
455 Nor sought the strength extreme adversity brings
To lives that stand erect and front the World-Power:
Her heart appealed against the impartial judge,
Taxed with perversity the impersonal One.
Her tranquil spirit she called not to her aid,
460 But as a common man beneath his load
Grows faint and breathes his pain in ignorant words,
So now she arraigned the world's impassive will:
"What stealthy doom has crept across her path
Emerging from the dark forest's sullen heart,
465 What evil thing stood smiling by the way
And wore the beauty of the Shalwa boy?
Perhaps he came an enemy from her past
Armed with a hidden force of ancient wrongs,
Himself unknowing, and seized her unknown.
470 Here dreadfully entangled love and hate
Meet us blind wanderers mid the perils of Time.
Our days are links of a disastrous chain,
Necessity avenges casual steps;
Old cruelties come back unrecognised,
475 The gods make use of our forgotten deeds.
Yet all in vain the bitter law was made.
Our own minds are the justicers of doom.
For nothing have we learned, but still repeat
Our stark misuse of self and others' souls.
480 There are dire alchemies of the human heart
And fallen from his ethereal element
Love darkens to the spirit of nether gods.
The dreadful angel, angry with his joys
Woundingly sweet he cannot yet forego,
485 Is pitiless to the soul his gaze disarmed,
He visits with his own pangs his quivering prey
Forcing us to cling enamoured to his grip
As if in love with our own agony.
This is one poignant misery in the world,
490 And grief has other lassoes for our life.
Our sympathies become our torturers.
Strength have I my own punishment to bear,
Knowing it just, but on this earth perplexed,
Smitten in the sorrow of scourged and helpless things,
495 Often it faints to meet other suffering eyes.

Ofschoon zij tot stille hemelen gerezen was, 450
 Ofschoon kalm en wijs en Aswapati's koningin,
 Was zij nog altijd menselijk en opende haar deuren naar verdriet;
 Van steen-ogige ongerechtigheid beschuldigde zij
 De marmeren godheid van de onwrikbare Wet,
 Noch zocht zij de kracht die extreme tegenspoed brengt 455
 Voor levens die staan rechtop en het hoofd bieden aan de Wereld-Macht:
 Haar hart ging in beroep tegen de onpartijdige rechter,
 Schatte met perversiteit het onpersoonlijke Ene.
 Haar kalme geest riep zij niet te hulp,
 Maar als een gewoon mens die, gebukt onder zijn last, 460
 Zwak wordt en zijn pijn fluistert met onwetende woorden,
 Zo beschuldigde zij nu 's werelds gevoelloze wil:
 "Welk sluipend noodlot kwam gekropen over haar pad,
 Ogedoken uit het naargeestige hart van het duistere bos,
 Welk kwaadaardig wezen stond glimlachend langs de weg 465
 En droeg de schoonheid van de Shalwa jongen?
 Misschien kwam hij als vijand uit haar verleden
 Gewapend met een verborgen kracht van oeroud onrecht,
 Hijzelf onwetend, en legde beslag op het onbekende in haar.
 Hier op vreselijke wijze verweven ontmoeten ons, blinde zwervers, 470
 Liefde en haat temidden van de gevaren des Tijds.
 Onze dagen vormen de schakels van een rampzalige keten,
 De Noodzakelijkheid wreekt onachtzame stappen;
 Vroegere onbarmhartigheden komen onherkend terug,
 De goden maken gebruik van onze vergeten daden 475
 Toch werd geheel vergeefs de bittere wet gemaakt.
 Ons eigen verstand is de richter van het lot.
 Want niets hebben wij geleerd, maar herhalen nog steeds
 Het volslagen misbruik van ons eigen en andermans ziel.
 Duistere alchemieën schuilen in het mensenhart 480
 En van haar etherische element gevallen
 Verduistert zich liefde tot de geest van lagere goden.
 De vreselijke engel, toornig om zijn vreugdes
 Kwetsend zoet die hij nog niet kan loslaten,
 Is meedogenloos voor de ziel die zijn blik ontwapend heeft, 485
 Hij bezoekt met zijn eigen kwellingen zijn bevende prooi
 En dwingt ons om ons bekoord vast te klampen aan zijn greep
 Als waren wij verliefd op onze eigen zielestrijd.
 Dit is één schrijnende misère in de wereld,
 En smart heeft andere lasso's voor ons leven. 490
 Onze sympathieën worden onze folteraars.
 De kracht heb ik om mijn eigen straf te dragen,
 En zij is, dat weet ik, welverdiend, maar op deze aarde in verwarring,
 Getroffen met het leed van gekwelde en hulpeloze dingen,
 Wordt het vaak te zwak om andere lijdende ogen te ontmoeten. 495

We are not as the gods who know not grief
And look impassive on a suffering world,
Calm they gaze down on the little human scene
And the short-lived passion crossing mortal hearts.
500 An ancient tale of woe can move us still,
We keep the ache of breasts that breathe no more,
We are shaken by the sight of human pain,
And share the miseries that others feel.
Ours not the passionless lids that cannot age.
505 Too hard for us is heaven's indifference:
Our own tragedies are not enough for us,
All pathos and all sufferings we make ours;
We have sorrow for a greatness passed away
And feel the touch of tears in mortal things.
510 Even a stranger's anguish rends my heart,
And this, O Narad, is my well-loved child.
Hide not from us our doom, if doom is ours.
This is the worst, an unknown face of Fate,
A terror ominous, mute, felt more than seen
515 Behind our seat by day, our couch by night,
A Fate lurking in the shadow of our hearts,
The anguish of the unseen that waits to strike.
To know is best, however hard to bear."
Then cried the sage piercing the mother's heart,
520 Forcing to steel the will of Savitri,
His words set free the spring of cosmic Fate.
The great Gods use the pain of human hearts
As a sharp axe to hew their cosmic road:
They squander lavishly men's blood and tears
525 For a moment's purpose in their fateful work.
This cosmic Nature's balance is not ours
Nor the mystic measure of her need and use.
A single word lets loose vast agencies;
A casual act determines the world's fate.
530 So now he set free destiny in that hour.
"The truth thou hast claimed; I give to thee the truth.
A marvel of the meeting earth and heavens
Is he whom Savitri has chosen mid men,
His figure is the front of Nature's march,
535 His single being excels the works of Time.
A sapphire cutting from the sleep of heaven,
Delightful is the soul of Satyavan,
A ray out of the rapturous Infinite,
A silence waking to a hymn of joy.
540 A divinity and kingliness gird his brow;
His eyes keep a memory from a world of bliss.

Wij zijn niet als de goden die geen smart kennen
 En onaangedaan kijken naar een lijdende wereld,
 Kalm zien zij neer op het kleine menselijke toneel
 En de kortstondige hartstocht die het sterfelijke hart kruist.
 Een oeroud verhaal van rampspoed kan ons nog steeds aangrijpen, 500
 Wij houden de pijn van de borst die niet meer ademt,
 Wij zijn geschokt bij het zien van menselijke pijn
 En delen de misères die anderen voelen.
 Ons zijn niet de onverschillige oogleden die niet verouderen.
 's Hemels onbewogenheid is te zwaar voor ons: 505
 Onze eigen tragedies zijn ons niet genoeg,
 Alle pathos en al het lijden maken wij ons eigen;
 Wij hebben verdriet om een grootheid die is heengegaan
 En voelen de aanraking van tranen in sterfelijke dingen.
 Zelfs het leed van een vreemdeling verscheurt mijn hart 510
 En dit, O Narad, is mijn welbeminde kind.
 Verberg niet voor ons ons noodlot, als aan ons het noodlot is.
 Dit is het ergste, een onbekend gezicht van het Lot,
 Een onheilspellende verschrikking, stil, gevoeld meer dan gezien,
 Overdag achter onze zetel, achter ons bed des nachts, 515
 Een Noodlot dat zich verschuilt in de schaduw van ons hart,
 De pijniging van het onzichtbare dat wacht om toe te slaan.
 Te weten is het beste, hoe moeilijk ook om te dragen.”
 Toen riep de wijze uit, het hart doorstekend van de moeder,
 De wilskracht dwingend van Savitri om zich te stalen, 520
 Zijn woorden ontspanden een veer van het kosmische Lot.
 De machtige Goden gebruiken de pijn van het mensenhart
 Als een scherpe bijl om hun kosmische weg te banen:
 Zij verspillen kwistig 's mensen bloed en tranen
 Voor het doeleinde van een moment in hun lotsgebonden werk. 525
 Dit evenwicht van de kosmische Natuur is niet het onze
 Noch het mystieke aandeel van haar behoefte en gebruik.
 Een enkel woord maakt onmetelijke krachten vrij;
 Een terloopse daad bepaalt 's werelds lot.
 Zo zette hij nu de lotsbestemming in gang op dat uur. 530
 “De waarheid hebt ge verlangd; de waarheid zal ik u geven.
 Een wonder van de ontmoetende aarde en hemelen
 Is hij die Savitri gekozen heeft onder de mensen,
 Zijn gedaante is de voorhoede van de opmars der Natuur,
 Zijn enkele wezen overtreft de werken des Tijds. 535
 Zalig is de ziel van Satyavan,
 Een saffieren uitsnede van de slaap van de hemel,
 Een straal vanuit het hartstochtelijke Oneindige,
 Een stilte ontwakend tot een hymne van vreugde.
 Een goddelijkheid en koninklijkheid omgordt zijn voorhoofd; 540
 Zijn ogen bewaren een herinnering aan een wereld van gelukzaligheid.

As brilliant as a lonely moon in heaven,
Gentle like the sweet bud that spring desires,
Pure like a stream that kisses silent banks,
545 He takes with bright surprise spirit and sense.
A living knot of golden Paradise,
A blue Immense he leans to the longing world,
Time's joy borrowed out of eternity,
A star of splendour or a rose of bliss.
550 In him soul and Nature, equal Presences,
Balance and fuse in a wide harmony.
The Happy in their bright ether have not hearts
More sweet and true than this of mortal make
That takes all joy as the world's native gift
555 And to all gives joy as the world's natural right.
His speech carries a light of inner truth,
And a large-eyed communion with the Power
In common things has made veiless his mind,
A seer in earth-shapes of garbless deity.
560 A tranquil breadth of sky windless and still
Watching the world like a mind of unplumbed thought,
A silent space musing and luminous
Uncovered by the morning to delight,
A green tangle of trees upon a happy hill
565 Made into a murmuring nest by southern winds,
These are his images and parallels,
His kin in beauty and in depth his peers.
A will to climb lifts a delight to live,
Heaven's height companion of earth-beauty's charm,
570 An aspiration to the immortals' air
Lain on the lap of mortal ecstasy.
His sweetness and his joy attract all hearts
To live with his own in a glad tenancy,
His strength is like a tower built to reach heaven,
575 A godhead quarried from the stones of life.
O loss, if death into its elements
Of which his gracious envelope was built,
Shatter this vase before it breathes its sweets,
As if earth could not keep too long from heaven
580 A treasure thus unique loaned by the gods,
A being so rare, of so divine a make!
In one brief year when this bright hour flies back
And perches careless on a branch of Time,
This sovereign glory ends heaven lent to earth,
585 This splendour vanishes from the mortal's sky:
Heaven's greatness came, but was too great to stay.
Twelve swift-winged months are given to him and her;

Zo helder als een eenzame maan aan de hemel,
 Teer als de lieflijke bloemknop die de lente verlangt,
 Zuiver als een stroom die stille oevers kust,
 Veroverf hij met schrandere verrassing zintuig en geest. 545
 Als een levend knooppunt van het gouden Paradijs,
 Als een blauwe Onmetelijkheid neigt hij naar de verlangende wereld,
 De vreugde van de Tijd ontleend aan de eeuwigheid,
 Een ster van pracht of een roos van gelukzaligheid.
 In hem zijn ziel en Natuur, gelijkwaardige Persoonlijkheden, 550
 In evenwicht en versmelten in een veelomvattende harmonie.
 De Gelukkigen in hun heldere ether hebben geen hart
 Lieflijker en waarachtiger dan dit van sterfelijke makelij
 Dat alle vreugde neemt als 's werlds natuurlijke geschenk
 En vreugde geeft aan al als 's werlds aangeboren recht. 555
 Zijn spreken draagt een licht van innerlijke waarheid,
 En een grootogige omgang met de Macht
 In gewone dingen heeft van zijn verstand de sluier weggenomen,
 Een ziener van aard-gedaanten van gewaadloze goddelijkheid.
 Een kalme uitgestrektheid van windstille en geluidloze hemel 560
 Die de wereld gadeslaat met een verstand van ongepeilde gedachte,
 Een stille ruimte mijmerend en helder
 Door de morgen tot vreugde ontdekt,
 Een groene wirwar van bomen op een gelukkige heuvel
 Gemaakt tot een ruisende haard van zuidelijke winden, 565
 Dit zijn zijn denkbeelden en gelijkenissen,
 Zij zijn aan hem verwant in schoonheid en zijn gelijke in de diepte.
 Een wilskracht tot klimmen tilt op een verrukking om te leven,
 Metgezel van 's hemels hoogte van aard-schoonheids betovering,
 Een inspiratie voor de onsterfelijke sfeer 570
 Gelegen in de schoot van sterfelijke extase.
 Zijn lieflijkheid en vreugde winnen elk hart
 Om te leven met het zijne in een blij pachttermijn,
 Zijn kracht is als een toren gebouwd om te reiken naar de hemel,
 Een godheid gehouwen uit de stenen van het leven. 575
 O welk verlies, indien de dood in de elementen
 Waarvan zijn genadige omhulsel werd geschapen,
 Deze vaas zou breken alvoor het zijn heerlijkheden kon ademen,
 Als kon de aarde niet te lang voor de hemel verbergen
 Een schat zo uitzonderlijk, in bruikleen gegeven door de goden, 580
 Een wezen zo zeldzaam, van een natuur zo goddelijk!
 Na een kort jaar, als dit heldere uur komt teruggevlogen
 En zorgeloos neerstrijkt op een tak van de Tijd,
 Eindigt de soevereine glorie die de hemel aan de aarde heeft geschonken,
 Deze luister verdwijnt van het sterfelijke gewelf: 585
 Des hemels grootsheid kwam, maar was te groot om te kunnen blijven.
 Twaalf snel-geveugelde maanden zijn gegeven aan hem en haar;

- This day returning Satyavan must die.”
A lightning bright and nude the sentence fell.
- 590 But the queen cried: “Vain then can be heaven’s grace!
Heaven mocks us with the brilliance of its gifts,
For Death is a cupbearer of the wine
Of too brief joy held up to mortal lips
For a passionate moment by the careless gods.
- 595 But I reject the grace and the mockery.
Mounting thy car go forth, O Savitri,
And travel once more through the peopled lands.
Alas, in the green gladness of the woods
Thy heart has stooped to a misleading call.
- 600 Choose once again and leave this fated head,
Death is the gardener of this wonder-tree;
Love’s sweetness sleeps in his pale marble hand.
Advancing in a honeyed line but closed,
A little joy would buy too bitter an end.
- 605 Plead not thy choice, for death has made it vain.
Thy youth and radiance were not born to lie
A casket void dropped on a careless soil;
A choice less rare may call a happier fate.”
But Savitri answered from her violent heart,
- 610 Her voice was calm, her face was fixed like steel:
“Once my heart chose and chooses not again.
The word I have spoken can never be erased,
It is written in the record book of God.
The truth once uttered, from the earth’s air effaced,
- 615 By mind forgotten, sounds immortally
For ever in the memory of Time.
Once the dice fall thrown by the hand of Fate
In an eternal moment of the gods.
My heart has sealed its troth to Satyavan:
- 620 Its signature adverse Fate cannot efface,
Its seal not Fate nor Death nor Time dissolve.
Those who shall part who have grown one being within?
Death’s grip can break our bodies, not our souls;
If death take him, I too know how to die.
- 625 Let Fate do with me what she will or can;
I am stronger than death and greater than my fate;
My love shall outlast the world, doom falls from me
Helpless against my immortality.
Fate’s law may change, but not my spirit’s will.”
- 630 An adamant will, she cast her speech like bronze.
But in the queen’s mind listening her words
Rang like the voice of a self-chosen Doom
Denying every issue of escape.

Wanneer deze dag weerkeert moet Satyavan sterven.”
 Als een heldere en naakte bliksemschicht zo viel het vonnis.
 Maar de koningin riep uit: “Vergeefs kan dus de hemelse genade zijn! 590
 De Hemel drijft de spot met ons door de schittering van haar geschenken,
 Want de Dood is een hofschenker van de wijn
 Van te korte vreugde, hooggehouden aan sterfelijke lippen
 Voor een hartstochtelijk moment door de zorgeloze goden.
 Maar ik verwerp de genade en de bespotting. 595
 Bestijg uw wagen en vertrek, O Savitri,
 En reis nogmaals door de bevolkte landen.
 Helaas, in de groene blijheid van de wouden
 Boog uw hart zich naar een misleidende roep.
 Maak opnieuw uw keuze en vergeet dit hoofd dat is verdoemd, 600
 De Dood is de hovenier van deze wonder-boom;
 Liefdes lieflijkheid slaapt in zijn bleke marmeren hand.
 Verder gaan langs een honingrijke maar doodlopende weg
 Zou een weinig vreugde bekopen met een bitter einde.
 Bepleit niet uw keuze, want de dood maakte het vergeefs. 605
 Uw jeugd en stralendheid werd niet geboren om te rusten
 In een lege kist achtergelaten op zorgeloze grond;
 Een keuze minder zeldzaam kan oproepen tot een gelukkiger lot.”
 Maar Savitri antwoordde uit haar opstandige hart, –
 Haar stem was kalm, haar gezicht onbeweeglijk als staal; 610
 “Mijn hart heeft eenmaal gekozen en kiest niet weer.
 Het woord dat ik sprak kan nimmer worden gewist,
 Het staat geschreven in het aantekenboek van God.
 De waarheid eens gesproken, verdwenen uit de aardse sfeer,
 Door het verstand vergeten, klinkt onsterfelijk 615
 Voor eeuwig in de herinnering van de Tijd.
 Slechts eenmaal vallen de dobbelstenen, geworpen uit de hand van het Lot
 In een eeuwig moment van de goden.
 Mijn hart heeft zijn trouw aan Satyavan verzegeld:
 De ondertekening kan niet door ongunstig Lot worden uitgewist, 620
 Het zegel kan door Lot noch Dood noch Tijd worden verbroken.
 Zullen diegenen scheiden die één wezen zijn geworden binnenin?
 De greep van de Dood kan ons lichaam breken, niet onze ziel;
 Als de dood hem wegneemt, zal ook ik weten hoe te sterven.
 Laat het Lot met mij doen wat zij wil of kan; 625
 Ik ben sterker dan de dood en groter dan mijn lot;
 Mijn liefde zal de wereld overleven, het noodlot valt van mij af
 Hulpeloos tegen mijn onsterfelijkheid.
 De wet van het Lot mag veranderen, maar niet de wilskracht van mijn geest.”
 Met een wil als adamant, goot zij haar woorden als brons. 630
 Doch in het verstand van de koningin die luisterde naar haar woord
 Klonk het als de stem van een zelfgekozen Ondergang
 Die elke vorm van uitweg ontkende.

To her own despair answer the mother made;
635 As one she cried who in her heavy heart
Labours amid the sobbing of her hopes
To wake a note of help from sadder strings:
“O child, in the magnificence of thy soul
Dwelling on the border of a greater world
640 And dazzled by thy superhuman thoughts,
Thou lendst eternity to a mortal hope.
Here on this mutable and ignorant earth
Who is the lover and who is the friend?
All passes here, nothing remains the same.
645 None is for any on this transient globe.
He whom thou lovest now, a stranger came
And into a far strangeness shall depart:
His moment's part once done upon life's stage
Which for a time was given him from within,
650 To other scenes he moves and other players
And laughs and weeps mid faces new, unknown.
The body thou hast loved is cast away
Amidst the brute unchanging stuff of worlds
To indifferent mighty Nature and becomes
655 Crude matter for the joy of others' lives.
But for our souls, upon the wheel of God
For ever turning, they arrive and go,
Married and sundered in the magic round
Of the great Dancer of the boundless dance.
660 Our emotions are but high and dying notes
Of his wild music changed compellingly
By the passionate movements of a seeking Heart
In the inconstant links of hour with hour.
To call down heaven's distant answering song,
665 To cry to an unseized bliss is all we dare;
Once seized, we lose the heavenly music's sense;
Too near, the rhythmic cry has fled or failed;
All sweetnesses are baffling symbols here.
Love dies before the lover in our breast:
670 Our joys are perfumes in a brittle vase.
O then what wreck is this upon Time's sea
To spread life's sails to the hurricane desire
And call for pilot the unseeing heart!
O child, wilt thou proclaim, wilt thou then follow
675 Against the Law that is the eternal will
The autarchy of the rash Titan's mood
To whom his own fierce will is the one law
In a world where Truth is not, nor Light nor God?
Only the gods can speak what now thou speakst.

Aan haar eigen wanhoop gaf de moeder antwoord;
 Zij riep als een die in haar zwaarmoedige hart 635
 Zwoegt onder het snikken van haar hoop
 Om een toon van hulp te laten klinken van bedroefder snaren:
 “O kind, in de grootsheid van uw ziel
 Die op de grens woont van een grotere wereld
 En door uw bovenmenselijke gedachten verblind, 640
 Verleent gij eeuwigheid aan een sterfelijke hoop.
 Wie op deze wisselvallige en onwetende aarde,
 Is hier de minnaar en wie is de vriend?
 Alles gaat hier voorbij, niets blijft gelijk.
 Niemand is voor wie dan ook op deze vergangelijke globe. 645
 Hij die gij nu bemint kwam als vreemdeling
 En zal naar een verre onbekendheid heengaan:
 Zijn momentane deel eens gespeeld op 's levens toneel
 Dat hem enige tijd van binnenuit gegeven was,
 Beweegt verder naar andere taferelen en andere spelers, 650
 Zal lachen en huilen temidden van nieuwe, onbekende gezichten.
 Het lichaam dat gij hebt liefgehad is weggeworpen
 Tussen het grove onveranderlijke stof van werelden
 Naar de onaangedane machtige Natuur en wordt
 Ruwe materie voor de vreugde van een ander leven 655
 Maar voor de ziel, op het wiel van God
 Dat immer draait, komen zij en gaan
 Verbonden en gescheiden in de magische ronde
 Van de grote Danser van de grenzeloze dans.
 Onze emoties zijn slechts hoge en uitstervende tonen 660
 Van zijn grillige onberekenbare muziek, onweerstaanbaar veranderd
 Door het hartstochtelijke bewegen van een zoekend Hart
 In de wisselvallige aaneenschakeling van uur tot uur
 Om hemels verre beantwoordende lied omlaag te roepen.
 Smeken om een onbegrepen gelukzaligheid is al wat wij wagen; 665
 Eenmaal begrepen, verliezen wij de betekenis van de hemelse muziek;
 Te nabij, is de ritmische smeekbede gevluht of heeft gefaald;
 Elke lieflijkheid is hier een verbijsterend symbool.
 De liefde sterft vooraf aan de beminde in onze borst:
 Onze vreugdes zijn als reukwater in een breekbare vaas. 670
 O welk een schipbreuk is dit op de zee des Tijds
 Om 's levens zeilen te spreiden voor het orkaan-verlangen
 En tot loods te benoemen het onzichtbare hart!
 O kind, wilt gij verkondigen, wilt gij dan volgen
 Tegen de Wet die is de eeuwige wil 675
 De autocratie van de onbesuisde stemming van de Titaan
 Voor wie zijn eigen vurige wilskracht de enige wet is
 In een wereld waar geen Waarheid is noch Licht noch God?
 Alleen de goden kunnen spreken wat gij nu spreekt.

- 680 Thou who art human, think not like a god.
For man, below the god, above the brute,
Is given the calm reason as his guide;
He is not driven by an unthinking will
As are the actions of the bird and beast;
- 685 He is not moved by stark Necessity
Like the senseless motion of inconscient things.
The giant's and the Titan's furious march
Climbs to usurp the kingdom of the gods
Or skirts the demon magnitudes of Hell;
- 690 In the unreflecting passion of their hearts
They dash their lives against the eternal Law
And fall and break by their own violent mass:
The middle path is made for thinking man.
To choose his steps by reason's vigilant light,
- 695 To choose his path among the many paths
Is given him, for each his difficult goal
Hewn out of infinite possibility.
Leave not thy goal to follow a beautiful face.
Only when thou hast climbed above thy mind
- 700 And liv'st in the calm vastness of the One
Can love be eternal in the eternal Bliss
And love divine replace the human tie.
There is a shrouded law, an austere force:
It bids thee strengthen thy undying spirit;
- 705 It offers its severe benignancies
Of work and thought and measured grave delight
As steps to climb to God's far secret heights.
Then is our life a tranquil pilgrimage,
Each year a mile upon the heavenly Way,
- 710 Each dawn opens into a larger Light.
Thy acts are thy helpers, all events are signs,
Waking and sleep are opportunities
Given to thee by an immortal Power.
So canst thou raise thy pure unvanquished spirit,
- 715 Till spread to heaven in a wide vesper calm,
Indifferent and gentle as the sky,
It greatens slowly into timeless peace."
But Savitri replied with steadfast eyes:
"My will is part of the eternal Will,
- 720 My fate is what my spirit's strength can make,
My fate is what my spirit's strength can bear;
My strength is not the Titan's; it is God's.
I have discovered my glad reality
Beyond my body in another's being:
- 725 I have found the deep unchanging soul of love.

Gij die menselijk zijt, denk niet als een god.	680
Aan de mens, beneden de god, boven het beest, Is de kalme rede gegeven als zijn gids; Hij wordt niet gedreven door een onbezonnen wil Zoals de daden van vogel en dier;	
Hij wordt niet bewogen door een strenge Noodzakelijkheid Zoals de doelloze gebaren van onbewuste dingen.	685
De furieuze opmars van de reus en de Titaan Klimt om in bezit te nemen het koninkrijk der goden Of zeilt langs de demonische uitgestrektheden van de Hel; In de onnadenkende passie van hun hart	690
Slaan zij hun leven stuk tegen de eeuwige Wet En vallen en breken onder hun eigen geweldige gewicht: Het middelste pad is gemaakt voor de mens die denkt. Zijn stappen te kiezen bij redes waakzame licht, Zijn pad te kiezen van de vele paden	695
Is hem gegeven, elk voor zijn moeilijke bestemming Gehouwen uit oneindige mogelijkheid. Verlies niet uw doeleinde uit het oog om een schoon gezicht te volgen. Alleen wanneer gij boven uw verstand zijt uitgeklimmen En leeft in de kalme onmetelijkheid van de Ene	700
Kan liefde eeuwig zijn in de eeuwige Gelukzaligheid En kan goddelijke liefde de plaats innemen van de menselijke band. Er is een verborgen wet, een grimmige kracht: Het noodt u om uw onsterfelijke geest te sterken; Het biedt zijn onverbiddelijke minzaamheden aan	705
Van werk en gedachte en weloverwogen ernstige genoegens Als stappen om te klimmen naar de verre verborgen hoogten Gods. Dan is ons leven een kalme pelgrimage, Elk jaar een mijl op de hemelse Weg	
En elke dageraad opent naar een ruimer Licht.	710
Uw daden zijn uw helpers, elke gebeurtenis is een teken, Waken en slaap zijn gelegenheden Aan u gegeven door een onsterfelijke Macht. Zo kunt gij verheffen uw zuivere onoverwonnen geest, Tot zij, naar de hemel uitgespreid in een weidse vesper-kalmte,	715
Onaangedaan en zachtmoedig als de lucht, Geleidelijkaan groter wordt tot in een tijdeloze vrede.” Maar Savitri gaf antwoord met standvastige ogen: “Mijn wil is deel van de eeuwige Wil, Mijn lot is wat mijn geestes kracht kan maken,	720
Mijn lot is wat mijn geestes kracht kan dragen; Mijn kracht is niet die van de Titaan; het is de kracht van God. Ik heb mijn blijе werkelijkheid ontdekt Buiten mijn lichaam in een ander wezen:	
Ik heb de diepe onveranderlijke ziel van liefde gevonden.	725

- Then how shall I desire a lonely good,
Or slay, aspiring to white vacant peace,
The endless hope that made my soul spring forth
Out of its infinite solitude and sleep?
- 730 My spirit has glimpsed the glory for which it came,
The beating of one vast heart in the flame of things,
My eternity clasped by his eternity
And, tireless of the sweet abysses of Time,
Deep possibility always to love.
- 735 This, this is first, last joy and to its throb
The riches of a thousand fortunate years
Are poverty. Nothing to me are death and grief
Or ordinary lives and happy days.
And what to me are common souls of men
- 740 Or eyes and lips that are not Satyavan's?
I have no need to draw back from his arms
And the discovered paradise of his love
And journey into a still infinity.
Only now for my soul in Satyavan
- 745 I treasure the rich occasion of my birth:
In sunlight and a dream of emerald ways
I shall walk with him like gods in Paradise.
If for a year, that year is all my life.
And yet I know this is not all my fate
- 750 Only to live and love awhile and die.
For I know now why my spirit came on earth
And who I am and who he is I love.
I have looked at him from my immortal Self,
I have seen God smile at me in Satyavan;
- 755 I have seen the Eternal in a human face.”
Then none could answer to her words. Silent
They sat and looked into the eyes of Fate.

END OF CANTO ONE

Hoe zal ik dan een enkel goed verlangen,
 Of, terwijl ik verrijs naar reine wezenloze vrede,
 De eindeloze hoop teniet doen die mijn ziel heeft doen ontstaan
 Vanuit zijn oneindige eenzaamheid en slaap?
 Mijn geest ving een glimp van de glorie waar het voor gekomen is, 730
 De hartslagen van een onmetelijk hart in het vuur der dingen
 Mijn eeuwigheid omvat door zijn eeuwigheid
 En, onvermoeibaar van de zoete peilloosheden van de Tijd,
 De diepe mogelijkheid om altijd lief te hebben.
 Dit, dit is de eerste, de laatste vreugde en vergeleken bij zijn harteklop 735
 Zijn de rijkdommen van duizend fortuinlijke jaren armoede.
 Dood en smart betekenen niets voor mij
 Of gewone levens en gelukkige dagen.
 En wat zijn voor mij de gewone zielen van mensen
 Of ogen en lippen als die niet zijn van Satyavan? 740
 Ik voel geen behoefte om mij te onttrekken aan zijn armen
 En het ontdekte paradijs van zijn liefde
 En te reizen naar een stille oneindigheid.
 Nu eerst, voor mijn ziel in Satyavan,
 Koester ik de kostbare gelegenheid van mijn geboorte: 745
 In zonlicht en een droom van wegen van smaragd
 Zal ik samen met hem gaan als goden in het Paradijs.
 Is het voor een jaar, dan dat jaar is heel mijn leven.
 En toch weet ik dat dit niet heel mijn lot zal zijn
 Om slechts een tijd te leven en lief te hebben en te sterven. 750
 Want nu weet ik waarom mijn geest op aarde is gekomen
 En wie ik ben en wie het is die ik bemin.
 Ik keek naar hem vanuit mijn onsterfelijke Zelf,
 Ik heb God zien glimlachen naar mij in Satyavan;
 Ik heb het Eeuwige gezien in een menselijk gezicht.” 755
 Toen kon niemand antwoord geven op haar woorden. Stil
 Zaten zij en zagen in de ogen van het Lot.

EINDE VAN CANTO EEN

Canto Two

The Way of Fate and the Problem of Pain

- A silence sealed the irrevocable decree,
The word of Fate that fell from heavenly lips
Fixing a doom no power could ever reverse
Unless heaven's will itself could change its course.
- 5 Or so it seemed: yet from the silence rose
One voice that questioned changeless destiny,
A will that strove against the immutable Will.
A mother's heart had heard the fateful speech
That rang like a sanction to the call of death
- 10 And came like a chill close to life and hope.
Yet hope sank down like an extinguished fire.
She felt the leaden inevitable hand
Invade the secrecy of her guarded soul
And smite with sudden pain its still content
- 15 And the empire of her hard-won quietude.
Awhile she fell to the level of human mind,
A field of mortal grief and Nature's law;
She shared, she bore the common lot of men
And felt what common hearts endure in Time.
- 20 Voicing earth's question to the inscrutable power
The queen now turned to the still immobile seer:
Assailed by the discontent in Nature's depths,
Partner in the agony of dumb driven things
And all the misery, all the ignorant cry,
- 25 Passionate like sorrow questioning heaven she spoke.
Lending her speech to the surface soul on earth
She uttered the suffering in the world's dumb heart
And man's revolt against his ignorant fate.
"O seer, in the earth's strange twi-natured life
- 30 By what pitiless adverse Necessity
Or what cold freak of a Creator's will,
By what random accident or governed Chance
That shaped a rule out of fortuitous steps,
Made destiny from an hour's emotion, came
- 35 Into the unreadable mystery of Time
The direr mystery of grief and pain?

Canto Twee

De Loop van het Lot en het Probleem van de Pijn

Een stilte bekrachtigde het onherroepelijke besluit,
Het woord van het Lot gesproken door hemelse lippen
Die een noodlot bezegelden dat geen enkele macht kon herroepen
Tenzij de hemelse wil zelf zijn loop kon veranderen. 5
Of zo scheen het: toch rees vanuit de stilte
Één stem die de onwrikbare lotsbestemming in twijfel trok,
Een wil strijdend tegen de onveranderlijke Wil.
Een moederhart had de noodlottige uitspraak gehoord
Die klonk als een sanctie voor de roep van de dood
En als een kilte dicht kwam bij leven en hoop. 10
Doch hoop verzonk als een gedooft vuur.
Zij voelde hoe de loden onontkoombare hand
De beslotenheid doordrong van haar bewaakte ziel
En met plotselinge pijn de inhoud ervan trof
En het keizerrijk van haar moeilijk verworven vrede. 15
Voor een tijd verviel zij tot het niveau van menselijk verstand,
Een veld van sterfelijke smart en de wet van de Natuur;
Zij deelde, zij droeg het gewone lot van mensen
En voelde wat gewone harten verduren in de Tijd.
De aardse vraag verwoordend aan de onnaspeurlijke macht 20
Keerde de koningin zich nu naar de nog altijd onbeweeglijke ziener:
Bestormd door het onbehagen in de diepten der Natuur,
Deelgenoot in de zielestrijd van zwijgzame, gedreven dingen
En al de misère, al het onwetende geweest,
Hartstochtelijk als smart dat de hemel in twijfel trekt sprak zij. 25
Zij leende haar woord aan de oppervlakkige ziel der aarde
Zij sprak het leed in 's werelds stilzwijgende hart
En de opstandigheid van de mens tegen zijn onwetend lot.
“O ziener, in het aardse vreemde tweevoudig geaarde leven,
Door welke meedogenloze vijandige Noodzakelijkheid 30
Of onbarmhartige gril van een Scheppers wil,
Of door welke willekeurige bijkomstigheid of gestuurd Toeval
Die een regel hebben gemaakt van toevallige stappen,
Lotsbeschikking gemaakt door de emotie van een uur, kwam
In het onbegrijpelijke mysterie van de Tijd 35
Het ijzingwekkendere mysterie van smart en pijn?

- Is it thy God who made this cruel law?
Or some disastrous Power has marred his work
And he stands helpless to defend or save?
- 40 A fatal seed was sown in life's false start
When evil twinned with good on earthly soil.
Then first appeared the malady of mind,
Its pang of thought, its quest for the aim of life.
It twisted into forms of good and ill
- 45 The frank simplicity of the animal's acts;
It turned the straight path hewn by the body's gods,
Followed the zigzag of the uncertain course
Of life that wanders seeking for its aim
In the pale starlight falling from thought's skies,
- 50 Its guides the unsure idea, the wavering will.
Lost was the instinct's safe identity
With the arrow-point of being's inmost sight,
Marred the sure steps of Nature's simple walk
And truth and freedom in the growing soul.
- 55 Out of some ageless innocence and peace,
Privilege of souls not yet betrayed to birth,
Cast down to suffer on this hard dangerous earth
Our life was born in pain and with a cry.
Although earth-nature welcomes heaven's breath
- 60 Inspiring Matter with the will to live,
A thousand ills assail the mortal's hours
And wear away the natural joy of life;
Our bodies are an engine cunningly made,
But for all its parts as cunningly are planned,
- 65 Contrived ingeniously with demon skill,
Its apt inevitable heritage
Of mortal danger and peculiar pain,
Its payment of the tax of Time and Fate,
Its way to suffer and its way to die.
- 70 This is the ransom of our high estate,
The sign and stamp of our humanity.
A grisly company of maladies
Come, licensed lodgers, into man's bodily house,
Purveyors of death and torturers of life.
- 75 In the malignant hollows of the world,
In its subconscious cavern-passages
Ambushed they lie waiting their hour to leap,
Surrounding with danger the sieged city of life:
Admitted into the citadel of man's days
- 80 They mine his force and maim or suddenly kill.
Ourselves within us lethal forces nurse;
We make of our own enemies our guests:

Is het uw God die deze wrede wereld heeft gemaakt?
 Of een of andere rampzalige Macht heeft zijn werk verstoord
 En hij staat hulpeloos om te behoeden of te redden?
 Een noodlottig zaad werd gezaaid aan 's levens valse start 40
 Toen kwaad samenging met goed op aardse bodem.
 Toen verscheen voor het eerst de ziekte van de geest,
 De pijn van de gedachte, de zoektocht naar het doel van het leven.
 Het vlocht in vormen van goed en slecht
 De openhartige eenvoud van dierlijke daden; 45
 Het maakte een bocht in het rechte pad gehouwen door de lichaamsgoden
 Volgde de zigzag van de onzekere route
 Van het leven dat dwaalt op zoek naar zijn doel
 In het bleke sterrenlicht dat valt vanaf de gedachte-hemelen
 Wijst het de weg aan het onzekere idee, de aarzelende wil. 50
 Verloren was de veilige vereenzelviging van het instinct
 Met de pijlpunt van 's wezens meest innerlijke zicht,
 In de war gestuurd de zekere stappen van de simpele gang van de Natuur
 En waarheid en vrijheid in de groeiende ziel.
 Uit een of andere leeftijdsloze onschuld en vrede, 55
 Het voorrecht van zielen die nog niet tot geboorte zijn verraden,
 Omlaaggeworpen om te lijden in deze harde gevaarlijke wereld
 Werd ons leven in pijn geboren en met een schreeuw.
 Hoewel de aard-natuur de hemelse adem verwelkomt
 En de materie bezielt met de wil om te leven 60
 Belagen duizend beproevingen de sterfelijke uren
 En putten de natuurlijke vreugde van het leven uit;
 Ons lichaam is een vernuftig gemaakte machine,
 Al zijn delen even listig ontworpen,
 Ingenieus bedacht met demonische vaardigheid, 65
 Zijn passende onvermijdelijke erfdeel
 Van dodelijk gevaar en vreemde pijn,
 Zijn betaling van de belasting van Tijd en Lot,
 Zijn manier van lijden en zijn manier van sterven.
 Dit is het losgeld voor ons hoge aanzien, 70
 Het kenmerk en stempel van onze menselijkheid.
 Een akelig gezelschap van kwalen komt,
 Bewoners met een volmacht, in het lichamelijke huis van de mens,
 Verbreiders van de dood en folteraars van het leven.
 In de verderfelijke leegten van de wereld, 75
 In haar onderbewuste spelonk-doorgangen
 Liggen zij in hinderlaag te wachten op het uur dat zij toeslaan
 En omgeven met gevaar 's levens belegerde stad:
 Toegelaten tot de citadel der mensendagen
 Ondermijnen zij zijn kracht en maken kreupel of doden plotseling. 80
 Binnen in onszelf voeden zich dodelijke krachten;
 Onze vijanden maken wij tot gast:

Out of their holes like beasts they creep and gnaw
The chords of the divine musician's lyre
85 Till frayed and thin the music dies away
Or crashing snaps with a last tragic note.
All that we are is like a fort beset:
All that we strive to be alters like a dream
In the grey sleep of Matter's ignorance.
90 Mind suffers lamed by the world's disharmony
And the unloveliness of human things.
A treasure misspent or cheaply, fruitlessly sold
In the bazaar of a blind destiny,
A gift of priceless value from Time's gods
95 Lost or mislaid in an uncaring world,
Life is a marvel missed, an art gone wry;
A seeker in a dark and obscure place,
An ill-armed warrior facing dreadful odds,
An imperfect worker given a baffling task,
100 An ignorant judge of problems Ignorance made,
Its heavenward flights reach closed and keyless gates,
Its glorious outbursts peter out in mire.
On Nature's gifts to man a curse was laid:
All walks inarmed by its own opposites,
105 Error is the comrade of our mortal thought
And falsehood lurks in the deep bosom of truth,
Sin poisons with its vivid flowers of joy
Or leaves a red scar burnt across the soul;
Virtue is a grey bondage and a gaol.
110 At every step is laid for us a snare.
Alien to reason and the spirit's light,
Our fount of action from a darkness wells;
In ignorance and nescience are our roots.
A growing register of calamities
115 Is the past's account, the future's book of Fate:
The centuries pile man's follies and man's crimes
Upon the countless crowd of Nature's ills;
As if the world's stone load was not enough,
A crop of miseries obstinately is sown
120 By his own hand in the furrows of the gods,
The vast increasing tragic harvest reaped
From old misdeeds buried by oblivious Time.
He walks by his own choice into Hell's trap;
This mortal creature is his own worst foe.
125 His science is an artificer of doom;
He ransacks earth for means to harm his kind;
He slays his happiness and others' good.
Nothing has he learned from Time and its history;

Uit hun holen komen zij gekropen als beesten en knagen Aan de snaren van de lier van de goddelijke musicus Tot rafelig en dun de muziek wegsterft	85
Of krakend afbreekt met een laatste tragische noot. Al wat wij zijn is een belegerd fort Al waar wij naar streven verandert in een droom In de grijze slaap van de onwetendheid der Materie.	
De geest lijdt, verlamd geworden door 's werelds disharmonie En de liefdeloosheid van menselijke dingen. Een schat verspild of goedkoop, vergeefs verkocht Op de bazaar van een blinde bestemming, Een geschenk van onschatbare waarde van de goden der Tijd	90
Verloren of zoekgeraakt in een zorgeloze wereld, Is het leven een gemist wonder, een verworden kunst; Een die zoekt op een donkere en obscure plaats Een slecht bewapende strijder geplaatst tegenover vreselijke conflicten, Een gebrekkige werker die een verbijsterende taak gegeven is, Een onwetende rechter van problemen die Onwetendheid heeft gemaakt,	95
Zijn hemelwaartse vlucht bereikt gesloten en sleutellose poorten, Zijn glorieuze uitbarstingen gaan als een nachtkaaars uit. Een vloek is gelegd op de geschenken van de Natuur aan de mens; Alles loopt hand in hand met zijn eigen tegendeel, Dwaling is de kameraad van ons sterfelijke denken	100
En onwaarheid ligt op de loer in de diepe boezem der waarheid, De zonde vergiftigt met haar levendige bloemen van vreugde Of laat een rood litteken achter gebrand op de ziel; Deugd is een trieste slavernij en een gevangenis. Bij elke stap is voor ons een valstrik gelegd.	105
Vreemd voor ons verstand en het licht van onze geest Welt onze bron van handelen omhoog vanuit een duisternis; In onwetendheid en onkunde liggen onze wortels. Een groeiend archief van calamiteiten	110
Is het relaas van het verleden, het toekomst-boek van het Lot: De eeuwen stapelen de dwaasheden en misdaden van de mens Bovenop de ontelbare menigte van beproevingen der Natuur; Als was 's werelds stenen last nog niet genoeg, Een gewas van misères wordt hardnekkig gezaaid	115
Door zijn eigen hand in de voren van de goden, De onmetelijke, toenemende, tragische oogst binnengehaald Van vroegere wandaden begraven door de vergeetachtige Tijd. Zelfgekozen loopt hij in de valkuil van de Hel; Dit sterfelijke schepsel is zijn eigen ergste vijand.	120
Zijn wetenschap is een bewerker van het noodlot; Hij plundert de aarde voor middelen om zijn soort te deren; Hij doodt zijn geluk en een andermans goed. Niets heeft hij geleerd van Tijd en zijn geschiedenis;	125

- Even as of old in the raw youth of Time,
130 When Earth ignorant ran on the highways of Fate,
Old forms of evil cling to the world's soul:
War making nought the sweet smiling calm of life,
Battle and rapine, ruin and massacre
Are still the fierce pastimes of man's warring tribes;
135 An idiot hour destroys what centuries made,
His wanton rage or frenzied hate lays low
The beauty and greatness by his genius wrought
And the mighty output of a nation's toil.
All he has achieved he drags to the precipice.
140 His grandeur he turns to an epic of doom and fall;
His littleness crawls content through squalor and mud,
He calls heaven's retribution on his head
And wallows in his self-made misery.
A part author of the cosmic tragedy,
145 His will conspires with death and time and fate.
His brief appearance on the enigmaed earth
Ever recurs but brings no high result
To this wanderer through the aeon-rings of God
That shut his life in their vast longevity.
150 His soul's wide search and ever returning hopes
Pursue the useless orbit of their course
In a vain repetition of lost toils
Across a track of soon forgotten lives.
All is an episode in a meaningless tale.
155 Why is it all and wherefore are we here?
If to some being of eternal bliss
It is our spirit's destiny to return
Or some still impersonal height of endless calm,
Since That we are and out of That we came,
160 Whence rose the strange and sterile interlude
Lasting in vain through interminable Time?
Who willed to form or feign a universe
In the cold and endless emptiness of Space?
Or if these beings must be and their brief lives,
165 What need had the soul of ignorance and tears?
Whence rose the call for sorrow and for pain?
Or all came helplessly without a cause?
What power forced the immortal spirit to birth?
The eternal witness once of eternity,
170 A deathless sojourner mid transient scenes,
He camps in life's half-lit obscurity
Amid the debris of his thoughts and dreams.
Or who persuaded it to fall from bliss
And forfeit its immortal privilege?

Net als vroeger in de onervaren jeugd van de Tijd,
 Toen de Aarde onwetend liep over de snelwegen van het Lot, 130
 Klampen oude vormen van kwaad zich aan de wereldziel vast:
 De oorlog die de lieflijk glimlachende kalmte van het leven teniet doet,
 Veldslag en plundering, vernietigingen en bloedbaden zijn nog steeds
 Het woeste tijdverdrijf van de strijdende volksstammen van de mens;
 Een idioot vernielt in een uur wat eeuwen hebben voortgebracht, 135
 Zijn buitensporige razernij of waanzinnige haat slaat neer
 De schoonheid en grootheid die zijn genius heeft gesmeed
 En de machtige opbrengst van een natie die zwoegt.
 Al wat hij bereikt heeft dat sleept hij naar de afgrond.
 Van zijn grootsheid maakt hij een epos van verderf en ondergang; 140
 Zijn kleinheid kruipt tevreden door ellende en slijk,
 Hij roept de hemelse vergelding af over zijn hoofd
 En wentelt zich in zijn zelf-gemaakte misère.
 Ten dele de aanstichter van de kosmische tragedie,
 Zijn wil spant samen met dood en tijd en lot. 145
 Zijn kortstondige verschijning op de raadselachtige aarde
 Keert altijd terug maar brengt geen verheven resultaten
 Voor deze zwerver in de eoon-ronden van God
 Die zijn leven insluiten in hun onmetelijke langdurigheid.
 De weidse zoektocht van zijn ziel en de altijd weerkerende hoop 150
 Volgen de zinloze kringloop van hun wandel
 In een vergeefse herhaling van verloren inspanningen
 Langs het spoor van weldra vergeten levens.
 Al is een episode in een nietszeggende legende.
 Vanwaar bestaat dit alles en waarom zijn wij hier? 155
 Zo het om terug te keren naar een of ander wezen
 Van eeuwige gelukzaligheid de bestemming is van onze geest
 Of naar een of andere stille onpersoonlijke hoogte van eindeloze kalmte,
 Aangezien wij Dat zijn en uit Dat zijn voortgekomen,
 Vanwaar verrees dan het vreemde en vruchteloze interval 160
 Dat tevergeefs duurt door de eindeloze Tijd?
 Wie heeft het gewild om een universum te vormen of te veinzen
 In de koude en eindeloze leegte van de Ruimte?
 Of als deze wezens en hun kortstondige levens moeten bestaan,
 Welke behoefte had de ziel dan aan onwetendheid en tranen? 165
 Vanwaar verrees de roep om leed en pijn?
 Of kwam alles ongeholpen, zonder oorzaak?
 Welke macht heeft de onsterfelijke geest tot geboorte gedwongen?
 Eens de eeuwige getuige van de eeuwigheid,
 Een onsterfelijke reiziger temidden van vergankelijke taferelen, 170
 Hij slaat zijn tent op in 's levens half-verlichte duisternis
 Tussen de brokstukken van zijn gedachten en dromen.
 Of wie heeft hem overgehaald om gelukzaligheid op te geven
 En zijn onsterfelijke voorrecht te verspelen?

- 175 Who laid on it the ceaseless will to live
A wanderer in this beautiful, sorrowful world,
And bear its load of joy and grief and love?
Or if no being watches the works of Time,
What hard impersonal Necessity
180 Compels the vain toil of brief living things?
A great Illusion then has built the stars.
But where then is the soul's security,
Its poise in this circling of unreal suns?
Or else it is a wanderer from its home
185 Who strayed into a blind alley of Time and chance
And finds no issue from a meaningless world.
Or where begins and ends Illusion's reign?
Perhaps the soul we feel is only a dream,
Eternal self a fiction sensed in trance."
- 190 Then after a silence Narad made reply:
Tuning his lips to earthly sound he spoke,
And something now of the deep sense of fate
Weighted the fragile hints of mortal speech.
His forehead shone with vision solemnised,
195 Turned to a tablet of supernal thoughts
As if characters of an unwritten tongue
Had left in its breadth the inscriptions of the gods.
Bare in that light Time toiled, his unseen works
Detected; the broad-flung far-seeing schemes
200 Unfinished which his aeoned flight unrolls
Were mapped already in that world-wide look.
"Was then the sun a dream because there is night?
Hidden in the mortal's heart the Eternal lives:
He lives secret in the chamber of thy soul,
205 A Light shines there nor pain nor grief can cross.
A darkness stands between thyself and him,
Thou canst not hear or feel the marvellous Guest,
Thou canst not see the beatific sun.
O queen, thy thought is a light of the Ignorance,
210 Its brilliant curtain hides from thee God's face.
It illumines a world born from the Inconscience
But hides the Immortal's meaning in the world.
Thy mind's light hides from thee the Eternal's thought,
Thy heart's hopes hide from thee the Eternal's will,
215 Earth's joys shut from thee the Immortal's bliss.
Thence rose the need of a dark intruding god,
The world's dread teacher, the creator, pain.
Where Ignorance is, there suffering too must come;
Thy grief is a cry of darkness to the Light;

- 220 Pain was the first-born of the Inconscience
Which was thy body's dumb original base;
Already slept there pain's subconscious shape:
A shadow in a shadowy tenebrous womb,
Till life shall move, it waits to wake and be.
- 225 In one caul with joy came forth the dreadful Power.
In life's breast it was born hiding its twin;
But pain came first, then only joy could be.
Pain ploughed the first hard ground of the world-drowse.
By pain a spirit started from the clod,
- 230 By pain Life stirred in the subliminal deep.
Interned, submerged, hidden in Matter's trance
Awoke to itself the dreamer, sleeping Mind;
It made a visible realm out of its dreams,
It drew its shapes from the subconscious depths,
- 235 Then turned to look upon the world it had made.
By pain and joy, the bright and tenebrous twins,
The inanimate world perceived its sentient soul,
Else had the Inconscient never suffered change.
Pain is the hammer of the Gods to break
- 240 A dead resistance in the mortal's heart,
His slow inertia as of living stone.
If the heart were not forced to want and weep,
His soul would have lain down content, at ease,
And never thought to exceed the human start
- 245 And never learned to climb towards the Sun.
This earth is full of labour, packed with pain;
Throes of an endless birth coerce her still;
The centuries end, the ages vainly pass
And yet the Godhead in her is not born.
- 250 The ancient Mother faces all with joy,
Calls for the ardent pang, the grandiose thrill;
For with pain and labour all creation comes.
This earth is full of the anguish of the gods;
Ever they travail driven by Time's goad,
- 255 And strive to work out the eternal Will
And shape the life divine in mortal forms.
His will must be worked out in human breasts
Against the Evil that rises from the gulfs,
Against the world's Ignorance and its obstinate strength,
- 260 Against the stumblings of man's pervert will,
Against the deep folly of his human mind,
Against the blind reluctance of his heart.
The spirit is doomed to pain till man is free.
There is a clamour of battle, a tramp, a march:
- 265 A cry arises like a moaning sea,

Pijn was de eerstgeborene van het Onbewuste	220
Dat de stilzwijgende vroegste oorsprong van uw lichaam was;	
Reeds sliep daar de onderbewuste gedaante van pijn:	
Een schaduw in een schimmige, donkere baarmoeder,	
Tot het leven zich zal roeren, zal het wachten om te ontwaken en te zijn.	
Uit één geboorte met vreugde kwam de vreselijke Macht voort.	225
In 's levens borst werd het geboren en het hield zijn tweeling verborgen;	
Doch pijn kwam eerst, slechts dan kon vreugde bestaan.	
Pijn ploegde de eerste harde grond van de wereld-sluimer.	
Door pijn ontsprong een geest uit de klei,	
Door pijn bewoog het Leven zich in de onderbewuste diepte.	230
Opgesloten, ondergedompeld, verborgen in de trance der Materie	
Ontwaakte de dromer, het slapende Mentale, tot zichzelf;	
Het maakte een zichtbaar domein van zijn dromen,	
Het ontleende zijn gedaanten aan de onderbewuste diepten,	
Keerde zich dan, om naar de wereld te kijken die het had gemaakt.	235
Door pijn en vreugde, de heldere en duistere tweeling,	
Bespeurde de levenloze wereld zijn bewuste ziel,	
Anders had het Onbewuste nooit een verandering ondergaan.	
Pijn is de hamer van de Goden	
Om een doffe weerstand te breken in het sterfelijke hart,	240
Zijn trage inertie als van levende steen.	
Werd het hart niet gedwongen tot behoefte en tranen,	
Zijn ziel zou zich tevreden, op zijn gemak hebben neergelegd,	
En nooit hebben gedacht om het menselijke hart te overstijgen	
En nooit hebben geleerd om te klimmen naar de Zon.	245
De aarde is vol van gezwoeg, beladen met pijn;	
Barensweeën van een eindeloze geboorte dwingen haar nog steeds;	
De eeuwen komen tot een einde, de tijdperken verstrijken tevergeefs	
En toch wordt de Godheid binnenin haar niet geboren.	
De oeroude Moeder ziet alles aan met vreugde,	250
Roept om de hevige pijnscheut, de grootse huivering;	
Want alle schepping komt met pijn en zwoegen.	
Deze aarde is vol van de zieleangst der goden;	
Altijd zwoegen zij gedreven door de prikkel van de Tijd,	
En spannen zich in om uit te werken de eeuwige Wil	255
En het goddelijke leven te scheppen in sterfelijke vorm.	
Zijn wil moet worden uitgewerkt in menselijke borst	
Tegen het kwaad dat opstijgt uit de diepten,	
Tegen 's werelds Onwetendheid en zijn eigenzinnige kracht,	
Tegen de dwalingen van de ontaarde wil van de mens,	260
Tegen de diepe dwaasheid van zijn menselijk verstand,	
Tegen de blinde afkeer van zijn hart.	
De geest is tot pijn gedoemd totdat de mens is bevrijd.	
Er klinkt het rumoer van de veldslag, een gestamp, een opmarcheren:	
En strijdkreet stijgt op als het klagen van de zee,	265

- A desperate laughter under the blows of death,
A doom of blood and sweat and toil and tears.
Men die that man may live and God be born.
An awful Silence watches tragic Time.
- 270 Pain is the hand of Nature sculpturing men
To greatness: an inspired labour chisels
With heavenly cruelty an unwilling mould.
Implacable in the passion of their will,
Lifting the hammers of titanic toil
- 275 The demiurges of the universe work;
They shape with giant strokes their own; their sons
Are marked with their enormous stamp of fire.
Although the shaping god's tremendous touch
Is torture unbearable to mortal nerves,
- 280 The fiery spirit grows in strength within
And feels a joy in every titan pang.
He who would save himself lives bare and calm;
He who would save the race must share its pain:
This he shall know who obeys that grandiose urge.
- 285 The Great who came to save this suffering world
And rescue out of Time's shadow and the Law,
Must pass beneath the yoke of grief and pain;
They are caught by the Wheel that they had hoped to break,
On their shoulders they must bear man's load of fate.
- 290 Heaven's riches they bring, their sufferings count the price
Or they pay the gift of knowledge with their lives.
The Son of God born as the Son of man
Has drunk the bitter cup, owned Godhead's debt,
The debt the Eternal owes to the fallen kind
- 295 His will has bound to death and struggling life
That yearns in vain for rest and endless peace.
Now is the debt paid, wiped off the original score.
The Eternal suffers in a human form,
He has signed salvation's testament with his blood:
- 300 He has opened the doors of his undying peace.
The Deity compensates the creature's claim,
The Creator bears the law of pain and death;
A retribution smites the incarnate God.
His love has paved the mortal's road to Heaven:
- 305 He has given his life and light to balance here
The dark account of mortal ignorance.
It is finished, the dread mysterious sacrifice,
Offered by God's martyred body for the world;
Gethsemane and Calvary are his lot,
- 310 He carries the cross on which man's soul is nailed;
His escort is the curses of the crowd;

Een wanhopige lach onder de slagen van de dood,
 Een ondergang van bloed en zweet, gezwoeg en tranen.
 Mensen sterven opdat de mens kan leven en God kan worden geboren.
 Een afschuwelijke Stille aanschouwt de tragische Tijd.
 Pijn is de hand van de Natuur die de mens beeldhouwt 270
 Tot grootheid: een bezielde zwoegen beitel
 Met hemelse wreedheid een onwillige teelaarde.
 Onvermurwbaar in de passie van hun wil,
 De hamers geheven van de titanische krachtsinspanning
 Werken de demiurgen van het universum; 275
 Hun eigen universum scheppen zij met reuzen-slagen; hun zonen
 Worden gekenmerkt door hun enorme stempel van vuur.
 Ofschoon de overweldigende aanraking van de scheppende god
 Een ondraaglijke foltering is voor sterfelijke zenuwen,
 Groeit de vurige geest in kracht binnenin 280
 En voelt een vreugde in elke titanische scheut van pijn.
 Hij die zichzelf zou redden leeft naakt en kalm;
 Hij die het ras zou redden moet delen in zijn pijn:
 Dit zal hij weten die gehoorzaamt aan de geweldige impuls.
 De Groten die kwamen om deze lijdende wereld te redden 285
 En te verlossen van Tijds schaduw en de Wet,
 Moeten gaan onder het juk van smart en pijn;
 Zij zijn gevangen door het Wiel dat zij hadden gehoopt te breken,
 Op hun schouders moeten zij dragen 's mensen last van het lot.
 Zij brengen de rijkdommen van de hemel, hun lijden is de prijs 290
 Of zij betalen de gave van kennis met hun leven.
 De Zoon van God geboren als de Zoon van de mens
 Heeft de bittere beker gedronken, de schuld van de Godheid bekend,
 De schuld die het Eeuwige is verplicht aan het gevallen ras
 Hij heeft zijn wil gebonden aan dood en worstelend leven 295
 Dat vergeefs hunkert naar rust en eindeloze vrede.
 Nu is de schuld betaald, de oorspronkelijke rekening vereffend.
 Het Eeuwige lijdt in een menselijke vorm,
 Het heeft het testament van verlossing getekend met zijn bloed:
 Het heeft de deuren geopend van zijn onsterfelijke vrede. 300
 De Godheid heeft de vordering van het schepsel ingelost,
 De Schepper ondergaat de wet van pijn en dood;
 Een vergelding treft de vleesgeworden God.
 Zijn liefde heeft de weg van de sterfelijke naar de Hemel geplaveid:
 Hij heeft zijn leven en zijn licht gegeven om hier te voldoen 305
 De duistere schuldenlast van sterfelijke onwetendheid.
 Het is volbracht, de vreselijke mysterieuze offerande,
 Door Gods gepijnigde lichaam geschonken aan de wereld;
 Gethsemane en Calvarië zijn zijn lot,
 Hij draagt het kruis waarop de wereldziel genageld is; 310
 Zijn geleide is het schimpen van de menigte;

- Insult and jeer are his right's acknowledgment;
Two thieves slain with him mock his mighty death.
He has trod with bleeding brow the Saviour's way.
- 315 He who has found his identity with God
Pays with the body's death his soul's vast light.
His knowledge immortal triumphs by his death.
Hewn, quartered on the scaffold as he falls,
His crucified voice proclaims, 'I, I am God;'
- 320 'Yes, all is God,' peals back Heaven's deathless call.
The seed of Godhead sleeps in mortal hearts,
The flower of Godhead grows on the world-tree:
All shall discover God in self and things.
But when God's messenger comes to help the world
- 325 And lead the soul of earth to higher things,
He too must carry the yoke he came to unloose;
He too must bear the pang that he would heal:
Exempt and unafflicted by earth's fate,
How shall he cure the ills he never felt?
- 330 He covers the world's agony with his calm;
But though to the outward eye no sign appears
And peace is given to our torn human hearts,
The struggle is there and paid the unseen price;
The fire, the strife, the wrestle are within.
- 335 He carries the suffering world in his own breast;
Its sins weigh on his thoughts, its grief is his:
Earth's ancient load lies heavy on his soul;
Night and its powers beleaguer his tardy steps,
The Titan adversary's clutch he bears;
- 340 His march is a battle and a pilgrimage.
Life's evil smites, he is stricken with the world's pain:
A million wounds gape in his secret heart.
He journeys sleepless through an unending night;
Antagonist forces crowd across his path;
- 345 A siege, a combat is his inner life.
Even worse may be the cost, direr the pain:
His large identity and all-harboured love
Shall bring the cosmic anguish into his depths,
The sorrow of all living things shall come
- 350 And knock at his doors and live within his house;
A dreadful cord of sympathy can tie
All suffering into his single grief and make
All agony in all the worlds his own.
He meets an ancient adversary Force,
- 355 He is lashed with the whips that tear the world's worn heart;
The weeping of the centuries visits his eyes:
He wears the blood-glued fiery Centaur shirt,

Hoon en spot zijn het bewijs van zijn rechtelijke erkentelijkheid;
 Twee dieven samen met hem ter dood gebracht minachten zijn machtige dood.
 Met bloedend voorhoofd heeft hij de weg van de Verlosser getreden.
 Hij die zijn vereenzelviging met God gevonden heeft 315
 Betaalt met de lichamelijke dood voor het onmetelijke licht van zijn ziel.
 Zijn onsterfelijke kennis triomfeert bij zijn dood.
 Neergehouden, gevierendeeld op het schavot terwijl hij valt,
 Verkondigt zijn gekruisigde stem, 'Ik, ik ben God;'
 'Ja, alles is God,' weerklinkt Hemels onsterfelijke uitroep 320
 Het zaad van de Godheid slaapt in het sterfelijke hart,
 De bloem van de Godheid groeit aan de wereld-boom:
 Alles zal God ontdekken in zelf en dingen.
 Doch wanneer de Goddelijke boodschapper komt om de wereld te helpen
 En de ziel vanaf de aarde te leiden naar hogere dingen, 325
 Dan moet ook hij het juk dragen dat hij kwam afnemen;
 Ook hij moet de pijn dragen die hij zou helen:
 Hoe zal hij, vrijgesteld en onaangetast door het aardse lot,
 De kwalen helen die hij nimmer heeft gevoeld?
 Hij bedekt 's werelds kwellingen met zijn kalmte; 330
 Ofschoon geen teken verschijnt voor het uiterlijke oog
 En vrede gegeven is aan ons verscheurde menselijke hart,
 De strijd is er en de onzichtbare prijs is betaald;
 Het vuur, het gevecht, de worsteling gebeuren binnenin.
 Hij draagt de lijdende wereld in zijn eigen borst; 335
 De zonden wegen op zijn gedachten, de smart is de zijne:
 De aardse oeroude last ligt zwaar op zijn ziel;
 De Nacht en haar machten belagen zijn moeizame stappen,
 Hij ondergaat de vijandige greep van de Titaan;
 Zijn opmars is een veldslag en een pelgrimage. 340
 's Levens kwaad velt hem, hij wordt getroffen door 's werelds pijn:
 Een miljoen wonden gapen in zijn verborgen hart.
 Slapeloos reist hij door een eindeloze nacht;
 Vijandige krachten zwermen over zijn pad;
 Een slijtageslag, een strijd is zijn innerlijke leven. 345
 Zelfs hoger kan de prijs zijn, afschrikwekkender de pijn:
 Zijn verregaande vereenzelviging en alomvattende liefde
 Zullen de kosmische zieleangst brengen in zijn diepten,
 De smart van alle levende dingen zal komen
 En kloppen aan zijn deur en wonen in zijn huis; 350
 Een vreselijke band van sympathie
 Kan al het lijden binden tot zijn enkele smart
 En alle kwelling van al de werelden maken tot de zijne.
 Hij ondervindt een oeroude tegenwerkende Kracht,
 Hij wordt geselsd met de zwepen die 's werelds uitgeputte hart verscheuren; 355
 Het wenen der eeuwen bezoekt zijn ogen:
 Hij draagt het vurige Centaur-kleed dat kleeft van bloed,

- The poison of the world has stained his throat.
In the market-place of Matter's capital
360 Amidst the chafferings of the affair called life
He is tied to the stake of a perennial Fire;
He burns on an unseen original verge
That Matter may be turned to spirit stuff:
He is the victim in his own sacrifice.
- 365 The Immortal bound to earth's mortality
Appearing and perishing on the roads of Time
Creates God's moment by eternity's beats.
He dies that the world may be new-born and live.
Even if he escapes the fiercest fires,
- 370 Even if the world breaks not in, a drowning sea,
Only by hard sacrifice is high heaven earned:
He must face the fight, the pang who would conquer Hell.
A dark concealed hostility is lodged
In the human depths, in the hidden heart of Time
- 375 That claims the right to change and mar God's work.
A secret enmity ambushes the world's march;
It leaves a mark on thought and speech and act:
It stamps stain and defect on all things done;
Till it is slain peace is forbidden on earth.
- 380 There is no visible foe, but the unseen
Is round us, forces intangible besiege,
Touches from alien realms, thoughts not our own
Overtake us and compel the erring heart;
Our lives are caught in an ambiguous net.
- 385 An adversary Force was born of old:
Invader of the life of mortal man,
It hides from him the straight immortal path.
A power came in to veil the eternal Light,
A power opposed to the eternal will
- 390 Diverts the messages of the infallible Word,
Contorts the contours of the cosmic plan:
A whisper lures to evil the human heart,
It seals up wisdom's eyes, the soul's regard,
It is the origin of our suffering here,
- 395 It binds earth to calamity and pain.
This all must conquer who would bring down God's peace.
This hidden foe lodged in the human breast
Man must overcome or miss his higher fate.
This is the inner war without escape.
- 400 "Hard is the world-redeemer's heavy task;
The world itself becomes his adversary,
Those he would save are his antagonists:

Het gif der wereld heeft zijn keel bevlekt.
 Op het marktplein van de hoofdstad der Materie
 Tussen het loven en bieden van de aangelegenheid die leven heet 360
 Wordt hij gebonden op de brandstapel van een langdurig Vuur;
 Hij brandt op een onzichtbaar oorspronkelijk grensgebied
 Opdat Materie zich kan keren naar het wezenlijke van de geest:
 Hij wordt het slachtoffer van zijn eigen offerande.
 Het Onsterfelijke gebonden aan aardse sterfelijkheid 365
 Verschijnend en ten onder gaand op de wegen van de Tijd
 Schept Gods moment door de ritmeslagen van de eeuwigheid.
 Hij sterft opdat de wereld opnieuw kan worden geboren en leven.
 Ook al ontkomt hij aan de hevigste vuren,
 Ook al breekt de wereld niet in, een overspoelende zee, 370
 Wordt de hemel slechts door harde opoffering verdiend:
 Hij moet het gevecht aangaan, de pijn die de Hel zal overwinnen.
 Een duistere verholde vijandigheid bewoont
 De menselijke diepten, het geheime hart van de Tijd
 Dat het recht opeist om Gods werk te veranderen en verstoren. 375
 Een verborgen vijandschap ligt in hinderlaag voor de opmars van de wereld;
 Het laat een litteken achter op gedachte en woord en daad;
 Het drukt een stempel van smet en gebrek op alle gedane dingen;
 Tot dat verslagen is is vrede aan de aarde ontzegd.
 Er is geen zichtbare vijand, maar het onzichtbare 380
 Is om ons heen, ontastbare krachten belagen,
 Contacten met vreemde werelden, gedachten niet van onszelf
 Overvallen ons en dwingen het dwalende hart;
 Ons leven is gevangen in een dubbelzinnig net.
 Een vijandige Kracht werd van oudsher geboren: 385
 Als indringer in het leven van de sterfelijke mens,
 Verbergt hij voor hem het rechte onsterfelijke pad.
 Een macht kwam tussenbeide om het eeuwige Licht te versluieren,
 Een macht gekant tegen de eeuwige wil
 Leidt de boodschappen om van het onfeilbare Woord, 390
 Verwringt de omtrekken van het kosmische plan:
 Een fluistering verleidt het menselijke hart tot het kwade,
 Het verzegelt de ogen van wijsheid, het zicht van de ziel,
 Het is de herkomst van ons lijden hier,
 Het bindt de aarde aan rampspoed en pijn. 395
 Al dit moet degene overwinnen die Gods vrede omlaag wil brengen.
 Deze verborgen tegenstander woonachtig in de menselijke borst
 Moet de mens teboven komen ofwel zijn hogere bestemming missen.
 Dit is de innerlijke oorlog die onvermijdelijk is.

“Zwaar is de wereldverbeteraars moeilijke taak; 400
 De wereld zelf wordt zijn tegenstander,
 Degenen die hij zou redden zijn zijn vijanden:

This world is in love with its own ignorance,
Its darkness turns away from the saviour light,
405 It gives the cross in payment for the crown.
His work is a trickle of splendour in a long night;
He sees the long march of Time, the little won;
A few are saved, the rest strive on and fail:
A Sun has passed, on earth Night's shadow falls.
410 Yes, there are happy ways near to God's sun;
But few are they who tread the sunlit path;
Only the pure in soul can walk in light.
An exit is shown, a road of hard escape
From the sorrow and the darkness and the chain;
415 But how shall a few escaped release the world?
The human mass lingers beneath the yoke.
Escape, however high, redeems not life,
Life that is left behind on a fallen earth.
Escape cannot uplift the abandoned race
420 Or bring to it victory and the reign of God.
A greater power must come, a larger light.
Although Light grows on earth and Night recedes,
Yet till the evil is slain in its own home
And Light invades the world's inconscient base
425 And perished has the adversary Force,
He still must labour on, his work half done.
One yet may come armoured, invincible;
His will immobile meets the mobile hour;
The world's blows cannot bend that victor head;
430 Calm and sure are his steps in the growing Night;
The goal recedes, he hurries not his pace,
He turns not to high voices in the night;
He asks no aid from the inferior gods;
His eyes are fixed on his immutable aim.
435 Man turns aside or chooses easier paths;
He keeps to the one high and difficult road
That sole can climb to the Eternal's peaks;
The ineffable planes already have felt his tread;
He has made heaven and earth his instruments,
440 But the limits fall from him of earth and heaven;
Their law he transcends but uses as his means.
He has seized life's hands, he has mastered his own heart.
The feints of Nature mislead not his sight,
Inflexible his look towards Truth's far end;
445 Fate's deaf resistance cannot break his will.
In the dreadful passages, the fatal paths,
Invulnerable his soul, his heart unslain,
He lives through the opposition of earth's Powers

Deze wereld is verliefd op zijn eigen onwetendheid,
 Haar duisternis keert zich af van het verlossende licht,
 Zij geeft het kruis als beloning voor de kroon. 405
 Zijn werk is een glimp van pracht in een lange nacht;
 Hij ziet de langdurige opmars van de Tijd, het weinige dat werd gewonnen;
 Enkelen worden gered, de rest strijdt verder en faalt:
 Een Zon is voorbijgegaan, over de aarde valt de schaduw van de Nacht.
 Zeker, er bestaan gelukkige wegen nabij Gods zon; 410
 Maar weinigen zijn er die het zonverlichte pad treden;
 Slechts de zuiveren van ziel kunnen gaan in het licht.
 Een uitweg is geweest, een pad van moeilijke ontsnapping
 Uit het lijden en de duisternis en de ketenen;
 Maar hoe zullen enkelen die ontsnapten de wereld bevrijden? 415
 De mensenmassa kwijnt onder het juk.
 Ontsnapping, hoe verheven ook, kan niet het leven herwinnen,
 Het leven dat is achtergebleven op de gevallen aarde.
 Ontsnapping kan niet het in de steek gelaten ras verheffen
 Of voor het de overwinning brengen en het bewind van God. 420
 Een grotere macht moet komen, een ruimer licht.
 Al neemt het Licht op aarde toe en wijkt de Nacht terug,
 Toch moet hij, tot het kwaad verslagen is in zijn eigen huis
 En Licht binnendringt in het onbewuste fundament
 En de vijandige Kracht is vergaan, 425
 Nog altijd verder zwoegen, zijn werk half gedaan.
 Één kan nochtans komen, gewapend, onoverwinnelijk;
 Zijn onveranderlijke wil treedt het veranderlijke uur tegemoet;
 De slagen van de wereld kunnen niet dat zegevierende hoofd doen buigen;
 Kalm en zeker zijn zijn stappen in de toenemende Nacht; 430
 Het doelwit wijkt terug, hij versnelt niet zijn pas,
 Hij wendt zich niet naar de verheven stemmen in de nacht;
 Hij vraagt niet om hulp van de lagere goden;
 Zijn ogen zijn gericht op zijn onveranderlijke doel.
 De mens wendt zich af of kiest gemakkelijker paden; 435
 Hij houdt zich aan de hoge en moeizame weg
 Die als enige klimt naar de toppen van het Eeuwige;
 De onuitsprekelijke sferen hebben reeds zijn tred gevoeld;
 Hij heeft van hemel en aarde zijn instrument gemaakt,
 Doch de beperkingen van hemel en aarde vallen van hem af; 440
 Hij overstijgt hun wet maar gebruikt deze als zijn middel.
 Hij heeft 's levens handen in de zijne genomen, hij is meester van zijn eigen hart.
 De schijnbewegingen van de Natuur misleiden niet zijn oog,
 Onwrikbaar is zijn blik gericht naar het verre doeleinde der Waarheid;
 De dove weerstand van het lot kan niet zijn wilskracht breken. 445
 Op de vreselijke overtochten, de noodlottige paden,
 Is zijn ziel onkwetsbaar, zijn hart onverslagen,
 Hij blijft in leven onder het verzet van aardse Machten

- And Nature's ambushes and the world's attacks.
450 His spirit's stature transcending pain and bliss,
He fronts evil and good with calm and equal eyes.
He too must grapple with the riddling Sphinx
And plunge into her long obscurity.
He has broken into the Inconscient's depths
455 That veil themselves even from their own regard:
He has seen God's slumber shape these magic worlds.
He has watched the dumb God fashioning Matter's frame,
Dreaming the dreams of its unknowing sleep,
And watched the unconscious Force that built the stars.
460 He has learned the Inconscient's workings and its law,
Its incoherent thoughts and rigid acts,
Its hazard wastes of impulse and idea,
The chaos of its mechanic frequencies,
Its random calls, its whispers falsely true,
465 Misleaders of the hooded listening soul.
All things come to its ear but nothing abides;
All rose from the silence, all goes back to its hush.
Its somnolence founded the universe,
Its obscure waking makes the world seem vain.
470 Arisen from Nothingness and towards Nothingness turned,
Its dark and potent nescience was earth's start;
It is the waste stuff from which all was made;
Into its deeps creation can collapse.
Its opposition clogs the march of the soul,
475 It is the mother of our ignorance.
He must call light into its dark abysses,
Else never can Truth conquer Matter's sleep
And all earth look into the eyes of God.
All things obscure his knowledge must relume,
480 All things perverse his power must unknot:
He must pass to the other shore of falsehood's sea,
He must enter the world's dark to bring there light.
The heart of evil must be bared to his eyes,
He must learn its cosmic dark necessity,
485 Its right and its dire roots in Nature's soil.
He must know the thought that moves the demon act
And justifies the Titan's erring pride
And the falsehood lurking in earth's crooked dreams:
He must enter the eternity of Night
490 And know God's darkness as he knows his Sun.
For this he must go down into the pit,
For this he must invade the dolorous Vasts.
Imperishable and wise and infinite,
He still must travel Hell the world to save.

En de hinderlagen der Natuur en de aanvallen van de wereld.
 Met de gestalte van zijn geest die boven pijn en gelukzaligheid uittrekt, 450
 Biedt hij het hoofd aan kwaad en goed met kalme en gelijkmoedige ogen.
 Ook hij moet worstelen met de in raadsels sprekende Sphinx
 En onderduiken in haar langdurige duisternis.
 Hij heeft ingebroken in de diepten van het Onbewuste
 Die zich zelfs voor haar eigen blik verhullen: 455
 Hij heeft Gods sluimering deze magische werelden zien bouwen.
 Hij zag toe hoe de zwijgzame God het Stoffelijke bestel vorm gaf,
 De dromen dromend van zijn onwetende slaap,
 En zag hoe de onbewuste Kracht de sterren schiep.
 Hij heeft de werkingen geleerd van het Onbewuste en zijn wet, 460
 De onsamenhangende gedachten en starre daden,
 De gevaarlijke woestenijen van impuls en idee,
 De chaos van zijn werktuiglijke herhalingen,
 Zijn willekeurige kreten, zijn fluisteringen op bedrieglijke wijze waar,
 Misleiders van de gehuifde luisterende ziel. 465
 Alle dingen bereiken zijn oor maar niets is blijvend;
 Alles verrees uit de stilte, alles keert in haar zwijgen terug.
 Haar slaapdrunkenheid heeft het universum gegrondvest,
 Door haar duister ontwaken lijkt de wereld zonder zin.
 Uit het Niets verreezen en in het Niets weergekeerd, 470
 Was haar duistere en krachtige onkunde het vertrekpunt van de aarde;
 Het is van overtollig materiaal dat alles is gemaakt;
 Tot in haar diepten kan de schepping ineensstorten.
 Haar tegenwerking belemmert de opmars van de ziel,
 Zij is de moeder van onze onwetendheid. 475
 Hij moet het licht omlaag roepen tot in zijn duistere afgronden,
 Anders kan de Waarheid nimmer de slaap van de Materie overwinnen
 En heel de aarde kunnen kijken in de ogen van God.
 Zijn kennis moet alle duistere dingen opnieuw verhelderen,
 Alle perverse dingen moeten door zijn macht worden ontward: 480
 Hij moet oversteken naar de andere kust van de zee van onwaarheid,
 Hij moet binnengaan in 's werelds duisternis om daar het licht te brengen.
 Het hart van het kwaad moet worden blootgelegd voor zijn ogen,
 Hij moet deze kosmische duistere noodzakelijkheid ontdekken,
 Zijn bestaansrecht en zijn ijzingswekkende wortels in de grond van de Natuur. 485
 Hij moet de gedachte kennen die de demonische daad beweegt
 En die de dwalende trots van de Titaan rechtvaardigt
 En de onwaarheid die zich verschuilt in aardse misvormde dromen:
 Hij moet binnengaan in de eeuwigheid van de Nacht
 En Gods duisternis kennen zoals hij kent zijn Zon. 490
 Hiervoor moet hij afdalen in de schacht,
 Hiervoor moet hij de smartelijke Onmetelijkheden doordringen.
 Onveranderlijk en wijs en oneindig,
 Moet hij nog altijd de Hel doorkruisen om de wereld te redden.

495 Into the eternal Light he shall emerge
On borders of the meeting of all worlds;
There on the verge of Nature's summit steps
The secret Law of each thing is fulfilled,
All contraries heal their long dissidence.
500 There meet and clasp the eternal opposites,
There pain becomes a violent fiery joy;
Evil turns back to its original good,
And sorrow lies upon the breasts of Bliss:
She has learned to weep glad tears of happiness;
505 Her gaze is charged with a wistful ecstasy.
Then shall be ended here the Law of Pain.
Earth shall be made a home of Heaven's light,
A seer heaven-born shall lodge in human breasts;
The superconscient beam shall touch men's eyes
510 And the truth-conscious world come down to earth
Invading Matter with the Spirit's ray,
Awaking its silence to immortal thoughts,
Awaking the dumb heart to the living Word.
This mortal life shall house Eternity's bliss,
515 The body's self taste immortality.
Then shall the world-redeemer's task be done.

“Till then must life carry its seed of death
And sorrow's plaint be heard in the slow Night.
O mortal, bear this great world's law of pain,
520 In thy hard passage through a suffering world
Lean for thy soul's support on Heaven's strength,
Turn towards high Truth, aspire to love and peace.
A little bliss is lent thee from above,
A touch divine upon thy human days.
525 Make of thy daily way a pilgrimage,
For through small joys and griefs thou mov'st towards God.
Haste not towards Godhead on a dangerous road,
Open not thy doorways to a nameless Power,
Climb not to Godhead by the Titan's road.
530 Against the Law he pits his single will,
Across its way he throws his pride of might.
Heavenward he clammers on a stair of storms
Aspiring to live near the deathless sun.
He strives with a giant strength to wrest by force
535 From life and Nature the immortals' right;
He takes by storm the world and fate and heaven.
He comes not to the high World-maker's seat,
He waits not for the outstretched hand of God
To raise him out of his mortality.

In het eeuwige Licht zal hij verschijnen 495
 Op grenzen waar zich alle werelden ontmoeten;
 Daar, op de rand van de hoogste treden van de Natuur
 Wordt de geheime Wet van elk ding vervuld,
 Zullen alle tegenstellingen hun langdurige meningsverschil beslechten.
 Daar ontmoeten en omhelzen elkaar de eeuwige tegenpolen, 500
 Daar wordt pijn een hevige vurige vreugde;
 Het kwaad keert terug naar zijn oorspronkelijke goed,
 En smart is gelegen op de borsten van Gelukzaligheid:
 Zij heeft geleerd om blije tranen te wenen van geluk;
 Haar blik is geladen met een weemoedige extase. 505
 Dan zal hier een einde komen aan de Wet van Pijn.
 De aarde zal worden gemaakt tot een huis van Hemels licht,
 Een hemel-geboren ziener zal wonen in menselijke borst;
 De bovenbewuste lichtstraal zal 's mensen ogen raken
 En de waarheids-bewuste wereld zal omlaag komen naar de aarde 510
 En de Materie binnendringen met de stralen van de Geest,
 Zijn stilte doen ontwaken tot onsterfelijk denken,
 Het zwijgende hart doen ontwaken tot het levende Woord.
 Dit sterfelijke leven zal herbergen de gelukzaligheid van het Eeuwige,
 Het lichamelijke zelf zal proeven van onsterfelijkheid. 515
 Dan zal de wereldverbeteraars taak zijn gedaan.

“Tot dan moet het leven haar zaad in zich dragen van de dood
 En zullen jammerklachten worden gehoord in de langdurige Nacht.
 O sterveling, verdraag de wet van pijn van deze grote wereld,
 Zoek op uw moeizame reis door een wereld die lijdt 520
 Voor ondersteuning van uw ziel de kracht van de Hemel,
 Keer u naar de hoge waarheid, streef naar liefde en vrede.
 Een weinig gelukzaligheid wordt u gegeven van boven,
 Een goddelijke aanraking op uw menselijke dagen.
 Maak van uw dagelijkse gang een pelgrimage, 525
 Want door kleine vreugde en smart beweegt gij naar God.
 Haast u niet naar de Godheid op een gevaarlijke weg,
 Open niet uw deuren voor een nameloze Macht,
 Klim niet naar de Godheid langs de weg van de Titaan.
 Tegen de Wet zet hij zijn enkele wil, 530
 Over haar weg werpt hij zijn machtige trots.
 Hemelwaarts klimt hij op een trap van stormen
 Streeft ernaar te leven nabij een onsterfelijke zon.
 Hij tracht met reuzenkracht om met geweld
 Van leven en Natuur het recht van de onsterfelijke te ontworstelen; 535
 Stormenderhand verovert hij wereld en lot en hemel.
 Hij komt niet tot aan de verheven zetel van de Wereld-maker,
 Hij wacht niet op de uitgestrekte hand van God
 Om hem uit zijn sterfelijke te verheffen.

- 540 All he would make his own, leave nothing free,
Stretching his small self to cope with the infinite.
Obstructing the gods' open ways he makes
His own estate of the earth's air and light;
A monopolist of the world-energy,
- 545 He dominates the life of common men.
His pain and others' pain he makes his means:
On death and suffering he builds his throne.
In the hurry and clangour of his acts of might,
In a riot and excess of fame and shame,
- 550 By his magnitudes of hate and violence,
By the quaking of the world beneath his tread
He matches himself against the Eternal's calm
And feels in himself the greatness of a god:
Power is his image of celestial self.
- 555 The Titan's heart is a sea of fire and force;
He exults in the death of things and ruin and fall,
He feeds his strength with his own and others' pain;
In the world's pathos and passion he takes delight,
His pride, his might call for the struggle and pang.
- 560 He glories in the sufferings of the flesh
And covers the stigmata with the Stoic's name.
His eyes blinded and visionless stare at the sun,
The seeker's Sight receding from his heart
Can find no more the light of eternity;
- 565 He sees the beyond as an emptiness void of soul
And takes his night for a dark infinite.
His nature magnifies the unreal's blank
And sees in Nought the sole reality:
He would stamp his single figure on the world,
- 570 Obsess the world's rumours with his single name.
His moments centre the vast universe.
He sees his little self as very God.
His little 'I' has swallowed the whole world,
His ego has stretched into infinity.
- 575 His mind, a beat in original Nothingness,
Ciphers his thought on a slate of hourless Time.
He builds on a mighty vacancy of soul
A huge philosophy of Nothingness.
In him Nirvana lives and speaks and acts
- 580 Impossibly creating a universe.
An eternal zero is his formless self,
His spirit the void impersonal absolute.
Take not that stride, O growing soul of man;
Cast not thy self into that night of God.
- 585 The soul suffering is not eternity's key,

Alles zou hij zich eigen maken, niets zou hij vrijlaten, 540
 Zijn kleine zelf verwijdend om op te kunnen tegen de oneindigheid.
 Terwijl hij de open wegen van de goden verspert scheidt hij
 Zijn eigen werkterrein van aardse lucht en licht;
 Als een monopolist van de wereld-energie,
 Overheerst hij het leven van gewone mensen. 545
 Zijn en anderzins pijn gebruikt hij als middel:
 Op lijden en dood bouwt hij zijn troon.
 In de gehaastheid en het gekletter van zijn daden van macht,
 In een tumult en overdaad van roem en schande,
 Door zijn omvangrijkheden van haat en geweld, 550
 Door het schokken van de wereld onder zijn tred
 Meet hij zichzelf tegen de kalmte van het Eeuwige
 En voelt in zichzelf de grootheid van een god:
 Macht is zijn voorstelling van het hemelse zelf.
 Het hart van de Titaan is een zee van vuur en kracht; 555
 Hij is verrukt bij de dood van dingen en verval en ondergang,
 Hij voedt zijn kracht met zijn eigen en een anders pijn;
 In 's werelds pathos en passie scheidt hij behagen,
 Zijn trots, zijn macht roepen om de worsteling en pijn.
 Hij glorieert met de kwellingen van het vlees 560
 En bedekt de stigmata met de naam van de Stoïcijn.
 Zijn ogen, verblind en zonder zicht, staren naar de zon,
 Het Zicht van de zoeker die zich terugtrekt uit zijn hart
 Kan niet het licht van het eeuwige meer vinden;
 Hij ziet het verschiet als een leegte, verstoken van de ziel 565
 En houdt zijn nacht voor een duistere oneindigheid.
 Zijn natuur doet de onwerkelijke leemte groter lijken
 En ziet in het Niets de enige werkelijkheid:
 Zijn enkele gedaante zou zijn stempel drukken op de wereld,
 's Werelds geruchten in bezit nemen met zijn enkele naam. 570
 Zijn momenten vormen het middelpunt van het onmetelijke universum.
 Hij ziet zijn kleine zelf als God zelve.
 Zijn kleine 'ik' heeft de hele wereld opgeslokt,
 Zijn ego strekt zich uit in de oneindigheid.
 Zijn verstand, een gebied in het oorspronkelijke Niets, 575
 Becijfert zijn gedachte op een lei van uurloze Tijd.
 Hij bouwt op een machtige leemte van de ziel
 Een reusachtige filosofie van het Niets.
 In hem woont en spreekt en handelt het Nirvana,
 Schept onmogelijkerwijze een universum. 580
 Een eeuwig nul is zijn vormeloze zelf,
 Zijn geest is het lege onpersoonlijke absolute.
 Neem die stap niet, O groeiende ziel van de mens;
 Werp niet uzelf in die nacht van God.
 Het lijden van de ziel is niet de sleutel van de eeuwigheid, 585

- Or ransom by sorrow heaven's demand on life.
O mortal, bear, but ask not for the stroke,
Too soon will grief and anguish find thee out.
Too enormous is that venture for thy will;
- 590 Only in limits can man's strength be safe;
Yet is infinity thy spirit's goal;
Its bliss is there behind the world's face of tears.
A power is in thee that thou knowest not;
Thou art a vessel of the imprisoned spark.
- 595 It seeks relief from Time's envelopment,
And while thou shuttst it in, the seal is pain:
Bliss is the Godhead's crown, eternal, free,
Unburdened by life's blind mystery of pain:
Pain is the signature of the Ignorance
- 600 Attesting the secret god denied by life:
Until life finds him pain can never end.
Calm is self's victory overcoming fate.
Bear; thou shalt find at last thy road to bliss.
Bliss is the secret stuff of all that lives,
- 605 Even pain and grief are garbs of world-delight,
It hides behind thy sorrow and thy cry.
Because thy strength is a part and not God's whole,
Because afflicted by the little self
Thy consciousness forgets to be divine
- 610 As it walks in the vague penumbra of the flesh
And cannot bear the world's tremendous touch,
Thou criest out and sayst that there is pain.
Indifference, pain and joy, a triple disguise,
Attire of the rapturous Dancer in the ways,
- 615 Withhold from thee the body of God's bliss.
Thy spirit's strength shall make thee one with God,
Thy agony shall change to ecstasy,
Indifference deepen into infinity's calm
And joy laugh nude on the peaks of the Absolute.
- 620 "O mortal who complainst of death and fate,
Accuse none of the harms thyself hast called;
This troubled world thou hast chosen for thy home,
Thou art thyself the author of thy pain.
Once in the immortal boundlessness of Self,
- 625 In a vast of Truth and Consciousness and Light
The soul looked out from its felicity.
It felt the Spirit's interminable bliss,
It knew itself deathless, timeless, spaceless, one,
It saw the Eternal, lived in the Infinite.
- 630 Then, curious of a shadow thrown by Truth,

Noch is het losgeld door smart wat de hemel van het leven verlangt.
 O sterveling, verdraag, maar vraag niet om de genadeslag,
 Te snel zullen droefenis en angst u weten te vinden.
 Te groot is dat waagstuk voor uw wilskracht;
 Slechts binnen grenzen is de menselijke kracht veilig; 590
 Toch is oneindigheid het doel van de geest;
 Haar gelukzaligheid is daar, achter 's werelds gezicht van tranen.
 Er woont een macht in u die gij niet kent;
 Gij zijt een voertuig voor de gevangene vonk.
 Het zoekt bevrijding van de omhulling der Tijd, 595
 En terwijl gij het insluit, is het zegel de pijn:
 Gelukzaligheid is de kroon van de Godheid, eeuwig, vrij,
 Onbezwaard door 's levens blinde mysterie van pijn:
 Pijn is de ondertekening van de Onwetendheid
 Getuigend van de geheime god door het leven ontkend: 600
 Tot het leven hem vindt kan nimmer aan pijn een einde komen
 Kalmte is de victorie van het zelf dat zegeviert over het lot.
 Verdraag; gij zult uiteindelijk uw weg vinden naar gelukzaligheid.
 Gelukzaligheid is de grondstof van al wat leeft,
 Zelfs pijn en smart zijn het kleed van wereld-geluk, 605
 Het verbergt zich achter uw verdriet en smeekbede.
 Omdat uw kracht een deel is en niet Gods geheel,
 Omdat gij wordt gekweld door het kleine zelf
 Vergeet uw bewustzijn om goddelijk te zijn
 Zoals het wandelt onder het vage schemerdonker van het vlees 610
 En niet 's werelds overweldigende aanraking kan verdragen,
 Schreeuwt u het uit en spreekt van pijn.
 Onverschilligheid, pijn en vreugde, een drievoudig masker,
 Het gewaad van de hartstochtelijke Danser van de wegen,
 Weerhouden van u het lichaam van Gods gelukzaligheid. 615
 De kracht van uw geest zal u één maken met God,
 Uw zielestrijd zal veranderen in extase
 Onverschilligheid zal zich verdiepen tot de kalmte van de oneindigheid
 En vreugde zal lachen, naakt, op de toppen van het Absolute.

“O sterveling die zich beklagt over dood en lot, 620
 Beschuldig niemand van het onrecht waarom gij zelf hebt gevraagd;
 Gij hebt deze gekwelde wereld gekozen als uw thuis,
 Gij zijt zelf de aanstichter van uw pijn.
 Eens, in de onsterfelijke grenzeloosheid van het Zelf,
 In een onmetelijkheid van Waarheid en Bewustzijn en Licht 625
 Keek de ziel van zijn gezegendheid uit.
 Het voelde de eindeloze gelukzaligheid van de Geest,
 Het wist zichzelf onsterfelijk, tijdloos, ruimteloos, een,
 Het zag de Eeuwige, leefde in het Oneindige.
 Dan, nieuwsgierig naar een schaduw geworpen door de Waarheid, 630

It strained towards some otherness of self,
It was drawn to an unknown Face peering through night.
It sensed a negative infinity,
A void supernal whose immense excess
635 Imitating God and everlasting Time
Offered a ground for Nature's adverse birth
And Matter's rigid hard unconsciousness
Harbouring the brilliance of a transient soul
That lights up birth and death and ignorant life.
640 A Mind arose that stared at Nothingness
Till figures formed of what could never be;
It housed the contrary of all that is.
A Nought appeared as Being's huge sealed cause,
Its dumb support in a blank infinite,
645 In whose abysm spirit must disappear:
A darkened Nature lived and held the seed
Of Spirit hidden and feigning not to be.
Eternal Consciousness became a freak
Of an unsouled almighty Inconscient
650 And, breathed no more as spirit's native air,
Bliss was an incident of a mortal hour,
A stranger in the insentient universe.
As one drawn by the grandeur of the Void
The soul attracted leaned to the Abyss:
655 It longed for the adventure of Ignorance
And the marvel and surprise of the Unknown
And the endless possibility that lurked
In the womb of Chaos and in Nothing's gulf
Or looked from the unfathomed eyes of Chance.
660 It tired of its unchanging happiness,
It turned away from immortality:
It was drawn to hazard's call and danger's charm,
It yearned to the pathos of grief, the drama of pain,
Perdition's peril, the wounded bare escape,
665 The music of ruin and its glamour and crash,
The savour of pity and the gamble of love
And passion and the ambiguous face of Fate.
A world of hard endeavour and difficult toil,
And battle on extinction's perilous verge,
670 A clash of forces, a vast incertitude,
The joy of creation out of Nothingness,
Strange meetings on the roads of Ignorance
And the companionship of half-known souls
Or the solitary greatness and lonely force
675 Of a separate being conquering its world,
Called it from its too safe eternity.

Spande het zich in naar een of ander anders zijn dan het zelf,
 Werd het aangetrokken naar een onbekend Gezicht dat tuurde door de Nacht.
 Het voelde een negatieve oneindigheid
 Een verheven leegte waarvan de immense buitensporigheid
 Die God en de eeuwigdurende Tijd imiteerde, 635
 Grond verschafte aan de ongunstige geboorte van de Natuur
 En de starre, harde onbewustheid der Materie
 Die de schittering herbergt van een overgankelijke ziel
 En geboorte en dood en onwetend leven verlicht.
 Een Verstand verrees dat staarde in het Niets 640
 Tot zich gedachten vormden van wat nimmer kon bestaan;
 Het huisvestte het tegendeel van al wat is.
 Een Nulteken verscheen als de reusachtige verzegelde oorzaak van het Wezen,
 Zijn stilzwijgende ondersteuning in een lege oneindigheid,
 In wiens afgrond de geest moet verdwijnen: 645
 Een verduisterde Natuur leefde en hield het zaad
 Van de Geest verborgen en veinsde niet te bestaan.
 Het eeuwige Bewustzijn werd de gril
 Van een onbezielde almachtig Onbewuste
 En, niet langer geademd als de aangeboren sfeer van de geest, 650
 Was Gelukzaligheid het voorval van een sterfelijk uur,
 Een vreemdeling in het gevoelloze universum.
 Als aangetrokken door de grootsheid van de Leegte
 Neigde de ziel gelokt naar de Afgrond:
 Het verlangde het avontuur van Onwetendheid 655
 En de wonder en verrassing van het Onbekende
 En de eindeloze mogelijkheid die zich verschuilt
 In de schoot van Chaos en de diepten van het Niets
 Of keek vanuit de onpeilbare ogen van het Toeval.
 Het was moe van het onveranderlijke geluk, 660
 Het keerde zich af van de onsterfelijkheid:
 Het werd uitgedaagd door de roep van kans en de bekoring van gevaar,
 Het hunkerde naar het pathos van smart, het drama van pijn,
 Het perikel van verderf, de gewonde ontsnapping ternauwernood,
 De muziek van ondergang en zijn bekoring en ineenstorting, 665
 De smaak van spijt en het waagstuk van de liefde
 En hartstocht en het dubbelzinnige gezicht van het Lot.
 Een wereld van zware inspanning en moeizaam gezwoeg,
 En strijd op de gevaarlijke rand van uitsterven,
 Een botsing van krachten, een onmetelijke onzekerheid, 670
 De vreugde om te scheppen uit het Niets,
 Vreemde ontmoetingen op de wegen van Onwetendheid
 En het kameraadschap van half-bekende zielen
 Of de eenzelve grootsheid en eenzame kracht
 Van een afzonderlijk wezen dat deze wereld veroverd, 675
 Roept het uit zijn te veilige eeuwigheid omlaag.

A huge descent began, a giant fall:
For what the spirit sees, creates a truth
And what the soul imagines is made a world.
680 A Thought that leaped from the Timeless can become,
Indicator of cosmic consequence
And the itinerary of the gods,
A cyclic movement in eternal Time.
Thus came, born from a blind tremendous choice,
685 This great perplexed and discontented world,
This haunt of Ignorance, this home of Pain:
There are pitched desire's tents, grief's headquarters.
A vast disguise conceals the Eternal's bliss."

Then Aswapati answered to the seer:
690 "Is then the spirit ruled by an outward world?
O seer, is there no remedy within?
But what is Fate if not the spirit's will
After long time fulfilled by cosmic Force?
I deemed a mighty Power had come with her;
695 Is not that Power the high compeer of Fate?"
But Narad answered covering truth with truth:
"O Aswapati, random seem the ways
Along whose banks your footsteps stray or run
In casual hours or moments of the gods,
700 Yet your least stumblings are foreseen above.
Infallibly the curves of life are drawn
Following the stream of Time through the unknown;
They are led by a clue the calm immortals keep.
This blazoned hieroglyph of prophet morns
705 A meaning more sublime in symbols writes
Than sealed Thought wakes to, but of this high script
How shall my voice convince the mind of earth?
Heaven's wiser love rejects the mortal's prayer;
Unblinded by the breath of his desire,
710 Unclouded by the mists of fear and hope,
It bends above the strife of love with death;
It keeps for her her privilege of pain.
A greatness in thy daughter's soul resides
That can transform herself and all around
715 But must cross on stones of suffering to its goal.
Although designed like a nectar cup of heaven,
Of heavenly ether made she sought this air,
She too must share the human need of grief
And all her cause of joy transmute to pain.
720 The mind of mortal man is led by words,
His sight retires behind the walls of Thought

Een kolossale afdaling begon, een reuzen-ondergang:
 Want al wat de geest ziet scheidt een waarheid
 En wat de ziel zich verbeeldt dat wordt een wereld.
 Een gedachte ontsprongen uit het Tijdloze kan ontstaan, 680
 De aanduiding van een kosmische aaneenschakeling
 En de routebeschrijving van de goden,
 Een cyclische beweging in de eeuwige Tijd.
 Aldus ontstond, uit een blinde ontzagwekkende keuze geboren,
 Deze grote, verwarde en ontevreden wereld, 685
 Deze schuilplaats van Onwetendheid, dit thuis van Pijn:
 Daar zijn de tenten opgeslagen van verlangen, het hoofdkwartier van smart.
 Een onmetelijke vermomming verbergt de gelukzaligheid van het Eeuwige.”

Toen antwoordde Aswapati de ziener:
 “Wordt dan de geest beheerst door een uiterlijke wereld? 690
 O ziener, is er geen remedie binnenin?
 Maar wat is Lot als niet de wilskracht van de geest
 Na lange tijd de kosmische kracht vervulde?
 Ik meende dat een formidabele Macht met haar was meegekomen;
 Is die Macht niet de verheven gelijke van het Lot?” 695
 Maar Narad antwoordde, waarheid bestrijkend met waarheid:
 “O Aswapati, willekeurig zijn de wegen
 Langs welks bermen uw voetstappen dwalen of gaan
 In onachtzame uren of ogenblikken van de goden,
 Toch zijn de minste uwer misstappen boven voorzien. 700
 Onfeilbaar zijn de wendingen van het leven getekend
 En volgen de stroom van de Tijd door het onbekende;
 Zij worden gevoerd door een leidraad die de kalme onsterfelijken bewaren.
 Deze geblazoeneerde hiërogliefen van profeten-morgens
 Schrijven een betekenis in symbolen meer subliem 705
 Dan waartoe het verzegelde Denken ontwaakt, maar hoe zal mijn stem
 Het aardse verstand van dit verheven geschrift overtuigen?
 De wijzere liefde van de Hemel wijst het gebed van de sterfelijke af;
 Onverblind door de adem van zijn begeerte,
 Onverhuld door de mist van angst en hoop, 710
 Plooit het zich boven de strijd van liefde met de dood;
 Het behoudt voor haar haar voorrecht van de pijn.
 Een grootsheid zetelt in uw dochters ziel
 Die zichzelf kan hervormen en alles rondom haar
 Maar moet gaan over stenen van pijn naar haar doel. 715
 Ofschoon bedoeld als nectar-beker van de hemel
 Van hemelse ether gemaakt zocht zij deze sfeer,
 Ook zij moet delen in de menselijke behoefte aan smart
 En heel haar oorzaak van vreugde omvormen in pijn.
 Het verstand van de sterfelijke mens wordt geleid door woorden, 720
 Zijn zicht trekt zich terug achter de muren van het Denken

And looks out only through half-opened doors.
He cuts the boundless Truth into sky-strips
And every strip he takes for all the heavens.
725 He stares at infinite possibility
And gives to the plastic Vast the name of Chance;
He sees the long results of an all-wise Force
Planning a sequence of steps in endless Time
But in its links imagines a senseless chain
730 Or the dead hand of cold Necessity;
He answers not to the mystic Mother's heart,
Misses the ardent heavings of her breast
And feels cold rigid limbs of lifeless Law.
The will of the Timeless working out in Time
735 In the free absolute steps of cosmic Truth
He thinks a dead machine or unconscious Fate.
A Magician's formulas have made Matter's laws
And while they last, all things by them are bound;
But the spirit's consent is needed for each act
740 And Freedom walks in the same pace with Law.
All here can change if the Magician choose.
If human will could be made one with God's,
If human thought could echo the thoughts of God,
Man might be all-knowing and omnipotent;
745 But now he walks in Nature's doubtful ray.
Yet can the mind of man receive God's light,
The force of man can be driven by God's force,
Then is he a miracle doing miracles.
For only so can he be Nature's king.
750 It is decreed and Satyavan must die;
The hour is fixed, chosen the fatal stroke.
What else shall be is written in her soul
But till the hour reveals the fateful script,
The writing waits illegible and mute.
755 Fate is Truth working out in Ignorance.
O King, thy fate is a transaction done
At every hour between Nature and thy soul
With God for its foreseeing arbiter.
Fate is a balance drawn in Destiny's book.
760 Man can accept his fate, he can refuse.
Even if the One maintains the unseen decree
He writes thy refusal in thy credit page:
For doom is not a close, a mystic seal.
Arisen from the tragic crash of life,
765 Arisen from the body's torture and death,
The spirit rises mightier by defeat;
Its godlike wings grow wider with each fall.

En kijkt slechts door halfgeopende deuren naar buiten.
 Hij deelt de grenzeloze waarheid op in hemel-stroken
 En elke strook houdt hij voor alle hemelen.
 Hij staart naar de oneindige mogelijkheden 725
 En geeft aan de kneedbare Onmetelijkheid de naam van het Toeval;
 Hij ziet het langdurige gevolg van een alwijze Kracht
 En beraamt zijn opeenvolging van stappen in de eindeloze Tijd
 Doch verbeeldt zich in de schakels een zinloze keten
 Of de dode hand van kille Noodzakelijkheid; 730
 Hij luistert niet naar het mystieke hart van de Moeder,
 Mist het hartstochtelijke zwoegen van haar borst
 En voelt de koude onbuigzame arm van de levenloze Wet.
 De wil van het Tijdloze dat uitwerkt in de Tijd,
 In de vrije, absolute schreden van de kosmische Waarheid, 735
 Denkt hij een dode machine te zijn of een onbewust Lot.
 De formules van een Tovenaar hebben de wetten der Materie gemaakt
 En zolang die voortbestaan zijn alle dingen aan hen gebonden;
 Doch de goedkeuring van de geest is nodig voor elke handeling
 En Vrijheid wandelt in de pas met de Wet. 740
 Al hier kan veranderen zo de Tovenaar dit verkiest.
 Als een menselijke wil kon worden eengemaakt met die van God,
 Als menselijke gedachten de gedachten van God konden weergeven,
 Dan kon de mens alwetend zijn en almachtig;
 Maar nu wandelt hij in de twijfelachtige stralen van de Natuur. 745
 Toch kan het menselijk verstand het Goddelijke licht ontvangen,
 De kracht van de mens kan worden gedreven door de kracht van God,
 Dan is hij een wonder dat wonderen doet.
 Want zo alleen kan hij koning zijn van de Natuur.
 Het is besloten en Satyavan moet sterven; 750
 Het uur is vastgelegd, de noodlottige slag.
 Wat verder zijn zal staat geschreven in haar ziel
 Maar totdat het uur het profetische geschrift zal onthullen,
 Wacht het geschrevene onleesbaar en zwijgend.
 Het Lot is de Waarheid die uitwerkt in Onwetendheid. 755
 O Koning, uw lot is een transactie
 Gedaan op elk uur tussen de Natuur en uw ziel
 Met God als de vooruitziende arbiter.
 Het Lot is een evenwicht getrokken in het boek van Lotsbestemming.
 De mens kan zijn lot aanvaarden, hij kan het afwijzen. 760
 Zelfs al handhaaft de Ene het onzichtbare bevel,
 Hij schrijft de weigering bij op uw bladzijde van verdienste:
 Want het noodlot is geen besluit, geen mystieke bezegeling.
 Ontstegen uit de tragische catastrofe van het leven
 Ontstegen uit de foltering van het lichaam en de dood, 765
 Verrijst de geest, machtiger door de nederlaag;
 Haar godgelijke vleugels worden groter met elke ondergang.

Its splendid failures sum to victory.
O man, the events that meet thee on thy road,
770 Though they smite thy body and soul with joy and grief,
Are not thy fate, they touch thee awhile and pass;
Even death can cut not short thy spirit's walk:
Thy goal, the road thou choosest are thy fate.
On the altar throwing thy thoughts, thy heart, thy works,
775 Thy fate is a long sacrifice to the gods
Till they have opened to thee thy secret self
And made thee one with the indwelling God.
O soul, intruder in Nature's ignorance,
Armed traveller to the unseen supernal heights,
780 Thy spirit's fate is a battle and ceaseless march
Against invisible opponent Powers,
A passage from Matter into timeless self.
Adventurer through blind unforeseeing Time,
A forced advance through a long line of lives,
785 It pushes its spearhead through the centuries.
Across the dust and mire of the earthly plain,
On many guarded lines and dangerous fronts,
In dire assaults, in wounded slow retreats,
Holding the ideal's ringed and battered fort
790 Or fighting against odds in lonely posts,
Or camped in night around the bivouac's fires
Awaiting the tardy trumpets of the dawn,
In hunger and in plenty and in pain,
Through peril and through triumph and through fall,
795 Through life's green lanes and over her desert sands,
Up the bald moor, along the sunlit ridge,
In serried columns with a straggling rear
Led by its nomad vanguard's signal fires,
Marches the army of the waylost god.
800 Then late the joy ineffable is felt,
Then he remembers his forgotten self;
He has refound the skies from which he fell.
At length his front's indomitable line
Forces the last passes of the Ignorance:
805 Advancing beyond Nature's last known bounds,
Reconnoitring the formidable unknown,
Beyond the landmarks of things visible,
It mounts through a miraculous upper air
Till climbing the mute summit of the world
810 He stands upon the splendour-peaks of God.
In vain thou mournst that Satyavan must die;
His death is a beginning of greater life,
Death is the spirit's opportunity.

Haar luisterrijke mislukkingen tellen op tot een victorie.
 O mens, de gebeurtenissen die u op uw weg beleeft,
 Ofschoon zij uw lichaam en ziel treffen met vreugde en smart, 770
 Vormen niet uw lot, – zij raken u enige tijd en gaan voorbij;
 Zelfs de dood kan niet uw geestes wandel bekorten:
 Uw doel, de weg die u kiest is uw lot.
 Geworpen op het altaar uw gedachten, uw hart, uw werken,
 Is uw lot een langdurige offerande aan de goden 775
 Tot zij aan u hun geheime zelf hebben getoond
 En u één hebben gemaakt met de God die woont binnenin.
 O ziel, indringer in de onwetendheid van de Natuur,
 Gewapende reiziger naar de onzichtbare bovenaardse toppen,
 Uw geestes lot is een strijd en een onophoudelijke veldtocht 780
 Tegen onzichtbare tegenwerkende Machten,
 Een doorgang vanuit de Materie naar het tijdloze zelf.
 Een avonturier door de blinde onvoorspelbare Tijd,
 Een kracht in de voorhoede door een lange lijn van levens,
 Hij drijft zijn speerpunt door de eeuwen. 785
 Door het stof en slijk van de aardse vlakke
 Bij zwaarbewaakte linies en gevaarlijke fronten,
 In rampzalige stormlopen, in gewonde geleidelijke aftochten,
 Bij het bezet houden van het omsingelde en gehavende fort van het ideale
 Of vechtend tegen een overmacht op een eenzame post, 790
 Of gebivakkeerd rondom het kampvuur in de nacht
 Wachtend op het verlate trompetsignaal van de dageraad,
 In hongers en overvloed en pijn,
 Door gevaar en door triomf en ondergang,
 Over 's levens groene lanen en door het zand van haar woestijnen, 795
 Over de kale heide, langs de zonverlichte bergkam,
 In gesloten colonnes met een uiteengevallen achterhoede
 Geleid door de sein-vuren van de voorhoede die rondzwerft,
 Marcheert het leger van de verdwaalde god.
 Dan wordt laat de onuitsprekelijke vreugde gevoeld, 800
 Dan herinnert hij zich zijn vergeten zelf;
 Hij heeft de hemelen hervonden van waaraf hij was gevallen.
 Uiteindelijk bedwingt zijn ontembare frontlinie
 De laatste bergpassen van Onwetendheid:
 Verder trekkend over de laatste bekende grenzen van de Natuur, 805
 Op verkenning door het ontzagwekkende onbekende
 Voorbij de laatste grenstekens van zichtbare dingen,
 Klimt hij door een mirakuleuze hogere sfeer
 Tot hij, stijgend naar de stilzwijgende top van de wereld,
 Staat op Gods hoogten van pracht. 810
 Vergeefs treurt u dat Satyavan moet sterven;
 Zijn dood is het begin van een groter leven,
 De dood is de gelegenheid van de geest.

A vast intention has brought two souls close
815 And love and death conspire towards one great end.
For out of danger and pain heaven-bliss shall come,
Time's unforeseen event, God's secret plan.
This world was not built with random bricks of Chance,
A blind god is not destiny's architect;
820 A conscious power has drawn the plan of life,
There is a meaning in each curve and line.
It is an architecture high and grand
By many named and nameless masons built
In which unseeing hands obey the Unseen,
825 And of its master-builders she is one.
"Queen, strive no more to change the secret will;
Time's accidents are steps in its vast scheme.
Bring not thy brief and helpless human tears
Across the fathomless moments of a heart
830 That knows its single will and God's as one:
It can embrace its hostile destiny;
It sits apart with grief and facing death,
Affronting adverse fate armed and alone.
In this enormous world standing apart
835 In the mightiness of her silent spirit's will,
In the passion of her soul of sacrifice
Her lonely strength facing the universe,
Affronting fate, asks not man's help nor god's:
Sometimes one life is charged with earth's destiny,
840 It cries not for succour from the time-bound powers.
Alone she is equal to her mighty task.
Intervene not in a strife too great for thee,
A struggle too deep for mortal thought to sound,
Its question to this Nature's rigid bounds
845 When the soul fronts nude of garbs the infinite,
Its too vast theme of a lonely mortal will
Pacing the silence of eternity.
As a star, uncompanioned, moves in heaven
Unastonished by the immensities of Space,
850 Travelling infinity by its own light,
The great are strongest when they stand alone.
A God-given might of being is their force,
A ray from self's solitude of light the guide;
The soul that can live alone with itself meets God;
855 Its lonely universe is their rendezvous.
A day may come when she must stand unhelped
On a dangerous brink of the world's doom and hers,
Carrying the world's future on her lonely breast,
Carrying the human hope in a heart left sole

Een onmetelijke bedoeling heeft deze twee zielen samengebracht
 En liefde en dood zweren samen naar één verheven doel. 815
 Want uit gevaar en pijn zal hemel-gelukzaligheid komen,
 Tijds onvoorziene gebeurtenis, Gods verborgen plan.
 Deze wereld is niet gebouwd uit willekeurige bouwstenen van Kans,
 Een blinde god is niet lotsbeschikkings architect;
 Een bewuste macht heeft het levensplan getekend, 820
 Er schuilt betekenis in elke kromme en lijn.
 Het is een bouwwerk verheven en groots
 Gebouwd door vele genoemde en naamloze metselaars
 Waarbij vele onzichtbare handen de Onzichtbare gehoorzamen,
 En van zijn meester-bouwers is zij er een. 825
 “Koningin, tracht niet langer de verborgen wil te veranderen;
 De toevalligheden van de Tijd zijn stappen in een onmetelijk plan.
 Meng niet uw kortstondige en hulpeloze menselijke tranen
 Met het peilloze moment van een hart
 Dat haar enkele wil en die van God kent als één: 830
 Het kan zijn vijandige lotsbestemming omarmen;
 Het zetelt onafhankelijk en oog in oog met de dood
 Trotserend het vijandige lot, gewapend en alleen.
 Staande op zichzelf in deze enorme wereld
 In de macht van de wilskracht van haar stille geest, 835
 In de hartstocht van haar ziel van offerande
 Haar eenzame kracht die het universum onder ogen ziet,
 Het lot trotserend, vraagt om hulp van mens noch god:
 Soms is één leven geladen met de bestemming van de aarde,
 Het roept niet om steun van de tijds-gebonden machten. 840
 Alleen is zij gelijkwaardig aan haar machtige taak.
 Kom niet tussenbeide in een strijd te groot voor gij,
 Een worsteling te diep om te peilen voor sterfelijke gedachte,
 De vraag aan de starre grenzen der Natuur
 Wanneer de ziel, van kleed ontdaan, staat voor het oneindige, 845
 Het te onmetelijke gegeven van één enkele sterfelijke wil
 Die wandelt in de stilte van het eeuwige.
 Gelijk een ster, onvergezeld, beweegt aan de hemel
 Niet verbaasd door de onmetelijkheden van de Ruimte,
 Reizend door de oneindigheid bij haar eigen licht, 850
 Zijn de groten het sterkst wanneer zij staan alleen.
 Een God-gegeven wezens-macht is hun kracht,
 Een lichtstraal van zelfs eenzaamheid van licht is de gids;
 De ziel die kan leven met zichzelf ontmoet God;
 Zijn enkele universum is hun rendez-vous. 855
 Een dag kan komen wanneer zij, ongeholpen, moet staan
 Aan de rand van haar en 's werelds ondergang,
 En 's werelds toekomst dragen op haar eenzame borst,
 De menselijke hoop dragen in één enkel hart,

- 860 To conquer or fail on a last desperate verge,
Alone with death and close to extinction's edge.
Her single greatness in that last dire scene
Must cross alone a perilous bridge in Time
And reach an apex of world-destiny
- 865 Where all is won or all is lost for man.
In that tremendous silence lone and lost
Of a deciding hour in the world's fate,
In her soul's climbing beyond mortal time
When she stands sole with Death or sole with God
- 870 Apart upon a silent desperate brink,
Alone with her self and death and destiny
As on some verge between Time and Timelessness
When being must end or life rebuild its base,
Alone she must conquer or alone must fall.
- 875 No human aid can reach her in that hour,
No armoured god stand shining at her side.
Cry not to heaven, for she alone can save.
For this the silent Force came missioned down;
In her the conscious Will took human shape:
- 880 She only can save herself and save the world.
O queen, stand back from that stupendous scene,
Come not between her and her hour of Fate.
Her hour must come and none can intervene:
Think not to turn her from her heaven-sent task,
- 885 Strive not to save her from her own high will.
Thou hast no place in that tremendous strife;
Thy love and longing are not arbiters there;
Leave the world's fate and her to God's sole guard.
Even if he seems to leave her to her lone strength,
- 890 Even though all falters and falls and sees an end
And the heart fails and only are death and night,
God-given her strength can battle against doom
Even on a brink where Death alone seems close
And no human strength can hinder or can help.
- 895 Think not to intercede with the hidden Will,
Intrude not twixt her spirit and its force
But leave her to her mighty self and Fate.”

He spoke and ceased and left the earthly scene.
Away from the strife and suffering on our globe,
900 He turned towards his far-off blissful home.
A brilliant arrow pointing straight to heaven,
The luminous body of the ethereal seer
Assailed the purple glory of the noon
And disappeared like a receding star

Om te zegevieren of te falen op een laatst wanhopig grensgebied, 860
 Alleen met de dood en de rand van uitsterven nabij.
 Met haar enkele grootsheid in dat laatste ijzingwekkende tafereel
 Moet zij alleen oversteken een levensgevaarlijke brug in de Tijd
 En een apex bereiken van 's werelds bestemming
 Waar al is gewonnen of al is verloren voor de mens. 865
 In die ontzagwekkende stilte alleen en verlaten
 Op een beslissend uur van 's werelds lot,
 In de klim van haar ziel voorbij de sterfelijke tijd
 Wanneer zij staat alleen met de Dood of alleen met God
 Onafhankelijk op een stille wanhopige rand, 870
 Alleen met zichzelf en dood en lotsbestemming
 Als op een of ander grensgebied tussen Tijd en Tijdloosheid
 Wanneer bestaan moet eindigen of het leven opnieuw zijn fundament moet leggen,
 Moet zij alleen overwinnen of alleen ten onder gaan.
 Menselijke hulp kan haar niet bereiken in dat uur, 875
 Geen gewapende god zal stralend staan aan haar zijde.
 Roep niet de hemel aan, want zij alleen kan redden.
 Voor dit is de gezondene stilzwijgende Kracht neergedaald;
 In haar nam de bewuste Wil een menselijke gedaante:
 Alleen zij kan zichzelf redden en de wereld. 880
 O koningin, treedt terug van dat ontzagwekkende tafereel,
 Sta niet tussen haar en haar uur van het Lot.
 Haar uur moet komen en niemand kan tussenbeide komen:
 Denk niet haar af te houden van haar hemel-gezonden taak,
 Tracht niet om haar te redden van haar eigen verheven wil. 885
 Voor u is geen plaats in die ontzaglijke strijd;
 Uw liefde en verlangen zijn geen arbiter daar;
 Laat haar en 's werelds lot alleen onder Gods hoede.
 Zelfs al lijkt hij haar over te laten aan haar eenzame kracht,
 Zelfs als alles wankelt en valt en tot een einde komt 890
 En het hart faalt en dood en nacht zijn het enige wat bestaat,
 Kan, God-gegeven, haar kracht strijden tegen het noodlot
 Zelfs op een rand waar de Dood alleen nabij lijkt
 En geen menselijke kracht kan verhinderen of helpen.
 Denk niet te kunnen ingrijpen in de verborgen Wil, 895
 Dring niet tussen haar geest en diens kracht
 Maar laat haar over aan haar machtige zelf en Lot.”

Hij sprak en viel stil en verliet het aardse toneel.
 Weg van de strijd en het lijden op onze globe
 Keerde hij terug naar zijn verre gelukzalige huis. 900
 Een stralende pijl gericht direct naar de hemel,
 Het lichtende lichaam van de etherische ziener
 Overweldigde de purperen glorie van de middag
 En verdween als een terugwijkende ster

905 Vanishing into the light of the Unseen.
But still a cry was heard in the infinite,
And still to the listening soul on mortal earth
A high and far imperishable voice
Chanted the anthem of eternal love.

END OF CANTO TWO
End of Book Six

Vervagend in het licht van het Onzichtbare.

905

Maar nog steeds werd in de oneindigheid een kreet gehoord,

En nog steeds voor de luisterende ziel op de sterfelijke aarde

Zong een hoge en verre onvergankelijke stem

De lofzang van de eeuwige liefde.

EINDE VAN CANTO TWEE

Einde van Boek Zes

Boek Zeven

Het Boek van Yoga

Canto One

**The Joy of Union; the Ordeal of the Foreknowledge
of Death and the Heart's Grief and Pain**

Fate followed her foreseen immutable road.
Man's hopes and longings build the journeying wheels
That bear the body of his destiny
And lead his blind will towards an unknown goal.
5 His fate within him shapes his acts and rules;
Its face and form already are born in him,
Its parentage is in his secret soul:
Here Matter seems to mould the body's life
And the soul follows where its nature drives.
10 Nature and Fate compel his free-will's choice.
But greater spirits this balance can reverse
And make the soul the artist of its fate.
This is the mystic truth our ignorance hides:
Doom is a passage for our inborn force,
15 Our ordeal is the hidden spirit's choice,
Ananke is our being's own decree.
All was fulfilled the heart of Savitri
Flower-sweet and adamant, passionate and calm,
Had chosen and on her strength's unbending road
20 Forced to its issue the long cosmic curve.
Once more she sat behind loud hastening hooves;
A speed of armoured squadrons and a voice
Far-heard of chariots bore her from her home.
A couchant earth wakened in its dumb muse
25 Looked up at her from a vast indolence:
Hills wallowing in a bright haze, large lands
That lolled at ease beneath the summer heavens,
Region on region spacious in the sun,
Cities like chrysolites in the wide blaze
30 And yellow rivers pacing lion-maned
Led to the Shalwa marches' emerald line,
A happy front to iron vastnesses
And austere peaks and titan solitudes.
Once more was near the fair and fated place,
35 The borders gleaming with the groves' delight

Canto Een

De Vreugde van de Hereniging; de Beproeving van het Voorweten van de Dood en de Smart en Pijn in het Hart

Het Lot volgde haar voorziene onveranderlijke weg.
De hoop en de verlangens van de mens maken de reizigers-wielen
Die het lichaam van zijn lotsbestemming dragen
En die zijn blinde wilskracht voeren naar een onbekend doel.
Zijn lot binnenin hem geeft vorm aan zijn daden en regels; 5
Het gezicht en aanzien ervan zijn reeds in hem geboren,
Zijn afkomst ligt in zijn ziel verborgen:
Hier schijnt Materie het lichamelijke leven te kneden
En de ziel volgt waar haar natuur haar brengt.
Natuur en Lot dwingen de keuze van zijn vrije wil. 10
Maar grotere geesten kunnen dit evenwicht doen keren
En de ziel maken tot de kunstenaar van haar lot.
Dit is de mystieke waarheid die onze onwetendheid verbergt:
Het noodlot is een doorgang voor onze ingeboren kracht,
Onze beproeving is de verborgen keuze van de geest, 15
Ananke is het besluit van ons eigen wezen.
Al was vervuld wat Savitri's hart,
Lieflijk gelijk een bloem en hard als adamant, hartstochtelijk en kalm,
Gekozen had en wat op de onverzettelijke weg van haar kracht
De langdurige kosmische kromme tot zijn uitkomst had gedwongen. 20
Nogmaals zat zij achter luide haastende hoeven;
Een spoed van gewapende eskadrons en een van verre gehoorde stem
Van strijdwegens droeg haar naar haar thuis.
Een terneergelegen aarde ontwaakte tot haar stilzwijgende muze,
Keek naar haar vanuit een onmetelijke loomheid op: 25
Heuvels golvend in een heldere waas, uitgestrekte landen
Die lui op hun gemak lagen onder de zomer-hemelen,
Landstreek na landstreek weids onder de zon,
Steden als chrysolieten in de ruime vuurzee
En gele, trage rivieren met leeuwe-manen 30
Leidden naar de smaragdgroene routes van de Shalwa grensgewesten,
Een gelukkige frontlijn voor ijzeren onmetelijkheden
En grimmige bergtoppen en titanische verlatenheden.
Opnieuw was de schone en lotsgebonden plaats nabij,
De grenzen stralend met de verrukking van de bossen 35

Where first she met the face of Satyavan
And he saw like one waking into a dream
Some timeless beauty and reality,
The moon-gold sweetness of heaven's earth-born child.
40 The past receded and the future neared:
Far now behind lay Madra's spacious halls,
The white carved pillars, the cool dim alcoves,
The tinged mosaic of the crystal floors,
The towered pavilions, the wind-rippled pools
45 And gardens humming with the murmur of bees,
Forgotten soon or a pale memory
The fountain's splash in the white stone-bound pool,
The thoughtful noontide's brooding solemn trance,
The colonnade's dream grey in the quiet eve,
50 The slow moonrise gliding in front of Night.
Left far behind were now the faces known,
The happy silken babble on laughter's lips
And the close-clinging clasp of intimate hands
And adoration's light in cherished eyes
55 Offered to the one sovereign of their life.
Nature's primaeval loneliness was here:
Here only was the voice of bird and beast,
The ascetic's exile in the dim-souled huge
Inhuman forest far from cheerful sound
60 Of man's blithe converse and his crowded days.
In a broad eve with one red eye of cloud,
Through a narrow opening, a green flowered cleft,
Out of the stare of sky and soil they came
Into a mighty home of emerald dusk.
65 There onward led by a faint brooding path
Which toiled through the shadow of enormous trunks
And under arches misers of sunshine,
They saw low thatched roofs of a hermitage
Huddled beneath a patch of azure hue
70 In a sunlit clearing that seemed the outbreak
Of a glad smile in the forest's monstrous heart,
A rude refuge of the thought and will of man
Watched by the crowding giants of the wood.
Arrived in that rough-hewn homestead they gave,
75 Questioning no more the strangeness of her fate,
Their pride and loved one to the great blind king,
A regal pillar of fallen mightiness
And the stately care-worn woman once a queen
Who now hoped nothing for herself from life,
80 But all things only hoped for her one child,
Calling on that single head from partial Fate

Waar zij voor het eerst het gezicht van Satyavan ontmoette
En hij als een die tot een droom ontwaakt
Een of andere tijdloze schoonheid en werkelijkheid zag,
De maan-gouden lieflijkheid van 's hemels aard-geboren kind.
Het verleden week terug en de toekomst naderde: 40
Ver weg lagen nu Madra's ruime zalen,
De witte bewerkte pilaren, de koele schemerige alkoven,
Het getinte mozaïek van de kristallen vloeren,
De opreizende paviljoenen, de wind-bewogen poelen
En tuinen zoemend met het gemurmel van bijen, 45
Weldra vergeten of een bleke herinnering
Het geklater van de fontein in de witte steen-omrande poel,
De mijmerende plechtige trance van het bedachtzame middaguur,
Het droom-grijs van de zuilenrij in de stille avond,
Het langzame opkomen van de maan als de Nacht valt. 50
Ver achtergelaten waren nu de bekende gezichten,
Het gelukkige zoetvleiende keuvelen op lippen van gelach
En de vastklampende greep van vertrouwde handen
En het licht van bewondering van liefhebbende ogen
Geschonken aan de enige die hun leven beheerste. 55
Hier was de oorspronkelijke eenzaamheid van de Natuur:
Hier was slechts de stem van vogel en dier, –
Het ballingschap van de asceet in het schemer-bezielde reusachtige
Onmenselijke woud, ver van het opgewekte geluid
Van het zorgeloze gesprek van de mens en zijn drukke dagen. 60
In een weidse avondstond met één rood oog van wolken,
Door een nauwe opening, een groen-bebloemde kloof,
Vanuit het uitzicht op hemel en land kwamen zij
In een machtig thuis van smaragdgroene schemering.
Daar verder geleid door een vaag mijmerend pad 65
Dat zwoegde onder de schaduw van enorme stammen
En onder bogen begerig naar zonneschijn,
Zagen zij lage rieten daken van een kluizenaarsverblijf
Samengedrongen onder een stukje azuurblauw
Op een zonverlichte open plek die het uitbarsten geleek 70
Van een blij glimlach in het monsterlijke hart van het bos,
Een eenvoudig toevluchtsoord voor de gedachte en wil van de mens
Gadegeslagen door de menigte van reuzen van het woud.
In die ruw-gehouden hoeve aangekomen gaven zij,
Zonder zich verder het vreemde van haar lot in twijfel te trekken, 75
Hun trots en hun beminde aan de grote blinde koning,
Een vorstelijke zuil van gevallen macht
En de waarachtige, door zorgen getekende vrouw, eens een koningin,
Die nu niets hoopte voor zichzelf van het leven,
Doch slechts alles hoopte voor haar enige kind 80
Die vroeg van dat ene hoofd van het partijdige Lot

All joy of earth, all heaven's beatitude.
Adoring wisdom and beauty like a young god's,
She saw him loved by heaven as by herself,
85 She rejoiced in his brightness and believed in his fate
And knew not of the evil drawing near.
Lingering some days upon the forest verge
Like men who lengthen out departure's pain,
Unwilling to separate sorrowful clinging hands,
90 Unwilling to see for the last time a face,
Heavy with the sorrow of a coming day
And wondering at the carelessness of Fate
Who breaks with idle hands her supreme works,
They parted from her with pain-fraught burdened hearts
95 As forced by inescapable fate we part
From one whom we shall never see again;
Driven by the singularity of her fate,
Helpless against the choice of Savitri's heart
They left her to her rapture and her doom
100 In the tremendous forest's savage charge.
All put behind her that was once her life,
All welcomed that henceforth was his and hers,
She abode with Satyavan in the wild woods:
Priceless she deemed her joy so close to death;
105 Apart with love she lived for love alone.
As if self-poised above the march of days,
Her immobile spirit watched the haste of Time,
A statue of passion and invincible force,
An absolutism of sweet imperious will,
110 A tranquillity and a violence of the gods
Indomitable and immutable.

At first to her beneath the sapphire heavens
The sylvan solitude was a gorgeous dream,
An altar of the summer's splendour and fire,
115 A sky-topped flower-hung palace of the gods
And all its scenes a smile on rapture's lips
And all its voices bards of happiness.
There was a chanting in the casual wind,
There was a glory in the least sunbeam;
120 Night was a chrysoprase on velvet cloth,
A nestling darkness or a moonlit deep;
Day was a purple pageant and a hymn,
A wave of the laughter of light from morn to eve.
His absence was a dream of memory,
125 His presence was the empire of a god.
A fusing of the joys of earth and heaven,

Om alle vreugde van de aarde, alle hemelse zaligheid.
Wijsheid en schoonheid bewonderend als van een jonge god,
Zag zij hem bemind door de hemel als door haarzelf,
Zij verheugde zich in zijn schranderheid en geloofde in zijn lot 85
En wist niets van het naderende kwaad.
Talmend voor enige dagen aan de rand van het bos
Als mensen die de pijn van het vertrek uitstellen,
Onwillig om van bedroefde vastklampende handen te scheiden,
Onwillig om voor de laatste maal een gezicht te zien, 90
Zwaarmoedig van de droefenis over een dag die komen gaat
En zich verwonderend over de zorgeloosheid van het Lot
Dat met ledige handen haar hoogste werken breekt,
Namen zij afscheid van haar met pijn-beladen bezwaard hart
Zoals door onafwendbaar lot gedwongen wij scheiden 95
Van een die wij nooit meer zullen zien;
Gedreven door het uitzonderlijke van haar lot,
Hulpeloos tegen de keuze van Savitri's hart
Lieten zij haar alleen met haar vervoering en haar noodlot
In de ongetemde last van het ontzaglijke woud. 100
Met alles achtergelaten wat eens haar leven was,
Alles verwelkomend wat van nu af aan het hare en het zijne was,
Verbleef zij met Satyavan in de wilde wouden:
Onschatbaar achtte zij haar vreugde zo dichtbij de dood;
Afgezonderd met liefde leefde zij voor liefde alleen. 105
Als zelf-zwevend boven de opmars der dagen,
Waakte haar bewegingsloze geest over de gehaastheid van de Tijd,
Een standbeeld van hartstocht en onoverwinnelijke kracht,
Een absolutisme van lieflijke gebiedende wil,
Een kalmte en een gewelddadigheid van de goden 110
Ontembaar en onveranderlijk.

Eerst was de bosrijke eenzaamheid
Onder de saffieren hemel voor haar een betoverende droom,
Een altaar van de pracht en het vuur van de zomer,
Een hemel-gekroond, bloem-getooid paleis van de goden 115
En elk landschap was een glimlach op de lippen van verrukking
En elke stem een dichter van geluk.
Er klonk een zingen in de wisselvallige wind,
Er was een glorie in de minste zonnestraal;
De nacht was een chrysopraas op een fluwelen doek, 120
Een beschutte duisternis of een maanverlichte diepte;
De dag was een purperen schouwspel en een hymne,
Een vloedgolf van de lach van licht van morgen tot avond.
Zijn afwezigheid was een droom van herinnering,
Zijn aanwezigheid was het keizerrijk van een god. 125
Het samengaan van de vreugdes van aarde en hemel,

- A tremulous blaze of nuptial rapture passed,
A rushing of two spirits to be one,
A burning of two bodies in one flame.
- 130 Opened were gates of unforgettable bliss:
Two lives were locked within an earthly heaven
And fate and grief fled from that fiery hour.
But soon now failed the summer's ardent breath
And throngs of blue-black clouds crept through the sky
- 135 And rain fled sobbing over the dripping leaves
And storm became the forest's titan voice.
Then listening to the thunder's fatal crash
And the fugitive pattering footsteps of the showers
And the long unsatisfied panting of the wind
- 140 And sorrow muttering in the sound-vexed night,
The grief of all the world came near to her.
Night's darkness seemed her future's ominous face.
The shadow of her lover's doom arose
And fear laid hands upon her mortal heart.
- 145 The moments swift and ruthless raced; alarmed
Her thoughts, her mind remembered Narad's date.
A trembling moved accountant of her riches,
She reckoned the insufficient days between:
A dire expectancy knocked at her breast;
- 150 Dreadful to her were the footsteps of the hours:
Grief came, a passionate stranger to her gate:
Banished when in his arms, out of her sleep
It rose at morn to look into her face.
Vainly she fled into abysses of bliss
- 155 From her pursuing foresight of the end.
The more she plunged into love that anguish grew;
Her deepest grief from sweetest gulfs arose.
Remembrance was a poignant pang, she felt
Each day a golden leaf torn cruelly out
- 160 From her too slender book of love and joy.
Thus swaying in strong gusts of happiness
And swimming in foreboding's sombre waves
And feeding sorrow and terror with her heart,
For now they sat among her bosom's guests
- 165 Or in her inner chamber paced apart,
Her eyes stared blind into the future's night.
Out of her separate self she looked and saw,
Moving amid the unconscious faces loved,
In mind a stranger though in heart so near,
- 170 The ignorant smiling world go happily by
Upon its way towards an unknown doom
And wondered at the careless lives of men.

Een trillende gloed van vergleden bruilofts-vervoering,
Een snellen van twee geesten om één te worden,
Een branden van twee lichamen in één vlam.
Geopend werden de poorten van onvergetelijke gelukzaligheid: 130
Twee levens waren verstrengeld in een aardse hemel
En lot en droefenis vluchtten voor dat onstuimige uur.
Doch spoedig faalde nu de vurige adem van de zomer
En een menigte van blauw-zwarte wolken kroop langs de hemel
En regen vluchtte pruilend over de druipende bladeren 135
En storm werd de titanische stem van het woud.
Toen, luisterend naar de noodlottige slag van de donder
En de vluchtige kletterende voetsporen van de regenbuien
En het langdurige ontevreden jagen van de wind
En verdriet dat mompelt in de door geluid geërgerde nacht, 140
Kwam de smart van heel de wereld haar nabij.
De nachtelijke duisternis leek het dreigende gezicht van haar toekomst.
De schaduw van het noodlot van haar beminde verrees
En angst legde zijn handen op haar sterfelijke hart.
De ogenblikken ijlden snel en meedogenloos voorbij; verontrust 145
Herinnerden haar gedachten, haar geest zich Narads datum.
Een siddering bewoog zich die rekenschap gaf van haar rijkdommen,
Zij telde de te weinige dagen ertussenin:
Een ijzingwekkende verwachting klopte in haar borst;
Vreselijk was voor haar de voetstap van de uren: 150
Smart kwam, een hartstochtelijke vreemdeling, aan haar poort:
Uitgebannen wanneer zij lag in zijn armen, verrees het uit haar slaap
's Morgens om te staren in haar gezicht.
Tevergeefs vluchtte zij in afgronden van gelukzaligheid
Weg van de vooruitwetendheid van het einde dat haar achtervolgde. 155
Hoe meer zij onderging in liefde hoe meer die angst groeide;
Haar diepste smart verrees uit de lieflijkste diepten.
Herinnering was een doordringende pijn, zij voelde
Elke dag als een gouden bladzij die wreed werd uitgerukt
Uit haar te dunne boek van liefde en vreugde. 160
Aldus heen en weer geslingerd door krachtige vlagen van geluk
En drijvend in sombere golven van voorgevoel
En verdriet en verschrikking voedend met haar smart, –
Want nu zaten zij tussen de gasten in haar boezem
Of ijsbeerden afgezonderd in haar inwendige kamer, – 165
Staarden haar ogen blind in de nacht van de toekomst.
Vanuit haar afzonderlijke zelf keek zij uit en zag,
Terwijl zij zich onder de onbewuste beminde gezichten bewoog,
In geest een vreemdeling ofschoon in hart zo nabij,
De onwetende glimlach van de wereld die gelukkig verder ging 170
Op haar weg naar een onbekend noodlot
En verwonderde zich over de zorgeloze levens der mensen.

As if in different worlds they walked, though close,
They confident of the returning sun,
175 They wrapped in little hourly hopes and tasks,
She in her dreadful knowledge was alone.
The rich and happy secrecy that once
Enshrined her as if in a silver bower
Apart in a bright nest of thoughts and dreams
180 Made room for tragic hours of solitude
And lonely grief that none could share or know,
A body seeing the end too soon of joy
And the fragile happiness of its mortal love.
Her quiet visage still and sweet and calm,
185 Her graceful daily acts were now a mask;
In vain she looked upon her depths to find
A ground of stillness and the spirit's peace.
Still veiled from her was the silent Being within
Who sees life's drama pass with unmoved eyes,
190 Supports the sorrow of the mind and heart
And bears in human breasts the world and fate.
A glimpse or flashes came, the Presence was hid.
Only her violent heart and passionate will
Were pushed in front to meet the immutable doom;
195 Defenceless, nude, bound to her human lot
They had no means to act, no way to save.
These she controlled, nothing was shown outside:
She was still to them the child they knew and loved;
The sorrowing woman they saw not within.
200 No change was in her beautiful motions seen:
A worshipped empress all once vied to serve,
She made herself the diligent serf of all,
Nor spared the labour of broom and jar and well,
Or close gentle tending or to heap the fire
205 Of altar and kitchen, no slight task allowed
To others that her woman's strength might do.
In all her acts a strange divinity shone:
Into a simplest movement she could bring
A oneness with earth's glowing robe of light,
210 A lifting up of common acts by love.
All-love was hers and its one heavenly cord
Bound all to all with her as golden tie.
But when her grief to the surface pressed too close,
These things, once gracious adjuncts of her joy,
215 Seemed meaningless to her, a gleaming shell,
Or were a round mechanical and void,
Her body's actions shared not by her will.
Always behind this strange divided life

Als in een andere wereld liepen zij, ofschoon dichtbij
 Verzekerd van de terugkerende zon,
 Hulden zij zich in kleine uurlijke hoop en taken, – 175
 Zij was met haar vreselijke wetenschap alleen.
 De kostbare en gelukkige verborgenheid die haar eens
 Omhulde als in een zilveren prieel
 Afgezonderd in een heldere toevlucht van gedachten en dromen
 Maakte plaats voor tragische uren van verlatenheid 180
 En eenzaam verdriet dat niemand kon delen of weten,
 Een lichaam dat te snel het einde ziet van vreugde
 En het breekbare geluk van zijn sterfelijke liefde.
 Haar vredige gezicht, stil en lieflijk en kalm,
 Haar bevallige dagelijkse handelingen waren nu een masker; 185
 Tevergeefs keek zij in haar diepten om een bodem van stilte
 En vrede van de geest te vinden.
 Nog steeds was voor haar het stilzwijgende Wezen binnenin verborgen
 Dat 's levens drama ziet voorbijgaan met onbewogen ogen,
 Dat een steun is voor het leed van verstand en hart 190
 En in menselijke borst wereld en lot draagt.
 Een glimp en flitsen kwamen, doch de Tegenwoordigheid was verborgen.
 Alleen haar opstandige hart en hartstochtelijke wilskracht
 Waren naar voren gedrongen om het onveranderlijke noodlot tegemoet te zien;
 Weerloos, naakt, gebonden aan haar menselijke lot 195
 Had zij geen middelen om te handelen, geen manier om zich te redden.
 Dit hield zij in bedwang, niets werd naar buiten toe getoond:
 Zij was nog steeds voor hen het kind dat zij kenden en beminden;
 De bedroefde vrouw binnenin zagen zij niet.
 In haar schone bewegingen was geen verandering te zien: 200
 Als een aanbeden keizerin die eenieder eens wedijverden te dienen,
 Maakte zij zichzelf tot de toegewijde slaaf van allen,
 Noch spaarde zij zich het werk van bezem en kruik en wel,
 Of zwijgzame zachtvaardige zorg of het aanmaken van het vuur
 Op het altaar en in de keuken, niet de minste taak liet zij over 205
 Aan anderen wat haar vrouwelijke kracht kon doen.
 Door al haar daden scheen een vreemde goddelijkheid:
 In het eenvoudigste gebaar kon zij brengen
 Een eenheid met het aardse stralende gewaad van licht,
 Een verheffen van normale daden door liefde. 210
 Haar was de Al-liefde en haar ene hemelse koord
 Verbond al met al, met haar als de gouden band.
 Maar wanneer haar smart te dicht naar de oppervlakte drong,
 Schenen deze dingen, eens de goedgunstige toevoegsels van haar vreugde,
 Haar betekenisloos toe, een glanzende omhulling, 215
 Of was een rondedans, mechanisch en leeg,
 Haar lichamelijke handelingen die niet werden gedeeld door haar wil.
 Altijd achter dit vreemd verdeelde leven

Her spirit like a sea of living fire
220 Possessed her lover and to his body clung,
One locked embrace to guard its threatened mate.
At night she woke through the slow silent hours
Brooding on the treasure of his bosom and face,
Hung o'er the sleep-bound beauty of his brow
225 Or laid her burning cheek upon his feet.
Waking at morn her lips endlessly clung to his,
Unwilling ever to separate again
Or lose that honeyed drain of lingering joy,
Unwilling to loose his body from her breast,
230 The warm inadequate signs that love must use.
Intolerant of the poverty of Time
Her passion catching at the fugitive hours
Willed the expense of centuries in one day
Of prodigal love and the surf of ecstasy;
235 Or else she strove even in mortal time
To build a little room for timelessness
By the deep union of two human lives,
Her soul secluded shut into his soul.
After all was given she demanded still;
240 Even by his strong embrace unsatisfied,
She longed to cry, "O tender Satyavan,
O lover of my soul, give more, give more
Of love while yet thou canst, to her thou lov'st.
Imprint thyself for every nerve to keep
245 That thrills to thee the message of my heart.
For soon we part and who shall know how long
Before the great wheel in its monstrous round
Restore us to each other and our love?"
Too well she loved to speak a fateful word
250 And lay her burden on his happy head;
She pressed the outsurging grief back into her breast
To dwell within silent, unhelped, alone.
But Satyavan sometimes half understood,
Or felt at least with the uncertain answer
255 Of our thought-blinded hearts the unuttered need,
The unplumbed abyss of her deep passionate want.
All of his speeding days that he could spare
From labour in the forest hewing wood
And hunting food in the wild sylvan glades
260 And service to his father's sightless life
He gave to her and helped to increase the hours
By the nearness of his presence and his clasp,
And lavish softness of heart-seeking words
And the close beating felt of heart on heart.

Nam haar geest als een zee van levend vuur
Bezit van haar minnaar en klampte zich aan zijn lichaam vast, 220
Één verstrengelde omarming om haar bedreigde metgezel te bewaken.
's Nachts lag zij wakker door de langzame stille uren
Mijmerend over het kostbare van zijn borst en zijn gezicht,
Hing boven de in slaap-verzonken schoonheid van zijn voorhoofd
Of legde haar gloeiende wang op zijn voeten. 225
's Morgens ontwakend, klampten haar lippen zich eindeloos aan de zijne,
Onwillig om ooit weer te worden gescheiden
Of om dit honing-drinken van talmende vreugde te verliezen,
Onwillig om zijn lichaam van haar borst los te maken,
De tedere ontoereikende tekens die liefde moet gebruiken. 230
Onverdraagzaam over de armoede van de Tijd
Verlangde haar hartstocht die de vluchtige uren aangreep
De opoffering van eeuwen in één dag
Van kwistige liefde en het branden van extase;
Of anders spande zij zich in om zelfs in sterfelijke tijd 235
Een kleine ruimte te bouwen van tijdloosheid
Door de diepe verbintenis van twee menselijke levens,
Haar ziel afgeschermd, weggeborgen in zijn ziel.
Nadat alles gegeven was verlangde zij nog meer;
Zelfs onbevredigd door zijn sterke omarming, 240
Snakte zij ernaar te roepen, "O liefhebbende Satyavan,
O minnaar van mijn ziel, geef meer, geef meer
Van liefde nu gij nog kunt, aan haar die gij bemint.
Prent uzelf in met elke zenuw om te bewaren
Wat voor u de boodschap overbrengt van mijn hart. 245
Want spoedig zullen wij scheiden en wie zal weten hoe lang,
Eer het grote wiel op zijn monsterlijke ronde
Ons zal terugbrengen tot elkaar en onze liefde?"
Te zeer beminde zij om een noodlottig woord te spreken
En haar last te leggen op zijn gelukkige hoofd; 250
Zij drong het opwellende verdriet terug in haar borst
Om te wonen binnenin, stil, ongeholpen, alleen.
Maar Satyavan begreep het soms, half,
Of voelde tenmiste met het onzekere antwoord
Van ons gedachte-blinde hart de onuitgesproken nood, 255
De ongepeilde afgrond van haar diepe hartstochtelijke gemis.
Elke snellende dag die hij kon vrijmaken
Van werk in het bos bij het kappen van hout
En het jagen van voedsel in de wilde bosrijke velden
En dienstbaarheid aan zijn vaders blinde leven, 260
Gaf hij aan haar en hij hielp de uren vermeerderen
Door zijn nabije aanwezigheid en omhelzing
En gulle tederheid van woorden waar het hart om vraagt
En het dichtbije kloppen gevoeld van hart op hart.

- 265 All was too little for her bottomless need.
If in his presence she forgot awhile,
Grief filled his absence with its aching touch;
She saw the desert of her coming days
Imaged in every solitary hour.
- 270 Although with a vain imaginary bliss
Of fiery union through death's door of escape
She dreamed of her body robed in funeral flame,
She knew she must not clutch that happiness
To die with him and follow, seizing his robe
- 275 Across our other countries, travellers glad
Into the sweet or terrible Beyond.
For those sad parents still would need her here
To help the empty remnant of their day.
Often it seemed to her the ages' pain
- 280 Had pressed their quintessence into her single woe,
Concentrating in her a tortured world.
Thus in the silent chamber of her soul
Cloistering her love to live with secret grief
She dwelt like a dumb priest with hidden gods
- 285 Unappeased by the wordless offering of her days,
Lifting to them her sorrow like frankincense,
Her life the altar, herself the sacrifice.
Yet ever they grew into each other more
Until it seemed no power could rend apart,
- 290 Since even the body's walls could not divide.
For when he wandered in the forest, oft
Her conscious spirit walked with him and knew
His actions as if in herself he moved;
He, less aware, thrilled with her from afar.
- 295 Always the stature of her passion grew;
Grief, fear became the food of mighty love.
Increased by its torment it filled the whole world;
It was all her life, became her whole earth and heaven.
Although life-born, an infant of the hours,
- 300 Immortal it walked unslayable as the gods:
Her spirit stretched measureless in strength divine,
An anvil for the blows of Fate and Time:
Or tired of sorrow's passionate luxury,
Grief's self became calm, dull-eyed, resolute,
- 305 Awaiting some issue of its fiery struggle,
Some deed in which it might for ever cease,
Victorious over itself and death and tears.
The year now paused upon the brink of change.
No more the storms sailed with stupendous wings
- 310 And thunder strode in wrath across the world,

Het was al te weinig voor haar bodemloze behoefte. Als zij in zijn aanwezigheid voor even kon vergeten, Dan vulde smart zijn afwezigheid met de pijnlijke aanraking; Zij zag de woestijn van haar toekomstige dagen Verbeeld in elk eenzaam uur.	265
Ofschoon het was met een vergeefse denkbeeldige gelukzaligheid Van vurige vereniging door de ontsnappings-poort van de dood Dat zij droomde dat haar lichaam was gekleed in begrafenis-vuur, Wist zij dat zij zich niet moest vastklampen aan dat geluk Om met hem te sterven en, zich vasthoudend aan zijn gewaad, te volgen Door onze andere landen, als blijde reizigers	270
Tot in het zoete of verschrikkelijke Verschiet. Want deze bedroefde ouders zouden haar hier nog steeds nodig hebben Om het lege overgeblevene van hun dag te helpen. Vaak leek het haar alsof de pijn van eeuwen Hun essentie in haar enkele ramspoed had geperst, In haar een gepijnigde wereld had samengebald.	275
Aldus woonde zij in de stille kamer van haar ziel Haar liefde afgezonderd om te leven met geheime droefenis Als een zwijgzame priester met verborgen goden Onverzoend door de woordloze opoffering van haar dagen, Hief zij haar verdriet naar hem op als wierook, Haar leven het altaar, zijzelf de offerande.	280
Toch groeiden zij steeds dichterbij elkaar Tot het leek dat geen macht hen uiteen kon drijven, Omdat zelfs de lichamelijke muren niet konden scheiden. Want terwijl hij zwierf door het bos, ging vaak Haar bewuste geest met hem mee en wist Wat hij deed alsof in haarzelf hij bewoog; Hij, minder bewust, huiverde met haar van ver.	285
Altijd groeide de statuur van haar hartstocht; Smart, angst werden het voedsel van een machtige liefde. Toegenomen door de kwelling vulde het de hele wereld; Het was heel haar leven, werd haar hele aarde en hemel. Ofschoon in het leven geboren, een kind van de uren, Wandelde het onverslaanbaar als de goden:	290
Haar geest strekte zich onmetelijk uit in goddelijke kracht, Een aambeeld voor de slagen van Lot en Tijd, Of moe van de hartstochtelijke luxe van droefenis, Werd het zelf van smart kalm, met matte ogen, resoluut, Wachtend op een of andere zending van haar vurige strijd, Een of andere daad waarin het voor altijd kon verdwijnen, Zegevierend over zichzelf en dood en tranen.	295
Nu wachtte het jaar op de rand van verandering. Niet langer dreven de stormen op ontzaglijke vleugels Of liep de donder in toorn over de wereld,	300
	305
	310

But still was heard a muttering in the sky
And rain dripped wearily through the mournful air
And grey slow-drifting clouds shut in the earth.
So her grief's heavy sky shut in her heart.
315 A still self hid behind but gave no light:
No voice came down from the forgotten heights;
Only in the privacy of its brooding pain
Her human heart spoke to the body's fate.

END OF CANTO ONE

Maar nog steeds werd een gerommel in de hemel gehoord
En regen drupte lusteloos door de sombere lucht
En grijze traag-drijvende wolken sloten de aarde in.
Aldus ingesloten was haar hart door de zware hemel van haar smart.
Een stil zelf verborg zich hierachter doch gaf geen licht:
Geen stem kwam omlaag van de vergeten toppen;
Slechts in de afzondering van haar broedende pijn
Sprak haar mensenhart tegen haar lichamelijke lot.

315

EINDE VAN CANTO EEN

Canto Two

The Parable of the Search for the Soul

- As in the vigilance of the sleepless night
Through the slow heavy-footed silent hours,
Repressing in her bosom its load of grief,
She sat staring at the dumb tread of Time
- 5 And the approach of ever-nearing Fate,
A summons from her being's summit came,
A sound, a call that broke the seals of Night.
Above her brows where will and knowledge meet
A mighty Voice invaded mortal space.
- 10 It seemed to come from inaccessible heights
And yet was intimate with all the world
And knew the meaning of the steps of Time
And saw eternal destiny's changeless scene
Filling the far prospect of the cosmic gaze.
- 15 As the Voice touched, her body became a stark
And rigid golden statue of motionless trance,
A stone of God lit by an amethyst soul.
Around her body's stillness all grew still:
Her heart listened to its slow measured beats,
- 20 Her mind renouncing thought heard and was mute:
"Why camest thou to this dumb deathbound earth,
This ignorant life beneath indifferent skies
Tied like a sacrifice on the altar of Time,
O spirit, O immortal energy,
- 25 If 'twas to nurse grief in a helpless heart
Or with hard tearless eyes await thy doom?
Arise, O soul, and vanquish Time and Death."
But Savitri's heart replied in the dim night:
"My strength is taken from me and given to Death.
- 30 Why should I lift my hands to the shut heavens
Or struggle with mute inevitable Fate
Or hope in vain to uplift an ignorant race
Who hug their lot and mock the saviour Light
And see in Mind wisdom's sole tabernacle,
- 35 In its harsh peak and its inconscient base
A rock of safety and an anchor of sleep?

Canto Twee

De Parabel van de Zoektocht naar de Ziel

Terwijl zij, in de waakzaamheid van de slapende nacht
Door de langzame zwaarvoetige stille uren,
In haar boezem bedwingend de last van smart,
Staarde naar de stilzwijgende tred van de Tijd
En de komst van het altijd naderende Lot, 5
Kwam er een oproep van het toppunt van haar wezen,
Een gerucht, een appèl dat de zegels van de Nacht verbrak.
Boven haar wenkbrauwen waar wilskracht en kennis samenkomen
Drong een machtige Stem de sterfelijke ruimte binnen.
Het leek te komen van onbereikbare hoogten 10
En was toch vertrouwd met heel de wereld
En kende de betekenis van de stappen des Tijds
En zag het onveranderlijke toneel van de eeuwige lotsbestemming
Dat het verre vooruitzicht van de kosmische blik vulde.
Terwijl de Stem haar trof werd haar lichaam 15
Een gouden standbeeld, grimmig en star, van bewegingsloze trance,
Een steen van God verlicht door een ziel van amethist.
Rondom de stilte van haar lichaam werd alles stil:
Haar hart luisterde naar haar langzame afgemeten slagen,
Haar verstand dat gedachte verwierp hoorde en zweeg; 20
“Waarom kwam gij naar deze domme doods-gerichte aarde,
Dit onwetende leven onder onverschillige hemelen
Als een brandoffer gebonden op het altaar van de Tijd,
O geest, O onsterfelijke energie,
Als het was om smart te voeden in een hulpeloos hart 25
Of om met verharde onbetrane ogen uw noodlot af te wachten?
Verrijs, O ziel, en overwin Tijd en Dood.”
Maar Savitri’s hart antwoordde in de schemerige nacht:
“Mijn kracht is mij ontnomen en gegeven aan de Dood,
Waarom zou ik mijn handen heffen naar de gesloten hemelen 30
Of strijden met het zwijgzame onafwendbare Lot
Of vergeefs hopen om een onwetend ras te verheffen
Dat zijn lot omhelst en het reddende Licht bespot
En in Verstand het enige tabernakel van wijsheid ziet,
In die ruwe bergtop en onbewuste grond 35
Een rots van veiligheid en een anker van slaap?

Is there a God whom any cry can move?
He sits in peace and leaves the mortal's strength
Impotent against his calm omnipotent Law
40 And Inconscience and the almighty hands of Death.
What need have I, what need has Satyavan
To avoid the black-meshed net, the dismal door,
Or call a mightier Light into life's closed room,
A greater Law into man's little world?
45 Why should I strive with earth's unyielding laws
Or stave off death's inevitable hour?
This surely is best to pactise with my fate
And follow close behind my lover's steps
And pass through night from twilight to the sun
50 Across the tenebrous river that divides
The adjoining parishes of earth and heaven.
Then could we lie inarmed breast upon breast,
Untroubled by thought, untroubled by our hearts,
Forgetting man and life and time and its hours,
55 Forgetting eternity's call, forgetting God."
The Voice replied: "Is this enough, O spirit?
And what shall thy soul say when it wakes and knows
The work was left undone for which it came?
Or is this all for thy being born on earth
60 Charged with a mandate from eternity,
A listener to the voices of the years,
A follower of the footprints of the gods,
To pass and leave unchanged the old dusty laws?
Shall there be no new tables, no new Word,
65 No greater light come down upon the earth
Delivering her from her unconsciousness,
Man's spirit from unalterable Fate?
Cam'st thou not down to open the doors of Fate,
The iron doors that seemed for ever closed,
70 And lead man to Truth's wide and golden road
That runs through finite things to eternity?
Is this then the report that I must make,
My head bowed with shame before the Eternal's seat,
His power he kindled in thy body has failed,
75 His labourer returns, her task undone?"
Then Savitri's heart fell mute, it spoke no word.
But holding back her troubled rebel heart,
Abrupt, erect and strong, calm like a hill,
Surmounting the seas of mortal ignorance,
80 Its peak immutable above mind's air,
A Power within her answered the still Voice:
"I am thy portion here charged with thy work,

Is er een God die door een smeekbede kan worden bewogen?
 Hij zetelt in vrede en laat de kracht van de sterfelijke
 Onmachtig tegen zijn kalme almachtige Wet
 En Onbewustheid en de alvermogende handen van de Dood. 40
 Welke behoefte heb ik, welke behoefte heeft Satyavan
 Om het zwarte gevlochten net te vermijden, de sombere deur,
 Of een machtiger Licht binnen te roepen in 's levens gesloten kamer,
 Een hogere Wet tot in de kleine wereld van de mens?
 Waarom zou ik strijden met de aardse onbuigzame wetten 45
 Of afwenden het onontkoombare uur van de dood?
 Dit is zeker het beste, om mij te verzoenen met mijn lot
 En de voetstappen van mijn beminde te volgen
 En te gaan door de nacht vanuit het schemerlicht naar de zon
 Over de droefgeestige rivier die de aangrenzende gebieden 50
 Van aarde en hemel scheidt.
 Dan konden wij in omarming liggen, borst op borst,
 Niet gestoord door gedachte, niet gestoord door ons hart,
 De mens vergetend en leven en tijd en zijn uren,
 Eeuwigheids roep vergetend, God vergetend.” 55
 De Stem antwoordde: “Is dit genoeg, O geest?
 En wat zal uw ziel zeggen wanneer zij ontwaakt en ziet
 Dat het werk ongedaan is waarvoor het was gekomen?
 Of is dit alles, voor uw wezen geboren op de aarde
 Belast met een opdracht uit de eeuwigheid, 60
 Een die luistert naar de stemmen der jaren,
 Een die volgt in de voetsporen van de goden,
 Om heen te gaan en de oude stoffige wetten onveranderd te laten?
 Zullen er geen nieuwe tafelen zijn, geen nieuw Woord,
 Zal er geen groter licht neerdalen op de aarde 65
 Die haar van haar onbewustheid bevrijdt,
 De geest van de mens verlost van het onveranderlijke Lot?
 Zijt gij niet omlaagekomen om de deuren van het Lot te openen,
 De ijzeren deuren die voor altijd gesloten leken,
 En de mens te wijzen naar Waarheids brede en gouden weg 70
 Die door eindige dingen leidt naar de eeuwigheid?
 Is dit dan het verslag dat ik moet maken,
 Mijn hoofd gebogen van schaamte voor de zetel van het Eeuwige, –
 Zijn macht door hem ontstoken in uw lichaam heeft gefaald,
 Zijn werker is weergekeerd, haar taak onvolbracht?” 75
 Toen viel Savitri's hart stil, het sprak geen woord.
 Maar terwijl zij haar verontruste, opstandige hart terughield,
 Kwam abrupt, recht op en sterk, kalm gelijk een heuvel,
 De zeeën overstijgend van sterfelijke onwetendheid,
 Zijn top onveranderlijk boven de sfeer van het mentale 80
 Een Macht binnenin haar en gaf antwoord aan de stille Stem:
 “Ik ben uw deel hier, belast met uw werk,

- As thou myself seated for ever above,
Speak to my depths, O great and deathless Voice,
85 Command, for I am here to do thy will.”
The Voice replied: “Remember why thou cam’st:
Find out thy soul, recover thy hid self,
In silence seek God’s meaning in thy depths,
Then mortal nature change to the divine.
90 Open God’s door, enter into his trance.
Cast Thought from thee, that nimble ape of Light:
In his tremendous hush stilling thy brain
His vast Truth wake within and know and see.
Cast from thee sense that veils thy spirit’s sight:
95 In the enormous emptiness of thy mind
Thou shalt see the Eternal’s body in the world,
Know him in every voice heard by thy soul,
In the world’s contacts meet his single touch;
All things shall fold thee into his embrace.
100 Conquer thy heart’s throbs, let thy heart beat in God:
Thy nature shall be the engine of his works,
Thy voice shall house the mightiness of his Word:
Then shalt thou harbour my force and conquer Death.”
Then Savitri by her doomed husband sat,
105 Still rigid in her golden motionless pose,
A statue of the fire of the inner sun.
In the black night the wrath of storm swept by,
The thunder crashed above her, the rain hissed,
Its million footsteps pattered on the roof.
110 Impassive mid the movement and the cry,
Witness of the thoughts of mind, the moods of life,
She looked into herself and sought for her soul.

- A dream disclosed to her the cosmic past,
The crypt-seed and the mystic origins,
115 The shadowy beginnings of world-fate:
A lamp of symbol lighting hidden truth
Imaged to her the world’s significance.
In the indeterminate formlessness of Self
Creation took its first mysterious steps,
120 It made the body’s shape a house of soul
And Matter learned to think and person grew;
She saw Space peopled with the seeds of life
And saw the human creature born in Time.
At first appeared a dim half-neutral tide
125 Of being emerging out of infinite Nought:
A consciousness looked at the inconscient Vast
And pleasure and pain stirred in the insensible Void.

Ikzelf gelijk gij voor altijd gezeteld boven,
 Spreek tot mijn diepten, O grootse en onsterfelijke Stem,
 Beveel, want ik ben hier om uw wil te doen.” 85
 De Stem antwoordde: “Onthoudt waarvoor gij kwam;
 Ontdek uw ziel, hervindt uw verborgen zelf,
 Zoek in stilte Gods betekenis in uw diepten,
 Verander dan de sterfelijke natuur in de goddelijke.
 Open Gods deur, ga binnen in zijn trance. 90
 Werp gedachte van u af, die behendige naäper van het Licht:
 Laat in zijn ontzaglijke stilzwijgen die uw brein verstilt
 Zijn onmetelijke Waarheid ontwaken binnenin en weet en zie.
 Werp gevoel van u af dat het zicht van uw geest versluiert:
 In de enorme leegte van uw mentale 95
 Zult gij het lichaam van het Eeuwige zien in de wereld,
 Hem kennen in elke stem gehoord door uw ziel,
 In de contacten met de wereld zijn enkele aanraking beantwoorden;
 Alle dingen zullen u plooiën in zijn omarming.
 Bedwing het kloppen van uw hart, laat uw hart slaan in God: 100
 Uw natuur zal de motor zijn van zijn werken,
 Uw stem zal de macht herbergen van zijn Woord:
 Dan zult gij mijn kracht huisvesten en de Dood overwinnen.”
 Toen zat Savitri bij haar gedoemde echtgenoot,
 Nog altijd onbeweeglijk in haar gouden onveranderlijke pose, 105
 Een standbeeld van het vuur van de innerlijke zon.
 In de zwarte nacht raasde de toorn van de storm voorbij,
 De donder kraakte boven haar, de regen siste,
 Haar miljoenen voetstappen kletterden op het dak.
 Onbewogen tussen de beweging en het gehuil 110
 Getuige van de gedachten van haar geest, de stemmingen van het leven,
 Keek zij in zichzelf en zocht naar haar ziel.

Een droom openbaarde aan haar het kosmische verleden,
 Het cryptische zaad en de mystieke oorsprong,
 De schaduwachtige herkomst van het wereld-lot: 115
 Een lantaarn als symbool die verborgen waarheid verlichtte
 Verbeelde voor haar de draagwijdte van de wereld.
 In de onbepaalde vormeloosheid van het Zelf
 Nam de schepping zijn eerste mysterieuze stappen,
 Het maakte van de lichaams-gedaante een huis voor de ziel 120
 En Materie leerde om te denken en de persoon groeide;
 Zij zag de Ruimte bevolkt met het levenszaad
 En zag het menselijk wezen geboren worden in de Tijd.
 Als eerste verscheen een schemerig half-onbestemd getij
 Van bestaan dat verrees uit het oneindige Niets: 125
 Een bewustzijn aanschouwde het onbewuste Onmetelijke
 En plezier en pijn roerden de gevoelloze Leegte.

- All was the deed of a blind World-Energy:
Unconscious of her own exploits she worked,
130 Shaping a universe out of the Inane.
In fragmentary beings she grew aware:
A chaos of little sensibilities
Gathered round a small ego's pin-point head;
In it a sentient creature found its poise,
135 It moved and lived a breathing, thinking whole.
On a dim ocean of subconscious life
A formless surface consciousness awoke:
A stream of thoughts and feelings came and went,
A foam of memories hardened and became
140 A bright crust of habitual sense and thought,
A seat of living personality
And recurrent habits mimicked permanence.
Mind nascent laboured out a mutable form,
It built a mobile house on shifting sands,
145 A floating isle upon a bottomless sea.
A conscious being was by this labour made;
It looked around it on its difficult field
In the green wonderful and perilous earth;
It hoped in a brief body to survive,
150 Relying on Matter's false eternity.
It felt a godhead in its fragile house;
It saw blue heavens, dreamed immortality.
A conscious soul in the Inconscient's world,
Hidden behind our thoughts and hopes and dreams,
155 An indifferent Master signing Nature's acts
Leaves the vicegerent mind a seeming king.
In his floating house upon the sea of Time
The regent sits at work and never rests:
He is a puppet of the dance of Time;
160 He is driven by the hours, the moment's call
Compels him with the thronging of life's need
And the babel of the voices of the world.
This mind no silence knows nor dreamless sleep,
In the incessant circling of its steps
165 Thoughts tread for ever through the listening brain;
It toils like a machine and cannot stop.
Into the body's many-storeyed rooms
Endless crowd down the dream-god's messages.
All is a hundred-toned murmur and babble and stir,
170 There is a tireless running to and fro,
A haste of movement and a ceaseless cry.
The hurried servant senses answer apace
To every knock upon the outer doors,

Alles was de daad van een blinde Wereld-Energie:
 Onbewust van haar eigen wapenfeiten werkte zij
 En schiep een universum uit de Nietsheid. 130
 In fragmentarische wezens werd zij bewust:
 Een chaos van kleine gevoeligheden
 Verzamelde zich rond de speldeknop van een nietig ego;
 Hierin vond een bewust schepsel zijn zelfvertrouwen,
 Het bewoog en leefde als een ademend, denkend geheel. 135
 Op een sombere oceaan van onderbewust leven
 Ontwaakte een vormeloos oppervlakkig bewustzijn:
 Een stroom van gedachten en gevoelens kwam en ging,
 Een schuim van herinneringen verharde zich en werd
 Een heldere korst van gewoonte-gevoel en -gedachte, 140
 Een zetel van levende persoonlijkheid
 En terugkerende aanwensels die bestendigheid nabootsten.
 Ontluikend werkte het mentale een wisselvallige vorm uit
 Het bouwde een onstandvastig huis op veranderlijke zandbanken,
 Een drijvend eiland op een bodemloze zee. 145
 Een bewust wezen was door dit zwoegen gemaakt;
 Het keek om zich heen naar zijn moeilijke arbeidsveld
 Op de groene, wondermooie en gevaarlijke aarde;
 Het hoopte te kunnen overleven in een kortstondig lichaam,
 Het vertrouwde op de bedrieglijke eeuwigheid van de Materie. 150
 Het voelde zich een godheid in zijn breekbare huis;
 Het zag blauwe hemelen, droomde van onsterfelijkheid.
 Een bewuste ziel in de wereld van het Onbewuste,
 Achter onze gedachten en hoop en dromen verborgen,
 Een onpartijdige Meester die de daden van de Natuur ondertekent 155
 Maakt van het plaatsvervangend verstand een schijnbare koning.
 In zijn drijvende huis op de zee van de Tijd
 Zit de regent en werkt en rust nooit.
 Hij is de marionet van de dans van de Tijd;
 Hij wordt gedreven door de uren, de roep van het moment 160
 Dwingt hem met de overstelpende behoefte van het leven
 En de spraakverwarring van de stemmen der wereld.
 Dit verstand kent geen stilte noch droomloze slaap,
 In de onophoudelijke kringlopen van zijn stappen
 Lopen gedachten voor altijd door het luisterende brein; 165
 Het zwoegt als een machine en kan niet stoppen.
 Tot in de kamers van het veel verdiepingen tellende lichaam
 Drommen eindeloos de boodschappen omlaag van de droom-god.
 Het is al een honderd-tonig gemompel en gebabbel en beroering,
 Er is een onvermoeibaar heen en weer gerèn, 170
 Een haastig bewegen en een voortdurend geschreeuw.
 De gehaaste gediensstige zintuigen antwoorden snel
 Op elke klopp aan de uiterlijke deuren,

- Bring in time's visitors, report each call,
175 Admit the thousand queries and the calls
And the messages of communicating minds
And the heavy business of unnumbered lives
And all the thousandfold commerce of the world.
Even in the tracts of sleep is scant repose;
180 He mocks life's steps in strange subconscious dreams,
He strays in a subtle realm of symbol scenes,
His night with thin-air visions and dim forms
He packs or peoples with slight drifting shapes
And only a moment spends in silent Self.
185 Adventuring into infinite mind-space
He unfolds his wings of thought in inner air,
Or travelling in imagination's car
Crosses the globe, journeys beneath the stars,
To subtle worlds takes his ethereal course,
190 Visits the Gods on Life's miraculous peaks,
Communicates with Heaven, tampers with Hell.
This is the little surface of man's life.
He is this and he is all the universe;
He scales the Unseen, his depths dare the Abyss;
195 A whole mysterious world is locked within.
Unknown to himself he lives a hidden king
Behind rich tapestries in great secret rooms;
An epicure of the spirit's unseen joys,
He lives on the sweet honey of solitude:
200 A nameless god in an unapproachable fane,
In the secret adytum of his inmost soul
He guards the being's covered mysteries
Beneath the threshold, behind shadowy gates
Or shut in vast cellars of unconscious sleep.
205 The immaculate Divine All-Wonderful
Casts into the argent purity of his soul
His splendour and his greatness and the light
Of self-creation in Time's infinity
As into a sublimely mirroring glass.
210 Man in the world's life works out the dreams of God.
But all is there, even God's opposites;
He is a little front of Nature's works,
A thinking outline of a cryptic Force.
All she reveals in him that is in her,
215 Her glories walk in him and her darknesses.
Man's house of life holds not the gods alone:
There are occult Shadows, there are tenebrous Powers,
Inhabitants of life's ominous nether rooms,
A shadowy world's stupendous denizens.

Laten de bezoekers van de tijd binnen, beantwoorden elke oproep Geven toe aan de duizend vragen en de signalen-	175
En berichten van communicerende geesten En het zwaarwichtige gedoe van talloze levens En 's werelds duizendvoudige handelsverkeer. Zelfs in de domeinen van slaap is nauwelijks rust;	
Hij spot met 's levens stappen in vreemde onderbewuste dromen, Hij doolt door een subtiel gebied van symbolische tafereelen. Zijn nacht met vluchtige droomverschijningen en duistere vormen Bevolkt hij of pakt hij vol met onbeduidende schimmige gedaanten En verblijft slechts een ogenblik in het stille Zelf.	180
Terwijl hij zich waagt in de oneindige ruimte van het mentale Slaat hij zijn vleugels van gedachte uit in innerlijke lucht Of reizend met de wagen van verbeelding	185
Zwerft hij over de globe, trekt verder onder de sterren, Naar subtiele werelden voert zijn etherische route, Bezoekt de Goden op de mirakuleuze toppen van het Leven, Onderhoudt zich met de Hemel, spant samen met de Hel.	190
Dit is de kleingeestige oppervlakkigheid van het menselijk leven. Hij is dit en hij is heel het universum; Hij is van de schaal van het Onzichtbare, zijn diepten zijn de Afgrond;	
Een complete mysterieuze wereld ligt opgesloten binnenin. Onbekend voor zichzelf leeft hij als een verborgen koning Achter kostbare wandtapijten in zijn geheime kamer; Als een epicurist van de onzichtbare geneugden van de geest, Leeft hij van de zoete honing van eenzaamheid:	195
Een naamloze god in een onbenaderbare tempel, In het geheime heilige der heilige van zijn innerlijkste ziel Bewaakt hij de overdekte mysteriën van zijn wezen Onder de drempel achter schimmige poorten Of opgesloten in onmetelijke kelders van bewusteloze slaap.	200
Het vlekkeloze Al-Wonderschone Goddelijke Giet in de zilveren zuiverheid van zijn ziel Zijn pracht en grootsheid en het licht Van zelf-schepping in de oneindigheid van de Tijd Als in een subliem spiegelend glas.	205
De mens in 's werelds leven werkt uit de droom van God. Maar alles is daar, zelfs Gods tegenpolen; Hij is een bescheiden voorkomen van de werken der Natuur, Een denkend silhouet van een cryptische Kracht.	210
Alles onthult zij in hem dat in haar is, Haar gloriën wandelen in hem en haar duisternissen. Het levenshuis van de mens bevat niet alleen de goden: Er zijn occulte Schaduwen, er zijn donkere Machten, De bewoners van 's levens onheilspellende lagere vertrekken, De ontzagwekkende ingeburgerden van een schimmige wereld.	215

- 220 A careless guardian of his nature's powers,
Man harbours dangerous forces in his house.
The Titan and the Fury and the Djinn
Lie bound in the subconscious's cavern pit
And the Beast grovels in his antre den:
- 225 Dire mutterings rise and murmur in their drowse.
Insurgent sometimes raises its huge head
A monstrous mystery lurking in life's deeps,
The mystery of dark and fallen worlds,
The dread visages of the adversary Kings.
- 230 The dreadful powers held down within his depths
Become his masters or his ministers;
Enormous they invade his bodily house,
Can act in his acts, infest his thought and life.
Inferno surges into the human air
- 235 And touches all with a perverting breath.
Grey forces like a thin miasma creep,
Stealing through chinks in his closed mansion's doors,
Discolouring the walls of upper mind
In which he lives his fair and specious life,
- 240 And leave behind a stench of sin and death:
Not only rise in him perverse drifts of thought
And formidable formless influences,
But there come presences and awful shapes:
Tremendous forms and faces mount dim steps
- 245 And stare at times into his living-rooms,
Or called up for a moment's passionate work
Lay a dire custom's claim upon his heart:
Aroused from sleep, they can be bound no more.
Afflicting the daylight and alarming night,
- 250 Invading at will his outer tenement,
The stark gloom's grisly dire inhabitants
Mounting into God's light all light perturb.
All they have touched or seen they make their own,
In Nature's basement lodge, mind's passages fill,
- 255 Disrupt thought's links and musing sequences,
Break through the soul's stillness with a noise and cry
Or they call the inhabitants of the abyss,
Invite the instincts to forbidden joys,
A laughter wake of dread demoniac mirth
- 260 And with nether riot and revel shake life's floor.
Impotent to quell his terrible prisoners,
Appalled the householder helpless sits above,
Taken from him his house is his no more.
He is bound and forced, a victim of the play,
- 265 Or, allured, joys in the mad and mighty din.

Als onachtzame bewaker van de machten van zijn natuur,-	220
Herbergt de mens gevaarlijke krachten in zijn huis.	
De Titaan en de Furie en de Djinn	
Liggen gebonden in de valkuil-spelonk van het onderbewuste	
En het Beest kruipt door zijn schuilplaats-grot:	
Een ijzingwekkend weeklagen stijgt op, kreunend in zijn sluimering.	225
Rebels verheft zich soms het reusachtige hoofd	
Van een monsterlijk mysterie dat zich verschuilt in 's levens diepten,	
Het mysterie van duistere en gevallen werelden,	
De vreselijke aanblik van de vijandige Koningen.	
De angstaanjagende machten, in bedwang gehouden in zijn diepten,	230
Worden zijn meester of zijn dienaren;	
Reusachtig dringen zij binnen in het huis van zijn lichaam,	
Zij kunnen handelen in zijn daden, zijn denken en leven teisteren.	
Inferno welt omhoog tot in de menselijke sfeer	
En raakt alles aan met een perverterende adem.	235
Naargeestige krachten kruipen als een bleek miasma,	
Op slinkse wijze door openingen in de gesloten deuren van zijn woning,	
Doen de muren verkleuren van zijn hogere verstand	
Waar hij zijn schone en misleidende leven leeft,	
En laten achter een stank van zonde en dood:	240
Niet alleen verrijzen in hem verdorven vlagen van gedachten	
En schrikbarende vormeloze invloeden,	
Maar er komen tegenwoordigheden en afschuwelijke gedaanten:	
Ontzagwekkende vormen en gezichten klimmen langs schemerige treden	
En staren nu en dan in de kamers waarin hij woont,	245
Of opgeroepen voor het hartstochtelijke werk van een moment	
Leggen zij de eis van een rampzalig gebruik op zijn hart:	
Eenmaal gewekt uit hun slaap, kunnen zij niet meer worden gebonden.	
Terwijl zij het daglicht aantasten en de nacht doen opschrikken,	
Naar willekeur binnendringend in zijn uiterlijke verblijf,	250
De griezelige sinistere bewoners van de grimmige duisternis	
Opklimmend in Gods licht doen alle licht verstoren.	
Alles wat zij aanraken of zien maken zij zich eigen,	
Huizend in de kelder van de Natuur, vullen zij de gangen van het verstand,	
Ontwrichten de verbindingen van het denken en de opeenvolging van mijmeringen,	255
Verbreken de stilte van de ziel met rumoer en kreten	
Of zij roepen de bewoners van de afgrond,	
Nodigen de instincten uit tot verboden vreugdes,	
Wekken een lach van angstaanjagende uitgelatenheid,	
En doen met oproer en pretmakerij schokken 's levens grond.	260
Onmachtig om zijn verschrikkelijke gevangenen te bedwingen,	
Zit boven ontsteld de hulpeloze huishouder,	
Zijn huis van hem ontnomen dat het zijne niet meer is.	
Hij is gebonden en gedwongen, een slachtoffer van het spel,	
Of verheugt zich, in verleiding gebracht, in het krankzinnige en geweldige kabaal.	265

- His nature's dangerous forces have arisen
And hold at will a rebel's holiday.
Aroused from the darkness where they crouched in the depths,
Prisoned from the sight, they can be held no more;
- 270 His nature's impulses are now his lords.
Once quelled or wearing specious names and vests
Infernal elements, demon powers are there.
Man's lower nature hides these awful guests.
Their vast contagion grips sometimes man's world.
- 275 An awful insurgence overpowers man's soul.
In house and house the huge uprising grows:
Hell's companies are loosed to do their work,
Into the earth-ways they break out from all doors,
Invade with blood-lust and the will to slay
- 280 And fill with horror and carnage God's fair world.
Death and his hunters stalk a victim earth;
The terrible Angel smites at every door:
An awful laughter mocks at the world's pain
And massacre and torture grin at Heaven:
- 285 All is the prey of the destroying force;
Creation rocks and tremble top and base.
This evil Nature housed in human hearts,
A foreign inhabitant, a dangerous guest:
The soul that harbours it it can dislodge,
- 290 Expel the householder, possess the house.
An opposite potency contradicting God,
A momentary Evil's almightiness
Has straddled the straight path of Nature's acts.
It imitates the Godhead it denies,
- 295 Puts on his figure and assumes his face.
A Manichean creator and destroyer,
This can abolish man, annul his world.
But there is a guardian power, there are Hands that save,
Calm eyes divine regard the human scene.
- 300 All the world's possibilities in man
Are waiting as the tree waits in its seed:
His past lives in him; it drives his future's pace;
His present's acts fashion his coming fate.
The unborn gods hide in his house of Life.
- 305 The daemons of the unknown overshadow his mind
Casting their dreams into live moulds of thought,
The moulds in which his mind builds out its world.
His mind creates around him its universe.
All that has been renews in him its birth;
- 310 All that can be is figured in his soul.

De gevaarlijke krachten van zijn natuur zijn opgestaan En vieren naar willekeur een muitend feest. Gewekt vanuit de duisternis waar zij kruipen in de diepten, Gevangen, weg uit het zicht, kunnen zij niet langer worden bedwongen; De impulsen van zijn natuur zijn nu zijn heersers.	270
Eens in toom gehouden of gekleed met misleidende namen en gewaden Zijn daar duivelse elementen, demonische machten. De lagere natuur van de mens herbergt deze verschrikkelijke gasten. Hun onmetelijke verderf houdt soms de mensenwereld in zijn greep. Een afschuwelijk oproer overweldigt de ziel van de mens.	275
In huis na huis breidt zich de reusachtige revolte uit: Helle-compagnieën worden losgelaten om hun werk te doen, Op de aardse wegen breken zij vanuit alle deuren uit, Zij vallen binnen belust op bloed en met de wil om te doden En vullen met verschrikking en slachting de schone wereld van God.	280
De dood en zijn jagers waren rond op een slachtoffer-aarde; De vreselijke Engel klopt aan elke deur: Een afschuwelijke lach drijft de spot met 's werelds pijn En bloedbad en marteling grijnzen naar de Hemel: Alles is ten prooi aan de vernietigende kracht;	285
De schepping schudt en beeft van hoog tot laag. Deze kwade Natuur schuilt in het mensenhart, Een vreemde bewoner, een gevaarlijke gast: Het kan de ziel die het onderdak verleent verdrijven, De huishouder verjagen, het huis in bezit nemen.	290
Een tegengestelde macht die God ontkent, Een kortstondige almacht van het Kwade Heeft het rechte pad verlegd van de bedrijven der Natuur. Het bootst de Godheid na die het ontkent, Neemt zijn gedaante aan en zijn gezicht.	295
Een Manicheïstische schepper en verdelger, Dit kan de mens vernietigen, zijn wereld omver werpen. Maar er is een behoedende macht, er zijn Handen die redden, Kalme goddelijke ogen slaan het menselijke toneel gade.	
De mogelijkheden van heel de wereld wachten in de mens Zoals de boom wacht in het zaad: Zijn verleden leeft in hem; het bepaalt de loop van zijn toekomst; Zijn daden van het heden scheppen zijn komende lot. De ongeboren goden verbergen zich in zijn Levenshuis.	300
De demonen van het onbekende overschaduwden zijn verstand Gieten hun dromen in levende vormen van gedachten, De gietvormen waarmee zijn verstand de wereld bouwt. Zijn verstand scheidt zijn universum rondom zich heen. Al wat is geweest hernieuwt in hem zijn geboorte;	305
Al wat kan zijn is verbeeld in zijn ziel.	310

Issuing in deeds it scores on the roads of the world,
Obscure to the interpreting reason's guess,
Lines of the secret purpose of the gods.
In strange directions runs the intricate plan;
315 Held back from human foresight is their end
And the far intention of some ordering Will
Or the order of life's arbitrary Chance
Finds out its settled poise and fated hour.
Our surface watched in vain by reason's gaze,
320 Invaded by the impromptus of the unseen,
Helpless records the accidents of Time,
The involuntary turns and leaps of life.
Only a little of us foresees its steps,
Only a little has will and purposed pace.
325 A vast subliminal is man's measureless part.
The dim subconscious is his cavern base.
Abolished vainly in the walks of Time
Our past lives still in our unconscious selves
And by the weight of its hidden influences
330 Is shaped our future's self-discovery.
Thus all is an inevitable chain
And yet a series seems of accidents.
The unremembering hours repeat the old acts,
Our dead past round our future's ankles clings
335 And drags back the new nature's glorious stride,
Or from its buried corpse old ghosts arise,
Old thoughts, old longings, dead passions live again,
Recur in sleep or move the waking man
To words that force the barrier of the lips,
340 To deeds that suddenly start and o'erleap
His head of reason and his guardian will.
An old self lurks in the new self we are;
Hardly we escape from what we once had been:
In the dim gleam of habit's passages,
345 In the subconscious's darkling corridors
All things are carried by the porter nerves
And nothing checked by subterranean mind,
Unstudied by the guardians of the doors
And passed by a blind instinctive memory,
350 The old gang dismissed, old cancelled passports serve.
Nothing is wholly dead that once had lived;
In dim tunnels of the world's being and in ours
The old rejected nature still survives;
The corpses of its slain thoughts raise their heads
355 And visit mind's nocturnal walks in sleep,
Its stifled impulses breathe and move and rise;

Uitmondend in daden trekt het over de wegen der wereld,
 Duister voor het vermoeden van de verklarende rede,
 Lijnen van de geheime bedoelingen der goden.
 In vreemde richtingen loopt het ingewikkelde plan;
 Hun einde is voor de menselijke vooruitziendheid weerhouden- 315
 En de verre bedoeling van een of andere bevelende Wil
 Of de orde van 's levens willekeurige Kans
 Vindt het ingestelde evenwicht en het noodlottige uur.
 Onze oppervlakte, tevergeefs gadegeslagen door de blik van de rede,
 Gegrepen door de impromptu's van het onzichtbare, 320
 Registreert hulpeloos de toevalligheden van de Tijd,
 De onwillekeurige wendingen en sprongen van het leven.
 Slechts weinigen van ons voorzien hun stappen,
 Slechts weinigen hebben de wilskracht en de doelbewuste tred.
 Een onmetelijke onderbewustheid is 's wezens grenzeloze deel. 325
 Het duistere onderbewuste is zijn spelonkachtige fundament.
 Tevergeefs teniet gedaan in de wandelgangen van de Tijd
 Leeft ons verleden nog steeds in ons onbewuste zelf
 En door het gewicht van deze verborgen invloeden
 Krijgt de zelfontdekking van onze toekomst vorm. 330
 Zo is alles een onontkoombare keten
 En lijkt toch een reeks van toevalligheden te zijn.
 De vergeetachtige uren herhalen de vroegere daden,
 Ons dode verleden is geketend aan onze enkels van de toekomst
 En houdt tegen de glorieuze stap vooruit, 335
 Of vanuit het begraven lijk verrijzen oude schimmen,
 Vroegere gedachten, vroegere verlangens, dode hartstochten herleven,
 Keren terug in slaap of bewegen de wakende mens
 Tot woorden die de barrière van zijn lippen verbreken,
 Tot daden die plotseling opkomen en verder rijken 340
 Dan zijn hoofd van de rede en zijn waakzame wil.
 Een vroeger zelf verschuilt zich in het nieuwe zelf dat wij zijn;
 Amper ontkomen wij aan wat wij eens zijn geweest:
 In het schemerige schijnsel op de wegen van gewoonte,
 In de verduisterende gangen van het onbewuste 345
 Worden alle dingen overgebracht door de bode van de zenuwen
 En wordt niets tegengehouden door het onderaardse verstand,
 Ononderzocht door de wachters bij de deuren
 En doorgegeven door een blind en instinctief geheugen,
 Met de oude boevenbende ontslagen, doen verlopen paspoorten dienst. 350
 Niets is helemaal dood dat eens heeft geleefd;
 In schemerige tunnels van 's werelds wezen en in ons
 Overleeft de vroegere verworpen natuur nog steeds;
 De lijken van zijn verdelgde gedachten verheffen het hoofd
 En bezoeken verstands nachtelijke wandelgangen van de slaap, 355
 De verstikte impulsen ademen en bewegen en verrijzen;

All keeps a phantom immortality.
Irresistible are Nature's sequences:
The seeds of sins renounced sprout from hid soil;
360 The evil cast from our hearts once more we face;
Our dead selves come to slay our living soul.
A portion of us lives in present Time,
A secret mass in dim inconscience gropes;
Out of the inconscient and subliminal
365 Arisen, we live in mind's uncertain light
And strive to know and master a dubious world
Whose purpose and meaning are hidden from our sight.
Above us dwells a superconscient God
Hidden in the mystery of his own light:
370 Around us is a vast of ignorance
Lit by the uncertain ray of human mind,
Below us sleeps the Inconscient dark and mute.
 But this is only Matter's first self-view,
 A scale and series in the Ignorance.
375 This is not all we are or all our world.
Our greater self of knowledge waits for us,
A supreme light in the truth-conscious Vast:
It sees from summits beyond thinking mind,
It moves in a splendid air transcending life.
380 It shall descend and make earth's life divine.
Truth made the world, not a blind Nature-Force.
For here are not our large diviner heights;
Our summits in the superconscient's blaze
Are glorious with the very face of God:
385 There is our aspect of eternity,
There is the figure of the god we are,
His young unaging look on deathless things,
His joy in our escape from death and Time,
His immortality and light and bliss.
390 Our larger being sits behind cryptic walls:
There are greatneses hidden in our unseen parts
That wait their hour to step into life's front:
We feel an aid from deep indwelling Gods;
One speaks within, Light comes to us from above.
395 Our soul from its mysterious chamber acts;
Its influence pressing on our heart and mind
Pushes them to exceed their mortal selves.
It seeks for Good and Beauty and for God;
We see beyond self's walls our limitless self,
400 We gaze through our world's glass at half-seen vasts,
We hunt for the Truth behind apparent things.
Our inner Mind dwells in a larger light,

Alles behoudt een spookachtige onsterfelijkheid.
 Onweerstaanbaar zijn de opeenvolgingen van de Natuur:
 Het zaad van verworpen zonden ontspruit op verborgen grond;
 Wij staan opnieuw tegenover het kwaad dat werd geworpen uit ons hart; 360
 Ons dode zelf komt om onze levende ziel te doden.
 Een deel van ons leeft in de Tijd van nu,
 Een verborgen groter deel tast rond in duistere onbewustheid;
 Uit het onbewuste en onderbewuste verzezen
 Leven wij in het onzekere licht van het verstand 365
 En trachten te kennen en een onbetrouwbare wereld de baas te worden
 Waarvan bedoeling en betekenis voor ons zicht verborgen zijn.
 Boven ons woont een bovenbewuste God
 Verborgen in het mysterie van zijn eigen licht:
 Rondom ons heen bevindt zich een onwetende onmetelijkheid 370
 Verlicht door de onzekere stralen van het menselijk verstand,
 Beneden ons slaapt het Onbewuste donker en zwijgend.
 Doch dit is slechts het eerste zelf-inzicht van de Materie,
 Een schaal en opeenvolging in de Onwetendheid.
 Dit is niet heel de wereld of alles wat wij zijn. 375
 Ons grotere zelf van kennis wacht op ons,
 Een opperste licht in de waarheids-bewuste Onmetelijkheid:
 Het ziet vanaf toppen voorbij het denkende verstand,
 Het beweegt in een luisterrijke sfeer die het leven overstijgt.
 Het zal neerdalen en het aardse leven doen vergoddelijken. 380
 De Waarheid heeft de wereld gemaakt, niet een blinde Natuur-Kracht.
 Want hier zijn niet onze ruimere goddelijke hoogten;
 Onze toppen in de vuurzee van het bovenbewuste
 Zijn glorieus met het aangezicht van God zelf:
 Daar is onze aanblik van het eeuwige, 385
 Daar bevindt zich de gedaante van de god die wij zijn,
 Zijn jonge onverouderende kijk op onsterfelijke dingen,
 Zijn vreugde in onze ontsnapping aan dood en Tijd,
 Zijn onsterfelijkheid en licht en gelukzaligheid.
 Ons grotere wezen woont achter geheimzinnige muren: 390
 Er zijn grootsheden verborgen in onze ongeziene delen
 Die wachten op het uur dat zij zullen treden op 's levens voorgrond:
 Wij voelen een hulp van diep binnenin wonende Goden;
 Een spreekt er van binnenuit, Licht komt naar ons toe van boven.
 Onze ziel handelt vanuit zijn mystieke kamer; 395
 Haar invloed die ons hart en verstand aanspoort
 Drijft hen om hun sterfelijke zelf te overstijgen.
 Zij zoekt naar Goed en Schoonheid en naar God;
 Wij zien voorbij de muren van het zelf ons grenzeloze zelf,
 Wij staren door onze spiegel van de wereld naar half-zichtbare onmetelijkheden, 400
 Wij zijn op jacht naar de Waarheid achter klaarlijkkelijke dingen.
 Ons innerlijke Verstand verblijft in een ruimer licht,

Its brightness looks at us through hidden doors;
Our members luminous grow and Wisdom's face
405 Appears in the doorway of the mystic ward:
When she enters into our house of outward sense,
Then we look up and see, above, her sun.
A mighty life-self with its inner powers
Supports the dwarfish modicum we call life;
410 It can graft upon our crawl two puissant wings.
Our body's subtle self is throned within
In its viewless palace of veridical dreams
That are bright shadows of the thoughts of God.
In the prone obscure beginnings of the race
415 The human grew in the bowed apelike man.
He stood erect, a godlike form and force,
And a soul's thoughts looked out from earth-born eyes;
Man stood erect, he wore the thinker's brow:
He looked at heaven and saw his comrade stars;
420 A vision came of beauty and greater birth
Slowly emerging from the heart's chapel of light
And moved in a white lucent air of dreams.
He saw his being's unrealised vastnesses,
He aspired and housed the nascent demigod.
425 Out of the dim recesses of the self
The occult seeker into the open came:
He heard the far and touched the intangible,
He gazed into the future and the unseen;
He used the powers earth-instruments cannot use,
430 A pastime made of the impossible;
He caught up fragments of the Omniscient's thought,
He scattered formulas of omnipotence.
Thus man in his little house made of earth's dust
Grew towards an unseen heaven of thought and dream
435 Looking into the vast vistas of his mind
On a small globe dotting infinity.
At last climbing a long and narrow stair
He stood alone on the high roof of things
And saw the light of a spiritual sun.
440 Aspiring he transcends his earthly self;
He stands in the largeness of his soul new-born,
Redeemed from encirclement by mortal things
And moves in a pure free spiritual realm
As in the rare breath of a stratosphere;
445 A last end of far lines of divinity,
He mounts by a frail thread to his high source;
He reaches his fount of immortality,
He calls the Godhead into his mortal life.

Deze helderheid beziet ons door verborgen deuren;
 Onze ledematen worden lichtgevend en het gezicht van Wijsheid
 Verschijnt in de deuropening van de mystieke binnenplaats: 405
 Wanneer zij ons huis betreedt van uiterlijke waarneming,
 Dan kijken wij omhoog en zien, boven, haar zon.
 Een machtig levens-zelf met zijn innerlijke machten
 Ondersteunt het dwergachtige kleine iets dat wij leven noemen;
 Het kan enten op ons gekruip twee krachtige vleugels. 410
 Het subtiele zelf van ons lichaam heeft zijn troon binnenin
 In zijn onzichtbare paleis van waarachtige dromen
 Die heldere schaduwen zijn van de gedachten van God.
 Bij het vatbare duistere begin van het ras
 Groeide het wezen tot de gebogen aapachtige mens. 415
 Hij stond rechtop, een godgelijke vorm en kracht,
 En de gedachten van een ziel keken vanuit aard-geboren ogen;
 De mens stond rechtop, hij droeg het voorhoofd van een denker:
 Hij keek naar de hemel en zag zijn kameraadschappelijke sterren;
 Er kwam een visioen van schoonheid en een grotere geboorte 420
 Dat langzaam verrees uit de kapel van licht in het hart
 En bewoog zich in een witte heldere sfeer van dromen.
 Hij zag de onverwerkelykte onmetelikheden van zijn wezen,
 Hij aspireerde en herbergde de ontluikende halfgod.
 Vanuit de schemerige uithoeken van het zelf 425
 Trad de occulte zoeker naar buiten:
 Hij hoorde het verre en raakte aan het ontastbare,
 Hij staarde in de toekomst en het ongeziene;
 Hij gebruikte de machten die de aardse instrumenten niet kunnen gebruiken,
 Een tijdverdrijf van het onmogelijke; 430
 Hij ving fragmenten op van de gedachte van het Alwetende,
 Hij strooide met formules van almachtigheid.
 Aldus groeide de mens in zijn eigen huis gemaakt van aardse stof
 Naar een onzichtbare hemel van gedachte en droom
 Terwijl hij keek in de onmetelijke vergezichten van zijn geest 435
 Op een kleine wereldbol die een punt is in de oneindigheid.
 Ten lange leste, klimmend op een lange en smalle ladder
 Stond hij alleen op het hoge dak der dingen
 En zag het licht van een spirituele zon.
 Aspirerend overstijgt hij zijn aardse zelf; 440
 Hij staat in de uitgestrektheid van zijn nieuwgeboren ziel,
 Herwonnen van omsingeld zijn door sterfelijke dingen
 En beweegt in een zuiver en vrij spiritueel domein
 Als in de zeldzame adem van een stratosfeer;
 Als een laatste einde van verre lijnen van goddelijkheid, 445
 Klimt hij langs een tere draad omhoog naar zijn verheven bron;
 Hij bereikt zijn oorsprong van onsterfelijkeid,
 Hij reept de Godheid binnen in zijn sterfelijke leven.

All this the spirit concealed had done in her:
450 A portion of the mighty Mother came
Into her as into its own human part:
Amid the cosmic workings of the Gods
It marked her the centre of a wide-drawn scheme,
Dreamed in the passion of her far-seeing spirit
455 To mould humanity into God's own shape
And lead this great blind struggling world to light
Or a new world discover or create.
Earth must transform herself and equal Heaven
Or Heaven descend into earth's mortal state.
460 But for such vast spiritual change to be,
Out of the mystic cavern in man's heart
The heavenly Psyche must put off her veil
And step into common nature's crowded rooms
And stand uncovered in that nature's front
465 And rule its thoughts and fill the body and life.
Obedient to a high command she sat:
Time, life and death were passing incidents
Obstructing with their transient view her sight,
Her sight that must break through and liberate the god
470 Imprisoned in the visionless mortal man.
The inferior nature born into ignorance
Still took too large a place, it veiled her self
And must be pushed aside to find her soul.

END OF CANTO TWO

Al dit had de verborgen geest in haar gedaan:
 Een deel van de machtige Moeder 450
 Kwam in haar als in haar eigen menselijke deel:
 Tussen de kosmische werkingen van de Goden
 Kenmerkte het haar als het middelpunt van een veelomvattend plan,
 Gedroomd in de passie van haar vèr-ziende geest
 Om de mensheid te vormen naar Gods eigen gedaante 455
 En deze grote blinde worstelende wereld te leiden naar het licht
 Of om een nieuwe wereld te ontdekken of te scheppen.
 De aarde moet zichzelf herscheppen om gelijk te worden aan de Hemel
 Ofwel de Hemel moet neerdalen naar de sterfelijke staat van de aarde.
 Maar om een dergelijke onmetelijke spirituele verandering te laten gebeuren 460
 Moet vanuit de mystieke spelonk in het hart van de mens
 De hemelse Psyche haar sluier afdoen
 En komen in de overvolle kamers van de gewone natuur
 En ononthuld staan op de voorgrond van die natuur
 En zijn gedachten beheersen en lichaam en leven vullen. 465
 Gehoorzaam aan een hoog bevel zat zij:
 Tijd, leven en dood waren voorbijgaande gebeurtenissen
 Die haar uitzicht met hun kortstondige blik belemmerden,
 Haar zicht dat moet doorbreken en de godheid bevrijden
 Die gevangen is in de blinde sterfelijke mens. 470
 De inferieure natuur geboren in onwetendheid
 Nam nog steeds een te grote ruimte in beslag, het versluisde haar zelf
 En moet worden opzij gezet om haar ziel te vinden.

EINDE VAN CANTO TWEE

Canto Three

The Entry into the Inner Countries

- At first out of the busy hum of mind
As if from a loud thronged market into a cave
By an inward moment's magic she had come.
A stark hushed emptiness became her self:
- 5 Her mind unvisited by the voice of thought
Stared at a void deep's dumb infinity.
Her heights receded, her depths behind her closed;
All fled away from her and left her blank.
But when she came back to her self of thought,
- 10 Once more she was a human thing on earth,
A lump of Matter, a house of closed sight,
A mind compelled to think out ignorance,
A life-force pressed into a camp of works
And the material world her limiting field.
- 15 Amazed like one unknowing she sought her way
Out of the tangle of man's ignorant past
That took the surface person for the soul.
Then a Voice spoke that dwelt on secret heights:
"For man thou seekst, not for thyself alone.
- 20 Only if God assumes the human mind
And puts on mortal ignorance for his cloak
And makes himself the Dwarf with triple stride,
Can he help man to grow into the God.
As man disguised the cosmic Greatness works
- 25 And finds the mystic inaccessible gate
And opens the Immortal's golden door.
Man, human, follows in God's human steps.
Accepting his darkness thou must bring to him light,
Accepting his sorrow thou must bring to him bliss.
- 30 In Matter's body find thy heaven-born soul."
Then Savitri surged out of her body's wall
And stood a little span outside herself
And looked into her subtle being's depths
And in its heart as in a lotus-bud
- 35 Divined her secret and mysterious soul.
At the dim portal of the inner life

Canto Drie

Het Binnengaan in de Innerlijke Landen

Eerst, door de magie van een innerlijk ogenblik,
Was zij gekomen uit het drukke gegons van het verstand
Als uit een luidruchtige overvolle markt in een grot.
Een grimmige, verstilde leegheid werd haar zelf:
Haar geest, onbezocht door de stem van de gedachten, 5
Staarde in de verstomde oneindigheid van een lege afgrond.
Haar hoogten weken terug, haar diepten sloten zich achter haar;
Alles vluchtte van haar weg en liet haar leeg.
Maar toen zij tot haar zelf van gedachten terugkwam,
Was zij opnieuw een menselijk schepsel op aarde, 10
Een klompje Materie, een huis van beperkt zicht,
Een verstand genoodzaakt te denken uit onwetendheid,
Een levenskracht gedwongen in een werkkamp
Met de materiële wereld als haar beperkende veld.
Verbaasd als iemand die niet weet zocht zij haar weg 15
Uit de wirwar van 's mensen onwetende verleden
Dat de oppervlakkige persoon hield voor de ziel.
Toen sprak een stem die woonde op verborgen hoogten:
“Voor de mens zoekt gij, niet voor uzelf alleen.
Slechts wanneer God een menselijk gezicht aanneemt 20
En sterfelijke onwetendheid aandoet als een mantel
En van zichzelf maakt de Dwerg met de drievoudige schrede
Kan hij de mens helpen om te groeien naar de God.
Als mens vermomd werkt de kosmische Grootseheid
En vindt de mystieke ontoegankelijke poort 25
En opent de gouden deur van de Onsterfelijke.
De menselijke mens volgt in de menselijke voetsporen van God.
Door de duisternis te aanvaarden moet gij hem licht brengen,
Door zijn smart te aanvaarden moet gij hem gelukzaligheid brengen.
Vindt in het Stoffelijke lichaam uw hemel-geboren ziel.” 30
Toen trad Savitri uit haar lichamelijke muren
En stond op een kleine afstand buiten haarzelf
En keek in de diepten van haar subtiële wezen
En werd in het hart als in een lotus-knop gewaar
Haar geheime en mysterieuze ziel. 35
Aan het schemerige portaal van het innerlijke leven

- That bars out from our depths the body's mind
And all that lives but by the body's breath,
She knocked and pressed against the ebony gate.
40 The living portal groaned with sullen hinge:
Heavily reluctant it complained inert
Against the tyranny of the spirit's touch.
A formidable voice cried from within:
"Back, creature of earth, lest tortured and torn thou die."
45 A dreadful murmur rose like a dim sea;
The Serpent of the threshold hissing rose,
A fatal guardian hood with monstrous coils,
The hounds of darkness growled with jaws agape,
And trolls and gnomes and goblins scowled and stared
50 And wild beast roarings thrilled the blood with fear
And menace muttered in a dangerous tongue.
Unshaken her will pressed on the rigid bars:
The gate swung wide with a protesting jar,
The opponent Powers withdrew their dreadful guard;
55 Her being entered into the inner worlds.
In a narrow passage, the subconscious's gate,
She breathed with difficulty and pain and strove
To find the inner self concealed in sense.
Into a dense of subtle Matter packed,
60 A cavity filled with a blind mass of power,
An opposition of misleading gleams,
A heavy barrier of unseeing sight,
She forced her way through body to the soul.
Across a perilous border line she passed
65 Where Life dips into the subconscious dusk
Or struggles from Matter into chaos of mind,
Aswarm with elemental entities
And fluttering shapes of vague half-bodied thought
And crude beginnings of incontinent force.
70 At first a difficult narrowness was there,
A press of uncertain powers and drifting wills;
For all was there but nothing in its place.
At times an opening came, a door was forced;
She crossed through spaces of a secret self
75 And trod in passages of inner Time.
At last she broke into a form of things,
A start of finiteness, a world of sense:
But all was still confused, nothing self-found.
Soul was not there but only cries of life.
80 A thronged and clamorous air environed her.
A horde of sounds defied significance,
A dissonant clash of cries and contrary calls;

Dat onze diepten vergrendelt voor het lichamelijke verstand
 En al wat slechts leeft door de lichamelijke adem,
 Klopte zij en duwde tegen de zwarte deur.
 De levende poort kreunde met weerspanninge scharnieren: 40
 Zwaar en onwillig klaagde het log
 Tegen de tirannie van de aanraking van de geest.
 Een ontzagwekkende stem riep van binnenin uit:
 “Terug, schepsel van de aarde, als gij niet gefolterd en verscheurd wilt sterven.”
 Een ontzettend geweeklaag steeg op als een duistere zee; 45
 De Slang op de drempel verrees en siste,
 Een dodelijk schild van waakzaamheid met monsterlijke kronkelingen,
 De honden van de duisternis gromden met wijdopen muil
 En trollen en gnomen en kwelgeesten fronsten en staarden
 En het gebrul van wilde beesten deed het bloed huiveren van angst 50
 En dreiging mompelde in een gevaarlijke taal.
 Niet van haar stuk gebracht duwde haar wil tegen de onbuigzame spijlen:
 De poort zwaaide wijd open met een protesterend geknars,
 De tegenwerkende Machten trokken hun vreselijke wachters terug;
 Haar wezen betrad de innerlijke werelden. 55
 In een nauwe doorgang, de poort naar het onderbewuste,
 Ademde zij met moeite en pijn en trachtte
 Het innerlijke zelf te vinden dat in waarneming verborgen ligt.
 In een dichtheid van subtiele Materie samengepakt,
 Een holte gevuld met een blinde massa van macht, 60
 Een tegenstand van misleidende schijnsels,
 Een zware barrière van niet-ziend zicht,
 Baande zij haar weg door het lichaam naar de ziel.
 Een levensgevaarlijke grenslijn kruiste zij
 Waar het Leven een duik neemt in de onderbewuste schemering 65
 Of zich vanuit de Materie omhoog worstelt in de chaos van het verstand,
 Wemelend van primitieve entiteiten
 En flakkerende gedaanten van vage half-belichaamde gedachten
 En een ruw begin van onbeheerste kracht.
 Allereerst was daar een drukkende benauwdheid, 70
 Een aandrang van onzekere machten en dwalende wilskracht;
 Want alles was daar maar niets was op zijn plaats.
 Zo nu en dan kwam er een opening, een deur werd geforceerd;
 Zij doorkruiste ruimen van een verborgen zelf
 En wandelde door gangen in inwendige Tijd. 75
 Uiteindelijk brak zij door tot in een vorm van dingen,
 Een aanvang van eindigheid, een wereld van waarneming:
 Doch alles was nog steeds verward, niets was zelf-gevonden.
 De ziel was daar niet doch slechts levenskreten.
 Een overvolle en lawaaierige wereld omringde haar. 80
 Een zwerm van geluiden tartte betekenis,
 Een dissonante botsing van kreten en tegenstrijdig geroep;

- A mob of visions broke across the sight,
A jostled sequence lacking sense and suite,
85 Feelings pushed through a packed and burdened heart,
Each forced its separate inconsequent way
But cared for nothing but its ego's drive.
A rally without key of common will,
Thought stared at thought and pulled at the taut brain
90 As if to pluck the reason from its seat
And cast its corpse into life's wayside drain;
So might forgotten lie in Nature's mud
Abandoned the slain sentinel of the soul.
So could life's power shake from it mind's rule,
95 Nature renounce the spirit's government
And the bare elemental energies
Make of the sense a glory of boundless joy,
A splendour of ecstatic anarchy,
A revel mighty and mad of utter bliss.
100 This was the sense's instinct void of soul
Or when the soul sleeps hidden void of power,
But now the vital godhead wakes within
And lifts the life with the Supernal's touch.
But how shall come the glory and the flame
105 If mind is cast away into the abyss?
For body without mind has not the light,
The rapture of spirit sense, the joy of life;
All then becomes subconscious, tenebrous,
Inconscience puts its seal on Nature's page
110 Or else a mad disorder whirls the brain
Posting along a ravaged nature's roads,
A chaos of disordered impulses
In which no light can come, no joy, no peace.
This state now threatened, this she pushed from her.
115 As if in a long endless tossing street
One driven mid a trampling hurrying crowd
Hour after hour she trod without release
Holding by her will the senseless meute at bay;
Out of the dreadful press she dragged her will
120 And fixed her thought upon the saviour Name;
Then all grew still and empty; she was free.
A large deliverance came, a vast calm space.
Awhile she moved through a blank tranquillity
Of naked Light from an invisible sun,
125 A void that was a bodiless happiness,
A blissful vacuum of nameless peace.
But now a mightier danger's front drew near:
The press of bodily mind, the Inconscient's brood

Een menigte van schimmen kwam in zicht,
 Een dringende aaneenschakeling waaraan elke betekenis en volgorde ontbrak
 Gevoelens gewrongen door een beladen en bezwaard hart, 85
 Elk baande zijn afzonderlijke ongerijmde weg
 Maar gaf om niets dan de drang van zijn eigen ego.
 In een verzameling zonder sleutel van gemeenschappelijke wil,
 Keek gedachte naar gedachte en rukte aan het gespannen brein
 Als wilde het de rede van zijn zetel stoten 90
 En het lijk gooien in de goot aan de kant van de weg van het leven;
 Zo kon vergeten liggen, achtergelaten in de modder van de Natuur,
 De gedode wachter van de ziel.
 Zo kon de levensmacht verstands heerschappij van zich afschudden,
 De Natuur kon het bewind van de geest verwerpen 95
 En de kale elementaire energieën konden
 Van de gewaarwording een glorie maken van grenzeloze vreugde,
 Een luister van extatische anarchie,
 Een machtige en krankzinnige zwelgpartij van uiterste gelukzaligheid.
 Dit was gewaarwordings instinct ontgaan van ziel 100
 Of, wanneer de ziel verborgen slaapt, ontgaan van macht,
 Maar nu ontwaakt de vitale godheid binnenin
 En tilt het leven op met de aanraking van het Bovernaardse.
 Maar hoe zullen de glorie en de vlam
 Komen als het verstand werd geworpen in de afgrond? 105
 Want lichaam zonder verstand heeft niet het licht,
 De verrukking van geestes gewaarwording, de vreugde van het leven;
 Alles wordt dan onderbewust, droefgeestig,
 Onbewustheid drukt het zegel op de bladzij van de Natuur
 Of anders doet een dwaze wanorde het brein duizelen 110
 Snellend langs de wegen van een verwoeste natuur,
 Een chaos van wanordelijke impulsen
 Waarin geen licht kan komen, geen vreugde, geen vrede.
 Deze toestand dreigde nu, dit duwde zij van zich af.
 Als in een lange eindeloze slingerende straat, 115
 Een gedrevene in een marcherende gehaaste menigte,
 Liep zij uur na uur zonder ophouden
 En hield door haar wilskracht de onzinnige meute op een afstand;
 Zij sleepte haar wil uit het verschrikkelijke gedrang
 En vestigde haar gedachten op de reddende Naam; 120
 Toen werd alles stil en leeg; zij was vrij.
 Een grootse bevrijding kwam, een onmetelijke kalme ruimte.
 Voor enige tijd bewoog zij door een kleurloze tranquilliteit
 In een naakt Licht van een onzichtbare zon,
 Een leegte die lichaamsloos geluk was, 125
 Een gelukzalig vacuum van nameloze vrede.
 Maar nu naderde het front van een machtiger gevaar:
 De druk van het lichamelijke verstand, Onbewustheids gebroed

- Of aimless thought and will had fallen from her.
130 Approaching loomed a giant head of Life
Ungoverned by mind or soul, subconscious, vast.
It tossed all power into a single drive,
It made its power a might of dangerous seas.
Into the stillness of her silent self,
135 Into the whiteness of its muse of Space
A spate, a torrent of the speed of Life
Broke like a wind-lashed driven mob of waves
Racing on a pale floor of summer sand;
It drowned its banks, a mountain of climbing waves.
140 Enormous was its vast and passionate voice.
It cried to her listening spirit as it ran,
Demanding God's submission to chainless Force.
A deaf force calling to a status dumb,
A thousand voices in a muted Vast,
145 It claimed the heart's support for its clutch at joy,
For its need to act the witness Soul's consent,
For its lust of power her neutral being's seal.
Into the wideness of her watching self
It brought a grandiose gust of the Breath of Life;
150 Its torrent carried the world's hopes and fears,
All life's, all Nature's dissatisfied hungry cry,
And the longing all eternity cannot fill.
It called to the mountain secrecies of the soul
And the miracle of the never-dying fire,
155 It spoke to some first inexpressible ecstasy
Hidden in the creative beat of Life;
Out of the nether unseen deeps it tore
Its lure and magic of disordered bliss,
Into earth-light poured its maze of tangled charm
160 And heady draught of Nature's primitive joy
And the fire and mystery of forbidden delight
Drunk from the world-libido's bottomless well,
And the honey-sweet poison-wine of lust and death,
But dreamed a vintage of glory of life's gods,
165 And felt as celestial rapture's golden sting.
The cycles of the infinity of desire
And the mystique that made an unrealised world
Wider than the known and closer than the unknown
In which hunt for ever the hounds of mind and life,
170 Tempted a deep dissatisfied urge within
To long for the unfulfilled and ever far
And make this life upon a limiting earth
A climb towards summits vanishing in the void,
A search for the glory of the impossible.

Van doelloze gedachte en wil was van haar afgevallen.
 Naderend doemde op een reusachtige schuimkraag van het Leven 130
 Niet beheerst door verstand of ziel, onbewust, onmetelijk.
 Het wierp alle macht in één enkele drift
 Het maakte van zijn macht een kracht van gevaarlijke zeeën.
 Tot in de stilte van haar stille zelf,
 Tot in de reinheid van deze mijmering van Ruimte 135
 Brak een stroom, een stortvloed door van de vaart van het Leven
 Als een wind-gegeselde gedreven menigte van golven
 Snellend over een bleke ondergrond van zomer-zand;
 Het overspoelde zijn oevers, een berg van opklimmende golven.
 Enorm was ervan de onmetelijke en hartstochtelijke stem. 140
 Het riep naar haar luisterende geest terwijl het voortbewoog
 En verlangde Gods onderwerping aan een ongeketende Kracht.
 Een dove kracht die riep om een staat van zwijgzaamheid,
 Duizend stemmen in een verstomde Onmetelijkheid,
 Het eiste de ondersteuning op van het hart voor zijn greep op vreugde, 145
 Voor zijn behoefte om uit te spelen de goedkeuring van de getuigende Ziel,
 Voor zijn hang naar macht uit te spelen het zegel van haar neutrale wezen.
 Tot in de weidsheid van haar waakzame zelf
 Bracht het een grootse uitbarsting van de Levensadem;
 De stortvloed droeg 's werelds hoop en vrees, 150
 De ontevreden hongerige schreeuw van heel het leven, van heel de Natuur,
 En het verlangen dat de hele eeuwigheid niet kan vervullen.
 Het riep naar de berge-heimelikheden van de ziel
 En het wonder van het nimmer-dovende vuur,
 Het sprak naar een of andere onuitsprekelijke extase 155
 Verborgen in de scheppende hartslag van het Leven;
 Uit de lagere onzichtbare diepten onttrok het
 Zijn verlokking en magie van wanordelijke gelukzaligheid,
 Tot in het aardse licht stroomde het verbijsterende van zijn verwarde betovering
 En de koppige drank van de primitieve vreugde van de Natuur 160
 En het vuur en het mysterie van verboden genot
 Gedronken uit wereld-libido's bodemloze wel,
 En de honing-zoete gif-wijn van wellust en dood,
 Maar droomde zich een wijnoogst van de glorie van de levensgoden,
 En voelde zich de gouden engel van een hemelse verrukking. 165
 De kringlopen van oneindige begeerte
 En de aura die een onverwezenlijke wereld schiep
 Groter dan het bekende en dichterbij dan het onbekende
 Waarin voor altijd de honden van verstand en leven jagen,
 Verleidde een diepe onbevredigde drang vanbinnen 170
 Om te verlangen naar het onvervulde en eeuwig verre
 Om van dit leven op een beperkende aarde
 Een klim te maken naar toppen verdwijnend in de leegte,
 Een zoektocht naar de glorie van het onmogelijke.

- 175 It dreamed of that which never has been known,
It grasped at that which never has been won,
It chased into an Elysian memory
The charms that flee from the heart's soon lost delight;
It dared the force that slays, the joys that hurt,
- 180 The imaged shape of unaccomplished things
And the summons to a Circean transmuting dance
And passion's tenancy of the courts of love
And the wild Beast's ramp and romp with Beauty and Life.
It brought its cry and surge of opposite powers,
- 185 Its moments of the touch of luminous planes,
Its flame-ascensions and sky-pitched vast attempts,
Its fiery towers of dream built on the winds,
Its sinkings towards the darkness and the abyss,
Its honey of tenderness, its sharp wine of hate,
- 190 Its changes of sun and cloud, of laughter and tears,
Its bottomless danger-pits and swallowing gulfs,
Its fear and joy and ecstasy and despair,
Its occult wizardries, its simple lines
And great communions and uplifting moves,
- 195 Its faith in heaven, its intercourse with hell.
These powers were not blunt with the dead weight of earth,
They gave ambrosia's taste and poison's sting.
There was an ardour in the gaze of Life
That saw heaven blue in the grey air of Night:
- 200 The impulses godward soared on passion's wings.
Mind's quick-paced thoughts floated from their high necks,
A glowing splendour as of an irised mane,
A parure of pure intuition's light;
Its flame-foot gallop they could imitate:
- 205 Mind's voices mimicked inspiration's stress,
Its ictus of infallibility,
Its speed and lightning heaven-leap of the Gods.
A trenchant blade that shore the nets of doubt,
Its sword of discernment seemed almost divine.
- 210 Yet all that knowledge was a borrowed sun's;
The forms that came were not heaven's native births:
An inner voice could speak the unreal's Word;
Its puissance dangerous and absolute
Could mingle poison with the wine of God.
- 215 On these high shining backs falsehood could ride;
Truth lay with delight in error's passionate arms
Gliding downstream in a blithe gilded barge:
She edged her ray with a magnificent lie.
Here in Life's nether realms all contraries meet;
- 220 Truth stares and does her works with bandaged eyes

Het droomde van dat wat nog nooit gekend was,	175
Het begreep wat nog nimmer was gewonnen,	
Het joeg na tot in een Elysische herinnering	
De bekoringen die vluchten voor het spoedig verloren geluk van het hart;	
Het trotseerde de kracht die doodt, de vreugdes die pijn doen,	
De verbeelde gedaanten van onvervulde dingen	180
En de roep om een Circeaanse transmuterende dans	
En de pacht van hartstocht van de hoven van liefde	
En het getier en gestoei van het wilde Beest met Schoonheid en Leven.	
Het bracht zijn roep en deining van tegengestelde machten,	
Zijn momenten van de aanraking van lichtende sferen,	185
Het oplaaieren van vuur en hemelhoge onmetelijke pogingen,	
Zijn vurige torens van droom gebouwd op de winden,	
Het wegzinken naar de duisternis en de afgrond,	
Zijn honing van tederheid, zijn wrange wijn van de haat,	
Zijn veranderingen van zon en wolken, van gelach en tranen,	190
Zijn bodemloze gevaarlijke valkuilen en verzwelgende diepten,	
Zijn angst en vreugde en extase en vertwijfeling,	
Zijn occulte tovenarijen, zijn simpele lijnen	
En grootse gemeenzaamheden en verheffende bewegingen,	
Zijn geloof in de hemel, zijn omgang met de hel.	195
Deze machten waren niet verzwakt door het dode gewicht van de aarde,	
Zij hadden de smaak van ambrozijn en de angel van venijn.	
Er was vuur in de blik van het Leven	
Die de hemel blauw zag in de grijze lucht van de Nacht:	
De impulsen stegen godwaarts omhoog op vleugelen van hartstocht.	200
Verstands jachtige gedachten zweefden van hun hoge nek,	
Een stralende luister als van regenboog-manen,	
Een tooi van zuiver intuïtief licht;	
Zijn vlam-voetige galop konden zij imiteren:	
De stemmen van het verstand bootsten het accent van inspiratie na,	205
Zijn ictus van onfeilbaarheid,	
Zijn snelheid en bliksem-hemel-sprong van de Goden.	
Als een scherpe kling die de netten van twijfel kliefde,	
Leek zijn zwaard van onderscheidingsvermogen bijna goddelijk.	
Toch was al die kennis van een geleende zon;	210
De vormen die kwamen waren niet van inheemse hemelse geboorte:	
Een innerlijke stem kon het Woord spreken van onwerkelijkheid;	
Zijn gevaarlijke en absolute macht	
Kon gif mengen met de wijn van God.	
Op deze verheven glanzende rug kon onwaarheid rijden;	215
Waarheid lag samen met genot in de hartstochtelijke armen van dwaling	
Stroomafwaarts drijvend in een zorgeloze vergulde statiesloep:	
Zij omzoomde haar lichtstraal met een schitterende leugen.	
Hier in de lagere domeinen van het Leven komen alle tegenstellingen samen;	
De Waarheid staart en doet haar werken met geblinddoekte ogen	220

- And Ignorance is Wisdom's patron here:
Those galloping hooves in their enthusiast speed
Could bear to a dangerous intermediate zone
Where Death walks wearing a robe of deathless Life.
- 225 Or they enter the valley of the wandering Gleam
Whence, captives or victims of the specious Ray,
Souls trapped in that region never can escape.
Agents, not masters, they serve Life's desires
Toiling for ever in the snare of Time.
- 230 Their bodies born out of some Nihil's womb
Ensnare the spirit in the moment's dreams,
Then perish vomiting the immortal soul
Out of Matter's belly into the sink of Nought.
Yet some uncaught, unslain, can warily pass
- 235 Carrying Truth's image in the sheltered heart,
Pluck Knowledge out of error's screening grip,
Break paths through the blind walls of little self,
Then travel on to reach a greater life.
All this streamed past her and seemed to her vision's sight
- 240 As if around a high and voiceless isle
A clamour of waters from far unknown hills
Swallowed its narrow banks in crowding waves
And made a hungry world of white wild foam:
Hastening, a dragon with a million feet,
- 245 Its foam and cry a drunken giant's din,
Tossing a mane of Darkness into God's sky,
It ebbed receding into a distant roar.
Then smiled again a large and tranquil air:
Blue heaven, green earth, partners of Beauty's reign,
- 250 Lived as of old, companions in happiness;
And in the world's heart laughed the joy of life.
All now was still, the soil shone dry and pure.
Through it all she moved not, plunged not in the vain waves.
Out of the vastness of the silent self
- 255 Life's clamour fled; her spirit was mute and free.

- Then journeying forward through the self's wide hush
She came into a brilliant ordered Space.
There Life dwelt parked in an armed tranquillity;
A chain was on her strong insurgent heart.
- 260 Tamed to the modesty of a measured pace,
She kept no more her vehement stride and rush;
She had lost the careless majesty of her muse
And the ample grandeur of her regal force;
Curbed were her mighty pomps, her splendid waste,
- 265 Sobered the revels of her bacchant play,

En Onwetendheid is hier de beschermheer van Wijsheid:
 Die galopperende hoeven konden in hun enthousiaste vaart
 Dragen naar een gevaarlijke tussenzone
 Waar de Dood waart in een gewaad van onsterfelijk Leven. 225
 Of zij betreden de vallei van het dwalende Schijnsel
 Waaruit de ziel, als gevangene of slachtoffer van het misleidende Licht
 Verstrikt in dat gebied, nimmer kan ontsnappen.
 Als bemiddelaar, niet als meester, dienen zij 's Levens begeerten
 Voor altijd zwoegend in de valstrik van de Tijd. 230
 Hun lichaam geboren uit een of andere schoot van het Nihil
 Vangen de geest in de dromen van het moment,
 Vergaan dan en spuwen de onsterfelijke ziel
 Uit de buik van de Materie in de poel van het Niets.
 Toch kunnen sommigen onbetrapt, onverdelgd, behoedzaam passeren
 En de beeltenis van Waarheid dragen in het beschutte hart 235
 Kennis onttrekken aan de verhullende greep van de dwaling,
 Paden banen door de blinde muren van het kleine zelf,
 Dan verder reizen om een groter leven te bereiken.
 Dit alles stroomde langs haar heen en het leek in de aanblik van haar visioen
 Als werden rondom een hoog en stemloos eiland 240
 Door een geraas van wateren van verre onbekende heuvelen
 De smalle oevers opgeslokt met overstelpende golven
 En werd een hongerige wereld geschapen van wit wild schuim:
 In haast, een miljoen-voetige draak,
 Zijn schuim en schreeuw het kabaal van een dronken reus, 245
 Het wierp manen van Duisternis tot in Gods hemel,
 Het ebde terugwijkend weg in een ver gebrul.
 Dan glimlachte weer een ruime en kalme lucht:
 Een blauwe hemel, een groene aarde, deelgenoten van het bewind van Schoonheid,
 Leefden als vroeger, metgezellen in geluk; 250
 En in 's werelds hart lachte de vreugde van het leven.
 Alles was nu stil, de grond glansde droog en zuiver.
 Door dit al bewoog zij niet, dook niet in de zinloze golven.
 Vanuit de onmetelijkheid van het stille zelf
 Vluchtte het geraas; haar geest was verstild en blij. 255

Dan, verder reizend door het weidse zwijgen van het zelf,
 Kwam zij in een heldere geordende Ruimte.
 Daar woonde het Leven ingesloten door een gewapende verstildheid;
 Geketend was haar sterke opstandige hart.
 Getemd tot de bescheidenheid van een afgemeten pas, 260
 Behield zij niet langer haar vurige tred en haast;
 De zorgeloze majesteit van haar muze had zij verloren
 En de weidse grandeur van haar koninklijke kracht;
 Ingetoomd waren haar machtige praalvertoningen, haar luisterrijke verspilling,
 Tot bedaren gebracht de braspertijen van haar bacchanten-spel, 265

- Cut down were her squanderings in desire's bazaar,
Coerced her despot will, her fancy's dance,
A cold stolidity bound the riot of sense.
A royalty without freedom was her lot;
- 270 The sovereign throned obeyed her ministers:
Her servants mind and sense governed her house:
Her spirit's bounds they cast in rigid lines
And guarding with a phalanx of armoured rules
The reason's balanced reign, kept order and peace.
- 275 Her will lived closed in adamant walls of law,
Coerced was her force by chains that feigned to adorn,
Imagination was prisoned in a fort,
Her wanton and licentious favourite;
Reality's poise and reason's symmetry
- 280 Were set in its place sentinelled by marshalled facts,
They gave to the soul for throne a bench of Law,
For kingdom a small world of rule and line:
The ages' wisdom, shrivelled to scholias lines,
Shrank patterned into a copy-book device.
- 285 The Spirit's almighty freedom was not here:
A schoolman mind had captured life's large space,
But chose to live in bare and paltry rooms
Parked off from the too vast dangerous universe,
Fearing to lose its soul in the infinite.
- 290 Even the Idea's ample sweep was cut
Into a system, chained to fixed pillars of thought
Or rivetted to Matter's solid ground:
Or else the soul was lost in its own heights:
Obeying the Ideal's high-browed law
- 295 Thought based a throne on unsubstantial air
Disdaining earth's flat triviality:
It barred reality out to live in its dreams.
Or all stepped into a systemed universe:
Life's empire was a managed continent,
- 300 Its thoughts an army ranked and disciplined;
Uniformed they kept the logic of their fixed place
At the bidding of the trained centurion mind.
Or each stepped into its station like a star
Or marched through fixed and constellated heavens
- 305 Or kept its feudal rank among its peers
In the sky's unchanging cosmic hierarchy.
Or like a high-bred maiden with chaste eyes
Forbidden to walk unveiled the public ways,
She must in close secluded chambers move,
- 310 Her feeling in cloisters live or gardened paths.
Life was consigned to a safe level path,

Ingeperkt waren de verkwistingen in de bazaar van verlangen,
 Bedwongen haar despotische wil, de dans van haar verbeelding,
 Een koude onverstoobarheid bond de orgie van het zintuig.
 Een koningschap zonder vrijheid was haar lot;
 De getroonde soeverein gehoorzaamde haar ministers: 270
 Het verstand en gevoel van haar dienaren regeerden haar huis:
 Zij dwongen de grenzen van haar geest in rigide lijnen
 En bewaakten met een schare van gewapende voorschriften
 Het gebalanceerde bewind van de rede, bewaarden orde en vrede.
 Haar wil leefde ingesloten in adamanten muren van wet, 275
 Gedwongen was haar kracht door ketenen die veinsden te sieren,
 Verbeelding was een gevangene in een fort,
 Haar lichtzinnige en losbandige favoriet;
 Werkelijkheids waardigheid en de symmetrie van de rede
 Waren op hun plaats gezet bewaakt door geordende feiten, 280
 Zij gaven aan de ziel als troon een zetel van Wet,
 Als koninkrijk een kleine wereld van regel en richtlijn:
 De wijsheid van eeuwen, verschrompeld tot scholiatistische regels,
 Kromp samen tot een nagetekende figuur in een gecopieerd boek.
 De almachtige vrijheid van de Geest was hier niet: 285
 Een schoolmeester-verstand had 's levens omvangrijke ruimte in bezit genomen,
 Doch koos ervoor te wonen in kale en schamele kamers
 Ver van het te onmetelijke gevaarlijke universum
 Uit vrees dat hij zijn ziel zou verliezen in de oneindigheid.
 Zelfs de wijde omvang van het Idee was gesnoeid 290
 Tot een systeem, geketend aan onveranderlijke pijlers van gedachte
 Of vastgenageld aan de degelijke grond van de Materie:
 Of anders was de ziel in zijn eigen hoogten verloren:
 Gehoorzaamend aan de hooggeleerde wet van het Ideale
 Vestigde het denken een troon op ijle lucht 295
 En minachtte de vlakke trivialiteit van de aarde:
 Het sloot de werkelijkheid buiten om te leven in zijn dromen.
 Of alles betrad een gesystematiseerd universum:
 's Levens keizerrijk was een beheerst continent,
 De gedachten een leger geordend en gedisciplineerd; 300
 Gelijkvormig behielden zij de logica van hun vaste plaats
 Op bevel van het getrainde centurio-verstand.
 Of elk vond zijn standplaats als een ster
 Of marcheerde door vastgelegde sterrenbeeld-hemelen
 Of hield zijn feodale rang onder de edelen 305
 In 's hemels onveranderlijke kosmische hiërarchie.
 Of als een adellijke maagd met neergeslagen ogen
 Die het verboden is om ongesluierd de publieke paden te bewandelen,
 Moet zij zich in besloten kamers teruggetrokken bewegen,
 Haar gevoelens leven in afzondering of op de paden van tuinen. 310
 Het leven was toevertrouwd aan een veilig effen pad,

- It dared not tempt the great and difficult heights
Or climb to be neighbour to a lonely star
Or skirt the danger of the precipice
315 Or tempt the foam-curl'd breakers' perilous laugh,
Adventure's lyrist, danger's amateur,
Or into her chamber call some flaming god,
Or leave the world's bounds and where no limits are
Meet with the heart's passion the Adorable
320 Or set the world ablaze with the inner Fire.
A chastened epithet in the prose of life,
She must fill with colour just her sanctioned space,
Not break out of the cabin of the idea
Nor trespass into rhythms too high or vast.
325 Even when it soared into ideal air,
Thought's flight lost not itself in heaven's blue:
It drew upon the skies a patterned flower
Of disciplined beauty and harmonic light.
A temperate vigilant spirit governed life:
330 Its acts were tools of the considering thought,
Too cold to take fire and set the world ablaze,
Or the careful reason's diplomatic moves
Testing the means to a prefigured end,
Or at the highest pitch some calm Will's plan
335 Or a strategy of some High Command within
To conquer the secret treasures of the gods
Or win for a masked king some glorious world,
Not a reflex of the spontaneous self,
An index of the being and its moods,
340 A winging of conscious spirit, a sacrament
Of life's communion with the still Supreme
Or its pure movement on the Eternal's road.
Or else for the body of some high Idea
A house was built with too close-fitting bricks;
345 Action and thought cemented made a wall
Of small ideals limiting the soul.
Even meditation mused on a narrow seat;
And worship turned to an exclusive God,
To the Universal in a chapel prayed
350 Whose doors were shut against the universe;
Or kneeled to the bodiless Impersonal
A mind shut to the cry and fire of love:
A rational religion dried the heart.
It planned a smooth life's acts with ethics' rule
355 Or offered a cold and flameless sacrifice.
The sacred Book lay on its sanctified desk

Het durfde niet de grote en moeilijke hoogten te tarten
 Of te klimmen om nabuur te zijn van een eenzame ster
 Of te scheren langs de gevaarlijke afgrond
 Of de levensgevaarlijke lach uit te dagen van de schuim-krullende brekers, 315
 De lierspeler van het avontuur, de dilettant van het gevaar,
 Of een of andere vlammeende god oproepen in haar kamer,
 Of 's werelds perken verlaten en, waar geen beperkingen zijn,
 Met de passie van het hart het Aanbiddelijke ontmoeten
 Of de wereld in vlam zetten met het innerlijke Vuur. 320
 Als een gekuist scheldwoord in de prosa van het leven,
 Moet zij met kleur precies haar gewettigde ruimte vullen,
 Zij mag niet uitbreken uit de kluis van het idee
 Noch komen op het verboden terrein van ritmen te verheven of onmetelijk.
 Zelfs wanneer het stijgt tot in een ideale sfeer 325
 Verloor de vlucht van het denken zich niet in 's hemels blauw:
 Het tekende in de lucht het patroon van een bloem
 Van gedisciplineerde schoonheid en harmonisch licht.
 Een gematigde waakzame geest beheerste het leven:
 De daden ervan waren gereedschap voor het beschouwende denken, 330
 Te koud om vlam te vatten en de wereld te doen ontbranden,
 Of de diplomatieke manoeuvres van de behoedzame rede
 Die de middelen beproeft voor een vooruitbedacht doel,
 Of op z'n hoogst het plan van een of andere kalme Wil
 Of de strategie van een of ander Hoog Bevel binnenin 335
 Om de geheime schatten van de goden te veroveren
 Of voor een verborgen koning een of andere glorieuze wereld te winnen,
 Niet een reflex van het spontane zelf,
 Een index van het wezen en zijn stemmingen,
 Een vleugelen van de bewuste geest, een sacrament 340
 Van 's levens communie met het stille Allerhoogste
 Of zijn zuivere voortgang op de wegen van het Eeuwige.
 Of anders werd voor het lichaam van een of ander verheven Idee
 Een huis gebouwd met te nauw sluitende stenen;
 Daad en gedachte samengemetseld schiep een muur 345
 Van kleine idealen die de ziel beperken.
 Zelfs meditatie mijmerde op een beperkte zetel,
 En verering was gekeerd naar een exclusieve God,
 Aanbad het Universele in een kapel
 Waarvan de deuren tegen het universum gesloten waren; 350
 Of geknield voor het lichaamsloze Onpersoonlijke
 Een verstand afgesloten voor de roep en het vuur van liefde:
 Een rationele religie verdroogde het hart.
 Het plande de daden van een gelijkmatig leven met regels van ethiek
 Of bracht een kille offerande zonder vuur. 355
 Het heilige Boek lag op de gewijde lessenaar

Wrapped in interpretation's silken strings:
A credo sealed up its spiritual sense.

- Here was a quiet country of fixed mind,
360 Here life no more was all nor passion's voice;
The cry of sense had sunk into a hush.
Soul was not there nor spirit but mind alone;
Mind claimed to be the spirit and the soul.
The spirit saw itself as form of mind,
365 Lost itself in the glory of the thought,
A light that made invisible the sun.
Into a firm and settled space she came
Where all was still and all things kept their place.
Each found what it had sought and knew its aim.
370 All had a final last stability.
There one stood forth who bore authority
On an important brow and held a rod;
Command was incarnate in his gesture and tone;
Tradition's petrified wisdom carved his speech,
375 His sentences savoured the oracle.
"Traveller or pilgrim of the inner world,
Fortunate art thou to reach our brilliant air
Flaming with thought's supreme finality.
O aspirant to the perfect way of life,
380 Here find it; rest from search and live at peace.
Ours is the home of cosmic certainty.
Here is the truth, God's harmony is here.
Register thy name in the book of the elite,
Admitted by the sanction of the few,
385 Adopt thy station of knowledge, thy post in mind,
Thy ticket of order draw in Life's bureau
And praise thy fate that made thee one of ours.
All here, docketed and tied, the mind can know,
All schemed by law that God permits to life.
390 This is the end and there is no beyond.
Here is the safety of the ultimate wall,
Here is the clarity of the sword of Light,
Here is the victory of a single Truth,
Here burns the diamond of flawless bliss.
395 A favourite of Heaven and Nature live."
But to the too satisfied and confident sage
Savitri replied casting into his world
Sight's deep release, the heart's questioning inner voice:
For here the heart spoke not, only clear daylight
400 Of intellect reigned here, limiting, cold, precise.
"Happy are they who in this chaos of things,

Gewikkeld in de zijden linten van interpretatie:
Een credo verzegelde de spirituele betekenis.

Hier was een vredig land van onveranderlijk verstand,
Hier was leven niet langer alles noch de stem van hartstocht; 360
De roep van het gevoel was tot zwijgen verzonken.
Een ziel was daar niet noch geest doch het mentale alleen;
Het verstand maakte aanspraak geest te zijn en ziel.
De geest zag zichzelf als een vorm van het mentale,
Verloor zichzelf in de glorie van het denken, 365
Een licht dat de zon verduisterde.
In een hechte en gevestigde ruimte kwam zij
Waar alles stil was en alle dingen hun plaats behielden.
Elk vond wat het had gezocht en kende zijn doel.
Alles had een definitieve laatste stabiliteit. 370
Daar trad een naar voren met autoriteit
Op een voornaam voorhoofd en met in de hand een staf;
Gezag was belichaamd in zijn gebaar en toon;
De versteende wijsheid van traditie klonk door in zijn spraak,
Zijn volzinnen proefden het orakel. 375
“Reiziger of pelgrim van de innerlijke wereld,
Fortuinlijk zijt gij om onze briljante sfeer te bereiken
Vlammend met de opperste finaliteit.
O aspirant naar de volmaakte levenswijze,
Hier zult gij het vinden; rust uit van de zoektocht en leef in vrede. 380
Aan ons is het thuis van kosmische zekerheid.
Hier is de waarheid, hier is Gods harmonie.
Schrijf uw naam in het register van de elite,
Toegelaten door het decreet van de enkeling,
Aanvaardt uw ambt van kennis, uw standplaats in het mentale, 385
Ontvang uw bewijs van toegang bij het departement van het Leven
En prijs uw lot dat u maakte tot een van ons.
Alles hier, beschreven en vastgelegd, kan het verstand weten,
Alles beraamd volgens de wet die God vergunt aan het leven.
Dit is het einde en hiervoor is er niets. 390
Hier is de veiligheid van de ultieme muur,
Hier is de klaarheid van het zwaard van Licht,
Hier is de victorie van een enkele Waarheid,
Hier brandt de diamant van smetteloze gelukzaligheid.
Leef als gunsteling van Hemel en Natuur.” 395
Maar Savitri antwoordde de te voldane en zelfverzekerde wijze
En wierp in zijn wereld de diepe bevrijding van het inzicht,
De onderzoekende innerlijke stem van het hart:
Want hier sprak niet het hart, slechts het heldere daglicht
Van het intellect heerste hier, begrenzend, kil, nauwgezet. 400
“Gelukkig zijn zij die in deze chaos van dingen,

- This coming and going of the feet of Time,
Can find the single Truth, the eternal Law:
Untouched they live by hope and doubt and fear.
- 405 Happy are men anchored on fixed belief
In this uncertain and ambiguous world,
Or who have planted in the heart's rich soil
One small grain of spiritual certitude.
Happiest who stand on faith as on a rock.
- 410 But I must pass leaving the ended search,
Truth's rounded outcome firm, immutable
And this harmonic building of world-fact,
This ordered knowledge of apparent things.
Here I can stay not, for I seek my soul."
- 415 None answered in that bright contented world,
Or only turned on their accustomed way
Astonished to hear questioning in that air
Or thoughts that could still turn to the Beyond.
But some murmured, passers-by from kindred spheres:
- 420 Each by his credo judged the thought she spoke.
"Who then is this who knows not that the soul
Is a least gland or a secretion's fault
Disquieting the sane government of the mind,
Disordering the function of the brain,
- 425 Or a yearning lodged in Nature's mortal house
Or dream whispered in man's cave of hollow thought
Who would prolong his brief unhappy term
Or cling to living in a sea of death?"
But others, "Nay, it is her spirit she seeks.
- 430 A splendid shadow of the name of God,
A formless lustre from the Ideal's realm,
The Spirit is the Holy Ghost of Mind;
But none has touched its limbs or seen its face.
Each soul is the great Father's crucified Son,
- 435 Mind is that soul's one parent, its conscious cause,
The ground on which trembles a brief passing light,
Mind, sole creator of the apparent world.
All that is here is part of our own self;
Our minds have made the world in which we live."
- 440 Another with mystic and unsatisfied eyes
Who loved his slain belief and mourned its death,
"Is there one left who seeks for a Beyond?
Can still the path be found, opened the gate?"

- So she fared on across her silent self.
- 445 To a road she came thronged with an ardent crowd
Who sped brilliant, fire-footed, sunlight-eyed,

Dit komen en gaan van de voeten der Tijd,
 De enkele Waarheid kunnen vinden, de eeuwige Wet:
 Onaangeraakt leven zij door hoop en twijfel en vrees.
 Gelukkig zijn mensen die zijn verankerd in een vast geloof 405
 In deze onzekere en dubbelzinnige wereld,
 Of die in de vruchtbare grond van het hart hebben geplant
 Één kleine graankorrel van spirituele zekerheid.
 Gelukkigst is hij die staat op het geloof als op een rots.
 Doch ik moet verdergaan en de beëindigde zoektocht achter mij laten, 410
 Waarheids afgeronde uitkomst vastgelegd, onveranderlijk
 En dit harmonische gebouw van wereld-feit
 Deze geordende kennis van klaarblijkelijke dingen.
 Hier kan ik niet blijven, want ik ben op zoek naar mijn ziel.”
 Niemand antwoordde in die heldere voldane wereld 415
 Of keerde zich slechts op zijn gebruikelijke pad
 Verbaast te horen dat iets in twijfel werd getrokken in die sfeer
 Of over gedachten die zich nog steeds konden wenden naar het Verdere.
 Maar sommigen mompelden, voorbijgangers van verwante sferen:
 Elk beoordeelde met zijn credo de gedachten die zij sprak. 420
 “Wie is dit dan die niet weet dat de ziel
 Een geringe klier is of een secretorisch gebrek
 Dat het gezonde bestuur van het verstand verontrust
 Dat het functioneren van het brein in de war stuurt,
 Of een hunkering die woont in het sterfelijke huis van de Natuur 425
 Of een droom gefluisterd in ’s mensen grot van holle gedachte
 Die zijn kortstondige ongelukkige termijn zou willen verlengen
 Of zich vastklampt aan het leven in een zee van dood?”
 Maar anderen zeiden, “Nee, het is haar geest die zij zoekt.
 Een prachtige schaduw van de naam van God, 430
 Een vormeloze luister van het rijk van het Ideale,
 De Geest is de Heilige Schim van het Verstand;
 Maar niemand heeft zijn ledematen aangeraakt of zijn gezicht gezien.
 Elke ziel is de gekruisigde Zoon van de grote Vader,
 Het Verstand is de enige ouder van die ziel, zijn bewuste oorzaak, 435
 De grond waarop trilt een kortstondig voorbijgaand licht,
 Verstand, de enige schepper van de klaarblijkelijke wereld.
 Alles hier is deel van ons eigen zelf;
 Ons verstand heeft de wereld gemaakt waarin wij leven.”
 Een andere met mystieke en ontevreden ogen 440
 Die hield van zijn gestorven geloof en treurde om zijn dood:
 “Is er nog iemand overgebleven die naar een Verder zoekt?
 Kan nog steeds het pad worden gevonden, de poort worden geopend?”

 Zo trok zij verder door haar stille zelf.
 Zij kwam bij een weg waar zich een vurige menigte verdrong 445
 Die zich stralend, vuur-voetig, zonlicht-ogig voortspoedde

Pressing to reach the world's mysterious wall,
And pass through masked doorways into outer mind
Where the Light comes not nor the mystic voice,
450 Messengers from our subliminal greatnesses,
Guests from the cavern of the secret soul.
Into dim spiritual somnolence they break
Or shed wide wonder on our waking self,
Ideas that haunt us with their radiant tread,
455 Dreams that are hints of unborn Reality,
Strange goddesses with deep-pooled magical eyes,
Strong wind-haired gods carrying the harps of hope,
Great moon-hued visions gliding through gold air,
Aspiration's sun-dream head and star-carved limbs,
460 Emotions making common hearts sublime.
And Savitri mingling in that glorious crowd,
Yearning to the spiritual light they bore,
Longed once to hasten like them to save God's world;
But she reined back the high passion in her heart;
465 She knew that first she must discover her soul.
Only who save themselves can others save.
In contrary sense she faced life's riddling truth:
They carrying the light to suffering men
Hurried with eager feet to the outer world;
470 Her eyes were turned towards the eternal source.
Outstretching her hands to stay the throng she cried:
"O happy company of luminous gods,
Reveal, who know, the road that I must tread,
For surely that bright quarter is your home,
475 To find the birthplace of the occult Fire
And the deep mansion of my secret soul."
One answered pointing to a silence dim
On a remote extremity of sleep
In some far background of the inner world.
480 "O Savitri, from thy hidden soul we come.
We are the messengers, the occult gods
Who help men's drab and heavy ignorant lives
To wake to beauty and the wonder of things
Touching them with glory and divinity;
485 In evil we light the deathless flame of good
And hold the torch of knowledge on ignorant roads;
We are thy will and all men's will towards Light.
O human copy and disguise of God
Who seekst the deity thou keepest hid
490 And livest by the Truth thou hast not known,
Follow the world's winding highway to its source.
There in the silence few have ever reached,

Aangespoord om 's werelds mysterieuze muur te bereiken
 En gemaskeerde deuropeningen te passeren tot in het uiterlijke verstand
 Waar het licht niet komt noch de mystieke stem,
 Boodschappers vanuit onze onderbewuste grootsheden, 450
 Genodigden uit de spelonk van de geheime ziel.
 In de schemerige spirituele slaapdrunkenheid breken zij door
 Of doen ons wakende zelf met diepe verwondering vervullen,
 Ideeën die ons achtervolgen met hun stralende zelf,
 Dromen die aanwijzingen zijn van ongeborn Werkelijkheid, 455
 Vreemde godinnen met diepe poelen van betoverende ogen,
 Krachtige wind-harige goden dragend de harpen van hoop,
 Grootse maanschemerende visioenen zwevend door de gouden lucht,
 Het zonne-droom-hoofd en de sterre-gevormde ledematen van aspiratie,
 Emoties die gewone harten verheffen. 460
 En Savitri mengde zich in die glorieuze menigte,
 Hunkerend naar het spirituele licht dat zij droegen,
 Verlangde ernaar zich eens zoals hen te haasten om Gods wereld te verlossen;
 Maar zij betugelde de verheven hartstocht in haar hart;
 Zij wist dat zij eerst haar ziel moest ontdekken. 465
 Alleen zij die zichzelf kunnen redden kunnen anderen redden.
 In de tegengestelde betekenis zag zij 's levens raadselachtige waarheid onder ogen:
 Zij die het licht droegen voor lijdende mensen
 Haastten zich met geestdriftige voeten naar de uiterlijke wereld;
 Haar ogen waren gewend naar de eeuwige bron. 470
 Met uitgestrekte handen om de menigte tegen te houden riep zij uit:
 "O gelukkig gezelschap van lichtende goden,
 Openbaar, wie dat weet, de weg die ik moet gaan, –
 Want stellig is dat heldere verblijf uw thuis, –
 Om de geboorteplaats te vinden van het occulte Vuur 475
 En de diepe woonstee van mijn geheime ziel."
 Een antwoordde en wees naar een wazige stilte
 In een afgelegen uiterste van slaap
 Tegen een of andere verre achtergrond van de innerlijke wereld.
 "O Savitri, wij komen uit uw verborgen ziel. 480
 Wij zijn de boodschappers, de occulte goden
 Die 's mensen kleurloosheid en moeilijke onwetende levens helpen
 Om te ontwakten tot schoonheid en het wonder der dingen
 En hen aan te raken met glorie en goddelijkheid;
 In kwaad ontsteken wij de onsterfelijke vlam van het goede 485
 En dragen de toorts van kennis op onwetende wegen;
 Wij zijn uw wilskracht en het verlangen van alle mensen naar het Licht.
 O menselijk evenbeeld en dekmantel van God
 Die de godheid zoekt die gij verborgen houdt
 En bij de Waarheid leeft die gij niet kende, 490
 Volg 's werelds kronkelende hoofdweg naar zijn oorsprong.
 Daar, in de stilte die weinigen hebben bereikt,

Thou shalt see the Fire burning on the bare stone
And the deep cavern of thy secret soul.”

- 495 Then Savitri following the great winding road
Came where it dwindled into a narrow path
Trode only by rare wounded pilgrim feet.
A few bright forms emerged from unknown depths
And looked at her with calm immortal eyes.
- 500 There was no sound to break the brooding hush;
One felt the silent nearness of the soul.

END OF CANTO THREE

Zult gij het Vuur zien branden op de kale steen
En de diepe spelonk zien van uw geheime ziel.”
Toen volgde Savitri de verheven kronkelige weg 495
En kwam waar het overging in een smal pad
Slechts betreden door zeldzame gewonde pelgrim-voeten.
Enkele heldere gedaanten verschenen uit onbekende diepten
En keken haar aan met kalme onsterfelijke ogen.
Er was geen geluid dat het mijmerende zwijgen verbrak; 500
Men voelde de stille nabijheid van de ziel.

EINDE VAN CANTO DRIE

Canto Four

The Triple Soul-Forces

Here from a low and prone and listless ground
The passion of the first ascent began;
A moon-bright face in a sombre cloud of hair,
A Woman sat in a pale lustrous robe.

5 A rugged and ragged soil was her bare seat,
Beneath her feet a sharp and wounding stone.
A divine pity on the peaks of the world,
A spirit touched by the grief of all that lives,
She looked out far and saw from inner mind

10 This questionable world of outward things,
Of false appearances and plausible shapes,
This dubious cosmos stretched in the ignorant Void,
The pangs of earth, the toil and speed of the stars
And the difficult birth and dolorous end of life.

15 Accepting the universe as her body of woe,
The Mother of the seven sorrows bore
The seven stabs that pierced her bleeding heart:
The beauty of sadness lingered on her face,
Her eyes were dim with the ancient stain of tears.

20 Her heart was riven with the world's agony
And burdened with the sorrow and struggle in Time,
An anguished music trailed in her rapt voice.
Absorbed in a deep compassion's ecstasy,
Lifting the mild ray of her patient gaze,

25 In soft sweet training words slowly she spoke:
"O Savitri, I am thy secret soul.
To share the suffering of the world I came,
I draw my children's pangs into my breast.
I am the nurse of the dolour beneath the stars;

30 I am the soul of all who wailing writhe
Under the ruthless harrow of the Gods.
I am woman, nurse and slave and beaten beast;
I tend the hands that gave me cruel blows.
The hearts that spurned my love and zeal I serve;

35 I am the courted queen, the pampered doll,
I am the giver of the bowl of rice,

Canto Vier

De Drievoudige Ziele-Krachten

Hier, vanaf een lage, vlakke en lusteloze grond,
Was de passie begonnen van de eerste klim;
Met maan-helder gelaat in een sombere wolk van haar,
Was een vrouw gezeten in een bleek-glanzend gewaad.
De ruwe en haveloze aarde was haar kale zetel, 5
Onder haar voeten lag een scherpe en kwetsende steen.
Een goddelijk medelijden op de toppen van de wereld,
Een geest geraakt door de smart van al wat leeft,
Zij keek ver uit en zag met het innerlijke verstand
Deze twijfelachtige wereld van uiterlijke dingen, 10
Of bedrieglijke verschijningen en aannemelijke gedaanten,
Deze dubieuze kosmos uitgestrekt in de onwetende Leegte,
De kwellingen van de aarde, het zwoegen en spoeden van de sterren
En de moeilijke geboorte en het jammerlijke levenseinde.
Het universum aanvaardend als haar lichaam van rampspoed 15
Droeg de Moeder van de zeven smarten
De zeven steekwonden die haar bloedende hart doorboorden:
De schoonheid van droefenis talmde op haar gezicht,
Haar ogen waren somber, getekend door onheuglijke tranen.
Haar hart was verscheurd door 's werelds kwellingen 20
En bezwaard door de smart en het gezwoeg in de Tijd,
Een muziek van zieleleed klonk door in haar lyrische stem.
Opgegaan in de extase van een diepe begaantheid
Terwijl zij de milde stralen hief van haar geduldige blik,
Sprak zij langzaam in zachte lieflijke meeslepende woorden: 25
“O Savitri, ik ben uw geheime ziel.
Om in het lijden van de wereld te delen ben ik gekomen.
Ik neem de kwellingen van mijn kinderen op in mijn borst.
Ik ben de verzorgster van de droefheid onder de sterren;
Ik ben de ziel van al wat jammerend ineenkrimpt 30
Onder de meedogenloze plunderingen van de Goden.
Ik ben vrouw, verzorgster en slaaf en geslagen beest;
Ik verzorg de handen die mij wrede slagen gaf.
Ik dien de harten die mijn liefde en ijver verachtten;
Ik ben de hofgemaakte koningin, de verwende lieveling, 35
Ik ben de geefster van de kom met rijst,

I am the worshipped Angel of the House.
I am in all that suffers and that cries.
Mine is the prayer that climbs in vain from earth,
40 I am traversed by my creatures' agonies,
I am the spirit in a world of pain.
The scream of tortured flesh and tortured hearts
Fall'n back on heart and flesh unheard by Heaven
Has rent with helpless grief and wrath my soul.
45 I have seen the peasant burning in his hut,
I have seen the slashed corpse of the slaughtered child,
Heard woman's cry ravished and stripped and haled
Amid the bayings of the hell-hound mob,
I have looked on, I had no power to save.
50 I have brought no arm of strength to aid or slay;
God gave me love, he gave me not his force.
I have shared the toil of the yoked animal drudge
Pushed by the goad, encouraged by the whip;
I have shared the fear-filled life of bird and beast,
55 Its long hunt for the day's precarious food,
Its covert slink and crouch and hungry prowl,
Its pain and terror seized by beak and claw.
I have shared the daily life of common men,
Its petty pleasures and its petty cares,
60 Its press of troubles and haggard horde of ills,
Earth's trail of sorrow hopeless of relief,
The unwanted tedious labour without joy,
And the burden of misery and the strokes of fate.
I have been pity, leaning over pain
65 And the tender smile that heals the wounded heart
And sympathy making life less hard to bear.
Man has felt near my unseen face and hands;
I have become the sufferer and his moan,
I have lain down with the mangled and the slain,
70 I have lived with the prisoner in his dungeon cell.
Heavy on my shoulders weighs the yoke of Time:
Nothing refusing of creation's load,
I have borne all and know I still must bear:
Perhaps when the world sinks into a last sleep,
75 I too may sleep in dumb eternal peace.
I have borne the calm indifference of Heaven,
Watched Nature's cruelty to suffering things
While God passed silent by nor turned to help.
Yet have I cried not out against his will,
80 Yet have I not accused his cosmic Law.
Only to change this great hard world of pain
A patient prayer has risen from my breast;

Ik ben de aanbeden Engel van het huis.
 Ik ben in alles wat lijdt en weent.
 Mijn gebed stijgt vergeefs op vanaf de aarde,
 Ik wordt doorsneden door de kwellingen van mijn schepselen, 40
 Ik ben de geest in een wereld van pijn.
 De gil van gemarteld vlees en gepijnigde harten
 Dat terugvalt op hart en vlees zonder te worden gehoord door de Hemel
 Heeft met hulpeloze smart en toorn mijn ziel verscheurd.
 Ik heb de boer zien branden in zijn hut, 45
 Ik heb het stukgehakte lijk gezien van het vermoorde kind,
 Ik hoorde de schreeuw van de vrouw, onteerd en ontbloot en voortgesleurd
 Onder het gehuil van de meute van helle-honden,
 Ik keek toe, ik had niet de macht om ze te redden.
 Ik heb geen krachtig wapen meegebracht dat hulp kan bieden of verslaan; 50
 God gaf mij zijn liefde, hij gaf mij niet zijn kracht.
 Ik deelde in het zwoegen van het afgebeulde beest onder het juk
 Gedreven door de prikkel, aangemoedigd door de zweep;
 Ik deelde in het met vrees vervulde leven van vogel en dier,
 Zijn langdurige jacht naar het onzekere voedsel van de dag, 55
 Het steelse wegsluipen en ineenduiken en de hongerige sluiptocht,
 Zijn pijn en doodsangst gegrepen door bek en klauw.
 Ik deelde in het dagelijkse leven van gewone mensen,
 Hun kleingeestige pleziertjes en hun kleingeestige zorgen,
 De druk van tegenslagen en de onhandelbare horde van beproevingen 60
 Het aardse spoor van verdriet zonder hoop op verzachting,
 Het ongewenste eentonige zwoegen zonder vreugde,
 En de last van misère en de slagen van het lot.
 Ik was medelijden, gebogen over pijn
 En de tedere glimlach die het gewonde hart heelt 65
 En sympathie die het leven gemakkelijker draagbaar maakt.
 De mens heeft mijn onzichtbare gezicht en handen nabij gevoeld;
 Ik ben degene geworden die lijdt en zijn geweeklaag,
 Ik lag begraven samen met de verminkte en de verslagene,
 Ik woonde met de gevangene in zijn kerker-cel. 70
 Zwaar op mijn schouders weegt het juk van de Tijd:
 Zonder iets af te wijzen van de last van de schepping,
 Heb ik alles gedragen en weet ik dat ik nog steeds dragen moet:
 Misschien wanneer de wereld in een laatste slaap verzinkt
 Kan ook ik misschien slapen in stilzwijgende eeuwige vrede. 75
 Ik heb de kalme onverschilligheid van de Hemel gedragen,
 Sloeg de wreedheid van de Natuur gade van lijdende dingen
 Terwijl God zwijgend voorbijgaat en niet toeschiet om te helpen.
 Toch heb ik niet uitgeroepen tegen zijn wil,
 Toch heb ik niet zijn kosmische Wet beschuldigd. 80
 Slechts om zijn grote harde wereld van pijn te veranderen
 Is een geduldig gebed opgestegen uit mijn borst;

A pallid resignation lights my brow,
Within me a blind faith and mercy dwell;
85 I carry the fire that never can be quenched
And the compassion that supports the suns.
I am the hope that looks towards my God,
My God who never came to me till now;
His voice I hear that ever says 'I come':
90 I know that one day he shall come at last."
She ceased, and like an echo from below
Answering her pathos of divine complaint
A voice of wrath took up the dire refrain,
A growl of thunder or roar of angry beast,
95 The beast that crouching growls within man's depths,
Voice of a tortured Titan once a God.
"I am the Man of Sorrows, I am he
Who is nailed on the wide cross of the universe;
To enjoy my agony God built the earth,
100 My passion he has made his drama's theme.
He has sent me naked into his bitter world
And beaten me with his rods of grief and pain
That I might cry and grovel at his feet
And offer him worship with my blood and tears.
105 I am Prometheus under the vulture's beak,
Man the discoverer of the undying fire,
In the flame he kindled burning like a moth;
I am the seeker who can never find,
I am the fighter who can never win,
110 I am the runner who never touched his goal:
Hell tortures me with the edges of my thought,
Heaven tortures me with the splendour of my dreams.
What profit have I of my animal birth;
What profit have I of my human soul?
115 I toil like the animal, like the animal die.
I am man the rebel, man the helpless serf;
Fate and my fellows cheat me of my wage.
I loosen with my blood my servitude's seal
And shake from my aching neck the oppressor's knees
120 Only to seat new tyrants on my back:
My teachers lesson me in slavery,
I am shown God's stamp and my own signature
Upon the sorry contract of my fate.
I have loved, but none has loved me since my birth;
125 My fruit of works is given to other hands.
All that is left me is my evil thoughts,
My sordid quarrel against God and man,
Envy of the riches that I cannot share,

Een matte berusting verlicht mijn voorhoofd,
 Binnenin mij woont een blind vertrouwen en barmhartigheid;
 Ik draag het vuur dat nimmer kan worden gedooft 85
 En het mededogen dat de zonnen schraagt.
 Ik ben de hoop die uitziet naar mijn God,
 Mijn God die tot nu toe nooit tot mij gekomen is;
 Zijn stem hoor ik die altijd zegt ‘Ik kom’:
 Ik weet dat op een dag hij uiteindelijk zal komen.” 90
 Zij viel stil, en als een echo van beneden,
 In antwoord op haar pathos van goddelijke kracht,
 Nam een toornige stem het refrein over,
 Een gerommel van de donder of het gebrul van een kwaad beest,
 Het beest dat ineengedoken gromt in ’s mensen diepten, – 95
 De stem van een gefolterde Titaan die eens was een God.
 “Ik ben de Man van Smarten, ik ben hij
 Die is genageld op het uitgestrekte kruis dat het universum is;
 Om te genieten van mijn kwellingen heeft God de aarde gemaakt,
 Mijn hartstocht heeft hij gemaakt tot onderwerp van zijn drama. 100
 Hij heeft mij naakt zijn bittere wereld ingezonden
 En mij geslagen met zijn gesel van verdriet en pijn
 Opdat ik zal schreeuwen en zal kruipen aan zijn voeten
 En hem eer betuigt met mijn bloed en tranen.
 Ik ben Prometheus onder de bek van de gier, 105
 De mens, de ontdekker van het onvergankelijke vuur,
 Waarin hij vlam vatte en brandde als een mot;
 Ik ben de zoeker die nooit kan vinden,
 Ik ben de vechter die nooit kan winnen,
 Ik ben de boodschapper die nimmer zijn doel heeft bereikt: 110
 De hel kwelt mij met de scherpste van mijn gedachten,
 De hemel pijnigt mij met de pracht van mijn dromen.
 Welk voordeel heb ik van mijn dierlijke geboorte;
 Welk voordeel heb ik van mijn menselijke ziel?
 Ik zwoeg als het dier, zal als het dier sterven. 115
 Ik ben mens de rebel, mens de hulpeloze slaaf;
 Het lot en mijn kameraden bedriegen mij met mijn gage.
 Ik maak met mijn bloed het zegel lossen van mijn onderworpenheid,
 En schud af van mijn pijnlijke nek de knieën van mijn onderdrukker,
 Slechts om aan een nieuwe tiran plaats te bieden op mijn rug: 120
 Mijn leermeesters onderrichten mij in slavernij,
 Men toont mij Gods stempel en mijn eigen handtekening
 Onder het trieste contract van mijn lot.
 Ik heb liefgehad, maar niemand had mij lief sinds mijn geboorte;
 De vrucht van mijn werken is gegeven in andere handen. 125
 Al wat mij is gebleven zijn mijn kwade gedachten,
 Mijn verachtelijke ruzie tegen God en mens,
 Mijn afgunst voor de rijkdommen waarin ik niet kan delen,

- Hate of a happiness that is not mine.
- 130 I know my fate will ever be the same,
It is my nature's work that cannot change:
I have loved for mine, not for the beloved's sake,
I have lived for myself and not for others' lives.
Each in himself is sole by Nature's law.
- 135 So God has made his harsh and dreadful world,
So has he built the petty heart of man.
Only by force and ruse can man survive:
For pity is a weakness in his breast,
His goodness is a laxity in the nerves,
- 140 His kindness an investment for return,
His altruism is ego's other face:
He serves the world that him the world may serve.
If once the Titan's strength could wake in me,
If Enceladus from Etna could arise,
- 145 I then would reign the master of the world
And like a god enjoy man's bliss and pain.
But God has taken from me the ancient Force.
There is a dull consent in my sluggish heart,
A fierce satisfaction with my special pangs
- 150 As if they made me taller than my kind;
Only by suffering can I excel.
I am the victim of titanic ills,
I am the doer of demoniac deeds;
I was made for evil, evil is my lot;
- 155 Evil I must be and by evil live;
Nought other can I do but be myself;
What Nature made me, that I must remain.
I suffer and toil and weep; I moan and hate.”
And Savitri heard the voice, the echo heard
- 160 And turning to her being of pity spoke:
“Madonna of suffering, Mother of grief divine,
Thou art a portion of my soul put forth
To bear the unbearable sorrow of the world.
Because thou art, men yield not to their doom,
- 165 But ask for happiness and strive with fate;
Because thou art, the wretched still can hope.
But thine is the power to solace, not to save.
One day I will return, a bringer of strength,
And make thee drink from the Eternal's cup;
- 170 His streams of force shall triumph in thy limbs
And Wisdom's calm control thy passionate heart.
Thy love shall be the bond of humankind,
Compassion the bright key of Nature's acts:
Misery shall pass abolished from the earth;

De haat over een geluk dat niet het mijne is.
 Ik weet dat mijn lot nimmer zal veranderen. 130
 Het is het werk van mijn natuur dat niet kan veranderen:
 Ik heb liefgehad uit eigen belang en niet voor dat van de geliefde,
 Ik leefde voor mijzelf en niet voor het leven van anderen.
 Ieder is in zichzelf alleen volgens de wet van de natuur.
 Zo heeft God deze wrede en vreselijke wereld geschapen, 135
 Zo heeft hij het kleingeestige hart van de mens gemaakt.
 Slechts door dwang en bedrog kan de mens overleven:
 Want medelijden is een zwakte in zijn borst,
 Zijn goedaardigheid is een slapte in de zenuwen,
 Zijn vriendelijkheid is een investering die moet worden terugverdiend, 140
 Zijn altruïsme is ego's andere gezicht:
 Hij dient de wereld opdat de wereld hem zal dienen.
 Kon eenmaal de kracht van de Titaan in mij ontwaken,
 Als Enceladus uit de Etna kon verrijzen,
 Dan kon ik heersen als meester van de wereld 145
 En als een god 's mensen gelukzaligheid en pijn genieten.
 Maar God heeft mij de oeroude Kracht ontnomen.
 Er is een doffe berusting in mijn trage hart,
 Een woeste voldoening in mijn buitengewone kwellingen
 Als maakten zij mij groter dan mijn soort; 150
 Alleen door lijden kan ik uitmunten.
 Ik ben het slachtoffer van titanische beproevingen,
 Ik ben de dader van demonische daden;
 Ik ben geschapen voor het kwaad, het kwade is mijn lot;
 Kwaadaardig moet ik zijn en door het kwade moet ik leven; 155
 Ik kan niet anders zijn dan wat ik ben;
 Zoals de Natuur mij gemaakt heeft, zo moet ik blijven.
 Ik lijdt en zwoeg en ween; ik weeklaag en ik haat.”
 En Savitri hoorde de stem, hoorde de echo
 En zich kerend naar haar wezen van medelijden sprak zij: 160
 “Madonna van lijden, Moeder van goddelijke smart,
 Gij zijt een deel van mijn ziel, voortgebracht
 Om het ondraaglijke van de wereld te dragen.
 Omdat gij bestaat, geven mensen niet toe aan hun noodlot
 Maar vragen om geluk en strijden met het lot; 165
 Omdat gij bestaat, kan de ellendige nog steeds hopen.
 Maar gij hebt de macht om te troosten, niet om te redden.
 Op een dag zal ik terugkeren, een brenger van kracht,
 En u laten drinken uit de beker van de Eeuwige;
 Zijn stromen van kracht zullen triomferen in uw ledematen 170
 En Wijsheids kalnte zal uw hartstochtelijke hart leiden.
 Uw liefde zal de verbondenheid zijn van het mensdom,
 Uw mededogen de heldere sleutel voor het werk der Natuur:
 Misère zal, verdelgd, verdwijnen van de aarde;

- 175 The world shall be freed from the anger of the Beast,
From the cruelty of the Titan and his pain.
There shall be peace and joy for ever more.”

- On passed she in her spirit's upward route.
An ardent grandeur climbed mid ferns and rocks,
180 A quiet wind flattered the heart to warmth,
A finer perfume breathed from slender trees.
All beautiful grew, subtle and high and strange.
Here on a boulder carved like a huge throne
A Woman sat in gold and purple sheen,
185 Armed with the trident and the thunderbolt,
Her feet upon a couchant lion's back.
A formidable smile curved round her lips,
Heaven-fire laughed in the corners of her eyes;
Her body a mass of courage and heavenly strength,
190 She menaced the triumph of the nether gods.
A halo of lightnings flamed around her head
And sovereignty, a great cestus, zoned her robe
And majesty and victory sat with her
Guarding in the wide cosmic battlefield
195 Against the flat equality of Death
And the all-levelling insurgent Night
The hierarchy of the ordered Powers,
The high changeless values, the peaked eminences,
The privileged aristocracy of Truth,
200 And in the governing Ideal's sun
The triumvirate of wisdom, love and bliss
And the sole autocracy of the absolute Light.
August on her seat in the inner world of Mind,
The Mother of Might looked down on passing things,
205 Listened to the advancing tread of Time,
Saw the irresistible wheeling of the suns
And heard the thunder of the march of God.
Amid the swaying Forces in their strife
Sovereign was her word of luminous command,
210 Her speech like a war-cry rang or a pilgrim chant.
A charm restoring hope in failing hearts
Aspired the harmony of her puissant voice:
“O Savitri, I am thy secret soul.
I have come down into the human world
215 And the movement watched by an unsleeping Eye
And the dark contrariety of earth's fate
And the battle of the bright and sombre Powers.
I stand upon earth's paths of danger and grief
And help the unfortunate and save the doomed.

De wereld zal worden bevrijd van de woede van het Beest, 175
 Van de wreedheid van de Titaan en zijn pijn.
 Er zal vrede zijn en vreugde voor altijd.”

Voort ging zij in de opwaartse route van haar geest,
 Een vurige grandeur klom op tussen varens en stenen,
 Een kalme wind streelde het hart tot warmte, 180
 Een fijnere geur ademde van ranke bomen.
 Alles werd mooi, subtiel en hoog en vreemd.
 Hier op een rots uitgehouwen als een reusachtige troon
 Zat een Vrouw in een gouden en purperen schijnsel,
 Gewapend met de drietand en de bliksemschicht, 185
 Haar voeten op de rug van een liggende leeuw.
 Een formidabele glimlach speelde om haar lippen,
 Hemel-vuur lachte in de hoeken van haar ogen;
 Haar lichaam een bron van moed en hemelse kracht,
 Zij bedreigde de triomf van de lagere goden. 190
 Een halo van weerlicht vlamde rond haar hoofd
 En soevereiniteit gelijk een brede riem omgordde haar gewaad
 En majesteit en victorie zetelden met haar
 Wakend in het wijde kosmische strijdperk
 Tegen de vlakke gelijkmatigheid van de Dood 195
 En de al-nivellerende oproerige Nacht
 De hiërarchie van de geordende Machten,
 De hoge onveranderlijke waarden, de spitse uitmuntendheden,
 De bevoorrechte aristocratie der Waarheid,
 En in de regerende zon van het Ideale 200
 Het triumviraat van wijsheid, liefde en gelukzaligheid
 En de enkele autocratie van het absolute Licht.
 Verheven op haar zetel in de innerlijke wereld van het Verstand,
 Zag de Moeder van Macht neer op voorbijgaande dingen,
 Luisterde naar de voortschrijdende tred van de Tijd, 205
 Zag het onweerstaanbare wentelen der zonnen
 En hoorde de donder van de opmars van God.
 Temidden van de heersende Machten in hun strijd
 Was oppermachtig haar woord van lichtend gebod,
 Klonk haar taal als een oorlogskreet of als een pelgrims-hymne. 210
 Als een bekoring die hoop hernieuwde voor verzwakte harten
 Verrees de muziek van haar machtige stem:
 “O Savitri, ik ben uw geheime ziel.
 Ik ben afgedaald in de mensenwereld
 En in de beweging die wordt gadeslagen door een Oog dat nimmer slaapt 215
 En in de duistere tegenstrijdigheid van het aardse lot
 En in de veldslag van de heldere en duistere Machten.
 Ik houd stand op de aardse paden van gevaar en smart
 En help de ongelukkigen en red de verdoemden.

- 220 To the strong I bring the guerdon of their strength,
To the weak I bring the armour of my force;
To men who long I carry their coveted joy:
I am fortune justifying the great and wise
By the sanction of the plaudits of the crowd,
225 Then trampling them with the armed heel of fate.
My ear is leaned to the cry of the oppressed,
I topple down the thrones of tyrant kings:
A cry comes from proscribed and hunted lives
Appealing to me against a pitiless world,
230 A voice of the forsaken and desolate
And the lone prisoner in his dungeon cell.
Men hail in my coming the Almighty's force
Or praise with thankful tears his saviour Grace.
I smite the Titan who bestrides the world
235 And slay the ogre in his blood-stained den.
I am Durga, goddess of the proud and strong,
And Lakshmi, queen of the fair and fortunate;
I wear the face of Kali when I kill,
I trample the corpses of the demon hordes.
240 I am charged by God to do his mighty work,
Uncaring I serve his will who sent me forth,
Reckless of peril and earthly consequence.
I reason not of virtue and of sin
But do the deed he has put into my heart.
245 I fear not for the angry frown of Heaven,
I flinch not from the red assault of Hell;
I crush the opposition of the gods,
Tread down a million goblin obstacles.
I guide man to the path of the Divine
250 And guard him from the red Wolf and the Snake.
I set in his mortal hand my heavenly sword
And put on him the breastplate of the gods.
I break the ignorant pride of human mind
And lead the thought to the wideness of the Truth;
255 I rend man's narrow and successful life
And force his sorrowful eyes to gaze at the sun
That he may die to earth and live in his soul.
I know the goal, I know the secret route;
I have studied the map of the invisible worlds;
260 I am the battle's head, the journey's star.
But the great obstinate world resists my Word,
And the crookedness and evil in man's heart
Is stronger than Reason, profounder than the Pit,
And the malignancy of hostile Powers
265 Puts craftily back the clock of destiny

Voor de sterken breng ik de beloning voor hun sterkte, Voor de zwakken breng ik de wapens van mijn kracht; Voor hunkerende mensen draag ik hun begeerde vreugde: Ik ben de voorspoed die de groten en wijzen rechtvaardigen Bevestigd door de bijval van de menigte	220
Om ze dan te vertrappen onder de gepantserde hiel van het lot. Mijn oor is geneigd naar de roep van de verdrukte, Ik stoot de tronen omver van tirannieke koningen: Een kreet stijgt op van vogelvrij verklaarde en vervolgte levens Die bij mij in beroep gaan tegen een meedogenloze wereld, Een stem voor de verlatenen en troostelozen	225
En de eenzame gevangene in zijn kerker-cel. De mensen verwelkomen met mijn komst de stem van de Almachtige Of loven met dankbare tranen zijn reddende Genade. De Titaan die de wereld onder de voet loopt sla ik neer En doodt de mensenetende reus in zijn bloed-besmeurde hol.	230
Ik ben Durga, godin van wie trots is en sterk, En Lakshmi, koningin van het schone en fortuinlijke; Ik draag het gelaat van Kali als ik doodt, Ik vertrap de lijken van de horden der demonen. Ik heb opdracht van God om zijn machtige werk te doen, Onbekommerd dien ik zijn wil die mij heeft uitgezonden, Zorgeloos om gevaar en aardse gevolgen.	235
Ik denk niet aan dood of zonde Maar voer de daad uit die hij mijn hart heeft ingegeven. Ik vrees niet voor de toornige frons van de Hemel, Ik deins niet terug voor de rode bestorming van de Hel; Ik verpletter de tegenstand der goden, Overwin een miljoen kwelgeest-obstakels.	240
Ik leid de mens naar het pad van het Goddelijke En bescherm hem tegen de rode Wolf en de Slang. Ik geef hem in zijn hand mijn hemelse zwaard En laat hem dragen het borstschild van de goden. Ik breek de onwetende trots van het menselijk verstand En leid het denken naar de weidsheid van de Waarheid; Ik verstoor het bekrompen en succesvolle leven van de mens	245
En dwing zijn spijtige ogen om te kijken naar de zon Opdat hij voor de aarde zal sterven en zal leven in zijn ziel. Ik ken het doel, ik ken de geheime weg; Ik heb de kaart bestudeerd van de onzichtbare werelden; Ik ben de voorhoede van de veldslag, de ster voor de reiziger.	250
Maar de grote eigenzinnige wereld verzet zich tegen mijn Woord En de misvormdheid en het kwaad in het mensenhart Is sterker dan de Rede, heeft grotere diepgang dan de Afgrond, En de kwaadaardigheid van de vijandige Machten Zet op sluwe wijze de klok terug van lotsbestemming	255
	260
	265

And mightier seems than the eternal Will.
The cosmic evil is too deep to unroot,
The cosmic suffering is too vast to heal.
A few I guide who pass me towards the Light;
270 A few I save, the mass falls back unsaved;
A few I help, the many strive and fail.
But my heart I have hardened and I do my work:
Slowly the light grows greater in the East,
Slowly the world progresses on God's road.
275 His seal is on my task, it cannot fail:
I shall hear the silver swing of heaven's gates
When God comes out to meet the soul of the world."
She spoke and from the lower human world
An answer, a warped echo met her speech;
280 The voice came through the spaces of the mind
Of the dwarf-Titan, the deformed chained god
Who strives to master his nature's rebel stuff
And make the universe his instrument.
The Ego of this great world of desire
285 Claimed earth and the wide heavens for the use
Of man, head of the life it shapes on earth,
Its representative and conscious soul,
And symbol of evolving light and force
And vessel of the godhead that must be.
290 A thinking animal, Nature's struggling lord,
Has made of her his nurse and tool and slave
And pays to her as wage and emolument
Inescapably by a deep law in things
His heart's grief and his body's death and pain:
295 His pains are her means to grow, to see and feel;
His death assists her immortality.
A tool and slave of his own slave and tool,
He praises his free will and his master mind
And is pushed by her upon her chosen paths;
300 Possessor he is possessed and, ruler, ruled,
Her conscious automaton, her desire's dupe.
His soul is her guest, a sovereign mute, inert,
His body her robot, his life her way to live,
His conscious mind her strong revolted serf.
305 The voice rose up and smote some inner sun.
"I am the heir of the forces of the earth,
Slowly I make good my right to my estate;
A growing godhead in her divinised mud,
I climb, a claimant to the throne of heaven.
310 The last-born of the earth I stand the first;
Her slow millenniums waited for my birth.

En lijkt machtiger dan de eeuwige Wil.
 Het kosmische kwaad is te diep om uit te roeien,
 Het kosmische lijden is te onmetelijk om te helen.
 Een enkele wijs ik de weg die mij voorgaan naar het Licht;
 Een enkele red ik, de meesten vallen ongered terug; 270
 Een enkele help ik, velen trachten en falen.
 Maar ik heb mijn hart gestaald en ik doe mijn werk:
 Langzaam groeit het licht sterker in het Oosten,
 Gelijdelijk aan maakt de wereld voortgang op de weg van God.
 Zijn zegel rust op mijn taak, ik kan niet falen: 275
 Ik zal het zilveren openzwaaien horen van 's hemels poorten
 Als God naar buiten komt om de ziel van de wereld te ontmoeten.”
 Zij sprak en van de lagere menselijke wereld
 Kwam een antwoord, een vervormde echo haar woord tegemoet;
 De stem kwam door de ruimen van het mentale 280
 Van de dwerg-Titaan, de mismaakte geketende god
 Die worstelt om het opstandige wezen van zijn natuur te bedwingen
 En het universum te maken tot zijn instrument.
 Het Ego van deze grote wereld van begeerte
 Eiste de aarde en de wijde hemelen op voor het gebruik 285
 Van de mens, de voorhoede van het leven dat hij scheidt op aarde,
 Zijn representatieve en bewuste ziel
 En symbool van zich ontvouwende licht en kracht
 En voertuig van de godheid die moet komen.
 Een denkend dier, de worstelende heer van de Natuur, 290
 Heeft van haar zijn voedster gemaakt en werktuig en slaaf
 En betaalt aan haar als loon en honorarium
 Onontkoombaar door een diepe wet in dingen
 Met de smart in zijn hart en zijn lichamelijke dood en pijn;
 Zijn pijnen zijn haar manier van groeien, van zien en voelen; 295
 Zijn dood draagt bij aan haar onsterfelijkheid.
 Als werktuig en slaaf van zijn eigen slaaf en werktuig,
 Prijst hij zijn vrije wil en zijn meester-verstand
 En wordt door haar gedreven op de paden die zij kiest;
 Als bezitter wordt hij bezeten en, als heerser, beheerst, 300
 Haar bewuste automaat, het slachtoffer van haar begeerte.
 Zijn ziel is haar gast, een zwijgende vorst, inert,
 Zijn lichaam haar robot, zijn leven haar wijze van leven,
 Zijn bewuste verstand haar sterke, in opstand gekomen knecht.
 De stem verrees en trof een of andere innerlijke zon. 305
 “Ik ben de erfgenaam van de krachten der aarde,
 Langzaam aan verwerf ik mijn recht op mijn bezit;
 Als een groeiende godheid in haar vergoddelijkte slijk
 Klim ik op, ik maak aanspraak op de troon van de hemel.
 Als laatstgeborene op aarde sta ik als eerste; 310
 Haar trage millennia hebben op mijn geboorte gewacht.

Although I live in Time besieged by Death,
Precarious owner of my body and soul
Housed on a little speck amid the stars,
315 For me and my use the universe was made.
Immortal spirit in the perishing clay,
I am God still unevolved in human form;
Even if he is not, he becomes in me.
The sun and moon are lights upon my path;
320 Air was invented for my lungs to breathe,
Conditioned as a wide and wall-less space
For my winged chariot's wheels to cleave a road,
The sea was made for me to swim and sail
And bear my golden commerce on its back:
325 It laughs cloven by my pleasure's gliding keel,
I laugh at its black stare of fate and death.
The earth is my floor, the sky my living's roof.
All was prepared through many a silent age,
God made experiments with animal shapes,
330 Then only when all was ready I was born.
I was born weak and small and ignorant,
A helpless creature in a difficult world
Travelling through my brief years with death at my side;
I have grown greater than Nature, wiser than God.
335 I have made real what she never dreamed,
I have seized her powers and harnessed for my work,
I have shaped her metals and new metals made;
I will make glass and raiment out of milk,
Make iron velvet, water unbreakable stone,
340 Like God in his astuce of artist skill,
Mould from one primal plasm protean forms,
In single Nature multitudinous lives,
All that imagination can conceive
In mind intangible, remould anew
345 In Matter's plastic solid and concrete.
No magic can surpass my magic's skill.
There is no miracle I shall not achieve.
What God imperfect left, I will complete,
Out of a tangled mind and half-made soul
350 His sin and error I will eliminate;
What he invented not, I shall invent:
He was the first creator, I am the last.
I have found the atoms from which he built the worlds:
The first tremendous cosmic energy
355 Missioned shall leap to slay my enemy kin,
Expunge a nation or abolish a race,
Death's silence leave where there was laughter and joy.

Hoewel ik belaagd door de Dood leef in de Tijd,
 De onzekere eigenaar van mijn lichaam en ziel
 Gehuisvest op een kleine stip tussen de sterren,
 Voor mij en mijn gebruik werd het universum geschapen. 315
 Als de eeuwige geest in de vergankelijke klei,
 Ben ik God, nog onontwikkeld in menselijke vorm;
 Zelfs al bestaat hij niet, hij ontstaat in mij.
 Zon en maan zijn lichten op mijn pad;
 Lucht werd uitgevonden voor mijn longen om te ademen, 320
 Ingericht als een wijde en muurloze ruimte
 Om een weg te banen voor de wielen van mijn gevleugelde strijdwagen,
 De zee werd voor mij geschapen om te zwemmen en varen
 En om mijn gouden handelswaar te dragen op haar rug:
 Zij lacht, gekliefd door de scherende kiel van mijn vermaak, 325
 Ik lach om haar zwarte aanblik van lot en dood.
 De aarde is mijn grond, de hemel is het dak van mijn levensruimte.
 Alles werd voorbereid in menig stilzwijgend tijdperk,
 God experimenteerde met dierlijke gedaanten.
 Pas dan, toen alles gereed was, werd ik geboren. 330
 Zwak werd ik geboren en klein en onwetend,
 Een hulpeloos schepsel in een moeilijke wereld
 Reizend door mijn kortstondige jaren met de dood aan mijn zij;
 Ik ben groter geworden dan de Natuur, wijzer dan God.
 Ik heb waargemaakt wat zij nimmer heeft gedroomd, 335
 Ik heb haar machten ter hand genomen en aangewend voor mijn werk,
 Ik heb haar metalen gesmeed en nieuwe metalen gemaakt;
 Ik zal glas maken en gewaden uit melk,
 Uit ijzer fluweel, uit water onbreekbare steen,
 Zal net als God in zijn scherpzinnigheid van artistiek vermogen 340
 Uit één oerplasma proteaanse vormen scheppen,
 Een veelvuldigheid van levens in één enkele Natuur,
 Al wat verbeelding kan uitdrukken
 In het ontastbare mentale, tot nieuwe vormen hergieten
 In het kneedbare massieve en concrete van de Materie. 345
 Er is geen magie die mijn magie kan overtreffen.
 Er is geen wonder dat ik niet verrichten kan.
 Wat God heeft onvolmaakt gelaten, dat zal ik voltooien,
 Uit een verward verstand en half-geschapen ziel
 Zal ik zijn zonde en dwaling verdrijven; 350
 Wat hij niet heeft uitgevonden, dat zal ik uitvinden:
 Hij was de eerste schepper, ik de laatste.
 Ik heb het atoom gevonden waaruit hij zijn werelden bouwde:
 De eerste ontzaglijke energie
 Zal, gezonden, overspringen om mijn vijandelijke verwanten te verslaan, 355
 Een natie wegvagen ofwel een ras vernietigen
 De stilte van de Dood achterlaten waar was gelach en vreugde.

Or the fissured invisible shall spend God's force
To extend my comforts and expand my wealth,
360 To speed my car which now the lightnings drive
And turn the engines of my miracles.
I will take his means of sorcery from his hands
And do with them greater wonders than his best.
Yet through it all I have kept my balanced thought;
365 I have studied my being, I have examined the world,
I have grown a master of the arts of life.
I have tamed the wild beast, trained to be my friend;
He guards my house, looks up waiting my will.
I have taught my kind to serve and to obey.
370 I have used the mystery of the cosmic waves
To see far distance and to hear far words;
I have conquered Space and knitted close all earth.
Soon I shall know the secrets of the Mind;
I play with knowledge and with ignorance
375 And sin and virtue my inventions are
I can transcend or sovereignly use.
I shall know mystic truths, seize occult powers.
I shall slay my enemies with a look or thought,
I shall sense the unspoken feelings of all hearts
380 And see and hear the hidden thoughts of men.
When earth is mastered, I shall conquer heaven;
The gods shall be my aides or menial folk,
No wish I harbour unfulfilled shall die:
Omnipotence and omniscience shall be mine.”
385 And Savitri heard the voice, the warped echo heard
And turning to her being of power she spoke:
“Madonna of might, Mother of works and force,
Thou art a portion of my soul put forth
To help mankind and help the travail of Time.
390 Because thou art in him, man hopes and dares;
Because thou art, men's souls can climb the heavens
And walk like gods in the presence of the Supreme.
But without wisdom power is like a wind,
It can breathe upon the heights and kiss the sky,
395 It cannot build the extreme eternal things.
Thou hast given men strength, wisdom thou couldst not give.
One day I will return, a bringer of light;
Then will I give to thee the mirror of God;
Thou shalt see self and world as by him they are seen
400 Reflected in the bright pool of thy soul.
Thy wisdom shall be vast as vast thy power.
Then hate shall dwell no more in human hearts,
And fear and weakness shall desert men's lives,

Of het kerngespleten onzichtbare zal Gods kracht verkwisten
 Om mijn gerieflijkheden uit te breiden en mijn weelde te vergroten,
 Om mijn wagen te versnellen die nu door bliksem wordt gedreven 360
 En de machines van mijn wonderen te laten draaien.
 Ik zal hem de middelen van zijn tovenarij uit handen nemen
 En grotere wonderen met hen doen dan de beste van hem.
 Toch heb ik door alles mijn afgewogen gedachte behouden;
 Ik heb mijn wezen bestudeerd, ik heb de wereld onderzocht, 365
 Ik ben een meester geworden van de kunsten van het leven.
 Ik heb het wilde beest getemd, getraind om mijn vriend te zijn;
 Hij bewaakt mijn huis, kijkt op, in afwachting van mijn goeddunken.
 Ik heb mijn soort geleerd te dienen en te gehoorzamen.
 Ik heb het mysterie van kosmische golven gebruikt 370
 Om op grote afstanden te zien en verre woorden te horen;
 Ik heb de Ruimte veroverd en heel de aarde samengevlochten.
 Spoedig zal ik de geheimen kennen van het Mentale:
 Ik speel met kennis en onwetendheid
 En zonde en deugd zijn mijn bedenksels 375
 Die ik kan overtreffen of doelmatig aanwenden.
 Ik zal mystieke waarheden kennen, beslag leggen op occulte machten.
 Ik zal mijn vijanden verslaan met een blik of een gedachte,
 Ik zal de onuitgesproken gevoelens van elk hart gewaar worden
 En de verborgen gedachten van de mensen zien en horen. 380
 Wanneer de aarde bedwongen is, zal ik de hemel veroveren;
 De goden zullen mijn helpers zijn of ondergeschikt volk,
 Geen enkele wens die ik koester zal onvervuld blijven:
 Aan mij zullen almacht en alwetendheid zijn.”
 En Savitri hoorde de stem, hoorde de verwrongen echo 385
 En zich wendend naar haar wezen van macht sprak zij:
 “Madonna van macht, Moeder van werken en kracht,
 Gij zijt een deel van mijn ziel, voortgebracht
 Om de mensheid te helpen en het gezwoeg van de Tijd.
 Omdat gij zijt in hem, houdt de mens moed en hoop; 390
 Omdat gij zijt, kan de mensenziel klimmen naar de hemelen
 En als goden wandelen in tegenwoordigheid van de Allerhoogste.
 Maar zonder wijsheid is macht als de wind,
 Het kan ademen op de hoogten en de hemelen kussen,
 De hoogste eeuwige dingen kan het niet bouwen. 395
 Gij hebt mij kracht gegeven, wijsheid kon gij mij niet geven.
 Op een dag zal ik terugkeren, een brenger van het licht;
 Dan zal ik u de spiegel geven van God.
 Gij zult zelf en wereld zien zoals gezien door hem
 Weerspiegeld in de heldere poel van uw ziel. 400
 Uw wijsheid zal onmetelijk zijn gelijk uw macht.
 Dan zal haat niet langer wonen in het mensenhart,
 En vrees en zwakheid zal het mensenleven verlaten,

The cry of the ego shall be hushed within,
405 Its lion roar that claims the world as food,
All shall be might and bliss and happy force.”

Ascending still her spirit's upward route
She came into a high and happy space,
A wide tower of vision whence all could be seen
410 And all was centred in a single view
As when by distance separate scenes grow one
And a harmony is made of hues at war.
The wind was still and fragrance packed the air.
There was a carol of birds and murmur of bees,
415 And all that is common and natural and sweet,
Yet intimately divine to heart and soul.
A nearness thrilled of the spirit to its source
And deepest things seemed obvious, close and true.
Here, living centre of that vision of peace,
420 A Woman sat in clear and crystal light:
Heaven had unveiled its lustre in her eyes,
Her feet were moonbeams, her face was a bright sun,
Her smile could persuade a dead lacerated heart
To live again and feel the hands of calm.
425 A low music heard became her floating voice:
“O Savitri, I am thy secret soul.
I have come down to the wounded desolate earth
To heal her pangs and lull her heart to rest
And lay her head upon the Mother's lap
430 That she may dream of God and know his peace
And draw the harmony of higher spheres
Into the rhythm of earth's rude troubled days.
I show to her the figures of bright gods
And bring strength and solace to her struggling life;
435 High things that now are only words and forms
I reveal to her in the body of their power.
I am peace that steals into man's war-worn breast,
Amid the reign of Hell his acts create
A hostel where Heaven's messengers can lodge;
440 I am charity with the kindly hands that bless,
I am silence mid the noisy tramp of life;
I am Knowledge poring on her cosmic map.
In the anomalies of the human heart
Where Good and Evil are close bedfellows
445 And Light is by Darkness dogged at every step,
Where his largest knowledge is an ignorance,
I am the Power that labours towards the best
And works for God and looks up towards the heights.

De schreeuw van het ego zal worden gestild binnenin,
 Zijn leeuwegebrul die de wereld opeist als voedsel, 405
 Alles zal macht zijn en gelukzaligheid en gelukkige kracht.”

Nog altijd klimmend in de route omhoog van haar geest
 Kwam zij in een hoge en gelukkige ruimte,
 Een toren van weids uitzicht waar al kon worden gezien
 En al was bijeengebracht in één enkele blik 410
 Zoals door afstand afzonderlijke taferelen één worden
 En harmonie is gemaakt uit kleuren op voet van oorlog.
 De wind lag stil en een geurigheid vulde de lucht.
 Er was een gekwinkeleer van vogels en een gezoem van bijen
 En al wat gebruikelijk en natuurlijk is en lieflijk 415
 En toch op innige wijze goddelijk voor hart en ziel.
 Een nabijheid huiverde van de geest bij zijn bron
 En de diepste dingen schenen zonneklaar, dichtbij en echt.
 Hier, als het levende middelpunt van dat visioen van vrede,
 Zat een Vrouw in helder en kristallen licht: 420
 De Hemel had in haar ogen zijn glorie onthuld,
 Haar voeten waren manestrallen, haar gelaat was een heldere zon,
 Haar glimlach kon een dood verscheurd hart overreden
 Om te herleven en de handen van kalmte te voelen.
 Een zachte muziek die werd gehoord werd haar vloeiende stem: 425
 “O Savitri, ik ben uw geheime ziel.
 Ik ben afgedaald naar de gewonde troosteloze aarde
 Om haar kwellingen te genezen en haar hart tot kalmte te bedaren
 En haar hoofd te leggen in Moeders schoot
 Opdat zij mag dromen van God en zijn vrede mag kennen 430
 En de harmonie van hogere sferen mag laten neerdalen
 In het ritme van aardse grove gekwelde dagen.
 Ik laat haar de gedaanten zien van heldere goden
 En breng kracht en vertroosting voor haar leven dat zwoegt;
 Verheven dingen die nu slechts woorden en vormen zijn 435
 Openbaar ik aan haar, belichaamd in hun macht.
 Ik ben de vrede die binnensluipt in de door oorlog uitgeputte borst van de mens,
 Onder de heerschappij van de Hel scheppen zijn daden
 Een herberg waar 's Hemels boodschappers kunnen verblijven;
 Ik ben liefdadigheid met de zachtmoedige zegenende handen, 440
 Ik ben stilte temidden van het luidruchtige gestamp van het leven;
 Ik ben Kennis die tuurt op haar kosmische landkaart.
 In de onregelmatigheden van het menselijk hart
 Waar Goed en Kwaad samen slapen in één bed
 En Licht door Duisternis wordt achtervolgd bij iedere stap, 445
 Waar zijn grootste kennis een onwetendheid is,
 Ben ik de Macht die zwoegt voor het beste
 En werkt voor God en opziet naar de hoogten.

I make even sin and error stepping-stones
450 And all experience a long march towards Light.
Out of the Inconscient I build consciousness,
And lead through death to reach immortal Life.
Many are God's forms by which he grows in man;
They stamp his thoughts and deeds with divinity,
455 Uplift the stature of the human clay
Or slowly transmute it into heaven's gold.
He is the Good for which men fight and die,
He is the war of Right with Titan wrong;
He is Freedom rising deathless from her pyre;
460 He is Valour guarding still the desperate pass
Or lone and erect on the shattered barricade
Or a sentinel in the dangerous echoing Night.
He is the crown of the martyr burned in flame
And the glad resignation of the saint
465 465 And courage indifferent to the wounds of Time
And the hero's might wrestling with death and fate.
He is Wisdom incarnate on a glorious throne
And the calm autocracy of the sage's rule.
He is the high and solitary Thought
470 Aloof above the ignorant multitude:
He is the prophet's voice, the sight of the seer.
He is Beauty, nectar of the passionate soul,
He is the Truth by which the spirit lives.
He is the riches of the spiritual Vast
475 Poured out in healing streams on indigent Life;
He is Eternity lured from hour to hour,
He is infinity in a little space:
He is immortality in the arms of death.
These powers I am and at my call they come.
480 Thus slowly I lift man's soul nearer the Light.
But human mind clings to its ignorance
And to its littleness the human heart
And to its right to grief the earthly life.
Only when Eternity takes Time by the hand,
485 Only when infinity weds the finite's thought,
Can man be free from himself and live with God.
I bring meanwhile the gods upon the earth;
I bring back hope to the despairing heart;
I give peace to the humble and the great,
490 And shed my grace on the foolish and the wise.
I shall save earth, if earth consents to be saved.
Then Love shall at last unwounded tread earth's soil;
Man's mind shall admit the sovereignty of Truth
And body bear the immense descent of God."

Zelfs van zonde en dwaling maak ik een springplank
 En van alle ervaring een langdurige opmars naar het Licht. 450
 Vanuit Onbewustheid bouw ik bewustzijn
 En ga voor door de dood om onsterfelijk Leven te bereiken.
 Talrijk zijn Gods gedaanten waarmee hij groeit in de mens;
 Zij bestempelen zijn gedachten en daden met goddelijkheid,
 Verheffen de statuur van de menselijke klei 455
 Of vormen het geleidelijk aan om in 's hemels goud.
 Hij is het Goede waarvoor mensen vechten en sterven,
 Hij is de oorlog van Gerechtigheid met het Titanische kwaad,
 Hij is Vrijheid die onsterfelijk uit haar brandstapel verrijst;
 Hij is de Heldenmoed die nog altijd de hopeloze bergpas bewaakt 460
 Of alleen en rechtop staat op de verbrijzelde barricade
 Of een schildwacht in de gevaarlijke weergalmende Nacht.
 Hij is de bekroning van de martelaar die opgaat in vlammen
 En de blijde overgave van de heilige
 En moed die ongevoelig is voor de wonden van de Tijd 465
 En de macht van de held die worstelt met dood en lot.
 Hij is Wijsheid vleesgeworden op een illustere troon
 En de kalme autocratie van het bewind van de wijze.
 Hij is het verhevene en afgezonderde Denken
 Afzijdig boven de onwetende menigte: 470
 Hij is de stem van de profeet, het zicht van de ziener.
 Hij is Schoonheid, nectar voor de hartstochtelijke ziel,
 Hij is de Waarheid waarbij de geest leeft.
 Hij is de rijkdommen van de spirituele Onmetelijkheid
 In helende stromen uitgeschonken over het behoeftige Leven; 475
 Hij is de Eeuwigheid gelokt van uur tot uur,
 Hij is het oneindige in een kleine ruimte:
 Hij is onsterfelijkheid in de armen van de dood.
 Deze machten ben ik en zij komen als ik roep.
 Aldus verhef ik langzaam de ziel van de mens dichterbij het Licht. 480
 Doch het menselijke verstand klampt zich vast aan zijn onwetendheid
 En het mensenhart aan zijn kleingeestigheid
 En het aardse leven aan zijn recht op smart.
 Slechts wanneer het Eeuwige de Tijd bij de hand neemt,
 Slechts wanneer het oneindige huwt met eindigheids gedachte, 485
 Kan de mens vrij zijn van zichzelf en leven met God.
 Onderwijl breng ik de goden op aarde;
 Ik breng hoop terug in het wanhopige hart;
 Ik breng vrede voor de nederigen en de groten,
 En stort mijn genade uit over de dwaze en de wijze. 490
 Ik zal de aarde redden, als de aarde erin toestemt gered te worden.
 Dan zal Liefde eindelijk ongewond de aardse bodem betreden;
 Het menselijk verstand zal Waarheids soevereiniteit erkennen
 En het lichaam zal dragen de immense nederdaling van God.”

495 She spoke and from the ignorant nether plane
A cry, a warped echo naked and shuddering came.
A voice of the sense-shackled human mind
Carried its proud complaint of godlike power
Hedged by the limits of a mortal's thoughts,
500 Bound in the chains of earthly ignorance.
Imprisoned in his body and his brain
The mortal cannot see God's mighty whole,
Or share in his vast and deep identity
Who stands unguessed within our ignorant hearts
505 And knows all things because he is one with all.
Man only sees the cosmic surfaces.
Then wondering what may lie hid from the sense
A little way he delves to depths below:
But soon he stops, he cannot reach life's core
510 Or commune with the throbbing heart of things.
He sees the naked body of the Truth
Though often baffled by her endless garbs,
But cannot look upon her soul within.
Then, furious for a knowledge absolute,
515 He tears all details out and stabs and digs:
Only the shape's contents he holds for use;
The spirit escapes or dies beneath his knife.
He sees as a blank stretch, a giant waste
The crowding riches of infinity.
520 The finite he has made his central field,
Its plan dissects, masters its processes,
That which moves all is hidden from his gaze,
His poring eyes miss the unseen behind.
He has the blind man's subtle unerring touch
525 Or the slow traveller's sight of distant scenes;
The soul's revealing contacts are not his.
Yet is he visited by intuitive light
And inspiration comes from the Unknown;
But only reason and sense he feels as sure,
530 They only are his trusted witnesses.
Thus is he baulked, his splendid effort vain;
His knowledge scans bright pebbles on the shore
Of the huge ocean of his ignorance.
Yet grandiose were the accents of that cry,
535 A cosmic pathos trembled in its tone.
"I am the mind of God's great ignorant world
Ascending to knowledge by the steps he made;
I am the all-discovering Thought of man.
I am a god fettered by Matter and sense,
540 An animal prisoned in a fence of thorns,

Zij sprak en van het onwetende lagere plan	495
Kwam een kreet, een verwrongen echo naakt en huiverend. Een stem van het zintuig-gekluisterde menselijke verstand Droeg zijn trotse aanklacht van godgelijke macht Ommuurd door de beperkingen van de gedachten van een sterfelijke, Gebonden in de ketenen van aardse onwetendheid.	500
Gevangen in zijn lichaam en zijn brein Kan de sterfelijke niet Gods machtige geheel zien, Of delen in zijn onmetelijke en diepe identiteit Die onvermoed staat in ons onwetende hart En alle dingen kent omdat hij een is met al.	505
De mens ziet slechts de kosmische oppervlakten. Dan, benieuwd wat er voor het zintuig verborgen kan liggen, Graaft hij een beetje in de diepten beneden: Maar hij houdt spoedig op, 's levens kern kan hij niet bereiken Of zich één voelen met het bonzende hart der dingen.	510
Hij ziet het naakte lichaam van de Waarheid Ofschoon dikwijls verbijsterd door haar eindeloze gewaden, Maar kan niet haar ziel aanschouwen binnenin. Dan, uitzinnig op zoek naar absolute kennis, Rukt hij elke bijzonderheid uit en steekt en spit:	515
Slechts de inhoud van de vorm beschouwt hij als bruikbaar; De geest ontsnapt of sterft onder zijn mes. Hij ziet als een wezenloze vlakte, een reusachtige woestenij De samengepakte rijkdommen van de oneindigheid. Het eindige heeft hij gemaakt tot zijn voornaamste arbeidsveld,	520
Zijn methode ontleed, zijn processen beheerst, Dat wat alles beweegt is voor zijn zicht verborgen, Zijn turende oog mist wat er onzichtbaar achter ligt. Hij heeft het subtiële onfeilbare gevoel van de blinde Ofwel het zicht van de langzame reiziger in verre werelden;	525
Hem is niet gegeven het onthullende contact van de ziel. Toch wordt hij bezocht door intuïtief licht En inspiratie komt uit het Onbekende; Maar alleen rede en gevoel kent hij als zeker, Zij alleen zijn zijn betrouwbare getuigen.	530
Zo is hij blijven steken, zijn grootse inspanning tevergeefs; Zijn kennis speurt heldere kiezelstenen na aan de kust Van de reusachtige oceaan van zijn onwetendheid. Toch waren de accenten van die kreet grandioos, Een kosmisch pathos beefde in zijn stem.	535
“Ik ben het verstand van Gods grote onwetende wereld Dat opklimt naar kennis op de treden die hij heeft gemaakt; Ik ben het al-ontdekkende Denken van de mens. Ik ben een god gekluisterd door Materie en zintuig, Een beest gevangen in een haag van doornen,	540

A beast of labour asking for his food,
A smith tied to his anvil and his forge.
Yet have I loosened the cord, enlarged my room.
I have mapped the heavens and analysed the stars,
545 Described their orbits through the grooves of Space,
Measured the miles that separate the suns,
Computed their longevity in Time.
I have delved into earth's bowels and torn out
The riches guarded by her dull brown soil.
550 I have classed the changes of her stony crust
And of her biography discovered the dates,
Rescued the pages of all Nature's plan.
The tree of evolution I have sketched,
Each branch and twig and leaf in its own place,
555 In the embryo tracked the history of forms,
And the genealogy framed of all that lives.
I have detected plasm and cell and gene,
The protozoa traced, man's ancestors,
The humble originals from whom he rose;
560 I know how he was born and how he dies:
Only what end he serves I know not yet
Or if there is aim at all or any end
Or push of rich creative purposeful joy
In the wide works of the terrestrial power.
565 I have caught her intricate processes, none is left:
Her huge machinery is in my hands;
I have seized the cosmic energies for my use.
I have pored on her infinitesimal elements
And her invisible atoms have unmasked:
570 All Matter is a book I have perused;
Only some pages now are left to read.
I have seen the ways of life, the paths of mind;
I have studied the methods of the ant and ape
And the behaviour learned of man and worm.
575 If God is at work, his secrets I have found.
But still the Cause of things is left in doubt,
Their truth flees from pursuit into a void;
When all has been explained nothing is known.
What chose the process, whence the Power sprang
580 I know not and perhaps shall never know.
A mystery is this mighty Nature's birth;
A mystery is the elusive stream of mind,
A mystery the protean freak of life.
What I have learned, Chance leaps to contradict;
585 What I have built is seized and torn by Fate.
I can foresee the acts of Matter's force,

Een lastdier dat vraagt om zijn voer,
 Een smit gebonden aan zijn aambeeld en smidse.
 Niettemin heb ik het koord losser gemaakt, mijn ruimte vergroot.
 Ik heb de hemelen in kaart gebracht en de sterren geanalyseerd,
 Hun banen beschreven in de groeven van de Ruimte, 545
 De mijlen gemeten die de zonnen van elkaar scheiden,
 Berekende hun levensduur in de Tijd.
 Ik heb gegraven in de ingewanden van de aarde en de rijkdommen gedolven
 Die door haar doffe bruine grond worden bewaakt.
 Ik heb de veranderingen in haar stenen korst geclassificeerd 550
 En de tijdperken van haar levensgeschiedenis ontdekt,
 Heb de bladzijde gered van het plan van heel de Natuur.
 De boom van evolutie heb ik geschetst,
 Elke tak en twijg en elk blad op zijn eigen plaats,
 In het embryo de geschiedenis van de vorm nagegaan, 555
 En de genealogie geconstrueerd van al wat leeft.
 Plasma en cel en gen heb ik ontdekt,
 De protozoa gevonden, de voorloper van de mens,
 De nederige oorsprong waaruit hij verrees;
 Ik weet hoe hij werd geboren en ik weet hoe hij sterft: 560
 Alleen welk doel hij dient weet ik nog niet
 Of dat er $\frac{1}{4}$ berhaupt een doeleinde is of enige zin
 Of een druk van rijke scheppende doelbewuste vreugde
 In de omvangrijke werken van aardse macht.
 Ik heb haar complexe processen opgespoord, er is er geen meer over. 565
 Haar reusachtige machinerie is in mijn handen;
 De kosmische energieën heb ik voor mijn gebruik aangewend.
 Ik heb getuurd naar haar oneindig kleine bestanddelen
 En haar onzichtbare atomen ontmaskerd:
 Heel de Materie is een boek dat ik heb uitgeplozen; 570
 Slechts enkele bladzijden zijn nu nog over om te lezen.
 Ik heb de wegen van het leven gezien, de paden van het verstand;
 Ik heb de werkwijzen bestudeerd van de mier en de aap
 En het gedrag geleerd van mens en worm.
 Als God aan het werk is, dan heb ik zijn geheimen gevonden. 575
 Maar nog altijd is de Oorzaak der dingen in twijfel,
 Hun waarheid vlucht voor de achtervolging in een leegte;
 Wanneer alles is verklaard dan is niets gekend.
 Wat koos het proces, vanwaar ontsprong de Macht,
 Ik weet het niet en zal het wellicht nooit weten. 580
 De geboorte van deze machtige Natuur is een mysterie;
 Een mysterie is de ongrijpbare voortgang van het verstand,
 Een mysterie is de veelvormige gril van het leven.
 Wat ik ook heb geleerd wordt plotseling door Kans tegengesproken;
 Wat ik heb gebouwd wordt aangegrepen en verscheurd door het Lot.
 Wat de kracht van de Materie zal doen kan ik voorzien, 585

But not the march of the destiny of man:
He is driven upon paths he did not choose,
He falls trampled underneath the rolling wheels.
590 My great philosophies are a reasoned guess;
The mystic heavens that claim the human soul
Are a charlatanism of the imagining brain:
All is a speculation or a dream.
In the end the world itself becomes a doubt:
595 The infinitesimal's jest mocks mass and shape,
A laugh peals from the infinite's finite mask.
Perhaps the world is an error of our sight,
A trick repeated in each flash of sense,
An unreal mind hallucinates the soul
600 With a stress-vision of false reality,
Or a dance of Maya veils the void Unborn.
Even if a greater consciousness I could reach,
What profit is it then for Thought to win
A Real which is for ever ineffable
605 Or hunt to its lair the bodiless Self or make
The Unknowable the target of the soul?
Nay, let me work within my mortal bounds,
Not live beyond life nor think beyond the mind;
Our smallness saves us from the Infinite.
610 In a frozen grandeur lone and desolate
Call me not to die the great eternal death,
Left naked of my own humanity
In the chill vast of the spirit's boundlessness.
Each creature by its nature's limits lives,
615 And how can one evade his native fate?
Human I am, human let me remain
Till in the Inconscient I fall dumb and sleep.
A high insanity, a chimaera is this,
To think that God lives hidden in the clay
620 And that eternal Truth can dwell in Time,
And call to her to save our self and world.
How can man grow immortal and divine
Transmuting the very stuff of which he is made?
This wizard gods may dream, not thinking men."
625 And Savitri heard the voice, the warped answer heard
And turning to her being of light she spoke:
"Madonna of light, Mother of joy and peace,
Thou art a portion of my self put forth
To raise the spirit to its forgotten heights
630 And wake the soul by touches of the heavens.
Because thou art, the soul draws near to God;
Because thou art, love grows in spite of hate

Maar niet de loop van het lot van de mens:
 Hij wordt gedreven op paden die hij niet verkoos,
 Hij valt, vermorzeld onder de voortrollende wielen.
 Mijn grootste filosofieën zijn een beredeneerde gissing; 590
 De mystieke hemelen die een mensenziel opeisen
 Zijn een charlatanerie van het verbeeldende brein:
 Al is een speculatie of een droom.
 Uiteindelijk komt zelfs de wereld zelf in twijfel:
 De komedie van het oneindig kleine bespot massa en vorm, 595
 Een lach weerklinkt van oneindigheids eindige masker.
 Misschien is de wereld een dwaling van ons zicht,
 Een bedrog herhaald met iedere zintuiglijke flits,
 Een onwerkelijk verstand fantaseert de ziel
 Door een zwaarwichtig visioen van valse werkelijkheid, 600
 Of een dans van Maya versluiert het lege Ongeborene.
 Zelfs al kon ik een groter bewustzijn bereiken,
 Wat baat het dan het Denken
 Om een Werkelijkheid te winnen die voor altijd onuitsprekelijk is
 Of tot aan zijn schuilplaats na te jagen het lichaamsloze Zelf 605
 Of van het Onkenbare te maken het doeleinde onzer ziel?
 Nee, laat mij werken binnen mijn sterfelijke grenzen,
 Laat mij niet leven buiten het leven noch denken buiten het verstand;
 Onze kleinheid redt ons van de Oneindigheid.
 Roep mij niet om de grote eeuwige dood te sterven 610
 In een bevroren grootsheid eenzaam en verlaten,
 Ontdaan van mijn eigen menselijkheid
 In het kille onmetelijke van geestes grenzeloosheid.
 Elk schepsel leeft bij de beperkingen van zijn eigen natuur,
 En hoe zal men zijn aangeboren lot ontlopen? 615
 Mens ben ik, laat mij menselijk blijven
 Tot ik in het Onbewuste zal stilvallen en slapen.
 Een verheven dwaasheid, en chimera is dit,
 Te denken dat God leeft verborgen in de klei
 En dat eeuwige Waarheid kan wonen in de Tijd, 620
 En haar aan te roepen om onszelf en de wereld te redden.
 Hoe kan de mens onsterfelijk worden en goddelijk
 Door de stof zelf te veranderen waarvan hij is gemaakt?
 Deze waanzin mogen de goden dromen, maar niet de denkende mens.”
 En Savitri hoorde de stem, hoorde het verwrongen antwoord 625
 En zich wendend naar haar wezen van licht sprak zij:
 “Madonna van licht, Moeder van vreugde en vrede,
 Gij zijt een deel van mijn ziel, voortgebracht
 Om de geest tot zijn vergeten hoogten te verheffen
 En de ziel te doen ontwaken door de aanrakingen van de hemel. 630
 Omdat gij bestaat, komt de ziel dichtbij God;
 Omdat gij bestaat, groeit liefde ondanks haat

And knowledge walks unslain in the pit of Night.
But not by showering heaven's golden rain
635 Upon the intellect's hard and rocky soil
Can the tree of Paradise flower on earthly ground
And the Bird of Paradise sit upon life's boughs
And the winds of Paradise visit mortal air.
Even if thou rain down intuition's rays,
640 The mind of man will think it earth's own gleam,
His spirit by spiritual ego sink,
Or his soul dream shut in sainthood's brilliant cell
Where only a bright shadow of God can come.
His hunger for the eternal thou must nurse
645 And fill his yearning heart with heaven's fire
And bring God down into his body and life.
One day I will return, His hand in mine,
And thou shalt see the face of the Absolute.
Then shall the holy marriage be achieved,
650 Then shall the divine family be born.
There shall be light and peace in all the worlds."

END OF CANTO FOUR

En kennis wandelt onverslagen in het diepst van de Nacht.
Maar niet door het stromen van 's hemels gouden regen
Op de harde en rotsachtige grond van het intellect 635
Kan de boom van het Paradijs bloeien op aardse bodem
En de vogel van het Paradijs zitten op 's levens takken
En kunnen de winden van het Paradijs de sterfelijke sfeer bezoeken.
Zelfs als gij de stralen van intuïtie laat regenen,
Zal het menselijk verstand het houden voor de glans van de aarde zelf, 640
Zijn geest zal door het spirituele ego zinken
Of zijn ziel zal dromen, opgesloten in de briljante cel van de heilige
Waar slechts een heldere schaduw van God kan komen.
Zijn honger voor het eeuwige moet gij koesteren
En zijn hunkerende hart vullen met het hemelse vuur 645
En God omlaag brengen in zijn lichaam en leven.
Op een dag zal ik terugkeren, met Zijn hand in mijn hand,
En gij zult zien het gelaat van het Absolute.
Dan zal het gewijde huwelijk tot stand zijn gebracht,
Dan zal de heilige familie zijn geboren. 650
Er zal licht zijn en vrede in alle werelden.”

EINDE VAN CANTO VIER

Canto Five

The Finding of the Soul

- Onward she passed seeking the soul's mystic cave.
At first she stepped into a night of God.
The light was quenched that helps the labouring world,
The power that struggles and stumbles in our life;
- 5 This inefficient mind gave up its thoughts,
The striving heart its unavailing hopes.
All knowledge failed and the Idea's forms
And Wisdom screened in awe her lowly head
Feeling a Truth too great for thought or speech,
- 10 Formless, ineffable, for ever the same.
An innocent and holy Ignorance
Adored like one who worships formless God
The unseen Light she could not claim nor own.
In a simple purity of emptiness
- 15 Her mind knelt down before the unknowable.
All was abolished save her naked self
And the prostrate yearning of her surrendered heart:
There was no strength in her, no pride of force;
The lofty burning of desire had sunk
- 20 Ashamed, a vanity of separate self,
The hope of spiritual greatness fled,
Salvation she asked not nor a heavenly crown:
Humility seemed now too proud a state.
Her self was nothing, God alone was all,
- 25 Yet God she knew not but only knew he was.
A sacred darkness brooded now within,
The world was a deep darkness great and nude.
This void held more than all the teeming worlds,
This blank felt more than all that Time has borne,
- 30 This dark knew dumbly, immensely the Unknown.
But all was formless, voiceless, infinite.
As might a shadow walk in a shadowy scene,
A small nought passing through a mightier Nought,
A night of person in a bare outline
- 35 Crossing a fathomless impersonal Night,
Silent she moved, empty and absolute.

Canto Vijf

Het Vinden van de Ziel

Voort ging zij, op zoek naar de mystieke grot van haar ziel.
Als eerste trad zij binnen in een nacht van God.
Het licht was gedoofd dat de ploeterende wereld helpt,
De macht die worstelt en struikelt in ons leven; 5
Dit ondoelmatige verstand gaf zijn gedachten op,
Het zwoegende hart zijn vruchteloze hoop.
Alle kennis faalde zoals ook de vormen van het Idee
En wijsheid verborg met ontzag haar nederige hoofd
Want zij voelde een Waarheid te groot voor gedachte of spraak,
Vormloos, onuitsprekelijk, voor altijd gelijk. 10
Een onschuldige en heilige Onwetendheid
Aanbad als een die een vormeloze God vereert
Het onzichtbare Licht dat zij niet kan opeisen noch bezitten.
In een eenvoudige zuiverheid van leegte 15
Knielde haar geest voor het onkenbare neer.
Alles was teniet gedaan behoudens haar naakte zelf
En de geknielde hunkering van haar overgeleverde hart:
Geen kracht was in haar, geen trots of macht;
Het torenhoge branden van verlangen was gezonken,
Beschaamd, een ijdelheid van het afgezonderde zelf, 20
Met de hoop van spirituele grootheid vervlogen,
Vroeg zij geen verlossing noch een hemelse kroon:
Nederigheid leek nu een te trotse toestand.
Zij zelf was niets, God alleen was alles,
Toch kende zij God niet maar wist slechts dat hij bestond. 25
Een sacrale duisternis broedde nu vanbinnen,
De wereld was een diepe duisternis, groot en naakt.
Deze leegte omvatte meer dan al de wemelende werelden,
Deze wezenloosheid voelde meer dan al wat Tijd had voortgebracht,
Deze donkerte kende op stilzwijgende, immense wijze het Onbekende. 30
Doch alles was vormeloos, stemloos, oneindig.
Zoals een schaduw zou gaan door een schaduwrijk landschap,
Iets kleins en nietigs dat trekt door een machtiger Niets,
Een nacht van persoonlijkheid in vage contouren
Die een onpeilbare onpersoonlijke Nacht doorkruist, 35
Zo bewoog zij stil, leeg en absoluut.

In endless Time her soul reached a wide end,
The spaceless Vast became her spirit's place.
At last a change approached, the emptiness broke;
40 A wave rippled within, the world had stirred;
Once more her inner self became her space.
There was felt a blissful nearness to the goal;
Heaven leaned low to kiss the sacred hill,
The air trembled with passion and delight.
45 A rose of splendour on a tree of dreams,
The face of Dawn out of mooned twilight grew.
Day came, priest of a sacrifice of joy
Into the worshipping silence of her world;
He carried immortal lustre as his robe,
50 Trailed heaven like a purple scarf and wore
As his vermilion caste-mark a red sun.
As if an old remembered dream come true,
She recognised in her prophetic mind
The imperishable lustre of that sky,
55 The tremulous sweetness of that happy air
And, covered from mind's view and life's approach,
The mystic cavern in the sacred hill
And knew the dwelling of her secret soul.
As if in some Elysian occult depth,
60 Truth's last retreat from thought's profaning touch,
As if in a rock-temple's solitude hid,
God's refuge from an ignorant worshipping world,
It lay withdrawn even from life's inner sense,
Receding from the entangled heart's desire.
65 A marvellous brooding twilight met the eyes
And a holy stillness held that voiceless space.
An awful dimness wrapped the great rock-doors
Carved in the massive stone of Matter's trance.
Two golden serpents round the lintel curled,
70 Enveloping it with their pure and dreadful strength,
Looked out with wisdom's deep and luminous eyes.
An eagle covered it with wide conquering wings:
Flames of self-lost immobile reverie,
Doves crowded the grey musing cornices
75 Like sculptured postures of white-bosomed peace.
Across the threshold's sleep she entered in
And found herself amid great figures of gods
Conscious in stone and living without breath,
Watching with fixed regard the soul of man,
80 Executive figures of the cosmic self,
World-symbols of immutable potency.
On the walls covered with significant shapes

In de eindeloze Tijd bereikte haar ziel een weids einde,
 De ruimteloze Onmetelijkheid werd de woonplaats van haar geest.
 Tenslotte kwam er een verandering, de leegheid werd verbroken;
 Een rimpeling golfde vanbinnen, de wereld had zich geroerd; 40
 Opnieuw was haar innerlijke zelf geworden tot haar ruimte.
 Een gelukzalig naderen tot het doel werd gevoeld;
 De hemel neigde omlaag om de gewijde heuvel te kussen,
 De lucht beefde van hartstocht en verrukking.
 Gelijk een roos van pracht aan een boom van dromen, 45
 Ontsprong het aanzien van de Dageraad aan de schemering van de maan.
 De dag brak aan, de priester van een offergave van vreugde
 Tot in de aanbeddende stilte van haar wereld;
 Hij droeg onsterfelijke luister als zijn kleed,
 Slepte de hemel mee als een purperen omslag en voerde 50
 Als zijn vermiljoen-kleurige kasteteken een rode zon.
 Alsof een vroegere herinnerde droom was uitgekomen
 Herkende zij in haar profetische geest
 De onvergankelijke luister van die hemel,
 De huiverende lieflijkheid van die gelukkige sfeer 55
 En, afgeschermd voor het zicht van het verstand en 's levens benadering,
 De mystieke grot in de gewijde heuvel
 En kende de verblijfplaats van haar verborgen ziel.
 Als in een of andere Elysische diepte,
 Waarheids laatste toevluchtsoord voor de ontheiligende aanraking van het denken 60
 Als in de eenzaamheid van een rots-tempel verborgen,
 Gods schuilplaats voor een onwetende aanbeddende wereld,
 Lag het teruggetrokken, zelfs voor 's levens innerlijke zintuig,
 Weg van de verwarde begeerte van het hart.
 Een wonderbaar mijmerend schemerlicht trof de ogen 65
 En een heilige stilte omvatte die stemloze ruimte.
 Een ontzagwekkend halfduister omhulde de grote deuren van rots
 Gehouwen in het massieve steen van de trance van de Materie.
 Twee gouden slangen kronkelden rond de latei,
 Omspanden het met hun pure en verschrikkelijke kracht, 70
 Keken met de diepe en lichtgevende ogen van wijsheid.
 Een adelaar spreidde erboven zijn wijde zegevierende vleugels:
 Als vlammen van een zelf-verloren bewegingsloos droombeeld
 Bevolkten duiven de grijze mijmerende kroonlijsten
 Als gebeeldhouwde poses van wit-geboezemde vrede. 75
 Over de drempel van de slaap ging zij naar binnen
 En bevond zich tussen grote gestalten van goden
 Bewust in steen en levend zonder adem,
 Met onveranderlijke aandacht gadeslaand de ziel van de mens,
 Gezaghebbende gedaanten van het kosmische zelf, 80
 Wereld-symbolen van onverstoorbare macht.
 Van de muren overdekt met betekenisvolle vormen

Looked at her the life-scene of man and beast
And the high meaning of the life of gods,
85 The power and necessity of these numberless worlds,
And faces of beings and stretches of world-space
Spoke the succinct and inexhaustible
Hieratic message of the climbing planes.
In their immensitude signing infinity
90 They were the extension of the self of God
And housed, impassively receiving all,
His figures and his small and mighty acts
And his passion and his birth and life and death
And his return to immortality.
95 To the abiding and eternal is their climb,
To the pure existence everywhere the same,
To the sheer consciousness and the absolute force
And the unimaginable and formless bliss,
To the mirth in Time and the timeless mystery
100 Of the triune being who is all and one
And yet is no one but himself apart.
There was no step of breathing men, no sound,
Only the living nearness of the soul.
Yet all the worlds and God himself were there,
105 For every symbol was a reality
And brought the presence which had given it life.
All this she saw and inly felt and knew
Not by some thought of mind but by the self.
A light not born of sun or moon or fire,
110 A light that dwelt within and saw within
Shedding an intimate visibility
Made secrecy more revealing than the word:
Our sight and sense are a fallible gaze and touch
And only the spirit's vision is wholly true.
115 As thus she passed in that mysterious place
Through room and room, through door and rock-hewn door,
She felt herself made one with all she saw.
A sealed identity within her woke;
She knew herself the Beloved of the Supreme:
120 These Gods and Goddesses were he and she:
The Mother was she of Beauty and Delight,
The Word in Brahma's vast creating clasp,
The World-Puissance on almighty Shiva's lap,
The Master and the Mother of all lives
125 Watching the worlds their twin regard had made,
And Krishna and Radha for ever entwined in bliss,
The Adorer and Adored self-lost and one.
In the last chamber on a golden seat

Keek het levens-toneel van mens en dier haar aan
 En de verheven betekenis van het leven van goden,
 De invloed en onvermijdelijkheid van deze ontelbare werelden, 85
 En gezichten van wezens en uitgestrektheden van wereld-ruimte
 Spraken de beknopte en onuitputtelijke
 Hiëratische boodschap van de opklimmende sferen.
 Het oneindige onderschrijvend met hun onmetelijkheid
 Waren zij de uitgebreidheid van het zelf van God 90
 En herbergden, onbewogen alles in zich opnemend,
 Zijn gedaanten en zijn kleine en machtige daden
 En zijn hartstocht en zijn geboorte en leven en dood
 En zijn terugkeer in de onsterfelijkheid.
 Naar het duurzame en eeuwige voert hun klim, 95
 Naar het zuivere bestaan dat overal hetzelfde is,
 Naar het volkomen bewustzijn en de absolute kracht
 En de onvoorstelbare en vormeloze gelukzaligheid,
 Naar de opgewektheid in de Tijd en het tijdloze mysterie
 Van het drieënige wezen dat alles is en een 100
 En toch niemand behalve zichzelf alleen.
 Er was niet de voetstap van ademende mensen, geen geluid,
 Slechts de levende nabijheid van de ziel.
 Nochtans, alle werelden en God zelf waren daar,
 Want elk symbool was een realiteit 105
 En bracht de tegenwoordigheid die het leven had gegeven.
 Dit alles zag zij en voelde inwendig en wist
 Niet door een of andere gedachte of verstand maar door het zelf.
 Een licht niet geboren door zon of maan noch vuur,
 Een licht dat woonde binnenin en dat binnenin zag 110
 Verspreidde een innige zichtbaarheid
 Die het heimelijke onthullender maakte dan het woord:
 Ons zicht en gevoel zijn een feilbare blik en aanraking
 En slechts het gezichtsvermogen van de geest is geheel en al betrouwbaar.
 Aldus ging zij verder in die mysterieuze ruimte, 115
 Kamer na kamer, deur na uit de rots gehouwen deur,
 Zij voelde zich één gemaakt met al wat zij zag.
 Een verzegelde identiteit ontwaakte binnenin haar;
 Zij kende zichzelf als de Geliefde van de Allerhoogste:
 Deze Goden en Godinnen waren hij en zij; 120
 De Moeder was zij van Schoonheid en Geluk,
 Het Woord in Brahma's onmetelijke scheppende omhelzing,
 De Wereld-Macht op de almachtige schoot van Shiva, –
 De Meester en de Moeder van alle levens
 Die de werelden aanschouwen die hun tweevoudige blik had gemaakt, 125
 En Krishna en Radha voor altijd verstrengeld in gelukzaligheid,
 De Aanbidder en de Aanbedene zelf-verloren en een.
 In de laatste kamer, op een gouden zetel,

One sat whose shape no vision could define;
130 Only one felt the world's unattainable fount,
A Power of which she was a straying Force,
An invisible Beauty, goal of the world's desire,
A Sun of which all knowledge is a beam,
A Greatness without whom no life could be.
135 Thence all departed into silent self,
And all became formless and pure and bare.
Then through a tunnel dug in the last rock
She came out where there shone a deathless sun.
A house was there all made of flame and light
140 And crossing a wall of doorless living fire
There suddenly she met her secret soul.

A being stood immortal in transience,
Deathless dallying with momentary things,
In whose wide eyes of tranquil happiness
145 Which pity and sorrow could not abrogate
Infinity turned its gaze on finite shapes:
Observer of the silent steps of the hours,
Eternity upheld the minute's acts
And the passing scenes of the Everlasting's play.
150 In the mystery of its selecting will,
In the Divine Comedy a participant,
The Spirit's conscious representative,
God's delegate in our humanity,
Comrade of the universe, the Transcendent's ray,
155 She had come into the mortal body's room
To play at ball with Time and Circumstance.
A joy in the world her master movement here,
The passion of the game lighted her eyes:
A smile on her lips welcomed earth's bliss and grief,
160 A laugh was her return to pleasure and pain.
All things she saw as a masquerade of Truth
Disguised in the costumes of Ignorance,
Crossing the years to immortality;
All she could front with the strong spirit's peace.
165 But since she knows the toil of mind and life
As a mother feels and shares her children's lives,
She puts forth a small portion of herself,
A being no bigger than the thumb of man
Into a hidden region of the heart
170 To face the pang and to forget the bliss,
To share the suffering and endure earth's wounds
And labour mid the labour of the stars.
This in us laughs and weeps, suffers the stroke,

Was Een gezeten wiens gedaante door geen enkel visioen kon worden omljnd;
 Men voelde slechts 's werlds onbereikbare bron, 130
 Een Macht waarvan zij een afdwalende Kracht was,
 Een onzichtbare schoonheid, het doelwit van 's werlds verlangen,
 Een Zon waarvan alle kennis een lichtstraal is,
 Een Grootseid zonder welke geen leven kon bestaan.
 Van daaruit verdween alles tot in het stille zelf, 135
 En al werd vormeloos en puur en naakt.
 Toen, door een tunnel gegraven in de laatste rots,
 Kwam zij uit waar scheen een onsterfelijke zon.
 Een huis was daar, geheel gemaakt van vlam en licht
 En door een muur van deurloos levend vuur 140
 Ontmoette zij plotseling haar geheime ziel.

Een wezen stond onsterfelijk in vergankelijkheid,
 Onvergankelijk talmend met kortstondige dingen,
 En in haar wijdopen ogen van kalm geluk
 Dat mededogen en droefenis niet konden teniet doen 145
 Richtte het Oneindige zijn blik op eindige vormen:
 Als toeschouwer van de stille voetstap van de uren,
 Schraagde het Eeuwige de daden van het ogenblik
 En de vluchtige tonelen van het spel van het Eeuwigdurende.
 In het mysterie van zijn keuze makende wil, 150
 Als een deelnemer in de Goddelijke Komēdie,
 De bewuste vertegenwoordiger van de Geest,
 Als Gods afgevaardigde in onze menselijkheid,
 Metgezel van het universum, de stralen van het Transcendente,
 Was zij gekomen in de ruimte van het sterfelijke lichaam 155
 Om een spel te spelen met Tijd en Omstandigheid.
 Een vreugde in de wereld als haar meester-drijfveer hier,
 De passie van het spel deden haar ogen oplichten:
 Een glimlach op haar lippen verwelkomde aardse gelukzaligheid en smart,
 Een lach was haar antwoord op plezier en pijn. 160
 Alle dingen zag zij als een maskerade van de Waarheid
 Vermomd in het kostuum van de Onwetendheid,
 De jaren doorkruisend naar onsterfelijkheid;
 Aan alles kon zij het hoofd bieden met de vrede van de sterke geest.
 Maar omdat zij het zwoegen kent van verstand en leven 165
 Zoals een moeder voelt en deelt in het leven van haar kinderen,
 Geeft zij een klein deel van zichzelf,
 Een wezen niet groter dan een mensenduim
 Tot in een verborgen streek van het hart
 Om de pijn onder ogen te zien en de gelukzaligheid te vergeten, 170
 Om het leed te delen en aardse wonden te verdragen
 En te zwoegen onder het gezwoeg der sterren.
 Dit binnenin ons lacht en huilt, ondervindt de slag,

- Exults in victory, struggles for the crown;
175 Identified with the mind and body and life,
It takes on itself their anguish and defeat,
Bleeds with Fate's whips and hangs upon the cross,
Yet is the unwounded and immortal self
Supporting the actor in the human scene.
180 Through this she sends us her glory and her powers,
Pushes to wisdom's heights, through misery's gulfs;
She gives us strength to do our daily task
And sympathy that partakes of others' grief
And the little strength we have to help our race,
185 We who must fill the role of the universe
Acting itself out in a slight human shape
And on our shoulders carry the struggling world.
This is in us the godhead small and marred;
In this human portion of divinity
190 She seats the greatness of the Soul in Time
To uplift from light to light, from power to power,
Till on a heavenly peak it stands, a king.
In body weak, in its heart an invincible might,
It climbs stumbling, held up by an unseen hand,
195 A toiling spirit in a mortal shape.
Here in this chamber of flame and light they met;
They looked upon each other, knew themselves,
The secret deity and its human part,
The calm immortal and the struggling soul.
200 Then with a magic transformation's speed
They rushed into each other and grew one.

- Once more she was human upon earthly soil
In the muttering night amid the rain-swept woods
And the rude cottage where she sat in trance:
205 That subtle world withdrew deeply within
Behind the sun-veil of the inner sight.
But now the half-opened lotus bud of her heart
Had bloomed and stood disclosed to the earthly ray;
In an image shone revealed her secret soul.
210 There was no wall severing the soul and mind,
No mystic fence guarding from the claims of life.
In its deep lotus home her being sat
As if on concentration's marble seat,
Calling the mighty Mother of the worlds
215 To make this earthly tenement her house.
As in a flash from a supernal light,
A living image of the original Power,
A face, a form came down into her heart

Jubelt bij de overwinning, voert strijd voor de kroon; Vereenzelvigd met verstand en lichaam en leven	175
Neemt het hun zieleleed en nederlaag op zich, Bloedt het met de zwepen van het Lot en hangt aan het kruis, Toch ondersteunt het niet gewonde en onsterfelijke zelf De acteur van het menselijke toneel.	
Door dit zendt zij haar glorie en haar machten,	180
Dringt zij door naar de hoogten van wijsheid, door de diepten van ellende; Zij geeft ons de kracht om onze dagelijkse last te dragen En sympathie die deelt in een anders droefenis En het beetje kracht dat wij hebben om ons ras te helpen,	
Wij die de rol van het universum moeten vervullen	185
Dat zichzelf uitspeelt in een onbeduidende menselijke gedaante En op onze schouders de worstelende wereld moeten dragen. Dit is in ons de godheid klein en ontsierd; In dit menselijke deel van goddelijkheid	
Laat zij de grootsheid zetelen van de Ziel in de Tijd	190
Om te verheffen van licht naar licht, van macht naar macht, Tot het staan zal op een hemelse top, een koning. In zijn lichaam zwak, in het hart een onoverwinnelijke macht, Klimt het al struikelend, door een onzichtbare hand ondersteund,	
Een ploeterende geest in een sterfelijke gedaante.	195
Hier in deze kamer van vuur en licht ontmoetten zij elkaar; Zij keken elkaar aan, herkenden zichzelf, De verborgen godheid en zijn menselijke deel, De kalme onsterfelijke en de worstelende ziel.	
Dan, met de gezwindheid van een magische transformatie,	200
Haastten zij zich naar elkaar en werden een.	
Wederom was zij menselijk op aardse bodem In de murmelende nacht temidden van de regen-geteisterede wouden En het eenvoudige huisje waar zij zat in trance: Die subtiele wereld trok zich diep binnenin terug	205
Achter de zonne-sluier van haar innerlijke zicht. Maar nu was de halfgeopende lotus-knop van haar hart Oengegaan en stond geopenbaard in het aardse licht; In een beeltenis straalde onthuld haar geheime ziel.	
Er was geen muur die ziel en verstand scheidde,	210
Geen mystieke versperring die waakte voor 's levens aanspraken. In haar diepe lotus-huis zat haar wezen Als op de marmeren zetel van concentratie En riep de machtige Moeder der werelden aan	
Om dit aardse onderkomen te maken tot haar woning.	215
Als in een flits van een bovenaards licht, Kwam een levende beeltenis van de oorspronkelijke Macht, Een gezicht, een gedaante omlaag tot in haar hart	

And made of it its temple and pure abode.
220 But when its feet had touched the quivering bloom,
A mighty movement rocked the inner space
As if a world were shaken and found its soul:
Out of the Inconscient's soulless mindless night
A flaming Serpent rose released from sleep.
225 It rose billowing its coils and stood erect
And climbing mightily, stormily on its way
It touched her centres with its flaming mouth;
As if a fiery kiss had broken their sleep,
They bloomed and laughed surcharged with light and bliss.
230 Then at the crown it joined the Eternal's space.
In the flower of the head, in the flower of Matter's base,
In each divine stronghold and Nature-knot
It held together the mystic stream which joins
The viewless summits with the unseen depths,
235 The string of forts that make the frail defence
Safeguarding us against the enormous world,
Our lines of self-expression in its Vast.
An image sat of the original Power
Wearing the mighty Mother's form and face.
240 Armed, bearer of the weapon and the sign
Whose occult might no magic can imitate,
Manifold yet one she sat, a guardian force:
A saviour gesture stretched her lifted arm,
And symbol of some native cosmic strength,
245 A sacred beast lay prone below her feet,
A silent flame-eyed mass of living force.
All underwent a high celestial change:
Breaking the black Inconscient's blind mute wall,
Effacing the circles of the Ignorance,
250 Powers and divinities burst flaming forth;
Each part of the being trembling with delight
Lay overwhelmed with tides of happiness
And saw her hand in every circumstance
And felt her touch in every limb and cell.
255 In the country of the lotus of the head
Which thinking mind has made its busy space,
In the castle of the lotus twixt the brows
Whence it shoots the arrows of its sight and will,
In the passage of the lotus of the throat
260 Where speech must rise and the expressing mind
And the heart's impulse run towards word and act,
A glad uplift and a new working came.
The immortal's thoughts displaced our bounded view,
The immortal's thoughts earth's drab idea and sense;

En maakte het tot zijn tempel en zuivere verblijfplaats.
 Maar toen haar voeten de bevende bloem hadden aangeraakt, 220
 Schokte een machtige beweging de innerlijke ruimte
 Als een wereld die werd wakker geschud en die zijn ziel vond:
 Uit Onbewustes ziellose geestloze nacht
 Verrees, vanuit zijn slaap bevrijd, een vurige Slang.
 Het steeg met golvende kronkelingen en stond rechtop 225
 En terwijl het op machtige en stormachtige wijze zijn weg zocht omhoog
 Raakte het haar centra met zijn vlamme mond;
 Als had een vurige kus hun slaap verbroken,
 Zo bloeiden zij open en lachten, overstelpt met licht en gelukzaligheid.
 Toen, bij de kroon, voegde het zich bij de ruimte van het Eeuwige. 230
 In de bloem van het hoofd, in de bloem aan de basis der Materie,
 In elk goddelijk bolwerk en knoop van de Natuur
 Hield het de mystieke stroom bijeen die de
 Onzichtbare toppen met de ongeziene diepten verbindt,
 De linie van forten die de zwakke verdediging is 235
 Welke ons voor de enorme wereld behoedt,
 Onze lijnen van zelf-expressie in deze Onmetelijkheid.
 Een beeltenis zetelde van de oorspronkelijke Macht
 En droeg gedaante en gezicht van de machtige Moeder.
 Toegerust, de drager van het wapen en het teken 240
 Waarvan de occulte macht door geen magie kon worden nagebootst,
 Menigvuldig en toch één zat zij, een wakende kracht:
 Met een reddend gebaar strekte zij haar geheven arm
 En als symbool van een of ander ingeboren kosmisch vermogen,
 Lag een geheiligd beest uitgestrekt aan haar voeten, 245
 Een stille vlam-ogige massa van levende kracht.
 Alles onderging een hoge hemelse verandering:
 De blinde stomme muur doorbrekend van het zwarte Onbewuste,
 De cirkels wisselend van Onwetendheid,
 Barstten machten en goddelijkheden vlamme uit; 250
 Elk deel van het wezen, bevend van verrukking,
 Lag overweldigd door vloedgolven van geluk
 En zag haar hand in elke omstandigheid
 En voelde haar aanraking in elke ledemaat en cel.
 In het land van de lotus van het hoofd 255
 Dat door het denkende verstand is gemaakt tot een bedrijvige ruimte,
 In het kasteel van de lotus tussen de wenkbrauwen
 Waar het schiet met de pijlen van zijn zicht en wilskracht,
 In de doorgang van de lotus van de keel
 Waar taal moet ontspringen en het verstand zich moet uitdrukken 260
 En de impuls van het hart moet snellen naar woord en daad,
 Kwam een verblijvende opbeurende kracht en een nieuwe werking.
 De gedachten van het onsterfelijke namen de plaats in
 Van onze gebonden zienswijze, van het aardse kleurloze idee en gevoel;

- 265 All things now bore a deeper heavenlier sense.
A glad clear harmony marked their truth's outline,
Reset the balance and measures of the world.
Each shape showed its occult design, unveiled
God's meaning in it for which it was made
- 270 And the vivid splendour of his artist thought.
A channel of the mighty Mother's choice,
The immortal's will took into its calm control
Our blind or erring government of life;
A loose republic once of wants and needs,
- 275 Then bowed to the uncertain sovereign mind,
Life now obeyed to a diviner rule
And every act became an act of God.
In the kingdom of the lotus of the heart
Love chanting its pure hymeneal hymn
- 280 Made life and body mirrors of sacred joy
And all the emotions gave themselves to God.
In the navel lotus' broad imperial range
Its proud ambitions and its master lusts
Were tamed into instruments of a great calm sway
- 285 To do a work of God on earthly soil.
In the narrow nether centre's petty parts
Its childish game of daily dwarf desires
Was changed into a sweet and boisterous play,
A romp of little gods with life in Time.
- 290 In the deep place where once the Serpent slept,
There came a grip on Matter's giant powers
For large utilities in life's little space;
A firm ground was made for Heaven's descending might.
Behind all reigned her sovereign deathless soul:
- 295 Casting aside its veil of Ignorance,
Allied to gods and cosmic beings and powers
It built the harmony of its human state;
Surrendered into the great World-Mother's hands
Only she obeyed her sole supreme behest
- 300 In the enigma of the Inconscient's world.
A secret soul behind supporting all
Is master and witness of our ignorant life,
Admits the Person's look and Nature's role.
But once the hidden doors are flung apart
- 305 Then the veiled king steps out in Nature's front;
A Light comes down into the Ignorance,
Its heavy painful knot loosens its grasp:
The mind becomes a mastered instrument
And life a hue and figure of the soul.
- 310 All happily grows towards knowledge and towards bliss.

Alle dingen droegen nu een diepere hemelsere betekenis.	265
Een vreugdevolle heldere harmonie schetste de contouren van hun waarheid, Herstelde het evenwicht en de maten van de wereld.	
Elke vorm toonde zijn occulte ontwerp, onthulde Gods betekenis erin waarvoor het was gemaakt	
En de levende pracht van zijn artiesten-gedachte.	270
Als een kanaal van de keuze van de machtige Moeder Nam de wilskracht van het onsterfelijke onder zijn kalme toezicht Ons blinde of dwalende bestuur van het leven;	
Eens een onsamenvangende republiek van behoefte en gebrek, Tot dan toe onderworpen aan een onzeker onafhankelijk verstand,	275
Gehoorzaamde het leven nu aan een goddelijker bewind En elke handeling werd een daad van God.	
In het koninkrijk van de lotus van het hart Zong Liefde haar zuivere bruilofts-hymne en maakte Leven en lichaam tot spiegels van sacrale vreugde	280
En al de emoties gaven zichzelf aan God. In het ruime keizerlijke gebied van de navel-lotus Waren de trotse ambities en de heersende begeerten Beteugeld tot instrumenten van een machtige kalme invloed	
Om een werk te doen van God op aardse bodem.	285
In de kleingeestige delen van het beperkte lagere centrum Was het kinderlijke tijdverdrijf van dagelijkse dwerge-begeerten Veranderd in een zoet en onstuimig spel, Een stoeien van kleine goden met het leven in de Tijd.	
In de diepe plaats waar eens de Slang had geslapen,	290
Kwam een beheersing over de reuze-machten der Materie Voor omvangrijke gebruiksmogelijkheid in 's levens kleine ruimte; Vaste grond was gemaakt voor de neerdalende macht van de Hemel. Achter alles regeerde haar soevereine onsterfelijke ziel:	
Terzijde werpend de sluier van Onwetendheid,	295
Verbonden met goden en kosmische wezens en machten Schiep het de harmonie van zijn menselijke staat; Overgegeven aan de handen van de grote Wereld-Moeder Gehoorzaamde zij slechts haar enkele opperste bevel	
In het enigma van de wereld van het Onbewuste.	300
Een verborgen ziel op de achtergrond die alles draagt Is meester en getuige van ons onwetende leven, Staat toe de kijk van de Persoon en de rol in de Natuur. Maar als eenmaal de geheime deuren zijn opengegooid	
Dan treedt de versluisde koning naar buiten op de voorgrond van de Natuur;	305
Een Licht daalt neer in de Onwetendheid, De harde pijnlijke knoop ervan ontspant zich: Het verstand wordt een beheerst instrument En het leven wordt een aanzicht en gedaante van de ziel.	
Alles groeit in geluk naar kennis en gelukzaligheid.	310

A divine Puissance then takes Nature's place
And pushes the movements of our body and mind;
Possessor of our passionate hopes and dreams,
The beloved despot of our thoughts and acts,
315 She streams into us with her unbound force,
Into mortal limbs the Immortal's rapture and power.
An inner law of beauty shapes our lives;
Our words become the natural speech of Truth,
Each thought is a ripple on a sea of Light.
320 Then sin and virtue leave the cosmic lists;
They struggle no more in our delivered hearts:
Our acts chime with God's simple natural good
Or serve the rule of a supernal Right.
All moods unlovely, evil and untrue
325 Forsake their stations in fierce disarray
And hide their shame in the subconscious's dusk.
Then lifts the mind a cry of victory:
"O soul, my soul, we have created Heaven,
Within we have found the kingdom here of God,
330 His fortress built in a loud ignorant world.
Our life is entrenched between two rivers of Light,
We have turned space into a gulf of peace
And made the body a Capitol of bliss.
What more, what more, if more must still be done?"
335 In the slow process of the evolving spirit,
In the brief stade between a death and birth
A first perfection's stage is reached at last;
Out of the wood and stone of our nature's stuff
A temple is shaped where the high gods could live.
340 Even if the struggling world is left outside
One man's perfection still can save the world.
There is won a new proximity to the skies,
A first betrothal of the Earth to Heaven,
A deep concordat between Truth and Life:
345 A camp of God is pitched in human time.

END OF CANTO FIVE

Een goddelijke Grootmacht neemt dan de plaats in van de Natuur
 En bekrachtigt de bewegingen van lichaam en geest;
 Als de eigenaar van onze vurige hoop en dromen,
 De geliefde despoot van onze gedachten en daden,
 Stroomt zij in ons binnen met haar teugelloze kracht, 315
 In sterfelijke ledematen de verrukking en macht van het Onsterfelijke.
 Een innerlijke wet van schoonheid bepaalt ons leven;
 Onze woorden worden de natuurlijke taal der Waarheid,
 Elke gedachte is een rimpel op een zee van Licht.
 Dan verlaten zonde en deugd de kosmische strijdperken; 320
 Zij worstelen niet langer in ons hart dat is bevrijd:
 Onze daden harmoniëren met Gods eenvoudige natuurlijke goed
 Of dienen het bewind van een bovenaardse Gerechtigheid.
 Elke stemming die akelig, kwaadaardig en onwaarachtig is
 Laat in hevige verwarring zijn standplaats in de steek 325
 En verbergt zijn schaamte in het onderbewuste duister.
 Dan roept het verstand in overwinning uit:
 “O ziel, mijn ziel, wij hebben de Hemel geschapen,
 Wij hebben binnenin het koninkrijk hier van God gevonden,
 Zijn vesting gebouwd in een luidruchtige onwetende wereld. 330
 Ons leven ligt verschanst tussen twee rivieren van Licht,
 Wij hebben de ruimte gemaakt tot een afgrond van vrede
 En het lichaam tot een Zetel van gelukzaligheid.
 Wat meer, wat meer, zo er nog meer is om te worden gedaan?”
 In het trage proces van de zich ontvouwende geest, 335
 In het kortstondige stadium tussen dood en geboorte
 Is uiteindelijk een eerste graad van perfectie bereikt;
 Uit hout en steen die de grondstof zijn van onze natuur
 Is een tempel gemaakt waar de verheven goden konden leven.
 Zelfs als de worstelende wereld wordt buitengelaten 340
 Kan de perfectie van één mens de wereld redden.
 Een nieuwe nabijheid tot de hemelen is gewonnen,
 Een eerste verloving van de Aarde met de Hemel,
 Een krachtig concordaat tussen Waarheid en Leven:
 Een kampement van God is gevestigd in menselijke tijd. 345

EINDE VAN CANTO VIJF

Canto Six

Nirvana and the Discovery of the All-Negating Absolute

A calm slow sun looked down from tranquil heavens.
A routed sullen rearguard of retreat,
The last rains had fled murmuring across the woods
Or failed, a sibilant whisper mid the leaves,
5 And the great blue enchantment of the sky
Recovered the deep rapture of its smile.
Its mellow splendour unstressed by storm-licked heats
Found room for a luxury of warm mild days,
The night's gold treasure of autumnal moons
10 Came floating shipped through ripples of faery air.
And Savitri's life was glad, fulfilled like earth's;
She had found herself, she knew her being's aim.
Although her kingdom of marvellous change within
Remained unspoken in her secret breast,
15 All that lived round her felt its magic's charm:
The trees' rustling voices told it to the winds,
Flowers spoke in ardent hues an unknown joy,
The birds' carolling became a canticle,
The beasts forgot their strife and lived at ease.
20 Absorbed in wide communion with the Unseen
The mild ascetics of the wood received
A sudden greatening of their lonely muse.
This bright perfection of her inner state
Poured overflowing into her outward scene,
25 Made beautiful dull common natural things
And action wonderful and time divine.
Even the smallest meanest work became
A sweet or glad and glorious sacrament,
An offering to the self of the great world
30 Or a service to the One in each and all.
A light invaded all from her being's light;
Her heart-beats' dance communicated bliss:
Happiness grew happier, shared with her, by her touch
And grief some solace found when she drew near.
35 Above the cherished head of Satyavan
She saw not now Fate's dark and lethal orb;

Canto Zes

Nirvana en de Ontdekking van het Al-Ontkennende Absolute

Een kalme trage zon keek vanuit vredige hemelen neer.
Als een luidruchtige stuurse achterhoede op de terugtocht,
Waren de laatste regens mompelend over de wouden gevlucht
Of namen af, een sissend gefluister tussen de bladeren,
En de grote blauwe betovering van de hemel 5
Kreeg de intense verrukking van zijn glimlach terug.
Zijn milde pracht, niet bedrukt door storm-gegeselde hitte
Vond ruimte voor een weelde van warme weldadige dagen,
De nachtelijke gouden schat van herfst-manen
Kwam drijvend als een schip door rimpelingen van feeëriek lucht. 10
En Savitri's leven was blij, vervuld als dat van de aarde;
Zij had zichzelf gevonden, zij kende haar wezens doel.
Ofschoon haar koninkrijk van wonderbare verandering vanbinnen
Onuitgesproken bleef, verborgen in haar borst,
Voelde al wat rondom haar leefde ervan de magische charme: 15
De ruisende stem van de bomen vertelde het aan de wind,
Bloemen spraken in hartstochtelijke kleuren een onbekende vreugde,
Het kwinkeleren van de vogels werd een lofzang,
De dieren vergaten hun strijd en leefden tevreden.
Opgenomen in een ruime gemeenzaamheid met het Onzichtbare 20
Ontvingen de goedaardige asceten van het woud
Een plotselinge verruiming van hun eenzame overpeinzingen.
Deze heldere perfectie van haar innerlijke staat
Stroomde overvloedig uit over haar uiterlijke wereld,
Maakte saaie gewone natuurlijke dingen schoon 25
En handelingen wonderbaar en tijd goddelijk.
Zelfs het kleinste geringste werk
Werd een lieflijk of blij en glorieus sacrament,
Een offergave aan het zelf van de grote wereld
Of een dienst aan de Ene in iedereen en al. 30
Een licht van haar wezens licht drong in alles door;
Haar hartslag-dans communiceerde gelukzaligheid:
Geluk, met haar gedeeld, werd nog gelukkiger door haar aanraking
En droefheid vond een zekere vertroosting als zij nabij kwam.
Boven het gekoesterde hoofd van Satyavan 35
Zag zij nu niet de donkere en dodelijke kring van het Lot;

A golden circle round a mystic sun
Disclosed to her new-born predicting sight
The cyclic rondure of a sovereign life.
40 In her visions and deep-etched veridical dreams,
In brief shiftings of the future's heavy screen,
He lay not by a dolorous decree
A victim in the dismal antre of death
Or borne to blissful regions far from her
45 Forgetting the sweetness of earth's warm delight,
Forgetting the passionate oneness of love's clasp,
Absolved in the self-rapt immortal's bliss.
Always he was with her, a living soul
That met her eyes with close enamoured eyes,
50 A living body near to her body's joy.
But now no longer in these great wild woods
In kinship with the days of bird and beast
And levelled to the bareness of earth's brown breast,
But mid the thinking high-built lives of men
55 In tapestried chambers and on crystal floors,
In armoured town or gardened pleasure-walks,
Even in distance closer than her thoughts,
Body to body near, soul near to soul,
Moving as if by a common breath and will
60 They were tied in the single circling of their days
Together by love's unseen atmosphere,
Inseparable like the earth and sky.
Thus for a while she trod the Golden Path;
This was the sun before abysmal Night.
65 Once as she sat in deep felicitous muse,
Still quivering from her lover's strong embrace,
And made her joy a bridge twixt earth and heaven,
An abyss yawned suddenly beneath her heart.
A vast and nameless fear dragged at her nerves
70 As drags a wild beast its half-slaughtered prey;
It seemed to have no den from which it sprang:
It was not hers, but hid its unseen cause.
Then rushing came its vast and fearful Fount.
A formless Dread with shapeless endless wings
75 Filling the universe with its dangerous breath,
A denser darkness than the Night could bear,
Enveloped the heavens and possessed the earth.
A rolling surge of silent death, it came
Curving round the far edge of the quaking globe;
80 Effacing heaven with its enormous stride
It willed to expunge the choked and anguished air
And end the fable of the joy of life.

Een gouden cirkel rond een mystieke zon
 Openbaarde aan haar nieuwgeboren voorspellende zicht
 De cyclische ronding van een weergaloos leven.

In haar visioenen en diep-geëteste waarachtige dromen, 40
 In de snelle wisselingen op het sombere scherm van de toekomst,
 Was hij niet door een kwellend vonnis gelegen
 Als slachtoffer in de troosteloze grot van de dood
 Of gedragen naar paradijselijke regionen ver bij haar vandaan

De lieflijkheid vergetend van het aardse warme geluk, 45
 De hartstochtelijke verbondenheid vergetend van liefdes omhelzing,
 Vrijgesproken in de zelf-verrukte zaligheid van het onsterfelijke.
 Altijd was hij bij haar, een levende ziel
 Die in haar ogen keek met nabije verliefde ogen,
 Een levend lichaam dichtbij haar lichaams-vreugde. 50
 Maar nu niet langer in deze uitgestrekte onherbergzame wouden
 Verwant met de dagen van vogel en dier
 En teruggebracht tot de kaalheid van de aardse bruine borst,
 Doch temidden van het hoog-gebouwde leven van mensen

In vertrekken met wandtapijten en op kristallen vloeren, 55
 In versterkte steden of langs tuinen aan wandeldreven,
 Zelfs op een afstand dichtbij dan haar gedachten,
 Lichaam dichtbij lichaam, ziel dichtbij ziel,
 Bewogen als door een gewone adem en wil
 Waren zij verbonden in de enkele rondgang van hun dagen 60
 Samen door de onzichtbare atmosfeer van hun liefde
 Onafscheidelijk als aarde en hemel.
 Aldus betrad zij voor enige tijd het Gouden Pad:
 Dit was de zon voordat de wanhopige Nacht valt.

Eens, gezeten in diepe gelukzalige mijmering, 65
 Nog huiverend van de sterke omarming van haar geliefde,
 En zij van haar vreugde een brug maakte tussen aarde en hemel,
 Gaapte plotseling een afgrond onder haar hart.
 Een onmetelijke en nameloze angst trok aan haar zenuwen
 Zoals een wild beest sleept met zijn half-dode prooi; 70
 Het scheen geen schuilplaats te hebben van waaruit het ontsprong:
 Het was niet van haar, doch hield zijn onzichtbare oorzaak verborgen.
 Dan als een stormloop kwam de onmetelijke en angstaanjagende bron.
 Een vormeloos Afgrijzen met gedaanteloze eindeloze vleugels

Die het universum met zijn gevaarlijke adem vulde, 75
 Een dichtere duisternis dan de Nacht verdragen kon,
 Omhulde de hemelen en nam de aarde in bezit.
 Een deinende vloedgolf van stille dood, het kwam
 In een bocht rondom de uiterste rand van de globe;
 De hemel verduisterend met zijn enorme schrede 80
 Wilde het de verstikte en gekwelde lucht wegvagen
 En de fabel van de vreugde van het leven beëindigen.

It seemed her very being to forbid,
Abolishing all by which her nature lived,
85 And laboured to blot out her body and soul,
A clutch of some half-seen Invisible,
An ocean of terror and of sovereign might,
A person and a black infinity.
It seemed to cry to her without thought or word
90 The message of its dark eternity
And the awful meaning of its silences:
Out of some sullen monstrous vast arisen,
Out of an abysmal deep of grief and fear
Imagined by some blind regardless self,
95 A consciousness of being without its joy,
Empty of thought, incapable of bliss,
That felt life blank and nowhere found a soul,
A voice to the dumb anguish of the heart
Conveyed a stark sense of unspoken words;
100 In her own depths she heard the unuttered thought
That made unreal the world and all life meant.
“Who art thou who claimst thy crown of separate birth,
The illusion of thy soul’s reality
And personal godhead on an ignorant globe
105 In the animal body of imperfect man?
Hope not to be happy in a world of pain
And dream not, listening to the unspoken Word
And dazzled by the inexpressible Ray,
Transcending the mute Superconscient’s realm,
110 To give a body to the Unknowable,
Or for a sanction to thy heart’s delight
To burden with bliss the silent still Supreme
Profaning its bare and formless sanctity,
Or call into thy chamber the Divine
115 And sit with God tasting a human joy.
I have created all, all I devour;
I am Death and the dark terrible Mother of life,
I am Kali black and naked in the world,
I am Maya and the universe is my cheat.
120 I lay waste human happiness with my breath
And slay the will to live, the joy to be
That all may pass back into nothingness
And only abide the eternal and absolute.
For only the blank Eternal can be true.
125 All else is shadow and flash in Mind’s bright glass,
Mind, hollow mirror in which Ignorance sees
A splendid figure of its own false self
And dreams it sees a glorious solid world.

Het scheen haar zelfs haar eigen wezen te ontzeggen,
 Alles ongedaan te maken waarbij haar natuur leefde,
 En spande zich in om haar lichaam en ziel te vernietigen, 85
 De grip van een of andere half-geziene Onzichtbaarheid,
 Een oceaan van verschrikking en van soevereine macht,
 Een persoon en een zwarte oneindigheid.
 Het scheen aan haar zonder gedachte of woord
 De boodschap te verkondigen van zijn duistere eeuwigheid 90
 En de vreselijke betekenis van zijn stilten:
 Vanuit een of andere naargeestige monsterlijke onmetelijkheid verrezen,
 Uit een afgronds-diepte van droefenis en angst
 Verbeeld door een of ander blind onachtzaam zelf,
 Een bewustzijn van bestaan zonder vreugde, 95
 Verstoken van gedachten, niet in staat tot gelukzaligheid,
 Die het leven voelde als leeg en nergens een ziel vond,
 Een stem die sprak tegen de stilzwijgende angst in het hart
 Bracht een krachtige betekenis over van ongesproken woorden;
 In haar eigen diepten hoorde zij de onuitgesproken gedachte 100
 Die de wereld onwerkelijk maakte en al wat het leven betekende.
 “Wie zijt gij dat gij uw kroon opeist van afzonderlijke geboorte,
 De illusie van de realiteit van uw ziel
 En persoonlijke godheid op een onwetende globe
 In het dierlijke lichaam van de onvolmaakte mens? 105
 Koester geen hoop gelukkig te zijn in een wereld van pijn
 En droom niet, luisterend naar het ongesproken Woord
 En door de onverwoordbare Lichtstraal verblind,
 Het stilzwijgende domein van het Bovenbewuste overstijgend,
 Om een lichaam te geven aan het Onkenbare, 110
 Of voor het wettigen van het geluk in uw hart
 De zwijgende, stille Allerhoogste te belasten met gelukzaligheid,
 Zijn naakte en vormeloze eerbiedwaardigheid te ontheiligen,
 Of het Goddelijke binnen te roepen in uw kamer
 En samen te zitten met God om een menselijke vreugde te smaken. 115
 Ik heb al geschapen, zal alles verzwelgen;
 Ik ben de Dood en de duistere verschrikkelijke Moeder van het leven,
 Ik ben Kali, zwart en naakt in de wereld,
 Ik ben Maya en het heelal is mijn bedrog.
 Ik verwoest menselijk geluk met mijn adem 120
 En doodt de wil om te leven, de vreugde om te bestaan
 Opdat al terug mag keren in het niets
 En slechts het eeuwige en absolute mag blijven.
 Want slechts het uitdrukingsloze Eeuwige kan waar zijn.
 Al het andere is schaduw en lichtflits in Verstands heldere glas, 125
 Verstand, de holle spiegel waarin Onwetendheid
 Een luisterrijke gedaante ontwaart van zijn eigen bedrieglijke zelf
 En droomt dat het een glorieuze degelijke wereld ziet.

O soul, inventor of man's thoughts and hopes,
130 Thyself the invention of the moments' stream,
Illusion's centre or subtle apex point,
At last know thyself, from vain existence cease."
A shadow of the negating Absolute,
The intolerant Darkness travelled surging past
135 And ebbed in her the formidable Voice.
It left behind her inner world laid waste:
A barren silence weighed upon her heart,
Her kingdom of delight was there no more;
Only her soul remained, its emptied stage,
140 Awaiting the unknown eternal Will.
Then from the heights a greater Voice came down,
The Word that touches the heart and finds the soul,
The voice of Light after the voice of Night:
The cry of the Abyss drew Heaven's reply,
145 A might of storm chased by the might of the Sun.
"O soul, bare not thy kingdom to the foe;
Consent to hide thy royalty of bliss
Lest Time and Fate find out its avenues
And beat with thunderous knock upon thy gates.
150 Hide whilst thou canst thy treasure of separate self
Behind the luminous rampart of thy depths
Till of a vaster empire it grows part.
But not for self alone the Self is won:
Content abide not with one conquered realm;
155 Adventure all to make the whole world thine,
To break into greater kingdoms turn thy force.
Fear not to be nothing that thou mayst be all;
Assent to the emptiness of the Supreme
That all in thee may reach its absolute.
160 Accept to be small and human on the earth,
Interrupting thy new-born divinity,
That man may find his utter self in God.
If for thy own sake only thou hast come,
An immortal spirit into the mortal's world,
165 To found thy luminous kingdom in God's dark,
In the Inconscient's realm one shining star,
One door in the Ignorance opened upon light,
Why hadst thou any need to come at all?
Thou hast come down into a struggling world
170 To aid a blind and suffering mortal race,
To open to Light the eyes that could not see,
To bring down bliss into the heart of grief,
To make thy life a bridge twixt earth and heaven;
If thou wouldst save the toiling universe,

O ziel, bedenker van 's mensen gedachten en hoop,
 Gijzelf het bedenkfel van de stroom der momenten, 130
 Het middelpunt van illusie ofwel een mysterieus hoogste punt
 Ken uiteindelijk uzelf, geef op uw zinloze bestaan.”
 Gelijk een schaduw van het ontkennende Absolute
 Bewoog de onverdraagzame Duisternis als een stortzee voorbij
 En ebde de ontzagwekkende Stem in haar weg. 135
 Hij liet haar innerlijke wereld in verwoesting achter:
 Een dorre stilte woog op haar hart,
 Haar koninkrijk van geluk was verdwenen;
 Slechts haar ziel was overgebleven, haar leeggeworden toneel,
 In afwachting van de onbekende eeuwige Wil. 140
 Dan kwam van de hoogten een machtigere Stem omlaag,
 Het Woord dat raakt aan het hart en dat de ziel vindt,
 De stem van het Licht na de stem van de Nacht:
 De kreet van de Afgrond ontlokte een Hemels antwoord,
 Een macht van storm achtervolgd door de macht van de Zon. 145
 “O ziel, stel niet uw koninkrijk open voor de vijand;
 Stem toe uw koningschap van gelukzaligheid te verbergen
 Opdat Tijd en Lot niet haar wegen kunnen nagaan
 En met donderende slagen zullen kloppen aan uw poorten.
 Verberg zolang het kan uw schat van het afzonderlijke zelf 150
 Achter het lichtende bolwerk van uw diepten
 Tot het deel wordt van een onmetelijker keizerrijk.
 Doch niet voor het zelf alleen wordt het Zelf gewonnen:
 Blijf niet voldaan met één veroverd gebied;
 Waag alles om de hele wereld de uwe te maken, 155
 Richt uw kracht om in te breken in grotere koninkrijken.
 Wees niet bevreesd om niets te zijn opdat gij alles kunt zijn;
 Stem in met de leegheid van het Allerhoogste
 Opdat alles in u het absolute kan bereiken.
 Aanvaard het om klein te zijn en menselijk op aarde, 160
 Onderbreek uw nieuw-gevonden goddelijkheid,
 Opdat de mens zijn uiterste zelf in God mag vinden.
 Zo gij uit eigen belang alleen gekomen zijt,
 Een onsterfelijke geest in de wereld van de sterfelikheden,
 Om uw lichtende koninkrijk te grondvesten in Gods duisternis, 165
 In het rijk van het Onbewuste één stralende ster,
 Één deur in de Onwetendheid geopend naar het licht,
 Vanwaar dan de oorspronkelijke behoefte om te komen?
 Gij zijt afgedaald in een worstelende wereld
 Om een blind en lijdend sterfelijk ras te helpen, 170
 Om naar het Licht te openen de ogen die niet konden zien,
 Om gelukzaligheid omlaag te brengen in het hart van smart,
 Om van uw leven een brug te maken tussen aarde en hemel;
 Als gij het zwoegende universum wilt redden,

- 175 The vast universal suffering feel as thine:
Thou must bear the sorrow that thou claimst to heal;
The day-bringer must walk in darkest night.
He who would save the world must share its pain.
If he knows not grief, how shall he find grief's cure?
- 180 If far he walks above mortality's head,
How shall the mortal reach that too high path?
If one of theirs they see scale heaven's peaks,
Men then can hope to learn that titan climb.
God must be born on earth and be as man
- 185 That man being human may grow even as God.
He who would save the world must be one with the world,
All suffering things contain in his heart's space
And bear the grief and joy of all that lives.
His soul must be wider than the universe
- 190 And feel eternity as its very stuff,
Rejecting the moment's personality
Know itself older than the birth of Time,
Creation an incident in its consciousness,
Arcturus and Belphegor grains of fire
- 195 Circling in a corner of its boundless self,
The world's destruction a small transient storm
In the calm infinity it has become.
If thou wouldst a little loosen the vast chain,
Draw back from the world that the Idea has made,
- 200 Thy mind's selection from the Infinite,
Thy senses' gloss on the Infinitesimal's dance,
Then shalt thou know how the great bondage came.
Banish all thought from thee and be God's void.
Then shalt thou uncover the Unknowable
- 205 And the Superconscient conscious grow on thy tops;
Infinity's vision through thy gaze shall pierce;
Thou shalt look into the eyes of the Unknown,
Find the hid Truth in things seen null and false,
Behind things known discover Mystery's rear.
- 210 Thou shalt be one with God's bare reality
And the miraculous world he has become
And the diviner miracle still to be
When Nature who is now unconscious God
Translucent grows to the Eternal's light,
- 215 Her seeing his sight, her walk his steps of power
And life is filled with a spiritual joy
And Matter is the Spirit's willing bride.
Consent to be nothing and none, dissolve Time's work,
Cast off thy mind, step back from form and name.
- 220 Annul thyself that only God may be."

Voel dan het onmetelijke lijden als het uwe:	175
Gij moet de smart verduren die gij beweert te genezen; De brenger van de dag moet gaan in de donkerste nacht. Hij die de wereld wil redden moet delen in haar pijn. Als hij het leed niet kent, hoe zal hij dan genezing voor het leed kunnen vinden?	
Als zijn wandel ver boven sterfelijkheids hoofd uitgaat Hoe zal de sterfelijke dan dat te hoge pad bereiken?	180
Als zij een van hen de hemelse toppen zien beklimmen Dan kan de mens hopen om die titanische weg omhoog te ontdekken. God moet worden geboren op de aarde en zijn als de mens Opdat de mens in menselijke vorm gelijk kan worden aan God.	185
Hij die de wereld wil redden moet één zijn met de wereld, Al wat lijdt insluiten in de ruimte van zijn hart En de smart en vreugde dragen van al wat leeft. Zijn ziel moet ruimer dan het universum zijn En het eeuwige voelen als zijn wezen zelf,	190
De persoonlijkheid van het moment afwijzen, Zichzelf kennen als ouder dan de geboorte van de Tijd, De Schepping als een gebeurtenis in zijn bewustzijn, Arcturus en Belphegor als een gloeiende vonk Wentelend in een uithoek van zijn grenzeloze zelf,	195
De ondergang van de wereld als een geringe voorbijgaande storm In de kalme oneindigheid die hij geworden is. Als gij enigszins de onmetelijke keten zou laten vieren, U van de wereld zou terugtrekken die het Idee heeft gemaakt, De keuze die uw verstand maakte uit de Oneindigheid,	200
De glans van uw zintuigen op de dans van het Oneindig kleine, Dan zult gij weten vanwaar de machtige gebondenheid kwam. Ban elke gedachte bij u uit en wees Gods leegte. Dan zult gij het Onkenbare onthullen	
En zal het Bovenbewuste bewust worden op uw toppen; Het zicht van het Oneindige zal doorbreken in uw blik; Gij zult kijken in de ogen van de Onbekende, De verborgen Waarheid vinden in dingen gezien als zinloos en onecht, Achter bekende dingen ontdekken de achterkant van het Mysterie.	205
Gij zult één zijn met Gods naakte werkelijkheid En de wonderbaarlijke wereld die hij geworden is En het goddelijker wonder dat nog komen moet Wanneer de Natuur die nu de onbewuste God is Doorschijnend wordt voor Eeuwiges licht,	210
Als zij ziet wat hij ziet, haar wandel zijn schreden zijn van macht En het leven vervuld is van een spirituele vreugde En Materie de gewillige bruid is van de Geest.	215
Stem er mee in om niets te zijn en niemand, ontbindt het werk van de Tijd, Werp uw verstand van u af, treed terug van vorm en naam. Doe uzelf teniet opdat God alleen kan zijn.”	220

Thus spoke the mighty and uplifting Voice,
And Savitri heard; she bowed her head and mused
Plunging her deep regard into herself
In her soul's privacy in the silent Night.

225 Aloof and standing back detached and calm,
A witness of the drama of herself,
A student of her own interior scene,
She watched the passion and the toil of life
And heard in the crowded thoroughfares of mind

230 The unceasing tread and passage of her thoughts.
All she allowed to rise that chose to stir;
Calling, compelling nought, forbidding nought,
She left all to the process formed in Time
And the free initiative of Nature's will.

235 Thus following the complex human play
She heard the prompter's voice behind the scenes,
Perceived the original libretto's set
And the organ theme of the composer Force.
All she beheld that surges from man's depths,

240 The animal instincts prowling mid life's trees,
The impulses that whisper to the heart
And passion's thunder-chase sweeping the nerves;
She saw the Powers that stare from the Abyss
And the wordless Light that liberates the soul.

245 But most her gaze pursued the birth of thought.
Affranchised from the look of surface mind
She paused not to survey the official case,
The issue of forms from the office of the brain,
Its factory of thought-sounds and soundless words

250 And voices stored within unheard by men,
Its mint and treasury of shining coin.
These were but counters in mind's symbol game,
A gramophone's discs, a reproduction's film,
A list of signs, a cipher and a code.

255 In our unseen subtle body thought is born
Or there it enters from the cosmic field.
Oft from her soul stepped out a naked thought
Luminous with mystiered lips and wonderful eyes;
Or from her heart emerged some burning face

260 And looked for life and love and passionate truth,
Aspired to heaven or embraced the world
Or led the fancy like a fleeting moon
Across the dull sky of man's common days,
Amidst the doubtful certitudes of earth's lore,

265 To the celestial beauty of faith gave form,
As if at flower-prints in a dingy room

Aldus sprak de machtige en verheffende Stem,
 En Savitri luisterde; zij boog haar hoofd en dacht na
 En wierp haar diepgaande blik omlaag in zichzelf
 In de afzondering van haar ziel in de stille Nacht.
 Afzijdig en terughoudend afstandelijk en kalm, 225
 Als een getuige van het drama van zichzelf,
 Een student van haar eigen inwendige toneel,
 Sloeg zij de passie en het zwoegen van het leven gade
 En hoorde op de drukke verkeersaders van het verstand
 De onophoudelijke tred en woordenwisseling van haar gedachten. 230
 Alles liet zij bovenkomen dat verkoos zich te roeren;
 Oproepend, zonder ook maar iets te dwingen, iets te verbieden,
 Liet zij alles over aan het proces dat zich vormde in de Tijd
 En het vrije initiatief van de wil van de Natuur.
 Terwijl zij aldus het complexe menselijke spel volgde 235
 Hoorde zij de voorzegers-stem achter de schermen,
 Bespeurde de originele opera-partij
 En het orgel-thema van de componerende Kracht.
 Alles nam zij waar dat uit 's mensen diepten opwelt,
 De dierlijke instincten die rondsluipen tussen 's levens bomen, 240
 De impulsen die fluisteren naar het hart
 En de donder-jacht van hartstocht die de zenuwen teistert;
 Zij zag de Machten die staren vanuit de Afgrond
 En het woordloze Licht dat de ziel bevrijdt.
 Maar het meeste zocht haar blik naar de geboorte van de gedachte. 245
 Vrijgesteld van de kijk van het oppervlakkige verstand
 Stond zij niet stil om het officiële geval te onderzoeken,
 De vormen voortgebracht door het ambt van het brein,
 Deze fabriek van gedachte-geluiden en geluidloze woorden
 En stemmen binnenin opgeborgen, ongehoord door de mens, 250
 Deze goudmijn en schatkamer van blinkende munt.
 Dit waren slechts speelpenningen in verstands symbolische spel,
 Een grammofoonplaat, een gereproduceerde film,
 Een lijst van tekens, een geheimschrift en een code.
 In ons onzichtbare subtiele lichaam wordt gedachte geboren 255
 Of komt daar binnen vanuit het kosmische veld.
 Dikwijls trad uit haar ziel een naakte gedachte naar voren
 Lichtend met raadselachtige lippen en wonderschone ogen;
 Of uit haar hart verscheen een of ander vlamvend gezicht
 En zag uit naar leven en liefde en hartstochtelijke waarheid, 260
 Aspireerde naar de hemel of omarmde de wereld
 Of leidde verbeelding als een vluchtige maan
 Langs de sombere hemel van de gewone dagen van de mens,
 Onder de twijfelachtige zekerheden van de aardse overlevering,
 Gaf gedaante aan hemelse schoonheid van trouw, 265
 Alsof naar de bloem-motieven in een groezelige kamer

Laughed in a golden vase one living rose.
A thaumaturgist sat in her heart's deep,
Compelled the forward stride, the upward look,
270 Till wonder leaped into the illumined breast
And life grew marvellous with transfiguring hope.
A seeing will pondered between the brows;
Thoughts, glistening Angels, stood behind the brain
In flashing armour, folding hands of prayer,
275 And poured heaven's rays into the earthly form.
Imaginations flamed up from her breast,
Unearthly beauty, touches of surpassing joy
And plans of miracle, dreams of delight:
Around her navel lotus clustering close
280 Her large sensations of the teeming worlds
Streamed their dumb movements of the unformed Idea;
Invading the small sensitive flower of the throat
They brought their mute unuttered resonances
To kindle the figures of a heavenly speech.
285 Below, desires formed their wordless wish,
And longings of physical sweetness and ecstasy
Translated into the accents of a cry
Their grasp on objects and their clasp on souls.
Her body's thoughts climbed from her conscious limbs
290 And carried their yearnings to its mystic crown
Where Nature's murmurs meet the Ineffable.
But for the mortal prisoned in outward mind
All must present their passports at its door;
Disguised they must don the official cap and mask
295 Or pass as manufactures of the brain,
Unknown their secret truth and hidden source.
Only to the inner mind they speak direct,
Put on a body and assume a voice,
Their passage seen, their message heard and known,
300 Their birthplace and their natal mark revealed,
And stand confessed to an immortal's sight,
Our nature's messengers to the witness soul.
Impenetrable, withheld from mortal sense,
The inner chambers of the spirit's house
305 Disclosed to her their happenings and their guests;
Eyes looked through crevices in the invisible wall
And through the secrecy of unseen doors
There came into mind's little frontal room
Thoughts that enlarged our limited human range,
310 Lifted the ideal's half-quenched or sinking torch
Or peered through the finite at the infinite.
A sight opened upon the invisible

Lachte in een gouden vaas één levende roos.
 Een wonderdoener zetelde in de diepte van haar hart,
 Dwong tot de stap vooruit, de blik omhoog,
 Totdat wonder sprong in de verlichte borst- 270
 En leven wonderbaar werd van gedaanteveranderende hoop.
 Een ziende wilskracht mijmerde tussen de wenkbrauwen;
 Gedachten stonden, als schitterende Engelen, achter het brein
 In glanzende wapenrusting, gevouwen handen in gebed
 En schonken de hemelse stralen uit in de aardse vorm. 275
 Denkbeelden vlamden op vanuit haar borst,
 Onaardse schoonheid, een zweem van voorbijgaande vreugde,
 Schema's van wonder, dromen van geluk:
 Dicht geschaard rondom haar navel-lotus
 Stroomden haar omvangrijke sensaties van de wemelende werelden 280
 In hun stilzwijgend bewegen van het ongevormde Idee;
 Terwijl zij de kleine gevoelige bloem van de keel binnendrongen
 Brachten zij hun sprakeloze onverwoorde weerklank
 Om de symbolen te wekken van een hemelse taal.
 Beneden vormden begeerten hun woordloze behoefte, 285
 En verlangens van lichamelijke lieflijkheid en extase
 Vertaalden in de accenten van een schreeuw
 Hun beheersing van voorwerpen en hun greep op de ziel.
 Haar lichaams-gedachten stegen op vanuit haar bewuste ledematen
 En droegen hun hunkeringen naar de mystieke kroon 290
 Waar het gemurmel van de Natuur het Onuitsprekelijke ontmoet.
 Maar voor de sterfelijke, gevangen in het uiterlijke verstand,
 Moet eenieder zijn paspoort tonen aan de poort;
 Vermomd moeten zij opzetten de officiële pet en het masker
 Of doorgaan voor de maker van het brein, 295
 Hun geheime waarheid onbekend en hun verborgen bron.
 Slechts tegen de innerlijke geest spreken zij direct,
 Nemen aan een lichaam en een stem,
 Hun uitwisseling gezien, hun boodschap gehoord en gekend,
 Hun geboorteplaats en geboorteteken onthuld, 300
 En bekennen schuld voor een onsterfelijk zicht,
 De boodschappers van onze natuur aan de getuigende ziel.
 Ondoordringbaar, voor het sterfelijke zintuig weerhouden,
 Openbaarden de innerlijke kamers van het huis van de geest
 Aan haar hun gebeurtenissen en hun gasten; 305
 Ogen keken door spleten in de onzichtbare muur
 En door de verborgenheid van ongeziene deuren
 Kwamen in de kleine frontale kamer van het verstand
 Gedachten die ons beperkte menselijke bereik verruimen,
 Hieven de half-gebluste of dovende toorts van het Ideale 310
 Of gluurden door het eindige naar de oneindigheid.
 Een gezichtsveld opende zich op het onzichtbare

And sensed the shapes that mortal eyes see not,
The sounds that mortal listening cannot hear,
315 The blissful sweetness of the intangible's touch;
The objects that to us are empty air,
Are there the stuff of daily experience
And the common pabulum of sense and thought.
The beings of the subtle realms appeared
320 And scenes concealed behind our earthly scene;
She saw the life of remote continents
And distance deafened not to voices far;
She felt the movements crossing unknown minds;
The past's events occurred before her eyes.
325 The great world's thoughts were part of her own thought,
The feelings dumb for ever and unshared,
The ideas that never found an utterance.
The dim subconscious's incoherent hints
Laid bare a meaning twisted, deep and strange,
330 The bizarre secret of their fumbling speech,
Their links with underlying reality.
The unseen grew visible and audible:
Thoughts leaped down from a superconscious field
Like eagles swooping from a viewless peak,
335 Thoughts gleamed up from the screened subliminal depths
Like golden fishes from a hidden sea.
This world is a vast unbroken totality,
A deep solidarity joins its contrary powers;
God's summits look back on the mute Abyss.
340 So man evolving to divinest heights
Colloques still with the animal and the Djinn;
The human godhead with star-gazer eyes
Lives still in one house with the primal beast.
The high meets the low, all is a single plan.
345 So she beheld the many births of thought,
If births can be of what eternal is;
For the Eternal's powers are like himself,
Timeless in the Timeless, in Time ever born.
This too she saw that all in outer mind
350 Is made, not born, a product perishable,
Forged in the body's factory by earth-force.
This mind is a dynamic small machine
Producing ceaselessly, till it wears out,
With raw material drawn from the outside world,
355 The patterns sketched out by an artist God.
Often our thoughts are finished cosmic wares
Admitted by a silent office gate
And passed through the subconscious's galleries,

En nam de gedaanten waar die sterfelijke ogen niet zien,
 De geluiden die het sterfelijke luisteren niet kan horen,
 De gelukkigmakende lieflijkheid van ontastbares aanraking; 315
 De voorwerpen die voor ons lege lucht zijn,
 Zijn daar de grondstof van dagelijkse ervaring
 En het gewone voedsel van voelen en denken.
 De wezens van de fijnstoffelijke rijken verschenen
 En de taferelen die zijn verborgen achter ons aardse tafereel; 320
 Zij zag het leven op afgelegen continenten
 En afstand dempte niet de stemmen van ver;
 Zij voelde de impulsen die onbekende geesten kruisten;
 De gebeurtenissen uit het verleden speelden zich af voor haar ogen.
 De gedachten van de grote wereld waren deel van haar eigen gedachte, 325
 De gevoelens voor altijd stom en ongedeeld,
 De ideeën die nog nooit tot uiting waren gekomen.
 De duistere onsamenhangende aanwijzingen van het onderbewuste
 Onthulden een verwrongen betekenis, diep en vreemd,
 Het bizarre geheim van hun stamelende taal, 330
 Hun verbanden met de onderliggende werkelijkheid.
 Het onzichtbare werd zichtbaar en hoorbaar:
 Gedachten sprongen naar omlaag vanaf een bovenbewust veld
 Als adelaars die neerduiken van een onzichtbare top,
 Gedachten blonken omhoog vanuit de afgeschermd onderbewuste diepten 335
 Als gouden vissen uit een verborgen zee.
 Deze wereld is een onmetelijke ononderbroken totaliteit,
 Een diepe saamhorigheid maakt de tegengestelde machten één;
 De toppen van God kijken terug op de stilzwijgende Afgrond.
 Aldus converseert de mens terwijl hij groeit naar de goddelijkste hoogten 340
 Nog steeds met het dier en de Djinn;
 De menselijke godheid met sterre-starende ogen
 Woont nog altijd in één huis met het oorspronkelijke beest.
 Het hoge ontmoet het lage, alles is één enkel plan.
 Zo aanschouwde zij de vele geboorten van het denken, 345
 Als geboorten kunnen bestaan van iets wat eeuwig is;
 Want de machten van het Eeuwige zijn als hijzelf,
 Tijdloos in het Tijdloze, eeuwig geboren in de Tijd.
 Ook dit zag zij, dat alles in het uiterlijke verstand
 Gemaakt is, niet geboren, een vergankelijk produkt, 350
 In de lichaams-fabriek gesmeed door aardse kracht.
 Dit verstand is een dynamische, kleine machine
 Onophoudelijk producerend, totdat het versleten is,
 Het ruwe materiaal onttrokken aan de uiterlijke wereld,
 De patronen geschetst door een artiest-God. 355
 Vaak zijn onze gedachten afgewerkte kosmische waar
 Binnengelaten via een stilzwijgende ambtelijke poort
 En doorgegeven langs de galerijen van het onderbewuste,

Then issued in Time's mart as private make.
360 For now they bear the living person's stamp;
A trick, a special hue claims them his own.
All else is Nature's craft and this too hers.
Our tasks are given, we are but instruments;
Nothing is all our own that we create:
365 The Power that acts in us is not our force.
The genius too receives from some high fount
Concealed in a supernal secrecy
The work that gives him an immortal name.
The word, the form, the charm, the glory and grace
370 Are missioned sparks from a stupendous Fire;
A sample from the laboratory of God
Of which he holds the patent upon earth,
Comes to him wrapped in golden coverings;
He listens for Inspiration's postman knock
375 And takes delivery of the priceless gift
A little spoilt by the receiver mind
Or mixed with the manufacture of his brain;
When least defaced, then is it most divine.
Although his ego claims the world for its use,
380 Man is a dynamo for the cosmic work;
Nature does most in him, God the high rest:
Only his soul's acceptance is his own.
This independent, once a power supreme,
Self-born before the universe was made,
385 Accepting cosmos, binds himself Nature's serf
Till he becomes her freedman or God's slave.
This is the appearance in our mortal front;
Our greater truth of being lies behind:
Our consciousness is cosmic and immense,
390 But only when we break through Matter's wall
In that spiritual vastness can we stand
Where we can live the masters of our world
And mind is only a means and body a tool.
For above the birth of body and of thought
395 Our spirit's truth lives in the naked self
And from that height, unbound, surveys the world.
Out of the mind she rose to escape its law
That it might sleep in some deep shadow of self
Or fall silent in the silence of the Unseen.
400 High she attained and stood from Nature free
And saw creation's life from far above,
Thence upon all she laid her sovereign will
To dedicate it to God's timeless calm:
Then all grew tranquil in her being's space,

En komen op het marktplein van de Tijd als persoonlijke makelij. 360
 Want nu dragen zij het stempel van de levende persoon;
 Een kunstgreep, een bijzonder aanzien eist hen op als zijnde van hemzelf.
 Al het andere is het ambacht van de Natuur en ook dit was het hare.
 Ons is een taak gegeven, wij zijn slechts instrument;
 Niets is van onszelf dat wij scheppen: 365
 De Macht die in ons werkt is niet onze kracht.
 Ook het genie ontvangt vanuit een of andere verheven bron
 Verborgten in een bovenaardse heimelijkheid
 Het werk dat hem een onsterfelijke naam geeft.
 Het woord, de vorm, de betovering, de glorie en genade
 Zijn vonken gezonden van een ontzagwekkend Vuur; 370
 Een proefmonster uit het laboratorium van God
 Waarvan hij het patent bezit op aarde,
 Komt in gouden omslag gewikkeld naar hem toe;
 Hij luistert naar de klop van de postbode van Inspiratie
 En neemt het onschatbare geschenk in ontvangst 375
 Enigszins beschadigd door het ontvangende verstand
 Of vermengd met wat zijn brein voortbrengt,
 Wanneer het het minst is aangetast, dan is het op z'n goddelijkst.
 Al eist zijn ego de wereld op voor zijn gebruik,
 Is de mens toch een motor voor het kosmische werk; 380
 De Natuur doet het meeste in hem, God doet de verheven rest:
 Slechts de acceptatie in zijn ziel is van hemzelf.
 Deze onafhankelijke, eens een opperste macht,
 Zelf-geboren voordat het universum werd gemaakt,
 Door de kosmos te aanvaarden bindt hij zichzelf als knecht van de Natuur 385
 Tot hij haar vrijgemaakte wordt – of Gods slaaf.
 Dit is het voorkomen aan onze sterfelijke buitenkant;
 De grotere waarheid van ons wezen ligt daarachter:
 Ons bewustzijn is kosmisch en onmetelijk,
 Maar alleen als wij door de muur van Materie heenbreken 390
 Kunnen wij staan in die spirituele onmetelijkheid
 Waar wij kunnen leven als meester over onze wereld
 En verstand slechts een middel is en het lichaam een werktuig.
 Want boven de geboorte van lichaam en gedachte
 Leeft de waarheid onzer geest in het naakte zelf 395
 En overziet vanaf die hoogte, ongebonden, de wereld.
 Boven het verstand steeg zij uit om aan diens wet te ontkomen
 Opdat het slapen kon in een of andere diepe schaduw van het zelf
 Of stil kon vallen in het zwijgen van het Ongeziene.
 Verhevenheid verwierf zij en stond van de Natuur vrij 400
 En zag het leven van de schepping van grote hoogte,
 Vandaar legde zij aan alles haar soevereine wil op
 Om het op te dragen aan Gods tijdloze kalmtte:
 Toen werd alles vredig in de ruimte van haar wezen,

- 405 Only sometimes small thoughts arose and fell
Like quiet waves upon a silent sea
Or ripples passing over a lonely pool
When a stray stone disturbs its dreaming rest.
Yet the mind's factory had ceased to work,
- 410 There was no sound of the dynamo's throb,
There came no call from the still fields of life.
Then even those stirrings rose in her no more;
Her mind now seemed like a vast empty room
Or like a peaceful landscape without sound.
- 415 This men call quietude and prize as peace.
But to her deeper sight all yet was there,
Effervescing like a chaos under a lid;
Feelings and thoughts cried out for word and act
But found no response in the silenced brain:
- 420 All was suppressed but nothing yet expunged;
At every moment might explosion come.
Then this too paused; the body seemed a stone.
All now was a wide mighty vacancy,
But still excluded from eternity's hush;
- 425 For still was far the repose of the Absolute
And the ocean silence of Infinity.
Even now some thoughts could cross her solitude;
These surged not from the depths or from within
Cast up from formlessness to seek a form,
- 430 Spoke not the body's need nor voiced life's call.
These seemed not born nor made in human Time:
Children of cosmic Nature from a far world,
Idea's shapes in complete armour of words
Posted like travellers in an alien space.
- 435 Out of some far expanse they seemed to come
As if carried on vast wings like large white sails,
And with easy access reached the inner ear
As though they used a natural privileged right
To the high royal entries of the soul.
- 440 As yet their path lay deep-concealed in light.
Then looking to know whence the intruders came
She saw a spiritual immensity
Pervading and encompassing the world-space
As ether our transparent tangible air,
- 445 And through it sailing tranquilly a thought.
As smoothly glides a ship nearing its port,
Ignorant of embargo and blockade,
Confident of entrance and the visa's seal,
It came to the silent city of the brain
- 450 Towards its accustomed and expectant quay,

Alleen kwamen en gingen af en toe kleine gedachten	405
Als rustige golven op een stille zee	
Of rimpels die lopen over een eenzame vijver	
Als een verdwaalde steen zijn dromende rust verstoort.	
Toch had de fabriek van het verstand het werk neergelegd,	
Er klonk niet het bonzende geluid van de dynamo,	410
Er kwam geen uitroep van de stille velden van het leven.	
Dan verrezen zelfs deze roerselen niet meer;	
Haar geest leek nu een onmetelijke lege ruimte	
Of een vredig landschap zonder geluid.	
Dit noemen mensen gemoedsrust en prijzen het aan als vrede.	415
Maar voor haar diepere zicht was toch alles daar,	
Bruisend als een chaos onder een deksel;	
Gevoelens en gedachten riepen om woord en daad	
Doch vonden geen weerklank in het verstilde brein:	
Al was onderdrukt maar nog niets was uitgebannen;	420
Elk ogenblik kon de explosie komen.	
Toch hield ook dit stil; het lichaam leek een steen.	
Al was nu een machtige leegte,	
Maar was nog altijd uitgesloten van het eeuwige zwijgen;	
Want nog steeds was veraf de kalmte van het Absolute	425
En de oceaan-stilte van de Oneindigheid.	
Zelfs nu konden soms gedachten haar eenzaamheid doorkruisen;	
Deze verrezen niet uit de diepten of van binnenuit,	
Uit de vormeloosheid opgeworpen om te zoeken naar een vorm,	
Spraken geen lichamelijke behoefte noch vertolkten 's levens roep.	430
Deze schenen niet geboren of gemaakt in de menselijke Tijd:	
Kinderen van kosmische Natuur vanuit een verre wereld,	
Gedaanten van het Idee in volledige wapenrusting van woorden	
Snelden als reizigers door een vreemde ruimte.	
Uit een of andere verre uitgestrektheid leken zij te komen	435
Als gedragen op onmetelijke vleugels gelijk uitgestrekte witte zeilen,	
En bereikten met gemak het innerlijke oor	
Als maakten zij gebruik van een natuurlijk voorrecht	
Bij de hoge koninklijke toegangspoorten van de ziel.	
Alsnog lag hun pad diep verborgen in licht.	440
Dan, speurend om te zien waarvandaan de indringers kwamen,	
Zag zij een spirituele immensiteit	
Die de wereldruimte omvatte en doordrong	
Zoals ether onze transparante ongrijpbare lucht doordringt,	
En daardoorheen kalm zwevend een gedachte.	445
Zoals een schip dat soepel zeilend zijn haven nadert,	
Onwetend van embargo en blokkade	
Vertrouwend op toelating en het visa-stempel,	
Kwam het aan bij de stille stad van het brein	
Naar zijn gebruikelijke en verwachte kade,	450

But met a barring will, a blow of Force
And sank vanishing in the immensity.
After a long vacant pause another appeared
And others one by one suddenly emerged,
455 Mind's unexpected visitors from the Unseen
Like far-off sails upon a lonely sea.
But soon that commerce failed, none reached mind's coast.
Then all grew still, nothing moved any more:
Immobile, self-rapt, timeless, solitary
460 A silent spirit pervaded silent Space.

In that absolute stillness bare and formidable
There was glimpsed an all-negating Void Supreme
That claimed its mystic Nihil's sovereign right
To cancel Nature and deny the soul.
465 Even the nude sense of self grew pale and thin:
Impersonal, signless, featureless, void of forms
A blank pure consciousness had replaced the mind.
Her spirit seemed the substance of a name,
The world a pictured symbol drawn on self,
470 A dream of images, a dream of sounds
Built up the semblance of a universe
Or lent to spirit the appearance of a world.
This was self-seeing; in that intolerant hush
No notion and no concept could take shape,
475 There was no sense to frame the figure of things,
A sheer self-sight was there, no thought arose.
Emotion slept deep down in the still heart
Or lay buried in a cemetery of peace:
All feelings seemed quiescent, calm or dead,
480 As if the heart-strings rent could work no more
And joy and grief could never rise again.
The heart beat on with an unconscious rhythm
But no response came from it and no cry.
Vain was the provocation of events;
485 Nothing within answered an outside touch,
No nerve was stirred and no reaction rose.
Yet still her body saw and moved and spoke;
It understood without the aid of thought,
It said whatever needed to be said,
490 It did whatever needed to be done.
There was no person there behind the act,
No mind that chose or passed the fitting word:
All wrought like an unerring apt machine.
As if continuing old habitual turns,
495 And pushed by an old unexhausted force

Maar ontmoette een versperrende wil, een schok van Kracht
 En zonk verdwijnend in de immensiteit.
 Na een lange lege pauze kwam een andere opdoemen
 En anderen verschenen plotseling, de een na de ander,
 Verstands onverwachte bezoekers vanuit het Onzichtbare 455
 Als zeilen ver weg op een verlaten zee. Maar spoedig
 Kwam aan die koopvaart een einde, geen enkele bereikte verstands kust.
 Toen viel alles stil, niets bewoog zich meer:
 Onbeweeglijk, in zichzelf opgegaan, tijdloos, eenzelve,
 Vulde een stille geest de stille Ruimte. 460

In die absolute stilte, ontzagwekkend en kaal,
 Werd een al-ontkennende lege Oppermacht ontwaard
 Dat het alleenrecht opeiste van zijn mystieke Nihil
 Om de Natuur teniet te doen en de ziel te verloochenen.
 Zelfs de naakte gewaarwording van het zelf werd bleek en dun: 465
 Onpersoonlijk, tekenloos, vlak, van vormen ontdaan
 Had een onbeschreven zuiver bewustzijn de plaats ingenomen van het verstand.
 Haar geest geleek de substantie van een naam,
 De wereld een getekend symbool geschreven op het zelf,
 Een droom van beelden, een droom van geluiden 470
 Zwelden aan tot de gelijkenis van een universum
 Of verleenden aan de geest het voorkomen van een wereld.
 Dit was zelf-ziend; in dit intolerante zwijgen
 Kon geen begrip of denkbeeld gestalte nemen
 Er was geen betekenis als kader voor de gedaante der dingen, 475
 Een louter zelf-zien was daar, geen gedachte verrees.
 Emotie sliep diep beneden in het stille hart
 Of lag begraven op een kerkhof van vrede:
 Alle gevoel leek levenloos, kalm of dood,
 Als konden de banden van het hart niet meer werken 480
 En konden vreugde en smart nimmer meer verrijzen.
 Het hart klopte door met een onbewust ritme
 Maar geen antwoord gaf het en geen schreeuw.
 Tevergeefs was de uitdaging van gebeurtenissen;
 Niets binnenin beantwoordde een uiterlijke aanraking, 485
 Geen zenuw werd geroerd en geen reactie kwam.
 Toch zag haar lichaam nog steeds en het bewoog en sprak;
 Het begreep zonder de hulp van gedachte,
 Het zei alles wat moest worden gezegd,
 Het deed alles wat moest worden gedaan. 490
 Er was geen persoon aanwezig achter de daad,
 Geen verstand dat koos of het geschikte woord bekrachtigde:
 Alles werkte als een feilloze doelmatige machine.
 Als ging het uit gewoonte door met vroegere bezigheden
 En gedreven door een vroegere onverflauwde kracht, 495

The engine did the work for which it was made:
Her consciousness looked on and took no part;
All it upheld, in nothing had a share.
There was no strong initiator will;
500 An incoherence crossing a firm void
Slipped into an order of related chance.
A pure perception was the only power
That stood behind her action and her sight.
If that retired, all objects would be extinct,
505 Her private universe would cease to be,
The house she had built with bricks of thought and sense
In the beginning after the birth of Space.
This seeing was identical with the seen;
It knew without knowledge all that could be known,
510 It saw impartially the world go by,
But in the same supine unmoving glance
Saw too its abysmal unreality.
It watched the figure of the cosmic game,
But the thought and inner life in forms seemed dead,
515 Abolished by her own collapse of thought:
A hollow physical shell persisted still.
All seemed a brilliant shadow of itself,
A cosmic film of scenes and images:
The enduring mass and outline of the hills
520 Was a design sketched on a silent mind
And held to a tremulous false solidity
By constant beats of visionary sight.
The forest with its emerald multitudes
Clothed with its show of hues vague empty Space,
525 A painting's colours hiding a surface void
That flickered upon dissolution's edge;
The blue heavens, an illusion of the eyes,
Roofed in the mind's illusion of a world.
The men who walked beneath an unreal sky
530 Seemed mobile puppets out of cardboard cut
And pushed by unseen hands across the soil
Or moving pictures upon Fancy's film:
There was no soul within, no power of life.
The brain's vibrations that appear like thought,
535 The nerve's brief answer to each contact's knock,
The heart's quiverings felt as joy and grief and love
Were twitchings of the body, their seeming self,
That body forged from atoms and from gas
A manufactured lie of Maya's make,
540 Its life a dream seen by the sleeping Void.
The animals lone or trooping through the glades

Deed de motor het werk waarvoor het was gemaakt:
 Haar bewustzijn keek toe en deed niet mee;
 Al werd ondersteund, in niets had het een aandeel.
 Er was geen krachtige initiatieve wil;
 Een onsamenhangendheid die een standvastige leegte doorkruiste 500
 Ging over in een orde van gerelateerde kans.
 Een zuivere waarneming was de enige macht
 Die stond achter haar daden en haar zicht.
 Als dat zich terugtrok dan zou elk voorwerp zijn uitgedoofd,
 Haar afgezonderde universum zou ophouden te bestaan, 505
 Het huis dat zij gebouwd had met stenen van gedachte en gevoel
 In het begin nadat de Ruimte was geboren.
 Dit zien was identiek aan het geziene;
 Het wist zonder kennis al wat kon worden geweten,
 Het zag onpartijdig de wereld voorbijgaan, 510
 Doch zag in dezelfde opperste onbeweeglijke blik
 Tevens haar bodemloze onwerkelijkheid.
 Het aanschouwde de gedaante van het kosmische spel,
 Maar de gedachte en het innerlijke leven in vormen scheen dood,
 Teniet gedaan door de ineenstorting van haar eigen denken: 515
 Een hol fysiek omhulsel hield nog altijd stand.
 Alles scheen een heldere schaduw van zichzelf,
 Een kosmische film van taferelen en beelden:
 De geduldige massa en omtrekken van de heuvels
 Was een patroon geschetst op een stil verstand 520
 En behield een weifelige onechte soliditeit
 Door voortdurende ronden van visionair zicht.
 Het woud met zijn veelvuldigheden van smaragd
 Gekleed in zijn kleurgeschakeerde schouwspel van vage lege Ruimte,
 De kleuren van een schilderij die een oppervlakkige leegte verbergen 525
 En die op de rand van verdwijnen trilden;
 De blauwe hemelen, een illusie voor de ogen,
 Vormden het dak voor verstands illusie van een wereld.
 De mensen die liepen onder een onwerkelijke hemel
 Leken bewegende poppen gesneden uit bordpapier 530
 En door onzichtbare handen bewogen over de grond
 Of bewegende beelden op de film van Verbeelding:
 Er was geen ziel binnenin, geen levenskracht.
 De vibraties van het brein die verschijnen als gedachten,
 Het korte antwoord van de zenuw op elke aanraking, 535
 De huivering van het hart gevoeld als vreugde en smart en liefde
 Waren zenuwtrekken van het lichaam, hun klaarlijkkelijke zelf,
 Dat lichaam gesmeed uit atomen en uit gas
 Een verzonnen leugen gemaakt door Maya,
 Het leven een droom gezien door de slapende Leegte. 540
 De dieren alleen of in troepen over de open plekken van het bos

Fled like a passing vision of beauty and grace
Imagined by some all-creating Eye.
Yet something was there behind the fading scene;
545 Wherever she turned, at whatsoever she looked,
It was perceived, yet hid from mind and sight.
The One only real shut itself from Space
And stood aloof from the idea of Time.
Its truth escaped from shape and line and hue.
550 All else grew unsubstantial, self-annulled,
This only everlasting seemed and true,
Yet nowhere dwelt, it was outside the hours.
This only could justify the labour of sight,
But sight could not define for it a form;
555 This only could appease the unsatisfied ear
But hearing listened in vain for a missing sound;
This answered not the sense, called not to Mind.
It met her as the uncaught inaudible Voice
That speaks for ever from the Unknowable.
560 It met her like an omnipresent point
Pure of dimensions, unfixd, invisible,
The single oneness of its multiplied beat
Accentuating its sole eternity.
It faced her as some vast Nought's immensity,
565 An endless No to all that seems to be,
An endless Yes to things ever unconceived
And all that is unimagined and unthought,
An eternal zero or untotaled Aught,
A spaceless and a placeless Infinite.
570 Yet eternity and infinity seemed but words
Vainly affixed by mind's incompetence
To its stupendous lone reality.
The world is but a spark-burst from its light,
All moments flashes from its Timelessness,
575 All objects glimmerings of the Bodiless
That disappear from Mind when That is seen.
It held, as if a shield before its face,
A consciousness that saw without a seer,
The Truth where knowledge is not nor knower nor known,
580 The Love enamoured of its own delight
In which the Lover is not nor the Beloved
Bringing their personal passion into the Vast,
The Force omnipotent in quietude,
The Bliss that none can ever hope to taste.
585 It cancelled the convincing cheat of self;
A truth in nothingness was its mighty clue.
If all existence could renounce to be

Vluchtten als een voorbijgaand visioen van schoonheid en gratie
 Verbeeld door een of ander al-scheppend Oog.
 Toch was er iets daar achter het vervagende toneel;
 Waar zij zich ook wendde, waar zij ook naar keek, 545
 Het werd bespeurd, doch het verborg zich voor verstand en zicht.
 Het Ene ware werkelijke sloot zichzelf buiten van de Ruimte
 En stond afzijdig van het idee van de Tijd.
 De waarheid ervan ontsnapte aan vorm en lijn en kleur.
 Al het andere werd onwerkelijk, zelf-tenietgedaan, 550
 Dit alleen leek eeuwigdurend en echt,
 Maar bevond zich nergens, het stond buiten de uren.
 Alleen dit kon de inspanning en het zicht rechtvaardigen,
 Hoewel waarneming geen vorm ervoor kon beschrijven;
 Alleen dit wist het ontevreden oor te verzoenen 555
 Doch horend luisterde het vergeefs naar een ontbrekend geluid;
 Dit beantwoordde niet aan het gevoel, deed geen beroep op het Verstand.
 Het trof haar als de onopgevangen onverstaanbare Stem
 Die voor altijd spreekt vanuit het Onkenbare.
 Het trof haar als een alomtegenwoordig punt 560
 Zuiver van dimensies, niet vastgelegd, onzichtbaar,
 De enkele eenheid van zijn vermenigvuldigde maatslag
 Die zijn enige eeuwigheid beklemtoont.
 Het zag haar aan als een of andere onmetelijke immensiteit van het Niets,
 Een eindeloos Nee tegen alles wat scheen te bestaan, 565
 Een eindeloos Ja voor eeuwig onverwoorde dingen
 En al wat onverbeeld is en ongedacht,
 Een eeuwig nul of een onopgeteld Iets,
 Een ruimteloze en plaatsloze Oneindigheid.
 Toch leken eeuwigheid en oneindigheid slechts woorden 570
 Tevergeefs toegekend door het ontoereikende verstand
 Aan deze ontzaglijke ene realiteit.
 De wereld is slechts een vonk-uitbarsting van zijn licht,
 Elk moment een flits van zijn Tijdloosheid,
 Elk voorwerp een glinstering van het Lichaamsloze 575
 Die voor het Verstand verdwijnen wanneer Dat wordt gezien.
 Het droeg, als was het een schild voor zijn gezicht,
 Een bewustzijn dat zag zonder een ziener,
 De Waarheid waar geen kennis is noch de kenner noch het gekende,
 De Liefde verliefd geworden op zijn eigen verrukking 580
 Waarin geen Minnaar is noch de Geliefde
 Om hun persoonlijke hartstocht te brengen in de Onmetelijkheid,
 De Kracht almachtig in kalmte,
 De gelukzaligheid die niemand ooit kan hopen te smaken.
 Dit maakte het overtuigende bedrog van het zelf ongedaan; 585
 Een waarheid in nietsheid was ervan de machtige sleutel.
 Als van alle bestaan afstand kon worden gedaan

And Being take refuge in Non-being's arms
And Non-being could strike out its ciphered round,
590 Some lustre of that Reality might appear.
A formless liberation came on her.
Once sepulchred alive in brain and flesh
She had risen up from body, mind and life;
She was no more a Person in a world,
595 She had escaped into infinity.
What once had been herself had disappeared;
There was no frame of things, no figure of soul.
A refugee from the domain of sense,
Evading the necessity of thought,
600 Delivered from Knowledge and from Ignorance
And rescued from the true and the untrue,
She shared the Superconscient's high retreat
Beyond the self-born Word, the nude Idea,
The first bare solid ground of consciousness;
605 Beings were not there, existence had no place,
There was no temptation of the joy to be.
Unutterably effaced, no one and null,
A vanishing vestige like a violet trace,
A faint record merely of a self now past,
610 She was a point in the unknowable.
Only some last annulment now remained,
Annihilation's vague indefinable step:
A memory of being still was there
And kept her separate from nothingness:
615 She was in That but still became not That.
This shadow of herself so close to nought
Could be again self's point d'appui to live,
Return out of the Inconceivable
And be what some mysterious vast might choose.
620 Even as the Unknowable decreed,
She might be nought or new-become the All,
Or if the omnipotent Nihil took a shape
Emerge as someone and redeem the world.
Even, she might learn what the mystic cipher held,
625 This seeming exit or closed end of all
Could be a blind tenebrous passage screened from sight,
Her state the eclipsing shell of a darkened sun
On its secret way to the Ineffable.
Even now her splendid being might flame back
630 Out of the silence and the nullity,
A gleaming portion of the All-Wonderful,
A power of some all-affirming Absolute,
A shining mirror of the eternal Truth

En het Wezen toevlucht kon nemen in Niet-Wezens armen
 En het Niet-Wezen zijn berekende ronde zou kunnen uitwissen
 Dan zou iets van de glorie van die Realiteit kunnen verschijnen. 590
 Een vormeloze bevrijding kwam over haar.
 Eens levend begraven in brein en vlees
 Was zij verrezen uit lichaam, verstand en leven;
 Zij was niet langer een Persoon in een wereld,
 Zij was ontsnapt tot in de Oneindigheid. 595
 Wat eens haar zelf was geweest was verdwenen;
 Er was geen raamwerk van dingen, geen gedaante of ziel.
 Een voortvluchtige vanuit het domein van het gevoel,
 De noodzakelijkheid vermijgend van het denken,
 Verlost van Kennis en Onwetendheid 600
 En gered van het ware en onware,
 Deelde zij het verheven toevluchtsoord van het Bovenbewuste
 Voorbij het zelf-geboren Woord, het naakte Idee,
 De eerste kale vaste grond van het bewustzijn;
 Wezens waren daar niet, bestaan had geen plaats, 605
 Er was niet de verleiding van de vreugde om te zijn.
 Onuitsprekelijk uitgewist, niemand en niets,
 Een vervagend overblijfsel als een violet spoor,
 Enkel een flauw aandenken van een nu verdwenen zelf,
 Was zij een punt in het onkenbare. 610
 Slechts een of andere laatste ongedaanmaking was nu over,
 De vage ondefiniëerbare stap van vernietiging:
 Een herinnering van bestaan was er nog steeds
 En hield haar afgescheiden van het niets:
 Zij was in Dat maar werd nog steeds niet Dat. 615
 Deze schaduw van haar zelf zo dicht bij het niets
 Kon opnieuw het steunpunt voor het zelf zijn om te leven,
 Om terug te keren uit het Onvoorstelbare en zijn
 Wat een of andere mysterieuze onmetelijkheid zou verkiezen.
 Juist zoals het Onkenbare bevelen zou, 620
 Zou zij niets kunnen zijn of opnieuw het Al kunnen worden,
 Of, indien het almachtige Nihil een gedaante zou aannemen,
 Als iemand kunnen verschijnen en de wereld kunnen bevrijden.
 Zelfs zou zij kunnen leren wat het mystieke cijfer inhield,
 Deze klaarblijkelijke uitweg of het gesloten einde van alles 625
 Kon een blinde sombere doorgang zijn, afgeschermd van het zicht,
 Haar toestand het verduisterende omhulsel van een verduisterde zon
 Op zijn geheime weg naar het Onuitsprekelijke.
 Zelfs nu kon haar luisterrijke wezen vlamvend terugkomen,
 Vanuit de stilte en de nietsheid 630
 Een stralend deel van het Al-Wonderbare,
 Een macht van een of ander al-bevestigend Absolute,
 Een glanzende spiegel van de eeuwige Waarheid

To show to the One-in-all its manifest face,
635 To the souls of men their deep identity.
Or she might wake into God's quietude
Beyond the cosmic day and cosmic night
And rest appeased in his white eternity.
But this was now unreal or remote
640 Or covered in the mystic fathomless blank.
In infinite Nothingness was the ultimate sign
Or else the Real was the Unknowable.
A lonely Absolute negated all:
It effaced the ignorant world from its solitude
645 And drowned the soul in its everlasting peace.

END OF CANTO SIX

Om aan de Ene-in-al zijn manifeste gezicht te tonen,
Aan de zielen der mensen hun diepgaande identiteit. 635
Of zij kon ontwaken in Gods kalmte
Voorbij de kosmische dag en de kosmische nacht
En in verzoening rusten in zijn witte eeuwigheid.
Doch dit was nu onwerkelijk of veraf
Of overdekt door de mystieke onpeilbare leegte. 640
In oneindig Niets bevond zich het ultieme teken
Of anders was de Werkelijkheid het Onkenbare.
Een eenzame Absoluutheid ontkende al:
Het bande de onwetende wereld uit zijn eenzaamheid uit
En dompelde de ziel in zijn eeuwigdurende vrede. 645

EINDE VAN CANTO ZES

Canto Seven

The Discovery of the Cosmic Spirit and the Cosmic Consciousness

In the little hermitage in the forest's heart,
In the sunlight and the moonlight and the dark
The daily human life went plodding on
Even as before with its small unchanging works
5 And its spare outward body of routine
And happy quiet of ascetic peace.
The old beauty smiled of the terrestrial scene;
She too was her old gracious self to men.
The Ancient Mother clutched her child to her breast
10 Pressing her close in her environing arms,
As if earth ever the same could for ever keep
The living spirit and body in her clasp,
As if death were not there nor end nor change.
Accustomed only to read outward signs
15 None saw aught new in her, none divined her state;
They saw a person where was only God's vast,
A still being or a mighty nothingness.
To all she was the same perfect Savitri:
A greatness and a sweetness and a light
20 Poured out from her upon her little world.
Life showed to all the same familiar face,
Her acts followed the old unaltered round,
She spoke the words that she was wont to speak
And did the things that she had always done.
25 Her eyes looked out on earth's unchanging face,
Around her soul's muteness all moved as of old;
A vacant consciousness watched from within,
Empty of all but bare Reality.
There was no will behind the word and act,
30 No thought formed in her brain to guide the speech:
An impersonal emptiness walked and spoke in her,
Something perhaps unfelt, unseen, unknown
Guarded the body for its future work,
Or Nature moved in her old stream of force.
35 Perhaps she bore made conscious in her breast

Canto Zeven

De Ontdekking van de Kosmische Geest en het Kosmische Bewustzijn

In de kleine kluzenaarshut in het hart van het bos,
In het zonlicht en het maanlicht en de duisternis
Ging het dagelijkse menselijke leven zwoegend verder
Zoals altijd met zijn kleine onveranderlijke werkjes
En zijn magere uiterlijke hoeveelheid van routines 5
En blijde kalmte van ascetische vrede.
De vroegere schoonheid glimlachte van het aardse toneel;
Ook zij was haar vroegere goedgunstige zelf voor de mensen.
De Oeroude Moeder klemde haar kind aan haar borst,
Drukte haar dicht tegen zich aan in haar omringende armen, 10
Alsof de aarde, voor altijd hetzelfde, altijd de levende geest
En het lichaam in haar greep kon houden,
Alsof er geen dood was noch einde noch verandering.
Gewend om slechts uiterlijke tekenen te lezen
Zag niemand iets nieuws aan haar, niemand had een vermoeden van haar toestand; 15
Zij zagen een persoon waar slechts Gods onmetelijkheid was,
Een stil wezen of een machtig niets.
Voor iedereen was zij dezelfde volmaakte Savitri:
Een grootsheid en lieflijkheid en licht
Stroomde van haar over haar kleine wereld uit. 20
Het leven toonde aan iedereen hetzelfde vertrouwde gezicht,
Haar daden volgden de vroegere onveranderlijke ronde,
Zij sprak de woorden die zij gewoon was te spreken
En deed de dingen die zij altijd had gedaan.
Haar ogen keken naar aardes onveranderlijke uiterlijk, 25
Rond de verstildheid van haar ziel bewoog zich alles als vanouds;
Een leeg bewustzijn keek van binnenuit,
Ontdaan van alles behalve de naakte Werkelijkheid.
Er was geen wil achter het woord en de daad,
Geen gedachte vormde zich in haar brein om de spraak te sturen: 30
Een onpersoonlijke leegte liep en sprak in haar,
Iets wellicht ongevoeld, ongezien, onbekend
Behoedde het lichaam voor zijn toekomstige werk,
Of de Natuur bewoog in haar vroegere stroom van kracht.
Misschien droeg zij, bewust gemaakt in haar borst, 35

- The miraculous Nihil, origin of our souls
And source and sum of the vast world's events,
The womb and grave of thought, a cipher of God,
A zero circle of being's totality.
- 40 It used her speech and acted in her acts,
It was beauty in her limbs, life in her breath;
The original Mystery wore her human face.
Thus was she lost within to separate self;
Her mortal ego perished in God's night.
- 45 Only a body was left, the ego's shell
Afloat mid drift and foam of the world-sea,
A sea of dream watched by a motionless sense
In a figure of unreal reality.
An impersonal foresight could already see,
- 50 In the unthinking knowledge of the spirit
Even now it seemed nigh done, inevitable,
The individual die, the cosmos pass;
These gone, the transcendental grew a myth,
The Holy Ghost without the Father and Son,
- 55 Or, a substratum of what once had been,
Being that never willed to bear a world
Restored to its original loneliness,
Impassive, sole, silent, intangible.
Yet all was not extinct in this deep loss;
- 60 The being travelled not towards nothingness.
There was some high surpassing Secrecy,
And when she sat alone with Satyavan,
Her moveless mind with his that searched and strove,
In the hush of the profound and intimate night
- 65 She turned to the face of a veiled voiceless Truth
Hid in the dumb recesses of the heart
Or waiting beyond the last peak climbed by Thought,
Unseen itself it sees the struggling world
And prompts our quest, but cares not to be found,
- 70 Out of that distant Vast came a reply.
Something unknown, unreached, inscrutable
Sent down the messages of its bodiless Light,
Cast lightning flashes of a thought not ours
Crossing the immobile silence of her mind:
- 75 In its might of irresponsible sovereignty
It seized on speech to give those flamings shape,
Made beat the heart of wisdom in a word
And spoke immortal things through mortal lips.
Or, listening to the sages of the woods,
- 80 In question and in answer broke from her

Het mirakuleuze Nihil, de oorsprong van onze ziel
 En bron en onmetelijke som van 's werelds gebeuren,
 De schoot en het graf van de gedachte, een geheimschrift van God,
 Een nul-cirkel van 's wezens totaliteit.
 Het gebruikte haar spraak en handelde in haar daden, 40
 Het was de schoonheid in haar ledematen, het leven in haar adem;
 Het oorspronkelijke Mysterie droeg haar menselijke gezicht.
 Aldus was zij verloren in haar afzonderlijke zelf;
 Haar sterfelijke ego verging in Gods nacht.
 Slechts een lichaam was overgebleven, de schil van het ego 45
 Drijvend tussen de vlagen en het schuim van de wereld-zee,
 Een zee van droom aanschouwd door een bewegingsloze gewaarwording
 In een gedaante van onwerkelijke werkelijkheid.
 Een onpersoonlijke vooruitziendheid kon reeds, –
 In het niet-denkende weten van de geest 50
 Leek het zelfs nu welhaast gedaan, onvermijdelijk, –
 Het individu zien sterven, de kosmos zien eindigen;
 Met deze verdwenen, werd het transcendente een mythe,
 De Heilige Geest zonder de Vader en de Zoon,
 Of, als een substraat van wat eens was geweest, 55
 Een Wezen dat nimmer een wereld heeft willen dragen
 Hersteld tot zijn oorspronkelijke eenzaamheid,
 Onbewogen, alleen, stil, onaantastbaar.
 Toch was niet alles uitgestorven in deze diepe verlorenheid;
 Het wezen was niet op reis naar het niets. 60
 Er was een of ander hoog overstijgend Mysterie,
 En als zij alleen zat met Satyavan,
 Haar onbeweeglijke geest met de zijne die zocht en streed,
 In de stilte van de ondoorgrondelijke en intieme nacht
 Dan keerde zij naar het gezicht van een versluiserde en stemloze Waarheid 65
 Verborgen in de verstomde uithoeken van het hart
 Of wachtend voorbij de laatste top beklommen door het Denken, –
 Zelf ongezien ziet het de worstelende wereld en roept op
 Tot onze queeste, maar geeft er niet om te worden gevonden, –
 Vanuit die verre Onmetelijkheid kwam een antwoord. 70
 Iets onbekends, onbereikbaars, onnaspeurlijks
 Zond de boodschappen omlaag van zijn lichaamsloze Licht,
 Wierp bliksemschichten van een denken dat niet het onze was,
 De onbeweeglijke stilte doorkruisend van haar geest:
 In zijn macht van ontoerekenbare soevereiniteit 75
 Greep het spraak aan om die schitteringen gestalte te geven,
 Liet het hart van vrijheid kloppen in een woord
 En sprak onsterfelijke dingen door sterfelijke lippen.
 Of, luisterend naar de wijzen in het woud,
 Brak in vraag en antwoord van haar uit 80

High strange revealings impossible to men,
Something or someone secret and remote
Took hold of her body for his mystic use,
Her mouth was seized to channel ineffable truths,
85 Knowledge unthinkable found an utterance.
Astonished by a new enlightenment,
Invaded by a streak of the Absolute,
They marvelled at her, for she seemed to know
What they had only glimpsed at times afar.
90 These thoughts were formed not in her listening brain,
Her vacant heart was like a stringless harp;
Impassive the body claimed not its own voice,
But let the luminous greatness through it pass.
A dual Power at being's occult poles
95 Still acted, nameless and invisible:
Her divine emptiness was their instrument.
Inconscient Nature dealt with the world it had made,
And using still the body's instruments
Slipped through the conscious void she had become;
100 The superconscient Mystery through that Void
Missioned its word to touch the thoughts of men.
As yet this great impersonal speech was rare.
But now the unmoving wide spiritual space
In which her mind survived tranquil and bare,
105 Admitted a traveller from the cosmic breadths:
A thought came through draped as an outer voice.
It called not for the witness of the mind,
It spoke not to the hushed receiving heart;
It came direct to the pure perception's seat,
110 An only centre now of consciousness,
If centre could be where all seemed only space;
No more shut in by body's walls and gates
Her being, a circle without circumference,
Already now surpassed all cosmic bounds
115 And more and more spread into infinity.
This being was its own unbounded world,
A world without form or feature or circumstance;
It had no ground, no wall, no roof of thought,
Yet saw itself and looked on all around
120 In a silence motionless and illimitable.
There was no person there, no centred mind,
No seat of feeling on which beat events
Or objects wrought and shaped reaction's stress.
There was no motion in this inner world,
125 All was a still and even infinity.
In her the Unseen, the Unknown waited his hour.

Hoge vreemde onthullingen onmogelijk voor mensen,
 Iets of iemand verborgen en van ver
 Nam haar lichaam in zijn greep voor zijn mystieke gebruik,
 Het legde beslag op haar mond als een kanaal voor onuitsprekelijke waarheden,
 Kennis ondenkbaar werd tot uiting gebracht. 85
 Verbaasd door een nieuwe verlichtheid,
 Aangegrepen door een flits van het Absolute,
 Verwonderden zij zich over haar, want zij scheen te weten
 Wat zij slechts af en toe van ver hadden opgevangen.
 Deze gedachten werden niet gevormd in haar luisterende brein, 90
 Haar lege hart was als een harp zonder snaren;
 Onbewogen eiste het lichaam niet zijn eigen stem op,
 Doch liet hierdoor de stralende grootsheid passeren.
 Een tweevoudige Macht aan 's wezens occulte polen
 Werkte nog steeds, naamloos en onzichtbaar: 95
 Haar goddelijke leegheid was hun instrument.
 De onbewuste Natuur ging om met de wereld die hij had gemaakt,
 En nog steeds gebruik makend van de lichamelijke instrumenten
 Glipte hij door de bewuste leegte die zij geworden was;
 Het bovenbewuste Mysterie zond door die Leepte 100
 Zijn woord om de gedachten van mensen aan te raken.
 Voor alsnog was deze grote onpersoonlijke spraak zeldzaam.
 Maar nu liet de onbeweeglijke weidse spirituele ruimte
 Waarin haar geest overleefde, kalm en naakt,
 Een reiziger toe vanuit de kosmische breedten: 105
 Een gedachte kwam door, gekleed in een uiterlijke stem.
 Het riep niet om de getuige van het verstand,
 Het sprak niet tegen het verstilde ontvangende hart;
 Het kwam direct naar de zuivere zetel van de waarneming,
 Een enkel middelpunt nu van bewustzijn, 110
 Als een middelpunt kon bestaan waar alles slechts ruimte scheen;
 Niet langer ingesloten door de muren en poorten van het lichaam
 Oversteeg haar wezen, een cirkel zonder omtrek,
 Nu reeds alle kosmische perken
 En spreidde zich meer en meer uit in de oneindigheid. 115
 Dit wezen was zijn eigen onbegrensde wereld,
 Een wereld zonder vorm of kenmerk of omstandigheid;
 Het had geen grond, geen muur, geen dak van gedachte,
 Zag niettemin zichzelf en keek naar alles om zich heen
 In een stilte bewegingsloos en onbegrensbaar. 120
 Geen persoon was daar, geen gericht verstand,
 Geen zetel van gevoel waarop gebeurtenissen konden inwerken
 Of voorwerpen gewrocht en de spanning van de gevormde reactie.
 Er was geen beweging in deze innerlijke wereld,
 Alles was een stille en gelijkmatige oneindigheid. 125
 In haar wachtte het Ongeziene, het Onbekende op zijn uur.

But now she sat by sleeping Satyavan,
Awake within, and the enormous Night
Surrounded her with the Unknowable's vast.

130 A voice began to speak from her own heart
That was not hers, yet mastered thought and sense.
As it spoke all changed within her and without;
All was, all lived; she felt all being one;
The world of unreality ceased to be:

135 There was no more a universe built by mind,
Convicted as a structure or a sign;
A spirit, a being saw created things
And cast itself into unnumbered forms
And was what it saw and made; all now became

140 An evidence of one stupendous truth,
A Truth in which negation had no place,
A being and a living consciousness,
A stark and absolute Reality.
There the unreal could not find a place,

145 The sense of unreality was slain:
There all was conscious, made of the Infinite,
All had a substance of Eternity.
Yet this was the same Indecipherable;
It seemed to cast from it universe like a dream

150 Vanishing for ever into an original Void.
But this was no more some vague ubiquitous point
Or a cipher of vastness in unreal Nought.
It was the same but now no more seemed far
To the living clasp of her recovered soul.

155 It was her self, it was the self of all,
It was the reality of existing things,
It was the consciousness of all that lived
And felt and saw; it was Timelessness and Time,
It was the Bliss of formlessness and form.

160 It was all Love and the one Beloved's arms,
It was sight and thought in one all-seeing Mind,
It was joy of Being on the peaks of God.
She passed beyond Time into eternity,
Slipped out of space and became the Infinite;

165 Her being rose into unreachable heights
And found no end of its journey in the Self.
It plunged into the unfathomable deeps
And found no end to the silent mystery
That held all world within one lonely breast,

170 Yet harboured all creation's multitudes.
She was all vastness and one measureless point,
She was a height beyond heights, a depth beyond depths,

Maar nu zat zij, wakker vanbinnen, bij Satyavan die sliep,
 En de enorme Nacht omringde haar
 Met de onmetelijkheid van het Onkenbare.

Een stem begon te spreken uit haar eigen hart 130
 Die niet de hare was, doch die gedachte en gevoel bedwong.
 Terwijl het sprak veranderde alles binnenin haar en buiten;
 Alles was, alles leefde; zij voelde alle bestaan één;
 De wereld van onwerkelijkheid verdween:

Er was niet langer een universum gebouwd door het verstand, 135
 Verklaard als een structuur en een teken;
 Een geest, een wezen zag geschapen dingen
 En goot zichzelf in ontelbare vormen
 En was wat het zag en had gemaakt; alles werd nu

Een getuigenis van één ontzaglijke waarheid, 140
 Een Waarheid waarin voor ontkenning geen plaats was,
 Een wezen en een levend bewustzijn,
 Een krachtige en absolute Realiteit.
 Daar kon het onwerkelijke geen plaats vinden,

Het gevoel van onwerkelijkheid was gedood: 145
 Daar was alles bewust, gemaakt van het Oneindige,
 Alles had een substantie van het Eeuwige.
 Toch was dit hetzelfde Onontcijferbare;
 Het scheen het universum van zich af te werpen als een droom

Voor altijd verdwijnend in een oorspronkelijke Leegte. 150
 Maar dit was niet langer een of ander vaag alomtegenwoordig punt
 Of een geheimschrift van onmetelijkheid in het onwerkelijke Niets.
 Het was hetzelfde maar scheen nu niet langer meer veraf
 Voor de levende greep van haar hervonden ziel.

Het was haar zelf, het was het zelf in al, 155
 Het was de werkelijkheid van bestaande dingen,
 Het was het bewustzijn van al wat leefde
 En voelde en zag; het was Tijdloosheid en de Tijd,
 Het was het Gelukzalige van vormeloosheid en vorm.

Het was alles Liefde en de armen van de ene Geliefde, 160
 Het was zicht en gedachte in één al-ziend Verstand,
 Het was de vreugde om te bestaan op de toppen van God.
 Zij ging van de Tijd over in de eeuwigheid,
 Ontsnapte aan de ruimte en werd het oneindige;

Haar Wezen verrees tot onbereikbare hoogten 165
 En vond geen einde aan zijn reis in het Zelf.
 Het nam een duik in de onpeilbare diepten
 En vond geen einde aan het stille mysterie
 Dat heel de wereld omvatte in één eenzame borst

En toch de menigvuldigheden van heel de schepping herbergde. 170
 Zij was heel de onmetelijkheid en een onmetelijk punt,
 Zij was een hoogte voorbij de hoogten, een diepte voorbij de diepten,

She lived in the everlasting and was all
That harbours death and bears the wheeling hours.
175 All contraries were true in one huge spirit
Surpassing measure, change and circumstance.
An individual, one with cosmic self
In the heart of the Transcendent's miracle
And the secret of World-personality
180 Was the creator and the lord of all.
Mind was a single innumerable look
Upon himself and all that he became.
Life was his drama and the Vast a stage,
The universe was his body, God its soul.
185 All was one single immense reality,
All its innumerable phenomenon.
Her spirit saw the world as living God;
It saw the One and knew that all was He.
She knew him as the Absolute's self-space,
190 One with her self and ground of all things here
In which the world wanders seeking for the Truth
Guarded behind its face of ignorance:
She followed him through the march of endless Time.
All Nature's happenings were events in her,
195 The heart-beats of the cosmos were her own,
All beings thought and felt and moved in her;
She inhabited the vastness of the world,
Its distances were her nature's boundaries,
Its closenesses her own life's intimacies.
200 Her mind became familiar with its mind,
Its body was her body's larger frame
In which she lived and knew herself in it
One, multitudinous in its multitudes.
She was a single being, yet all things;
205 The world was her spirit's wide circumference,
The thoughts of others were her intimates,
Their feelings close to her universal heart,
Their bodies her many bodies kin to her;
She was no more herself but all the world.
210 Out of the infinitudes all came to her,
Into the infinitudes sentient she spread,
Infinity was her own natural home.
Nowhere she dwelt, her spirit was everywhere,
The distant constellations wheeled round her;
215 Earth saw her born, all worlds were her colonies,
The greater worlds of life and mind were hers;
All Nature reproduced her in its lines,
Its movements were large copies of her own.

Zij leefde in het eeuwigdurende en was al
 Wat de dood in zich draagt en wat de wentelende uren drijft.
 Alle tegenstellingen werden eensluitend in een reusachtige geest 175
 Die maatstaf, verandering en omstandigheid oversteeg.
 Een individu, één met het kosmische zelf
 In het hart van het wonder van het Transcendente
 En het geheim van de Wereld-persoonlijkheid
 Was de schepper en de heer van al. 180
 Het verstand was één enkele onnoemelijke blik
 Op zichzelf en al wat het werd.
 Het leven was zijn drama en het Onmetelijke een toneel,
 Het universum was zijn lichaam, God was zijn ziel.
 Al was één enkele immense realiteit, 185
 Alles was zijn onnoemelijke fenomeen.
 Haar geest zag de wereld als de levende God;
 Zij zag de Ene en wist dat alles Hij was.
 Zij kende hem als de zelf-ruimte van het Absolute,
 Één met haar zelf en grond van alle dingen hier 190
 Waarin de wereld dwaalt op zoek naar de Waarheid
 Bewaard achter zijn aanzien van onwetendheid:
 Zij volgde hem door de opmars van de eindeloze Tijd.
 Al de gebeurtenissen van de Natuur vonden in haar plaats,
 De hartslagen van de kosmos waren de hare 195
 Elk wezen dacht en voelde en bewoog in haar;
 Zij bewoonde de onmetelijkheid van de wereld,
 Zijn afstanden waren de grenzen van haar natuur,
 Zijn nabijheden waren het vertrouwelijke van haar eigen leven.
 Haar geest werd gemeenzaam met zijn geest, 200
 Zijn lichaam was de grotere omlijsting van het hare
 Waarin zij leefde en zichzelf erin kende
 Een, veelvuldig in zijn veelvuldigheden.
 Zij was een enkel wezen en toch alle dingen;
 De wereld was de wijde omtrek van haar geest, 205
 De gedachten van anderen waren haar vertrouwelingen,
 Hun gevoelens dichtbij haar universele hart,
 Hun lichamen haar vele lichamen verwant aan haar;
 Zij was niet langer zichzelf maar heel de wereld.
 Vanuit de oneindigheden kwamen allen naar haar, 210
 Tot in de bewuste oneindigheden strekte zij zich uit,
 Oneindigheid was haar eigen natuurlijke thuis.
 Nergens verbleef zij, haar geest was overal,
 De verre sterrenbeelden wentelden om haar heen;
 De aarde zag haar worden geboren, alle werelden waren haar koloniën, 215
 De grotere werelden van leven en mentale waren van haar;
 Heel de Natuur gaf haar weer in zijn lijnen,
 Zijn bewegingen waren ruime afspiegelingen van haar zelf.

She was the single self of all these selves,
220 She was in them and they were all in her.
This first was an immense identity
In which her own identity was lost:
What seemed herself was an image of the Whole.
She was a subconscious life of tree and flower,
225 The outbreak of the honied buds of spring;
She burned in the passion and splendour of the rose,
She was the red heart of the passion-flower,
The dream-white of the lotus in its pool.
Out of subconscious life she climbed to mind,
230 She was thought and the passion of the world's heart,
She was the godhead hid in the heart of man,
She was the climbing of his soul to God.
The cosmos flowered in her, she was its bed.
She was Time and the dreams of God in Time;
235 She was Space and the wideness of his days.
From this she rose where Time and Space were not;
The superconscious was her native air,
Infinity was her movement's natural space;
Eternity looked out from her on Time.

END OF CANTO SEVEN
End of Book Seven

Zij was het enkele zelf van al deze zelve,
Zij was in hen en zij waren in haar. 220
De eerste was een immense vereenzelving
Waarin haar eigen identiteit verloren was:
Wat haar zelf geel was een beeld van het Geheel.
Zij was een onderbewust leven van boom en bloem,
Het openbarsten van de honing-knoppen van de lente; 225
Zij brandde in de hartstocht en de pracht van de roos,
Zij was het rode hart van de passiebloem,
Het droom-wit van de lotus in zijn poel.
Vanuit het onderbewuste leven klom zij naar het mentale,
Zij was gedachte en de hartstocht van 's werelds hart, 230
Zij was de godheid verborgen in het hart van de mens,
Zij was het klimmen van zijn ziel naar God.
De kosmos bloeide in haar, zij was zijn bedding.
Zij was Tijd en de dromen van God in de Tijd;
Zij was de Ruimte en de weidsheid van zijn dagen. 235
Van hieruit verrees zij waar Tijd en Ruimte niet zijn;
Het bovenbewuste was haar aangeboren sfeer,
Het Oneindige was de natuurlijke ruimte voor haar bewegen;
Het Eeuwige keek van haar uit op de Tijd.

EINDE VAN CANTO ZEVEN
Einde van Boek Zeven

Boek Acht

Het Boek van de Dood

Canto Three *

Death in the Forest

Now it was here in this great golden dawn.
By her still sleeping husband lain she gazed
Into her past as one about to die
Looks back upon the sunlit fields of life
5 Where he too ran and sported with the rest,
Lifting his head above the huge dark stream
Into whose depths he must for ever plunge.
All she had been and done she lived again.
The whole year in a swift and eddying race
10 Of memories swept through her and fled away
Into the irrecoverable past.
Then silently she rose and, service done,
Bowed down to the great goddess simply carved
By Satyavan upon a forest stone.
15 What prayer she breathed her soul and Durga knew.
Perhaps she felt in the dim forest huge
The infinite Mother watching over her child,
Perhaps the shrouded Voice spoke some still word.
At last she came to the pale mother queen.
20 She spoke but with guarded lips and tranquil face
Lest some stray word or some betraying look
Should let pass into the mother's unknowing breast,
Slaying all happiness and need to live,
A dire foreknowledge of the grief to come.
25 Only the needed utterance passage found:
All else she pressed back into her anguished heart
And forced upon her speech an outward peace.
"One year that I have lived with Satyavan
Here on the emerald edge of the vast woods
30 In the iron ring of the enormous peaks
Under the blue rifts of the forest sky,

* The Book of Death was taken from Canto III of an early version of *Savitri* which had only six Cantos and an epilogue. It was slightly revised at a late stage and a number of new lines were added, but it was never fully worked into the final version of the poem. Its original designation, "Canto Three", has been retained as a reminder of this.

Canto Drie *

De Dood in het Woud

Nu was het, hier in deze grootse gouden dageraad,
Dat zij lag bij haar nog steeds slapende echtgenoot en staarde
In haar verleden als een die gaat sterven
Terugkijkt op de zonverlichte velden van het leven
Waar ook hij rende en speelde met de rest, 5
En zijn hoofd uittilde boven de reusachtige donkere stroom
In de diepten waarvan hij voor altijd moet ondergaan.
Al wat zij was geweest en had gedaan herleefde zij opnieuw.
Het hele jaar ijld in een snelle en kolkende stroom
Van herinneringen door haar heen en vluchtte weg 10
In het onherroepelijke verleden.
Dan stond zij stil op en, toen haar dienst was gedaan,
Boog zij zich neer voor de grote godin eenvoudig gebeeldhouwd
Door Satyavan op een steen uit het bos.
Welk gebed zij ademde wisten slechts Durga en haar ziel. 15
Misschien voelde zij in het schemerige reusachtige woud
Dat de oneindige Moeder waakte over haar kind,
Misschien sprak de verborgen Stem een of ander stil woord.
Tenslotte kwam zij bij de bleke moeder-koningin.
Zij sprak, maar met behoedzame lippen en een kalm gezicht 20
Uit vrees dat een of ander verdwaald woord of verradende blik
Een rampzalig voorweten van het leed dat komen ging
Zou prijsgeven naar de onwetende borst van de moeder
En alle geluk zou doden en de behoefte om te leven.
Alleen het noodzakelijke vond een uitweg: 25
Al het andere drong zij terug tot in haar angstige hart
En legde een uiterlijke vrede op aan wat zij sprak.
“Een heel jaar dat ik met Satyavan heb samengeleefd
Hier aan de smaragdgroene rand van het onmetelijke woud,
In de ijzeren ring van de enorme pieken 30
Onder de blauwe openingen van het bos naar de hemel,

* Het Boek van de Dood werd genomen van Canto Drie van een vroegere versie van *Savitri* die slechts zes Canto's telde en een epiloog. Het werd enigszins gewijzigd in een later stadium en een aantal nieuwe regels werden toegevoegd, maar het werd nooit volledig uitgewerkt in de definitieve versie van het gedicht. De oorspronkelijke benaming, “Canto Drie”, bleef behouden als een herinnering daaraan.

I have not gone into the silences
Of this great woodland that enringed my thoughts
With mystery, nor in its green miracles
35 Wandered, but this small clearing was my world.
Now has a strong desire seized all my heart
To go with Satyavan holding his hand
Into the life that he has loved and touch
Herbs he has trod and know the forest flowers
40 And hear at ease the birds and the scurrying life
That starts and ceases, rich far rustle of boughs
And all the mystic whispering of the woods.
Release me now and let my heart have rest.”
She answered: “Do as thy wise mind desires,
45 O calm child-sovereign with the eyes that rule.
I hold thee for a strong goddess who has come
Pitying our barren days; so dost thou serve
Even as a slave might, yet art thou beyond
All that thou doest, all our minds conceive,
50 Like the strong sun that serves earth from above.”
Then the doomed husband and the woman who knew
Went with linked hands into that solemn world
Where beauty and grandeur and unspoken dream,
Where Nature’s mystic silence could be felt
55 Communing with the secrecy of God.
Beside her Satyavan walked full of joy
Because she moved with him through his green haunts:
He showed her all the forest’s riches, flowers
Innumerable of every odour and hue
60 And soft thick clinging creepers red and green
And strange rich-plumaged birds, to every cry
That haunted sweetly distant boughs replied
With the shrill singer’s name more sweetly called.
He spoke of all the things he loved: they were
65 His boyhood’s comrades and his playfellows,
Coevals and companions of his life
Here in this world whose every mood he knew:
Their thoughts which to the common mind are blank,
He shared, to every wild emotion felt
70 An answer. Deeply she listened, but to hear
The voice that soon would cease from tender words
And treasure its sweet cadences beloved
For lonely memory when none by her walked
And the beloved voice could speak no more.
75 But little dwelt her mind upon their sense;
Of death, not life she thought or life’s lone end.
Love in her bosom hurt with the jagged edges

Ben ik niet in de stilten gegaan
 Van dit grote bosgebied dat mijn gedachten omringde
 Met mysterie, noch heb ik tussen haar groene wonderen
 Gedwaald, doch deze kleine open plek was mijn wereld. 35
 Nu heeft een sterk verlangen heel mijn hart gegrepen
 Om met Satyavan, met mijn hand in zijn hand, te gaan
 In het leven waarvan hij houdt en de kruiden aanraken
 Waarover hij gelopen heeft en de bloemen van het bos kennen
 En op mijn gemak de vogels horen en het dribbelende leven 40
 Dat komt en gaat, het rijke ruisen van takken veraf
 En al het mystieke fluisteren van het woud.
 Laat mij nu gaan en breng rust in mijn hart.”
 Zij antwoordde: “Doe als uw wijze verstand verlangt,
 O kalm kind en soeverein met de ogen die bevelen. 45
 Ik houd u voor een krachtige godin die is gekomen
 Uit medelijden met onze dorre dagen; zo zoudt gij kunnen dienen
 Zoals juist een slaaf zou kunnen doen, toch staat gij boven
 Al wat gij doet, dat is hoe ieder van ons het ervaart,
 Als de krachtige zon die de aarde bedient van boven.” 50
 Toen gingen de man die was verdoemd en de vrouw die wist
 Met de handen ineen in die plechtstatige wereld
 Waar schoonheid en grandeur en onuitgesproken droom,
 Waar de mystieke stilte van de Natuur kon worden gevoeld
 Verbonden met de heimelijkheid van God. 55
 Naast haar liep Satyavan vol van vreugde
 Omdat zij met hem meeging langs zijn groene geliefkoosde schuilplaatsen:
 Hij liet haar al de rijkdommen zien van het bos, bloemen
 Ontelbaar van elke geur en kleur
 En zachte dicht aaneengesloten kruipplanten rood en groen 60
 En vreemde rijk-gevederde vogels die, op elke roep
 Lieflijk achtervolgd op verre takken, antwoordden
 Met de schrille naam van de zanger nog lieflijker gelokt.
 Hij sprak van alle dingen waarvan hij hield: zij waren
 De kameraden van zijn jongenstijd en zijn speelmakkers, 65
 De tijd- en lotgenoten van zijn leven
 Hier in deze wereld waarvan hij elke stemming kende:
 Hun gedachten die voor een gewoon verstand onbegrijpelijk zijn,
 Deelde hij, voelde voor elke wilde emotie
 Een antwoord. Intens luisterde zij, slechts om de stem te horen 70
 Die spoedig zou ophouden met liefhebbende woorden
 En om de melodieuze geliefde stembuigingen te koesteren
 Voor eenzame herinnering wanneer niemand naast haar zou lopen
 En de geliefde stem niet meer spreken kon.
 Maar weinig stond zij stil bij hun betekenis; 75
 Over de dood, niet over het leven dacht zij of over 's levens eenzame einde.
 De liefde in haar boezem, schrijnend met de gekartelde scherpte

Of anguish moaned at every step with pain
Crying, "Now, now perhaps his voice will cease
80 For ever." Even by some vague touch oppressed
Sometimes her eyes looked round as if their orbs
Might see the dim and dreadful god's approach.
But Satyavan had paused. He meant to finish
His labour here that happy, linked, uncaring
85 They two might wander free in the green deep
Primaeval mystery of the forest's heart.
A tree that raised its tranquil head to heaven
Luxuriating in verdure, summoning
The breeze with amorous wideness of its boughs,
90 He chose and with his steel assailed the arm
Brown, rough and strong hidden in its emerald dress.
Wordless but near she watched, no turn to lose
Of the bright face and body which she loved.
Her life was now in seconds, not in hours,
95 And every moment she economised
Like a pale merchant leaned above his store,
The miser of his poor remaining gold.
But Satyavan wielded a joyous axe.
He sang high snatches of a sage's chant
100 That pealed of conquered death and demons slain,
And sometimes paused to cry to her sweet speech
Of love and mockery tenderer than love:
She like a pantheress leaped upon his words
And carried them into her cavern heart.
105 But as he worked, his doom upon him came.
The violent and hungry hounds of pain
Travelled through his body biting as they passed
Silently, and all his suffering breath besieged
Strove to rend life's strong heart-cords and be free.
110 Then helped, as if a beast had left its prey,
A moment in a wave of rich relief
Reborn to strength and happy ease he stood
Rejoicing and resumed his confident toil
But with less seeing strokes. Now the great woodsman
115 Hewed at him and his labour ceased: lifting
His arm he flung away the poignant axe
Far from him like an instrument of pain.
She came to him in silent anguish and clasped,
And he cried to her, "Savitri, a pang
120 Cleaves through my head and breast as if the axe
Were piercing it and not the living branch.
Such agony rends me as the tree must feel
When it is sundered and must lose its life.

Van angst, kermde bij elke pijnlijke stap
 En riep, "Nu, nu misschien zal zijn stem voor altijd zwijgen."
 Zelfs beklemd door een of ander vaag gevoel 80
 Keek zij soms om zich heen alsof haar ogen
 De duistere, vreselijke god konden zien naderen.
 Maar Satyavan was stilgevallen. Hij wilde zijn werk hier afmaken
 Zodat zij twee gelukkig, verenigd, onbezorgd
 Vrij konden wandelen in het groene diepe 85
 Oeroude mysterie van het hart van het bos.
 Een boom die zijn kalme kruin hief naar de hemel
 Weelderig met gebladerte, die een oproep deed
 Aan de wind met de amoureuze breedte van zijn takken,
 Koos hij uit en belaagde met zijn staal de tak 90
 Bruin, ruig en sterk, verborgen in zijn smaragdgroene kleed.
 Zonder woorden maar dichtbij keek zij toe, om geen beweging te missen
 Van het heldere gezicht en het lichaam waarvan zij hield.
 Haar leven telde zij nu in seconden, niet in uren,
 En ging zuinig om met elk moment 95
 Als een bleke koopman gebogen over zijn voorraad,
 De vrek met wat er van zijn armzalige goud over was.
 Maar Satyavan hanteerde zijn bijl met vreugde.
 Hij zong hoge fragmenten van een gewijd lied
 Dat overwonnen dood en verslagen demonen verkondigde, 100
 En hield soms in om naar haar te roepen in lieflijke taal
 Van liefde en van spot gevoeliger dan liefde:
 Als een panter sprong zij op zijn woorden
 En droeg hen naar de spelonk van haar hart.
 Maar terwijl hij zo werkte, kwam zijn noodlot over hem. 105
 De heftige en hongerige jachthonden van pijn
 Trokken door zijn lichaam, bijtend op hun doortocht
 In stilte, en met heel zijn pijnlijke adem bemoeilijkt trachtten zij
 's Levens sterke banden van het hart te verbreken en vrij te zijn.
 Toen, geholpen, alsof een beest zijn prooi had alleen gelaten 110
 Voor een moment in een golf van kostbare verademing,
 Stond hij in kracht herboren en blij opgelucht,
 Verheugd, hernam hij zelfverzekerd zijn werk
 Maar met minder gerichte slagen. Nu hieuw de grote houthakker
 Naar hem en aan zijn werk kwam een einde: met geheven arm 115
 Wierp hij de scherpe bijl van zich af
 Ver weg als een instrument van pijn.
 Zij kwam naar hem toe in stille angst en hield hem vast,
 En hij riep naar haar uit, "Savitri, een pijn
 Doorklieft mijn hoofd en borst alsof de bijl het kliefde 120
 En niet de levende tak.
 Zulk een pijn verscheurt mij zoals de boom moet voelen
 Als hij wordt geveld en zijn leven moet verliezen.

Awhile let me lay my head upon thy lap
125 And guard me with thy hands from evil fate:
Perhaps because thou touchest, death may pass.”
Then Savitri sat under branches wide,
Cool, green against the sun, not the hurt tree
Which his keen axe had cloven, that she shunned;
130 But leaned beneath a fortunate kingly trunk
She guarded him in her bosom and strove to soothe
His anguished brow and body with her hands.
All grief and fear were dead within her now
And a great calm had fallen. The wish to lessen
135 His suffering, the impulse that opposes pain
Were the one mortal feeling left. It passed:
Griefless and strong she waited like the gods.
But now his sweet familiar hue was changed
Into a tarnished greyness and his eyes
140 Dimmed over, forsaken of the clear light she loved.
Only the dull and physical mind was left,
Vacant of the bright spirit’s luminous gaze.
But once before it faded wholly back,
He cried out in a clinging last despair,
145 “Savitri, Savitri, O Savitri,
Lean down, my soul, and kiss me while I die.”
And even as her pallid lips pressed his,
His failed, losing last sweetness of response;
His cheek pressed down her golden arm. She sought
150 His mouth still with her living mouth, as if
She could persuade his soul back with her kiss;
Then grew aware they were no more alone.
Something had come there conscious, vast and dire.
Near her she felt a silent shade immense
155 Chilling the noon with darkness for its back.
An awful hush had fallen upon the place:
There was no cry of birds, no voice of beasts.
A terror and an anguish filled the world,
As if annihilation’s mystery
160 Had taken a sensible form. A cosmic mind
Looked out on all from formidable eyes
Contemning all with its unbearable gaze
And with immortal lids and a vast brow
It saw in its immense destroying thought
165 All things and beings as a pitiful dream,
Rejecting with calm disdain Nature’s delight,
The wordless meaning of its deep regard
Voicing the unreality of things
And life that would be for ever but never was

Laat mij een poosje mijn hoofd leggen in uw schoot
 En bewaak mij met uw handen voor een kwaadaardig lot: 125
 Misschien zal door uw aanraking de dood voorbijgaan.”
 Toen zat Savitri onder brede takken,
 Koel en groen tegen de zon, niet de gewonde boom
 Die zijn scherpe bijl gekleefd had, – die vermeed zij;
 Maar geleund tegen een fortuinlijke koninklijke stam 130
 Waakte zij over hem in haar boezem en probeerde te verzachten
 Zijn beangstigde voorhoofd en lichaam met haar handen.
 Alle smart en vrees waren nu in haar dood
 En een grote kalmte was neergedaald. Het verlangen
 Om zijn lijden te verlichten, de impuls die pijn tegengaat 135
 Was het enige overgebleven sterfelijke gevoel. Het ging voorbij:
 Zonder smart en sterk wachtte zij als de goden.
 Maar nu was zijn beminnelijke vertrouwde kleur veranderd
 In een matte grijsheid en zijn ogen
 Vervaagden, verlaten door het heldere licht waar zij van hield. 140
 Slechts het doffe en fysieke mentale was overgebleven,
 Beroofd van de heldere blik van de levendige geest.
 Maar voor het geheel en al vervaagde,
 Riep hij uit in een laatste wanhopig vastklampen,
 “Savitri, Savitri, O Savitri, 145
 Buig omlaag, mijn ziel, en kus me terwijl ik sterf.”
 En juist terwijl zij haar bleke lippen drukte op de zijne,
 Verzwakten die van hem, en verloren de laatste lieflijke respons;
 Zijn wang woog op haar gouden arm. Zij zocht
 Zijn mond nog steeds met haar levende mond, alsof 150
 Zij zijn ziel kon overreden terug te keren door haar kus;
 Werd toen gewaar dat zij niet langer alleen waren.
 Iets bewusts, onmetelijk en onheilspellend, was daar.
 Zij voelde dichtbij een stille immense schaduw
 Die de middag verkilde en de duisternis droeg als zijn rug. 155
 Een ontzagwekkende stilte was gevallen over de plek:
 Er was geen roep van vogels, geen stem van enig dier.
 Een verschrikking en een doodsangst vulde de wereld,
 Als had het mysterie van vernietiging
 Een tastbare vorm aangenomen. Een kosmische geest 160
 Keek uit op alles vanuit angstaanjagende ogen
 Met verachting voor alles in zijn onverdraaglijke blik
 En met onsterfelijke ledematen en een onmetelijk aanschijn
 Zag het in zijn immense, vernietigende gedachte
 Elk ding en elk wezen als een meelijwekkende droom, 165
 Met kalme minachting verwerpend de verrukking van de Natuur,
 De woordloze bedoeling in zijn diepgaande blik
 Die stem gaf aan de onwerkelijkheid der dingen
 En leven dat voor altijd zou zijn maar nimmer was

- 170 And its brief and vain recurrence without cease,
As if from a Silence without form or name
The Shadow of a remote uncaring god
Doomed to his Nought the illusory universe,
Cancelling its show of idea and act in Time
- 175 And its imitation of eternity.
She knew that visible Death was standing there
And Satyavan had passed from her embrace.

END OF CANTO THREE,
End of Book Eight
End of Part Two

En dat zich kortstondig en vergeefs onophoudelijk herhaalt, 170
Alsof vanuit een Stilte zonder vorm of naam
De Schaduw van een verre zorgeloze god
Het denkbeeldige universum tot zijn Nietsheid verdoemde,
Zijn vertoning van idee ongedaan maakte en zijn optreden in de Tijd
En zijn imitatie van de eeuwigheid. 175
Zij wist dat de zichtbare Dood daar stond
En dat Satyavan uit haar omarming was heengegaan.

EINDE VAN CANTO DRIE,
Einde van Boek Acht
Einde van Deel Twee

DEEL TWEE

Boeken IX - XII

Boek Negen

Het Boek van Eeuwige Nacht

Canto One

Towards the Black Void

So was she left alone in the huge wood,
Surrounded by a dim unthinking world,
Her husband's corpse on her forsaken breast.
In her vast silent spirit motionless

5 She measured not her loss with helpless thoughts,
Nor rent with tears the marble seals of pain:
She rose not yet to face the dreadful god.
Over the body she loved her soul leaned out
In a great stillness without stir or voice,

10 As if her mind had died with Satyavan.
But still the human heart in her beat on.
Aware still of his being near to hers,
Closely she clasped to her the mute lifeless form
As though to guard the oneness they had been

15 And keep the spirit still within its frame.
Then suddenly there came on her the change
Which in tremendous moments of our lives
Can overtake sometimes the human soul
And hold it up towards its luminous source.

20 The veil is torn, the thinker is no more:
Only the spirit sees and all is known.
Then a calm Power seated above our brows
Is seen, unshaken by our thoughts and deeds,
Its stillness bears the voices of the world:

25 Immobile, it moves Nature, looks on life.
It shapes immutably its far-seen ends;
Untouched and tranquil amid error and tears
And measureless above our striving wills,
Its gaze controls the turbulent whirl of things.

30 To mate with the Glory it sees, the spirit grows:
The voice of life is tuned to infinite sounds,
The moments on great wings of lightning come
And godlike thoughts surprise the mind of earth.
Into the soul's splendour and intensity

35 A crescent of miraculous birth is tossed,
Whose horn of mystery floats in a bright void.

Canto Een

Naar de Zwarte Leegte

Aldus was zij alleen gelaten in het reusachtige woud,
Omgeven door een schemerige gedachteloze wereld,
Met het lichaam van haar echtgenoot op haar verlaten borst.
Onbeweeglijk in haar onmetelijke stille geest
Mat zij niet haar verlies met hulpeloze gedachten, 5
Noch verbrak zij met tranen de marmeren zegels van pijn:
Zij verrees nog niet om de vreselijke god onder ogen te zien.
Haar ziel boog zich over het lichaam waarvan zij hield
In een grote stilte zonder beweging of stem,
Alsof haar verstand met Satyavan was gestorven. 10
Maar nog altijd klopte het menselijke hart in haar verder.
Nog steeds bewust van zijn wezen nabij het hare,
Klampte zij de stille levenloze vorm dicht tegen zich aan
Als om de eenheid die zij waren geweest te bewaken
En de geest nog steeds vast te houden in zijn lichaam. 15
Toen kwam plotseling over haar de verandering
Die in overweldigende ogenblikken van ons leven
Soms de menselijke ziel kan overvallen
En deze kan houden tegen zijn lichtende bron.
De sluier is gescheurd, de denker is niet meer: 20
Slechts de geest is het die ziet en al is gekend.
Dan wordt een kalme Macht gezeteld boven onze wenkbrauwen
Gezien, onaangedaan door onze gedachten en daden,
De stilte ervan draagt de stemmen van de wereld:
Onbeweeglijk, beweegt het de Natuur, aanschouwt het leven. 25
Onveranderlijk geeft het vorm aan zijn van verre voorziene bedoeling;
Onaangeraakt en vredig onder dwaling en tranen
En onmetelijk boven onze strevende wil,
Beheerst zijn blik de turbulente maalstroom der dingen.
Om te huwen met de Glorie die het ziet groeit de geest: 30
De stem van het leven is ingesteld op oneindige geluiden,
De momenten komen op geweldige vleugels van weerlicht
En godgelijke gedachten verrassen de geest van de aarde.
Tot in de pracht en de intensiteit van de ziel
Wordt een maansikkel van mirakuleuze geboorte geworpen, 35
Waarvan de hoorn van mysterie zweeft in een heldere leegte.

As into a heaven of strength and silence thought
Is ravished, all this living mortal clay
Is seized and in a swift and fiery flood
40 Of touches shaped by a Harmonist unseen.
A new sight comes, new voices in us form
A body of the music of the Gods.
Immortal yearnings without name leap down,
Large quiverings of godhead seeking run
45 And weave upon a puissant field of calm
A high and lonely ecstasy of will.
This in a moment's depths was born in her.
Now to the limitless gaze disclosed that sees
Things barred from human thinking's earthly lids,
50 The Spirit who had hidden in Nature soared
Out of his luminous nest within the worlds:
Like a vast fire it climbed the skies of night.
Thus were the cords of self-oblivion torn:
Like one who looks up to far heights she saw,
55 Ancient and strong as on a windless summit
Above her where she had worked in her lone mind
Labouring apart in a sole tower of self,
The source of all which she had seemed or wrought,
A power projected into cosmic space,
60 A slow embodiment of the aeonic will,
A starry fragment of the eternal Truth,
The passionate instrument of an unmoved Power.
A Presence was there that filled the listening world;
A central All assumed her boundless life.
65 A sovereignty, a silence and a swiftness,
One brooded over abysses who was she.
As in a choric robe of unheard sounds
A Force descended trailing endless lights;
Linking Time's seconds to infinity,
70 Illimitably it girt the earth and her:
It sank into her soul and she was changed.
Then like a thought fulfilled by some great word
That mightiness assumed a symbol form:
Her being's spaces quivered with its touch,
75 It covered her as with immortal wings;
On its lips the curve of the unuttered Truth,
A halo of Wisdom's lightnings for its crown,
It entered the mystic lotus in her head,
A thousand-petalled home of power and light.
80 Immortal leader of her mortality,
Doer of her works and fountain of her words,

Als in een hemel van kracht en stilte wordt gedachte
 In vervoering gebracht, heel deze levende sterfelijke klei
 Wordt aangegrepen en in een snelle en vurige stroom
 Van aanrakingen gevormd door een onzichtbare Harmonist. 40
 Een nieuw waarnemen komt, nieuwe stemmen in ons vormen
 Een lichaam van de muziek der Goden.
 Onsterfelijke hunkeringen zonder naam springen omlaag,
 Vèr-reikende bevingen van godheid strekken zich zoekend uit
 En weven op een machtig veld van kalmte 45
 Een hoge en eenzame extase van wilskracht.
 Dit werd in de diepten van een moment geboren in haar.
 Nu rees voor de grenzeloze blik ontsloten die dingen ziet
 Die voor aardse oogleden van menselijk denken zijn vergrendeld,
 De Geest die verborgen was in de Natuur 50
 Vanuit zijn lichtende rustplaats binnenin de werelden:
 Gelijk een onmetelijk vuur klom het tegen de hemelen van de nacht.
 Aldus werden de koorden van zelf-vergetelheid verbroken:
 Als een die opziet naar verre hoogten zag zij,
 Oeroud en sterk als op een windloze top 55
 Boven haar waar zij in haar eenzame verstand had gewerkt
 Afgezonderd zwoegend in een enkele toren van het zelf,
 De bron van al wat zij had geleken of had gewrocht,
 Een macht geprojecteerd in de kosmische ruimte,
 Een langzame belichaming van de eonische wil, 60
 Een met sterren bezaaid fragment van de eeuwige Waarheid,
 Het hartstochtelijke instrument van een onbewogen Macht.
 Een Tegenwoordigheid was daar die de luisterende wereld vulde;
 Een centraal Al maakte zich van haar grenzeloze leven meester.
 Als een soevereiniteit, een stilte en gezwindheid, 65
 Was er een die mijmerde boven peilloze diepten die zij was.
 Als in een koor-gewaad van ongehoorde geluiden
 Daalde een Kracht neer en trok een spoor van lichten eindeloos,
 Die de seconden van de Tijd verbonden met de eeuwigheid,
 Onbegrensbaar omgordde het de aarde en haar: 70
 Het verzonk in haar ziel en zij veranderde.
 Toen, als een gedachte vervuld van een of ander verheven woord,
 Kreeg die machtigheid een symbolische vorm:
 De ruimen van haar wezen beefden van de aanraking,
 Het overdekte haar als met onsterfelijke vleugels; 75
 Met op zijn lippen de welving van de onuitgesproken Waarheid,
 Een stralenkrans van de bliksemingen van Wijsheid als kroon,
 Ging het binnen in de mystieke lotus van haar hoofd,
 Een duizend-bladig thuis van macht en licht.
 De onsterfelijke leidraad van haar sterfelijkheid, 80
 De doener van haar werken en de bron van haar woorden,

Invulnerable by Time, omnipotent,
It stood above her calm, immobile, mute.

All in her mated with that mighty hour,
85 As if the last remnant had been slain by Death
Of the humanity that once was hers.
Assuming a spiritual wide control,
Making life's sea a mirror of heaven's sky,
The young divinity in her earthly limbs
90 Filled with celestial strength her mortal part.
Over was the haunted pain, the rending fear:
Her grief had passed away, her mind was still,
Her heart beat quietly with a sovereign force.
There came a freedom from the heart-strings' clutch,
95 Now all her acts sprang from a godhead's calm.
Calmly she laid upon the forest soil
The dead who still reposed upon her breast
And bore to turn away from the dead form:
Sole now she rose to meet the dreadful god.
100 That mightier spirit turned its mastering gaze
On life and things, inheritor of a work
Left to it unfinished from her halting past,
When yet the mind, a passionate learner, toiled
And ill-shaped instruments were crudely moved.
105 Transcended now was the poor human rule;
A sovereign power was there, a godlike will.
A moment yet she lingered motionless
And looked down on the dead man at her feet;
Then like a tree recovering from a wind
110 She raised her noble head; fronting her gaze
Something stood there, unearthly, sombre, grand,
A limitless denial of all being
That wore the terror and wonder of a shape.
In its appalling eyes the tenebrous Form
115 Bore the deep pity of destroying gods;
A sorrowful irony curved the dreadful lips
That speak the word of doom. Eternal Night
In the dire beauty of an immortal face
Pitying arose, receiving all that lives
120 For ever into its fathomless heart, refuge
Of creatures from their anguish and world-pain.
His shape was nothingness made real, his limbs
Were monuments of transience and beneath
Brows of unwearying calm large godlike lids
125 Silent beheld the writhing serpent, life.
Unmoved their timeless wide unchanging gaze

Onaantastbaar door de Tijd, almachtig,
 Het stond boven haar kalm, onbeweeglijk, stil.

Alles in haar verbond zich met dat machtige uur,
 Alsof het laatste wat was overgebleven door de Dood verslagen was 85
 Van de menselijkheid die eens de hare was.
 Terwijl het een ruim spiritueel gezag op zich nam
 En van de levenszee een spiegel maakte van de hemelse lucht,
 Vulde de jonge goddelijkheid in haar aardse ledematen
 Met hemelse kracht haar sterfelijke deel. 90
 De kwellende pijn was over, de verscheurende angst:
 Haar verdriet was voorbij, haar geest was stil,
 Haar hart klopte rustig met een soevereine kracht.
 Een bevrijding kwam van de greep van de harte-koorden,
 Nu ontsprongen al haar daden aan een godheid-kalmte. 95
 Kalm legde zij op de grond van het bos
 De dode die nog altijd lag op haar borst
 En verdroeg het om zich af te wenden van de dode vorm:
 Alleen verrees zij nu om de vreselijke god tegemoet te treden.
 Die machtigere geest keerde zijn overmeesterende blik 100
 Naar leven en dingen, de erfgenaam van een werk
 Hem nagelaten, onvoltooid, uit haar haperende verleden,
 Toen het verstand nog zwoegde als een hartstochtelijke beginneling
 En slecht gevormde werktuigen ruw werden bewogen.
 Overstegen was nu het gebrekkige menselijke bewind; 105
 Een soevereine macht was daar, een godgelijke wil.
 Voor nog een ogenblik bleef zij onbeweeglijk
 En keek neer op de dode man aan haar voeten;
 Toen, als een boom die zich van een windvlaag herstelt,
 Hief zij haar edele hoofd; in het pad van haar blik 110
 Stond iets daar, spookachtig, somber, groots,
 Een grenzeloze ontkenning van alle bestaan
 Die de ontzetting en wonder droeg van een gedaante.
 In de verschrikkelijke ogen van de duistere Vorm
 Stond het diepe medelijden van vernietigende goden; 115
 Een droevige ironie kromde de vreselijke lippen
 Die de woorden spreken van verdoemenis. Medelijdend verrees
 In de angstaanjagende schoonheid van een onsterfelijk gelaat
 De Eeuwige Nacht, ontvangend al wat leeft
 Voor altijd in zijn peilloze hart, het toevluchtsoord 120
 Voor schepselen uit hun leed en wereld-pijn.
 Zijn gedaante was werkelijk geworden nietsheid, zijn ledematen
 Waren monumenten van vergankelijkheid en onder wenkbrauwen
 Van onvermoeibare kalmte sloegen grote godgelijke ogen
 Stil de kronkelende slang, het leven, gade. 125
 Onbewogen had hun tijdloze weidse standvastige blik

- Had seen the unprofitable cycles pass,
Survived the passing of unnumbered stars
And sheltered still the same immutable orbs.
- 130 The two opposed each other with their eyes,
Woman and universal god: around her,
Piling their void unbearable loneliness
Upon her mighty unaccompanied soul,
Many inhuman solitudes came close.
- 135 Vacant eternities forbidding hope
Laid upon her their huge and lifeless look,
And to her ears, silencing earthly sounds,
A sad and formidable voice arose
Which seemed the whole adverse world's. "Unclasp", it cried,
- 140 "Thy passionate influence and relax, O slave
Of Nature, changing tool of changeless Law,
Who vainly writh'st rebellion to my yoke,
Thy elemental grasp; weep and forget.
Entomb thy passion in its living grave.
- 145 Leave now the once-loved spirit's abandoned robe:
Pass lonely back to thy vain life on earth."
It ceased, she moved not, and it spoke again,
Lowering its mighty key to human chords,
Yet a dread cry behind the uttered sounds,
- 150 Echoing all sadness and immortal scorn,
Moaned like a hunger of far wandering waves.
"Wilt thou for ever keep thy passionate hold,
Thyself a creature doomed like him to pass,
Denying his soul death's calm and silent rest?
- 155 Relax thy grasp; this body is earth's and thine,
His spirit now belongs to a greater power.
Woman, thy husband suffers." Savitri
Drew back her heart's force that clasped his body still
Where from her lap renounced on the smooth grass
- 160 Softly it lay, as often before in sleep
When from their couch she rose in the white dawn
Called by her daily tasks: now too, as if called,
She rose and stood gathered in lonely strength,
Like one who drops his mantle for a race
- 165 And waits the signal, motionlessly swift.
She knew not to what course: her spirit above
On the crypt-summit of her secret form
Like one left sentinel on a mountain crest,
A fiery-footed splendour puissant-winged,
- 170 Watched flaming-silent, with her voiceless soul
Like a still sail upon a windless sea.
White passionless it rode, an anchored might,

De vruchteloze eeuwen zien voorbijgaan,
 Had het voorbijtrekken van talloze sterren overleefd
 En herbergde nog altijd dezelfde onveranderlijke ronden.

De twee weerstreefden elkaar met hun ogen, 130
 De vrouw en de universele god: rondom haar heen,
 Met hun lege ondraaglijke troosteloosheid
 Beladend haar machtige, onvergezeldde ziel,
 Kwamen vele onmenselijke verlatenheden nabij.

Lege eeuwichheden die hoop buitensloten 135
 Legden hun reusachtige en levenloze aanzien aan haar op
 En voor haar oren, de aardse geluiden tot zwijgen brengend,
 Rees een bedroefde en ontzagwekkende stem
 Die de tegenstelling geleeke van heel de wereld. “Verbreek”, riep het,

“Uw hartstochtelijke invloed en ontspan, O slaaf van de Natuur, 140
 Veranderend werktuig van een onveranderlijke Wet,
 Die vergeefs opstandig kronkelt onder mijn juk,
 Uw elementaire greep; ween en vergeet.
 Begraaf uw hartstocht in dat levende graf.

Laat nu het prijsgegeven gewaad achter van de eens beminde geest: 145
 Keer in eenzaamheid terug naar uw zinloze leven op aarde.”
 Het hield stil, zij bewoog zich niet en het sprak opnieuw,
 En het liet zijn machtige toonaard tot menselijke hoogte dalen, –
 Toch school er iets angstaanjagends achter de geuite geluiden,

Waarin alle droefenis en onsterfelijke minachting weerklonk, 150
 Weeklagend als een honger van ver afdwalende golven.
 “Wilt gij voor altijd uw hartstochtelijke omhelzing volhouden,
 Gijzelf een schepsel zoals hij gedoemd om voorbij te gaan,
 En zijn ziel de kalmte van de dood en de stille rust ontzeggen?

Ontspan uw greep; dit lichaam is van de aarde en het uwe, 155
 Zijn geest behoort nu een grotere macht.
 Zijn geest behoort nu een grotere macht.
 Vrouw, uw echtgenoot lijdt.” Savitri

Trok de kracht van haar hart terug welke nog steeds zijn lichaam omklemde
 Waar vanuit haar schoot verstoten het lag

Op het zachte gras, zoals het vaak had gelegen in slaap 160
 Als zij van hun slaappleaats opstond in de witte dageraad
 Geroepen door haar dagelijkse taak: ook nu, alsof zij was geroepen,
 Verrees zij en stond, samengenomen in eenzame kracht,
 Als een die zijn mantel afdoet voor een wedloop

En wacht op het teken, onbeweeglijk gezwind. 165
 Welke koers het nemen zou wist zij niet: haar geest boven
 Op de crypte-top van haar geheime gedaante
 Als één overgeblevene schildwacht op een bergkam,
 Een vuur-voetige glorie met machtige vleugels,

Waakte vlammend-zwijgzaam, met haar stemloze ziel 170
 Gelijk een stil zeil op een windstille zee.
 Wit hartstochteloos dreef het, een verankerde macht,

Waiting what far-ridged impulse should arise
Out of the eternal depths and cast its surge.
175 Then Death the king leaned boundless down, as leans
Night over tired lands, when evening pales
And fading gleams break down the horizon's walls,
Nor yet the dusk grows mystic with the moon.
The dim and awful godhead rose erect
180 From his brief stooping to his touch on earth,
And, like a dream that wakes out of a dream,
Forsaking the poor mould of that dead clay,
Another luminous Satyavan arose,
Starting upright from the recumbent earth
185 As if someone over viewless borders stepped
Emerging on the edge of unseen worlds.
In the earth's day the silent marvel stood
Between the mortal woman and the god.
Such seemed he as if one departed came
190 Wearing the light of a celestial shape
Splendidly alien to the mortal air.
The mind sought things long loved and fell back foiled
From unfamiliar hues, beheld yet longed,
By the sweet radiant form unsatisfied,
195 Incredulous of its too bright hints of heaven;
Too strange the brilliant phantasm to life's clasp
Desiring the warm creations of the earth
Reared in the ardour of material suns,
The senses seized in vain a glorious shade:
200 Only the spirit knew the spirit still,
And the heart divined the old loved heart, though changed.
Between two realms he stood, not wavering,
But fixed in quiet strong expectancy,
Like one who, sightless, listens for a command.
205 So were they immobile on that earthly field,
Powers not of earth, though one in human clay.
On either side of one two spirits strove;
Silence battled with silence, vast with vast.
But now the impulse of the Path was felt
210 Moving from the Silence that supports the stars
To touch the confines of the visible world.
Luminous he moved away; behind him Death
Went slowly with his noiseless tread, as seen
In dream-built fields a shadowy herdsman glides
215 Behind some wanderer from his voiceless herds,
And Savitri moved behind eternal Death,
Her mortal pace was equalled with the god's.
Wordless she travelled in her lover's steps,

Wachtend op welke vèr-golvende impuls zou verrijzen
 Vanuit de eeuwige diepten en zijn vloedgolf zou uitstorten.
 Toen neigde de Dood, de koning, grenzeloos neer, zoals 175
 De Nacht zich buigt over vermoeide landen, als de avond verbleekt
 En afnemende stralen de horizon-muren verbreken,
 Terwijl de duisternis nog niet mystiek wordt van de maan.
 De schemerige en vreselijke godheid richtte zich op
 Van zijn kortstondige buiging om de aarde aan te raken, 180
 En, als een droom die uit een droom ontwaakt,
 De schamele vorm achterlatend van die dode klei,
 Verrees een andere lichtgevende Satyavan,
 Stond op van de rustende aarde
 Als iemand die stapte over onzichtbare grenslijnen 185
 En verschijnt aan de rand van onzichtbare werelden.
 In het aardse daglicht stond het stille wonder
 Tussen de sterfelijke vrouw en de god.
 Zo scheen hij, als kwam iemand die was heengegaan
 En het licht draagt van een hemelse gedaante 190
 Op stralende wijze vreemd voor de sterfelijke sfeer.
 Het verstand zocht naar dingen lang bemind en viel verslagen terug
 Van een onbekende aanblik, verlangd ofschoon aanschouwd,
 Onbevredigd door de lieflijke stralende vorm,
 Ongelovig van zijn te heldere sporen van de hemel; 195
 Te vreemd was het glinsterende fantasma voor 's levens greep
 Die verlangt naar de warme schepselen van de aarde
 Grootgebracht in de gloed van materiële zonnen,
 De zintuigen vatten vergeefs een glorieuze schim:
 Slechts de geest kende nog steeds de geest, 200
 En het hart vermoedde, ofschoon veranderd, het vroegere beminde hart.
 Tussen twee rijken stond hij, zonder aarzeling,
 Maar onbeweeglijk in stille krachtige verwachting,
 Als een die, blind, wacht op een bevel.
 Zo stonden zij, roerloos, op dat aardse veld, 205
 Machten niet van de aarde, doch één in menselijke klei.
 Elk aan een kant streden twee geesten;
 Stilte vocht met stilte, onmetelijkheid met onmetelijkheid.
 Maar nu werd de aandrang van het Pad gevoeld
 Dat voert vanuit de Stilte die de sterren draagt 210
 Om de grensgebieden van de zichtbare wereld te raken.
 Lichtend bewoog hij weg; achter hem volgde de Dood
 Langzaam met zijn geluidloze tred, zoals
 In dromen gevormde velden een schimmige herder wordt gezien
 En zweeft achter een die van zijn stemloze kudden is afgedwaald, 215
 En Savitri bewoog mee achter de eeuwige Dood,
 Haar sterfelijke voetstap hield gelijke tred met die van de god.
 Zonder woorden reisde zij in de voetstappen van haar beminde,

Planting her human feet where his had trod,
220 Into the perilous silences beyond.

At first in a blind stress of woods she moved
With strange inhuman paces on the soil,
Journeying as if upon an unseen road.
Around her on the green and imaged earth
225 The flickering screen of forests ringed her steps;
Its thick luxurious obstacle of boughs
Besieged her body pressing dimly through
In a rich realm of whispers palpable,
And all the murmurous beauty of the leaves
230 Rippled around her like an emerald robe.
But more and more this grew an alien sound,
And her old intimate body seemed to her
A burden which her being remotely bore.
Herself lived far in some uplifted scene
235 Where to the trance-claimed vision of pursuit,
Sole presences in a high spaceless dream,
The luminous spirit glided stilly on
And the great shadow travelled vague behind.
Still with an amorous crowd of seeking hands
240 Softly entreated by their old desires
Her senses felt earth's close and gentle air
Cling round them and in troubled branches knew
Uncertain treadings of a faint-foot wind:
She bore dim fragrances, far callings touched;
245 The wild bird's voice and its winged rustle came
As if a sigh from some forgotten world.
Earth stood aloof, yet near: round her it wove
Its sweetness and its greenness and delight,
Its brilliance suave of well-loved vivid hues,
250 Sunlight arriving to its golden noon,
And the blue heavens and the caressing soil.
The ancient mother offered to her child
Her simple world of kind familiar things.
But now, as if the body's sensuous hold
255 Curbing the godhead of her infinite walk
Had freed those spirits to their grander road
Across some boundary's intangible bar,
The silent god grew mighty and remote
In other spaces, and the soul she loved
260 Lost its consenting nearness to her life.
Into a deep and unfamiliar air
Enormous, windless, without stir or sound
They seemed to enlarge away, drawn by some wide

Plaatste haar menselijke voeten waar de zijne waren gegaan, Tot in de levensgevaarlijke stilten daar voorbij.	220
<p> Eerst bewoog zij door een blinde dichtheid van het woud Met vreemde onmenselijke stappen over de grond, Als reizend op een onzichtbare weg. Rondom haar, op de groene en verbeelde aarde Omringde het flakkerende scherm van het bos haar voetstappen; </p>	225
<p> De dichte weelderige belemmering van takken Belaagde haar lichaam dat vaag doordrong In een rijk domein van tastbare fluisteringen, En heel de ruisende schoonheid van de bladeren Rimpelde om haar heen als een gewaad van smaragd. </p>	230
<p> Maar meer en meer werd dit een vreemd geluid, En haar vroegere vertrouwde lichaam scheen haar Een last toe die haar wezen van veraf droeg. Zijzelf leefde ver weg in een of ander verheven tafereel Waar voor het door trance geboeide visioen van achtervolging, Eenzame tegenwoordigheden in een verheven ruimteloze droom, De lichtende geest stil verder zweefde En de grote schaduw vaag erachter volgde. Nog steeds met een verliefde menigte van zoekende handen Zacht smekend met hun vroegere verlangens </p>	240
<p> Voelden haar zintuigen de aarde nabij en zachte lucht Hing om hen heen en zij wisten in verwarde takken De onzekere sporen van een vaag-voetige wind: Zij onderging vage geuren, werd getroffen door een roep van ver; De stem van de wilde vogel en zijn gevleugelde geritsel Kwam als een zucht uit een of andere vergeten wereld. </p>	245
<p> De aarde was ver weg, en toch dichtbij: rondom haar weefde zij Haar lieflijkheid en groen en haar verrukking, Haar briljante zachtaardigheid van welbeminde levendige kleuren, Het zonlicht dat zijn gouden hoogtepunt bereikt En de blauwe hemelen en de liefkozende grond. De oeroude moeder schonk aan haar kind Haar eenvoudige wereld van vriendelijke vertrouwde dingen. Maar nu, alsof de zintuiglijke schuilplaats van het lichaam Die de godheid in haar oneindige wandel beteugelt </p>	250
<p> Deze geesten tot hun grootsere weg had bevrijd Over de ontastbare versperring van een of ander grensgebied, Werd de stille god machtig en ver In andere ruimen, en de ziel die zij beminde Verloor de overeenstemmende nabijheid tot haar leven. </p>	260
<p> Tot in een diepe en onbekende sfeer Reusachtig, windstil, zonder beweging of geluid Schenen zij zich verwijderend te vergroten, aangetrokken door een of andere </p>	

Pale distance, from the warm control of earth
265 And her grown far: now, now they would escape.
Then flaming from her body's nest alarmed
Her violent spirit soared at Satyavan.
Out mid the plunge of heaven-surrounded rocks
So in a terror and a wrath divine
270 From her eyrie streams against the ascending death,
Indignant at its crouching point of steel,
A fierce she-eagle threatened in her brood,
Borne on a rush of puissance and a cry,
Outwinging like a mass of golden fire.
275 So on a spirit's flaming outrush borne
She crossed the borders of dividing sense;
Like pale discarded sheaths dropped dully down
Her mortal members fell back from her soul.
A moment of a secret body's sleep,
280 Her trance knew not of sun or earth or world;
Thought, time and death were absent from her grasp:
She knew not self, forgotten was Savitri.
All was the violent ocean of a will
Where lived captive to an immense caress,
285 Possessed in a supreme identity,
Her aim, joy, origin, Satyavan alone.
Her sovereign prisoned in her being's core,
He beat there like a rhythmic heart, herself
But different still, one loved, enveloped, clasped,
290 A treasure saved from the collapse of space.
Around him nameless, infinite she surged,
Her spirit fulfilled in his spirit, rich with all Time,
As if Love's deathless moment had been found,
A pearl within eternity's white shell.
295 Then out of the engulfing sea of trance
Her mind rose drenched to light streaming with hues
Of vision and, awake once more to Time,
Returned to shape the lineaments of things
And live in borders of the seen and known.
300 Onward the three still moved in her soul-scene.
As if pacing through fragments of a dream,
She seemed to travel on, a visioned shape
Imagining other musers like herself,
By them imagined in their lonely sleep.
305 Ungrasped, unreal, yet familiar, old,
Like clefts of unsubstantial memory,
Scenes often traversed, never lived in, fled
Past her unheeding to forgotten goals.
In voiceless regions they were travellers

Weidse bleke verte, vanuit de warme beheersing van de aarde
 En ver bij haar vandaan: nu, nu zouden zij ontsnappen. 265
 Toen, vlammend uit het lichaams-nest opgeschrikt
 Steeg haar heftige geest op naar Satyavan.
 Voorwaarts tussen de steilte van door hemelen omgeven rotsen
 In een verschrikking en een goddelijke toorn
 Zo duikt van haar arendsnest neer tegen de verrijzende dood, 270
 Verontwaardigd over zijn ineengedoken stekel van staal,
 Een felle vrouw-adelaar die haar broedsel bedreigd ziet
 Gedragen op een stormvlucht van macht en met een schreeuw,
 Overvleugelend gelijk een vloed van gouden vuur.
 Aldus gedragen op een vlammend uitstorten van de geest 275
 Overschreed zij de grenzen van het scheidende zintuig;
 Als bleke afgedane omhullingen die op matte wijze werden afgelegd
 Vielen haar sterfelijke ledematen weg van haar ziel.
 In een moment van slaap van een verborgen lichaam,
 Wist haar trance niet van zon of aarde of wereld; 280
 Gedachte, tijd en dood waren uit haar greep verdwenen:
 Zij kende geen zelf, Savitri was vergeten.
 Al was de heftige oceaan van een wilskracht
 Waar leefde als gevangene van een immense liefkozing,
 Beheerst door een oppermachtige vereenzelving, 285
 Haar doel, vreugde, oorsprong, Satyavan alleen.
 Als haar soeverein, gevangen in het binnenste van haar wezen,
 Klopte hij daar als een ritmisch hart, – haarzelf
 Maar toch anders, één bemind, omhuld, omhelsd,
 Een schat gered van het ineenstorten van de ruimte. 290
 Rondom hem heen, nameloos, oneindig, stuwde zij omhoog,
 Haar geest vervuld in zijn geest, rijk van alle Tijd,
 Alsof Liefdes onsterfelijke moment was gevonden,
 Een parel binnen in de witte schelp van de eeuwigheid.
 Dan, uit de verzwelgende zee van trance 295
 Herrees haar verstand, doordrenkt met licht vol van de kleuren
 Van visioenen en keerde, opnieuw ontwaakt tot in de Tijd,
 Terug om gedaante te geven aan de kenmerken der dingen
 En te leven op de grens van het zichtbare en bekende.
 Verder bewogen de drie nog steeds op het toneel van haar ziel. 300
 Alsof zij liep door flarden van een droom,
 Scheen zij verder te reizen, een gedaante uit een visioen
 Andere dromers verbeeldend als zij zelf,
 Door hen verbeeld in hun eenzame slaap.
 Onbegrepen, onwonderlijk, en toch bekend, oud, 305
 Als brokstukken van onwezenlijk geheugen,
 Tafereelen vaak doorlopen, nimmer doorleefd, vluchtten
 Achteloos langs haar heen op weg naar vergeten bestemmingen.
 In stemloze regionen waren zij reizigers

- 310 Alone in a new world where souls were not,
But only living moods: a strange hushed weird
Country was round them, strange far skies above,
A doubting space where dreaming objects lived
Within themselves their one unchanged idea.
- 315 Weird were the grasses, weird the treeless plains;
Weird ran the road which like fear hastening
Towards that of which it has most terror, passed
Phantasmal between pillared conscious rocks
Sombre and high, gates brooding, whose stone thoughts
- 320 Lost their huge sense beyond in giant night.
Enigma of the Inconscient's sculptural sleep,
Symbols of the approach to darkness old
And monuments of her titanic reign,
Opening to depths like dumb appalling jaws
- 325 That wait a traveller down a haunted path
Attracted to a mystery that slays,
They watched across her road, cruel and still;
Sentinels they stood of dumb Necessity,
Mute heads of vigilant and sullen gloom,
- 330 Carved muzzle of a dim enormous world.
Then, to that chill sere heavy line arrived
Where his feet touched the shadowy marches' brink,
Turning arrested luminous Satyavan
Looked back with his wonderful eyes at Savitri.
- 335 But Death pealed forth his vast abysmal cry:
"O mortal, turn back to thy transient kind;
Aspire not to accompany Death to his home,
As if thy breath could live where Time must die.
Think not thy mind-born passion strength from heaven
- 340 To uplift thy spirit from its earthly base
And, breaking out from the material cage,
To upbuoy thy feet of dream in groundless Nought
And bear thee through the pathless infinite.
Only in human limits man lives safe.
- 345 Trust not in the unreal Lords of Time,
Immortal deeming this image of thyself
Which they have built on a Dream's floating ground.
Let not the dreadful goddess move thy soul
To enlarge thy vehement trespass into worlds
- 350 Where it shall perish like a helpless thought.
Know the cold term-stones of thy hopes in life.
Armed vainly with the Ideal's borrowed might,
Dare not to outstep man's bound and measured force:
Ignorant and stumbling, in brief boundaries pent,
- 355 He crowns himself the world's mock suzerain,

Alleen in een nieuwe wereld waar geen zielen waren, 310
 Maar slechts levende stemmingen: een vreemd verstild geheimzinnig
 Land lag om hen heen, vreemde verre hemelen boven,
 Een twijfelachtige ruimte waar dromende dingen
 Binnenin zichzelf hun ene onveranderde idee leefden.
 Geheimzinnig waren de graslanden, geheimzinnig de boomloze vlakten; 315
 Geheimzinnig liep de weg die zich als in angst haast
 Naar dat wat het het meeste vreest, ging
 Hersenschimmig verder tussen verzuilde bewuste rotsen
 Hoog en somber, dreigende poorten, waarvan de stenen gedachten
 Hun reusachtige betekenis verloren in de kolossale nacht. 320
 Als een enigma van Onbewustheids gebeeldhouwde slaap,
 Symbolen van de nadering van oeroude duisternis
 En monumenten van haar titanische heerschappij,
 Openend naar diepten als stilzwijgende verschrikkelijke kaken
 Die een reiziger wachten op een spookachtige weg 325
 Aangetrokken tot een dodelijk mysterie,
 Waakten zij over haar pad, wreed en stil;
 Als schildwachten van stilzwijgende Noodzakelijkheid stonden zij,
 Zwijgende koppen van waakzame en naargeestige mistroostigheid,
 De gekerfde muil van een duistere enorme wereld. 330
 Toen, aangekomen bij die kille dorre zware lijn
 Waar zijn voeten de rand van de schaduw-grensgewesten raakten,
 Zich wendend stond de lichtende Satyavan stil
 En keek met zijn wonderschone ogen terug naar Savitri.
 Maar de Dood liet zijn onmetelijke peilloze uitroep weergalmen: 335
 “O sterveling, keer terug naar uw vergankelijke soort;
 Tracht niet de Dood te vergezellen naar zijn huis,
 Als kon uw adem leven waar de Tijd moet sterven.
 Denk niet dat uw verstand-geboren hartstochtelijke hemel-kracht
 Uw geest kan uittillen boven zijn aardse grond 340
 En, wanneer gij uitbreekt uit de stoffelijke kooi,
 Uw voeten van droom kan verheffen in het ongegronde Niets
 En u dragen door de ongebaande oneindigheid.
 Slechts binnen menselijke grenzen leeft de mens veilig.
 Vertrouw niet op de onwerkelijke Vorsten van de Tijd, 345
 Denkend dat dit beeld van uw zelf onsterfelijk is
 Dat zij hebben gebouwd op de wisselvallige grond van een Droom.
 Laat niet de vreselijke godin uw ziel bewegen
 Om uw vurige schending uit te breiden tot in werelden
 Waar het als een hulpeloze gedachte zal ondergaan. 350
 Ken de koude grensstenen van uw hoop in het leven.
 Waag het niet, vergeefs gewapend met de geleende macht van het Ideaal,
 Om de grenzen van de mens te overschrijden en de afgemeten kracht:
 Onwetend en dwalend, ingesloten binnen beperkte grenslijnen,
 Kroont hij zichzelf tot 's werelds schijn-vorst 355

- Tormenting Nature with the works of Mind.
O sleeper, dreaming of divinity,
Wake trembling mid the indifferent silences
In which thy few weak chords of being die.
- 360 Impermanent creatures, sorrowful foam of Time,
Your transient loves bind not the eternal gods.”
The dread voice ebbed in the consenting hush
Which seemed to close upon it, wide, intense,
A wordless sanction from the jaws of Night.
- 365 The Woman answered not. Her high nude soul,
Stripped of the girdle of mortality,
Against fixed destiny and the grooves of law
Stood up in its sheer will a primal force.
Still like a statue on its pedestal,
- 370 Lone in the silence and to vastness bared,
Against midnight’s dumb abysses piled in front
A columned shaft of fire and light she rose.

END OF CANTO ONE

En kwelt de Natuur met de werken van het Verstand.
O slaapster, dromend van goddelijkheid,
Ontwaak bevend temidden van de onaangedane stilten
Waarin uw weinige zwakke koorden van bestaan vergaan. 360
Vergankelijke schepselen, erbarmelijk schuim van de Tijd,
Uw kortstondige liefdes binden niet de eeuwige goden.”
De angstaanjagende stem ebde weg in het instemmende zwijgen
Dat zich erover scheen te sluiten, weids, intens,
Een woordloze bekrachtiging van de kaken van de Nacht.
De Vrouw antwoordde niet. Haar verheven naakte ziel, 365
Ontdaan van de gordel van sterfelijkheid, stond op
Tegen het onwrikbare lot en de groeven der wet,
In zijn loutere wil een oorspronkelijke kracht.
Stil als een standbeeld op zijn voetstuk, 370
Alleen in de stilte en blootstaand aan de onmetelijkheid,
Tegen de zwijgzame afgronden van middernacht voorop geplaatst
Verrees zij als een zuilvormige schacht van vuur en licht.

EINDE VAN CANTO EEN

Canto Two

The Journey in Eternal Night and the Voice of the Darkness

Awhile on the chill dreadful edge of Night
All stood as if a world were doomed to die
And waited on the eternal silence' brink.
Heaven leaned towards them like a cloudy brow
5 Of menace through the dim and voiceless hush.
As thoughts stand mute on a despairing verge
Where the last depths plunge into nothingness
And the last dreams must end, they paused; in their front
Were glooms like shadowy wings, behind them, pale,
10 The lifeless evening was a dead man's gaze.
Hungry beyond, the night desired her soul.
But still in its lone niche of templed strength
Motionless, her flame-bright spirit, mute, erect,
Burned like a torch-fire from a windowed room
15 Pointing against the darkness' sombre breast.
The Woman first affronted the Abyss
Daring to journey through the eternal Night.
Armoured with light she advanced her foot to plunge
Into the dread and hueless vacancy;
20 Immortal, unappalled, her spirit faced
The danger of the ruthless eyeless waste.
Against night's inky ground they stirred, moulding
Mysterious motion on her human tread,
A swimming action and a drifting march
25 Like figures moving before eyelids closed:
All as in dreams went slipping, gliding on.
The rock-gate's heavy walls were left behind;
As if through passages of receding time
Present and past into the Timeless lapsed;
30 Arrested upon dim adventure's brink,
The future ended drowned in nothingness.
Amid collapsing shapes they wound obscure;
The fading vestibules of a tenebrous world
Received them, where they seemed to move and yet
35 Be still, nowhere advancing yet to pass,
A dumb procession a dim picture bounds,

Canto Twee

De Reis door de Eeuwige Nacht en de Stem van de Duisternis

Voor enige tijd, aan de kille vreselijke rand van de Nacht,
Stond alles als een wereld die gedoemd was te sterven
En wachtte op de grens van de eeuwige stilte.
De hemel boog zich naar hen toe als een bewolkt voorhoofd
Van dreiging door het schemerige en stemloze zwijgen. 5
Zoals gedachten stilzwijgend staan op een wanhopig grensgebied
Waar de laatste diepten zich storten in het niets
En de laatste dromen moeten vergaan, hielden zij stil; voor hen uit
Strekten zich troosteloosheden uit als schimmige vleugels, achter hen
Lag bleek, als een dodemansblik, de levenloze avond. 10
Hongerig in de verte, begeerde de nacht haar ziel.
Maar nog steeds, in zijn eenzame nis van tempel-vesting,
Onbeweeglijk, brandde haar vlammend heldere geest,
Stilzwijgend, rechtop als een toorts-vuur vanuit een kamer met ramen
Die uitzagen op de sombere boezem der duisternis. 15
De Vrouw trotseerde voor het eerst de Afgrond
En durfde te reizen door de eeuwige Nacht.
Gewapend met licht verzette zij haar voet om zich
Te werpen in de vreselijke en kleurloze leegte;
Onsterfelijk, zonder te zijn afgeschrikt, zag haar geest 20
Het gevaar onder ogen van de genadeloze blinde woestenij.
Tegen de inktzwarte grond van de nacht verroerden zij zich,
Op mysterieuze wijze vorm gevend aan haar menselijke tred,
Een zwemmend voortbewegen en een doelloze opmars
Als figuren voor gesloten oogleden bewogen: 25
Alles ging zoals in dromen slippend, glijdend verder.
De zware muren van de rotspoort bleven achter;
Als in doorgangen van terugwijkende tijd
Vergleden heden en verleden in het Tijdloze,
Tegengehouden aan de duistere grens van avontuur, 30
Eindigde de toekomst verdronken in het niets.
Tussen bezwijkende gedaanten verstrengelden zij zich obscuur;
De vervagende voorportalen van een duistere wereld
Ontvingen hen, waar zij zich schenen te bewegen en toch
Stilstonden, nog nergens heen verder gingen, 35
Een stille processie die een schemerig beeld begrenst,

- Not conscious forms threading a real scene.
A mystery of terror's boundlessness,
Gathering its hungry strength the huge pitiless void
40 Surrounded slowly with its soundless depths,
And monstrous, cavernous, a shapeless throat
Devoured her into its shadowy strangling mass,
The fierce spiritual agony of a dream.
A curtain of impenetrable dread,
45 The darkness hung around her cage of sense
As, when the trees have turned to blotted shades
And the last friendly glimmer fades away,
Around a bullock in the forest tied
By hunters closes in no empty night.
50 The thought that strives in the world was here unmade;
Its effort it renounced to live and know,
Convinced at last that it had never been;
It perished, all its dream of action done:
This clotted cypher was its dark result.
55 In the smothering stress of this stupendous Nought
Mind could not think, breath could not breathe, the soul
Could not remember or feel itself; it seemed
A hollow gulf of sterile emptiness,
A zero oblivious of the sum it closed,
60 An abnegation of the Maker's joy
Saved by no wide repose, no depth of peace.
On all that claims here to be Truth and God
And conscious self and the revealing Word
And the creative rapture of the Mind
65 And Love and Knowledge and heart's delight, there fell
The immense refusal of the eternal No.
As disappears a golden lamp in gloom
Borne into distance from the eyes' desire,
Into the shadows vanished Savitri.
70 There was no course, no path, no end or goal:
Visionless she moved amid insensible gulfs,
Or drove through some great black unknowing waste,
Or whirled in a dumb eddy of meeting winds
Assembled by the titan hands of Chance.
75 There was none with her in the dreadful Vast:
She saw no more the vague tremendous god,
Her eyes had lost their luminous Satyavan.
Yet not for this her spirit failed, but held
More deeply than the bounded senses can
80 Which grasp externally and find to lose,
Its object loved. So when on earth they lived
She had felt him straying through the glades, the glades

Niet bewuste vormen aaneengeregen tot een werkelijk tafereel.
 Als een mysterie van de verschrikking van grenzeloosheid
 Die hongerig zijn kracht verzamelt, omhulde de reusachtige meedogenloze leegte
 Langzaam met zijn geluidloze diepten, 40
 En monsterlijk, spelonkachtig, verzwolg een gedaanteloze keel
 Haar in zijn schimmige verstikkende massa,
 De hevige spirituele beklemming van een droom.
 Als een gordijn van ondoordringbaar afgrijzen,
 Hing de duisternis om haar zintuiglijke kooi 45
 Zoals, wanneer de bomen zijn geworden tot gevlekte schaduwen
 En de laatste vriendelijke schemering verdwijnt,
 Rondom een os door jagers vastgebonden
 In het bos de geenszins lege nacht zich sluit.
 De gedachte die worstelt in de wereld was hier ongedaan gemaakt; 50
 Het verwierp de inspanning die het deed om te leven en kennen,
 Tenslotte ervan overtuigd dat het nimmer had bestaan;
 Het ging ten onder, heel zijn droom van handeling was gedaan:
 Dit gestolde geheimschrift was het duistere resultaat. 55
 In de verstikkende spanning van dit ontzaglijke Niets
 Kon verstand niet denken, kon men niet ademen, de ziel
 Kon niet zichzelf voelen of herinneren; het leek
 Een holle afgrond van steriele leegte,
 Een nulteken dat de som die het had gemaakt was vergeten,
 Een afzweren van de vreugde van de Maker 60
 Niet gered door een ruime gemoedsrust, of een diepe vrede.
 Op al wat hier beweert het Ware te zijn en God
 En bewust zelf en het onthullende Woord
 En de scheppende verrukking van het Verstand
 En Liefde en Kennis en geluk in het hart, viel daar 65
 De onmetelijke weigering van het eeuwige Nee.
 Zoals een gouden lamp in de somberte verdwijnt
 Gedragen naar de verte, weg van het verlangende oog,
 Vervaagde Savitri in de schaduwen.
 Er was geen richting, geen pad, geen einde of doel: 70
 Zonder te zien bewoog zij te midden van gevoelloze afgronden,
 Of joeg door een of andere grote zwarte onbewuste woestenij,
 Of tuimelde in een stilzwijgende draaikolk van botsende winden
 Samengebracht door de titanische handen van het Toeval.
 Niemand was bij haar in de vreselijke Onmetelijkheid: 75
 De vage ontzagwekkende god zag zij niet meer,
 Haar ogen waren hun lichtende Satyavan kwijtgeraakt.
 Toch begaf haar geest het hierdoor niet, maar hield stand
 Dieper dan de beperkte zintuigen kunnen
 Die uiterlijk waarnemen en zien dat zij hun beminde object 80
 Verliezen. Toen zij aldus op aarde leefden
 Had zij gevoeld hoe hij dwaalde langs de bosrand, de bosrand

A scene in her, its clefts her being's vistas
Opening their secrets to his search and joy,
85 Because to jealous sweetness in her heart
Whatever happy space his cherished feet
Preferred, must be at once her soul embracing
His body, passioning dumbly to his tread.
But now a silent gulf between them came
90 And to abysmal loneliness she fell,
Even from herself cast out, from love remote.
Long hours, since long it seems when sluggish time
Is measured by the throbs of the soul's pain,
In an unreal darkness empty and drear
95 She travelled treading on the corpse of life,
Lost in a blindness of extinguished souls.
Solitary in the anguish of the void
She lived in spite of death, she conquered still;
In vain her puissant being was oppressed:
100 Her heavy long monotony of pain
Tardily of its fierce self-torture tired.
At first a faint inextinguishable gleam,
Pale but immortal, flickered in the gloom
As if a memory came to spirits dead,
105 A memory that wished to live again,
Dissolved from mind in Nature's natal sleep.
It wandered like a lost ray of the moon
Revealing to the night her soul of dread;
Serpentine in the gleam the darkness lolled,
110 Its black hoods jewelled with the mystic glow;
Its dull sleek folds shrank back and coiled and slid,
As though they felt all light a cruel pain
And suffered from the pale approach of hope.
Night felt assailed her heavy sombre reign;
115 The splendour of some bright eternity
Threatened with this faint beam of wandering Truth
Her empire of the everlasting Nought.
Implacable in her intolerant strength
And confident that she alone was true,
120 She strove to stifle the frail dangerous ray;
Aware of an all-negating immensity
She reared her giant head of Nothingness,
Her mouth of darkness swallowing all that is;
She saw in herself the tenebrous Absolute.
125 But still the light prevailed and still it grew,
And Savitri to her lost self awoke;
Her limbs refused the cold embrace of death,
Her heart-beats triumphed in the grasp of pain;

Een tafereel in haar, de openingen waren vergezichten van haar wezen
 Die hun geheimen prijsgaven voor zijn speurtocht en vreugde,
 Want voor een waakzame lieflijkheid in haar hart 85
 Welke gelukkige ruimte zijn gekoesterde voeten ook verkozen,
 Moet tegelijkertijd haar ziel zijn lichaam omarmen,
 Zwijgend voor zijn voetstap met hartstocht vervuld.
 Maar nu kwam er een afgrond tussen hen in
 En zij viel in een bodemloze eenzaamheid, 90
 Zelfs uit haarzelf verbannen, van liefde ver verwijderd.
 Lange uren, want lang schijnt het wanneer de trage tijd
 Wordt gemeten met het bonzen van pijn in de ziel,
 Reisde zij in een onwerkelijke duisternis, leeg en somber,
 Het lijkt van het leven betredend, 95
 In een blindheid van gedoofde zielen verloren.
 Afgezonderd in de kwelling van de leegte
 Leefde zij in weerwil van de dood, zegevierde zij nog steeds;
 Tevergeefs werd haar machtige wezen overweldigd:
 Haar zware langdurige monotonie van pijn 100
 Werd langzaam zijn hevige zelf-kwelling moe.
 Eerst was er een zwak onuitblusbaar schijnsel,
 Bleek maar onsterfelijk, dat trilde in de mistroostigheid
 Als een herinnering die kwam tot dode geesten,
 Een herinnering die opnieuw verlangde te leven, 105
 Vervaagd uit het verstand in de geboorte-slaap van de Natuur.
 Het dwaalde rond als een verloren lichtstraal van de maan
 Die aan de nacht haar ziel van afgrijzen onthult;
 Verraderlijk in het glimlicht lag lui de duisternis,
 De zwarte overhuivingen glinsterend in het mystieke schijnsel; 110
 De doffe welgedane plooiën krompen ineën en kronkelden en slierden,
 Alsof zij elk licht voelden als een wrede pijn
 En zij leden onder de bleke nadering van hoop.
 De nacht voelde zich in haar zware sombere heerschappij bedreigd;
 De glorie van een of andere heldere eeuwigheid 115
 Belaagde met deze zwakke lichtstraal van ronddwalende Waarheid
 Haar keizerrijk van het eeuwigdurende Niets.
 Onverbiddelijk in haar onverdraagzame kracht
 En ervan overtuigd dat zij alleen het ware was,
 Trachtte zij de tere gevaarlijke lichtstraal te verstikken; 120
 Bewust van een al-ontkennende immensiteit
 Hief zij haar reusachtige hoofd van Nietsheid,
 Met haar mond van duisternis opslokkend al wat is;
 Zij zag in zichzelf het duistere Absolute.
 Maar nog steeds had het licht de overhand en nog steeds nam het toe, 125
 En Savitri ontwaakte tot haar verloren zelf;
 Haar ledematen weigerden de koude omhelzing van de dood,
 Haar hartslagen triomferden in de greep van pijn;

- Her soul persisted claiming for its joy
130 The soul of the beloved now seen no more.
Before her in the stillness of the world
Once more she heard the treading of a god,
And out of the dumb darkness Satyavan,
Her husband, grew into a luminous shade.
135 Then a sound pealed through that dead monstrous realm:
Vast like the surge in a tired swimmer's ears,
Clamouring, a fatal iron-hearted roar,
Death missioned to the night his lethal call.
"This is my silent dark immensity,
140 This is the home of everlasting Night,
This is the secrecy of Nothingness
Entombing the vanity of life's desires.
Hast thou beheld thy source, O transient heart,
And known from what the dream thou art was made?
145 In this stark sincerity of nude emptiness
Hopedst thou still always to last and love?"
The Woman answered not. Her spirit refused
The voice of Night that knew and Death that thought.
In her beginningless infinity
150 Through her soul's reaches unconfined she gazed;
She saw the undying fountains of her life,
She knew herself eternal without birth.
But still opposing her with endless night
Death, the dire god, inflicted on her eyes
155 The immortal calm of his tremendous gaze:
"Although thou hast survived the unborn void
Which never shall forgive, while Time endures,
The primal violence that fashioned thought,
Forcing the immobile vast to suffer and live,
160 This sorrowful victory only hast thou won
To live for a little without Satyavan.
What shall the ancient goddess give to thee
Who helps thy heart-beats? Only she prolongs
The nothing dreamed existence and delays
165 With the labour of living thy eternal sleep.
A fragile miracle of thinking clay,
Armed with illusions walks the child of Time.
To fill the void around he feels and dreads,
The void he came from and to which he goes,
170 He magnifies his self and names it God.
He calls the heavens to help his suffering hopes.
He sees above him with a longing heart
Bare spaces more unconscious than himself
That have not even his privilege of mind,

Haar ziel volhardde in de eis van haar vreugde,
 De ziel van de beminde die nu onzichtbaar was. 130
 Voor haar uit in de stilte van de wereld
 Hoorde zij opnieuw de voetstap van een god,
 En uit de stilzwijgende duisternis kwam Satyavan,
 Haar echtgenoot, en werd een lichtende schim.
 Toen weergalmden een geluid door dat dode monsterlijke rijk: 135
 Onmetelijk als de vloedgolf in de oren van een vermoeide zwemmer,
 Tierend, een onontkoombaar hardvochtig gebrul,
 Zo zond de Dood zijn doodscreet in de nacht.
 “Dit is mijn stille duistere onmetelijkheid,
 Dit is het huis van de eeuwigdurende Nacht, 140
 Dit is de heimelijkheid van het Niets
 Dat een graf is voor de ijdelheid van ’s levens verlangens.
 Hebt gij uw oorsprong aanschouwd, O vergankelijk hart,
 En geweten van welke droom uw kunstvaardigheid is gemaakt?
 Hoopt gij in deze grimmige oprechtheid van naakte leegte 145
 Nog altijd voort te bestaan en lief te hebben?”
 De Vrouw antwoordde niet. Haar geest wees af
 De stem van de Nacht die wist en de Dood die dacht.
 In haar aanvangsloze oneindigheid
 Staarde zij grenzeloos over de bereiken van haar ziel; 150
 Zij zag de onsterfelijke bronnen van haar leven,
 Zij wist zichzelf eeuwig zonder geboorte.
 Maar nog steeds, haar weerstand biedend met de eindeloze nacht,
 Legde de Dood, de ijzingwekkende god, aan haar ogen op
 De onsterfelijke kalmte van zijn ontzagwekkende blik: 155
 “Al hebt gij de ongeboorte leegte overleefd
 Die nimmer zal vergeven, zolang de Tijd duurt,
 Het oorspronkelijke geweld waarmee gedachte werd gevormd,
 Dat de onbeweeglijke onmetelijkheid tot leed en leven dwong,
 Slechts deze treurige overwinning hebt gij behaald 160
 Om voor even te leven zonder Satyavan.
 Wat zal de oeroude godin u geven
 Die uw hartslagen helpt? Zij laat slechts langer duren
 Het niets gedroomde bestaan en stelt
 Met het zwoegen van het leven uit uw eeuwige slaap. 165
 Als een broos wonder van denkende klei,
 Gewapend met illusies zo wandelt het kind van de Tijd.
 Om de leegte rondom te vullen die hij voelt en vreest,
 De leegte waaruit hij kwam en waarnaar hij wederkeert,
 Verheerlijkt het zijn zelf en noemt het God. 170
 Hij roept de hemelen aan om zijn vergane hoop bij te staan.
 Boven hem ziet hij met een verlangend hart
 Lege ruimten nog onbewuster dan hijzelf
 Die zelfs niet het voorrecht hebben van zijn verstand,

- 175 And empty of all but their unreal blue,
And peoples them with bright and merciful powers.
For the sea roars around him and earth quakes
Beneath his steps, and fire is at his doors,
And death prowls baying through the woods of life.
- 180 Moved by the Presences with which he yearns,
He offers in implacable shrines his soul
And clothes all with the beauty of his dreams.
The gods who watch the earth with sleepless eyes
And guide its giant stumblings through the void,
- 185 Have given to man the burden of his mind;
In his unwilling heart they have lit their fires
And sown in it incurable unrest.
His mind is a hunter upon tracks unknown;
Amusing Time with vain discovery,
- 190 He deepens with thought the mystery of his fate
And turns to song his laughter and his tears.
His mortality vexing with the immortal's dreams,
Troubling his transience with the infinite's breath,
They gave him hungers which no food can fill;
- 195 He is the cattle of the shepherd gods.
His body the tether with which he is tied,
They cast for fodder grief and hope and joy:
His pasture ground they have fenced with Ignorance.
Into his fragile undefended breast
- 200 They have breathed a courage that is met by death,
They have given a wisdom that is mocked by night,
They have traced a journey that foresees no goal.
Aimless man toils in an uncertain world,
Lulled by inconstant pauses of his pain,
- 205 Scourged like a beast by the infinite desire,
Bound to the chariot of the dreadful gods.
But if thou still canst hope and still wouldst love,
Return to thy body's shell, thy tie to earth,
And with thy heart's little remnants try to live.
- 210 Hope not to win back to thee Satyavan.
Yet since thy strength deserves no trivial crown,
Gifts I can give to soothe thy wounded life.
The pacts which transient beings make with fate,
And the wayside sweetness earth-bound hearts would pluck,
- 215 These if thy will accepts make freely thine.
Choose a life's hopes for thy deceiving prize.”
As ceased the ruthless and tremendous Voice,
Unendingly there rose in Savitri,
Like moonlit ridges on a shuddering flood,
- 220 A stir of thoughts out of some silence born

En verstoken zijn van alles behalve hun onwerkelijke blauw, En bevolkt hen met heldere en meedogende machten. Want om hem heen buldert de zee en de aarde schokt Onder zijn voetstap, het vuur komt aan zijn deur En de dood sluipt huilend rond in de wouden van het leven.	175
Bewogen door de Tegenwoordigheden met wie hij hunkert, Biedt hij in onverbiddelijke tomben zijn ziel aan En bekleedt alles met de schoonheid van zijn dromen. De goden die de aarde gadeslaan met slapeloze ogen En zijn reusachtige dwalingen loodsen door de leegte, Schonken aan de mens de draaglast van zijn verstand;	180
In zijn onwillige hart hebben zij hun vuren ontstoken En ongeneeslijke onrust erin gezaaid. Zijn verstand is een jager op onbekende paden; Om de Tijd met zinloze ontdekkingen te vermaken, Verdiept hij met gedachten het mysterie van zijn lot	185
En zet zijn lach en zijn tranen om in een lied. Zijn sterfelijkheid verbijsterend met de dromen van het onsterfelijke, Zijn vergankelijkheid verstorend met de adem van de oneindigheid, Gaven zij hem honger die geen voedsel stillen kan; Hij is het vee van de herder-goden.	190
Met zijn lichaam als de tuier waarmee hij is vastgebonden, Werpen zij hem toe als voer smart en hoop en vreugde: Zijn weidegrond hebben zij omheind met Onwetendheid. Zij hebben zijn kwetsbare onbeschermd borst Een moed ingeblazen die stuit op de dood,	195
Zij gaven een wijsheid die wordt bespot door de nacht, Zij hebben een reis uitgezet die geen doel voorziet. Doelloos zwoegt de mens in een onzekere wereld, In slaap gesust door wisselvallige onderbrekingen van zijn pijn, Gegeseld als een beest door de oneindige begeerte,	200
Gebonden aan de strijdwagen van de vreselijke goden. Maar als gij nog steeds niet kunt hopen en nog steeds wilt liefhebben, Keer dan terug naar het omhulsel van uw lichaam, uw band met de aarde, En tracht te leven met de weinige overblijfselen van uw hart. Koester geen hoop Satyavan voor u terug te winnen.	205
Maar omdat uw kracht geen alledaagse kroon verdient, Kan ik geschenken geven om uw gewonde leven te verzachten. Het pact dat vergankelijke schepsels sluiten met het lot En de langs de weg gevonden lieflijkheid die een aardsgewonden hart zou plukken, Maak deze, als gij wilt aanvaarden, geheel de uwe.	210
Kies een hoop op leven als uw teleurstellende prijs.” Terwijl de genadeloze en overweldigende stem stilviel, Verrees in Savitri eindeloos, Als maanverlichte golftoppen op een huiverende stroom, Een beroering van gedachten geboren uit een of andere stilte	215
	220

Across the sea of her dumb fathomless heart.
At last she spoke; her voice was heard by Night:
“I bow not to thee, O huge mask of death,
Black lie of night to the cowed soul of man,
225 Unreal, inescapable end of things,
Thou grim jest played with the immortal spirit.
Conscious of immortality I walk.
A victor spirit conscious of my force,
Not as a suppliant to thy gates I came:
230 Unslain I have survived the clutch of Night.
My first strong grief moves not my seated mind;
My unwept tears have turned to pearls of strength:
I have transformed my ill-shaped brittle clay
Into the hardness of a statued soul.
235 Now in the wrestling of the splendid gods
My spirit shall be obstinate and strong
Against the vast refusal of the world.
I stoop not with the subject mob of minds
Who run to glean with eager satisfied hands
240 And pick from its mire mid many trampling feet
Its scornful small concessions to the weak.
Mine is the labour of the battling gods:
Imposing on the slow reluctant years
The flaming will that reigns beyond the stars,
245 They lay the law of Mind on Matter’s works
And win the soul’s wish from earth’s inconscient Force.
First I demand whatever Satyavan,
My husband, waking in the forest’s charm
Out of his long pure childhood’s lonely dreams,
250 Desired and had not for his beautiful life.
Give, if thou must, or, if thou canst, refuse.”
Death bowed his head in scornful cold assent,
The builder of this dreamlike earth for man
Who has mocked with vanity all gifts he gave.
255 Uplifting his disastrous voice he spoke:
“Indulgent to the dreams my touch shall break,
I yield to his blind father’s longing heart
Kingdom and power and friends and greatness lost
And royal trappings for his peaceful age,
260 The pallid pomps of man’s declining days,
The silvered decadent glories of life’s fall.
To one who wiser grew by adverse Fate,
Goods I restore the deluded soul prefers
To impersonal nothingness’s bare sublime.
265 The sensuous solace of the light I give
To eyes which could have found a larger realm,

Over de zee van haar stilzwijgende peilloze hart.
 Tenslotte sprak zij; haar stem werd gehoord door de Nacht:
 “Ik buig niet voor u, O reusachtig masker van de dood,
 Zwarte leugen van de nacht voor de overdonderde ziel van de mens,
 Onwerkelijk, onontkoombaar einde der dingen, 225
 Gij lugubere grap uitgehaald met de onsterfelijke geest.
 Ik wandel bewust van onsterfelijkheid.
 Als zegevierende geest bewust van mijn kracht,
 Kwam ik niet als een smekeling aan uw poorten:
 Onverslagen heb ik de greep van de Nacht overleefd. 230
 Mijn aanvankelijke sterke verdriet beweegt niet mijn gezetelde verstand;
 Mijn ongeweende tranen zijn geworden tot parels van kracht:
 Ik heb mijn slechtgevormde broze klei getransformeerd
 Tot in de hardheid van een standbeeld-ziel.
 Nu zal in de worsteling van de luisterrijke goden 235
 Mijn geest halsstarrig zijn en sterk
 Tegen de onmetelijke afwijzing van de wereld.
 Ik verlaag mij niet met het onderdanige gepeupel van een verstand
 Dat zich haast om met gretige voldane handen te vergaren
 En uit het slijk tussen vele vertrappende voeten te halen 240
 Hun verachtelijke kleine concessies aan het zwakke.
 Aan mij is het gezwoeg van de strijdende goden:
 Opleggend aan de trage onwillige jaren
 De vlamme wil die regeert van voorbij de sterren,
 Schrijven zij de wet voor van het Verstand aan de werken van de Stof 245
 En winnen van de onbewuste Kracht der aarde het verlangen van de ziel.
 Voor alles eis ik wat ook Satyavan, mijn echtgenoot, verlangde,
 Toen hij ontwaakte uit de betovering van het bos
 Uit de eenzame langdurige dromen van zijn oprechte kinderjaren,
 En niet in zijn schone leven gekregen heeft. 250
 Geef, als gij moet, of, als gij niet kunt, weiger.”
 De Dood boog het hoofd in geringschattende koele aanvaarding,
 De bouwer van deze onwezenlijke aarde voor de mens
 Die met ijdelheid elk geschenk dat hij gaf heeft bespot.
 Hij verhief zijn noodlottige stem en sprak: 255
 “Inschikkelijk aan de dromen zal mijn aanraking verbreken,
 Ik zwicht voor het hunkerende hart van zijn blinde vader
 Die koninkrijk en macht, vrienden en grootsheid heeft verloren
 En koninklijke praal voor zijn vreedzame ouderdom,
 Het fletse prachtvertoon van de kwijnende dagen van de mens, 260
 De verzilverde verworden gloriën van ’s levens ondergang.
 Aan een die wijzer werd door het vijandige Lot,
 Geef ik dingen terug die de misleide ziel verkiest
 Boven het kale verhevene van het onpersoonlijke niets.
 De zintuiglijke vertroosting van het licht schenk ik 265
 Aan ogen die een ruimer koninkrijk hadden kunnen vinden,

- A deeper vision in their fathomless night.
For that this man desired and asked in vain
While still he lived on earth and cherished hope.
270 Back from the grandeur of my perilous realms
Go, mortal, to thy small permitted sphere!
Hasten swift-footed, lest to slay thy life
The great laws thou hast violated, moved,
Open at last on thee their marble eyes.”
- 275 But Savitri answered the disdainful Shade:
“World-spirit, I was thy equal spirit born.
My will too is a law, my strength a god.
I am immortal in my mortality.
I tremble not before the immobile gaze
280 Of the unchanging marble hierarchies
That look with the stone eyes of Law and Fate.
My soul can meet them with its living fire.
Out of thy shadow give me back again
Into earth’s flowering spaces Satyavan
285 In the sweet transiency of human limbs
To do with him my spirit’s burning will.
I will bear with him the ancient Mother’s load,
I will follow with him earth’s path that leads to God.
Else shall the eternal spaces open to me,
290 While round us strange horizons far recede,
Travelling together the immense unknown.
For I who have trod with him the tracts of Time,
Can meet behind his steps whatever night
Or unimaginable stupendous dawn
295 Breaks on our spirits in the untrod Beyond.
Wherever thou leadst his soul I shall pursue.”
But to her claim opposed, implacable,
Insisting on the immutable Decree,
Insisting on the immitigable Law
300 And the insignificance of created things,
Out of the rolling wastes of night there came
Born from the enigma of the unknowable depths
A voice of majesty and appalling scorn.
As when the storm-haired Titan-striding sea
305 Throws on a swimmer its tremendous laugh
Remembering all the joy its waves have drowned,
So from the darkness of the sovereign night
Against the Woman’s boundless heart arose
The almighty cry of universal Death.
310 “Hast thou god-wings or feet that tread my stars,
Frail creature with the courage that aspires,
Forgetting thy bounds of thought, thy mortal role?

Een dieper zicht in hun onpeilbare nacht.
 Want dat is wat deze man begeerde en vergeefs vroeg
 Terwijl hij nog steeds op aarde leefde en hoop koesterde.
 Ga, sterfelijke, uit de grootsheid van mijn levensgevaarlijke domeinen 270
 Terug naar uw kleine toegestane wereld!
 Haast u op snelle voeten, opdat niet om uw leven te verdelgen
 De machtige wetten die gij hebt overtreden, ontzet,
 Tenslotte naar u hun marmeren ogen zullen openen.”
 Maar Savitri antwoordde de minachtende Schaduw: 275
 “Wereld-geest, als geest aan u gelijk ben ik geboren.
 Ook mijn wil is een wet, mijn kracht een god.
 Ik ben onsterfelijk in mijn sterfelijkheid.
 Ik beef niet voor de roerloze blik
 Van de onveranderlijke marmeren hiërarchieën 280
 Die kijken met de stenen ogen van Wet en Lot.
 Mijn ziel kan hen weerleggen met haar levende vuur.
 Geef mij vanuit uw schaduw terug
 Tot in de bloeiende ruimten van de aarde Satyavan
 In de zoete vergankelijkheid van menselijke ledematen 285
 Om samen met hem ten uitvoer te brengen de brandende wil van mijn geest.
 Ik zal met hem dragen de last van de oeroude Moeder,
 Ik zal met hem volgen het aardse pad dat leidt naar God.
 Anders zullen de eeuwige ruimen zich voor mij openen,
 Terwijl rondom ons vreemde horizonten ver terugwijken, 290
 Samen reizend door het immense onbekende.
 Want ik die met hem de uitgestrektheden van de Tijd heb betreden,
 Kan in zijn voetsporen ondervinden welke nacht
 Of onvoorstelbare overweldigende dageraad ook
 Voor onze geest zal aanbreken in het onbegane Verschiet. 295
 Waar ook gij zijn ziel zult voeren daar zal ik volgen.”
 Maar tegengesteld aan haar eis, onverbiddelijk,
 Volhardend in het onveranderlijke Besluit,
 Volhardend in de onvergeeflijke Wet
 En de onbeduidendheid van geschapen dingen, 300
 Vanuit de golvende woestenijen van de nacht kwam,
 Geboren uit het enigma van de onkenbare diepten,
 Een stem van majesteit en ontstellende verachting.
 Zoals wanneer de stormachtige zee met Titanische schreden
 Naar een zwemmer zijn overweldigende lach richt 305
 Zich al de vreugde herinnerend die door zijn golven werden verdrongen,
 Zo verrees uit de duisternis van de heersende nacht
 Tegen het grenzeloze hart van de Vrouw
 De almachtige uitroep van de universele Dood.
 “Hebt gij god-vleugels of voeten die mijn sterren betreden, 310
 Teer schepsel met de moed die aspireert,
 Uw perken van het denken vergetend, uw sterfelijke rol?

Their orbs were coiled before thy soul was formed.
I, Death, created them out of my void;
315 All things I have built in them and I destroy.
I made the worlds my net, each joy a mesh.
A Hunger amorous of its suffering prey,
Life that devours, my image see in things.
Mortal, whose spirit is my wandering breath,
320 Whose transience was imagined by my smile,
Flee clutching thy poor gains to thy trembling breast
Pierced by my pangs Time shall not soon appease.
Blind slave of my deaf force whom I compel
To sin that I may punish, to desire
325 That I may scourge thee with despair and grief
And thou come bleeding to me at the last,
Thy nothingness recognised, my greatness known,
Turn nor attempt forbidden happy fields
Meant for the souls that can obey my law,
330 Lest in their sombre shrines thy tread awake
From their uneasy iron-hearted sleep
The Furies who avenge fulfilled desire.
Dread lest in skies where passion hoped to live,
The Unknown's lightnings start and, terrified,
335 Lone, sobbing, hunted by the hounds of heaven,
A wounded and forsaken soul thou flee
Through the long torture of the centuries,
Nor many lives exhaust the tireless Wrath
Hell cannot slake nor Heaven's mercy assuage.
340 I will take from thee the black eternal grip:
Clasping in thy heart thy fate's exiguous dole
Depart in peace, if peace for man is just."
But Savitri answered meeting scorn with scorn,
The mortal woman to the dreadful Lord:
345 "Who is this God imagined by thy night,
Contemptuously creating worlds disdained,
Who made for vanity the brilliant stars?
Not he who has reared his temple in my thoughts
And made his sacred floor my human heart.
350 My God is will and triumphs in his paths,
My God is love and sweetly suffers all.
To him I have offered hope for sacrifice
And gave my longings as a sacrament.
Who shall prohibit or hedge in his course,
355 The wonderful, the charioteer, the swift?
A traveller of the million roads of life,
His steps familiar with the lights of heaven
Tread without pain the sword-paved courts of hell;

Hun sferen werden gewonden alvoor uw ziel werd gevormd.
 Ik, de Dood, schiep ze vanuit mijn leegte;
 Alle dingen heb ik in hen gevormd en ik vernietig. 315
 Ik heb van de werelden mijn net gemaakt, en elke vreugde is ervan een maas.
 Een Honger verliefd op zijn gekwelde prooi,
 Het leven dat verzwelgt, zie mijn beeld in dingen.
 Sterfelijke, wier geest mijn dolende adem is,
 Wier vergankelijkheid werd verbeeld door mijn glimlach, 320
 Vlucht en klamp het armzalige dat gij verworven hebt aan uw bevende borst
 Doorstoken van mijn pijnen die de Tijd niet gauw zal stillen.
 Blinde slaaf van mijn dove kracht die ik dwing
 Te zondigen zodat ik kan straffen, te verlangen
 Zodat ik u kan tuchtigen met wanhoop en smart 325
 En gij tenslotte bloedend tot mij komt,
 Uw nietigheid erkend, mijn grootsheid beseft,
 Keer terug noch waag het om verboden gelukkige velden te veroveren
 Bedoeld voor de zielen die mijn wet kunnen gehoorzamen,
 Opdat uw voetstap niet in hun sombere heiligdom 330
 Uit hun onrustige gevoelloze slaap
 De Furies wekt die vervuld verlangen wreken.
 Vreest, opdat niet in hemelen waar hartstocht hoopte te leven,
 De bliksemingen van het Onbekende overspringen en, beangstigd,
 Eenzaam, snikkend, door de honden van de hemel achtervolgd, 335
 Als een gewonde en verlaten ziel gij vlucht
 Door de langdurige kwellingen van de eeuwen,
 Noch zullen vele levens de onvermoeibare Toorn uitputten
 Die de hel niet kan stillen noch de Hemel kan bedaren.
 De zwarte eeuwige greep zal ik van u wegnemen: 340
 Klem aan uw hart de karige aalmoes van uw lot
 En ga heen in vrede, als vrede voor de mens gerechtvaardigd is.”
 Maar Savitri antwoordde, minachting stellend tegenover minachting,
 De sterfelijke vrouw aan de verschrikkelijke Vorst:
 “Wie is deze God, verbeeld door uw nacht, 345
 Geringschattend werelden creërend om te worden veracht,
 Die uit ijdelheid de schitterende sterren schiep?
 Niet hij die zijn tempel in mijn gedachten heeft opgericht
 En mijn mensenhart heeft gemaakt tot zijn geheiligde vloer.
 Mijn God is wilskracht en triomfeert op zijn paden, 350
 Mijn God is liefde en verdraagt op lieflijke wijze alles.
 Aan hem heb ik hoop op zelfverloochening opgedragen
 En schonk mijn hunkeringen als een sacrament.
 Wie zal beletten of belemmeren op zijn weg,
 De wonderbare, de wagenmenner, de gezwinde? 355
 Een reiziger op de miljoenen wegen van het leven,
 Zijn schreden bekend met de lichten van de hemel
 Gaan zonder pijn over de met zwaarden geplaveide hoven van de hel;

- There he descends to edge eternal joy.
- 360 Love's golden wings have power to fan thy void:
The eyes of love gaze starlike through death's night,
The feet of love tread naked hardest worlds.
He labours in the depths, exults on the heights;
He shall remake thy universe, O Death."
- 365 She spoke and for a while no voice replied,
While still they travelled through the trackless night
And still that gleam was like a pallid eye
Troubling the darkness with its doubtful gaze.
Then once more came a deep and perilous pause
- 370 In that unreal journey through blind Nought;
Once more a Thought, a Word in the void arose
And Death made answer to the human soul:
"What is thy hope? to what dost thou aspire?
This is thy body's sweetest lure of bliss,
- 375 Assailed by pain, a frail precarious form,
To please for a few years thy faltering sense
With honey of physical longings and the heart's fire
And, a vain oneness seeking, to embrace
The brilliant idol of a fugitive hour.
- 380 And thou, what art thou, soul, thou glorious dream
Of brief emotions made and glittering thoughts,
A thin dance of fireflies speeding through the night,
A sparkling ferment in life's sunlit mire?
Wilt thou claim immortality, O heart,
- 385 Crying against the eternal witnesses
That thou and he are endless powers and last?
Death only lasts and the inconscient Void.
I only am eternal and endure.
I am the shapeless formidable Vast,
- 390 I am the emptiness that men call Space,
I am a timeless Nothingness carrying all,
I am the Illimitable, the mute Alone.
I, Death, am He; there is no other God.
All from my depths are born, they live by death;
- 395 All to my depths return and are no more.
I have made a world by my inconscient Force.
My Force is Nature that creates and slays
The hearts that hope, the limbs that long to live.
I have made man her instrument and slave,
- 400 His body I made my banquet, his life my food.
Man has no other help but only Death;
He comes to me at his end for rest and peace.
I, Death, am the one refuge of thy soul.
The Gods to whom man prays can help not man;

Daar daalt hij af om te raken aan de eeuwige vreugde.
 Liefdes gouden vleugels hebben de macht om uw leegte te bestrijken: 360
 De ogen van liefde turen als sterren door de nacht van de dood,
 De voeten van liefde begaan naakt de hardste werelden.
 Hij zwoegt in de diepten, jubelt op de hoogten;
 Hij zal, O Dood, uw universum herscheppen.”
 Zij sprak en voor een tijd was er geen stem die antwoord gaf, 365
 Terwijl zij nog steeds reisden door de ongebaande nacht
 En nog steeds was dat schijnsel als een flets oog
 Dat de duisternis doorboorde met zijn aarzelende blik.
 Toen kwam nogmaals een diepe en levensgevaarlijke onderbreking
 In die onwerkelijke reis door het blinde Niets; 370
 Nogmaals verrees er een Gedachte, een Woord in de leegte
 En de Dood gaf antwoord aan de menselijke ziel:
 “Wat is uw hoop? Waarnaar wilt gij aspireren?
 Dit is de zoetste verlokking van uw lichaam naar gelukzaligheid,
 Belaagd door pijn, een tere onzekere vorm, 375
 Om voor een paar jaar uw wankel gevoel te behagen
 Met de honing van lichamelijke verlangens en het vuur in het hart
 En, op zoek naar een zinloze eenheid, te omhelzen
 De stralende idolen van een vluchtig uur.
 En gij, wat zijt gij, ziel, gij glorieuze droom 380
 Gemaakt van kortstondige emoties en glinsterende gedachten,
 Een ijle dans van vuurvliegjes spiedend door de nacht,
 Een glimmend ferment in het zonverlichte slijk van het leven?
 Wilt gij aanspraak maken op onsterfelijkheid, O hart,
 Jammerend tegen de eeuwige getuigen 385
 Dat gij en hij oneindige machten zijn en zullen duren?
 Slechts de Dood duurt voort en de onbewuste Leegte.
 Slechts ik alleen ben eeuwig en blij voortbestaan.
 Ik ben de gedaanteloze ontzagwekkende Onmetelijkheid,
 Ik ben de leegheid die mensen Ruimte noemen, 390
 Ik ben een tijdloos Niets dat alles draagt,
 Ik ben de Onbegrensbare, de stilzwijgende Eenzame.
 Ik, de Dood, ben Hij; er is geen andere God.
 Allen worden uit mijn diepten geboren, zij leven door de dood;
 Al keert in mijn diepten terug en is niet meer. 395
 Ik heb een wereld geschapen door mijn onbewuste Kracht.
 Mijn Kracht is de Natuur die schept en vernietigt
 De harten die hopen, de ledematen die verlangen om te leven.
 Ik heb van de mens haar werktuig gemaakt en haar slaaf,
 Van zijn lichaam maakte ik mijn feestmaal, van zijn leven mijn voedsel. 400
 De mens heeft geen andere hulp dan de Dood alleen;
 Hij komt ten leste tot mij voor rust en vrede.
 Ik, de Dood, ben de enige toevlucht voor uw ziel.
 De Goden tot wie de mens bidt kunnen de mens niet helpen;

- 405 They are my imaginations and my moods
Reflected in him by illusion's power.
That which thou seest as thy immortal self
Is a shadowy icon of my infinite,
Is Death in thee dreaming of eternity.
- 410 I am the Immobile in which all things move,
I am the nude Inane in which they cease:
I have no body and no tongue to speak,
I commune not with human eye and ear;
Only thy thought gave a figure to my void.
- 415 Because, O aspirant to divinity,
Thou calledst me to wrestle with thy soul,
I have assumed a face, a form, a voice.
But if there were a Being witnessing all,
How should he help thy passionate desire?
- 420 Aloof he watches sole and absolute,
Indifferent to thy cry in nameless calm.
His being is pure, unwounded, motionless, one.
One endless watches the inconscient scene
Where all things perish, as the foam the stars.
- 425 The One lives for ever. There no Satyavan
Changing was born and there no Savitri
Claims from brief life her bribe of joy. There love
Came never with his fretful eyes of tears,
Nor Time is there nor the vain vasts of Space.
- 430 It wears no living face, it has no name,
No gaze, no heart that throbs; it asks no second
To aid its being or to share its joys.
It is delight immortally alone.
If thou desirest immortality,
- 435 Be then alone sufficient to thy soul:
Live in thyself; forget the man thou lov'st.
My last grand death shall rescue thee from life;
Then shalt thou rise into thy unmoved source."
But Savitri replied to the dread Voice:
- 440 "O Death, who reasonest, I reason not,
Reason that scans and breaks, but cannot build
Or builds in vain because she doubts her work.
I am, I love, I see, I act, I will."
Death answered her, one deep surrounding cry:
- 445 "Know also. Knowing, thou shalt cease to love
And cease to will, delivered from thy heart.
So shalt thou rest for ever and be still,
Consenting to the impermanence of things."
But Savitri replied for man to Death:
- 450 "When I have loved for ever, I shall know.

Zij zijn mijn verbeeldingen en mijn stemmingen Weerspiegeld in hem door de macht van de illusie. Dat wat gij ziet als uw onsterfelijke zelf Is een schimmige ikoon van mijn oneindigheid, Is de Dood die in u droomt van eeuwigheid.	405
Ik ben het Onbeweeglijke waarin alle dingen bewegen, Ik ben het naakte Betekenisloze waarin zij verdwijnen: Ik heb geen lichaam en geen tong om mee te spreken, Ik onderhoud mij niet met het menselijke oog en oor; Slechts uw gedachte gaf een gedaante aan mijn leegte.	410
Omdat, O aspirant naar goddelijkheid, Gij mij geroepen hebt om te strijden met mijn ziel, Heb ik een vorm aangenomen, een gezicht, een stem. Maar zo er een Wezen bestond dat van alles getuige is, Hoe zal hij uw hartstochtelijke verlangen helpen?	415
Afzijdig slaat hij gade, alleen en absoluut, Onaangedaan door uw schreeuw in de nameloze kalmte. Zijn wezen is zuiver, heel, onbeweeglijk, een. Een slaat eindeloos het onbewuste toneel gade Waar alle dingen vergaan, zoals het schuim de sterren.	420
De Ene leeft voor eeuwig. Daar werd geen Satyavan, Veranderend, geboren en daar eist niet Savitri Van het kortstondige leven haar steekpenning van vreugde. Daar kwam liefde nooit met haar brandende ogen van tranen, Noch is Tijd daar noch de vruchteloze onmetelikheden van de Ruimte.	425
Het heeft geen levend gezicht, draagt geen naam, Geen starende blik, geen hart dat klopt; het vraagt geen ander Om zijn wezen te helpen of in zijn vreugde te delen. Het is verrukking, onsterfelijk alleen.	430
Als gij onsterfelijkheid begeert, Wees dan alleen genoeg voor uw ziel: Leef in uzelf; vergeet de man waarvan gij houdt. Mijn laatste grootse dood zal u redden van het leven; Dan zult gij verrijzen tot in uw onbewogen bron.”	435
Maar Savitri antwoordde aan de angstaanjagende Stem: “O Dood, die redeneert, ik redeneer niet, De rede die speurt en faalt, maar niet kan bouwen Of tevergeefs bouwt omdat zij haar werk in twijfel trekt. Ik ben, ik bemin, ik zie, ik doe, ik wil.”	440
De Dood antwoordde haar, één diepe omringende kreet: “Weet ook. Wetend zult gij ophouden met liefhebben En ophouden te willen, bevrijd van uw hart. Zo zult gij voor altijd rusten en zwijgen, Berustend in het tijdelijke der dingen.”	445
Maar Savitri gaf antwoord voor de mens aan de Dood: “Wanneer ik eeuwig heb liefgehad, dan zal ik weten.	450

Love in me knows the truth all changings mask.
I know that knowledge is a vast embrace:
I know that every being is myself,
In every heart is hidden the myriad One.
455 I know the calm Transcendent bears the world,
The veiled Inhabitant, the silent Lord:
I feel his secret act, his intimate fire;
I hear the murmur of the cosmic Voice.
I know my coming was a wave from God.
460 For all his suns were conscient in my birth,
And one who loves in us came veiled by death.
Then was man born among the monstrous stars
Dowered with a mind and heart to conquer thee.”
In the eternity of his ruthless will
465 Sure of his empire and his armoured might,
Like one disdainng violent helpless words
From victim lips Death answered not again.
He stood in silence and in darkness wrapped,
A figure motionless, a shadow vague,
470 Girt with the terrors of his secret sword.
Half-seen in clouds appeared a sombre face;
Night’s dusk tiara was his matted hair,
The ashes of the pyre his forehead’s sign.
Once more a wanderer in the unending Night,
475 Blindly forbidden by dead vacant eyes,
She travelled through the dumb unhoping vasts.
Around her rolled the shuddering waste of gloom,
Its swallowing emptiness and joyless death
Resentful of her thought and life and love.
480 Through the long fading night by her compelled,
Gliding half-seen on their unearthly path,
Phantasmal in the dimness moved the three.

END OF CANTO TWO
End of Book Nine

De liefde in mij kent de waarheid die alle veranderingen verhullen.
Ik weet dat kennis een onmetelijke omhelzing is:
Ik weet dat elk wezen mijzelf is,
In elk hart is de ontelbare Ene verborgen.
Ik weet dat het kalme Transcendente de wereld draagt, 455
De gesluisde Bewoner, de stille Heer:
Ik voel zijn verborgen daad, zijn innerlijke vuur;
Ik hoor het prevelen van de kosmische Stem.
Ik weet dat mijn komst een golf was van God.
Want al zijn zonnen waren bewust in mijn geboorte, 460
En een die in ons liefheeft is gekomen, versluierd door de dood.
Toen werd de mens geboren tussen de monsterlijke sterren
Begiftigd met verstand en hart om over u te zegevieren.”
In de eeuwigheid van zijn meedogenloze wil
Zeker van zijn heerschappij en zijn gewapende macht, 465
Als een die heftige hulpeloze woorden
Van slachtoffers-lippen veracht antwoordde de Dood niet opnieuw.
Hij stond in stilte en gehuld in duisternis,
Een onbeweeglijke gedaante, een vage schaduw,
Omgord met de verschrikkingen van zijn geheime zwaard. 470
Half gezien in wolken verscheen een somber gelaat;
De duistere tiara van de nacht was zijn geklitte haar,
Het as van de brandstapel het teken op zijn voorhoofd.
Andermaal een zwerver in de eindeloze Nacht
Blind verboden door dode lege ogen, 475
Reisde zij door de stilzwijgende hopeloze onmetelijkheden.
Rondom haar golfde de huiverende woestenij van mistroostigheid,
De leegte die opslokte en de vreugdeloze dood
Ontstemd over haar gedachten en leven en liefde.
Door de langdurige verblekende nacht door haar gedwongen, 480
Half zichtbaar zwevend op hun onaardse pad,
Hersenschimmig in de schemering bewogen de drie.

EINDE VAN CANTO TWEE
Einde van Boek Negen

Boek Tien

Het Boek van de Tweeledige Schemering

Canto One

The Dream Twilight of the Ideal

All still was darkness dread and desolate;
There was no change nor any hope of change.
In this black dream which was a house of Void,
A walk to Nowhere in a land of Nought,
5 Ever they drifted without aim or goal;
Gloom led to worse gloom, depth to an emptier depth,
In some positive Non-being's purposeless Vast
Through formless wastes dumb and unknowable.
An ineffectual beam of suffering light
10 Through the despairing darkness dogged their steps
Like the remembrance of a glory lost;
Even while it grew, it seemed unreal there,
Yet haunted Nihil's chill stupendous realm,
Unquenchable, perpetual, lonely, null,
15 A pallid ghost of some dead eternity.
It was as if she must pay now her debt,
Her vain presumption to exist and think,
To some brilliant Maya that conceived her soul.
This most she must absolve with endless pangs,
20 Her deep original sin, the will to be
And the sin last, greatest, the spiritual pride,
That, made of dust, equalled itself with heaven,
Its scorn of the worm writhing in the mud,
Condemned ephemeral, born from Nature's dream,
25 Refusal of the transient creature's role,
The claim to be a living fire of God,
The will to be immortal and divine.
In that tremendous darkness heavy and bare
She atoned for all since the first act whence sprang
30 The error of the consciousness of Time,
The rending of the Inconscient's seal of sleep,
The primal and unpardoned revolt that broke
The peace and silence of the Nothingness
Which was before a seeming universe
35 Appeared in a vanity of imagined Space
And life arose engendering grief and pain:

Canto Een

De Droomschemering van het Ideaal

Nog steeds was alles duisternis, angstaanjagend en troosteloos;
Er was geen verandering noch enige hoop op verandering.
In deze zwarte droom die een huis was van Leegte,
Een wandelgang naar Nergens in een land van Niets,
Dwaalden zij altijd zonder einde of doel; 5
Duisternis voerde naar diepere duisternis, diepte naar een legere diepte,
In de doelloze Onmetelijkheid van een of ander nadrukkelijk On-wezen
Door vormeloze woestenijen zwijgend en onkenbaar.
Als een vruchteloze straal van geteisterd licht
Door de wanhopige duisternis volgde hun voetstap 10
Als de herinnering van een verloren glorie;
Zelfs terwijl het toenam, scheen het daar onwerkelijk,
Doch waarde rond in het kille ontzagwekkende rijk van het Nihil,
Onblusbaar, eeuwigdurend, eenzaam, nietig,
Een bleek spookbeeld van een of andere dode eeuwigheid. 15
Het was alsof zij nu haar schuld moest betalen,
Haar ijdele stoutmoedigheid om te bestaan en te denken,
Aan een of ander stralend Maya dat haar ziel verzon.
Dit alles moet zij inlossen met eindeloze pijnen,
Haar diepe oorspronkelijke zonde, de wil om te bestaan 20
En de laatste, de grootste zonde, de spirituele trots,
Die, van stof gemaakt, zichzelf gelijk stelde met de hemel,
De minachting om de worm die kronkelt in het slijk,
Als kortstondig verworpen, geboren uit de droom van de Natuur,
De afwijzing van de vergankelijke rol van het schepsel, 25
De aanspraak om een levend vuur te zijn van God,
De wil om onsterfelijk te zijn en goddelijk.
In die ontzaglijke duisternis, somber en kaal,
Boette zij voor alles sedert de eerste daad waaruit ontsprong
De dwaling van het bewuste in de Tijd, 30
Het verbreken van Onbewustes zegel van slaap,
De oorspronkelijke en nimmer vergeven beroering
Die de vrede en stilte van het Niets verbrak
Welke eerder een klaarblijkelijk universum was geweest
Verscheen in een leegheid van verbeelde Ruimte 35
En het leven verrees en veroorzaakte smart en pijn:

A great Negation was the Real's face
Prohibiting the vain process of Time:
And when there is no world, no creature more,
40 When Time's intrusion has been blotted out,
It shall last, unbodied, saved from thought, at peace.
Accursed in what had been her godhead source,
Condemned to live for ever empty of bliss,
Her immortality her chastisement,
45 Her spirit, guilty of being, wandered doomed,
Moving for ever through eternal Night.
But Maya is a veil of the Absolute;
A Truth occult has made this mighty world:
The Eternal's wisdom and self-knowledge act
50 In ignorant Mind and in the body's steps.
The Inconscient is the Superconscient's sleep.
An unintelligible Intelligence
Invents creation's paradox profound;
Spiritual thought is crammed in Matter's forms,
55 Unseen it throws out a dumb energy
And works a miracle by a machine.
All here is a mystery of contraries:
Darkness a magic of self-hidden Light,
Suffering some secret rapture's tragic mask
60 And death an instrument of perpetual life.
Although Death walks beside us on Life's road,
A dim bystander at the body's start
And a last judgment on man's futile works,
Other is the riddle of its ambiguous face:
65 Death is a stair, a door, a stumbling stride
The soul must take to cross from birth to birth,
A grey defeat pregnant with victory,
A whip to lash us towards our deathless state.
The inconscient world is the spirit's self-made room,
70 Eternal Night shadow of eternal Day.
Night is not our beginning nor our end;
She is the dark Mother in whose womb we have hid
Safe from too swift a waking to world-pain.
We came to her from a supernal Light,
75 By Light we live and to the Light we go.
Here in this seat of Darkness mute and lone,
In the heart of everlasting Nothingness
Light conquered now even by that feeble beam:
Its faint infiltration drilled the blind deaf mass;
80 Almost it changed into a glimmering sight
That housed the phantom of an aureate Sun
Whose orb pupilled the eye of Nothingness.

Een geweldige Ontkenning was het aanzien van de Werkelijkheid
 Die het zinloze proces van de Tijd verhinderde:
 En als er geen wereld, niet langer enig wezen is,
 Wanneer de inbreuk van de Tijd is uitgewist, 40
 Zal het, onbelichaamd, blijven duren, gered van het denken, in vrede.
 Vervloekt in wat haar goddelijke oorsprong was geweest,
 Veroordeeld om eeuwig te leven verstoken van gelukzaligheid,
 Met haar onsterfelijkheid als haar straf,
 Doolde haar geest, schuldig van bestaan, verdoemd rond, 45
 Voor altijd bewegend door de eeuwige Nacht.
 Doch Maya is een sluier van het Absolute;
 Een occulte Waarheid heeft deze machtige wereld gemaakt:
 De wijsheid en de zelfkennis van het Eeuwige handelen
 In het onwetende Verstand en in de stappen van het lichaam. 50
 Het Onbewuste is Superbewustes slaap.
 Een onbegrijpelijke Intelligentie
 Verzint de diepzinnige paradox van de schepping;
 Spirituele gedachte wordt gepropt in vormen van de Materie,
 Ongezien straalt het een stilzwijgende energie uit 55
 En brengt wonderen tot stand door een machine.
 Alles hier is een mysterie van tegenstellingen:
 Duisternis is een magie van zelf-verborgen Licht,
 Lijden het tragische masker van een of andere verborgen verrukking
 En de dood een instrument van eeuwigdurend leven. 60
 Hoewel de Dood naast ons loopt op onze Levensweg,
 Een schemerige toeschouwer bij het vertrekpunt van het lichaam
 En een laatste oordeel over de doelloze werken van de mens,
 Is het raadsel anders van zijn dubbelzinnige gezicht:
 De Dood is een trap, een deur, een struikelende stap 65
 Die de ziel moet nemen om te gaan van geboorte naar geboorte,
 Een grijze nederlaag zwanger van overwinning,
 Een zweep die ons striemt naar onze onsterfelijke staat.
 De onbewuste wereld is de zelf-gemaakte ruimte van de geest,
 De Eeuwige Nacht de schaduw van de Eeuwige Dag. 70
 De Nacht is niet ons begin noch ons einde;
 Zij is de donkere Moeder in wiens schoot wij ons verborgen
 Veilig voor een te snel ontwaken tot wereld-pijn.
 Wij kwamen tot haar vanuit een verheven Licht,
 Door het Licht leven wij en het is naar het Licht dat wij gaan. 75
 Hier in deze zetel van Duisternis, verlaten en verstomd,
 In het hart van eeuwigdurend Niets
 Overwon het Licht nu zelfs door die zwakke stralen:
 De flauwe infiltratie doorboorde de blinde dove massa;
 Bijna veranderde het in een schimmerend schouwspel 80
 Dat het fantoom herbergde van een goudgele Zon
 Waarvan de ronding de oogappel was van het Niets.

- A golden fire came in and burned Night's heart;
Her dusky mindlessness began to dream;
- 85 The Inconscient conscious grew, Night felt and thought.
Assailed in the sovereign emptiness of its reign
The intolerant Darkness paled and drew apart
Till only a few black remnants stained that Ray.
But on a failing edge of dumb lost space
- 90 Still a great dragon body sullenly loomed;
Adversary of the slow struggling Dawn
Defending its ground of tortured mystery,
It trailed its coils through the dead martyred air
And curving fled down a grey slope of Time.
- 95 There is a morning twilight of the gods;
Miraculous from sleep their forms arise
And God's long nights are justified by dawn.
There breaks a passion and splendour of new birth
And hue-winged visions stray across the lids,
- 100 Heaven's chanting heralds waken dim-eyed Space.
The dreaming deities look beyond the seen
And fashion in their thoughts the ideal worlds
Sprung from a limitless moment of desire
That once had lodged in some abysmal heart.
- 105 Passed was the heaviness of the eyeless dark
And all the sorrow of the night was dead:
Surprised by a blind joy with groping hands
Like one who wakes to find his dreams were true,
Into a happy misty twilight world
- 110 Where all ran after light and joy and love
She slipped; there far-off raptures drew more close
And deep anticipations of delight,
For ever eager to be grasped and held,
Were never grasped, yet breathed strange ecstasy.
- 115 A pearl-winged indistinctness fleeting swam,
An air that dared not suffer too much light.
Vague fields were there, vague pastures gleamed, vague trees,
Vague scenes dim-hearted in a drifting haze;
Vague cattle white roamed glimmering through the mist;
- 120 Vague spirits wandered with a bodiless cry,
Vague melodies touched the soul and fled pursued
Into harmonious distances unseized;
Forms subtly elusive and half-luminous powers
Wishing no goal for their unearthly course
- 125 Strayed happily through vague ideal lands,
Or floated without footing or their walk
Left steps of reverie on sweet memory's ground;

Een gouden vuur kwam binnen en brandde het hart van de Nacht;
 De schemerige geestloosheid begon te dromen;
 Het Onbewuste werd bewust, de Nacht voelde en dacht. 85
 In de oppermachtige leegheid van zijn heerschappij overvallen
 Verbleekte de onverdraagzame Duisternis en werd uiteengeslagen
 Tot slechts enkele zwarte resten die Lichtstraal bevleekten.
 Maar op een afnemende rand van stilzwijgende verloren ruimte
 Tekende nog steeds het lichaam van een grote draak zich naargeestig af; 90
 De tegenstrever van de langzame zwoegende Dageraad
 Die zijn grondgebied van gepijnigd mysterie verdedigt,
 Het trok met zijn windingen een spoor door de doodse gekwelde lucht
 En vluchtte kronkelend weg langs een sombere glooiing van de Tijd.

Er is een ochtendschemering van de goden; 95
 Mirakuleus vanuit de slaap verrijzen hun gedaanten
 En Gods langdurige nachten worden door de dageraad gerechtvaardigd.
 Een hartstocht en een pracht van nieuwe geboorte breekt door
 En kleur-geveugelde visioenen dwalen langs de oogleden,
 De scanderende herauten van de Hemel wekken de schemer-ogige Ruimte. 100
 De dromende godheden kijken voorbij het geziene
 En vormen in hun gedachten de ideale werelden
 Ontsprongen aan een grenzeloos moment van verlangen
 Dat eens heeft gewoond in een of ander onpeilbaar hart.
 De zwaarte van de oogloze duisternis was voorbij 105
 En heel de smart van de nacht was dood:
 Verrast door een blinde vreugde met rondtastende handen
 Als een die ontwaakt om te ontdekken dat zijn dromen zijn uitgekomen,
 Tot in een gelukkige mistige schemer-wereld
 Waar alles bewoog naar licht en vreugde en liefde 110
 Gleed zij; daar kwamen verre verrukkingen naderbij
 En hoge verwachtingen van vreugde,
 Voor altijd begerig om te worden gepakt en vastgehouden,
 Werden nooit gepakt, doch ademden een vreemde extase.
 Een parel-geveugelde schimmigheid zweefde vluchtig, 115
 Een sfeer die niet teveel licht durfde toe te laten.
 Vage velden waren daar, vage graslanden blonken, vage bomen,
 Vage tafereelen duister van hart in een drijvende waas;
 Vaag zwierf wit vee rond glimmerend door de mist;
 Vage geesten doolden met een lichaamsloze kreet, 120
 Vage melodieën raakten de ziel en vluchtten achtervolgd
 Tot in harmonische onbegrepen verten;
 IJle vluchtige vormen en half-heldere machten
 Die zich geen doel voor hun onaardse route wensten
 Zwierven gelukkig door vage ideale landen, 125
 Of zweefden zonder voeten of hun wandel
 Liet voetstappen na van mijmering op de zoete grond van herinnering;

- Or they paced to the mighty measure of their thoughts
Led by a low far chanting of the gods.
- 130 A ripple of gleaming wings crossed the far sky;
Birds like pale-bosomed imaginations flew
With low disturbing voices of desire,
And half-heard lowings drew the listening ear,
As if the Sun-god's brilliant kine were there
- 135 Hidden in mist and passing towards the sun.
These fugitive beings, these elusive shapes
Were all that claimed the eye and met the soul,
The natural inhabitants of that world.
But nothing there was fixed or stayed for long;
- 140 No mortal feet could rest upon that soil,
No breath of life lingered embodied there.
In that fine chaos joy fled dancing past
And beauty evaded settled line and form
And hid its sense in mysteries of hue;
- 145 Yet gladness ever repeated the same notes
And gave the sense of an enduring world;
There was a strange consistency of shapes,
And the same thoughts were constant passers-by
And all renewed unendingly its charm
- 150 Alluring ever the expectant heart
Like music that one always waits to hear,
Like the recurrence of a haunting rhyme.
One touched incessantly things never seized,
A skirt of worlds invisibly divine.
- 155 As if a trail of disappearing stars
There showered upon the floating atmosphere
Colours and lights and evanescent gleams
That called to follow into a magic heaven,
And in each cry that fainted on the ear
- 160 There was the voice of an unrealised bliss.
An adoration reigned in the yearning heart,
A spirit of purity, an elusive presence
Of faery beauty and ungrasped delight
Whose momentary and escaping thrill,
- 165 However unsubstantial to our flesh,
And brief even in imperishableness,
Much sweeter seemed than any rapture known
Earth or all-conquering heaven can ever give.
Heaven ever young and earth too firm and old
- 170 Delay the heart by immobility:
Their raptures of creation last too long,
Their bold formations are too absolute;
Carved by an anguish of divine endeavour

Of zij schreden naar de machtige omvang van hun gedachten
 Geleid door een laag veraf zingen van de goden.
 Een golving van blinkende vleugels kruiste de verre hemel; 130
 Vogels als bleek-geboezemde imaginaties vlogen
 Met lage verontrustende stemmen van verlangen,
 En half-gehoord geloei trok het luisterende oor,
 Als waren daar de stralende koeien van de Zonnegod
 Verborgen in mist en op weg naar de zon. 135
 Deze vluchtige wezens, deze ongrijpbare gedaanten
 Waren alles wat het oog opeiste en wat de ziel ontmoette,
 De natuurlijke bewoners van die wereld.
 Maar niets lag daar vast of bleef voor lang;
 Geen sterfelijke voet kon staan op die grond, 140
 Geen belichaamde levensadem talmde daar.
 In die fijnzinnige chaos vluchtte vreugde dansend voorbij
 En schoonheid overstegen schikte lijn en vorm
 En verborg zijn betekenis in mysteriën van kleur;
 Maar blijheid herhaalde voortdurend dezelfde tonen 145
 En gaven het gevoel van een blijvende wereld;
 Er was een vreemde samenhang van vormen,
 En dezelfde gedachten waren voortdurende voorbijgangers
 En alles hernieuwde zonder ophouden zijn betovering
 Die altijd het verwachtende hart verleidde 150
 Als muziek waarop men altijd wacht om te horen,
 Als het terugkeren van een aanhoudend rijm.
 Men raakte onophoudelijk aan dingen ongrijpbaar,
 Een zoom van werelden onzichtbaar goddelijk.
 Als een spoor van verdwijnende sterren 155
 Regenden daar op de zwevende atmosfeer
 Kleuren en lichten en vluchtige schijnsels
 Die vroegen hen tot in een magische hemel te volgen,
 En in elke kreet die in het oor vervaagde
 Klonk de stem van een onverwezenlijkte gelukzaligheid. 160
 Een adoratie heerste in het hunkerende hart,
 Een geest van zuiverheid, een onvatbare tegenwoordigheid
 Van feeërieke schoonheid en onbegrepen geluk
 Waarvan de momentane en vervagende huivering,
 Hoe onwerkelijk ook voor ons vlees, 165
 En kortstondig zelfs in onze onvergankelijkheid,
 Veel lieflijker geelk dan welke bekende verrukking dan ook
 Die de aarde of de al-zegevierende hemel ooit kan geven.
 De hemel eeuwig jong en de aarde die te hecht is en oud
 Hinderen het hart met onbeweeglijkheid: 170
 Hun verrukkingen van schepping duren te lang,
 Hun krachtige formaties zijn te absoluut;
 Gevormd door een zieleangst van goddelijk pogen

They stand up sculptured on the eternal hills,
175 Or quarried from the living rocks of God
Win immortality by perfect form.
They are too intimate with eternal things:
Vessels of infinite significances,
They are too clear, too great, too meaningful;
180 No mist or shadow soothes the vanquished sight,
No soft penumbra of incertitude.
These only touched a golden hem of bliss,
The gleaming shoulder of some godlike hope,
The flying feet of exquisite desires.
185 On a slow trembling brink between night and day
They shone like visitants from the morning star,
Satisfied beginnings of perfection, first
Tremulous imaginings of a heavenly world:
They mingle in a passion of pursuit,
190 Thrilled with a spray of joy too slight to tire.
All in this world was shadowed forth, not limned,
Like faces leaping on a fan of fire
Or shapes of wonder in a tinted blur,
Like fugitive landscapes painting silver mists.
195 Here vision fled back from the sight alarmed,
And sound sought refuge from the ear's surprise,
And all experience was a hasty joy.
The joys here snatched were half-forbidden things,
Timorous soul-bridals delicately veiled
200 As when a goddess' bosom dimly moves
To first desire and her white soul transfigured,
A glimmering Eden crossed by faery gleams,
Trembles to expectation's fiery wand,
But nothing is familiar yet with bliss.
205 All things in this fair realm were heavenly strange
In a fleeting gladness of untired delight,
In an insistency of magic change.
Past vanishing hedges, hurrying hints of fields,
Mid swift escaping lanes that fled her feet
210 Journeying she wished no end: as one through clouds
Travels upon a mountain ridge and hears
Arising to him out of hidden depths
Sound of invisible streams, she walked besieged
By the illusion of a mystic space,
215 A charm of bodiless touches felt and heard
A sweetness as of voices high and dim
Calling like travellers upon seeking winds
Melodiously with an alluring cry.
As if a music old yet ever new,

Staan zij gebeeldhouwd op de eeuwige heuvelen,
 Of gehouwen uit de levende rotsen van God 175
 Winnen zij onsterfelijkheid door volmaakte vorm.
 Zij zijn te innig verbonden met eeuwige dingen:
 Als vaten voor oneindige betekenissen,
 Zijn zij te duidelijk, te groot, te betekenisvol;
 Geen mist of schaduw verzacht het overwonnen zicht, 180
 Geen zachte halfschaduw van onzekerheid.
 Deze raakten slechts aan een gouden zoom van gelukzaligheid,
 De glanzende schouder van een of andere godgelijke hoop,
 De vluchtende voeten van hevige verlangens.
 Op een trage bevende rand tussen nacht en dag 185
 Straalden zij als verschijningen van de morgenster,
 Een voldaan begin van volmaaktheid, de eerste
 Aarzelende verbeeldingen van een hemelse wereld:
 Zij versmelten in een passie van achtervolging,
 Ontroerd door een nevel van vreugde te gering om te vermoeien. 190
 Alles in deze wereld was een schaduw vooruitgeworpen, niet uitgebeeld,
 Als gezichten die sprongen van een waaier van vuur
 Of wondergedaanten in een kleurige vlek,
 Als vluchtige landschappen schilderend met zilveren mist.
 Hier vluchtte het droombeeld verontrust weg van het schouwspel, 195
 En geluid zocht zijn toevlucht voor de verrassing van het oor,
 En elke ervaring was een haastige vreugde.
 De vreugdes hier bemachtigd waren half-verboden dingen,
 Schuchtere ziele-bruילוften subtiel versluierd
 Gelijk de boezem van een godin die licht beweegt 200
 Bij het eerste verlangen en haar reine ziel, verheerlijkt,
 Een glinsterend Eden doorschoten van feeërieke stralen,
 Beeft bij de vurige toverstaf van verwachting,
 Maar niets is nog bekend met gelukzaligheid.
 Alle dingen in dit schone domein waren hemels vreemd 205
 In een vliedende blijheid van onvermoeibare vreugde,
 In een vasthoudendheid van magische verandering.
 Langs vervagende versperringen, haastige aanwijzingen van velden,
 Op snelle ontsnappingspaden die haar voeten ontvluchtten
 Al reizende verlangde zij geen einde: als een 210
 Die door wolken trekt over een bergkam en,
 Naar hem oprijzend vanuit verborgen diepten,
 Het geluid hoort van onzichtbare stromen, zo wandelde zij
 Belaagd door de illusie van een mystieke ruimte,
 Een betovering van lichaamsloze aanraking gevoeld en gehoord, 215
 Een lieflijkheid als van stemmen hoog en zwak
 Die als reizigers in zoekende windstreken
 Melodius roepen met een aanlokkelijke kreet.
 Als was het een vroegere muziek en toch eeuwig nieuw,

- 220 Moving suggestions on her heart-strings dwelt,
Thoughts that no habitation found, yet clung
With passionate repetition to her mind,
Desires that hurt not, happy only to live
Always the same and always unfulfilled
- 225 Sang in the breast like a celestial lyre.
Thus all could last yet nothing ever be.
In this beauty as of mind made visible,
Dressed in its rays of wonder Satyavan
Before her seemed the centre of its charm,
- 230 Head of her loveliness of longing dreams
And captain of the fancies of her soul.
Even the dreadful majesty of Death's face
And its sombre sadness could not darken nor slay
The intangible lustre of those fleeting skies.
- 235 The sombre Shadow sullen, implacable
Made beauty and laughter more imperative;
Enhanced by his grey, joy grew more bright and dear;
His dark contrast edging ideal sight
Deepened unuttered meanings to the heart;
- 240 Pain grew a trembling undertone of bliss
And transience immortality's floating hem,
A moment's robe in which she looked more fair,
Its antithesis sharpening her divinity.
A comrade of the Ray and Mist and Flame,
- 245 By a moon-bright face a brilliant moment drawn,
Almost she seemed a thought mid floating thoughts,
Seen hardly by a visionary mind
Amid the white inward musings of the soul.
Half-vanquished by the dream-happiness around,
- 250 Awhile she moved on an enchantment's soil,
But still remained possessor of her soul.
Above, her spirit in its mighty trance
Saw all, but lived for its transcendent task,
Immutable like a fixed eternal star.

END OF CANTO ONE

Woonden bewogen ingevingen op haar harte-snaren, 220
 Gedachten die geen woonplaats vonden, maar die zich
 Met hartstochtelijke herhaling vastklampten aan haar geest,
 Verlangens die niet deren, slechts gelukkig
 Om altijd hetzelfde te leven en altijd onvervuld
 Zongen in de borst gelijk een hemelse lier. 225
 Aldus kon alles voortduren en toch nooit iets bestaan.
 In deze schoonheid als van een zichtbaar gemaakt verstand,
 Gekleed in zijn wonder-stralen leek Satyavan
 Voor haar uit het middelpunt van deze betovering,
 De bron van haar liefalligheid van verlangende dromen 230
 En kapitein van de voorliefdes van haar ziel.
 Zelfs de vreselijke majesteit van het gelaat van de Dood
 En de sombere droefheid ervan konden niet verduisteren of doden
 De ontastbare glorie van die vliedende hemelen.
 De sombere Schaduw, nors, onverbiddelijk, 235
 Maakte schoonheid en lach noodzakelijker;
 Door zijn grauwheid versterkt, werd vreugde levendiger en dierbaarder;
 Zijn duistere contrast dat het ideale licht omzoomde
 Verdiepte onuitgesproken ideeën voor het hart;
 Pijn werd een bevende ondertoon van gelukzaligheid 240
 En vergankelijkheid de wisselende omsingeling van het onsterfelijke,
 Een gewaad van het moment waarin zij er mooier uitzag,
 De antithese ervan scherpte haar goddelijkheid.
 Als een kameraad van de Lichtstraal en Nevel en Vuur,
 Een helder ogenblik getekend door een maan-helder gezicht, 245
 Leek zij bijna een gedachte temidden van zwevende gedachten,
 Nauwelijks gezien door een visionair verstand
 Tussen de reine innerlijke mijmeringen van de ziel.
 Half overwonnen door het droom-geluk rondom,
 Bewoog zij enige tijd over een grond van betovering, 250
 Maar bleef nog steeds de bezitster van haar ziel.
 Boven, zag haar geest alles in zijn machtige trance,
 Maar leefde voor zijn transcendente taak,
 Onveranderlijk als een vaste eeuwige ster.

EINDE VAN CANTO EEN

Canto Two

The Gospel of Death and Vanity of the Ideal

Then pealed the calm inexorable voice:
Abolishing hope, cancelling life's golden truths,
Fatal its accents smote the trembling air.
That lovely world swam thin and frail, most like
5 Some pearly evanescent farewell gleam
On the faint verge of dusk in moonless eves.
"Prisoner of Nature, many-visioned spirit,
Thought's creature in the ideal's realm enjoying
Thy unsubstantial immortality
10 The subtle marvellous mind of man has feigned,
This is the world from which thy yearnings came.
When it would build eternity from the dust,
Man's thought paints images illusion rounds;
Prophesying glories it shall never see,
15 It labours delicately among its dreams.
Behold this fleeing of light-tasselled shapes,
Aerial raiment of unbodied gods;
A rapture of things that never can be born,
Hope chants to hope a bright immortal choir;
20 Cloud satisfies cloud, phantom to longing phantom
Leans sweetly, sweetly is clasped or sweetly chased.
This is the stuff from which the ideal is formed:
Its builder is thought, its base the heart's desire,
But nothing real answers to their call.
25 The ideal dwells not in heaven, nor on the earth,
A bright delirium of man's ardour of hope
Drunk with the wine of its own fantasy.
It is a brilliant shadow's dreamy trail.
Thy vision's error builds the azure skies,
30 Thy vision's error drew the rainbow's arch;
Thy mortal longing made for thee a soul.
This angel in thy body thou callst love,
Who shapes his wings from thy emotion's hues,
In a ferment of thy body has been born
35 And with the body that housed it it must die.
It is a passion of thy yearning cells,

Canto Twee

Het Evangelie van de Dood en de IJdelheid van het Ideaal

Toen weerklonk de kalme onverbiddelijke stem:
Het deed de hoop teniet, maakte 's levens gouden waarheden ongedaan,
Noodlottig troffen zijn accenten de trillende lucht.
Die liefvallige wereld zweefde ijl en teer, net als
Een of andere parelmoeren vluchtige vaarwel-glinstering 5
Aan de vage rand van het schemerdonker in maanloze avondstonden.
“Gevangene van de Natuur, geest met de vele droombeelden,
Schepsel van het denken in het rijk van het ideale
Die vreugde put uit uw onwerkelijke onsterfelijkheid 10
Welke door het subtiele wonderbare verstand van de mens werd verzonnen,
Dit is de wereld waaruit uw hunkeringen afkomstig zijn.
Terwijl het de eeuwigheid zou bouwen uit stof,
Schildert het denken van de mens beelden in kringlopen van illusie;
Gloriën verkondigend die het nooit zal zien,
Zwoegt het broos omgeven door zijn dromen. 15
Zie dit vlieden van licht-bepлумde gedaanten,
Het luchtige gewaad van onbelichaamde goden;
Een verrukking over dingen die nimmer kunnen worden geboren,
Hoop herhaalt naar hoop een helder onsterfelijk koor;
Wolk vergenoegt wolk, schim naar verlangende schim 20
Neigt lieflijk, wordt lieflijk omhelsd of lieflijk achtervolgd.
Dit is de grondstof waaruit het ideaal wordt gevormd:
De bouwer is het denken, het fundament is de begeerte in het hart,
Doch niets werkelijks beantwoordt aan hun roep.
Het ideale woont niet in de hemel, noch op aarde, 25
Een vrolijk delirium van het menselijke vuur van hoop
Dronken van de wijn van zijn eigen fantasie.
Het is het dromerige spoor van een briljante schaduw.
De vergissing van uw zicht bouwt de azuren hemelen,
De vergissing van uw zicht tekende de regenboog; 30
Uw sterfelijke verlangen schiep u een ziel.
Deze engel in uw lichaam die u liefde noemt,
Die zijn vleugels vormt uit de kleurschakeringen van uw emoties,
Werd uit een gistingsproces van uw lichaam geboren
En met het lichaam waarin het woonde moet het sterven. 35
Het is een passie van uw hunkerende cellen,

- It is flesh that calls to flesh to serve its lust;
It is thy mind that seeks an answering mind
And dreams awhile that it has found its mate;
- 40 It is thy life that asks a human prop
To uphold its weakness lonely in the world
Or feeds its hunger on another's life.
A beast of prey that pauses in its prowl,
It crouches under a bush in splendid flower
- 45 To seize a heart and body for its food:
This beast thou dreamst immortal and a god.
O human mind, vainly thou torturest
An hour's delight to stretch through infinity's
Long void and fill its formless, passionless gulfs,
- 50 Persuading the insensible Abyss
To lend eternity to perishing things,
And trickst the fragile movements of thy heart
With thy spirit's feint of immortality.
All here emerges born from Nothingness;
- 55 Encircled it lasts by the emptiness of Space,
Awhile upheld by an unknowing Force,
Then crumbles back into its parent Nought:
Only the mute Alone can for ever be.
In the Alone there is no room for love.
- 60 In vain to clothe love's perishable mud
Thou hast woven on the Immortals' borrowed loom
The ideal's gorgeous and unfading robe.
The ideal never yet was real made.
Imprisoned in form that glory cannot live;
- 65 Into a body shut it breathes no more.
Intangible, remote, for ever pure,
A sovereign of its own brilliant void,
Unwillingly it descends to earthly air
To inhabit a white temple in man's heart:
- 70 In his heart it shines rejected by his life.
Immutable, bodiless, beautiful, grand and dumb,
Immobile on its shining throne it sits;
Dumb it receives his offering and his prayer.
It has no voice to answer to his call,
- 75 No feet that move, no hands to take his gifts:
Aerial statue of the nude Idea,
Virgin conception of a bodiless god,
Its light stirs man the thinker to create
An earthly semblance of diviner things.
- 80 Its hued reflection falls upon man's acts;
His institutions are its cenotaphs,
He signs his dead conventions with its name;

Het is het vlees dat roept om vlees om zijn wellust te dienen;
 Het is uw verstand dat zoekt naar een verstand dat antwoordt
 En droomt voor enige tijd dat het zijn metgezel gevonden heeft;
 Het is uw leven dat vraagt om menselijke steun 40
 Om zijn zwakte te schragen, eenzaam in de wereld,
 Of zijn honger voedt met het leven van een ander.
 Een roofdier dat stilhoudt op zijn sluipocht,
 Het zit ineengedoken onder een struik, prachtig in bloei,
 Om een hart en lichaam te grijpen als zijn voedsel: 45
 Dit beest droomt gij onsterfelijk te zijn en een god.
 O menselijk verstand, tevergeefs kwelt gij
 Het geluk van een uur om zich uit te strekken door de lange leegte
 Van de oneindigheid en zijn vormeloze, hartstochteloze diepten te vullen,
 De gevoelloze Afgrond te overreden 50
 Om eeuwigheid te verlenen aan vergankelijke dingen,
 En bedriegt de kwetsbare impulsen van uw hart
 Met de schijn van onsterfelijkheid van uw geest.
 Alles verrijst hier geboren uit het Niets;
 Het blijft bestaan omringd door de leegte van de Ruimte, 55
 Voor enige tijd ondersteund door een onwetende Kracht,
 Verbrokkelt dan weer tot zijn oorspronkelijke Niets:
 Slechts het verstomde Eenzame kan voor altijd zijn.
 In het Eenzame is geen ruimte voor liefde.
 Om tevergeefs het vergankelijke slijk van liefde te bekleden 60
 Hebt gij op het geleende weefgetouw van de Onsterfelijke
 Het prachtige en onverwelkelijke gewaad geweven van het ideaal.
 Het ideaal werd nog nooit in werkelijkheid gemaakt.
 Gevangen in een vorm kan die glorie niet leven;
 Opgesloten in een lichaam ademt het niet meer. 65
 Ontastbaar, afstandelijk, voor altijd zuiver,
 Een heerser over zijn eigen briljante leegte,
 Het daalt onwillig neer naar de aardse sfeer
 Om te wonen in een witte tempel in het mensenhart:
 In zijn hart straalt het, door zijn leven verworpen. 70
 Onveranderlijk, onbelichaamd, schoon, groots en zwijgend,
 Zetelt het onbeweeglijk op zijn stralende troon;
 Zwijgend neemt het zijn offergave en zijn gebed in ontvangst.
 Het heeft geen stem om antwoord te geven aan zijn roep,
 Geen voeten die bewegen, geen handen die zijn geschenken aannemen: 75
 Een lucht-standbeeld van het naakte Idee,
 De maagdelijke ontvangenis van een lichaamsloze god,
 Dit licht beweegt de mens de denker
 Om een aardse gelijkenis te scheppen van goddelijker dingen.
 Deze kleurrijke weerspiegeling valt over de daden van de mens; 80
 Zijn gebruiken zijn ervan de cenotafen,
 Hij ondertekent zijn dode verdragen met die naam;

- His virtues don the Ideal's skiey robe
And a nimbus of the outline of its face:
- 85 He hides their littleness with the divine Name.
Yet insufficient is the bright pretence
To screen their indigent and earthy make:
Earth only is there and not some heavenly source.
If heavens there are they are veiled in their own light,
- 90 If a Truth eternal somewhere reigns unknown,
It burns in a tremendous void of God;
For truth shines far from the falsehoods of the world;
How can the heavens come down to unhappy earth
Or the eternal lodge in drifting time?
- 95 How shall the Ideal tread earth's dolorous soil
Where life is only a labour and a hope,
A child of Matter and by Matter fed,
A fire flaming low in Nature's grate,
A wave that breaks upon a shore in Time,
- 100 A journey's toilsome trudge with death for goal?
The Avatars have lived and died in vain,
Vain was the sage's thought, the prophet's voice;
In vain is seen the shining upward Way.
Earth lies unchanged beneath the circling sun;
- 105 She loves her fall and no omnipotence
Her mortal imperfections can erase,
Force on man's crooked ignorance Heaven's straight line
Or colonise a world of death with gods.
O traveller in the chariot of the Sun,
- 110 High priestess in thy holy fancy's shrine
Who with a magic ritual in earth's house
Worshippest ideal and eternal love,
What is this love thy thought has deified,
This sacred legend and immortal myth?
- 115 It is a conscious yearning of thy flesh,
It is a glorious burning of thy nerves,
A rose of dream-splendour petalling thy mind,
A great red rapture and torture of thy heart.
A sudden transfiguration of thy days,
- 120 It passes and the world is as before.
A ravishing edge of sweetness and of pain,
A thrill in its yearning makes it seem divine,
A golden bridge across the roar of the years,
A cord tying thee to eternity.
- 125 And yet how brief and frail! how soon is spent
This treasure wasted by the gods on man,
This happy closeness as of soul to soul,
This honey of the body's companionship,

Zijn deugden doen het hemelse gewaad aan van het Ideale
 En een stralenkroon van de contour van dat gezicht:
 Hij verbergt hun kleinheid met de goddelijke Naam. 85
 Toch is de heldere aanspraak ontoereikend
 Om hun gebrekkige en grove makelij te verhullen:
 Slechts de aarde bestaat en niet een of andere hemelse bron.
 Als er hemelen zijn dan zijn zij verborgen in hun eigen licht,
 Als een eeuwige Waarheid ergens onbekend regeert, 90
 Dan brandt zij in een ontzaglijke leegte van God;
 Want de waarheid straalt ver van de onwaarheden der wereld;
 Hoe kunnen de hemelen neerdalen naar de ongelukkige aarde
 Of het eeuwige verblijven in de veranderende tijd?
 Hoe zal het Ideale de droevige grond van de aarde betreden 95
 Waar het leven slechts zwoegen is en hoop,
 Een kind van de Materie en door de Materie gevoed,
 Een vuur dat laag brandt in de haard van de Natuur,
 Een golf die breekt op een kust in de Tijd,
 De moeizame trektocht van de reis met als eindbestemming de dood? 100
 De Avatars leefden en stierven tevergeefs,
 Vergeefs was de gedachte van de wijze, de stem van de profeet;
 Tevergeefs wordt de stralende Weg omhoog gezien.
 De aarde ligt onveranderd onder de rondcirkelende zon;
 Zij houdt van haar verderf en geen almacht 105
 Kan haar sterfelijke onvolmaaktheden ongedaan maken,
 's Mensen kronkelige onwetendheid dwingen in de rechte lijn van de Hemel
 Of een wereld van de dood met goden koloniseren.
 O reiziger in de strijdswagen van de Zon,
 Hogepriesteres in de tempel van uw heilige waanidee 110
 Die met een magisch ritueel in het huis van de aarde
 Ideaal en eeuwige liefde aanbidt,
 Wat is deze liefde die uw gedachte heeft vergoddelijkt,
 Deze geheiligde legende en onsterfelijke mythe?
 Het is een bewuste hunkering van uw vlees, 115
 Het is een glorieus branden van uw zenuwen,
 Een roos van droom-pracht die uw verstand met bloembladen bekroont,
 Een grootse rode verrukking en pijniging van uw hart.
 Als een plotselinge gedaanteverandering van uw dagen,
 Gaat het voorbij en de wereld is als voorheen. 120
 Een betoverende scherpte van lieflijkheid en pijn,
 Een huivering in het verlangen ervan doet het goddelijk lijken,
 Een gouden brug over het getier der jaren,
 Een koord dat u verbindt met de eeuwigheid.
 En toch hoe kortstondig en broos! hoe spoedig verkwist 125
 Is deze schat die door de goden aan de mens is verspild,
 Deze gelukkige nabijheid als van ziel naar ziel,
 Deze honing van 's lichaams kameraadschap,

- This heightened joy, this ecstasy in the veins,
130 This strange illumination of the sense!
If Satyavan had lived, love would have died;
But Satyavan is dead and love shall live
A little while in thy sad breast, until
His face and body fade on memory's wall
135 Where other bodies, other faces come.
When love breaks suddenly into the life
At first man steps into a world of the sun;
In his passion he feels his heavenly element:
But only a fine sunlit patch of earth
140 The marvellous aspect took of heaven's outburst;
The snake is there and the worm in the heart of the rose.
A word, a moment's act can slay the god;
Precarious is his immortality,
He has a thousand ways to suffer and die.
145 Love cannot live by heavenly food alone,
Only on sap of earth can it survive.
For thy passion was a sensual want refined,
A hunger of the body and the heart;
Thy want can tire and cease or turn elsewhere.
150 Or love may meet a dire and pitiless end
By bitter treason, or wrath with cruel wounds
Separate, or thy unsatisfied will to others
Depart when first love's joy lies stripped and slain:
A dull indifference replaces fire
155 Or an endearing habit imitates love:
An outward and uneasy union lasts
Or the routine of a life's compromise:
Where once the seed of oneness had been cast
Into a semblance of spiritual ground
160 By a divine adventure of heavenly powers
Two strive, constant associates without joy,
Two egos straining in a single leash,
Two minds divided by their jarring thoughts,
Two spirits disjoined, for ever separate.
165 Thus is the ideal falsified in man's world;
Trivial or sombre, disillusion comes,
Life's harsh reality stares at the soul:
Heaven's hour adjourned flees into bodiless Time.
Death saves thee from this and saves Satyavan:
170 He now is safe, delivered from himself;
He travels to silence and felicity.
Call him not back to the treacheries of earth
And the poor petty life of animal Man.
In my vast tranquil spaces let him sleep

Deze verhevigde vreugde, deze extase in de aderen,
 Deze vreemde verlichting van het gevoel! 130
 Als Satyavan had geleefd, dan was liefde gestorven;
 Maar Satyavan is dood en liefde zal leven
 Voor korte tijd in uw bedroefde borst, totdat
 Zijn gezicht en lichaam zullen vervagen op de muur van de herinnering
 Waar andere lichamen, andere gezichten komen. 135
 Als liefde plotseling doorbreekt in het leven
 Stapt de mens eerst in een wereld van de zon;
 In zijn hartstocht voelt hij zijn hemelse element:
 Maar slechts een klein zonverlicht stukje van de aarde
 Ontving het wonderschone aanzien van de hemelse uitbarsting; 140
 De slang is daar en de worm in het hart van de roos.
 Een woord, een daad van een moment kan de god doden;
 Zijn onsterfelijkheid is twijfelachtig,
 Hij heeft duizend manieren om te lijden en te sterven.
 Liefde kan niet leven van hemels voedsel alleen, 145
 Slechts op het sap van de aarde kan het overleven.
 Want uw hartstocht was een verfijnde zintuiglijke behoefte,
 Een honger van het lichaam en het hart;
 Uw behoefte kan uitgeput raken en ophouden of zich elders keren.
 Of liefde kan een triest en onmeedogend einde vinden 150
 Door bitter verraad, of door toorn met wrede wonden gescheiden,
 Of uw onbevredigde wil gaat heen naar anderen
 Als de vreugde van de eerste liefde onttakeld ligt en dood:
 Een doffe onverschilligheid neemt de plaats in van het vuur
 Of een vertederende gewoonte imiteert de liefde: 155
 Een uiterlijke en ongemakkelijke verbintenis is gebleven
 Of de routine van 's levens compromis:
 Waar eens het zaad van eenheid werd gezaaid
 Tot in een gelijkenis met spirituele grond
 Door een goddelijk avontuur van hemelse machten 160
 Zijn er twee die strijden, voortdurende deelgenoten zonder vreugde,
 Twee ego's ingespannen aan dezelfde lijn,
 Twee denkwijzen verdeeld door hun botsende gedachten,
 Twee geesten ontwricht, voor altijd gescheiden.
 Zo is het ideaal vervalst in de wereld van de mens; 165
 Onbeduidend of somber, de desillusie komt,
 De harde realiteit van het leven staart de ziel aan:
 Het hemelse uur vlucht verdaagd tot in de onbelichaamde Tijd.
 De dood redt u daarvan en redt Satyavan:
 Hij is nu veilig, verlost van zichzelf; 170
 Hij is op reis naar stilte en gezegendheid.
 Roep hem niet terug naar de verraderlijkheden van de aarde
 En het armzalige kleingeestige leven van het dier dat Mens heet.
 Laat hem slapen in mijn onmetelijke kalme ruimten

- 175 In harmony with the mighty hush of death
Where love lies slumbering on the breast of peace.
And thou, go back alone to thy frail world:
Chastise thy heart with knowledge, unhood to see,
Thy nature raised into clear living heights,
180 The heaven-bird's view from unimagined peaks.
For when thou givest thy spirit to a dream
Soon hard necessity will smite thee awake:
Purest delight began and it must end.
Thou too shalt know, thy heart no anchor swinging,
185 Thy cradled soul moored in eternal seas.
Vain are the cycles of thy brilliant mind.
Renounce, forgetting joy and hope and tears,
Thy passionate nature in the bosom profound
Of a happy Nothingness and worldless Calm,
190 Delivered into my mysterious rest.
One with my fathomless Nihil all forget.
Forget thy fruitless spirit's waste of force,
Forget the weary circle of thy birth,
Forget the joy and the struggle and the pain,
195 The vague spiritual quest which first began
When worlds broke forth like clusters of fire-flowers,
And great burning thoughts voyaged through the sky of mind
And Time and its aeons crawled across the vasts
And souls emerged into mortality.”
200 But Savitri replied to the dark Power:

- “A dangerous music now thou findest, O Death,
Melting thy speech into harmonious pain,
And flut'st alluringly to tired hopes
Thy falsehoods mingled with sad strains of truth.
205 But I forbid thy voice to slay my soul.
My love is not a hunger of the heart,
My love is not a craving of the flesh;
It came to me from God, to God returns.
Even in all that life and man have marred,
210 A whisper of divinity still is heard,
A breath is felt from the eternal spheres.
Allowed by Heaven and wonderful to man
A sweet fire-rhythm of passion chants to love.
There is a hope in its wild infinite cry;
215 It rings with callings from forgotten heights,
And when its strains are hushed to high-winged souls
In their empyrean, its burning breath
Survives beyond, the rapturous core of suns
That flame for ever pure in skies unseen,

In harmonie met het machtige zwijgen van de dood Waar liefde sluimerend ligt op de borst van vrede. En gij, ga alleen terug naar uw broze wereld: Tuchtig uw hart met kennis, doe af uw kap en zie, Uw natuur tot heldere levende hoogten verheven, Het uitzicht van de hemel-vogel vanaf onvoorstelbare toppen.	175
Want wanneer u uw geest geeft aan een droom Zal weldra de harde noodzakelijkheid u wakker maken: Het zuiverste geluk begon en moet een einde nemen. Ook gij zult weten, uw hart geen anker dat slingert, Uw gewiege ziel vastgelegd in eeuwige zeeën.	180
IJdel zijn de cirkelgangen van uw briljante verstand. Doe afstand, vergeet vreugde en hoop en tranen, Uw hartstochtelijke natuur in de diepzinnige boezem Van een gelukkig Niets en een wereldloze Kalmte, Tot in mijn mysterieuze rust bevrijd.	185
Één met mijn onpeilbare Nihil vergeet al. Vergeet de vruchteloze krachtverspilling van uw geest, Vergeet de vermoeide kringloop van uw geboorte, Vergeet de vreugde en worsteling en pijn, De vage spirituele zoektocht die eerst begon	190
Toen werelden uitbarstten als trossen van vuur-bloemen, En grote brandende gedachten reisden door de hemel van de geest En Tijd en zijn eonen kropen door de onmetelijkheden En de zielen verrezen tot in de sterfelijkheid.” Maar Savitri antwoordde de duistere Macht:	195
“Een gevaarlijke muziek is wat u nu verkondigt, O Dood, Uw woorden versmeltend in harmonieuze pijn, En speelt een verleidelijke fluit voor vermoeide hoop Uw onwaarheden vermengd met droevige tonen van waarheid. Maar ik verbied uw stem om mijn ziel te doden.	200
Mijn liefde is geen honger in het hart, Mijn liefde is niet een hunkering van het vlees; Het kwam tot mij van God, keert naar God terug. Zelfs in al wat het leven en de mens hebben ontsierd, Wordt nog steeds een fluistering van goddelijkheid gehoord, Een adem gevoeld vanaf de eeuwige sferen.	205
Toegelaten door de Hemel en wonderschoon voor de mens Zingt een zoet vuur-ritme van hartstocht naar de liefde. Er schuilt hoop in dit onstuimige oneindige appèl; Het weerklinkt met de roepingen van vergeten hoogten, En als de tonen voor hoog-gevleugelde zielen	210
In hun empyreum zijn verstild, dan overleeft deze brandende adem Daaraan voorbij, de hartstochtelijke kern van zonnen Die voor altijd zuiver vlammen in ongeziene hemelen,	215

- 220 A voice of the eternal Ecstasy.
One day I shall behold my great sweet world
Put off the dire disguises of the gods,
Unveil from terror and disrobe from sin.
Appeased we shall draw near our mother's face,
- 225 We shall cast our candid souls upon her lap;
Then shall we clasp the ecstasy we chase,
Then shall we shudder with the long-sought god,
Then shall we find Heaven's unexpected strain.
Not only is there hope for godheads pure;
- 230 The violent and darkened deities
Leaped down from the one breast in rage to find
What the white gods had missed: they too are safe;
A mother's eyes are on them and her arms
Stretched out in love desire her rebel sons.
- 235 One who came love and lover and beloved
Eternal, built himself a wondrous field
And wove the measures of a marvellous dance.
There in its circles and its magic turns
Attracted he arrives, repelled he flees.
- 240 In the wild devious promptings of his mind
He tastes the honey of tears and puts off joy
Repenting, and has laughter and has wrath,
And both are a broken music of the soul
Which seeks out reconciled its heavenly rhyme.
- 245 Ever he comes to us across the years
Bearing a new sweet face that is the old.
His bliss laughs to us or it calls concealed
Like a far-heard unseen entrancing flute
From moonlit branches in the throbbing woods,
- 250 Tempting our angry search and passionate pain.
Disguised the Lover seeks and draws our souls.
He named himself for me, grew Satyavan.
For we were man and woman from the first,
The twin souls born from one undying fire.
- 255 Did he not dawn on me in other stars?
How has he through the thickets of the world
Pursued me like a lion in the night
And come upon me suddenly in the ways
And seized me with his glorious golden leap!
- 260 Unsatisfied he yearned for me through time,
Sometimes with wrath and sometimes with sweet peace
Desiring me since first the world began.
He rose like a wild wave out of the floods
And dragged me helpless into seas of bliss.
- 265 Out of my curtained past his arms arrive;

Een stem van de eeuwige Extase.	220
Op een dag zal ik aanschouwen hoe mijn grote lieflijke wereld Zal afleggen de ijzingwekkende vermommingen van de goden, De sluiers van verschrikking zal afwerpen en zich ontdoen van zonde. Verzoend zullen wij komen dichtbij het gezicht van onze moeder, Onze oprechte ziel zullen wij leggen in haar schoot;	225
Dan zullen wij de extase omhelzen die wij najagen, Dan zullen wij huiveren met de lang-gezochte god, Dan zullen wij de onverwachte toon van de Hemel vinden. Niet alleen is er hoop voor zuivere godheden; De gewelddadige en verduisterde goden	230
Sprongen vanaf de ene borst in woede omlaag om te vinden Wat de witte goden hadden gemist: ook zij zijn gered; Moederogen rusten op hen en haar armen In liefde uitgestrekt verlangen naar haar opstandige zonen. Een die kwam als liefde en minnaar en geliefde	235
Eeuwig, schiep zichzelf een wonderbaar arbeidsveld En weefde het ritme van een wonderschone dans. Daar in zijn ronden en zijn magische wendingen Aangetrokken verschijnt hij, afgestoten vlucht hij weg. In de grillige wijdlopige opwellingen van zijn geest	240
Proeft hij de honing van tranen en stelt vreugde uit En heeft berouw, en licht en is in toorn, En beide zijn een gebroken muziek van de ziel Die, verzoend, zoekt naar haar hemelse rijm. Altijd komt hij tot ons door de jaren	245
En draagt een nieuw lieflijk gezicht dat het oude is. Zijn gelukzaligheid lacht naar ons of hij roept verholen Als een van verre gehoorde, onzichtbare, betoverende fluit Van maanverlichte takken in de aangedane wouden, Die onze geprikkelde zoektocht lokt en onze hartstochtelijke pijn.	250
Vermomt zoekt de Minnaar en trekt onze zielen aan. Hij gaf zichzelf voor mij een naam, werd Satyavan. Want wij waren man en vrouw vanaf het begin, De tweelingziel geboren uit een onsterfelijk vuur. Is hij mij niet gedaagd in andere sterren?	255
Hoe heeft hij door het kreupelhout der wereld Mij achtervolgd als een leeuw in de nacht En mij plotseling overrompeld op de wegen En mij met zijn glorieuze gouden sprong gegrepen! Onbevredigd heeft hij naar mij gehunkerd door de tijd,	260
Soms in toorn en soms in lieflijke vrede Mij begerend sinds voor het eerst de wereld begon. Hij rees als een onstuimige golf vanuit de wateren En sleepte mij hulpeloos mee tot in zeeën van gelukzaligheid. Vanuit mijn afgeschermd verleden komen zijn armen;	265

They have touched me like the soft persuading wind,
They have plucked me like a glad and trembling flower,
And clasped me happily burned in ruthless flame.
I too have found him charmed in lovely forms
270 And run delighted to his distant voice
And pressed to him past many dreadful bars.
If there is a yet happier greater god,
Let him first wear the face of Satyavan
And let his soul be one with him I love;
275 So let him seek me that I may desire.
For only one heart beats within my breast
And one god sits there throned. Advance, O Death,
Beyond the phantom beauty of this world;
For of its citizens I am not one.
280 I cherish God the Fire, not God the Dream.”
But Death once more inflicted on her heart
The majesty of his calm and dreadful voice:
“A bright hallucination are thy thoughts.
A prisoner haled by a spiritual cord,
285 Of thy own sensuous will the ardent slave,
Thou sendest eagle-poised to meet the sun
Words winged with the red splendour of thy heart.
But knowledge dwells not in the passionate heart;
The heart’s words fall back unheard from Wisdom’s throne.
290 Vain is thy longing to build heaven on earth.
Artificer of Ideal and Idea,
Mind, child of Matter in the womb of Life,
To higher levels persuades his parents’ steps:
Inapt, they follow ill the daring guide.
295 But Mind, a glorious traveller in the sky,
Walks lamely on the earth with footsteps slow;
Hardly he can mould the life’s rebellious stuff,
Hardly can he hold the galloping hooves of sense:
His thoughts look straight into the very heavens;
300 They draw their gold from a celestial mine,
His acts work painfully a common ore.
All thy high dreams were made by Matter’s mind
To solace its dull work in Matter’s jail,
Its only house where it alone seems true.
305 A solid image of reality
Carved out of being to prop the works of Time,
Matter on the firm earth sits strong and sure.
It is the first-born of created things,
It stands the last when mind and life are slain,
310 And if it ended all would cease to be.
All else is only its outcome or its phase:

Zij hebben mij aangeraakt als de zachte overredende wind,
 Zij hebben mij geplukt als een blijde en bevende bloem,
 En mij gelukkigerwijze omklemd, opgebrand in meedogenloos vuur.
 Ook ik heb hem gevonden betoverd in liefvallige vormen
 En ben opgetogen gerend naar zijn verre stem 270
 En heb mij naar hem toe gedrongen langs vele vreselijke versperringen.
 Als er een nog gelukkigere grotere god bestaat,
 Laat hij dan eerst het gezicht van Satyavan dragen
 En laat zijn ziel één zijn met hem die ik bemin;
 Laat hem mij aldus zoeken opdat ik kan verlangen. 275
 Want er is slechts één hart dat klopt in mijn borst
 En één god zetelt daar getroond. Ga voort, O Dood,
 Voorbij de schijnbare schoonheid van deze wereld;
 Want ik ben niet een van haar bewoners.
 Ik koester de God van het Vuur, niet de God van de Droom.” 280
 Maar opnieuw legde de Dood aan haar hart op
 De majesteit van zijn kalme en verschrikkelijke stem:
 “Een heldere hallucinatie zijn uw gedachten.
 Een evangene meegesleurd aan een spiritueel koord,
 Van uw eigen zinnelijke wilskracht de vurige slaaf, 285
 Zendt gij zwevend als een adelaar om de zon te bereiken
 Woorden gevleugeld met de rode glorie van uw hart.
 Maar kennis woont niet in het geestdriftige hart;
 De woorden van het hart vallen ongehoord terug van de troon van Wijsheid.
 IJdel is uw verlangen om de hemel te bouwen op aarde. 290
 Als schepper van het Ideaal en het Idee,
 Weet het verstand, kind van de Materie in de schoot van het Leven,
 De stappen van zijn ouders naar hogere niveaus te bewegen:
 Onbekwaam, volgen zij slecht de gewaagde gids.
 Maar Verstand, een glorieuze reiziger aan de hemel, 295
 Loopt kreupel met langzame voetstappen op aarde;
 Amper kan hij 's levens weerspannige grondstof kneden,
 Amper kan hij de galopperende hoeven van het gevoel bedwingen:
 Zijn gedachten kijken recht tot in de hemelen zelf;
 Zij putten hun goud uit een hemelse mijn, 300
 Zijn daden bewerken moeizaam een gewoon erts.
 Al uw verheven dromen zijn gemaakt door het Stoffelijk verstand
 Om zijn saaie werk te verlichten in de gevangenis van de Materie,
 Zijn enige huis waar het alleen werkelijk lijkt.
 Als een solide beeld van de werkelijkheid 305
 Gehouwen uit bestaan om de werken des Tijds te ondersteunen,
 Zetelt Materie op de stevige aarde, sterk en zeker.
 Het is de eerstgeborene van geschapen dingen,
 Het houdt stand als laatste wanneer verstand en leven zijn verslagen,
 En als het eindigde dan hield alles op te bestaan. 310
 Al het andere is er slechts een gevolg van of een fase:

Thy soul is a brief flower by the gardener Mind
Created in thy matter's terrain plot;
It perishes with the plant on which it grows,
315 For from earth's sap it draws its heavenly hue:
Thy thoughts are gleams that pass on Matter's verge,
Thy life a lapsing wave on Matter's sea.
A careful steward of Truth's limited means,
Treasuring her founded facts from the squandering Power,
320 It tethers mind to the tent-posts of sense,
To a leaden grey routine clamps Life's caprice
And ties all creatures with the cords of Law.
A vessel of transmuting alchemies,
A glue that sticks together mind and life,
325 If Matter fails, all crumbling cracks and falls.
All upon Matter stands as on a rock.
Yet this security and guarantor
Pressed for credentials an impostor proves:
A cheat of substance where no substance is,
330 An appearance and a symbol and a nought,
Its forms have no original right to birth:
Its aspect of a fixed stability
Is the cover of a captive motion's swirl,
An order of the steps of Energy's dance
335 Whose footmarks leave for ever the same signs,
A concrete face of unsubstantial Time,
A trickle dotting the emptiness of Space:
A stable-seeming movement without change,
Yet change arrives and the last change is death.
340 What seemed most real once, is Nihil's show.
Its figures are snares that trap and prison the sense;
The beginningless Void was its artificer:
Nothing is there but aspects limned by Chance
And seeming shapes of seeming Energy.
345 All by Death's mercy breathe and live awhile,
All think and act by the Inconscient's grace.
Addict of the roseate luxury of thy thoughts,
Turn not thy gaze within thyself to look
At visions in the gleaming crystal, Mind,
350 Close not thy lids to dream the forms of Gods.
At last to open thy eyes consent and see
The stuff of which thou and the world are made.
Inconscient in the dumb inconscient Void
Inexplicably a moving world sprang forth:
355 Awhile secure, happily insensible,
It could not rest content with its own truth.
For something on its nescient breast was born

Uw ziel is een kortstondige bloem door de tuinier Verstand
 Geschapen op het grondgebied van uw materie;
 Het vergaat met de plant waaraan het groeit,
 Want aan het aardse sap onttrekt het zijn hemelse kleur: 315
 Uw gedachten zijn glinsteringen die vergaan aan de Stoffelijke rand,
 Uw leven is een wegebende golf op de Stoffelijke zee.
 Een vreckige rentmeester van Waarheids beperkte middelen,
 Die haar gegrondveste feiten vergaart van de verkwistende Macht,
 Het kluistert het verstand aan de tentpalen van het gevoel, 320
 Klampt aan een loden grauwe routine vast de grilligheid van het Leven
 En bindt elk schepsel met de koorden der Wet.
 Een vat van transmuterende alchemieën,
 Een lijm dat verstand en leven samenkleeft,
 Als Materie faalt, dan stort alles verbrokkelend ineen. 325
 Alles staat op Materie als op een rots.
 Toch blijkt deze zekerheid en waarborg
 Als men hem naar geloofsbrieven vraagt een bedrieger:
 Een bedrog van substantie waar geen substantie is,
 Een schijn en een symbool en nulteken, 330
 De vormen ervan hebben geen oorspronkelijk geboorterecht:
 Het aanzien van een onveranderlijke stabiliteit
 Is de dekmantel voor een werveling die een gevangen beweging is,
 Een orde van de stappen van de dans van Energie
 Waarvan de voetsporen voor altijd dezelfde tekens achterlaten, 335
 Een concreet aanzicht van onsubstantiële Tijd,
 Iets schraals verstrooid over de leegheid van de Ruimte:
 Het is een bestendig lijkende beweging zonder verandering,
 Doch verandering komt en de laatste verandering is de dood.
 Wat eens heel werkelijk leek, was het vertoon van het Nihil. 340
 Deze gedaanten zijn een valstrik die het gevoel vangt en gevangen houdt;
 De aanvangsloze Leegte was ervan de schepper:
 Niets is daar behalve een voorkomen uitgebeeld door Kans
 En schijnbare vormen van een schijnbare Energie.
 Alles ademt en leeft voor een tijd door het mededogen van de Dood, 345
 Alles denkt en handelt door de genade van het Onbewuste.
 Als verslaafde van de rooskleurige weelde van uw gedachten,
 Keer niet uw blik in uzelf om te kijken
 Naar visioenen in het glanzende kristal, Verstand,
 Sluit niet uw oogleden om de vormen van Goden te dromen. 350
 Om tenslotte uw ogen te openen, stem toe en zie
 De stof waaruit gij en de wereld zijn gemaakt.
 Onbewust kwam uit de stilzwijgende onbewuste Leegte
 Onverklaarbaar een bewegende wereld voort:
 Veilig voor een tijd, gelukkigerwijze gevoelloos, 355
 Kon het niet rusten tevreden met zijn eigen waarheid.
 Want iets werd op deze onwetende boezem geboren

Condemned to see and know, to feel and love,
It watched its acts, imagined a soul within;
360 It groped for truth and dreamed of Self and God.
When all unconscious was, then all was well.
I, Death, was king and kept my regal state,
Designing my unwilled, unerring plan,
Creating with a calm insentient heart.

365 In my sovereign power of unreality
Obliging nothingness to take a form,
Infallibly my blind unthinking force
Making by chance a fixity like fate's,
By whim the formulas of Necessity,

370 Founded on the hollow ground of the Inane
The sure bizarrerie of Nature's scheme.
I curved the vacant ether into Space;
A huge expanding and contracting Breath
Harboured the fires of the universe:

375 I struck out the supreme original spark
And spread its sparse ranked armies through the Inane,
Manufactured the stars from the occult radiances,
Marshalled the platoons of the invisible dance;
I formed earth's beauty out of atom and gas,

380 And built from chemic plasm the living man.
Then Thought came in and spoiled the harmonious world:
Matter began to hope and think and feel,
Tissue and nerve bore joy and agony.
The inconscient cosmos strove to learn its task;

385 An ignorant personal God was born in Mind
And to understand invented reason's law,
The impersonal Vast throbbled back to man's desire,
A trouble rocked the great world's blind still heart
And Nature lost her wide immortal calm.

390 Thus came this warped incomprehensible scene
Of souls emmeshed in life's delight and pain
And Matter's sleep and Mind's mortality,
Of beings in Nature's prison waiting death
And consciousness left in seeking ignorance

395 And evolution's slow arrested plan.
This is the world in which thou mov'st, astray
In the tangled pathways of the human mind,
In the issueless circling of thy human life,
Searching for thy soul and thinking God is here.

400 But where is room for soul or place for God
In the brute immensity of a machine?
A transient Breath thou takest for thy soul,
Born from a gas, a plasm, a sperm, a gene,

Veroordeeld tot zien en weten, tot voelen en liefhebben,
 Het sloeg zijn daden gade, verbeeldde zich een ziel binnenin;
 Het tastte rond naar waarheid en droomde van Zelf en God. 360
 Toen alles onbewust was, was alles goed.
 Ik, de Dood, was koning en onderhield mijn koninklijke staat,
 Beraamde mijn ongewilde, feilloze plan,
 Scheppend met een kalm gevoelloos hart.
 Door in mijn soevereine macht van het onwerkelijke 365
 De nietsheid te dwingen om een vorm aan te nemen,
 Vestigde mijn blinde gedachteloze kracht
 Die door toeval een onveranderlijkheid schept als van het lot,
 Door een gril de formules van Noodzakelijkheid,
 Onfeilbaar op de lege grond van het Zinloze 370
 De zekere bizarrerie van het ontwerp der Natuur.
 De lege ether heb ik gekromd tot Ruimte;
 Een reusachtige uitdijende en samentrekkende Adem
 Herbergde de vuren van het universum:
 Ik sloeg de opperste oorspronkelijke vonk 375
 En verspreidde de spaarzame geordende legers door het Zinloze,
 Bracht de sterren voort uit de occulte stralingen,
 Rangschikte de pelotons van de onzichtbare dans;
 Aardse schoonheid vormde ik uit atoom en gas,
 En schiep uit chemisch plasma de levende mens. 380
 Toen kwam Gedachte tussenbeide en bedierf de harmonieuze wereld:
 Materie begon te hopen en denken en voelen,
 Weefsel en zenuw droegen vreugde en angst.
 De onbewuste kosmos trachtte te leren wat zijn taak was;
 Een onwetende persoonlijke God was geboren in het Verstand 385
 En om te begrijpen bedacht het de wet van de rede,
 Het onpersoonlijke Onmetelijke echode terug naar het verlangen van de mens,
 Een onrust schokte het blinde stille hart van de grote wereld
 En de Natuur verloor haar weidse onsterfelijke kalmte.
 Aldus ontstond dit verwrongen onbegrijpelijke toneel 390
 Van zielen verstrikt in 's levens geluk en pijn
 En de slaap van de Materie en het sterfelijke van het Verstand,
 Van schepselen die in de gevangenis van de Natuur wachten op de dood
 En bewustzijn achtergelaten in zoekende onwetendheid
 En het trage ingetoomde plan van de evolutie. 395
 Dit is de wereld waarin gij beweegt, verdwaald
 Op de verwarde paden van het menselijk verstand,
 In het vruchteloze rondcirkelen van uw menselijke leven,
 Op zoek naar uw ziel en denkend dat God hier is.
 Maar waar is ruimte voor een ziel of plaats voor God 400
 In de grove immensiteit van een machine?
 Een vluchtige Adem houdt gij voor uw ziel,
 Geboren uit gas, plasma, zaadcel, gen,

A magnified image of man's mind for God,
405 A shadow of thyself thrown upon Space.
Interposed between the upper and nether Void,
Thy consciousness reflects the world around
In the distorting mirror of Ignorance
Or upwards turns to catch imagined stars.
410 Or if a half-Truth is playing with the earth
Throwing its light on a dark shadowy ground,
It touches only and leaves a luminous smudge.
Immortality thou claimest for thy spirit,
But immortality for imperfect man,
415 A god who hurts himself at every step,
Would be a cycle of eternal pain.
Wisdom and love thou claimest as thy right;
But knowledge in this world is error's mate,
A brilliant procuress of Nescience,
420 And human love a posturer on earth-stage
Who imitates with verve a faery dance.
An extract pressed from hard experience,
Man's knowledge casked in the barrels of Memory
Has the harsh savour of a mortal draught:
425 A sweet secretion from the erotic glands
Flattering and torturing the burning nerves,
Love is a honey and poison in the breast
Drunk by it as the nectar of the gods.
Earth's human wisdom is no great-browed power,
430 And love no gleaming angel from the skies;
If they aspire beyond earth's dullard air,
Arriving sunwards with frail waxen wings,
How high could reach that forced unnatural flight?
But not on earth can divine wisdom reign
435 And not on earth can divine love be found;
Heaven-born, only in heaven can they live;
Or else there too perhaps they are shining dreams.
Nay, is not all thou art and doest a dream?
Thy mind and life are tricks of Matter's force.
440 If thy mind seems to thee a radiant sun,
If thy life runs a swift and glorious stream,
This is the illusion of thy mortal heart
Dazzled by a ray of happiness or light.
Impotent to live by their own right divine,
445 Convinced of their brilliant unreality,
When their supporting ground is cut away,
These children of Matter into Matter die.
Even Matter vanishes into Energy's vague
And Energy is a motion of old Nought.

Een vergroot evenbeeld voor God van het menselijk verstand,
 Een schaduw van uzelf geworpen op de Ruimte. 405
 Gelegen tussen de hogere en lagere Leegte,
 Weerspiegelt uw bewustzijn de wereld rondom
 In de vertekenende spiegel van Onwetendheid
 Of keert zich omhoog om denkbeeldige sterren te ontwaren.
 Of als er een half-Waarheid is die speelt met de aarde 410
 En haar licht werpt op een donkere schimmige grond,
 Dan raakt het slechts aan en laat een lichtende vlek achter.
 Onsterfelijkheid is wat gij eist voor uw geest,
 Maar onsterfelijkheid voor de onvolmaakte mens,
 Een god die zichzelf kwetst bij elke stap, 415
 Zou een kringloop zijn van eeuwige pijn.
 Wijsheid en liefde verkondigt gij als uw recht;
 Doch kennis in deze wereld is de metgezel van dwaling,
 Een briljante koppelaarster van Onwetendheid,
 En menselijke liefde een aansteller op het aardtoneel 420
 Die met vuur een feeën-dans nabootst.
 Als een extract geperst uit moeilijke ervaring,
 Heeft menselijke kennis opgeslagen in de vaten der Herinnering
 De wrange bijmaak van een sterfelijke drank:
 Een zoete afscheiding van de erotische klieren 425
 Die de brandende zenuwen strelen en kwellen,
 Liefde is een honing en een gif in de borst
 Door deze gedronken als een nectar van de goden.
 De aardse menselijke wijsheid is geen hoogstaande macht,
 En liefde is geen stralende engel van de hemelen; 430
 Als verder zij streven dan de aardse lome sfeer,
 Zonwaarts aankomend op tere vleugels van was,
 Hoe hoog kon dan die gedwongen onnatuurlijke vlucht reiken?
 Maar niet op aarde kan goddelijke wijsheid heersen
 En niet op aarde kan goddelijke liefde worden gevonden; 435
 Hemel-geboren, kunnen zij alleen in de hemel bestaan;
 Of anders zijn zij misschien ook daar glanzende dromen.
 Nee, is niet alles wat gij zijt en doet een droom?
 Uw verstand en leven zijn kunstgrepen van de kracht van de Materie.
 Als uw verstand u voorkomt als een stralende zon, 440
 Als uw leven verloopt als een snelle en glorieuze stroom,
 Dan is dit de illusie van uw sterfelijke hart
 Verblind door een straal van geluk of licht.
 Onmachtig om te leven bij hun eigen goddelijke recht,
 Van hun briljante onwerkelijkheid overtuigd, 445
 Wanneer de grond die hen draagt is weggenomen,
 Zullen deze kinderen van Materie tot in Materie sterven.
 Zelfs de Materie verdwijnt in de vaagheid van de Energie
 En Energie is een beweging van het oorspronkelijke Niets.

- 450 How shall the Ideal's unsubstantial hues
Be painted stiff on earth's vermilion blur,
A dream within a dream come doubly true?
How shall the will-o'-the-wisp become a star?
The Ideal is a malady of thy mind,
- 455 A bright delirium of thy speech and thought,
A strange wine of beauty lifting thee to false sight.
A noble fiction of thy yearnings made,
Thy human imperfection it must share:
Its forms in Nature disappoint the heart,
- 460 And never shall it find its heavenly shape
And never can it be fulfilled in Time.
O soul misled by the splendour of thy thoughts,
O earthly creature with thy dream of heaven,
Obey, resigned and still, the earthly law.
- 465 Accept the brief light that falls upon thy days;
Take what thou canst of Life's permitted joy;
Submitting to the ordeal of fate's scourge
Suffer what thou must of toil and grief and care.
There shall approach silencing thy passionate heart
- 470 My long calm night of everlasting sleep:
There into the hush from which thou cam'st retire."

END OF CANTO TWO

Hoe zullen de onsubstantiële kleurschakeringen van het Ideale 450
Vast worden geschilderd op de vermiljoenen troebelheid van de aarde,
Een droom in een droom die dubbel bewaarheid wordt?
Hoe zal een dwaallicht worden tot een ster?
Het Ideaal is een ziekte in uw geest,
Een helder delirium van uw spraak en denken, 455
Een vreemde wijn van schoonheid die u optilt naar een bedrieglijk zicht.
Als een nobele fictie gemaakt van uw hunkeringen,
Moet uw menselijke imperfectie hierin delen:
Deze vormen van de Natuur stellen het hart teleur,
En nooit zal het haar hemelse gedaante vinden 460
En nooit kan het worden vervuld in de Tijd.
O ziel misleid door de glans van uw gedachten,
O aards schepsel met uw droom van de hemel,
Gehoorzaam, berustend en stil, de aardse wet.
Aanvaard het kortstondige licht dat valt op uw dagen; 465
Neem wat gij kunt van de toegestane vreugde van het Leven;
Onderwerp u aan de beproeving van de gesel van het lot
Onderga wat u moet ondergaan van zwoegen en smart en zorgen.
Er zal naderen, verstillend uw hartstochtelijke hart,
Mijn langdurige kalme nacht van eeuwigdurende slaap: 470
Begeef u daar, tot in de stilte vanwaar gij kwam, ter ruste.”

EINDE VAN CANTO TWEE

Canto Three

The Debate of Love and Death

A sad destroying cadence the voice sank;
It seemed to lead the advancing march of Life
Into some still original Inane.
But Savitri answered to almighty Death:
5 “O dark-browed sophist of the universe
Who veilst the Real with its own Idea,
Hiding with brute objects Nature’s living face,
Masking eternity with thy dance of death,
Thou hast woven the ignorant mind into a screen
10 And made of Thought error’s purveyor and scribe,
And a false witness of mind’s servant sense.
An aesthete of the sorrow of the world,
Champion of a harsh and sad philosophy
Thou hast used words to shutter out the Light
15 And called in Truth to vindicate a lie.
A lying reality is falsehood’s crown
And a perverted truth her richest gem.
O Death, thou speakest truth but truth that slays,
I answer to thee with the Truth that saves.
20 A traveller new-discovering himself,
One made of Matter’s world his starting-point,
He made of Nothingness his living-room
And Night a process of the eternal light
And death a spur towards immortality.
25 God wrapped his head from sight in Matter’s cowl,
His consciousness dived into inconscient depths,
All-Knowledge seemed a huge dark Nescience;
Infinity wore a boundless zero’s form.
His abysses of bliss became insensible deeps,
30 Eternity a blank spiritual Vast.
Annulling an original nullity
The Timeless took its ground in emptiness
And drew the figure of a universe,
That the spirit might adventure into Time
35 And wrestle with adamant Necessity
And the soul pursue a cosmic pilgrimage.

Canto Drie

Het Debat van Liefde en Dood

Als een sombere vernietigende cadens verzonk de stem;
Het leek de voortschrijdende opmars van het Leven te leiden
Naar een of andere stille oorspronkelijke Zinloosheid.
Maar Savitri antwoordde de almachtige Dood:
“O donker-bewenkbrauwde drogredenaar van het universum 5
Die de Werkelijkheid met zijn eigen Idee versluiert,
Die met wrede bedoelingen het levende gezicht van de Natuur verbergt,
Die het eeuwige maskeert met uw dans van de dood,
Gij hebt het onwetende verstand geweven tot een scherm
En maakte van Gedachte een verbreider en schriftgeleerde van dwaling, 10
En een onbetrouwbare getuige van het verstand dienende zintuig.
Een estheet van de droefenis der wereld,
Voorvechter van een wrange en sombere filosofie,
Gij hebt woorden gebruikt om het Licht buiten te sluiten
En Waarheid binnengeroepen om een leugen te rechtvaardigen. 15
Een leugenachtige werkelijkheid is de kroon van onwaarheid
En een verwrongen waarheid is haar kostbaarste juweel.
O Dood, gij spreekt de waarheid maar een waarheid die doodt,
Ik geef u antwoord met de Waarheid die behoedt.
Als reiziger die zichzelf opnieuw ontdekt, 20
Is er Een die van de wereld van Materie zijn uitgangspunt heeft gemaakt,
Hij maakte van Nietsheid zijn huiskamer
En van de Nacht een proces van het eeuwige licht
En van de dood een aansporing naar onsterfelijkheid.
God hulde zijn hoofd tegen het zicht in de monnikskap van de Materie, 25
Zijn bewustzijn is gedoken in de onbewuste diepten,
Al-Weten leek een reusachtige duistere Onwetendheid;
Het Oneindige droeg de vorm van een grenzeloos nul.
Zijn afronden van gelukzaligheid werden gevoelloze diepten,
Het Eeuwige werd een uitdrukkinloze spirituele Onmetelijkheid. 30
Met het tenietdoen van een oorspronkelijke nietigheid
Vond het Tijdloze zijn grond in leegte
En tekende de gedaante van een universum,
Opdat de geest zich kan wagen in de Tijd
En worstelen met onbuigzame Noodzakelijkheid 35
En de ziel een kosmische pelgrimage kan vervolgen.

- A spirit moved in black immensities
And built a Thought in ancient Nothingness;
A soul was lit in God's tremendous Void,
40 A secret labouring glow of nascent fire.
In Nihil's gulf his mighty Puissance wrought;
She swung her formless motion into shapes,
Made Matter the body of the Bodiless.
Infant and dim the eternal Might awoke.
- 45 In inert Matter breathed a slumbering Life,
In a subconscious Life Mind lay asleep;
In waking Life it stretched its giant limbs
To shake from it the torpor of its drowse;
A senseless substance quivered into sense,
50 The world's heart commenced to beat, its eyes to see,
In the crowded dumb vibrations of a brain
Thought fumbled in a ring to find itself,
Discovered speech and fed the new-born Word
That bridged with spans of light the world's ignorance.
- 55 In waking Mind, the Thinker built his house.
A reasoning animal willed and planned and sought;
He stood erect among his brute compeers,
He built life new, measured the universe,
Opposed his fate and wrestled with unseen Powers,
60 Conquered and used the laws that rule the world,
And hoped to ride the heavens and reach the stars,
A master of his huge environment.
Now through Mind's windows stares the demigod
Hidden behind the curtains of man's soul:
- 65 He has seen the Unknown, looked on Truth's veiless face;
A ray has touched him from the eternal sun;
Motionless, voiceless in foreseeing depths,
He stands awake in Supernature's light
And sees a glory of arisen wings
- 70 And sees the vast descending might of God.
"O Death, thou lookst on an unfinished world
Assailed by thee and of its road unsure,
Peopled by imperfect minds and ignorant lives,
And sayest God is not and all is vain.
- 75 How shall the child already be the man?
Because he is infant, shall he never grow?
Because he is ignorant, shall he never learn?
In a small fragile seed a great tree lurks,
In a tiny gene a thinking being is shut;
- 80 A little element in a little sperm,
It grows and is a conqueror and a sage.
Then wilt thou spew out, Death, God's mystic truth,

Een geest bewoog zich in zwarte uitgestrektheden
 En bouwde een Gedachte in het oeroude Niets;
 Een ziel werd ontstoken in Gods ontzaglijke Leegte,
 Een verborgen werkende gloed van beginnend vuur. 40
 In de afgrond van het Nihil heeft zijn machtige Kracht gewrocht;
 Zij slingerde haar vormeloze beweging tot gedaanten,
 Maakte van Materie het lichaam van het Lichaamsloze.
 Kinderlijk en halfduister ontwaakten de eeuwige Machten.
 In de inerte Materie ademde een sluimerend Leven, 45
 In een onderbewust Leven lag het Verstand in slaap;
 In het ontwakende Leven strekte het zijn kolossale ledematen
 Om van zich af te schudden de verdooving van zijn sluimering;
 Een gevoelloze substantie schokte tot besef,
 's Werelds hart begon te slaan, de ogen begonnen te zien, 50
 In de veelvuldige stille vibraties van een brein
 Tastte gedachte in een kring rond om zichzelf te vinden,
 Ontdekte spraak en voedde het nieuw-geboren Woord
 Dat met bogen van licht 's werelds onwetendheid overspande.
 In het wakende Verstand heeft de Denker zijn huis gebouwd. 55
 Een redenerend dier verlangde en beraamde en zocht;
 Hij stond rechtop tussen zijn ruwe soortgenoten,
 Hij bouwde het leven opnieuw, bracht het universum in kaart,
 Verzette zich tegen zijn lot en worstelde met onzichtbare Machten,
 Onderwierp en gebruikte de wetten die de wereld beheersen, 60
 En hoopte de hemelen te berijden en de sterren te bereiken,
 Een meester over zijn reusachtige omgeving.
 Nu staart door de ramen van het Verstand de halfgod
 Verborgen achter de schermen van de mensenziel:
 Hij heeft het Onbekende gezien, gekeken in Waarheids onversluisde gezicht; 65
 Een lichtstraal van de eeuwige zon heeft hem geraakt;
 Onbeweeglijk, stemloos in vooruitziende diepten,
 Staat hij ontwaakt in het licht van de Supernatuur
 En ziet een glorie van verrezen vleugelen
 En ziet de onmetelijke neerdalende macht van God. 70
 "O Dood, gij ziet een onvoltooide wereld
 Door u belaagd en onzeker van zijn weg,
 Bevolkt door onvolmaakte geesten en onwetende levens,
 En zegt dat er geen God bestaat en dat alles zinloos is.
 Hoe zal het kind reeds de man zijn die het moet worden? 75
 Zal hij, omdat hij kind is, nimmer groeien?
 Zal hij, omdat hij onwetend is, nimmer leren?
 In een klein kwetsbaar zaadje schuilt een geweldige boom,
 In een minuscuul gen ligt een denkend wezen opgesloten;
 Een klein bestanddeel in een kleine spermacel, 80
 Het groeit en is een veroveraar en wijsgeer.
 Wilt gij dan, O Dood, Gods mystieke waarheid uitbraken,

- Deny the occult spiritual miracle?
Still wilt thou say there is no spirit, no God?
- 85 A mute material Nature wakes and sees;
She has invented speech, unveiled a will.
Something there waits beyond towards which she strives,
Something surrounds her into which she grows:
To uncover the spirit, to change back into God,
- 90 To exceed herself is her transcendent task.
In God concealed the world began to be,
Tardily it travels towards manifest God:
Our imperfection towards perfection toils,
The body is the chrysalis of a soul:
- 95 The infinite holds the finite in its arms,
Time travels towards revealed eternity.
A miracle structure of the eternal Mage,
Matter its mystery hides from its own eyes,
A scripture written out in cryptic signs,
- 100 An occult document of the All-Wonderful's art.
All here bears witness to his secret might,
In all we feel his presence and his power.
A blaze of his sovereign glory is the sun,
A glory is the gold and glimmering moon,
- 105 A glory is his dream of purple sky.
A march of his greatness are the wheeling stars.
His laughter of beauty breaks out in green trees,
His moments of beauty triumph in a flower;
The blue sea's chant, the rivulet's wandering voice
- 110 Are murmurs falling from the Eternal's harp.
This world is God fulfilled in outwardness.
His ways challenge our reason and our sense;
By blind brute movements of an ignorant Force,
By means we slight as small, obscure or base,
- 115 A greatness founded upon little things,
He has built a world in the unknowing Void.
His forms he has massed from infinitesimal dust;
His marvels are built from insignificant things.
If mind is crippled, life untaught and crude,
- 120 If brutal masks are there and evil acts,
They are incidents of his vast and varied plot,
His great and dangerous drama's needed steps;
He makes with these and all his passion-play,
A play and yet no play but the deep scheme
- 125 Of a transcendent Wisdom finding ways
To meet her Lord in the shadow and the Night:
Above her is the vigil of the stars;
Watched by a solitary Infinitude

Het occulte spirituele wonder ontkennen?
 Wilt gij nog steeds beweren dat er geen geest bestaat, geen God?
 Een stilzwijgende materiële Natuur ontwaakt en ziet; 85
 Zij heeft taal uitgevonden, een wilskracht onthuld.
 Iets is daar dat wacht in het verschiet waar zij naar streeft,
 Iets omringt haar tot waarin zij groeit:
 Om de geest te ontsluiëren, om terug te veranderen in God,
 Om zichzelf te overstijgen is haar transcendente taak. 90
 In God verborgen begon de wereld te ontstaan,
 Traag is het op reis naar de manifeste God:
 Onze imperfectie zwoegt naar volmaaktheid,
 Het lichaam is de vlinderpop van een ziel:
 De oneindigheid houdt het eindige in zijn armen, 95
 De Tijd reist naar de ontsluiëerde eeuwigheid.
 Als een mirakuleus bouwsel van de eeuwige Magiër,
 Verbergt de Materie zijn mysterie voor zijn eigen ogen,
 Een geschrift uitgeschreven in cryptische tekens,
 Een occult document van de kunst van het Al-Wonderschone. 100
 Alles hier getuigt van zijn verborgen macht,
 In alles voelen wij zijn aanwezigheid en kracht.
 Een vuurzee van zijn soevereine glorie is de zon,
 Een glorie is de gouden en glinsterende maan,
 Een glorie is zijn droom van de purperen hemel. 105
 Een opmars van zijn grootsheid zijn de wentelende sterren.
 Zijn lach van schoonheid breekt door in groene bomen,
 Zijn momenten van schoonheid triomferen in een bloem;
 Het zingen van de blauwe zee, de dwalende stem van de beek
 Zijn murmelingen gevallen van de harp van het Eeuwige. 110
 Deze wereld is God vervuld in uiterlijkheid.
 Zijn wegen tarten onze rede en ons gevoel;
 Door blinde grove bewegingen van een onwetende Kracht,
 Door middelen die wij verwerpen als klein, obscuur of minderwaardig,
 Als een grootsheid gegrondvest op kleine dingen, 115
 Heeft hij een wereld in de onbekende Leegte gebouwd.
 Hij heeft zijn vormen samengevoegd uit oneindig klein stof;
 Zijn wonderen zijn gemaakt van onbetekenende dingen.
 Als het verstand kreupel is, het leven ongeschoold en lomp,
 Als er beestachtige maskers zijn en boosaardige daden, 120
 Dan zijn dat voorvallen in zijn onmetelijke en afwisselende plot,
 De noodzakelijke stappen van zijn grote en gevaarlijke drama;
 Hij maakt met deze en met heel zijn passiespel,
 Een spel en toch geen spel maar het diepzinnige plan
 Van een transcendente Wijsheid die wegen vindt 125
 Om haar Heer te ontmoeten in de schaduw en de Nacht:
 Boven haar bevindt zich de nachtwake van de sterren;
 Gadeslagen door een eenzelvige Oneindigheid

She embodies in dumb Matter the Divine,
130 In symbol minds and lives the Absolute.
A miracle-monger her mechanical craft;
Matter's machine worked out the laws of thought,
Life's engines served the labour of a soul:
The Mighty Mother her creation wrought,
135 A huge caprice self-bound by iron laws,
And shut God into an enigmatic world:
She lulled the Omniscient into nescient sleep,
Omnipotence on Inertia's back she drove,
Trode perfectly with divine unconscious steps
140 The enormous circle of her wonder-works.
Immortality assured itself by death;
The Eternal's face was seen through drifts of Time.
His knowledge he disguised as Ignorance,
His Good he sowed in Evil's monstrous bed,
145 Made error a door by which Truth could enter in,
His plant of bliss watered with Sorrow's tears.
A thousand aspects point back to the One;
A dual Nature covered the Unique.
In this meeting of the Eternal's mingling masques,
150 This tangle-dance of passionate contraries
Locking like lovers in a forbidden embrace
The quarrel of their lost identity,
Through this wrestle and wrangle of the extremes of Power
Earth's million roads struggled towards deity.
155 All stumbled on behind a stumbling Guide,
Yet every stumble is a needed pace
On unknown routes to an unknowable goal.
All blundered and straggled towards the One Divine.
As if transmuted by a titan spell
160 The eternal Powers assumed a dubious face:
Idols of an oblique divinity,
They wore the heads of animal or troll,
Assumed ears of the faun, the satyr's hoof,
Or harboured the demoniac in their gaze:
165 A crooked maze they made of thinking mind,
They suffered a metamorphosis of the heart,
Admitting bacchant revellers from the Night
Into its sanctuary of delights,
As in a Dionysian masquerade.
170 On the highways, in the gardens of the world
They wallowed oblivious of their divine parts,
As drunkards of a dire Circean wine
Or a child who sprawls and sports in Nature's mire.
Even wisdom, hewer of the roads of God,

Belichaamt zij in stilzwijgende Materie het Goddelijke,
 In symbolisch verstand en leeft het Absolute. 130
 Haar werktuiglijke kunstvaardigheid is een zaaier van wonderen;
 De machine van de Materie werkte de wetten uit van het denken,
 De mechanismen van het Leven dienden het zwoegen van een ziel:
 De Machtige Moeder heeft haar schepping gesmeed,
 Een reusachtige gril, zelf-gebonden door ijzeren wetten, 135
 En God opgesloten in een enigmatische wereld:
 Zij heeft het Alwetende gewiegd in onwetende slaap,
 Almacht liet zij rijden op de rug van Inertie,
 Betrad vlekkeloos met goddelijke onbewuste stappen
 De enorme kringloop van haar wonder-werken. 140
 Onsterfelijkheid waarborgde zichzelf door de dood;
 Het gezicht van het Eeuwige werd gezien door de dwalingen van de Tijd.
 Hij heeft zijn kennis vermomd als Onwetendheid,
 Zijn Goed heeft hij gezaaid in het monsterlijke bed van het Kwaad,
 Van vergissing een deur gemaakt waardoor Waarheid kon binnentreden, 145
 Zijn gewas van gelukzaligheid bevloeid met de tranen van Verdriet.
 Duizend aspecten wijzen terug naar de Ene;
 Een tweeledige Natuur omvatte het Unieke.
 In deze ontmoeting van de zich mengende maskerades van het Eeuwige,
 Deze wirwar-dans van hartstochtelijke tegendelen 150
 Als minnaars in een verboden omhelzing vergrendelend
 De twist van hun verloren identiteit,
 Door deze worsteling en tweespalt van de uitersten van Macht
 Zwoegden de miljoenen aardse wegen zich naar goddelijkheid.
 Alles strompelde verder achter een strompelende Gids, 155
 Toch is elke strompeling een noodzakelijke stap
 Op onbekende paden naar een onkenbaar doel.
 Alles blunderde en dwaalde naar het Ene Goddelijke.
 Als getransmuteerd door een titanische betovering
 Kregen de eeuwige Machten een twijfelachtig gezicht: 160
 De idolen van een misleidende goddelijkheid,
 Zij droegen de kop van dier of trol,
 Hadden de oren van de faun, de hoef van de sater,
 Of herbergden de bezetene in hun blik:
 Een kronkelig doolhof maakten zij van het denkende verstand, 165
 Zij ondergingen een metamorfose van het hart,
 Lieten bacchantische pretmakers toe vanuit de Nacht
 Tot in dit heiligdom van verrukkingen,
 Als in een Dionysische maskerade.
 Op de hoofdwegen, in de tuinen van de wereld 170
 Wentelden zij zich onbewust van hun goddelijke delen,
 Als dronkaards van een rampzalige Circeaanse wijn
 Of als een kind dat languit ligt en speelt in het slijk van de Natuur.
 Zelfs wijsheid, de houwer van de wegen Gods,

- 175 Is a partner in the deep disastrous game:
Lost is the pilgrim's wallet and the scrip,
She fails to read the map and watch the star.
A poor self-righteous virtue is her stock
And reason's pragmatic grope or abstract sight,
- 180 Or the technique of a brief hour's success
She teaches, an usher in utility's school.
On the ocean surface of vast Consciousness
Small thoughts in shoals are fished up into a net
But the great truths escape her narrow cast;
- 185 Guarded from vision by creation's depths,
Obscure they swim in blind enormous gulfs
Safe from the little sounding leads of mind,
Too far for the puny diver's shallow plunge.
Our mortal vision peers with ignorant eyes;
- 190 It has no gaze on the deep heart of things.
Our knowledge walks leaning on Error's staff,
A worshipper of false dogmas and false gods,
Or fanatic of a fierce intolerant creed
Or a seeker doubting every truth he finds,
- 195 A sceptic facing Light with adamant No
Or chilling the heart with dry ironic smile,
A cynic stamping out the god in man;
A darkness wallows in the paths of Time
Or lifts its giant head to blot the stars;
- 200 It makes a cloud of the interpreting mind
And intercepts the oracles of the Sun.
Yet Light is there; it stands at Nature's doors:
It holds a torch to lead the traveller in.
It waits to be kindled in our secret cells;
- 205 It is a star lighting an ignorant sea,
A lamp upon our poop piercing the night.
As knowledge grows Light flames up from within:
It is a shining warrior in the mind,
An eagle of dreams in the divining heart,
- 210 An armour in the fight, a bow of God.
Then larger dawns arrive and Wisdom's pomps
Cross through the being's dim half-lighted fields;
Philosophy climbs up Thought's cloud-bank peaks
And Science tears out Nature's occult powers,
- 215 Enormous djinns who serve a dwarf's small needs,
Exposes the sealed minutiae of her art
And conquers her by her own captive force.
On heights unreached by mind's most daring soar,
Upon a dangerous edge of failing Time
- 220 The soul draws back into its deathless Self;

Is deelgenoot in het diepzinnige rampzalige spel:	175
Verloren is de knapzak en ransel van de pelgrim, Zij verzuimt de kaart te lezen en de ster te volgen. Een schamele zelfingenomen deugdzaamheid is haar afkomst En een pragmatisch tasten van de rede of een abstract zicht, Of zij onderwijst de techniek van het succes van een kortstondig uur,	180
Een leermeester op de school van bruikbaarheid. Aan het oceanische oppervlak van onmetelijk Bewustzijn Worden kleine gedachten in scholen opgevist in een net Maar de grote waarheden ontsnappen aan haar beperkte worp; Beschut voor het zicht door de diepten van de schepping,	185
Zwemmen zij obscuur in blinde immense afgronden Veilig voor het kleine peilende dieplood van het verstand, Te ver voor de ondiepe sprong van de onbetekenende duiker. Ons sterfelijke zicht spiedt met onwetende ogen; Het ziet niet in het diepe hart der dingen.	190
Onze kennis wandelt steunend op de staf van Dwaling, Een aanbidder van valse dogma's en valse goden, Of de fanaticus van een vurig intolerant geloof Of een zoeker die twijfelt aan elke waarheid die hij vindt, Een scepticus die het Licht tegemoet treedt met een onbuigzaam Nee	195
Of die het hart verkilt met een droge ironische glimlach, Een cynicus die de god uitroeit in de mens; Een donkerte golft door de paden der Tijd Of verheft zijn reuzenhoofd om de sterren te verduisteren; Het vertroebelt het interpreterende verstand	200
En onderschept de orakels van de Zon. Doch Licht is daar; het staat aan de poorten der Natuur: Het draagt een toorts om de reiziger voor te gaan. Het wacht erop te worden ontstoken in onze geheime cellen; Het is een ster die een onwetende zee verlicht,	205
Een lamp op ons achterdek die zich boort in de nacht. Terwijl kennis groeit vlamt het Licht op van binnenuit: Het is een lichtende strijder in het verstand, Een adelaar van dromen in het vooruitwetende hart, Een wapenrusting in de strijd, een boog van God.	210
Dan komen grotere dageraden en het prachtvertoon van Wijsheid Doorkruist de schemerige half-verlichte velden van het wezen; Filosofie beklimt de in wolken gehulde toppen van het Denken En Wetenschap ontruikt de Natuur zijn occulte machten, Enorme djinns die de kleine behoeften dienen van een dwerg,	215
Onthult de verzegelde bijzonderheden van haar kunst En onderwerpt haar door haar eigen geketende kracht. Op hoogten onbereikt door de meest gedurfde vlucht van het verstand, Aan een gevaarlijke rand van de falende Tijd Trekt de ziel zich terug tot in zijn onsterfelijke Zelf;	220

- Man's knowledge becomes God's supernal Ray.
There is the mystic realm whence leaps the power
Whose fire burns in the eyes of seer and sage;
A lightning flash of visionary sight,
225 It plays upon an inward verge of mind:
Thought silenced gazes into a brilliant Void.
A voice comes down from mystic unseen peaks:
A cry of splendour from a mouth of storm,
It is the voice that speaks to night's profound,
230 It is the thunder and the flaming call.
Above the planes that climb from nescient earth,
A hand is lifted towards the Invisible's realm,
Beyond the superconscient's blinding line
And plucks away the screens of the Unknown;
235 A spirit within looks into the Eternal's eyes.
It hears the Word to which our hearts were deaf,
It sees through the blaze in which our thoughts grew blind;
It drinks from the naked breasts of glorious Truth,
It learns the secrets of eternity.
240 Thus all was plunged into the riddling Night,
Thus all is raised to meet a dazzling Sun.
O Death, this is the mystery of thy reign.
In earth's anomalous and magic field
Carried in its aimless journey by the sun
245 Mid the forced marches of the great dumb stars,
A darkness occupied the fields of God,
And Matter's world was governed by thy shape.
Thy mask has covered the Eternal's face,
The Bliss that made the world has fallen asleep.
250 Abandoned in the Vast she slumbered on:
An evil transmutation overtook
Her members till she knew herself no more.
Only through her creative slumber flit
Frail memories of the joy and beauty meant
255 Under the sky's blue laugh mid green-scarfed trees
And happy squanderings of scents and hues,
In the field of the golden promenade of the sun
And the vigil of the dream-light of the stars,
Amid high meditating heads of hills,
260 On the bosom of voluptuous rain-kissed earth
And by the sapphire tumbings of the sea.
But now the primal innocence is lost
And Death and Ignorance govern the mortal world
And Nature's visage wears a greyer hue.
265 Earth still has kept her early charm and grace,
The grandeur and the beauty still are hers,

De menselijke kennis wordt de verheven Lichtstraal van God.
 Daar ligt het mystieke koninkrijk vanwaar de macht overspringt
 Welks vuur brandt in de ogen van de ziener en de wijze;
 Een bliksemflits van visionair zicht,
 Het glinstert op een innerlijk grensgebied van het verstand: 225
 Gedachte staart verstild in een stralende Leegte.
 Een stem komt omlaag vanaf mystieke onzichtbare toppen:
 Een uitroep van glorie vanuit een mond van storm,
 Het is de stem die spreekt tot het diepst van de nacht,
 Het is de donder en het vurige appèl. 230
 Boven de sferen die klimmen vanaf de onwetende aarde,
 Wordt een hand geheven naar het rijk van het Onzichtbare,
 Voorbij de verblindende lijn van het bovenbewuste
 En rukt de maskers weg van het Onbekende;
 Een geest binnenin kijkt in de ogen van het Eeuwige. 235
 Het hoort het Woord waarvoor ons hart doof was,
 Het ziet door de vuurzee waarvoor ons denken is blind geworden;
 Het drinkt van de naakte borsten van de glorieuze Waarheid,
 Het leert de geheimen van de eeuwigheid.
 Aldus was alles gedompeld in de raadselachtige Nacht, 240
 Aldus is alles opgetild om een oogverblindende Zon te ontmoeten.
 O Dood, dit is het mysterie van uw heerschappij.
 In het afwijkende en magische veld van de aarde
 Op haar doelloze reis gedragen door de zon
 Temidden van de gedwongen opmars van de grote zwijgende sterren, 245
 Nam een duisternis de velden van God in bezit,
 En de wereld van de Stof werd door uw gedaante beheerst.
 Uw masker heeft het gelaat van het Eeuwige bedekt,
 De Gelukzaligheid die de wereld heeft gemaakt viel in slaap.
 Achtergelaten in de Onmetelijkheid sluimerde zij verder: 250
 Een kwaadaardige transmutatie verraste
 Haar ledematen tot zij zichzelf niet meer kende.
 Slechts trekken door haar scheppende sluimering
 Tere herinneringen aan de bedoelde vreugde en schoonheid
 Onder de blauwe lach van de hemel tussen groen-beklede bomen 255
 En gelukkige verkwistingen van geuren en kleuren,
 In het veld van de gouden promenade van de zon
 En de wake van het droom-licht van de sterren,
 Tussen hoge mediterende toppen van heuvelen,
 Op de weelderige, door regen gekuste aarde 260
 En bij de saffieren tuimelingen van de zee.
 Maar nu is de oorspronkelijke onschuld verloren,
 Dood en Onwetendheid beheersen de sterfelijke wereld
 En de aanblik van de Natuur draagt een somberder kleur.
 De aarde heeft nog altijd haar vroegere charme en gratie behouden, 265
 De grootsheid en de schoonheid zijn nog steeds de hare,

But veiled is the divine Inhabitant.
The souls of men have wandered from the Light
And the great Mother turns away her face.
270 The eyes of the creatrix Bliss are closed
And sorrow's touch has found her in her dreams.
As she turns and tosses on her bed of Void,
Because she cannot wake and find herself
And cannot build again her perfect shape,
275 Oblivious of her nature and her state,
Forgetting her instinct of felicity,
Forgetting to create a world of joy,
She weeps and makes her creatures' eyes to weep;
Testing with sorrow's edge her children's breasts,
280 She spends on life's vain waste of hope and toil
The poignant luxury of grief and tears.
In the nightmare change of her half-conscious dream,
Tortured herself and torturing by her touch,
She comes to our hearts and bodies and our lives
285 Wearing a hard and cruel mask of pain.
Our nature twisted by the abortive birth
Returns wry answers to life's questioning shocks,
An acrid relish finds in the world's pangs,
Drinks the sharp wine of grief's perversity.
290 A curse is laid on the pure joy of life:
Delight, God's sweetest sign and Beauty's twin,
Dreaded by aspiring saint and austere sage,
Is shunned, a dangerous and ambiguous cheat,
A specious trick of an infernal Power
295 It tempts the soul to its self-hurt and fall.
A puritan God made pleasure a poisonous fruit,
Or red drug in the market-place of Death,
And sin the child of Nature's ecstasy.
Yet every creature hunts for happiness,
300 Buys with harsh pangs or tears by violence
From the dull breast of the inanimate globe
Some fragment or some broken shard of bliss.
Even joy itself becomes a poisonous draught;
Its hunger is made a dreadful hook of Fate.
305 All means are held good to catch a single beam,
Eternity sacrificed for a moment's bliss:
Yet for joy and not for sorrow earth was made
And not as a dream in endless suffering Time.
Although God made the world for his delight,
310 An ignorant Power took charge and seemed his Will
And Death's deep falsity has mastered Life.
All grew a play of Chance simulating Fate.

Maar de goddelijke Bewoner is versluierd.
 De zielen van de mensen zijn van het Licht afgedwaald
 En de grote Moeder wendt haar gezicht af.

De ogen van de schepster Gelukzaligheid zijn gesloten 270
 En de aanraking van smart heeft haar gevonden in haar dromen.
 Als zij zich wendt en keert op haar bed van Leegte,
 Omdat zij niet kan ontwaken om zichzelf te vinden
 En niet opnieuw haar volmaakte gedaante kan vormen,
 Onbewust van haar natuur en haar staat, 275
 Vergetend haar instinct van zaligheid,
 Vergetend om een wereld van vreugde te scheppen,
 Weent zij en laat de ogen wenen van haar schepselen;
 Met de scherpte van smart beproevend de borst van haar kinderen,
 Verspilt zij op 's levens vergeefse woestenij van hoop en gezwoeg 280
 De schrijnende luxe van leed en tranen.
 In de nachtmerrie-afwisseling van haar half-bewuste droom,
 Zelf gepijnigd en pijnigend door haar aanraking,
 Komt zij tot ons hart en lichaam en ons leven 285
 En draagt een hard en wreed masker van pijn.
 Onze natuur, verwrongen door de ontijdige geboorte
 Geeft verdraaide antwoorden op de beproevende schokken van het leven,
 Vindt een bittere nasmaak in de pijnscheuten der wereld,
 Drinkt de wrange wijn van de perversiteit van smart.
 Er rust een vloek op de pure vreugde van het leven: 290
 Geluk, Gods zoetste teken en de tweeling van Schoonheid,
 Gevreesd door de aspirerende heilige en de sobere wijsgeer,
 Wordt gemeden als een gevaarlijk en dubbelzinnig bedrog,
 Als een misleidende kunstgreep van een infernale Macht
 Verleidt het de ziel tot haar zelf-kwetsing en ondergang. 295
 Een puriteinse God maakte van genoeg een giftige vrucht,
 Of een rood verdovend middel op de marktplaats van de Dood,
 En van zonde het kind van de extase der Natuur.
 Toch jaagt elk schepsel naar geluk,
 Koopt door wrede pijn of door tranen met geweld 300
 Van de doffe borst van de levenloze globe
 Een of ander brokstuk of gebarsten scherf van gelukzaligheid.
 Zelfs vreugde zelf wordt een giftige drank;
 Haar honger is gemaakt tot een vreselijke haak van het Lot.
 Elk middel is geoorloofd om een enkele lichtstraal te vangen, 305
 De eeuwigheid opgeofferd voor de gelukzaligheid van een moment:
 Toch is het voor vreugde en niet voor verdriet dat de wereld werd gemaakt
 En niet als een droom in de eindeloos gekwelde Tijd.
 Ofschoon God de wereld heeft gemaakt voor zijn genot,
 Nam een onwetende Macht het bevel over en geleeek op zijn Wil 310
 En de diepzinnige onwaarheid van de Dood heeft het Leven overmeesterd.
 Alles werd een spel van Toeval dat het Lot nabootst.

“A secret air of pure felicity
Deep like a sapphire heaven our spirits breathe;
315 Our hearts and bodies feel its obscure call,
Our senses grope for it and touch and lose.
If this withdrew, the world would sink in the Void;
If this were not, nothing could move or live.
A hidden Bliss is at the root of things.
320 A mute Delight regards Time’s countless works:
To house God’s joy in things Space gave wide room,
To house God’s joy in self our souls were born.
This universe an old enchantment guards;
Its objects are carved cups of World-Delight
325 Whose charmed wine is some deep soul’s rapture-drink:
The All-Wonderful has packed heaven with his dreams,
He has made blank ancient Space his marvel-house;
He spilled his spirit into Matter’s signs:
His fires of grandeur burn in the great sun,
330 He glides through heaven shimmering in the moon;
He is beauty carolling in the fields of sound;
He chants the stanzas of the odes of Wind;
He is silence watching in the stars at night;
He wakes at dawn and calls from every bough,
335 Lies stunned in the stone and dreams in flower and tree.
Even in this labour and dolour of Ignorance,
On the hard perilous ground of difficult earth,
In spite of death and evil circumstance
A will to live persists, a joy to be.
340 There is a joy in all that meets the sense,
A joy in all experience of the soul,
A joy in evil and a joy in good,
A joy in virtue and a joy in sin:
Indifferent to the threat of Karmic law,
345 Joy dares to grow upon forbidden soil,
Its sap runs through the plant and flowers of Pain:
It thrills with the drama of fate and tragic doom,
It tears its food from sorrow and ecstasy,
On danger and difficulty whets its strength;
350 It wallows with the reptile and the worm
And lifts its head, an equal of the stars;
It shares the faeries’ dance, dines with the gnome:
It basks in the light and heat of many suns,
The sun of Beauty and the sun of Power
355 Flatter and foster it with golden beams;
It grows towards the Titan and the God.
On earth it lingers drinking its deep fill,
Through the symbol of her pleasure and her pain,

“Als een geheime sfeer van pure zaligheid
 Diep als een saffieren hemel zo ademt onze geest;
 Ons hart en lichaam voelt de duistere roep, 315
 Onze zintuigen tasten ernaar en raken het aan en verliezen het weer.
 Als dit zich terugtrok, dan zou de wereld wegzinken in de Leegte;
 Als dit er niet zou zijn, dan kon niets bewegen of leven.
 Een verborgen Gelukzaligheid ligt aan de wortels der dingen.
 Een stilzwijgende Verrukking beziet de talloze werken des Tijds: 320
 Om Gods vreugde te huisvesten in dingen gaf de Ruimte rijkelijk gelegenheid,
 Om Gods vreugde te huisvesten in het zelf werd onze ziel geboren.
 Dit universum bewaart een oude betovering;
 De voorwerpen erin zijn bewerkte bekens van Wereld-Genot
 Waarvan de betoverde wijn de verrukkings-drank is van een of andere diepzinnige ziel: 325
 De Al-Wonderschone heeft de hemel volgepakt met zijn dromen,
 Hij heeft van de wezenloze oeroude Ruimte zijn wonder-huis gemaakt;
 Hij heeft zijn geest uitgestort in de tekenen van de Materie:
 Zijn vuren van grootsheid branden in de grote zon,
 Hij glijdt door de hemel schimmerend in de maan; 330
 Hij is schoonheid die jubelt in de velden van geluid;
 Hij zingt de stanza's van de oden van de Wind;
 Hij is stilte die 's nachts de sterren gadeslaat;
 Hij ontwaakt bij het ochtendgloren en roept van elke tak,
 Ligt verdoofd in steen en droomt in bloem en boom. 335
 Zelfs in dit zwoegen en smart van Onwetendheid,
 Op de harde levensgevaarlijke grond van de moeilijke aarde,
 Ondanks dood en kwaadaardige omstandigheid
 Houdt een wil tot leven stand, een vreugde om te bestaan.
 Er is een vreugde in al wat het zintuig treft, 340
 Een vreugde in alle ervaring van de ziel,
 Een vreugde in kwaad en een vreugde in goed,
 Een vreugde in deugd en een vreugde in zonde:
 Onverschillig voor de dreiging van de Karmische wet,
 Durft vreugde te groeien op verboden land, 345
 Het sap ervan stroomt door de plant en de bloemen van Pijn:
 Het huivert met het drama van lot en tragische ondergang,
 Het onttrekt zijn voedsel aan verdriet en verrukking,
 Door gevaar en moeilijkheid scherpt het zijn kracht;
 Het kronkelt met reptiel en worm 350
 En verheft het hoofd, een gelijke van de sterren;
 Hij deelt in de elfendans, eet samen met de gnoom:
 Het koestert zich in het licht en de warmte van vele zonnen,
 De zon van Schoonheid en de zon van Macht
 Strelen en voeden het met gouden stralen; 355
 Het groeit naar de Titaan en de God.
 Op aarde draalt het en drinkt met volle teugen,
 Door het symbool van haar plezier en pijn,

Of the grapes of Heaven and the flowers of the Abyss,
360 Of the flame-stabs and the torment-craft of Hell
And dim fragments of the glory of Paradise.
In the small paltry pleasures of man's life,
In his petty passions and joys it finds a taste,
A taste in tears and torture of broken hearts,
365 In the crown of gold and in the crown of thorns,
In life's nectar of sweetness and its bitter wine.
All being it explores for unknown bliss,
Sounds all experience for things new and strange.
Life brings into the earthly creature's days
370 A tongue of glory from a brighter sphere:
It deepens in his musings and his Art,
It leaps at the splendour of some perfect word,
It exults in his high resolves and noble deeds,
Wanders in his errors, dares the abyss's brink,
375 It climbs in his climbings, wallows in his fall.
Angel and demon brides his chamber share,
Possessors or competitors for life's heart.
To the enjoyer of the cosmic scene
His greatness and his littleness equal are,
380 His magnanimity and meanness hues
Cast on some neutral background of the gods:
The Artist's skill he admires who planned it all.
But not for ever endures this danger game:
Beyond the earth, but meant for delivered earth,
385 Wisdom and joy prepare their perfect crown;
Truth superhuman calls to thinking man.
At last the soul turns to eternal things,
In every shrine it cries for the clasp of God.
Then is there played the crowning Mystery,
390 Then is achieved the longed-for miracle.
Immortal Bliss her wide celestial eyes
Opens on the stars, she stirs her mighty limbs;
Time thrills to the sapphics of her amour-song
And Space fills with a white beatitude.
395 Then leaving to its grief the human heart,
Abandoning speech and the name-determined realms,
Through a gleaming far-seen sky of wordless thought,
Through naked thought-free heavens of absolute sight,
She climbs to the summits where the unborn Idea
400 Remembering the future that must be
Looks down upon the works of labouring Force,
Immutable above the world it made.
In the vast golden laughter of Truth's sun
Like a great heaven-bird on a motionless sea

Van de druiven van de Hemel en de bloemen van de Afgrond,
 Van de vurige pijnscheuten en de foltering-vaardigheid van de Hel 360
 En schemerige fragmenten van de glorie van het Paradijs.
 In de kleine schamele pleziertjes van het mensenleven,
 In zijn bekrompen hartstochten en vreugdes scheidt het behagen,
 Behagen in tranen en pijniging van gebroken harten,
 In de kroon van goud en in de kroon van doornen, 365
 In 's levens nectar van zoetheit en van haar bittere wijn.
 Heel het bestaan wordt afgespeurd naar onbekende gelukzaligheid,
 Alle ervaring gepeild naar dingen nieuw en vreemd.
 Het leven brengt tot in de dagen van het aardse schepsel
 Een taal van glorie van een helderder sfeer: 370
 Het verdiept zich in zijn mijmeringen en zijn Kunst,
 Het komt af op de glorie van een of ander volmaakt woord,
 Het jubelt bij zijn hoge voornemens en nobele daden,
 Zwerft rond in zijn dwalingen, trotseert de rand van de afgrond,
 Het klimt door zijn beklimningen, zwelgt in zijn ondergang. 375
 Engelachtige en demonische bruiden delen zijn kamer,
 De bezitters of mededingers naar 's levens hart.
 Voor de genietter van het kosmische toneel
 Zijn zijn grootheid en zijn kleinheid gelijk,
 Zijn grootmoedigheid en verachtelijkheid zijn kleurschakeringen 380
 Geworpen op een of andere neutrale achtergrond van de goden:
 Hij bewondert de vakkundigheid van de Artiest die het plan schiepte.
 Maar niet voor eeuwig duurt dit gevarenspeel:
 Voorbij de aarde, maar bedoeld voor de verlorene aarde,
 Bereiden wijsheid en vreugde hun volmaakte kroon voor; 385
 Bovenmenselijke Waarheid doet een oproep aan de denkende mens.
 Ten slotte keert de ziel zich naar eeuwige dingen,
 In elk heiligdom roept het om de omhelzing van God.
 Dan is daar het bekronende Mysterie gespeeld,
 Dan is het verlangde mirakel bereikt. 390
 Het onsterfelijke Gelukzalige opent naar de sterren
 Haar grote hemelse ogen, zij roert haar machtige ledematen;
 De Tijd huivert bij de sappische strofen van haar liefdeslied
 En de Ruimte vult zich met een reine zaligheid.
 Dan, overlatend aan zijn smart het menselijk hart, 395
 Spraak achterlatend en de naam-bepaalde domeinen,
 Door een van verre geziene stralende hemel van woordloze gedachte,
 Door naakte gedachte-vrije hemelen van absoluut zicht,
 Klimt zij naar de toppen waar het ongeboren Idee,
 Zich de toekomst herinnerend die komen moet, 400
 Neerkijkt op de werken van de zwoegende Kracht,
 Onveranderlijk boven de wereld die het heeft gemaakt.
 In de onmetelijke gouden lach van de zon van Waarheid
 Gelijk een grote hemel-vogel op een bewegingsloze zee

- 405 Is poised her winged ardour of creative joy
On the still deep of the Eternal's peace.
This was the aim, this the supernal Law,
Nature's allotted task when beauty-drenched
In dim mist-waters of inconscient sleep,
- 410 Out of the Void this grand creation rose,
For this the Spirit came into the Abyss
And charged with its power Matter's unknowing force,
In Night's bare session to cathedral Light,
In Death's realm repatriate immortality.
- 415 A mystic slow transfiguration works.
All our earth starts from mud and ends in sky,
And Love that was once an animal's desire,
Then a sweet madness in the rapturous heart,
An ardent comradeship in the happy mind,
- 420 Becomes a wide spiritual yearning's space.
A lonely soul passions for the Alone,
The heart that loved man thrills to the love of God,
A body is his chamber and his shrine.
Then is our being rescued from separateness;
- 425 All is itself, all is new-felt in God:
A Lover leaning from his cloister's door
Gathers the whole world into his single breast.
Then shall the business fail of Night and Death:
When unity is won, when strife is lost
- 430 And all is known and all is clasped by Love
Who would turn back to ignorance and pain?
"O Death, I have triumphed over thee within;
I quiver no more with the assault of grief;
A mighty calmness seated deep within
- 435 Has occupied my body and my sense:
It takes the world's grief and transmutes to strength,
It makes the world's joy one with the joy of God.
My love eternal sits throned on God's calm;
For Love must soar beyond the very heavens
- 440 And find its secret sense ineffable;
It must change its human ways to ways divine,
Yet keep its sovereignty of earthly bliss.
O Death, not for my heart's sweet poignancy
Nor for my happy body's bliss alone
- 445 I have claimed from thee the living Satyavan,
But for his work and mine, our sacred charge.
Our lives are God's messengers beneath the stars;
To dwell under death's shadow they have come
Tempting God's light to earth for the ignorant race,
- 450 His love to fill the hollow in men's hearts,

Zweefde haar gevleugelde vurigheid van scheppende vreugde 405
 Boven de stille diepte van Eeuwiges vrede.
 Dit was het doel, dit was de hemelse Wet,
 De toegewezen taak van de Natuur wanneer van schoonheid doordrenkt
 In schemerig mistige wateren van onbewuste slaap,
 Vanuit de Leegte deze grootse schepping verrees, – 410
 Dit is het waarvoor de Geest gekomen is tot in de Afgrond
 En de onwetende kracht van de Materie heeft geladen met zijn macht,
 Om in de lege zitting van de Nacht tot in het kathedrale Licht,
 Om in het rijk van de Dood onsterfelijkheid te doen wederkeren.
 Een mystieke langzame transfiguratie is aan het werk. 415
 Heel onze aarde begint met slijk en eindigt in hemel,
 En Liefde die eens een dierlijke begeerte was,
 Dan een zoete gekte in het hartstochtelijke hart,
 Een vurig kameraadschap in het gelukkige verstand,
 Wordt de ruimte van een weids spiritueel verlangen. 420
 Een eenzame ziel raakt van hartstocht vervuld voor het Allene,
 Het hart dat de mens beminde huivert bij de liefde van God.
 Een lichaam is zijn kamer en zijn heiligdom.
 Dan is ons wezen van afzondering gered;
 Alles is zichzelf, alles is nieuw-gevoeld in God: 425
 Een Minnaar die neigt vanuit zijn kluizenaars-deur
 Brengt de hele wereld samen in zijn enkele borst.
 Dan zal de kwestie van Nacht en Dood een einde nemen:
 Als eenheid is gewonnen, wanneer de strijd is vergaan
 En al is gekend en al is door Liefde omvat 430
 Wie zou terugkeren naar onwetendheid en pijn?
 “O Dood, ik heb u overwonnen binnenin;
 Ik beef niet langer bij de overweldiging van smart;
 Een machtige kalmte gezeteld diep van binnen
 Heeft mijn lichaam en gevoel in bezit genomen: 435
 Het neemt ’s werelds smart en vormt het om in kracht,
 Het maakt ’s werelds vreugde één met de vreugde van God.
 Mijn eeuwige liefde zetelt getroond op Gods kalmte;
 Want Liefde moet uitstijgen zelfs boven de hemelen
 En haar geheime onuitsprekelijke betekenis vinden; 440
 Het moet haar menselijke wegen veranderen in goddelijke,
 En toch haar soevereiniteit van aardse gelukzaligheid behouden.
 O Dood, niet voor het zoete schrijven van mijn hart
 Noch voor het gelukzalige van mijn gelukkige lichaam alleen
 Heb ik van u de levende Satyavan opgeëist, 445
 Maar voor zijn werk en het mijne, onze geheiligde opdracht.
 Onze levens zijn Gods boodschappers onder de sterren;
 Om te wonen onder de schaduw van de dood zijn zij gekomen
 En lokken Gods licht naar de aarde voor het onwetende ras,
 Zijn liefde om de leegte in het mensenhart te vullen, 450

His bliss to heal the unhappiness of the world.
For I, the woman, am the force of God,
He the Eternal's delegate soul in man.
My will is greater than thy law, O Death;
455 My love is stronger than the bonds of Fate:
Our love is the heavenly seal of the Supreme.
I guard that seal against thy rending hands.
Love must not cease to live upon the earth;
For Love is the bright link twixt earth and heaven,
460 Love is the far Transcendent's angel here;
Love is man's lien on the Absolute."
But to the woman Death the god replied,
With the ironic laughter of his voice
Discouraging the labour of the stars:
465 "Even so men cheat the Truth with splendid thoughts.
Thus wilt thou hire the glorious charlatan, Mind,
To weave from his Ideal's gossamer air
A fine raiment for thy body's nude desires
And thy heart's clutching greedy passion clothe?
470 Daub not the web of life with magic hues:
Make rather thy thought a plain and faithful glass
Reflecting Matter and mortality,
And know thy soul a product of the flesh,
A made-up self in a constructed world.
475 Thy words are large murmurs in a mystic dream.
For how in the soiled heart of man could dwell
The immaculate grandeur of thy dream-built God,
Or who can see a face and form divine
In the naked two-legged worm thou callest man?
480 O human face, put off mind-painted masks:
The animal be, the worm that Nature meant;
Accept thy futile birth, thy narrow life.
For truth is bare like stone and hard like death;
Bare in the bareness, hard with truth's hardness live."
485 But Savitri replied to the dire God:
"Yes, I am human. Yet shall man by me,
Since in humanity waits his hour the God,
Trample thee down to reach the immortal heights,
Transcending grief and pain and fate and death.
490 Yes, my humanity is a mask of God:
He dwells in me, the mover of my acts,
Turning the great wheel of his cosmic work.
I am the living body of his light,
I am the thinking instrument of his power,
495 I incarnate Wisdom in an earthly breast,
I am his conquering and unslayable will.

Zijn gelukzaligheid om de bedroefdheid van de wereld te helen.
 Want ik, de vrouw, ben de kracht van God,
 Hij is de afgevaardigde ziel van het Eeuwige in de mens.
 Mijn wil is groter dan uw wet, O Dood;
 Mijn liefde is sterker dan de ketenen van het Lot; 455
 Onze liefde is de hemelse bezegeling van de Allerhoogste.
 Dat zegel bewaak ik tegen uw verscheurende handen.
 Liefde moet niet ophouden te leven op de aarde;
 Want Liefde is de heldere verbinding tussen aarde en hemel,
 Liefde is de verre engel van het Transcendente hier; 460
 Liefde is het pand van de mens op het Absolute.”
 Doch aan de vrouw antwoordde Dood de god,
 Met de ironische lach van zijn stem
 Ontmoedigend het werk van de sterren:
 “Aldus bedriegen mensen de Waarheid met prachtige gedachten. 465
 Zo wilt gij inhuren die glorieuze charlatan, Verstand,
 Om van zijn ragfijne sfeer van het Ideale
 Een subtiel gewaad te weven voor de naakte begeerten van uw lichaam
 En de vastklampende begerige hartstocht te kleden van uw hart?
 Beklad niet het weefsel van het leven met magische kleuren: 470
 Maak liever van uw gedachten een vlak en betrouwbaar glas
 Dat Materie en sterfelijkheid weerspiegelt,
 En ken uw ziel als een voortbrengsel van het vlees,
 Een verzonnen zelf in een geconstrueerde wereld.
 Uw woorden zijn wijdlopieg gemurmel in een mystieke droom. 475
 Want hoe zou in het bevlekte hart van de mens
 De onberispelijke grootsheid kunnen wonen van uw droom-geschapen God,
 Of wie kan een goddelijk gezicht en gedaante zien
 In de naakte tweebenige worm die gij mens noemt?
 O menselijk gezicht, doe af de maskers die het verstand schilderde: 480
 Wees het dier, de worm die de Natuur heeft bedoeld;
 Aanvaard uw armzalige geboorte, uw beperkte leven.
 Want waarheid is kaal als steen en hard als de dood;
 Leef kaal in de kaalheid, hard met de harde waarheid.”
 Maar Savitri antwoordde aan de afschrikwekkende God: 485
 “Ja, ik ben menselijk. Toch zal de mens door mij,
 Want het is in de mensheid dat de God zijn uur verwacht,
 U vertrappen om de onsterfelijke hoogten te bereiken,
 Uitstijgend boven leed en pijn en lot en dood.
 Ja, mijn menselijkheid is een masker van God: 490
 Hij woont in mij, de beweger van mijn daden,
 Draaiend aan het grote wiel van zijn kosmische werk.
 Ik ben het levende lichaam van zijn licht,
 Ik ben het denkende instrument van zijn macht,
 Ik belichaam Wijsheid in een aardse borst, 495
 Ik ben zijn zegevierende en onverslaanbare wil.

- The formless Spirit drew in me its shape;
In me are the Nameless and the secret Name.”
Death from the incredulous Darkness sent its cry:
- 500 “O priestess in Imagination’s house,
Persuade first Nature’s fixed immutable laws
And make the impossible thy daily work.
How canst thou force to wed two eternal foes?
Irreconcilable in their embrace
- 505 They cancel the glory of their pure extremes:
An unhappy wedlock maims their stunted force.
How shall thy will make one the true and false?
Where Matter is all, there Spirit is a dream:
If all are the Spirit, Matter is a lie,
- 510 And who was the liar who forged the universe?
The Real with the unreal cannot mate.
He who would turn to God, must leave the world;
He who would live in the Spirit, must give up life;
He who has met the Self, renounces self.
- 515 The voyagers of the million routes of mind
Who have travelled through Existence to its end,
Sages exploring the world-ocean’s vasts,
Have found extinction the sole harbour safe.
Two only are the doors of man’s escape,
- 520 Death of his body Matter’s gate to peace,
Death of his soul his last felicity.
In me all take refuge, for I, Death, am God.”
But Savitri replied to mighty Death:
“My heart is wiser than the Reason’s thoughts,
- 525 My heart is stronger than thy bonds, O Death.
It sees and feels the one Heart beat in all,
It feels the high Transcendent’s sunlike hands,
It sees the cosmic Spirit at its work;
In the dim Night it lies alone with God.
- 530 My heart’s strength can carry the grief of the universe
And never falter from its luminous track,
Its white tremendous orbit through God’s peace.
It can drink up the sea of All-Delight
And never lose the white spiritual touch,
- 535 The calm that broods in the deep Infinite.”
He said, “Art thou indeed so strong, O heart,
O soul, so free? And canst thou gather then
Bright pleasure from my wayside flowering boughs,
Yet falter not from thy hard journey’s goal,
- 540 Meet the world’s dangerous touch and never fall?
Show me thy strength and freedom from my laws.”
But Savitri answered, “Surely I shall find

De vormeloze Geest heeft in mij zijn gedaante getekend;
 In mij wonen het Nameloze en de geheime Naam.”
 De Dood zond vanuit de ongelovige Duisternis zijn kreet:
 “O priesteres in het huis van Verbeelding, 500
 Overreed eerst de gevestigde onveranderlijke wetten van de Natuur
 En maak van het onmogelijke uw dagelijkse werk.
 Hoe kunt gij twee eeuwige vijanden dwingen om te huwen?
 Onverzoenlijk in hun omarming
 Maken zij de glorie van hun pure uitersten ongedaan: 505
 Een ongelukkig huwelijk belemmert hun onvolgroeide kracht.
 Hoe zal uw wilskracht het ware en onware verenigen?
 Waar Materie alles is, daar is Geest een droom:
 Als allen de Geest zijn, dan is Materie een leugen,
 En wie was de leugenaar die het universum heeft beraamd? 510
 Het Werkelijke kan niet met het onwerkelijke samengaan.
 Hij die zich wil keren naar God, moet de wereld verlaten;
 Hij die wil leven in de Geest, moet het leven opgeven;
 Hij die het Zelf heeft ontmoet, doet afstand van het zelf.
 De ontdekkers van de miljoenen wegen van het verstand 515
 Die door het Bestaan zijn gereisd tot aan het einde,
 De wijzen die de onmetelijkheden van de wereld-oceaan hebben verkend,
 Vonden in de dood de enige veilige haven.
 Slechts twee deuren zijn er voor de mens om te ontsnappen,
 De dood van zijn lichaam is de poort van de Materie naar vrede, 520
 De dood van zijn ziel is zijn laatste gelukzaligheid.
 In mij vindt al zijn toevlucht, want ik, de Dood, ben God.”
 Maar Savitri antwoordde aan de machtige Dood:
 “Mijn hart is wijzer dan de gedachten van de Rede,
 Mijn hart is sterker dan uw ketenen, O Dood. 525
 Het ziet en voelt het ene Hart dat klopt in al,
 Het voelt de verheven handen van het Transcendente als een zon,
 Het ziet de kosmische Geest aan het werk;
 In de schemerige Nacht ligt het alleen met God.
 De kracht van mijn hart kan het leed van het universum dragen 530
 En kan nimmer wankelen op zijn heldere pad,
 Zijn vlekkeloze ontzaglijke omloop door Gods vrede.
 Het kan de zee opdrinken van de Al-Vreugde
 En nooit de vlekkeloze spirituele aanraking verliezen,
 De kalmte die mijmert in de diepe Oneindigheid.” 535
 Hij zei, “Zijt gij echt zo sterk, O hart,
 O ziel, zo vrij? En kunt gij dan vergaren
 Heldere genoegens van mijn bloesemtakken aan de kant van de weg,
 En toch niet afdwalen van het doel van uw moeilijke reis,
 ’s Werelds gevaarlijke aanraking ondervinden en nimmer vallen? 540
 Toon mij uw kracht en vrijheid van mijn wetten.”
 Maar Savitri antwoordde, “Zeker zal ik vinden

- Among the green and whispering woods of Life
Close-bosomed pleasures, only mine since his,
545 Or mine for him, because our joys are one.
And if I linger, Time is ours and God's,
And if I fall, is not his hand near mine?
All is a single plan; each wayside act
Deepens the soul's response, brings nearer the goal."
550 Death the contemptuous Nihil answered her:
"So prove thy absolute force to the wise gods,
By choosing earthly joy! For self demand
And yet from self and its gross masks live free.
Then will I give thee all thy soul desires,
555 All the brief joys earth keeps for mortal hearts.
Only the one dearest wish that outweighs all,
Hard laws forbid and thy ironic fate.
My will once wrought remains unchanged through Time,
And Satyavan can never again be thine."
560 But Savitri replied to the vague Power:
"If the eyes of Darkness can look straight at Truth,
Look in my heart and, knowing what I am,
Give what thou wilt or what thou must, O Death.
Nothing I claim but Satyavan alone."
565 There was a hush as if of doubtful fates.
As one disdainful still who yields a point
Death bowed his sovereign head in cold assent:
"I give to thee, saved from death and poignant fate
Whatever once the living Satyavan
570 Desired in his heart for Savitri.
Bright noons I give thee and unwounded dawns,
Daughters of thy own shape in heart and mind,
Fair hero sons and sweetness undisturbed
Of union with thy husband dear and true.
575 And thou shalt harvest in thy joyful house
Felicity of thy surrounded eves.
Love shall bind by thee many gathered hearts.
The opposite sweetness in thy days shall meet
Of tender service to thy life's desired
580 And loving empire over all thy loved,
Two poles of bliss made one, O Savitri.
Return, O child, to thy forsaken earth."
But Savitri replied, "Thy gifts resist.
Earth cannot flower if lonely I return."
585 Then Death sent forth once more his angry cry,
As chides a lion his escaping prey:
"What knowst thou of earth's rich and changing life
Who thinkst that one man dead all joy must cease?"

Temidden van de groene en fluisterende wouden van het Leven
 Nabij-geboezemde genoegens, pas de mijne sinds ik de zijne ben,
 Of de mijne voor hem, omdat onze vreugdes één zijn. 545
 En als ik draal, dan is de Tijd aan ons en aan God,
 En als ik val, is dan zijn hand niet dichtbij die van mij?
 Alles is één enkel plan; elke zijdelingse daad
 Verdiept het antwoord van de ziel, brengt het doel dichterbij.”
 De Dood, het geringschattende Nihil, antwoordde haar: 550
 “Bewijs dan uw absolute kracht aan de wijze goden,
 Door aardse vreugde te verkiezen! Doe aanspraak op het zelf
 En leef toch van het zelf en van zijn grove maskers vrij.
 Dan zal ik u alles geven wat uw ziel begeert,
 Al de kortstondige vreugdes die de aarde bewaart voor het sterfelijke hart. 555
 Slechts de enige dierbaarste wens die boven alles gaat
 Is door harde wetten verboden en door uw ironische lot.
 Mijn eens gewrochte wil blijft onveranderd door de Tijd,
 En Satyavan kan nimmer meer de uwe zijn.”
 Maar Savitri antwoordde aan de schimmige Macht: 560
 “Als de ogen van de Duisternis recht kunnen kijken naar de Waarheid,
 Kijk dan in mijn hart en, wetend wat ik ben,
 Geef wat u wilt of wat u moet, O Dood.
 Niets anders eis ik dan Satyavan alleen.”
 Er viel een stilte als van twijfelachtige noodlottigheden. 565
 Laatkundig stil als een die zwicht voor een punt
 Boog de Dood zijn soevereine hoofd in koele instemming:
 “Ik geef u, gered van de dood en van een schrijnend lot
 Wat ook eens de levende Satyavan
 In zijn hart voor Savitri verlangde. 570
 Heldere middagen geef ik u en ongegriefde dageraden,
 Dochters geschapen zoals gij in verstand en hart,
 Blonde heldenzonen en onverstoorde lieflijkheid
 Van vereniging met uw echtgenoot dierbaar en oprecht.
 En gij zult oogsten in uw vreugdevolle huis 575
 Gelukzaligheid wanneer de avonden u omringen.
 Liefde zal door u vele samengebrachte harten binden.
 De tegenoverstaande lieflijkheid van uw dagen zal samenkomen
 Van toegenegen dienstbaarheid aan uw levens verlangde
 En liefhebbende imperium over al wat gij beminde, 580
 Twee polen van gelukzaligheid één gemaakt, O Savitri.
 Keer terug, O kind, naar uw verloochende aarde.”
 Maar Savitri antwoordde, “Uw geschenken staan tegen.
 De aarde kan niet bloeien als alleen ik terugkeer.”
 Toen zond de Dood opnieuw zijn dreigende kreet uit, 585
 Zoals een leeuw tekeer gaat tegen zijn ontsnappende prooi:
 “Wat weet gij van het rijke en veranderende leven van de aarde
 Die denkt dat met één dode man alle vreugde moet eindigen?

Hope not to be unhappy till the end:
590 For grief dies soon in the tired human heart;
Soon other guests the empty chambers fill.
A transient painting on a holiday's floor
Traced for a moment's beauty love was made.
Or if a voyager on the eternal trail,
595 Its objects fluent change in its embrace
Like waves to a swimmer upon infinite seas."
But Savitri replied to the vague god,
"Give me back Satyavan, my only lord.
Thy thoughts are vacant to my soul that feels
600 The deep eternal truth in transient things."
Death answered her, "Return and try thy soul!
Soon shalt thou find appeased that other men
On lavish earth have beauty, strength and truth,
And when thou hast half forgotten, one of these
605 Shall wind himself around thy heart that needs
Some human answering heart against thy breast;
For who, being mortal, can dwell glad alone?
Then Satyavan shall glide into the past,
A gentle memory pushed away from thee
610 By new love and thy children's tender hands,
Till thou shalt wonder if thou lov'dst at all.
Such is the life earth's travail has conceived,
A constant stream that never is the same."
But Savitri replied to mighty Death:
615 "O dark ironic critic of God's work,
Thou mockst the mind and body's faltering search
For what the heart holds in a prophet hour
And the immortal spirit shall make its own.
Mine is a heart that worshipped, though forsaken,
620 The image of the god its love adored;
I have burned in flame to travel in his steps.
Are we not they who bore vast solitude
Seated upon the hills alone with God?
Why dost thou vainly strive with me, O Death,
625 A mind delivered from all twilight thoughts,
To whom the secrets of the gods are plain?
For now at last I know beyond all doubt,
The great stars burn with my unceasing fire
And life and death are both its fuel made.
630 Life only was my blind attempt to love:
Earth saw my struggle, heaven my victory;
All shall be seized, transcended; there shall kiss
Casting their veils before the marriage fire
The eternal bridegroom and eternal bride.

Hoop niet ongelukkig te zijn tot het einde:
 Want smart sterft spoedig in het vermoeide mensenhart; 590
 Spoedig zullen andere gasten de lege kamers vullen.
 Als een vergankelijke schildering op een vloer van zorgeloosheid
 Getekend voor de schoonheid van een ogenblik werd liefde gemaakt.
 Of in geval van een reiziger op het eeuwige spoor,
 Veranderen haar voorwerpen vloeiend in haar omarming 595
 Als golven voor een zwemmer op zeeën oneindig.”
 Maar Savitri antwoordde de schimmige god,
 “Geef mij Satyavan terug, mijn enige heer.
 Uw gedachten zijn leeg voor mijn ziel die de diepe
 Eeuwige waarheid voelt in vergankelijke dingen.” 600
 De Dood antwoordde haar, “Keer terug en beproef uw ziel!
 Spoedig zult gij, tot bedaren gekomen, vinden dat andere mannen
 Op de kwistige aarde schoonheid hebben, kracht en waarheid,
 En wanneer gij half vergeten hebt, zal een van deze
 Zichzelf vinden om uw hart dat behoefte heeft 605
 Aan een of ander menselijk antwoordend hart tegen uw borst;
 Want wie, als sterfelijke, kan gelukkig wonen alleen?
 Dan zal Satyavan in het verleden verglijden,
 Een tedere herinnering van u verdrongen
 Door nieuwe liefde en de tere handen van uw kinderen, 610
 Tot gij u zult verwonderen of er wel liefde was.
 Zo is het leven dat het aardse zwoegen heeft opgevat,
 Een constante stroom die nooit hetzelfde is.”
 Maar Savitri antwoordde de machtige Dood:
 “O duistere ironische criticaster van Gods werk, 615
 Gij tart het verstand en de wankele zoektocht van het lichaam
 Naar wat het hart zal vinden in een profetisch uur
 En de onsterfelijke geest zich eigen zal maken.
 Mijn hart is er een dat, ofschoon verlaten,
 De beeltenis vereerde van de god die zijn liefde aanbad; 620
 Ik heb vlammend gebrand om in zijn voetstappen te reizen.
 Zijn wij niet degenen die onmetelijke eenzaamheid verdroegen
 Gezeten op de heuvelen alleen met God?
 Waarom strijdt u tevergeefs met mij, O Dood,
 Een geest verlost van elke schemerige gedachte, 625
 Voor wie de geheimen van de goden duidelijk zijn?
 Want nu weet ik tenslotte boven alle twijfel,
 Dat de grote sterren branden met mijn onophoudelijk vuur
 En leven en dood zijn beide van deze brandstof gemaakt.
 Het leven was slechts mijn blinde poging om lief te hebben: 630
 De aarde zag mijn strijd, de hemel zag mijn overwinning;
 Al zal worden aangegrepen, getranscendeerd; daar zullen kussen
 En hun sluiers afwerpen voor het bruilofts-vuur
 De eeuwige bruidegom en de eeuwige bruid.

- 635 The heavens accept our broken flights at last.
On our life's prow that breaks the waves of Time
No signal light of hope has gleamed in vain."
She spoke; the boundless members of the god
As if by secret ecstasy assailed,
- 640 Shuddered in silence as obscurely stir
Ocean's dim fields delivered to the moon.
Then lifted up as by a sudden wind
Around her in that vague and glimmering world
The twilight trembled like a bursting veil.
- 645 Thus with armed speech the great opponents strove.
Around those spirits in the glittering mist
A deepening half-light fled with pearly wings
As if to reach some far ideal Morn.
Outlined her thoughts flew through the gleaming haze
- 650 Mingling bright-pinioned with its lights and veils
And all her words like dazzling jewels were caught
Into the glow of a mysterious world,
Or tricked in the rainbow shifting of its hues
Like echoes swam fainting into far sound.
- 655 All utterance, all mood must there become
An unenduring tissue sewn by mind
To make a gossamer robe of beautiful change.
Intent upon her silent will she walked
On the dim grass of vague unreal plains,
- 660 A floating veil of visions in her front,
A trailing robe of dreams behind her feet.
But now her spirit's flame of conscient force
Retiring from a sweetness without fruit
Called back her thoughts from speech to sit within
- 665 In a deep room in meditation's house.
For only there could dwell the soul's firm truth:
Imperishable, a tongue of sacrifice,
It flamed unquenched upon the central hearth
Where burns for the high houselord and his mate
- 670 The homestead's sentinel and witness fire
From which the altars of the gods are lit.
All still compelled went gliding on unchanged,
Still was the order of these worlds reversed:
The mortal led, the god and spirit obeyed
- 675 And she behind was leader of their march
And they in front were followers of her will.
Onward they journeyed through the drifting ways
Vaguely companioned by the glimmering mists.
But faster now all fled as if perturbed
- 680 Escaping from the clearness of her soul.

De hemelen zullen ten slotte onze onderbroken vlucht aanvaarden. 635
 Aan de voorstevan van ons leven die de golven van de Tijd breekt
 Heeft geen seinlicht van hoop tevergeefs geschenen.”
 Zij sprak; de grenzeloze ledematen van de god
 Als door een verborgen extase overvallen,
 Sidderden in stilte zoals de schemerige velden van de oceaan 640
 Zich duister roeren, overgeleverd aan de maan.
 Toen, opgetild als door een plotselinge wind
 Rondom haar heen in die vage en schimmerende wereld,
 Trilde het schemerlicht als een brekende sluier.
 Aldus strede met gewapende spraak de grote tegenstanders. 645
 Rondom die geesten in de glinsterende mist
 Vluchtte een zich verdiepend halflicht met parelmoeren vleugels
 Als om een of andere verre ideale Morgen te bereiken.
 Omljnd vlogen haar gedachten door de blinkende waas
 Zich helder-gekortwiekt mengend met de lichten en sluiers 650
 En al haar woorden werden als verblindende juwelen gevangen
 Tot in de gloed van een mysterieuze wereld,
 Of verrast in de regenboog-wisseling van haar kleuren
 Zoals echo's dreven, vervagend tot een ver geluid.
 Elke uiting, elke stemming moet daar 655
 Een vergankelijk weefsel worden, geregen door het verstand
 Om een ragfijn gewaad te maken van schone verandering.
 Aandachtig in haar stille wilskracht wandelde zij
 Op het schemerige gras van vage onwerkelijke vlakten,
 Een zwevende sluier van visioenen voor haar uit, 660
 Een gewaad met een sleep van dromen achter haar voeten.
 Maar nu riep haar geestes vlam van bewuste kracht,
 Zich verwijderend van een vruchteloze lieflijkheid,
 Haar gedachten terug van spraak om te zetelen binnin
 In een diepe kamer van het huis van meditatie. 665
 Want daar alleen kon de standvastige waarheid wonen van haar ziel:
 Onvergankelijk, een vuurtong van offerande,
 Vlamde het onuitgedoofd op in het midden van de haard
 Waar voor de hoge huismeester en zijn gezellin
 Het wakende en getuigende vuur van de hofstee brandt 670
 Waaraan de altaren van de goden worden ontstoken.
 Alles ging, nog altijd voortgedreven, zwevend onveranderd verder,
 Nog steeds was de volgorde van deze werelden omgekeerd:
 De sterfelijke ging voorop, de god en geest volgden
 En zij was achteraan degene die hun voortgang leidde 675
 En zij vooruit waren de volgers van haar wil.
 Voort reisden zij over de dwalende wegen
 Vaag begeleid door de schimmige nevelen.
 Maar sneller nu vluchtte alles als in verwarring
 Ontsnappend aan de helderheid van haar ziel. 680

A heaven-bird upon jewelled wings of wind
Borne like a coloured and embosomed fire,
By spirits carried in a pearl-hued cave,
On through the enchanted dimness moved her soul.
685 Death walked in front of her and Satyavan,
In the dark front of Death, a failing star.
Above was the unseen balance of his fate.

END OF CANTO THREE

Gelijk een hemel-vogel op juwelen vleugelen van de wind
Gedragen als een gekleurd en omsloten vuur,
Door geesten meegevoerd in een parel-kleurige holte,
Verder door de betoverde schemerigheid bewoog haar ziel.
De Dood liep voor haar uit en Satyavan,
In de duisternis voor de Dood uit, was een afnemende ster.
Boven bevond zich de onzichtbare waagschaal van zijn lot.

685

EINDE VAN CANTO DRIE

Canto Four

The Dream Twilight of the Earthly Real

There came a slope that slowly downward sank;
It slipped towards a stumbling grey descent.
The dim-heart marvel of the ideal was lost;
Its crowding wonder of bright delicate dreams
5 And vague half-limned sublimities she had left:
Thought fell towards lower levels; hard and tense
It passioned for some crude reality.
The twilight floated still but changed its hues
And heavily swathed a less delightful dream;
10 It settled in tired masses on the air;
Its symbol colours tuned with duller reds
And almost seemed a lurid mist of day.
A straining taut and dire besieged her heart;
Heavy her sense grew with a dangerous load,
15 And sadder, greater sounds were in her ears,
And through stern breakings of the lambent glare
Her vision caught a hurry of driving plains
And cloudy mountains and wide tawny streams,
And cities climbed in minarets and towers
20 Towards an unavailing changeless sky:
Long quays and ghauts and harbours white with sails
Challenged her sight awhile and then were gone.
Amidst them travailed toiling multitudes
In ever shifting perishable groups,
25 A foiled cinema of lit shadowy shapes
Enveloped in the grey mantle of a dream.
Imagining meanings in life's heavy drift,
They trusted in the uncertain environment
And waited for death to change their spirit's scene.
30 A savage din of labour and a tramp
Of armoured life and the monotonous hum
Of thoughts and acts that ever were the same,
As if the dull reiterated drone
Of a great brute machine, beset her soul,
35 A grey dissatisfied rumour like a ghost
Of the moaning of a loud unquiet sea.

Canto Vier

De Droomschemering van de Aardse Werkelijkheid

Er kwam een glooiing die geleidelijk helde naar omlaag;
Het vergeleed naar een struikelende sombere afdaling.
Het schemer-harten wonder van het ideale was verdwenen;
Haar veelvuldige mirakel van heldere subtiele dromen
En vage half-geschilderde sublimateiten had zij verlaten: 5
Gedachte verviel naar lagere niveau's; moeizaam en gespannen
Hunkerde het naar een of andere grove werkelijkheid.
Het schemerlicht zweefde nog steeds maar veranderde van kleur
En omhulde zwaar een minder verrukkelijke droom;
Het sloeg neer als vermoeide wolkenmassa's in de lucht; 10
De symbolische kleuren mengden met een doffer rood
En leken bijna een lugubere waas van het daglicht.
Een zware gespannenheid en ijzingwekkendheid belaagde haar hart;
Haar gevoel werd bemoeilijkt door een gevaarlijke last,
En bedroefdere, omvangrijkere geluiden waren in haar oren, 15
En door grimmige onderbrekingen van de vlammeende gloed
Ving haar blik een voortjagen van snellende vlakten
En bewolkte bergen en brede taankleurige rivieren,
En steden klommen met minaretten en torens
Tegen een vruchteloze onveranderlijke hemel: 20
Lange kades en aanlegplaatsen en havens wit met zeilen
Tartten haar blik voor enige tijd en waren dan verdwenen.
Temidden daarvan ploeterden zwoegende menigten
In altijd wisselende onbestendige groepen,
Een contrasterende rolfilm van verlichte schaduw-gedaanten 25
Gehuld in de grijze mantel van een droom.
Beteknissen verbeeldend tijdens de moeilijke zwerftocht van het leven,
Vertrouwden zij op de onzekere omgeving
En wachtten op de dood om het toneel van hun geest te veranderen.
Een hevige kabaal van zwoegen en een gestamp 30
Van gepantserd leven en het monotone gonzen
Van gedachten en daden die altijd hetzelfde bleven,
Als de afgestompte herhaalde dreun
Van een geweldige redeloze machine, overviel haar ziel, –
Een somber ontevreden rumoer gelijk een spook 35
Dat het klagen was van een luide woelige zee.

A huge inhuman cyclopean voice,
A Babel-builders' song towering to heaven,
A throb of engines and the clang of tools
40 Brought the deep undertone of labour's pain.
As when pale lightnings tear a tortured sky,
High overhead a cloud-rimmed series flared
Chasing like smoke from a red funnel driven,
The forced creations of an ignorant Mind:
45 Drifting she saw like pictured fragments flee
Phantoms of human thought and baffled hopes,
The shapes of Nature and the arts of man,
Philosophies and disciplines and laws,
And the dead spirit of old societies,
50 Constructions of the Titan and the worm.
As if lost remnants of forgotten light,
Before her mind there fled with trailing wings
Dimmed revelations and delivering words,
Emptied of their mission and their strength to save,
55 The messages of the evangelist gods,
Voices of prophets, scripts of vanishing creeds.
Each in its hour eternal claimed went by:
Ideals, systems, sciences, poems, crafts
Tireless there perished and again recurred,
60 Sought restlessly by some creative Power;
But all were dreams crossing an empty vast.
Ascetic voices called of lonely seers
On mountain summits or by river banks
Or from the desolate heart of forest glades
65 Seeking heaven's rest or the spirit's worldless peace,
Or in bodies motionless like statues, fixed
In tranced cessations of their sleepless thought
Sat sleeping souls, and this too was a dream.
All things the past has made and slain were there,
70 Its lost forgotten forms that once had lived,
And all the present loves as new-revealed
And all the hopes the future brings had failed
Already, caught and spent in efforts vain,
Repeated fruitlessly age after age.
75 Unwearied all returned insisting still
Because of joy in the anguish of pursuit
And joy to labour and to win and lose
And joy to create and keep and joy to kill.
The rolling cycles passed and came again,
80 Brought the same toils and the same barren end,
Forms ever new and ever old, the long
Appalling revolutions of the world.

Een enorme onmenselijke cyclopische stem,
 Een gezang van Babel-bouwers torenend naar de hemel,
 Een bonzen van motoren en het rinkelen van gereedschap
 Bracht de diepe ondertoon van zwoegende pijn. 40
 Zoals fletse bliksemschichten een gekwelde hemel verscheuren,
 Zo vlamde hoog boven een wolk-omrande aaneenschakeling
 Jachtig als rook gedreven uit een rode schoorsteen,
 De gedwongen scheppingen van een onwetend Verstand:
 Afdrijvend zag zij als verbeelde fragmenten 45
 Schimmen vluchten van menselijke gedachte en verijdelde hoop,
 De gedaanten van de Natuur en de kunstgrepen van de mens,
 Filosofieën en disciplines en wetten,
 En de dode geest van vroegere samenlevingen,
 Bouwsels van de Titaan en de worm. 50
 Als verloren overblijfselen van vergeten licht,
 Vluchtten voor haar geest uit met slepende vleugels
 Vervagende onthullingen en verlossende woorden,
 Van hun zending ontdaan en van hun kracht om te redden,
 De boodschappen van de evangelisten-goden, 55
 Stemmen van profeten, geschriften van verdwijnende gezindten.
 Elk op hun uur als eeuwig verkondigd, kwamen voorbij:
 Idealen, systemen, wetenschappen, gedichten, ambachten
 Gingen daar onophoudelijk ten onder en verschenen weer opnieuw,
 Rusteloos nagestreefd door een of andere scheppende Macht; 60
 Maar alle waren dromen die een lege onmetelijkheid doorkruisten.
 Ascetische stemmen van eenzame zieners riepen
 Op een bergtop of aan oevers van rivieren
 Of uit het eenzame hart van open plekken in het woud
 Op zoek naar hemelse rust of naar de wereldloze vrede van de geest, 65
 Of in lichamen bewegingloos als standbeelden, gevangen
 In de in trance vervallen verstildheid van hun slapeloze denken
 Zaten slapende zielen, en ook dit was een droom.
 Alle dingen die het verleden heeft gemaakt en vernietigd waren daar,
 De verloren vergeten vormen die eens hebben geleefd 70
 En al de huidige liefdes, als nieuw-geopenbaard,
 En alle verwachtingen die de toekomst brengt
 En reeds vervlogen waren, verstrikt en verspild in vergeefse pogingen,
 Werden vruchteloos eeuw na eeuw herhaald.
 Onvermoeibaar keerde al terug en hield nog altijd vol 75
 Om de vreugde in de angst der achtervolging
 En vreugde om te zwoegen en te winnen en verliezen
 En vreugde om te scheppen en behouden en de vreugde om te doden.
 De golvende kringlopen gingen voorbij en kwamen weer,
 Brachten hetzelfde gezwoeg en hetzelfde dorre einde, 80
 Vormen altijd nieuw en immer oud, de langdurige
 Ontstellende revoluties van de wereld.

Once more arose the great destroying Voice:
Across the fruitless labour of the worlds
85 His huge denial's all-defeating might
Pursued the ignorant march of dolorous Time.
"Behold the figures of this symbol realm,
Its solid outlines of creative dream
Inspiring the great concrete tasks of earth.
90 In its motion-parable of human life
Here thou canst trace the outcome Nature gives
To the sin of being and the error in things
And the desire that compels to live
And man's incurable malady of hope.
95 In an immutable order's hierarchy
Where Nature changes not, man cannot change:
Ever he obeys her fixed mutation's law;
In a new version of her oft-told tale
In ever-wheeling cycles turns the race.
100 His mind is pent in circling boundaries:
For mind is man, beyond thought he cannot soar.
If he could leave his limits he would be safe:
He sees but cannot mount to his greater heavens;
Even winged, he sinks back to his native soil.
105 He is a captive in his net of mind
And beats soul-wings against the walls of life.
In vain his heart lifts up its yearning prayer,
Peopling with brilliant Gods the formless Void;
Then disappointed to the Void he turns
110 And in its happy nothingness asks release,
The calm Nirvana of his dream of self:
The Word in silence ends, in Nought the name.
Apart amid the mortal multitudes,
He calls the Godhead incommunicable
115 To be the lover of his lonely soul
Or casts his spirit into its void embrace.
Or he finds his copy in the impartial All;
He imparts to the Immobile his own will,
Attributes to the Eternal wrath and love
120 And to the Ineffable lends a thousand names.
Hope not to call God down into his life.
How shalt thou bring the Everlasting here?
There is no house for him in hurrying Time.
Vainly thou seekst in Matter's world an aim;
125 No aim is there, only a will to be.
All walk by Nature bound for ever the same.
Look on these forms that stay awhile and pass,
These lives that long and strive, then are no more,

Opnieuw verrees de geweldige vernietigende Stem: Langs het vruchteloze zwoegen van de werelden Vervolgde de al-vernietigende macht van zijn reusachtige ontkenning	85
De onwetende opmars van de bedroevende Tijd. “Aanschouw de gedaanten van dit symbolische rijk, De aaneengesloten contouren van scheppende droom Die een aanzet zijn voor de grote concrete taken van de aarde.	90
In deze bewogen parabel van menselijk leven Kunt gij hier het resultaat volgen dat de Natuur geeft Aan de zonde van het bestaan en de dwaling in dingen En de begeerte die dwingt om te leven En ’s mensen ongeneeslijke ziekte van de hoop.	95
In de hiërarchie van een onveranderbare orde Waar de Natuur niet verandert, kan de mens niet veranderen: Altijd gehoorzaamt hij aan haar vastgelegde wet van mutatie; In een nieuwe versie van haar dikwijls vertelde verhaal Wendt het ras zich in altijd wentelende kringlopen. Zijn verstand is opgesloten in omcirkelende grenslijnen:	100
Want de mens is verstand, verder dan gedachte kan hij niet stijgen. Kon hij zijn beperkingen achterlaten dan zou hij zijn gered: Hij ziet maar kan niet klimmen naar zijn grotere hemelen; Zelfs gevleugeld zinkt hij terug naar zijn geboortegrond. Hij is een gevangene in het net van zijn denken	105
En slaat met ziele-vleugels tegen de muren van het leven. Vergeefs heft zijn hart zijn hunkerende gebed En bevolkt met schitterende Goden de vormeloze Leegte; Dan, teleurgesteld, keert hij zich naar de Leegte En vraagt bevrijding in het gelukkige niets,	110
Het kalme Nirvana van zijn droom van het zelf: Het Woord eindigt in stilte, in het Niets eindigt de naam. Afgezonderd tussen de sterfelijke menigten, Roept hij de onmededeelzame Godheid aan Om de geliefde te zijn van zijn eenzame ziel	115
Of werpt zijn geest in die lege omarming. Of hij vindt zijn evenbeeld in het onpartijdige Al; Hij verleent aan het Onbeweeglijke zijn eigen wil, Kent aan het Eeuwige toorn en liefde toe En geeft aan het Onnoembare duizend namen.	120
Verwacht niet God omlaag te roepen naar zijn leven. Hoe zult gij hier de Eeuwigdurende brengen? Er is voor hem geen huis in de jachtige Tijd. Vergeefs zoekt gij in de wereld der Materie een doel; Er is geen doel, slechts een wil om te bestaan.	125
Alles wandelt door de Natuur gebonden, voor altijd hetzelfde. Zie deze vormen die een korte tijd blijven en voorbijgaan, Deze levens die verlangen en nastreven, dan niet meer zijn,	

These structures that have no abiding truth,
130 The saviour creeds that cannot save themselves,
But perish in the strangling hands of the years,
Discarded from man's thought, proved false by Time,
Philosophies that strip all problems bare
But nothing ever have solved since earth began,
135 And sciences omnipotent in vain
By which men learn of what the suns are made,
Transform all forms to serve their outward needs,
Ride through the sky and sail beneath the sea,
But learn not what they are or why they came;
140 These polities, architectures of man's brain,
That, bricked with evil and good, wall in man's spirit
And, fissured houses, palace at once and jail,
Rot while they reign and crumble before they crash;
These revolutions, demon or drunken god,
145 Convulsing the wounded body of mankind
Only to paint in new colours an old face;
These wars, carnage triumphant, ruin gone mad,
The work of centuries vanishing in an hour,
The blood of the vanquished and the victor's crown
150 Which men to be born must pay for with their pain,
The hero's face divine on satyr's limbs,
The demon's grandeur mixed with the demigod's,
The glory and the beasthood and the shame;
Why is it all, the labour and the din,
155 The transient joys, the timeless sea of tears,
The longing and the hoping and the cry,
The battle and the victory and the fall,
The aimless journey that can never pause,
The waking toil, the incoherent sleep,
160 Song, shouts and weeping, wisdom and idle words,
The laughter of men, the irony of the gods?
Where leads the march, whither the pilgrimage?
Who keeps the map of the route or planned each stage?
Or else self-moved the world walks its own way,
165 Or nothing is there but only a Mind that dreams:
The world is a myth that happened to come true,
A legend told to itself by conscious Mind,
Imaged and played on a feigned Matter's ground
On which it stands in an unsubstantial Vast.
170 Mind is the author, spectator, actor, stage:
Mind only is and what it thinks is seen.
If Mind is all, renounce the hope of bliss;
If Mind is all, renounce the hope of Truth.
For Mind can never touch the body of Truth

Deze structuren die geen blijvende waarheid bezitten,
 De reddende geloofsovertuigingen die zichzelf niet kunnen redden, 130
 Maar ten onder gaan in de wurgende handen der jaren,
 Uit het menselijk denken verbannen, als onjuist bewezen door de Tijd,
 Filosofieën die elk probleem blootleggen
 Maar nimmer iets hebben opgelost sinds de aarde begon,
 En wetenschappen almachtig maar vergeefs 135
 Die de mens leren waarvan de zonnen zijn gemaakt,
 Transformeren elke vorm om hun uiterlijke behoeften te dienen,
 Vliegen door de lucht en varen onder de zee,
 Maar leren niet wat zij zijn of waarvoor zij kwamen;
 Deze bestuursvormen, architecturen van het menselijk brein, 140
 Die, gemetseld uit kwaad en goed, de geest van de mens ommuren
 En, gespleten huizen, paleis en gevangenis tegelijk,
 In verval raken terwijl zij heersen en afbrokkelen alvorens ineen te storten;
 Deze revoluties, demon of dronken god,
 Laten het gewonde lichaam van de mensheid stuiptrekken 145
 Alleen om een oud gezicht in nieuwe kleuren te schilderen;
 Deze oorlogen, slachting die triomfeert, waanzinnige verwoesting,
 Het werk van eeuwen dat in een uur verdwijnt,
 Het bloed van de overwonnene en de kroon van de overwinnaar
 Die mensen om te worden geboren moeten betalen met hun pijn, 150
 Het goddelijke gezicht van de held boven de ledematen van de sater,
 De grandeur van de demon vermengd met die van de halfgod,
 De glorie en beestachtigheid en schande;
 Waarvoor bestaat alles, het gezwoeg en het kabaal,
 De vergankelijke vreugdes, de tijdloze zee van tranen, 155
 Het verlangen en het hopen en de schreeuw,
 De veldslag en de overwinning en de nederlaag,
 De doelloze reis die nooit kan staken,
 Het wakende zwoegen, de verwarde slaap,
 Zang, geschreeuw en geweën, wijsheid en loze woorden, 160
 Het lachen van mensen, de ironie der goden?
 Waar leidt de mars heen, waarheen de pelgrimage?
 Wie bewaart de kaart van de route of heeft elk stadium beraamd?
 Of anders gaat de wereld zelf-bewogen zijn eigen weg,
 Of er is niets dan alleen een Geest die droomt: 165
 De wereld is een mythe die toevallig is uitgekomen,
 Een legende aan zichzelf verteld door het bewuste Verstand,
 Verbeeld en gespeeld op de grond van een geveinsde Materie
 Waarop het staat in een onwerkelijke Onmetelijkheid.
 Het Verstand is auteur, toeschouwer, acteur, toneel: 170
 Slechts het Verstand bestaat en wat het denkt dat wordt gezien.
 Als het Verstand alles is, geef dan de hoop op gelukzaligheid op;
 Als het Verstand alles is, geef dan op de hoop op Waarheid.
 Want het Verstand kan nimmer het lichaam van de Waarheid raken

- 175 And Mind can never see the soul of God;
Only his shadow it grasps nor hears his laugh
As it turns from him to the vain seeming of things.
Mind is a tissue woven of light and shade
Where right and wrong have sewn their mingled parts;
- 180 Or Mind is Nature's marriage of convenance
Between truth and falsehood, between joy and pain:
This struggling pair no court can separate.
Each thought is a gold coin with bright alloy
And error and truth are its obverse and reverse:
- 185 This is the imperial mintage of the brain
And of this kind is all its currency.
Think not to plant on earth the living Truth
Or make of Matter's world the home of God;
Truth comes not there but only the thought of Truth,
- 190 God is not there but only the name of God.
If Self there is it is bodiless and unborn;
It is no one and it is possessed by none.
On what shalt thou then build thy happy world?
Cast off thy life and mind, then art thou Self,
- 195 An all-seeing omnipresence stark, alone.
If God there is he cares not for the world;
All things he sees with calm indifferent gaze,
He has doomed all hearts to sorrow and desire,
He has bound all life with his implacable laws;
- 200 He answers not the ignorant voice of prayer.
Eternal while the ages toil beneath,
Unmoved, untouched by aught that he has made,
He sees as minute details mid the stars
The animal's agony and the fate of man:
- 205 Immeasurably wise, he exceeds thy thought;
His solitary joy needs not thy love.
His truth in human thinking cannot dwell:
If thou desirest Truth, then still thy mind
For ever, slain by the dumb unseen Light.
- 210 Immortal bliss lives not in human air:
How shall the mighty Mother her calm delight
Keep fragrant in this narrow fragile vase,
Or lodge her sweet unbroken ecstasy
In hearts which earthly sorrow can assail
- 215 And bodies careless Death can slay at will?
Dream not to change the world that God has planned,
Strive not to alter his eternal law.
If heavens there are whose gates are shut to grief,
There seek the joy thou couldst not find on earth;
- 220 Or in the imperishable hemisphere

En het Verstand kan nimmer de ziel van God zien;	175
Slechts zijn schaduw neemt het waar noch hoort het zijn lach	
Terwijl het zich van hem afwendt naar de ijdele schijn der dingen.	
Verstand is een weefsel geweven uit licht en schaduw	
Waar goed en kwaad hun vermengde delen hebben gevlochten;	
Of het Verstand is het gelegenheidshuwelijk van de Natuur	180
Tussen waarheid en leugen, tussen vreugde en pijn:	
Geen gerechtshof kan dit worstelende paar scheiden.	
Elke gedachte is een gouden muntstuk van hoog gehalte	
En dwaling en waarheid zijn ervan het kruis en munt:	
Dit is het vorstelijke muntstempel van het brein	185
En van deze aard is al zijn geld.	
Denk niet dat gij op aarde de levende Waarheid kunt planten	
Of van de Stoffelijke wereld het huis kunt maken van God;	
Waarheid komt daar niet maar alleen de gedachte aan Waarheid,	
God is daar niet maar slechts de naam van God.	190
Als er een Zelf bestaat dan is het lichaamsloos en ongeboren;	
Het is niemand en het is van niemand bezit.	
Waarop zult gij dan uw gelukkige wereld bouwen?	
Werp af uw leven en verstand, dan zijt gij het Zelf,	
Een alziende alomtegenwoordigheid, grimmig, alleen.	195
Als er een God is dan geeft hij niet om de wereld;	
Alle dingen ziet hij met kalme onverschillige blik,	
Hij heeft elk hart veroordeeld tot leed en begeerte,	
Hij heeft alle leven door zijn onverbiddelijke wetten gebonden;	
Hij geeft geen antwoord op de onwetende stem van het gebed.	200
Eeuwig terwijl beneden de eeuwen zwoegen,	
Onbewogen, onaangeraakt door al wat hij heeft gemaakt,	
Ziet hij tot in het kleinste detail onder de sterren	
De doodsangst van het dier en het lot van de mens:	
Onmetelijk wijs, gaat hij uw gedachte te boven;	205
Zijn eenzelvige vreugde heeft uw liefde niet nodig.	
Zijn waarheid kan niet wonen in het menselijke denken:	
Als het Waarheid is wat gij verlangt, stil dan uw verstand	
Voor altijd, verslagen door het zwijgzame onzichtbare Licht.	
Onsterfelijke gelukzaligheid leeft niet in de menselijke sfeer:	210
Hoe zal de machtige Moeder haar kalme verrukking	
Welriekend houden in deze beperkte breekbare vaas,	
Ofwel haar zoete ononderbroken extase onderbrengen	
In een hart dat door aards verdriet kan worden overweldigd	
En een lichaam dat de zorgeloze Dood naar willekeur kan doden?	215
Droom niet de wereld die God heeft gesmeed te veranderen,	
Tracht niet te tornen aan zijn eeuwige wet.	
Als er hemelen bestaan waarvan de poorten voor smart zijn gesloten,	
Zoek daar de vreugde die gij op aarde niet kon vinden;	
Of in de onvergankelijke hemisfeer	220

Where Light is native and Delight is king
And Spirit is the deathless ground of things,
Choose thy high station, child of Eternity.
If thou art Spirit and Nature is thy robe,
225 Cast off thy garb and be thy naked self
Immutable in its undying truth,
Alone for ever in the mute Alone.
Turn then to God, for him leave all behind;
Forgetting love, forgetting Satyavan,
230 Annul thyself in his immobile peace.
O soul, drown in his still beatitude.
For thou must die to thyself to reach God's height:
I, Death, am the gate of immortality."
But Savitri answered to the sophist God:
235 "Once more wilt thou call Light to blind Truth's eyes,
Make Knowledge a catch of the snare of Ignorance
And the Word a dart to slay my living soul?
Offer, O King, thy boons to tired spirits
And hearts that could not bear the wounds of Time,
240 Let those who were tied to body and to mind,
Tear off those bonds and flee into white calm
Crying for a refuge from the play of God.
Surely thy boons are great since thou art He!
But how shall I seek rest in endless peace
245 Who house the mighty Mother's violent force,
Her vision turned to read the enigmaed world,
Her will tempered in the blaze of Wisdom's sun
And the flaming silence of her heart of love?
The world is a spiritual paradox
250 Invented by a need in the Unseen,
A poor translation to the creature's sense
Of That which for ever exceeds idea and speech,
A symbol of what can never be symbolised,
A language mispronounced, misspelt, yet true.
255 Its powers have come from the eternal heights
And plunged into the inconscient dim Abyss
And risen from it to do their marvellous work.
The soul is a figure of the Unmanifest,
The mind labours to think the Unthinkable,
260 The life to call the Immortal into birth,
The body to enshrine the Illimitable.
The world is not cut off from Truth and God.
In vain thou hast dug the dark unbridgeable gulf,
In vain thou hast built the blind and doorless wall:
265 Man's soul crosses through thee to Paradise,
Heaven's sun forces its way through death and night;

Waar het Licht is ingeboren en waar Geluk koning is
 En waar de Geest de onsterfelijke grond is der dingen,
 Kies daar uw hoge standplaats, kind van de Eeuwigheid.
 Als gij Geest zijt en de Natuur is uw gewaad,
 Leg af uw kledij en wees uw naakte zelf 225
 Onveranderlijk in zijn onsterfelijke waarheid,
 Alleen voor altijd in het stilzwijgende Allene.
 Keer u dan naar God, laat alles achter voor hem;
 Vergeet liefde, vergeet Satyavan,
 Herroep uzelf tot in zijn onbeweeglijke vrede. 230
 O ziel, verdrink in zijn stille zaligheid.
 Want gij moet sterven voor uzelf om Gods hoogte te bereiken:
 Ik, de Dood, ben de poort naar onsterfelijkheid.”
 Maar Savitri antwoordde aan de sofistieke God:
 “Wilt gij andermaal roepen om Licht om Waarheids ogen te verblinden, 235
 Van Kennis een prooi maken voor de valstrik van Onwetendheid
 En van het Woord een pijl om mijn levende ziel te doden?
 Schenk, O Koning, uw gunsten aan vermoeide geesten
 En aan harten die niet de wonden van de Tijd konden verdragen,
 Laat diegenen die waren gebonden aan lichaam en verstand, 240
 Die ketenen afwerpen en vluchten in reine kalmte
 Smekend om redding uit het spel van God.
 Uw geschenken zijn zeker groots want gij zijt Hem!
 Maar hoe zal ik rust verlangen in eindeloze vrede
 Die de geweldige kracht van de machtige Moeder herbergt, 245
 Haar blik gericht om de raadselachtige wereld te doorgronden,
 Haar wil getemperd in de vuurzee van de zon van Wijsheid
 En de vlammende stilte van haar hart van liefde?
 De wereld is een spirituele paradox
 Verzonnen door een behoefte in het Ongeziene, 250
 Een gebrekkige vertaling voor het gevoel van het wezen
 Van Dat wat voor altijd idee en woord te boven gaat,
 Een symbool van wat nimmer kan worden gesymboliseerd,
 Een taal verkeerd uitgesproken, verkeerd gespeld, en toch waar.
 Deze machten zijn gekomen van de eeuwige hoogten 255
 En wierpen zich in de onbewuste duistere Afggrond
 En ontstegen eraan om hun wonderbare werk te doen.
 De ziel is een gedaante van het Onmanifeste,
 Het verstand zwoegt om het Ondenkbare te denken,
 Het leven om het Onsterfelijke te roepen tot geboorte, 260
 Het lichaam om het Onbegrensbare te omhullen.
 De wereld is niet afgesneden van Waarheid en God.
 Tevergeefs hebt gij de donkere onoverbrugbare kloof gegraven,
 Tevergeefs hebt gij de blinde en deurloze muur gebouwd:
 De ziel van de mens doorkruist u naar het Paradijs, 265
 Des Hemels zon baant zich een weg door dood en nacht;

Its light is seen upon our being's verge.
My mind is a torch lit from the eternal sun,
My life a breath drawn by the immortal Guest,
270 My mortal body is the Eternal's house.
Already the torch becomes the undying ray,
Already the life is the Immortal's force,
The house grows of the householder part and one.
How sayst thou Truth can never light the human mind
275 And Bliss can never invade the mortal's heart
Or God descend into the world he made?
If in the meaningless Void creation rose,
If from a bodiless Force Matter was born,
If Life could climb in the unconscious tree,
280 Its green delight break into emerald leaves
And its laughter of beauty blossom in the flower,
If sense could wake in tissue, nerve and cell
And Thought seize the grey matter of the brain,
And soul peep from its secrecy through the flesh,
285 How shall the nameless Light not leap on men,
And unknown powers emerge from Nature's sleep?
Even now hints of a luminous Truth like stars
Arise in the mind-mooned splendour of Ignorance;
Even now the deathless Lover's touch we feel:
290 If the chamber's door is even a little ajar,
What then can hinder God from stealing in
Or who forbid his kiss on the sleeping soul?
Already God is near, the Truth is close:
Because the dark atheist body knows him not,
295 Must the sage deny the Light, the seer his soul?
I am not bound by thought or sense or shape;
I live in the glory of the Infinite,
I am near to the Nameless and Unknowable,
The Ineffable is now my household mate.
300 But standing on Eternity's luminous brink
I have discovered that the world was He;
I have met Spirit with spirit, Self with self,
But I have loved too the body of my God.
I have pursued him in his earthly form.
305 A lonely freedom cannot satisfy
A heart that has grown one with every heart:
I am a deputy of the aspiring world,
My spirit's liberty I ask for all."

Then rang again a deeper cry of Death.
310 As if beneath its weight of sterile law
Oppressed by its own obstinate meaningless will,

Het licht ervan is zichtbaar aan de grens van ons wezen.
 Mijn geest is een toorts ontstoken aan de eeuwige zon,
 Mijn leven een ademteug genomen door de onsterfelijke Genodigde, 270
 Mijn sterfelijke lichaam is het huis van het Eeuwige.
 Reeds wordt de toorts de onvergankelijke lichtstraal,
 Reeds is het leven de kracht van het Onsterfelijke,
 Het huis groeit met de huismeester deel en één.
 Hoe kunt gij zeggen dat Waarheid nooit het menselijk verstand kan verlichten
 En Gelukzaligheid nooit het sterfelijke hart kan binnendringen 275
 Of God neerdalen in de wereld die hij heeft gemaakt?
 Als in de betekenisloze Leegte de schepping verrees,
 Als uit een lichaamsloze Kracht Materie werd geboren,
 Als Leven kon klimmen in de onbewuste boom,
 Dit groen geluk kon doorbreken in smaragdgroene bladeren 280
 En deze lach van schoonheid ontluiken in de bloem,
 Als gevoel kon ontwaken in weefsel, zenuw en cel
 En Gedachte de grijze materie van het brein kon aangrijpen,
 En de ziel vanuit zijn heerlijkheid kon gluren door het vlees,
 Hoe zal het nameloze Licht niet de mens verrassen, 285
 En onbekende machten verrijzen uit de slaap van de Natuur?
 Zelfs nu rijzen aanwijzingen van een lichtende Waarheid als sterren
 In de verstand-maanverlichte pracht van de Onwetendheid;
 Zelfs nu voelen wij de aanraking van de onsterfelijke Geliefde:
 Als de deur van de kamer ook maar een beetje openstaat, 290
 Wat zal God dan beletten om binnen te sluipen
 Of wie zal zijn kus verhinderen op de slapende ziel?
 Reeds is God nabij, de Waarheid is genaderd:
 Omdat het duistere atheïstische lichaam hem niet kent,
 Moet daarom de wijze het Licht ontkennen, de ziener zijn ziel? 295
 Ik ben niet gebonden aan gedachte of gevoel of vorm;
 Ik leef in de glorie van het Oneindige,
 Ik ben dichtbij het Nameloze en Onkenbare,
 Het Onuitsprekelijke is nu mijn huisgenoot.
 Maar staande aan de lichtende rand van het Eeuwige 300
 Heb ik ontdekt dat Hij de wereld was;
 Ik beantwoordde Geest met geest, Zelf met zelf,
 Maar ik heb ook het lichaam van mijn God bemind.
 Ik heb hem achtervolgd in zijn aardse vorm.
 Een eenzame vrijheid kan niet een hart tevredenstellen 305
 Dat is één geworden met ieder hart:
 Ik ben een afgevaardigde van de aspirerende wereld,
 De vrijheid van mijn geest vraag ik voor al.”

Toen klonk opnieuw een diepere kreet van de Dood.
 Als was het onder zijn gewicht van steriele wet 310
 In verdrukking door zijn eigen halsstarrige wil,

Disdainful, weary and compassionate,
It kept no more its old intolerant sound,
But seemed like life's in her unnumbered paths
315 Toiling for ever and achieving nought
Because of birth and change, her mortal powers
By which she lasts, around the term-posts fixed
Turning of a wide circling aimless race
Whose course for ever speeds and is the same.
320 In its long play with Fate and Chance and Time
Assured of the game's vanity lost or won,
Crushed by its load of ignorance and doubt
Which knowledge seems to increase and growth to enlarge,
The earth-mind sinks and it despairs and looks
325 Old, weary and discouraged on its work.
Yet was all nothing then or vainly achieved?
Some great thing has been done, some light, some power
Delivered from the huge Inconscient's grasp:
It has emerged from night; it sees its dawns
330 Circling for ever though no dawn can stay.
This change was in the godhead's far-flung voice;
His form of dread was altered and admitted
Our transient effort at eternity,
Yet flung vast doubts of what might else have been
335 On grandiose hints of an impossible day.
The great voice surging cried to Savitri:
"Because thou knowst the wisdom that transcends
Both veil of forms and the contempt of forms,
Arise delivered by the seeing gods.
340 If free thou hadst kept thy mind from life's fierce stress,
Thou mightst have been like them omniscient, calm.
But the violent and passionate heart forbids.
It is the storm bird of an anarch Power
That would upheave the world and tear from it
345 The indecipherable scroll of Fate,
Death's rule and Law and the unknowable Will.
Hasteners to action, violators of God
Are these great spirits who have too much love,
And they who formed like thee, for both art thou,
350 Have come into the narrow bounds of life
With too large natures overleaping time.
Worshippers of force who know not her recoil,
Their giant wills compel the troubled years.
The wise are tranquil; silent the great hills
355 Rise ceaselessly towards their unreached sky,
Seated on their unchanging base, their heads
Dreamless in heaven's immutable domain.

Minachtend, vermoeid en mededogend,
 Behield het niet langer zijn vroegere onverdraagzame geluid,
 Maar leek op dat van het leven op haar talloze paden
 Dat voor altijd zwoegt en nooit iets bereikt 315
 Door geboorte en verandering, haar sterfelijke krachten
 Waarmee zij voortduurt, rondom de vaste grenspalen draaiend
 Van een wijd rondcirkelend doelloos ras
 Waarvan de rondgang altijd verder spoedt en hetzelfde is.
 In het langdurige drama met Lot en Kans en Tijd 320
 Verzekerd van de vruchteloosheid van het verloren of gewonnen spel,
 Verpletterd onder zijn last van onwetendheid en twijfel
 Die door kennis lijkt toe te nemen en zich door groei lijkt uit te breiden,
 Zinkt het aard-verstand en het wanhoopt en kijkt
 Oud, vermoeid en ontmoedigd naar zijn werk. 325
 Was dan toch alles niets of tevergeefs tot stand gebracht?
 Iets groots is gedaan, een of ander licht, een of andere macht
 Is bevrijd uit de reusachtige greep van het Onbewuste:
 Het is verrezen uit de nacht; het ziet zijn dageraden
 Eeuwig cirkelend hoewel geen dageraad kan blijven. 330
 Deze verandering klonk door in de godheids vèr dragende stem;
 Zijn vorm van verschrikking was veranderd en liet
 Onze vergankelijke poging van de eeuwigheid toe,
 Maar wierp onmetelijke twijfels van wat anders had kunnen zijn
 Over grandioze aanwijzingen van een onmogelijke dag. 335
 De geweldige aanzwellende stem riep naar Savitri:
 “Omdat gij de wijsheid kent die zowel
 De sluier van vormen als de verachting van vormen overstijgt,
 Verrijs, verlost door de ziende goden.
 Als gij uw geest had vrij gehouden van de onstuimige drang van het leven, 340
 Dan had gij als hen kunnen zijn, alwetend, kalm.
 Maar het heftige en hartstochtelijke hart verbiedt dat.
 Het is de stormvogel van een opstandige Macht
 Die de wereld zou verheffen en ervan wegrukken
 Het onontcijferbare geschrift van het Lot, 345
 Het bewind van de Dood en de Wet en de onkenbare Wil.
 Haasters naar actie, overtreders van God,
 Zijn deze grote geesten die teveel liefde hebben,
 En zij die werden gevormd als gij, want gij zijt beide,
 Zijn gekomen binnen de nauwe grenzen van het leven 350
 Met te grote naturen reikend over de tijd.
 Aanbidders van kracht die niet haar terugdeinzen kennen,
 Hun reusachtige wil dwingt de woelige jaren.
 De wijzen houden zich stil; stil klimmen de geweldige heuvelen
 Onafgebroken naar hun onbereikte hemel, 355
 Zetelend op hun standvastige voet, hun hoofd
 Droomloos in 's hemels onveranderlijke domein.

On their aspiring tops, sublime and still,
Lifting half-way to heaven the climbing soul
360 The mighty mediators stand content
To watch the revolutions of the stars:
Motionlessly moving with the might of earth,
They see the ages pass and are the same.
The wise think with the cycles, they hear the tread
365 Of far-off things; patient, unmoved they keep
Their dangerous wisdom in their depths restrained,
Lest man's frail days into the unknown should sink
Dragged like a ship by bound leviathan
Into the abyss of his stupendous seas.
370 Lo, how all shakes when the gods tread too near!
All moves, is in peril, anguished, torn, upheaved.
The hurrying aeons would stumble on too swift
If strength from heaven surprised the imperfect earth
And veiless knowledge smote these unfit souls.
375 The deities have screened their dreadful power:
God hides his thought and, even, he seems to err.
Be still and tardy in the slow wise world.
Mighty art thou with the dread goddess filled,
To whom thou criedst at dawn in the dim woods.
380 Use not thy strength like the wild Titan souls!
Touch not the seated lines, the ancient laws,
Respect the calm of great established things."
But Savitri replied to the huge god:
"What is the calm thou vauntst, O Law, O Death?
385 Is it not the dull-visioned tread inert
Of monstrous energies chained in a stark round
Soulless and stone-eyed with mechanic dreams?
Vain the soul's hope if changeless Law is all:
Ever to the new and the unknown press on
390 The speeding aeons justifying God.
What were earth's ages if the grey restraint
Were never broken and glories sprang not forth
Bursting their obscure seed, while man's slow life
Leaped hurried into sudden splendid paths
395 By divine words and human gods revealed?
Impose not upon sentient minds and hearts
The dull fixity that binds inanimate things.
Well is the unconscious rule for the animal breeds
Content to live beneath the immutable yoke;
400 Man turns to a nobler walk, a master path.
I trample on thy law with living feet;
For to arise in freedom I was born.
If I am mighty let my force be unveiled

Op hun aspirerende toppen, verheven en roerloos,
 Tot halverwege de hemel verheffend hun klimmende ziel
 Staan de machtige bemiddelaars voldaan 360
 Om gade te slaan de omwentelingen der sterren:
 Bewegingsloos bewegend met de macht van de aarde,
 Zien zij de eeuwen voorbijgaan en zijn hetzelfde.
 De wijzen denken met de eeuwen, zij horen de tred
 Van ver verwijderde dingen; geduldig, onbewogen houden zij 365
 Hun gevaarlijke wijsheid in hun diepten achter
 Opdat niet de broze dagen van de mens zullen zinken in het onbekende
 Als een schip door de gebonden leviathan gesleept
 Tot in de afgrond van zijn ontzagwekkende zeeën.
 Zie, hoe alles schokt wanneer de goden te dichtbij komen! 370
 Alles beweegt, is in gevaar, in angst, verscheurd, ontredderd.
 De haastende eonen zouden te snel verder struikelen
 Als de kracht van de hemel de onvolmaakte aarde zou verrassen
 En onversluisde kennis deze ongeschikte zielen zou treffen.
 De godheden hebben hun vreselijke macht verborgen: 375
 God verbergt zijn gedachte en hij, zelfs, schijnt zich te vergissen.
 Wees stil en traag in de langzame wijze wereld.
 Machtig zijt gij van de vreselijke godin vervuld,
 Om wie gij roept bij de dageraad in de duistere wouden.
 Gebruik niet uw kracht gelijk de woeste zielen der Titanen! 380
 Beroer niet de vastgelegde lijnen, de oeroude wetten,
 Respecteer de kalmte van grote gevestigde dingen.”
 Maar Savitri antwoordde de reusachtige god:
 “Wat is de kalmte waarop gij u beroemt, O Wet, O Dood?
 Is het niet de dof-ziende inerte tred 385
 Van monsterlijke energieën geketend in een starre rondgang
 Zielloos en steen-ogig met werktuiglijke dromen?
 Vergeefs is de hoop van de ziel als de onveranderlijke Wet alles is:
 Altijd dringen naar het nieuwe en het onbekende verder
 De snellende eonen die God rechtvaardigen. 390
 Wat zouden de aardse eeuwen zijn als de grijze beperking
 Nooit zou zijn gebroken en gloriën niet waren ontstaan
 Door te bersten uit hun duistere zaad, terwijl het trage leven van de mens
 Gehaast opsprong tot plotselinge glorierijke paden
 Door goddelijke woorden en menselijke goden geopenbaard? 395
 Leg niet aan het bewuste verstand en hart op
 De afgestompte onveranderlijkheid die levenloze dingen bindt.
 De onbewuste regel is goed voor de dierlijke soort
 Die tevreden leeft onder het onveranderlijke juk;
 De mens richt zich naar een nobeler wandel, een meester-pad. 400
 Ik treed uw wet met levende voeten;
 Want om op te staan in vrijheid ben ik geboren.
 Als ik machtig ben laat dan mijn kracht zich openbaren

Equal companion of the dateless powers,
405 Or else let my frustrated soul sink down
Unworthy of Godhead in the original sleep.
I claim from Time my will's eternity,
God from his moments." Death replied to her,
"Why should the noble and immortal will
410 Stoop to the petty works of transient earth,
Freedom forgotten and the Eternal's path?
Or is this the high use of strength and thought,
To struggle with the bonds of death and time
And spend the labour that might earn the gods
415 And battle and bear agony of wounds
To grasp the trivial joys that earth can guard
In her small treasure-chest of passing things?
Child, hast thou trodden the gods beneath thy feet
Only to win poor shreds of earthly life
420 For him thou lov'st cancelling the grand release,
Keeping from early rapture of the heavens
His soul the lenient deities have called?
Are thy arms sweeter than the courts of God?"
She answered, "Straight I trample on the road
425 The strong hand hewed for me which planned our paths.
I run where his sweet dreadful voice commands
And I am driven by the reins of God.
Why drew he wide his scheme of mighty worlds
Or filled infinity with his passionate breath?
430 Or wherefore did he build my mortal form
And sow in me his bright and proud desires,
If not to achieve, to flower in me, to love,
Carving his human image richly shaped
In thoughts and largenesses and golden powers?
435 Far Heaven can wait our coming in its calm.
Easy the heavens were to build for God.
Earth was his difficult matter, earth the glory
Gave of the problem and the race and strife.
There are the ominous masks, the terrible powers;
440 There it is greatness to create the gods.
Is not the spirit immortal and absolved
Always, delivered from the grasp of Time?
Why came it down into the mortal's Space?
A charge he gave to his high spirit in man
445 And wrote a hidden decree on Nature's tops.
Freedom is this with ever seated soul,
Large in life's limits, strong in Matter's knots,
Building great stuff of action from the worlds
To make fine wisdom from coarse, scattered strands

Als gelijkwaardige deelgenoot van de onheuglijke machten,
 Of laat anders mijn teleurgestelde ziel verzinken, 405
 Goddelijkheid onwaardig, in de oorspronkelijke slaap.
 Ik eis van de Tijd de eeuwigheid van mijn wilskracht,
 God van zijn momenten.” De Dood antwoordde haar,
 “Waarom zou de nobele en onsterfelijke wil
 Zich verlagen tot de onbeduidende werken van de vergankelijke aarde, 410
 De vrijheid vergeten en het pad van het Eeuwige?
 Of is dit het verheven gebruik van kracht en denken,
 Om te worstelen met de boeien van dood en tijd
 En het gezwoeg dat de goden zouden verdienen verkwisten
 En slag te leveren en de pijnen van wonden te dragen 415
 Om de alledaagse vreugdes te pakken die de aarde kan bewaren
 In haar kleine schatkist van voorbijgaande dingen?
 Kind, hebt gij de goden onder uw voeten vertrap
 Alleen om armzalige flarden van aards leven te winnen
 Voor hem die gij liefhebt de grootse bevrijding ongedaan te maken, 420
 Om van een vroege verrukking van de hemelen te weerhouden
 Zijn ziel die door de genadige godheden geroepen is?
 Zijn uw armen zoeter dan de hoven van God?”
 Zij antwoordde, “Recht betreed ik de weg die de sterke hand
 Voor mij gehouden heeft welke onze paden heeft beraamd. 425
 Ik snel naar waar zijn zoete verschrikkelijke stem mij beveelt
 En word geleid door de teugels van God.
 Waarom heeft hij zijn omvangrijke plan van machtige werelden ontvouwd
 Of de oneindigheid met zijn hartstochtelijke adem gevuld?
 Of waarvoor heeft hij mijn sterfelijke gedaante gevormd, 430
 En in mij zijn heldere en trotse verlangens gezaaid,
 Als het niet is om te volbrengen, in mij te bloeien, om lief te hebben,
 Om zijn menselijke beeltenis, rijk gevormd, te beeldhouwen
 In gedachten en grootsheden en gouden machten?
 De verre Hemel kan onze komst in zijn kalmte verbeiden. 435
 Gemakkelijk waren de hemelen om te bouwen voor God.
 De aarde was zijn moeilijke kwestie, de aarde gaf de glorie
 Van het probleem en de wedren en de strijd.
 Daar zijn de onheilspellende maskers, de verschrikkelijke machten;
 Daar is het grootsheid om de goden te scheppen. 440
 Is de geest niet onsterfelijk en immer vrijgesproken,
 Verlost van de greep van de Tijd?
 Waarom kwam het omlaag tot in de Ruimte van het sterfelijke?
 Een opdracht gaf hij aan zijn verheven geest in de mens
 En schreef een verborgen bevel op de toppen van de Natuur. 445
 Vrijheid is dit met een altijd zetelende ziel,
 Groots binnen de perken van het leven, sterk in de knopen der Materie,
 Bouwend aan groots materiaal van actie uit de werelden
 Om hoogstaande wijsheid te weven uit ruwe, verspreide draden

450 And love and beauty out of war and night,
The wager wonderful, the game divine.
What liberty has the soul which feels not free
Unless stripped bare and cannot kiss the bonds
The Lover winds around his playmate's limbs,
455 Choosing his tyranny, crushed in his embrace?
To seize him better with her boundless heart
She accepts the limiting circle of his arms,
Bows full of bliss beneath his mastering hands
And laughs in his rich constraints, most bound, most free.
460 This is my answer to thy lures, O Death."

Immutable, Death's denial met her cry:
"However mighty, whatever thy secret name
Uttered in hidden conclaves of the gods,
Thy heart's ephemeral passion cannot break
465 The iron rampart of accomplished things
With which the great Gods fence their camp in Space.
Whoever thou art behind thy human mask,
Even if thou art the Mother of the worlds
And pegst thy claim upon the realms of Chance,
470 The cosmic Law is greater than thy will.
Even God himself obeys the Laws he made:
The Law abides and never can it change,
The Person is a bubble on Time's sea.
A forerunner of a greater Truth to come,
475 Thy soul creator of its freer Law,
Vaunting a Force behind on which it leans,
A Light above which none but thou hast seen,
Thou claimst the first fruits of Truth's victory.
But what is Truth and who can find her form
480 Amid the specious images of sense,
Amid the crowding guesses of the mind
And the dark ambiguities of a world
Peopled with the incertitudes of Thought?
For where is Truth and when was her footfall heard
485 Amid the endless clamour of Time's mart
And which is her voice amid the thousand cries
That cross the listening brain and cheat the soul?
Or is Truth aught but a high starry name
Or a vague and splendid word by which man's thought
490 Sanctions and consecrates his nature's choice,
The heart's wish donning knowledge as its robe,
The cherished idea elect among the elect,
Thought's favourite mid the children of half-light
Who high-voiced crowd the playgrounds of the mind

En liefde en schoonheid uit oorlog en nacht, 450
 Het wonderbare waagstuk, het goddelijke spel.
 Welke vrijheid heeft de ziel die zich niet vrij voelt
 Tenzij ontkleed en die niet de banden kan kussen
 Die de Minnaar windt rondom de ledematen van zijn speelkameraad,
 Kiezend voor zijn tirannie, verpletterd in zijn omarming? 455
 Om hem beter vast te grijpen met haar grenzeloze hart
 Aanvaardt zij de beperkende kring van zijn armen,
 Buigt zich vol van gelukzaligheid onder zijn overmeesterende handen
 En lacht in zijn rijke gevangenschap, het meest gebonden, het meest vrij.
 Dit is mijn antwoord op uw verlokkingen, O Dood.” 460

Onwrikbaar kwam de ontkenning van de Dood haar uitroep tegemoet:
 “Hoe machtig ook, wat ook uw geheime naam is
 Gesproken in de verborgen conclaven van de goden,
 De eendags-hartstocht van uw hart kan niet 465
 Het ijzeren bolwerk breken van volbrachte dingen
 Waarmee de grote Goden hun kamp in de Ruimte verdedigen.
 Wie gij ook zijt achter uw menselijke masker,
 Zelfs als gij de Moeder der werelden zijt
 En uw aanspraak doet gelden op de domeinen van Kans,
 Is de kosmische Wet groter dan uw wil. 470
 Zelfs God zelf gehoorzaamt aan de Wetten die hij maakte:
 De Wet blijft en kan nimmer veranderen,
 De Persoon is een luchtbel op de zee van de Tijd.
 Als voorbode van een grotere Waarheid die komen gaat,
 Uw ziel de schepper van haar vrijere Wet, 475
 Zich beroemend op een Kracht erachter waarop het steunt,
 Een Licht van boven dat niemand heeft gezien behalve gij,
 Eist gij de eerste vruchten op van de overwinning van Waarheid.
 Maar wat is Waarheid en wie kan haar gedaante vinden
 Tussen de misleidende zintuiglijke beelden, 480
 Tussen de veelvuldige gissingen van het verstand
 En de duistere dubbelzinnigheden van een wereld
 Bevolkt met de onzekerheden van het Denken?
 Want waar is Waarheid en wanneer werd haar voetstap gehoord
 Tussen het eindeloze getier op de markt van de Tijd 485
 En welke is haar stem tussen de duizend kreten
 Die het luisterende brein kruisen en de ziel misleiden?
 Of is Waarheid niets anders dan een fonkelende naam
 Of een vaag en prachtig woord waarmee het van denken van de mens
 De keuze van zijn natuur wettigt en heiligt, 490
 De wens van het hart die kennis aandoet als zijn mantel,
 Het gekoesterde idee verkozen onder de verkozenen,
 De gunsteling van het denken onder de kinderen van het schemerlicht
 Die zich, met hoge stemmen, verdringen op de speelplaatsen van het verstand

- 495 Or people its dormitories in infant sleep?
All things hang here between God's yes and no,
Two Powers real but to each other untrue,
Two consort stars in the mooned night of mind
That towards two opposite horizons gaze,
500 The white head and black tail of the mystic drake,
The swift and the lame foot, wing strong, wing broken
Sustaining the body of the uncertain world,
A great surreal dragon in the skies.
Too dangerously thy high proud truth must live
505 Entangled in Matter's mortal littleness.
All in this world is true, yet all is false:
Its thoughts into an eternal cipher run,
Its deeds swell to Time's rounded zero sum.
Thus man at once is animal and god,
510 A disparate enigma of God's make
Unable to free the Godhead's form within,
A being less than himself, yet something more,
The aspiring animal, the frustrate god
Yet neither beast nor deity but man,
515 But man tied to the kind earth's labour strives to exceed
Climbing the stairs of God to higher things.
Objects are seemings and none knows their truth,
Ideas are guesses of an ignorant god.
Truth has no home in earth's irrational breast:
520 Yet without reason life is a tangle of dreams,
But reason is poised above a dim abyss
And stands at last upon a plank of doubt.
Eternal truth lives not with mortal men.
Or if she dwells within thy mortal heart,
525 Show me the body of the living Truth
Or draw for me the outline of her face
That I too may obey and worship her.
Then will I give thee back thy Satyavan.
But here are only facts and steel-bound Law.
530 This truth I know that Satyavan is dead
And even thy sweetness cannot lure him back.
No magic Truth can bring the dead to life,
No power of earth cancel the thing once done,
No joy of the heart can last surviving death,
535 No bliss persuade the past to live again.
But Life alone can solace the mute Void
And fill with thought the emptiness of Time.
Leave then thy dead, O Savitri, and live."
The Woman answered to the mighty Shade,
540 And as she spoke, mortality disappeared;

Of de slaapzalen ervan bevolken in kinderlijke slaap?	495
Alle dingen hier hangen tussen Gods ja en nee, Twee Machten werkelijk maar voor elkaar onwaar, Twee metgezel-sterren in verstands maanbeschenen nacht Die zien naar twee tegenovergestelde horizonten, De witte kop en zwarte staart van de mystieke slang,	500
De gezwinde en de kreupele voet, vleugel sterk, vleugel gebroken Die het lichaam dragen van de onzekere wereld, Een geweldige surreële draak aan de hemelen. Te gevaarlijk moet uw hoge trotse waarheid leven In de sterfelijke kleinheid van de Materie verstrikt.	505
Alles in deze wereld is waar, en toch is alles onwaar: De gedachten erin lopen aan tegen een eeuwig geheimschrift, De daden erin groeien aan tot de afgeronde nul-optelsom van de Tijd. Zo is de mens tegelijk dier en god,	510
Een ongelijkwaardig enigma van Gods makelij Onmachtig om de vorm van de Godheid binnenin te bevrijden, Een wezen minder dan hijzelf, en toch iets meer, Het aspirerende dier, de teleurgestelde god En toch beest noch godheid maar mens,	515
Maar een mens gebonden aan het soort dat aards gezwoeg tracht te overtreffen Klimmend op de trappen van God naar hogere Dingen. Voorwerpen zijn schijn en niemand kent hun waarheid, Ideeën zijn gissingen van een onwetende god. Waarheid heeft geen huis in de irrationele borst van de aarde:	520
En toch is het leven zonder de rede een wirwar van dromen, Maar de rede zweeft boven een schemerige afgrond En staat uiteindelijk op een grondslag van twijfel. Eeuwige waarheid woont niet bij de sterfelijke mens. Of als zij woont in uw sterfelijke hart,	525
Toon mij dan het lichaam van de levende Waarheid Of teken voor mij de trekken van haar gelaat Opdat ook ik haar kan gehoorzamen en aanbidden. Dan zal ik u uw Satyavan teruggeven. Maar hier zijn slechts feiten en de door staal gebonden Wet.	530
Deze waarheid weet ik dat Satyavan dood is En zelfs uw lieflijkheid kan hem niet teruglokken. Geen enkele magische Waarheid kan de doden tot leven wekken, Geen macht van de aarde kan ongedaan maken wat eens is gedaan, Geen vreugde van het hart kan duren en de dood overleven, Geen gelukzaligheid kan het verleden overreden weer te leven.	535
Slechts het Leven alleen kan de stilzwijgende Leegte verlichten En met gedachte vullen de leegheid van de Tijd. Laat dan uw dode achter, O Savitri, en leef.” De Vrouw antwoordde de machtige Schim, En terwijl zij sprak verdween de sterfelijkheid;	540

Her Goddess self grew visible in her eyes,
Light came, a dream of heaven, into her face.
“O Death, thou too art God and yet not He,
But only his own black shadow on his path
545 As leaving the Night he takes the upward Way
And drags with him its clinging inconscient Force.
Of God unconscious thou art the dark head,
Of his Ignorance thou art the impenitent sign,
Of its vast tenebrous womb the natural child,
550 On his immortality the sinister bar.
All contraries are aspects of God’s face.
The Many are the innumerable One,
The One carries the multitude in his breast;
He is the Impersonal, inscrutable, sole,
555 He is the one infinite Person seeing his world;
The Silence bears the Eternal’s great dumb seal,
His light inspires the eternal Word;
He is the Immobile’s deep and deathless hush,
Its white and signless blank negating calm,
560 Yet stands the creator Self, the almighty Lord
And watches his will done by the forms of Gods
And the desire that goads half-conscious man
And the reluctant and unseeing Night.
These wide divine extremes, these inverse powers
565 Are the right and left side of the body of God;
Existence balanced twixt two mighty arms
Confronts the mind with unsolved abysms of Thought.
Darkness below, a fathomless Light above,
In Light are joined, but sundered by severing Mind
570 Stand face to face, opposite, inseparable,
Two contraries needed for his great World-task,
Two poles whose currents wake the immense World-Force.
In the stupendous secrecy of his Self,
Above the world brooding with equal wings,
575 He is both in one, beginningless, without end:
Transcending both, he enters the Absolute.
His being is a mystery beyond mind,
His ways bewilder mortal ignorance;
The finite in its little sections parked,
580 Amazed, credits not God’s audacity
Who dares to be the unimagined All
And see and act as might one Infinite.
Against human reason this is his offence,
Being known to be for ever unknowable,
585 To be all and yet transcend the mystic whole,
Absolute, to lodge in a relative world of Time,

Haar Godin zelf werd zichtbaar in haar ogen,
 Het Licht kwam, een droom van hemel, op haar gezicht.
 “O Dood, ook gij zijt God en toch niet Hem,
 Maar slechts zijn eigen zwarte schaduw op zijn pad
 Wanneer hij de Nacht achter zich laat en de Weg inslaat omhoog 545
 En met zich meetrokt zijn vastklampende onbewuste Kracht.
 Van de onbewuste God zijt gij het duistere hoofd,
 Van zijn Onwetendheid zijt gij het verstokte teken,
 Van zijn onmetelijke donkere schoot het natuurlijke kind,
 Voor zijn onsterfelijkheid de sinistere belemmering. 550
 Elke tegenstelling is een aspect van Gods gezicht.
 De Velen zijn de ontelbare Ene,
 De Ene draagt de veelvuldigheid in zijn borst;
 Hij is de Onpersoonlijke, ondoorgroendelijk, alleen,
 Hij is de ene oneindige Persoon die zijn wereld ziet; 555
 De Stilte draagt het grote stilzwijgende zegel van het Eeuwige,
 Zijn licht inspireert het eeuwige Woord;
 Hij is het diepe en onsterfelijke zwijgen van het Onbeweeglijke,
 Zijn witte en tekenloze loutere ontkennende kalmte,
 En staat toch als de schepper Zelf, de almachtige Heer 560
 En ziet toe hoe zijn wil wordt voltrokken door de gedaanten der Goden
 En het verlangen dat de half-bewuste mens drijft
 En de onwillige en blinde Nacht.
 Deze ruime goddelijke uitersten, deze tegenovergestelde machten
 Zijn de rechter- en linkerzijde van het lichaam van God; 565
 Het bestaan gebalanceerd tussen twee machtige armen
 Confronteert het verstand met onopgeloste afgronden van Denken.
 De duisternis beneden, een onpeilbaar Licht boven,
 Worden in Licht verenigd maar staan, verdeeld door het scheidende Verstand,
 Oog in oog, onlosmakelijk, tegenover elkaar, 570
 Twee tegendelen noodzakelijk voor zijn grote Wereld-taak,
 Twee polen waarvan de stromen de immense Wereld-Kracht wekken.
 In de ontzagwekkende heimelijkheid van zijn Zelf,
 Met gelijke vleugels mijmerend boven de wereld,
 Is hij beide in één, zonder begin, zonder einde: 575
 Beide overstijgend, gaat hij binnen in het Absolute.
 Zijn wezen is een mysterie dat het verstand te boven gaat,
 Zijn wegen verbijsteren de sterfelijke onwetendheid;
 Het eindige ingesloten in zijn kleine regionen,
 Verbaasd, waardeert niet Gods waagstuk 580
 Die het aandurft om het onvoorstelbare Al te zijn
 En te zien en doen zoals één Oneindige zou kunnen.
 Tegen de menselijke rede is dit zijn vergrijp,
 Te weten dat hij voor altijd onkenbaar is,
 Alles te zijn en toch het mystieke geheel te overstijgen, 585
 Absoluut, te verblijven in een relatieve wereld van Tijd,

Eternal and all-knowing, to suffer birth,
Omnipotent, to sport with Chance and Fate,
Spirit, yet to be Matter and the Void,
590 Illimitable, beyond form or name,
To dwell within a body, one and supreme
To be animal and human and divine:
A still deep sea, he laughs in rolling waves;
Universal, he is all, transcendent, none.
595 To man's righteousness this is his cosmic crime,
Almighty beyond good and evil to dwell
Leaving the good to their fate in a wicked world
And evil to reign in this enormous scene.
All opposition seems and strife and chance,
600 An aimless labour with but scanty sense,
To eyes that see a part and miss the whole;
The surface men scan, the depths refuse their search:
A hybrid mystery challenges the view,
Or a discouraging sordid miracle.
605 Yet in the exact Inconscient's stark conceit,
In the casual error of the world's ignorance
A plan, a hidden Intelligence is glimpsed.
There is a purpose in each stumble and fall;
Nature's most careless lolling is a pose
610 Preparing some forward step, some deep result.
Ingenious notes plugged into a motived score,
These million discords dot the harmonious theme
Of the evolution's huge orchestral dance.
A Truth supreme has forced the world to be;
615 It has wrapped itself in Matter as in a shroud,
A shroud of Death, a shroud of Ignorance.
It compelled the suns to burn through silent Space,
Flame-signs of its uncomprehended Thought
In a wide brooding ether's formless muse:
620 It made of Knowledge a veiled and struggling light,
Of Being a substance nescient, dense and dumb,
Of Bliss the beauty of an insentient world.
In finite things the conscious Infinite dwells:
Involved it sleeps in Matter's helpless trance,
625 It rules the world from its sleeping senseless Void;
Dreaming it throws out mind and heart and soul
To labour crippled, bound, on the hard earth;
A broken whole it works through scattered points;
Its gleaming shards are Wisdom's diamond thoughts,
630 Its shadowy reflex our ignorance.
It starts from the mute mass in countless jets,
It fashions a being out of brain and nerve,

Eeuwig en alwetend, geboorte te ondergaan,
 Almachtig, te spelen met Kans en Lot,
 Geest, en toch Materie te zijn en de Leegte,
 Grenzeloos, boven vorm of naam, 590
 Te wonen binnenin een lichaam, om, als één en het allerhoogste,
 Dier te zijn en menselijk en goddelijk:
 Als een stille diepe zee, lacht hij in rollende golven;
 Universeel, is hij alles, – transcendent, is hij niets.
 Voor de rechtschapenheid van de mens is dit zijn kosmische misdaad, 595
 Om almachtig, boven goed en kwaad, te verblijven
 En de goeden over te laten aan hun lot in een verdorven wereld
 En de kwaden te laten regeren op dit enorme toneel.
 Alles lijkt tegenstand en strijd en toeval,
 Een doelloos zwoegen met slechts een beperkt gevoel, 600
 Voor ogen die een deel zien en het geheel missen;
 De mensen speuren de oppervlakte af, de diepten onttrekken zich aan hun speurtocht:
 Een hybride mysterie tart het zicht,
 Of een ontmoedigend armzalig mirakel.
 Toch wordt in de starre eigenwaan van het nauwgezette Onbewuste, 605
 In de terloopse dwaling van 's werelds onwetendheid
 Een plan, een verborgen Intelligentie ontwaard.
 Er schuilt een bedoeling in iedere misstap en val;
 Het meest zorgeloze gelummel van de Natuur is een pose
 Die een of andere stap voorwaarts voorbereidt, een of ander diepzinnig resultaat. 610
 Met de ingenieuze noten waarmee een muziekstuk wordt opgevuld,
 Met deze miljoenen dissonanten is het harmonieuze thema bezaaid
 Van de reusachtige orkestrale dans der evolutie.
 Een opperste Waarheid heeft de wereld gedwongen te ontstaan;
 Het wikkelde zichzelf in Materie als in een lijkwade, 615
 Een kleed van de Dood, een sluier van Onwetendheid.
 Het dwong de zonnen te branden door de stille Ruimte,
 Vuur-tekenen van zijn onbegrepen Gedachte
 In het vormeloze mijmeren van een weidse broedende ether:
 Het maakte van Kennis een versluisd en zwoegend licht, 620
 Van Bestaan een onwetende substantie, geestloos en verstomd,
 Van Gelukzaligheid de schoonheid van een gevoelloze wereld.
 Het bewuste Oneindige woont in eindige dingen:
 Ingesloten slaapt het in de hulpeloze trance van de Materie,
 Het regeert de wereld vanuit zijn slapende bewusteloze Leegte; 625
 Dromend brengt het voort verstand en hart en ziel
 Om kreupel te zwoegen, gebonden, op de harde aarde;
 Het werkt een gebroken geheel uit door verstrooide punten;
 Deze glimmende scherven zijn de diamanten gedachten van Wijsheid,
 Deze schimmige weerspiegeling is onze onwetendheid. 630
 Het begint vanuit de zwiigende massa met talloze impulsen,
 Het vormt een wezen uit brein en zenuw,

A sentient creature from its pleasures and pangs.
A pack of feelings obscure, a dot of sense
635 Survives awhile answering the shocks of life,
Then, crushed or its force spent, leaves the dead form,
Leaves the huge universe in which it lived
An insignificant unconsidered guest.
But the soul grows concealed within its house;
640 It gives to the body its strength and magnificence;
It follows aims in an ignorant aimless world,
It lends significance to earth's meaningless life.
A demigod animal, came thinking man;
He wallows in mud, yet heavenward soars in thought;
645 He plays and ponders, laughs and weeps and dreams,
Satisfies his little longings like the beast;
He pores upon life's book with student eyes.
Out of this tangle of intellect and sense,
Out of the narrow scope of finite thought
650 At last he wakes into spiritual mind;
A high liberty begins and luminous room:
He glimpses eternity, touches the infinite,
He meets the gods in great and sudden hours,
He feels the universe as his larger self,
655 Makes Space and Time his opportunity
To join the heights and depths of being in light,
In the heart's cave speaks secretly with God.
But these are touches and high moments lived;
Fragments of Truth supreme have lit his soul,
660 Reflections of the sun in waters still.
A few have dared the last supreme ascent
And break through borders of blinding light above,
And feel a breath around of mightier air,
Receive a vaster being's messages
665 And bathe in its immense intuitive Ray.
On summit Mind are radiant altitudes
Exposed to the lustre of Infinity,
Outskirts and dependencies of the house of Truth,
Upraised estates of Mind and measureless.
670 There man can visit but there he cannot live.
A cosmic Thought spreads out its vastitudes;
Its smallest parts are here philosophies
Challenging with their detailed immensity,
Each figuring an omniscient scheme of things.
675 But higher still can climb the ascending light;
There are vasts of vision and eternal suns,
Oceans of an immortal luminousness,
Flame-hills assaulting heaven with their peaks,

Een bewust schepsel uit zijn genoegens en kwellingen.
 Een hoeveelheid obscure gevoelens, een punt van waarneming
 Overleeft enige tijd in antwoord op de schokken van het leven, 635
 Dan, verpletterd of zijn kracht uitgeput, verlaat het de dode vorm,
 Verlaat het het reusachtige universum waarin het leefde
 Een onaanzienlijke veronachtzaamde gast.
 Maar de ziel groeit verborgen in zijn huis;
 Het geeft aan het lichaam zijn kracht en luister; 640
 Het streeft doeleinden na in een onwetende doelloze wereld,
 Het verleent betekenis aan het aardse zinloze bestaan.
 Een halfgod-dier werd de denkende mens;
 Hij wentelt in het slijk, maar stijgt in gedachte hemelwaarts omhoog;
 Hij speelt en denkt na, lacht en huilt en droomt, 645
 Bevredigt zijn kleine verlangens als het beest;
 Hij staart in het boek van het leven met vorsende ogen.
 Vanuit deze wirwar van intellect en gevoel,
 Vanuit het beperkte bereik van eindige gedachte
 Ontwaakt hij ten leste tot spiritueel denken; 650
 Een verheven vrijheid begint en heldere ruimte:
 Hij vangt een glimp op van de eeuwigheid, raakt aan het oneindige,
 Hij ontmoet de goden in grote en plotselinge uren,
 Hij voelt het universum als zijn ruimere zelf,
 Maakt van Ruimte en Tijd zijn gelegenheid 655
 Om de hoogten en diepten van bestaan te verenigen in licht,
 Spreekt in de grot van het hart heimelijk met God.
 Maar dit zijn slechts vlagen en verheven geleefde momenten;
 Fragmenten van opperste Waarheid hebben zijn ziel verlicht,
 Weerspiegelingen van de zon in stille wateren. 660
 Enkelen hebben de laatste allerhoogste klim gewaagd
 En breken door grenzen van verblindend licht boven,
 En voelen rondom een adem van machtigere sfeer,
 Ontvangen boodschappen van een onmetelijker bestaan
 En baden in deze immense intuïtieve Stralen. 665
 Op de top van het Mentale bevinden zich stralende hoogten
 Blootgesteld aan de luister van de Oneindigheid,
 Randgebieden en gewesten van het huis van Waarheid,
 Verheven gebiedsdelen van het Mentale en onbegrensd.
 Deze kan de mens bezoeken maar leven kan hij daar niet. 670
 Een kosmisch Denken spreidt zijn onmetelijkheden uit;
 De geringste delen ervan zijn hier filosofieën
 Die een uitdaging vormen met hun gedetailleerde immensiteit,
 Elk vormde een alwetend plan der dingen.
 Maar hoger nog kan zich het opklimmende licht verheffen; 675
 Er zijn onmetelijkheden van waarneming en eeuwige zonnen,
 Oceanen van een onsterfelijke lichtgevendheid,
 Vuur-heuvelen die de hemel met hun toppen bestormen,

There dwelling all becomes a blaze of sight;
680 A burning head of vision leads the mind,
Thought trails behind it its long comet tail;
The heart glows, an illuminate and seer,
And sense is kindled into identity.
A highest flight climbs to a deepest view:
685 In a wide opening of its native sky
Intuition's lightnings range in a bright pack
Hunting all hidden truths out of their lairs,
Its fiery edge of seeing absolute
Cleaves into locked unknown retreats of self,
690 Rummages the sky-recesses of the brain,
Lights up the occult chambers of the heart;
Its spear-point ictus of discovery
Pressed on the cover of name, the screen of form,
Strips bare the secret soul of all that is.
695 Thought there has revelation's sun-bright eyes;
The Word, a mighty and inspiring Voice,
Enters Truth's inmost cabin of privacy
And tears away the veil from God and life.
Then stretches the boundless finite's last expanse,
700 The cosmic empire of the Overmind,
Time's buffer state bordering Eternity,
Too vast for the experience of man's soul:
All here gathers beneath one golden sky:
The Powers that build the cosmos station take
705 In its house of infinite possibility;
Each god from there builds his own nature's world;
Ideas are phalanxed like a group of suns,
Each marshalling his company of rays.
Thought crowds in masses seized by one regard;
710 All Time is one body, Space a single look:
There is the Godhead's universal gaze
And there the boundaries of immortal Mind:
The line that parts and joins the hemispheres
Closes in on the labour of the Gods
715 Fencing eternity from the toil of Time.
In her glorious kingdom of eternal light
All-ruler, ruled by none, the Truth supreme,
Omnipotent, omniscient and alone,
In a golden country keeps her measureless house;
720 In its corridor she hears the tread that comes
Out of the Unmanifest never to return
Till the Unknown is known and seen by men.
Above the stretch and blaze of cosmic Sight,
Above the silence of the wordless Thought,

Daar verblijvend wordt al een vuurzee van zicht;
 Een brandende spits van waarneming gaat het verstand vooruit, 680
 Gedachte komt er achteraan met zijn lange kometenstaart;
 Het hart straalt, een verlichte en een ziener,
 Het gevoel wordt tot identiteit gewekt.
 Een hoogste vlucht klimt tot een diepste zienswijze:
 In een wijde opening van zijn geboorte-hemel 685
 Scharen zich de bliksemingen van intuïtie tot een heldere meute
 Die elke verborgen waarheid uit zijn schuilplaats jaagt,
 De vurige scherpte van absoluut zicht
 Baant zich een weg tot in gesloten onbekende toevluchtsoorden van zelf,
 Doorzoekt de hemel-uthoeken van het brein, 690
 Verlicht de occulte kamers van het hart;
 Deze speerpunt-stoot van ontdekking
 Gedrukt op het voorblad met de naam, het scherm van de vorm,
 Laat de verborgen ziel ontbloot van al wat is.
 Gedachte daar heeft zonne-heldere ogen van onthulling; 695
 Het Woord, een machtige en inspirerende Stem,
 Gaat binnen in Waarheids binnenste kamer van afzondering
 En rukt de sluier weg van God en leven.
 Dan strekt zich de laatste weidsheid uit van het grenzeloze eindige,
 Het kosmische rijk van het Bovenmentale, 700
 De bufferstaat van de Tijd die grenst aan de Eeuwigheid,
 Te onmetelijk voor de ervaring van de mensenziel:
 Alles hier verzamelt zich onder één enkele gouden hemel:
 De Machten die het kosmische station bouwen
 Betrekken dit huis van oneindige mogelijkheid; 705
 Elke god bouwt vandaaruit de wereld van zijn eigen natuur;
 Ideeën worden in slagorde geschaard als een groep van zonnen,
 Die elk zijn compagnie van stralen aanvoert.
 Gedachte dromt in massa's samen, gegrepen door één zicht:
 Heel de Tijd is één lichaam, de Ruimte één enkele aanblik: 710
 Daar is het universele zien van de Godheid
 En daar liggen de grenslijnen van het onsterfelijke Mentale:
 De lijn die de hemisferen verdeelt en verenigt
 Sluit de arbeid in van de Goden
 En schermt de eeuwigheid af van het gezwoeg van de Tijd. 715
 In haar glorieuze koninkrijk van eeuwig licht
 De heerseres van het Al, beheerst door niets, bewaakt de opperste Waarheid,
 Almachtig, alwetend en alleen,
 In een gouden land haar onmetelijke huis;
 In de wandelgang hoort zij de tred die komt 720
 Vanuit het Onmanifeste om nimmer terug te keren
 Tot het Onbekende is gekend en door mensen gezien.
 Boven de uitgestrektheid en de vuurzee van het kosmische Schouwspel,
 Boven de stilte van het woordloze Denken,

- 725 Formless creator of immortal forms,
Nameless, investitured with the name divine,
Transcending Time's hours, transcending Timelessness,
The Mighty Mother sits in lucent calm
And holds the eternal Child upon her knees
- 730 Attending the day when he shall speak to Fate.
There is the image of our future's hope;
There is the sun for which all darkness waits,
There is the imperishable harmony;
The world's contradictions climb to her and are one:
- 735 There is the Truth of which the world's truths are shreds,
The Light of which the world's ignorance is the shade
Till Truth draws back the shade that it has cast,
The Love our hearts call down to heal all strife,
The Bliss for which the world's derelict sorrows yearn:
- 740 Thence comes the glory sometimes seen on earth,
The visits of Godhead to the human soul,
The Beauty and the dream on Nature's face.
There the perfection born from eternity
Calls to it the perfection born in Time,
- 745 The truth of God surprising human life,
The image of God overtaking finite shapes.
There in a world of everlasting Light,
In the realms of the immortal Supermind
Truth who hides here her head in mystery,
- 750 Her riddle deemed by reason impossible
In the stark structure of material form,
Unenigmaed lives, unmasked her face and there
Is Nature and the common law of things.
There in a body made of spirit stuff,
- 755 The hearth-stone of the everliving Fire,
Action translates the movements of the soul,
Thought steps infallible and absolute
And life is a continual worship's rite,
A sacrifice of rapture to the One.
- 760 A cosmic vision, a spiritual sense
Feels all the Infinite lodged in finite form
And seen through a quivering ecstasy of light
Discovers the bright face of the Bodiless,
In the truth of a moment, in the moment's soul
- 765 Can sip the honey-wine of Eternity.
A Spirit who is no one and innumerable,
The one mystic infinite Person of his world
Multiplies his myriad personality,
On all his bodies seals his divinity's stamp
- 770 And sits in each immortal and unique.

De vormeloze schepper van onsterfelijke vormen,	725
Nameloos, bekleed met de goddelijke naam,	
Overstijgend de uren van de Tijd, overstijgend de Tijdloosheid,	
Zetelt de Machtige Moeder in lichtende kalmte	
En houdt het eeuwige Kind op haar knieën	
Indachtig de dag dat hij zal spreken met het Lot.	730
Daar is de beeltenis van onze toekomstige hoop;	
Daar is de zon waarop alle duisternis wacht,	
Daar is de onvergankelijke harmonie;	
's Werelds tegenstellingen klimmen op naar haar en zijn één:	
Daar is de Waarheid waarvan 's werelds waarheden flarden zijn,	735
Het Licht waarvan 's werelds onwetendheid de schaduw is	
Totdat de Waarheid de schaduw wegneemt die het heeft geworpen,	
De Liefde die ons hart omlaagroeft om alle twist te helen,	
De Gelukzaligheid waarnaar 's werelds verlaten smarten hunkeren:	
Vandaar komt de glorie die soms op aarde wordt gezien,	740
Het bezoek van de Godheid gebracht aan de menselijke ziel,	
De Schoonheid en de droom op het gezicht van de Natuur.	
Daar roept de volmaaktheid geboren uit het eeuwige	
Tot zich de volmaaktheid geboren in de Tijd,	
Gods waarheid die het menselijk leven verrast,	745
Gods beeltenis die eindige gedaanten voorbijstreeft.	
Daar, in een wereld van eeuwigdurend Licht,	
In de domeinen van het onsterfelijke Supramentale	
Leeft de Waarheid die hier haar hoofd in mysterie hult,	
Haar raadsel dat door de rede onmogelijk wordt geacht	750
In de starre structuur van stoffelijke vorm,	
Zonder raadsels, zonder masker haar gezicht en is daar	
De Natuur en de gewone wet der dingen.	
Daar, in een lichaam gemaakt van geestes stof,	
De haardsteen van het altijd-levende Vuur,	755
Vertaalt de handeling de bewegingen van de ziel,	
Treedt gedachte onfeilbaar en absoluut	
En is het leven de rite van een voortdurende aanbidding,	
Een offerande van verrukking aan de Ene.	
Een kosmisch zien, een spiritueel waarnemen	760
Voelt heel de Oneindigheid wonen in eindige vorm	
En gezien door een trillende extase van licht	
Ontdekt het heldere gezicht van het Lichaamsloze,	
Kan in de waarheid van een ogenblik, in de ziel van het moment	
Nippen aan de honing-wijn van het Eeuwige.	765
Een Geest die niemand is en ontelbaar,	
De ene mystieke oneindige Persoon van zijn wereld	
Vermenigvuldigt zijn myriaden van persoonlijkheid,	
Drukt op al zijn lichamen het stempel van zijn goddelijkheid	
En zetelt in ieder onsterfelijk en uniek.	770

The Immobile stands behind each daily act,
A background of the movement and the scene,
Upholding creation on its might and calm
And change on the Immutable's deathless poise.
775 The Timeless looks out from the travelling hours;
The Ineffable puts on a robe of speech
Where all its words are woven like magic threads
Moving with beauty, inspiring with their gleam,
And every thought takes up its destined place
780 Recorded in the memory of the world.
The Truth supreme, vast and impersonal
Fits faultlessly the hour and circumstance,
Its substance a pure gold ever the same
But shaped into vessels for the spirit's use,
785 Its gold becomes the wine jar and the vase.
All there is a supreme epiphany:
The All-Wonderful makes a marvel of each event,
The All-Beautiful is a miracle in each shape;
The All-Blissful smites with rapture the heart's throbs,
790 A pure celestial joy is the use of sense.
Each being there is a member of the Self,
A portion of the million-thoughted All,
A claimant to the timeless Unity,
The many's sweetness, the joy of difference
795 Edged with the intimacy of the One.
"But who can show to thee Truth's glorious face?
Our human words can only shadow her.
To thought she is an unthinkable rapture of light,
To speech a marvel inexpressible.
800 O Death, if thou couldst touch the Truth supreme
Thou wouldst grow suddenly wise and cease to be.
If our souls could see and love and clasp God's Truth,
Its infinite radiance would seize our hearts,
Our being in God's image be remade
805 And earthly life become the life divine."
Then Death the last time answered Savitri:
"If Truth supreme transcends her shadow here
Severed by Knowledge and the climbing vasts,
What bridge can cross the gulf that she has left
810 Between her and the dream-world she has made?
Or who could hope to bring her down to men
And persuade to tread the harsh globe with wounded feet
Leaving her unapproachable glory and bliss,
Wasting her splendour on pale earthly air?
815 Is thine that strength, O beauty of mortal limbs,
O soul who flutterest to escape my net?"

De Onbeweeglijke staat achter elke dagelijkse handeling,
 Een achtergrond voor de beweging en het toneel,
 De schepping geschraagd op zijn macht en kalmte
 En verandering op het onsterfelijke evenwicht van het Onveranderlijke.

De Tijdloze kijkt vanuit de voortreizende uren; 775
 De Onuitsprekelijke doet een gewaad aan van spraak
 Waarin al zijn woorden zijn geweven als magische draden
 Bewegend met schoonheid, bezielend met hun glans,
 En elke gedachte neemt zijn voorbeschikte plaats in
 Vastgelegd in de herinnering der wereld. 780

De allerhoogste Waarheid, onmetelijk en onpersoonlijk
 Stelt volmaakt het uur en de omstandigheid vast,
 Zijn substantie een zuiver goud dat altijd hetzelfde is
 Maar gegoten in vaten voor het gebruik van de geest,
 Wordt het goud de wijnkruik en de vaas. 785

Al is daar een allerhoogste epifanie:
 Het Al-Wonderbare maakt een wonder van elke gebeurtenis,
 Het Al-Schone is een mirakel in elke gedaante;
 Het Al-Gelukzalige treft met verrukking het kloppen van het hart,
 Een pure hemelse vreugde is de vrucht van het gevoel. 790

Elk wezen daar is een lidmaat van het Zelf,
 Een deel van het miljoen-denkende Al,
 Een aanspraak op de tijdloze Eenheid,
 De zoetheid van de velen, de vreugde van het verschil
 Omzoomd door de vertrouwdheid van de Ene. 795

“Maar wie zal aan u Waarheids glorieuze gelaat tonen?
 Onze menselijke woorden kunnen van haar slechts een afschaduwing zijn.
 Voor het denken is zij een ondenkbare verrukking van licht,
 Voor spraak een onuitsprekelijk wonder.

O Dood, als gij de opperste Waarheid kon aanraken 800
 Dan zoudt gij plotseling wijs worden en ophouden te bestaan.
 Als onze zielen konden zien en liefhebben en Gods Waarheid omhelzen,
 Dan zou die oneindige straling zich meester maken van ons hart,
 Ons wezen in Gods evenbeeld worden herschapen
 En het aardse leven veranderen in het goddelijke.” 805

Toen antwoordde de Dood voor de laatste maal Savitri:
 “Als de allerhoogste Waarheid hier haar schaduw overstijgt
 Gescheiden door Kennis en de opklimmende onmetelijkheden,
 Welke brug kan de diepte overspannen die zij heeft gelaten
 Tussen haar en de droom-wereld die zij heeft gemaakt? 810

Of wie zou kunnen hopen haar omlaag te brengen naar de mensen
 En haar over te halen de wrede globe te betreden met gewonde voeten,
 Haar onbenaderbare glorie en gelukzaligheid achter te laten,
 Haar luister te verkwisten aan de bleke aardse sfeer?
 Is aan u die kracht, O schoonheid van sterfelijke ledematen, 815
 O ziel die fladdert om aan mijn net te ontkomen?

Who then art thou hiding in human guise?
Thy voice carries the sound of infinity,
Knowledge is with thee, Truth speaks through thy words;
820 The light of things beyond shines in thy eyes.
But where is thy strength to conquer Time and Death?
Hast thou God's force to build heaven's values here?
For truth and knowledge are an idle gleam
If Knowledge brings not power to change the world,
825 If Might comes not to give to Truth her right.
A blind Force, not Truth has made this ignorant world,
A blind Force, not Truth orders the lives of men:
By Power, not Light, the great Gods rule the world;
Power is the arm of God, the seal of Fate.
830 O human claimant to immortality,
Reveal thy power, lay bare thy spirit's force,
Then will I give back to thee Satyavan.
Or if the Mighty Mother is with thee,
Show me her face that I may worship her;
835 Let deathless eyes look into the eyes of Death,
An imperishable Force touching brute things
Transform earth's death into immortal life.
Then can thy dead return to thee and live.
The prostrate earth perhaps shall lift her gaze
840 And feel near her the secret body of God
And love and joy overtake fleeing Time."

And Savitri looked on Death and answered not.
Almost it seemed as if in his symbol shape
The world's darkness had consented to Heaven-light
845 And God needed no more the Inconscient's screen.
A mighty transformation came on her.
A halo of the indwelling Deity,
The Immortal's lustre that had lit her face
And tented its radiance in her body's house,
850 Overflowing made the air a luminous sea.
In a flaming moment of apocalypse
The Incarnation thrust aside its veil.
A little figure in infinity
Yet stood and seemed the Eternal's very house,
855 As if the world's centre was her very soul
And all wide space was but its outer robe.
A curve of the calm hauteur of far heaven
Descending into earth's humility,
Her forehead's span vaulted the Omniscient's gaze,
860 Her eyes were two stars that watched the universe.
The Power that from her being's summit reigned,

Wie zijt gij dan, die zich in menselijke gedaante verbergt?
 Uw stem draagt het geluid van de oneindigheid,
 Kennis vergezelt u, Waarheid spreekt door uw woorden;
 Het licht van hogere dingen schijnt in uw ogen. 820
 Maar waar is uw kracht om Tijd en Dood te overwinnen?
 Hebt gij Gods kracht om de hemelse waarden hier te vestigen?
 Want waarheid en kennis zijn een ijdele glans
 Als Kennis niet de macht brengt om de wereld te veranderen,
 Als Macht niet komt om Waarheid haar rechtvaardiging te geven. 825
 Een blinde Kracht, niet de Waarheid heeft deze onwetende wereld gemaakt,
 Een blinde Kracht, niet de Waarheid beveelt de levens der mensen:
 Door Macht, niet door Licht, beheersen de grote Goden de wereld;
 Macht is de arm van God, de bezegeling van het Lot.
 O menselijke aanspraak op onsterfelijkheid, 830
 Openbaar uw macht, breng aan het licht de kracht van uw geest,
 Dan zal ik aan u Satyavan teruggeven.
 Of als de Machtige Moeder met u is,
 Toon mij dan haar gelaat opdat ik haar kan aanbidden;
 Laat onsterfelijke ogen kijken in de ogen van de Dood, 835
 Laat een onvergankelijke Kracht die raakt aan grove dingen
 De aardse dood in onsterfelijk leven veranderen.
 Dan kunnen uw doden naar u terugkeren en leven.
 De neergeworpen aarde zal misschien haar blik omhoog richten
 En nabij haar voelen het verborgen lichaam van God 840
 En zal liefde en vreugde de vliedende Tijd verrassen.”

En Savitri keek naar de Dood en antwoordde niet.
 Bijna leek het alsof in zijn symbolische gedaante
 's Werelds duisternis had ingestemd met het Hemelse licht
 En God niet langer het scherm van Onbewustheid nodig had. 845
 Een machtige transformatie kwam over haar.
 Een halo van de inwonende Godheid,
 De luister van de Onsterfelijke die haar gezicht had verlicht
 En zijn straling had ondergebracht in het huis van haar lichaam,
 Maakte met zijn overvloed van de lucht een zee van licht. 850
 In een vlammend moment van openbaring
 Wierp de Incarnatie haar sluier af.
 Een kleine gedaante in de oneindigheid
 Stond er evenwel en geleeke het huis zelve van het Eeuwige,
 Als was 's werelds middelpunt haar eigen ziel 855
 En heel de wijde ruimte niet anders dan haar uiterlijke gewaad.
 Gelijk een boog van de kalme hooghartigheid van de verre hemel
 Die neerdaalt naar de aardse nederigheid,
 Overwelfde de spanne van haar voorhoofd de blik van Alwetendheid,
 Haar ogen waren twee sterren die het universum aanschouwden. 860
 De Macht die regeerde vanaf de top van haar wezen,

The Presence chambered in lotus secrecy,
Came down and held the centre in her brow
Where the mind's Lord in his control-room sits;
865 There throned on concentration's native seat
He opens that third mysterious eye in man,
The Unseen's eye that looks at the unseen,
When Light with a golden ecstasy fills his brain
And the Eternal's wisdom drives his choice
870 And eternal Will seizes the mortal's will.
It stirred in the lotus of her throat of song,
And in her speech throbbled the immortal Word,
Her life sounded with the steps of the world-soul
Moving in harmony with the cosmic Thought.
875 As glides God's sun into the mystic cave
Where hides his light from the pursuing gods,
It glided into the lotus of her heart
And woke in it the Force that alters Fate.
It poured into her navel's lotus depth,
880 Lodged in the little life-nature's narrow home,
On the body's longings grew heaven-rapture's flower
And made desire a pure celestial flame,
Broke into the cave where coiled World-Energy sleeps
And smote the thousand-hooded serpent Force
885 That blazing towered and clasped the World-Self above,
Joined Matter's dumbness to the Spirit's hush
And filled earth's acts with the Spirit's silent power.
Thus changed she waited for the Word to speak.
Eternity looked into the eyes of Death
890 And Darkness saw God's living Reality.
Then a Voice was heard that seemed the stillness' self
Or the low calm utterance of infinity
When it speaks to the silence in the heart of sleep.
"I hail thee, almighty and victorious Death,
895 Thou grandiose Darkness of the Infinite.
O Void that makest room for all to be,
Hunger that gnawest at the universe
Consuming the cold remnants of the suns
And eatst the whole world with thy jaws of fire,
900 Waster of the energy that has made the stars,
Inconscience, carrier of the seeds of thought,
Nescience in which All-Knowledge sleeps entombed
And slowly emerges in its hollow breast
Wearing the mind's mask of bright Ignorance.
905 Thou art my shadow and my instrument.
I have given thee thy awful shape of dread
And thy sharp sword of terror and grief and pain

De Tegenwoordigheid die woont in lotus-heimelijkheid,
 Kwam naar omlaag en hield het middelpunt van haar voorhoofd
 Waar verstands Heer in zijn controlekamer zetelt;

Daar, getroond op de ingeboren zetel van concentratie, 865
 Opent hij dat derde mysterieuze oog in de mens,
 Het oog van het Onzichtbare dat kijkt naar het onzichtbare,
 Wanneer Licht met een gouden extase zijn brein vult
 En de wijsheid van het Eeuwige zijn keuze bepaalt
 En eeuwige Wil de wilskracht van de sterfelijke grijpt. 870
 Het roerde zich in de lotus van haar zangstem,
 En in haar spraak klonk door het onsterfelijke Woord,
 Haar leven bazuinde met de stappen van de wereld-ziel
 In harmonie bewegend met de kosmische Gedachte.
 Zoals Gods zon verglijdt tot in de mystieke grot 875
 Waar zich zijn licht verbergt voor de achtervolging der goden,
 Gleed het tot in de lotus van haar hart
 En wekte erin de Kracht die het Lot verandert.
 Het stroomde in de diepte van haar lotus-navel,
 Verbleef in het smalle huis van de kleine leef-natuur, 880
 Op de lichamelijke verlangens groeide de bloem van hemel-verrukking
 En maakte van begeerte een pure hemelse vlam,
 Brak in in de grot waar opgerold slaapt de Wereld-Energie
 En trof de duizendvoudig overhuidde slange-Kracht
 Die zich in een vuurzee verhief en het Wereld-Zelf boven omhelsde, 885
 De stilzwijgendheid van de Materie verenigde met de stilte van de Geest
 En het aardse handelen vervulde van Geestes stille macht.
 Aldus veranderd wachtte zij tot het Woord zou spreken.
 Eeuwigheid keek in de ogen van de Dood
 En de Duisternis zag Gods levende Werkelijkheid. 890
 Toen werd een Stem gehoord die leek op stiltes zelf
 Of de lage kalme uiting van de oneindigheid
 Wanneer het spreekt tot de stilte in het hart van de slaap.
 “Ik groet u, almachtige en zegevierende Dood,
 Gij grandioze Duisternis van het Oneindige. 895
 O Leegte die ruimte schept voor al wat is,
 Honger die knaagt aan het universum
 Die de koude overblijfselen van de zonnen verteert
 En heel de wereld verslindt met uw kaken van vuur,
 Verkwister van de energie die de sterren schiep, 900
 Onbewustheid, drager van de zaden van het denken,
 Onkunde waarin Al-Kennis slaapt als in een graf
 En langzaamaan in zijn holle borst verrijst
 En verstands masker draagt van heldere Onwetendheid.
 Gij zijt mijn schaduw en mijn instrument. 905
 Ik heb u uw vreselijke gedaante van verschrikking gegeven
 En uw scherpe zwaard van gruwel en leed en pijn

To force the soul of man to struggle for light
On the brevity of his half-conscious days.
910 Thou art his spur to greatness in his works,
The whip to his yearning for eternal bliss,
His poignant need of immortality.
Live, Death, awhile, be still my instrument.
One day man too shall know thy fathomless heart
915 Of silence and the brooding peace of Night
And grave obedience to eternal Law
And the calm inflexible pity in thy gaze.
But now, O timeless Mightiness, stand aside
And leave the path of my incarnate Force.
920 Relieve the radiant God from thy black mask:
Release the soul of the world called Satyavan
Freed from thy clutch of pain and ignorance
That he may stand master of life and fate,
Man's representative in the house of God,
925 The mate of Wisdom and the spouse of Light,
The eternal bridegroom of the eternal bride."
She spoke; Death unconvinced resisted still,
Although he knew refusing still to know,
Although he saw refusing still to see.
930 Unshakable he stood claiming his right.
His spirit bowed; his will obeyed the law
Of its own nature binding even on Gods.
The Two opposed each other face to face.
His being like a huge fort of darkness towered;
935 Around it her light grew, an ocean's siege.
Awhile the Shade survived defying heaven:
Assailing in front, oppressing from above,
A concrete mass of conscious power, he bore
The tyranny of her divine desire.
940 A pressure of intolerable force
Weighed on his unbowed head and stubborn breast;
Light like a burning tongue licked up his thoughts,
Light was a luminous torture in his heart,
Light coursed, a splendid agony, through his nerves;
945 His darkness muttered perishing in her blaze.
Her mastering Word commanded every limb
And left no room for his enormous will
That seemed pushed out into some helpless space
And could no more re-enter but left him void.
950 He called to Night but she fell shuddering back,
He called to Hell but sullenly it retired:
He turned to the Inconscient for support,
From which he was born, his vast sustaining self;

Om de mensenziel te dwingen te strijden voor het licht
 In de kortstondigheid van zijn half-bewuste dagen.
 Gij zijt zijn aansporing naar grootsheid in zijn werken, 910
 De zweepslag voor zijn hunkering naar eeuwige gelukzaligheid,
 Zijn schrijnende behoefte aan onsterfelijkheid.
 Leef, O Dood, nog voor een tijd, wees nog steeds mijn instrument.
 Op een dag zal ook de mens uw peilloze hart
 Van stilte kennen en de mijmerende vrede van de Nacht 915
 En plechtige gehoorzaamheid aan de eeuwige Wet
 En het kalme onbuigzame medelijden in uw blik.
 Maar nu, O tijdloze Macht, maak plaats
 En verlaat het pad van mijn geïncarneerde Kracht.
 Bevrijd de stralende God van uw zwarte masker: 920
 Laat de ziel van de wereld genaamd Satyavan vrij
 Verlost van uw greep van pijn en onwetendheid
 Dat hij mag staan als meester van leven en lot,
 De afgevaardigde van de mens in het huis van God,
 De gezet van Wijsheid en de echtgenoot van Licht, 925
 De eeuwige bruidegom van de eeuwige bruid.”
 Zij sprak; de Dood, niet overtuigd, verzette zich nog steeds,
 Hoewel hij wist, maar nog steeds weigerde om te weten,
 Hoewel hij zag, maar nog steeds weigerde om te zien.
 Onwankelbaar stond hij en eiste zijn recht op. 930
 Zijn geest boog zich; zijn wil gehoorzaamde de wet
 Van zijn eigen natuur die zelfs de Goden bindt.
 De Twee weerstreefden elkaar van aangezicht tot aangezicht.
 Zijn wezen torende als een reusachtig fort van duisternis;
 Er omheen nam haar licht toe, een belegering gelijk een oceaan. 935
 Voor een tijd overleefde de Schaduw en trotseerde de hemel:
 Bestormd van voren, overweldigd van boven,
 Een dichte massa van bewuste macht, hij onderging
 De tirannie van haar goddelijke verlangen.
 Een druk van onverdraaglijke kracht 940
 Woog op zijn geheven hoofd en onverzettelijke borst;
 Licht likte als een brandende tong zijn gedachten op,
 Licht was een stralende pijniging in zijn hart,
 Licht snelde als een glorierijke kwelling door zijn zenuwen;
 Zijn duisternis sputterde, verterend in haar vuurzee. 945
 Haar overmeesterende Woord beval elke ledemaat
 En liet geen ruimte over voor zijn enorme wil
 Die naar een of andere machteloze ruimte leek te worden verdreven
 En kon niet meer terugkeren doch liet hem leeg.
 Hij riep uit naar de Nacht maar zij viel huiverend terug, 950
 De Hel riep hij aan maar deze week nors achteruit:
 Hij keerde zich voor steun naar het Onbewuste
 Waaruit hij was geboren, zijn onmetelijke schragende zelf;

It drew him back towards boundless vacancy
955 As if by himself to swallow up himself:
He called to his strength, but it refused his call.
His body was eaten by light, his spirit devoured.
At last he knew defeat inevitable
And left crumbling the shape that he had worn,
960 Abandoning hope to make man's soul his prey
And force to be mortal the immortal spirit.
Afar he fled shunning her dreaded touch
And refuge took in the retreating Night.
In the dream twilight of that symbol world
965 The dire universal Shadow disappeared
Vanishing into the Void from which it came.
As if deprived of its original cause,
The twilight realm passed fading from their souls,
And Satyavan and Savitri were alone.
970 But neither stirred: between those figures rose
A mute invisible and translucent wall.
In the long blank moment's pause nothing could move:
All waited on the unknown inscrutable Will.

END OF CANTO FOUR
End of Book Ten

Het trok hem terug naar de grenzeloze leegte
Alsof door zichzelf hij zelf werd opgeslokt: 955
Zijn kracht riep hij aan, maar het weigerde zijn vraag.
Zijn lichaam werd verteerd door licht, zijn geest werd verslonden.
Ten slotte wist hij de nederlaag onafwendbaar
En verliet verbrokkelend de gedaante die hij had gedragen,
Gaf de hoop op om de ziel van de mens te maken tot zijn prooi 960
En de onsterfelijke geest tot sterfelijkheid te dwingen.
Ver vluchtte hij om haar gevreesde aanraking te mijden
En nam toevlucht in de terugwijkende Nacht.
In de droom-schemering van die symbolische wereld
Verdween de ijselijke universele Schaduw 965
Wegstervend in de Leegte waaruit het kwam.
Als van zijn oorspronkelijke oorzaak beroofd,
Ging het schemerrijk voorbij en vervaagde uit hun ziel,
En Satyavan en Savitri waren alleen.
Maar geen van beide roerde zich: tussen deze gedaanten verrees 970
Een zwijgende onzichtbare en doorschijnende muur.
In de pauze van het langdurige lege moment kon niets bewegen:
Al wachtte op de onbekende ondoorgrondelijke Wil.

EINDE VAN CANTO VIER
Einde van Boek Tien

Boek Elf

Het Boek van de Eeuwigdurende Dag

Canto One

The Eternal Day: The Soul's Choice and the Supreme Consummation

A marvellous sun looked down from ecstasy's skies
On worlds of deathless bliss, perfection's home,
Magical unfoldings of the Eternal's smile
Capturing his secret heart-beats of delight.
5 God's everlasting day surrounded her,
Domains appeared of sempiternal light
Invading all Nature with the Absolute's joy.
Her body quivered with eternity's touch,
Her soul stood close to the founts of the infinite.
10 Infinity's finite fronts she lived in, new
For ever to an everliving sight.
Eternity multiplied its vast self-look
Translating its endless mightiness and joy
Into delight souls playing with Time could share
15 In grandeurs ever new-born from the unknown depths,
In powers that leaped immortal from unknown heights,
In passionate heart-beats of an undying love,
In scenes of a sweetness that can never fade.
Immortal to the rapturous heart and eyes,
20 In serene arches of translucent calm
From Wonder's dream-vasts cloudless skies slid down
An abyss of sapphire; sunlight visited eyes
Which suffered without pain the absolute ray
And saw immortal clarities of form.
25 Twilight and mist were exiles from that air,
Night was impossible to such radiant heavens.
Firm in the bosom of immensity
Spiritual breadths were seen, sublimely born
From a still beauty of creative joy;
30 Embodied thoughts to sweet dimensions held
To please some carelessness of divine peace,
Answered the deep demand of an infinite sense
And its need of forms to house its bodiless thrill.
A march of universal powers in Time,
35 The harmonic order of self's vastitudes
In cyclic symmetries and metric planes

Canto Een

De Eeuwige Dag: De Keuze van de Ziel en de Allerhoogste Vervulling

Een wonderbare zon zag neer vanuit hemelen van extase
Op werelden van onsterfelijke gelukzaligheid, het huis van volmaaktheid,
Magische openbaringen van de glimlach van het Eeuwige
Die zijn verborgen hartslagen vingen van verrukking.
Gods eeuwigdurende dag omringde haar, 5
Domeinen verschenen van altijddurend licht
Dat heel de Natuur aangreep met de vreugde van het Absolute.
Haar lichaam beefde met eeuwigheids aanraking,
Haar ziel stond nabij de bronnen van het oneindige.
In de eindige voorhoeden van de oneindigheid leefde zij, nieuw 10
Voor altijd voor een altijd levend zien.
Het Eeuwige vermenigvuldigde zijn onmetelijke kijk op zichzelf
En vertaalde zijn eindeloze machtigheid en vreugde
In zielen van zaligheid die, spelend met Tijd, konden delen
In grootsheden altijd nieuw-geboren uit de onbekende diepten, 15
In machten die onsterfelijk sprongen van onbekende hoogten,
In hartstochtelijke hartslagen van een onsterfelijke liefde,
In taferelen van een lieflijkheid die nimmer kan vervagen.
Onsterfelijk voor het verrukte hart en oog,
In serene bogen van translucide kalmte 20
Gleden uit droom-onmetelikheden van Wonder wolkenloze hemelen
Omlaag in een afgrond van saffier; zonlicht bezocht ogen
Die zonder pijn de absolute lichtstraal verdroegen
En onsterfelijke zuiverheden van vorm zagen.
Schemering en mist waren ballingen van die sfeer, 25
Nacht was onmogelijk voor dergelijke stralende hemelen.
Standvastig in de boezem van de immensiteit
Werden spirituele breedten gezien, hooggeboren
Uit een stille schoonheid van scheppende vreugde;
Belichaamde gedachten volgden heerlijke dimensies 30
Om een of andere zorgeloosheid van goddelijke vrede te behagen,
Beantwoordden het diepe verlangen van een oneindig gevoel
En zijn behoefte aan vormen om zijn lichaamloze ontroering te herbergen.
Een opmars van universele machten in de Tijd,
De harmonische orde van onmetelikheden van zelf 35
Huisvestte in cyclische symmetrieën en metrische sferen

Harboured a cosmic rapture's revelry,
An endless figuring of the spirit in things
Planned by the artist who has dreamed the worlds;
40 Of all the beauty and the marvel here,
Of all Time's intricate variety
Eternity was the substance and the source;
Not from a plastic mist of Matter made,
They offered the suggestion of their depths
45 And opened the great series of their powers.
Arisen beneath a triple mystic heaven
The seven immortal earths were seen, sublime:
Homes of the blest released from death and sleep
Where grief can never come nor any pang
50 Arriving from self-lost and seeking worlds
Alter Heaven-nature's changeless quietude
And mighty posture of eternal calm,
Its pose of ecstasy immutable.
Plains lay that seemed the expanse of God's wide sleep,
55 Thought's wings climbed up towards heaven's vast repose
Lost in blue deeps of immortality.
A changed earth-nature felt the breath of peace.
Air seemed an ocean of felicity
Or the couch of the unknown spiritual rest,
60 A vast quiescence swallowing up all sound
Into a voicelessness of utter bliss;
Even Matter brought a close spiritual touch,
All thrilled with the immanence of one divine.
The lowest of these earths was still a heaven
65 Translating into the splendour of things divine
The beauty and brightness of terrestrial scenes.
Eternal mountains ridge on gleaming ridge
Whose lines were graved as on a sapphire plate
And etched the borders of heaven's lustrous noon
70 Climbed like piled temple stairs and from their heads
Of topless meditation heard below
The approach of a blue pilgrim multitude
And listened to a great arriving voice
Of the wide travel hymn of timeless seas.
75 A chanting crowd from mountain bosoms slipped
Past branches fragrant with a sigh of flowers
Hurrying through sweetnesses with revel leaps;
The murmurous rivers of felicity
Divinely rippled honey-voiced desires,
80 Mingling their sister eddies of delight,
Then, widening to a pace of calm-lipped muse,
Down many-glimmered estuaries of dream

Een pretmakerij van kosmische verrukking,
Een eindeloos rollenspel van de geest in dingen
Beraamd door de artiest die de werelden droomde;
Van al de schoonheid en wonder hier, 40
Van heel de complexe verscheidenheid van de Tijd
Was eeuwigheid de substantie en de bron;
Niet uit een plastische nevel van Materie gemaakt,
Boden zij de suggestie van hun diepten
En ontvouwden de geweldige reeks van hun machten. 45
Verrezen onder een drievoudige mystieke hemel
Werden, subliem, de zeven onsterfelijke aarden gezien:
Woonoorden van de gezegenden bevrijd van dood en slaap
Waar droefenis nooit komen kan noch enige pijn
Arriverend uit zelf-verloren en zoekende werelden 50
De onveranderlijke vrede van de Hemel-natuur kon veranderen
En de machtige toestand van eeuwige kalmte,
Zijn vertoon van onveranderlijke extase.
Vlakten lagen daar die de uitgestrektheid geleken van Gods weidse slaap,
Gedachte-vleugelen klommen omhoog naar de onmetelijke kalmte van de hemel 55
Verloren in blauwe diepten aan onsterfelijkheid.
Een veranderde aard-natuur voelde de adem van vrede.
De lucht leek een oceaan van geluk
Of het bed van de onbekende spirituele rust,
Een onmetelijke verstildheid die alle geluid opslokte 60
Tot in een stemloosheid van het uiterste gelukzalige;
Zelfs Materie bracht een nabije spirituele aanraking,
Alles huiverde met de immanentie van het ene goddelijke.
De laagste van deze aarden was nog steeds een hemel
Die de schoonheid en helderheid van aardse tafereelen 65
Vertaalde naar de pracht van goddelijke dingen.
Eeuwige bergen, keten na stralende keten waarvan
De lijnen waren gegraveerd als op een saffieren plaat
En de grenzen etsten van 's hemels luisterrijke middagen
Klommen als opeengestapelde tempel-trappen en hoorden 70
Vanaf hun toppen van toploze meditatie beneden
Het naderen van een blauwe pelgrim-menigte
En luisterden naar een geweldige aanzwellende stem
Die de weidse reizigers-hymne was van tijdloze zeeën.
Een zingende menigte sloop uit berge-verborgenheden 75
Langs takken geurig met een zucht van bloemen
Gehaast door lieflijkheden met pretmakende sprongen;
De murmelende rivieren van zaligheid
Rimpelden goddelijk als verlangens met honing-stemmen,
Mengden zich met hun zuster-kolken van verrukking, 80
En verwijdden zich dan tot een stroom van kalm-lippige mijmering,
Verder langs veelvuldig glinsterende riviermondingen van droom

- Went whispering into lakes of liquid peace.
On a brink held of senseless ecstasy
- 85 And guarding an eternal poise of thought
Sat sculptured souls dreaming by rivers of sound
In changeless attitudes of marble bliss.
Around her lived the children of God's day
In an unspeakable felicity,
- 90 A happiness never lost, the immortal's ease,
A glad eternity's blissful multitude.
Around, the deathless nations moved and spoke,
Souls of a luminous celestial joy,
Faces of stark beauty, limbs of the moulded Ray;
- 95 In cities cut like gems of conscious stone
And wonderful pastures and on gleaming coasts
Bright forms were seen, eternity's luminous tribes.
Above her rhythming godheads whirled the spheres,
Rapt mobile fixities here blindly sought
- 100 By the huge erring orbits of our stars.
Ecstatic voices smote at hearing's chords,
Each movement found a music all its own;
Songs thrilled of birds upon unfading boughs
The colours of whose plumage had been caught
- 105 From the rainbow of imagination's wings.
Immortal fragrance packed the quivering breeze.
In groves that seemed moved bosoms and trembling depths
The million children of the undying spring
Bloomed, pure unnumbered stars of hued delight
- 110 Nestling for shelter in their emerald sky:
Faery flower-masses looked with laughing eyes.
A dancing chaos, an iridescent sea
Eternised to Heaven's ever-wakeful sight
The crowding petal-glow of marvel's tints
- 115 Which float across the curtained lids of dream.
Immortal harmonies filled her listening ear;
A great spontaneous utterance of the heights
On Titan wings of rhythmic grandeur borne
Poured from some deep spiritual heart of sound,
- 120 Strains trembling with the secrets of the gods.
A spirit wandered happily in the wind,
A spirit brooded in the leaf and stone;
The voices of thought-conscious instruments
Along a living verge of silence strayed,
- 125 And from some deep, a wordless tongue of things
Unfathomed, inexpressible, chantings rose
Translating into a voice the Unknown.
A climber on the invisible stair of sound,

En mondden fluisterend uit in meren van vloeibare vrede.
 Aan een oever gegrepen door zinloze extase
 En wakend over een eeuwig evenwicht van denken 85
 Zaten gebeeldhouwde zielen dromend aan rivieren van geluid
 In onveranderlijke houdingen van marmeren gelukzaligheid.
 Om haar heen leefden de kinderen van Gods dag
 In een onuitsprekelijke verrukking,
 Een geluk dat nimmer verloren ging, het gemak van de onsterfelijke, 90
 De hemelse menigte van een blij eeuwigheid.
 Rondom bewogen en spraken de onsterfelijke volkeren,
 Zielen van een heldere hemelse vreugde,
 Gezichten van loutere schoonheid, ledematen van de gevormde Lichtstraal;
 In steden gehouwen als juwelen uit bewuste steen 95
 En wonderschone weiden en aan blinkende kusten
 Werden heldere vormen gezien, de stralende volksstammen van de eeuwigheid.
 Boven haar wentelden ritmische godheden in de sferen,
 Verrukte veranderlijke onveranderlijkheden hier blind gezocht
 Door de reusachtige dwalende kringlopen van onze sterren. 100
 Extatische stemmen troffen de snaren van het gehoor,
 Elke beweging vond voor zich een heel eigen muziek;
 Gezang trilde van vogels op onverwelkelijke takken
 Van wie het verenkleed de kleuren had gevangen
 Uit de regenboog van de vleugelen van verbeelding. 105
 Onsterfelijke geurigheid vulde de trillende wind.
 In bossen die bewogen verborgenheden geleken en bevende diepten
 Bloeiden de miljoenen kinderen van de onsterfelijke lente,
 Pure, talloze sterren van kleurige verrukking
 Zich ter beschutting nestelend in hun hemel van smaragd: 110
 Feeëriek bloemen-massa's keken met lachende ogen.
 Een dansende chaos, een regenboogkleurige zee
 Vereeuwigde voor 's Hemels altijd-waakzame zicht
 De zich verdringende bloemkelk-kleurenpracht van wonder-tinten
 Die zweven voorbij de gesloten oogleden van droom. 115
 Onsterfelijke harmonieën vulden haar luisterende oor;
 Als een geweldige spontane uiting van de hoogten
 Op Titanische vleugels van ritmische grootsheid gedragen
 Stroomde uit een of ander diep spiritueel hart van geluid,
 Melodieën bevend van de geheimen der goden. 120
 Een geest zwierf gelukkig in de wind,
 Een geest mijmerde in blad en steen;
 De stemmen van gedachte-bewuste instrumenten
 Dooden langs een levend randgebied van stilte,
 En vanuit een of andere diepte, als een woordloze taal 125
 Van dingen ondoorgrondelijk, onuitsprekelijk, verzezen spreekkoren
 Die het Onbekende vertaalden tot een stem.
 Als klimmer op de onzichtbare ladder van geluid,

- Music not with these few and striving steps
130 Aspired that wander upon transient strings,
But changed its ever new uncounted notes
In a passion of unforeseeing discovery,
And kept its old unforgotten ecstasies
A growing treasure in the mystic heart.
- 135 A consciousness that yearned through every cry
Of unexplored attraction and desire,
It found and searched again the unsatisfied deeps
Hunting as if in some deep secret heart
To find some lost or missed felicity.
- 140 In those far-lapsing symphonies she could hear,
Breaking through enchantments of the ravished sense,
The lyric voyage of a divine soul
Mid spume and laughter tempting with its prow
The charm of innocent Circean isles,
- 145 Adventures without danger beautiful
In lands where siren Wonder sings its lures
From rhythmic rocks in ever-foaming seas.
In the harmony of an original sight
Delivered from our limiting ray of thought,
- 150 And the reluctance of our blinded hearts
To embrace the Godhead in whatever guise,
She saw all Nature marvellous without fault.
Invaded by beauty's universal revel
Her being's fibre reached out vibrating
- 155 And claimed deep union with its outer selves,
And on the heart's chords made pure to seize all tones
Heaven's subtleties of touch unwearying forced
More vivid raptures than earth's life can bear.
What would be suffering here, was fiery bliss.
- 160 All here but passionate hint and mystic shade
Divined by the inner prophet who perceives
The spirit of delight in sensuous things,
Turned to more sweetness than can now be dreamed.
The mighty signs of which earth fears the stress,
- 165 Trembling because she cannot understand,
And must keep obscure in forms strange and sublime,
Were here the first lexicon of an infinite mind
Translating the language of eternal bliss.
Here rapture was a common incident;
- 170 The lovelinesses of whose captured thrill
Our human pleasure is a fallen thread,
Lay, symbol shapes, a careless ornament,
Sewn on the rich brocade of Godhead's dress.
Things fashioned were the imaged homes where mind

Aspireerde muziek niet met deze weinige en inspannende stappen Die dwalen over vergankelijke snaren,	130
Maar wisselde haar altijd nieuwe ontelbare tonen In een hartstocht van onvoorziene ontdekkingen, En behield haar vroegere onvergeten verrukkingen Als een toenemende schat in het mystieke hart.	135
Een bewustzijn dat smachtte in elke kreet Van onverkende aantrekking en verlangens, Het vond en doorzocht opnieuw de onbevredigde diepten Jagend als in een of ander diep verborgen hart Om een of andere verloren of gemiste zaligheid te vinden.	140
In die vèr afdwalende symfonieën kon zij, Brekend door betoveringen van het verrukte zintuig, De lyrische zeereis horen van een goddelijke ziel Temidden van gebruis en gelach tartend met zijn voorstevan De bekoring van onbevleete Circeaanse eilanden,	145
Avonturen zonder gevaar en schoon In landen waar het sirenen-Wonder haar verlokkingen zingt Vanaf ritmische rotsen in altijd schuimende zeeën. In de harmonie van een oorspronkelijk zicht Bevrijd van onze beperkende lichtstraal van gedachte,	150
En van de afkeer van ons blinde hart Om de Godheid te omhelzen in welke gedaante dan ook, Zag zij heel de Natuur wonderbaar zonder onvolkomenheid. Aangegrepen door de alomvattende feestelijkheid van schoonheid Reikte de aard van haar wezen vibrerend naar buiten	155
En eiste diepe verbintenis met haar uiterlijke zelve, En op de harte-snaren, gezuiverd om alle tonen te omvatten, Dwongen 's Hemels subtiliteiten van aanraking onvermoeibaar Intensere verrukkingen dan het aardse leven kan verdragen. Wat hier lijden zou zijn, was daar een vurige gelukzaligheid.	160
Al wat hier slechts hartstochtelijke wenk is en mystieke schim Voorvoeld door de innerlijke profeet die de geest bespeurt Van vreugde in zinnenstrelende dingen Veranderde in grotere lieflijkheid dan nu kan worden gedroomd. De machtige tekenen waarvan de aarde de betekenis vreest,	165
Bevend omdat zij niet begrijpen kan, En duister moet houden in vormen vreemd en verheven, Waren hier de eerste woordenschat van een oneindig verstand Die de taal weergeeft van eeuwige gelukzaligheid. Hier was verrukking een gewone gebeurtenis;	170
De liefalligheid waarvan de gevangen huivering Van ons menselijke genoeg een afhingende draad is, Lag, als symbolische gedaante, een zorgeloos ornament, Gehecht op het rijke brokaat van het kleed van de Godheid. Gevormde dingen waren de verbeelde huizen waar het verstand	

- 175 Arrived to fathom a deep physical joy;
The heart was a torch lit from infinity,
The limbs were trembling densities of soul.
These were the first domains, the outer courts
Immense but least in range and least in price,
180 The slightest ecstasies of the undying gods.
Higher her swing of vision swept and knew,
Admitted through large sapphire opening gates
Into the wideness of a light beyond,
These were but sumptuous decorated doors
185 To worlds nobler, more felicitously fair.
Endless aspired the climbing of those heavens;
Realm upon realm received her soaring view.
Then on what seemed one crown of the ascent
Where finite and the infinite are one,
190 Immune she beheld the strong immortals' seats
Who live for a celestial joy and rule,
The middle regions of the unfading Ray.
Great forms of deities sat in deathless tiers,
Eyes of an unborn gaze towards her leaned
195 Through a transparency of crystal fire.
In the beauty of bodies wrought from rapture's lines,
Shapes of entrancing sweetness spilling bliss,
Feet glimmering upon the sunstone courts of mind,
Heaven's cupbearers bore round the Eternal's wine.
200 A tangle of bright bodies, of moved souls
Tracing the close and intertwined delight,
The harmonious tread of lives for ever joined
In the passionate oneness of a mystic joy
As if sunbeams made living and divine,
205 The golden-bosomed Apsara goddesses,
In groves flooded from an argent disk of bliss
That floated through a luminous sapphire dream,
In a cloud of raiment lit with golden limbs
And gleaming footfalls treading faery swards,
210 Virgin motions of bacchant innocences
Who know their riot for a dance of God,
Whirled linked in moonlit revels of the heart.
Impeccable artists of unerring forms,
Magician builders of sound and rhythmic words,
215 Wind-haired Gandharvas chanted to the ear
The odes that shape the universal thought,
The lines that tear the veil from Deity's face,
The rhythms that bring the sounds of wisdom's sea.
Immortal figures and illumined brows,
220 Our great forefathers in those splendours moved;

Arriveerde om een diepe lichamelijke vreugde te doorgronden; Het hart was een toorts ontstoken aan de oneindigheid, De ledematen waren vibrerende verdichtingen van de ziel.	175
Dit waren de eerste domeinen, de buitenste portalen Immens maar de minste in bereik en de minste in prijs, De geringste verrukkingen van de onsterfelijke goden.	180
Hoger snelde haar vuur van waarneming en zij wist, Door ruime saffieren openende poorten toegelaten Tot de weidsheid van een licht van ver, Dat dit slechts weelderig gedecoreerde deuren waren Naar grootser werelden, van een weldadigere schoonheid.	185
Eindeloos verhief zich de klim van die hemelen; Rijk na rijk verwelkomde haar stijgende gezichtsveld. Dan, op wat een enkele kroon gelek op de beklimming Waar eindigheid en oneindigheid één zijn,	190
Aanschouwde zij onschendbaar de krachtige zetels van de onsterfelijken Die leven voor een hemelse vreugde en bewind, De middelste regionen van de onvergankelijke Lichtstraal. Geweldige gestalten van godheden zaten op onsterfelijke verdiepingen, De ogen van een ongeborn blik neigden naar haar toe Door een transparantie van kristallen vuur.	195
In de schoonheid van lichamen gevormd door lijnen van verrukking, Gedaanten van meeslepende gelukzaligheid verspillende lieflijkheid, Met voeten glinsterend op de zonnesteen-hoven van het denken, Droegen de hemelse hofschenkers de wijn rond van het Eeuwige.	200
Een wirwar van heldere lichamen, van bewogen zielen Die de dichte en verstrengelde verrukking schetste, De harmonieuze voetsporen van levens voor altijd gevoegd Bij de hartstochtelijke eenheid van een mystieke vreugde Als waren het levende en vergoddelijkte zonnestrallen,	205
De goud-geboezemde Apsara godinnen, Stroomden in heilige bossen over uit een zilveren schaal van gelukzaligheid Zwevend door een lichtende saffieren droom, In een wolk van gewaad verlicht door gouden ledematen En glinsterende voetstappen die feeëriek grastapijten betreden, Een maagdelijk bewegen van bacchantische onschuldigheden	210
Die weten dat hun uitbundigheid een dans van God is, Wervelend verbonden in maanverlichte braspartijen van het hart. Smetteloze kunstenaars van onfeilbare vormen, Magische makers van geluid en ritmische woorden, Wind-bemaande Gandharva's zongen in het oor	215
De oden die gedaante geven aan de universele gedachte, De verzen die de sluier wegnemen van het gelaat van de Godheid, De ritmen die de geluiden brengen van de zee van wijsheid. Met onsterfelijke gedaante en verlicht voorhoofd, Bewogen onze grote voorvaderen in deze gloriën;	220

- Termless in power and satisfied of light,
They enjoyed the sense of all for which we strive.
High seers, moved poets saw the eternal thoughts
That, travellers from on high, arrive to us
- 225 Deformed by our search, tricked by costuming mind,
Like gods disfigured by the pangs of birth,
Seized the great words which now are frail sounds caught
By difficult rapture on a mortal tongue.
The strong who stumble and sin were calm proud gods.
- 230 There lightning-filled with glory and with flame,
Melting in waves of sympathy and sight,
Smitten like a lyre that throbs to others' bliss,
Drawn by the cords of ecstasies unknown,
Her human nature faint with heaven's delight,
- 235 She beheld the clasp to earth denied and bore
The imperishable eyes of veiless love.
More climbed above, level to level reached,
Beyond what tongue can utter or mind dream:
Worlds of an infinite reach crowned Nature's stir.
- 240 There was a greater tranquil sweetness there,
A subtler and profounder ether's field
And mightier scheme than heavenliest sense can give.
There breath carried a stream of seeing mind,
Form was a tenuous raiment of the soul:
- 245 Colour was a visible tone of ecstasy;
Shapes seen half immaterial by the gaze
And yet voluptuously palpable
Made sensible to touch the indwelling spirit.
The high perfected sense illumined lived
- 250 A happy vassal of the inner ray,
Each feeling was the Eternal's mighty child
And every thought was a sweet burning god.
Air was a luminous feeling, sound a voice,
Sunlight the soul's vision and moonlight its dream.
- 255 On a wide living base of wordless calm
All was a potent and a lucid joy.
Into those heights her spirit went floating up
Like an upsoaring bird who mounts unseen
Voicing to the ascent his throbbing heart
- 260 Of melody till a pause of closing wings
Comes quivering in his last contented cry
And he is silent with his soul discharged,
Delivered of his heart's burden of delight.
Experience mounted on joy's coloured breast
- 265 To inaccessible spheres in spiral flight.

Grenzeloos in macht en vervuld van licht,
 Genoten zij het begrip van al waarnaar wij streven.
 Verheven zieners, bewogen dichters zagen de eeuwige gedachten
 Die, als reizigers uit de hemel, bij ons aankomen
 Vervormd door onze zoektocht, verbijsterd door het kostumerende verstand, 225
 Als goden mismaakt door de geboortepijnen,
 Begrepen de grote woorden die nu als zwakke geluiden worden opgevangen
 Door ongemakkelijke vervoering op een sterfelijke tong.
 De sterken die struikelen en zondigen waren kalme trotse goden.
 Daar, bliksem-vervuld met glorie en met vuur, 230
 Versmeltend in golven van sympathie en zicht,
 Aangeslagen als een lier geroerd voor een anders gelukzaligheid,
 Aangetrokken door de koorden van onbekende verrukkingen,
 Haar menselijke natuur wee van hemels genoegten,
 Aanschouwde zij de omhelzing die de aarde is ontzegd en droeg 235
 De onvergankelijke ogen van onversluisde liefde.
 Meer en meer klom omhoog, hoogte na hoogte werd bereikt,
 Verder dan wat de tong kan spreken of wat het verstand kan dromen:
 Werelden van een oneindig bereik bekroonden de roerselen der Natuur.
 Er was daar een grotere vredigere lieflijkheid, 240
 Het veld van een subtielere en diepzinnigere ether
 En een machtiger plan dan het meest hemelse gevoel kan geven.
 Daar droeg de adem een stroom van ziend verstand,
 De vorm was een ragfijn gewaad voor de ziel:
 Kleur was een zichtbare schakering van extase; 245
 Gedaanten half onstoffelijk, door het starende oog gezien
 En toch op een zinnelijke wijze tastbaar
 Maakte gevoelig voor aanraking de inwonende geest.
 Het verheven vervolmaakte gevoel leefde verlicht
 Als een gelukkige vazal van de innerlijke lichtstraal, 250
 Elk gevoel was Eeuwigheids machtige kind
 En elke gedachte was een lieflijke brandende god.
 Lucht was een verlicht gevoel, geluid was een stem,
 Zonlicht was het visioen van de ziel en maanlicht was ervan de droom.
 Op een ruime levende grond van woordloze kalmte 255
 Was al een krachtige en heldere vreugde.
 Tot die hoogten steeg haar geest zwevend omhoog
 Als een opwiekende vogel die onzichtbaar verrijst
 Vertolkend naar de klim zijn kloppende hart
 Van melodie totdat er een rustpunt komt van sluitende vleugels 260
 Trillend in zijn laatste blijde uitroep
 En hij stilvalt met zijn ziel vrijgesproken,
 Bevrijd van de last van verrukking in het hart.
 Ervaring klom omhoog op de kleurige borst van vreugde
 Tot ontoegankelijke sferen in een spiralerende vlucht. 265

There Time dwelt with eternity as one;
Immense felicity joined rapt repose.

As one drowned in a sea of splendour and bliss,
Mute in the maze of these surprising worlds,
270 Turning she saw their living knot and source,
Key to their charm and fount of their delight,
And knew him for the same who snares our lives
Captured in his terrifying pitiless net,
And makes the universe his prison camp
275 And makes in his immense and vacant vasts
The labour of the stars a circuit vain
And death the end of every human road
And grief and pain the wages of man's toil.
One whom her soul had faced as Death and Night
280 A sum of all sweetness gathered into his limbs
And blinded her heart to the beauty of the suns.
Transfigured was the formidable shape.
His darkness and his sad destroying might
Abolishing for ever and disclosing
285 The mystery of his high and violent deeds,
A secret splendour rose revealed to sight
Where once the vast embodied Void had stood.
Night the dim mask had grown a wonderful face.
The vague infinity was slain whose gloom
290 Had outlined from the terrible unknown
The obscure disastrous figure of a god,
Fled was the error that arms the hands of grief,
And lighted the ignorant gulf whose hollow deeps
Had given to nothingness a dreadful voice.
295 As when before the eye that wakes in sleep
Is opened the sombre binding of a book,
Illumined letterings are seen which kept
A golden blaze of thought inscribed within,
A marvellous form responded to her gaze
300 Whose sweetness justified life's blindest pain;
All Nature's struggle was its easy price,
The universe and its agony seemed worth while.
As if the choric calyx of a flower
Aerial, visible on music's waves,
305 A lotus of light-petalled ecstasy
Took shape out of the tremulous heart of things.
There was no more the torment under the stars,
The evil sheltered behind Nature's mask;
There was no more the dark pretence of hate,
310 The cruel rictus on Love's altered face.

Daar woonde de Tijd als één met de eeuwigheid;
Immense zaligheid verenigde zich met verrukte kalmte.

Als één verdrongen in een zee van glorie en gelukzaligheid,
Zwijgend in het doolhof van deze verbazingwekkende werelden,
Wendend zag zij hun levende knoop en oorsprong, 270
De sleutel tot hun bekoorlijkheid en hun bron van vreugde,
En kende hem als dezelfde die onze levens strikt
Gevangen in zijn angstaanjagende meedogenloze net
En het universum maakt tot zijn gevangenkamp,
Die in zijn immense en lege onmetelijkheden 275
Van het gezwoeg der sterren een zinloze kringloop maakt
En van de dood het einde van elke menselijke weg
En van smart en pijn het loon van menselijke inspanning.
Één die haar ziel had onder ogen gezien als Dood en Nacht,
Een optelsom van alle lieflijkheid verzamelde zich in zijn ledematen 280
En verblindde haar hart tot de schoonheid van de zonnen.
Herschapen was de schrikbarende gedaante.
Zijn donkerte en zijn sombere vernietigende kracht
Voor altijd ongedaan gemaakt en openbarend
Het mysterie van zijn verheven en gewelddadige wapenfeiten, 285
Verrees als een verborgen glorie ontsluitend voor het zicht
Waar eens de onmetelijke belichaamde Leegte had gestaan.
Nacht, het schemerige masker, was veranderd in een wonderschoon gezicht.
De vage oneindigheid was gedood waarvan de droefgeestigheid
In het verschrikkelijke onbekende had afgetekend 290
De duistere rampzalige gedaante van een god,
De dwaling was gevlucht die de handen van smart wapent,
En verlicht de onwetende kloof waarvan de holle diepten
Een vreselijke stem hadden gegeven aan het niets.
Zoals voor het oog dat ontwaakt in slaap 295
Een sombere boekband wordt geopend,
Worden lichtende lettertekens gezien die, binnenin geschreven,
Een gouden vuurzee van gedachten bewaarden,
Een wonderschone vorm beantwoordde haar blik
Waarvan de lieflijkheid 's levens blindste pijn rechtvaardigde; 300
De worsteling van heel de Natuur was zijn gemakkelijke prijs,
Het universum en zijn zielestrijd scheen de moeite waard.
Als was het de koorzang-kelk van een bloem
Luchtig, zichtbaar op golven van muziek,
Nam een lotus van extase met bloembladen van licht 305
Gedaante uit het bevende hart der dingen.
Er was niet langer de pijniging onder de sterren,
Het kwaad ging schuil achter het masker van de Natuur;
Er was niet langer het duistere vertoon van haat,
De wrede grimas op het veranderde gelaat van Liefde. 310

Hate was the grip of a dreadful amour's strife;
A ruthless love intent only to possess
Has here replaced the sweet original god.
Forgetting the Will-to-love that gave it birth,
315 The passion to lock itself in and to unite,
It would swallow all into one lonely self,
Devouring the soul that it had made its own,
By suffering and annihilation's pain
Punishing the unwillingness to be one,
320 Angry with the refusals of the world,
Passionate to take but knowing not how to give.
Death's sombre cowl was cast from Nature's brow;
There lightened on her the godhead's lurking laugh.
All grace and glory and all divinity
325 Were here collected in a single form;
All worshipped eyes looked through his from one face;
He bore all godheads in his grandiose limbs.
An oceanic spirit dwelt within;
Intolerant and invincible in joy
330 A flood of freedom and transcendent bliss
Into immortal lines of beauty rose.
In him the fourfold Being bore its crown
That wears the mystery of a nameless Name,
The universe writing its tremendous sense
335 In the inexhaustible meaning of a word.
In him the architect of the visible world,
At once the art and artist of his works,
Spirit and seer and thinker of things seen,
Virat, who lights his camp-fires in the suns
340 And the star-entangled ether is his hold,
Expressed himself with Matter for his speech:
Objects are his letters, forces are his words,
Events are the crowded history of his life,
And sea and land are the pages for his tale.
345 Matter is his means and his spiritual sign;
He hangs the thought upon a lash's lift,
In the current of the blood makes flow the soul.
His is the dumb will of atom and of clod;
A Will that without sense or motive acts,
350 An Intelligence needing not to think or plan,
The world creates itself invincibly;
For its body is the body of the Lord
And in its heart stands Virat, King of Kings.
In him shadows his form the Golden Child
355 Who in the Sun-capped Vast cradles his birth:
Hiranyagarbha, author of thoughts and dreams,

Haat was de greep van strijd van een verschrikkelijk liefdesspel;
 Een meedogenloze liefde die er alleen op uit is te bezitten
 Heeft hier de plaats ingenomen van de lieflijke oorspronkelijke god.
 De Wil om lief te hebben vergetend die het geboorte gaf,
 De hartstocht om zich in te sluiten en te verenigen, 315
 Het zou alles opslokken tot één eenzaam zelf,
 De ziel verzwelgen die het zich had eigen gemaakt,
 Met lijden en met pijn van vernietiging
 Bestraffend de onwilligheid om één te zijn,
 Verbolgen om de weigerings van de wereld, 320
 Hartstochtelijk om te nemen maar niet wetend hoe te geven.
 Doods sombere monnikskap was afgeworpen van het gezicht van de Natuur;
 Er verlichtte haar de verscholen lach van de godheid.
 Alle gratie en glorie en alle goddelijkheid
 Waren hier in n enkele vorm verzameld; 325
 Elk aanbeden oog keek door de zijne vanuit één gezicht;
 Alle godheden droeg hij in zijn grandioze ledematen.
 Een oceanische geest woonde er binnenin;
 Onverdraagzaam en onwankelbaar in vreugde
 Verrees een vloed van vrijheid en transcendente gelukzaligheid 330
 In onsterfelijke lijnen van schoonheid.
 In hem droeg het viervoudige Wezen zijn kroon
 Dat het mysterie draagt van een nameloze Naam,
 Het universum dat zijn ontzaglijke bedoeling schrijft
 In de onuitputtelijke betekenis van een woord. 335
 In hem heeft de architect van de zichtbare wereld,
 Tegelijk de kunst en de kunstenaar van zijn werken,
 Geest en ziener en denker van geziene dingen,
 Virat, die zijn kampvuren in de zonnen ontsteekt
 En van wie de sterre-verknoopte ether het bolwerk is, 340
 Zichzelf uitgedrukt met Materie als zijn taal:
 Voorwerpen zijn zijn letters, krachten zijn zijn woorden,
 Gebeurtenissen vormen de veelvuldige historie van zijn leven,
 En zee en land zijn de bladzijden voor zijn verhaal.
 Materie is zijn middel en zijn spirituele teken; 345
 Hij hangt de gedachte op aan het heffen van een wimper,
 Doet de ziel vloeien in het stromen van het bloed.
 Hij is de stilzwijgende wil van atoom en aardkluit;
 Een Wil die zonder bedoeling of beweegreden handelt,
 Een Intelligentie die niet hoeft te denken of beramen, 350
 De wereld schept zichzelf onwrikbaar;
 Want zijn lichaam is het lichaam van de Heer
 En in zijn hart staat Virat, Koning der Koningen.
 In hem schaduwt zijn vorm af het Gouden Kind
 Dat in de Zon-overgoten Onmetelijkheid zijn geboorte verwacht: 355
 Hiranyagarbha, schepper van gedachten en dromen,

Who sees the invisible and hears the sounds
That never visited a mortal ear,
Discoverer of unthought realities
360 Truer to Truth than all we have ever known,
He is the leader on the inner roads;
A seer, he has entered the forbidden realms;
A magician with the omnipotent wand of thought,
He builds the secret uncreated worlds.
365 Armed with the golden speech, the diamond eye,
His is the vision and the prophecy:
Imagist casting the formless into shape,
Traveller and hewer of the unseen paths,
He is the carrier of the hidden fire,
370 He is the voice of the Ineffable,
He is the invisible hunter of the light,
The Angel of mysterious ecstasies,
The conqueror of the kingdoms of the soul.
A third spirit stood behind, their hidden cause,
375 A mass of superconscience closed in light,
Creator of things in his all-knowing sleep.
All from his stillness came as grows a tree;
He is our seed and core, our head and base.
All light is but a flash from his closed eyes:
380 An all-wise Truth is mystic in his heart,
The omniscient Ray is shut behind his lids:
He is the Wisdom that comes not by thought,
His wordless silence brings the immortal word.
He sleeps in the atom and the burning star,
385 He sleeps in man and god and beast and stone:
Because he is there the Inconscient does its work,
Because he is there the world forgets to die.
He is the centre of the circle of God,
He the circumference of Nature's run.
390 His slumber is an Almightyness in things,
Awake, he is the Eternal and Supreme.
Above was the brooding bliss of the Infinite,
Its omniscient and omnipotent repose,
Its immobile silence absolute and alone.
395 All powers were woven in countless concords here.
The bliss that made the world in his body lived,
Love and delight were the head of the sweet form.
In the alluring meshes of their snare
Recaptured, the proud blissful members held
400 All joys outrunners of the panting heart
And fugitive from life's outstripped desire.
Whatever vision has escaped the eye,

Die het onzichtbare ziet en de geluiden hoort
 Die nimmer het sterfelijke oor hebben bezocht,
 Ontdekker van ongedachte werkelijkheden
 Getrouwer aan de Waarheid dan al wat wij ooit hebben geweten, 360
 Hij is de leidsman op de innerlijke wegen;
 Als een ziener is hij binnengegaan in de verboden domeinen;
 Een magiër met de almachtige toverstaf van het denken,
 Hij bouwt de geheime ongeschapen werelden.
 Gewapend met de gouden taal, het diamanten oog, 365
 Is aan hem het inzicht en de voorspelling:
 De imagist die het vormeloze giet in gedaanten,
 De reiziger en de houwer van de onzichtbare paden,
 Hij is de drager van het verborgen vuur,
 Hij is de stem van het Onuitsprekelijke, 370
 Hij is de onzichtbare jager van het licht,
 De Engel van mysterieuze verrukkingen,
 De veroveraar van de koninkrijken van de ziel.
 Een derde geest stond daarachter, hun verborgen oorzaak,
 Een massa van superbewustzijn omsloten door licht, 375
 Schepper van dingen in zijn alwetende slaap.
 Alles kwam voort uit zijn stilte zoals een boom groeit;
 Hij is ons zaad en onze kern, ons hoofd en onze voet.
 Alle licht is slechts een flits van zijn gesloten ogen:
 Een al-wijze Waarheid woont mystiek in zijn hart, 380
 De alwetende Lichtstraal ligt achter zijn oogleden verborgen:
 Hij is de Wijsheid die niet komt door gedachte,
 Zijn woordloze stilte brengt het onsterfelijke woord.
 Hij slaapt in het atoom en in de brandende ster,
 Hij slaapt in mens en god en beest en steen: 385
 Omdat hij daar is doet het Onbewuste zijn werk,
 Omdat hij daar is vergeet de wereld om te sterven.
 Hij is het middelpunt van de cirkel van God,
 Hij de omtrek van de loop der Natuur.
 Zijn sluimer is een Almachtigheid in dingen, 390
 Wakker, is hij het Eeuwige en het Allerhoogste.
 Boven bevond zich de mijmerende gelukzaligheid van het Oneindige,
 Zijn alwetende en almachtige kalmte,
 Zijn onbeweeglijke stilte, absoluut en alleen.
 Alle machten waren hier samengeweven tot talloze verdragen. 395
 De gelukzaligheid die de wereld schiep woonde in zijn lichaam,
 Liefde en geluk waren het hoofd van de lieflijke vorm.
 Opnieuw in de aanlokkelijke mazen van hun bekoring gevangen,
 Behielden de trotse hemelse ledematen
 Alle vreugden, voorlopers van het hijgende hart 400
 En vluchtig voor het voorbijgestreefde verlangen van het leven.
 Welk visioen ook aan het oog is ontsnapt,

Whatever happiness comes in dream and trance,
The nectar spilled by love with trembling hands,
405 The joy the cup of Nature cannot hold,
Had crowded to the beauty of his face,
Were waiting in the honey of his laugh.
Things hidden by the silence of the hours,
The ideas that find no voice on living lips,
410 The soul's pregnant meeting with infinity
Had come to birth in him and taken fire:
The secret whisper of the flower and star
Revealed its meaning in his fathomless look.
His lips curved eloquent like a rose of dawn;
415 His smile that played with the wonder of the mind
And stayed in the heart when it had left his mouth
Glimmered with the radiance of the morning star
Gemming the wide discovery of heaven.
His gaze was the regard of eternity;
420 The spirit of its sweet and calm intent
Was a wise home of gladness and divulged
The light of the ages in the mirth of the hours,
A sun of wisdom in a miracled grove.
In the orchestral largeness of his mind
425 All contrary seekings their close kinship knew,
Rich-hearted, wonderful to each other met
In the mutual marvelling of their myriad notes
And dwelt like brothers of one family
Who had found their common and mysterious home.
430 As from the harp of some ecstatic god
There springs a harmony of lyric bliss
Striving to leave no heavenly joy unsung,
Such was the life in that embodied Light.
He seemed the wideness of a boundless sky,
435 He seemed the passion of a sorrowless earth,
He seemed the burning of a world-wide sun.
Two looked upon each other, Soul saw Soul.

Then like an anthem from the heart's lucent cave
A voice soared up whose magic sound could turn
440 The poignant weeping of the earth to sobs
Of rapture and her cry to spirit song.
"O human image of the deathless word,
How hast thou seen beyond the topaz walls
The gleaming sisters of the divine gate,
445 Summoned the genii of their wakeful sleep,
And under revelation's arches forced
The carved thought-shrouded doors to swing apart,

Welk geluk ook voorkomt in droom en trance,
 De nectar door liefde verspild met bevende handen,
 De vreugde die de beker van de Natuur niet kan bevatten, 405
 Bevolkten de schoonheid van zijn gezicht
 En wachtten in de honing van zijn lach.
 Dingen verborgen door de stilte der uren,
 De ideeën die geen stem op levende lippen vinden,
 De zwangere ontmoeting van de ziel met de oneindigheid 410
 Hadden in hem geboorte genomen en waren in vuur ontstoken:
 De geheime fluistering van bloem en ster
 Onthulden hun betekenis in zijn peilloze blik.
 Zijn lippen welfden zich welsprekend gelijk een roos bij dageraad;
 Zijn glimlach die speelde met het wonder van het denken 415
 En in het hart bleef als het zijn mond verlaten had
 Glinsterde met de stralen van de morgenster
 Als een edelsteen in de weidse ontdekking van de hemel.
 Zijn blik was het zicht van de eeuwigheid;
 De geest van zijn zoete en kalme intentie 420
 Was een wijs huis van blijheid en onthulde
 Het licht van eeuwen in de opgewektheid van de uren,
 Een zon van wijsheid in een heilig bos gevuld met wonderen.
 In de orkestrale omvangrijkheid van zijn geest
 Kende elke tegenstrijdige zoektocht zijn nabije verwanten, 425
 Kwamen, rijk van hart, wonderbaar voor elkaar, samen
 In de wederzijdse verwondering van hun ontelbare tonen
 En woonden als broeders van één familie
 Die hun gemeenschappelijke en mysterieuze thuis hadden gevonden.
 Als aan de harp van een of andere extatische god 430
 Ontspringt een harmonie van lyrische gelukzaligheid
 Die zich inspant om geen enkele hemelse vreugde onbezongen te laten,
 Zo was het leven in dat belichaamde Licht.
 Hij geleek de weidsheid van een grenzeloze hemel,
 Hij geleek de hartstocht van een zorgeloze aarde, 435
 Hij geleek het branden van een wereldwijde zon.
 Twee keken naar elkaar, Ziel zag Ziel.

Dan, als een lofzang vanuit de heldere grot van het hart
 Verhief zich een stem waarvan de magische klank
 Het schrijnende geween van de aarde kon veranderen 440
 In snikken van vervoering en haar geschrei in een lied van de geest.
 “O menselijke beeltenis van het onsterfelijke woord,
 Hoe hebt gij voorbij de topazen muren gezien
 De stralende zusters van de goddelijke poort,
 De geniën opgeroepen uit hun waakzame slaap, 445
 En onder de bogen van openbaring gedwongen
 De gebeeldhouwde, in gedachte gehulde deuren te doen opengaan,

Unlocked the avenues of spiritual sight
And taught the entries of a heavenlier state
450 To thy rapt soul that bore the golden key?
In thee the secret sight man's blindness missed
Has opened its view past Time, my chariot-course,
And death, my tunnel which I drive through life
To reach my unseen distances of bliss.
455 I am the hushed search of the jealous gods
Pursuing my wisdom's vast mysterious work
Seized in the thousand meeting ways of heaven.
I am the beauty of the unveiled ray
Drawing through the deep roads of the infinite night
460 The unconquerable pilgrim soul of earth
Beneath the flaring torches of the stars.
I am the inviolable Ecstasy;
They who have looked on me, shall grieve no more.
The eyes that live in night shall see my form.
465 On the pale shores of foaming steely straits
That flow beneath a grey tormented sky,
Two powers from one original ecstasy born
Pace near but parted in the life of man;
One leans to earth, the other yearns to the skies:
470 Heaven in its rapture dreams of perfect earth,
Earth in its sorrow dreams of perfect heaven.
The two longing to join, yet walk apart,
Idly divided by their vain conceits;
They are kept from their oneness by enchanted fears;
475 Sundered mysteriously by miles of thought,
They gaze across the silent gulfs of sleep.
Or side by side reclined upon my vasts
Like bride and bridegroom magically divorced
They wake to yearn, but never can they clasp
480 While thinly flickering hesitates uncrossed
Between the lovers on their nuptial couch
The shadowy eidolon of a sword.
But when the phantom flame-edge fails undone,
Then never more can space or time divide
485 The lover from the loved; Space shall draw back
Her great translucent curtain, Time shall be
The quivering of the spirit's endless bliss.
Attend that moment of celestial fate.
Meanwhile you two shall serve the dual law
490 Which only now the scouts of vision glimpse
Who pressing through the forest of their thoughts
Have found the narrow bridges of the gods.
Wait patient of the brittle bars of form

De lanen van spiritueel zicht ontsloten
 En de toegang tot een hemelsere staat geleerd
 Aan uw verrukte ziel die de gouden sleutel droeg? 450
 In u heeft het geheime zicht dat 's mensen blindheid miste
 Zijn gezichtsveld geopend voorbij de Tijd, de koers van mijn strijdwagen,
 En de dood, mijn tunnel die ik graaf door het leven
 Om mijn ongeziene verten van gelukzaligheid te bereiken.
 Ik ben de verstilde zoektocht van de afgunstige goden 455
 Die jacht maken op het onmetelijke mysterieuze werk van mijn wijsheid
 Gegrepen in de duizend samenkomende wegen van de hemel.
 Ik ben de schoonheid van de onversluiserde lichtstraal
 Die door de ondoorgroendelijke wegen van de oneindige nacht
 De onoverwinnelijke pelgrim-ziel der aarde 460
 Lokt onder de vlammeende toortsen van de sterren.
 Ik ben de onschendbare Extase;
 Zij die mij hebben aanschouwd, zullen geen verdriet meer kennen.
 De ogen die leven in de nacht zullen mijn gedaante zien.
 Aan de bleke kusten van schuimende staalachtige zeestraten 465
 Stromend onder een grijze gekwelde hemel,
 Gaan twee machten geboren uit één oorspronkelijke extase
 Dichtbij elkaar maar gescheiden in het leven van de mens;
 Een neigt naar de aarde, de andere hunkert naar de hemelen;
 De hemel in zijn verrukking droomt van de volmaakte aarde, 470
 De aarde in haar smart droomt van de volmaakte hemel.
 De twee verlangen ernaar zich te verenigen, maar gaan toch apart,
 Doelloos verdeeld door hun zelfingenomen eigenwaan;
 Zij worden van hun eenheid weerhouden door bekoorde angsten;
 Mysterieus verwijderd door mijlen van gedachte, 475
 Staren zij over de stille afgronden van de slaap.
 Of zij aan zij achterovergeleund op mijn onmetelijkheden
 Als bruid en bruidegom op magische wijze gescheiden
 Ontwaken zij om te verlangen, maar nooit kunnen zij omhelzen
 Terwijl zwak glinsterend ongekruist aarzelt 480
 Tussen de minnaars op hun huwelijksbed
 Het schimmige spookbeeld van een zwaard.
 Maar wanneer het spookachtige vlammeende scherp faalt, tenietgedaan,
 Dan kan nooit meer ruimte of tijd
 De minnaar van de beminde scheiden; de Ruimte zal 485
 Haar grote doorschijnende gordijn wegnemen, de Tijd zal
 De trilling worden van de eindeloze gelukzaligheid van de geest.
 Wees indachtig dat moment van hemels lot.
 Onderwijl zult gij de tweevoudige wet dienen
 Waarvan de verkenners van het zicht nu eerst een glimp opvangen 490
 Die, dringend door het woud van hun gedachten,
 De smalle bruggen van de goden hebben gevonden.
 Wacht geduldig voor de broze tralies van de vorm

Making division your delightful means
495 Of happy oneness rapturously enhanced
By attraction in the throbbing air between.
Yet if thou wouldst abandon the vexed world,
Careless of the dark moan of things below,
Tread down the isthmus, overleap the flood,
500 Cancel thy contract with the labouring Force;
Renounce the tie that joins thee to earth-kind,
Cast off thy sympathy with mortal hearts.
Arise, vindicate thy spirit's conquered right:
Relinquishing thy charge of transient breath,
505 Under the cold gaze of the indifferent stars
Leaving thy borrowed body on the sod,
Ascend, O soul, into thy blissful home.
Here in the playground of the eternal Child
Or in domains the wise Immortals tread
510 Roam with thy comrade splendour under skies
Spiritual lit by an unsetting sun,
As godheads live who care not for the world
And share not in the toil of Nature's powers:
Absorbed in their self-ecstasy they dwell.
515 Cast off the ambiguous myth of earth's desire,
O immortal, to felicity arise."
 On Savitri listening in her tranquil heart
 To the harmony of the ensnaring voice
 A joy exceeding earth's and heaven's poured down,
520 The bliss of an unknown eternity,
 A rapture from some waiting Infinite.
 A smile came rippling out in her wide eyes,
 Its confident felicity's messenger
 As if the first beam of the morning sun
525 Rippled along two wakened lotus-pools.
 "O besetter of man's soul with life and death
 And the world's pleasure and pain and Day and Night,
 Tempting his heart with the far lure of heaven,
 Testing his strength with the close touch of hell,
530 I climb not to thy everlasting Day,
 Even as I have shunned thy eternal Night.
 To me who turn not from thy terrestrial Way,
 Give back the other self my nature asks.
 Thy spaces need him not to help their joy;
535 Earth needs his beautiful spirit made by thee
 To fling delight down like a net of gold.
 Earth is the chosen place of mightiest souls;
 Earth is the heroic spirit's battlefield,
 The forge where the Archmason shapes his works.

En maak van verdeeldheid uw verrukkelijke middel	
Van blijde eenheid, hartstochtelijk versterkt	495
Door aantrekking in de aangedane lucht ertussen.	
Toch, als gij de gekwelde wereld zoudt willen achterlaten,	
Onverschillig voor het donkere gekreun van dingen beneden,	
Vertrap dan de landengte, spring over de stroom,	
Verbreek uw contract met de zwoegende Kracht;	500
Verloochen de band die u verbindt met het aardse ras,	
Werp van u af uw sympathie met sterfelijke harten.	
Verrijs, zuiver van blaam het onderworpen recht van uw geest:	
Geef prijs uw opdracht van kortstondige adem,	
Laat onder de koude blik van de onaangedane sterren	505
Uw geleende lichaam achter op de grond van ellende,	
Stijg op, O ziel, tot in uw hemelse huis.	
Hier op de speelplaats van het eeuwige Kind	
Of in heerlijkheden waar de wijze Onsterfelijken gaan	
Dwaal met uw kameraadschappelijke glorie onder hemelen	510
Spiritueel verlicht door een zon die nimmer ondergaat,	
Zoals godheden leven die niet geven om de wereld	
En niet delen in het gezwoeg van de machten der Natuur:	
In hun zelf-extase opgegaan leven zij.	
Werp af de dubbelzinnige mythe van de aardse begeerte,	515
Verrijs, O onsterfelijke, naar gelukzaligheid.”	
Over Savitri, luisterend in haar vredige hart	
Naar de harmonie van de verlokkende stem,	
Stroomde een vreugde neer die aarde en hemel oversteeg,	
De gelukzaligheid van een onbekende eeuwigheid,	520
Een verrukking uit een of andere wachtende Oneindigheid.	
Een glimlach kwam rimpelend uit haar wijdopen ogen,	
De boodschapper van haar zelfverzekerde zaligheid	
Alsof de eerste stralen van een morgenzon	
Rimpelden over twee ontwaakte lotus-vijvers.	525
“O belager van de mensenziel met leven en dood	
En 's werelds plezier en pijn en Dag en Nacht,	
Die zijn hart verleidt met de verre verlokking van de hemel,	
Die zijn kracht op de proef stelt met de nabije aanraking van de hel,	
Ik klim niet omhoog naar uw eeuwigdurende Dag,	530
Zoals ik ook uw eeuwige Nacht heb gemedend.	
Geef aan mij die zich niet afkeert van uw aardse Weg,	
Het andere zelf terug dat mijn natuur verlangt.	
Uw ruimen hebben hem niet nodig om bij te dragen aan hun vreugde;	
De aarde ontbeert zijn schone geest door u gemaakt	535
Om geluk omlaag te werpen als een net van goud.	
De aarde is de uitverkoren plaats voor de machtigste zielen;	
De aarde is het strijdpark van de heroïsche geest,	
De smidse waar de Aarts-metselaar zijn werken vormgeeft.	

- 540 Thy servitudes on earth are greater, King,
Than all the glorious liberties of heaven.
The heavens were once to me my natural home,
I too have wandered in star-jewelled groves,
Paced sun-gold pastures and moon-silver swards
- 545 And heard the harping laughter of their streams
And lingered under branches dropping myrrh;
I too have revelled in the fields of light
Touched by the ethereal raiment of the winds,
Thy wonder-rounds of music I have trod,
- 550 Lived in the rhyme of bright unlabouring thoughts,
I have beat swift harmonies of rapture vast,
Danced in spontaneous measures of the soul
The great and easy dances of the gods.
O fragrant are the lanes thy children walk
- 555 And lovely is the memory of their feet
Amid the wonder-flowers of Paradise:
A heavier tread is mine, a mightier touch.
There where the gods and demons battle in night
Or wrestle on the borders of the Sun,
- 560 Taught by the sweetness and the pain of life
To bear the uneven strenuous beat that throbs
Against the edge of some divinest hope,
To dare the impossible with these pangs of search,
In me the spirit of immortal love
- 565 Stretches its arms out to embrace mankind.
Too far thy heavens for me from suffering men.
Imperfect is the joy not shared by all.
O to spread forth, O to encircle and seize
More hearts till love in us has filled thy world!
- 570 O life, the life beneath the wheeling stars!
For victory in the tournament with death,
For bending of the fierce and difficult bow,
For flashing of the splendid sword of God!
O thou who soundst the trumpet in the lists,
- 575 Part not the handle from the untried steel,
Take not the warrior with his blow unstruck.
Are there not still a million fights to wage?
O king-smith, clang on still thy toil begun,
Weld us to one in thy strong smithy of life.
- 580 Thy fine-curved jewelled hilt call Savitri,
Thy blade's exultant smile name Satyavan.
Fashion to beauty, point us through the world.
Break not the lyre before the song is found;
Are there not still unnumbered chants to weave?
- 585 O subtle-souled musician of the years,

Uw dienstbaarheden op de aarde zijn groter, Koning, Dan al de glorieuze vrijheden van de hemel. De hemelen waren eens voor mij mijn natuurlijke huis, Ook ik zwierf door bossen waar sterren flonkeren, Liep over zon-gouden weiden en maan-zilveren graslanden	540
En hoorde de harpen-lach van hun stromen En talmde onder takken druipend van mirre; Ook ik heb mij vermaakt in de velden van het licht Aangeraakt door het etherische gewaad van de winden, Uw wonder-ronden van muziek heb ik bewandeld, Leefde in het rijm van heldere moeiteloze gedachten,	545
Ik weefde snelle harmonieën van verrukking onmetelijk, Danste op de spontane maatslagen van de ziel De grote en ongedwongen dansen van de goden. O, geurig zijn de lanen waar uw kinderen gaan En schoon is de herinnering aan hun voeten	550
Tussen de wonder-bloemen van het Paradijs: Aan mij is een zwaardere voetstap, een machtiger aanraking. Daar waar de goden en demonen strijden in de nacht Of worstelen op de grensgebieden van de Zon, Onderwezen door 's levens lieflijkheid en pijn	555
Om de ongelijke zware slagen te verdragen die botsen Tegen de rand van een of andere allergoddelijkste hoop, Om het onmogelijke te wagen met deze zoektocht-kwellingen, In mij strekt de geest van onsterfelijke liefde Zijn armen uit om de mensheid te omhelzen.	560
Te ver zijn uw hemelen voor mij van lijdende mensen verwijderd. Onvolmaakt is de vreugde die niet door allen wordt gedeeld. O om te verbreiden, O om meer harten te omcirkelen en pakken Totdat liefde in ons uw wereld heeft vervuld! O leven, het leven onder de voortwentelende sterren!	565
Om te overwinnen in het steekspel met de dood, Om te spannen de vurige en zware boog, Het vlammen van het schitterende zwaard van God! O gij die de trompet laat klinken in het strijdperk, Scheid niet het gevest van het onbeproefde staal,	570
Neem niet de strijder voordat hij slag geleverd heeft. Zijn er niet nog steeds een miljoen gevechten te leveren? O koning-smid, hamer nog steeds verder in het gezwoeg dat gij begonnen zijt, Smeed ons aaneen in uw sterke smidse van het leven.	575
Noem uw welgevormde met juwelen bezette heft Savitri, Noem Satyavan de jubelende glimlach van uw kling. Geef vorm in schoonheid, richt ons door de wereld. Breek niet de lier voordat het lied gevonden is; Zijn er niet nog talloze melodieën te weven?	580
O subtiel-bezielde musicus van de jaren,	585

Play out what thou hast fluted on my stops;
Arise from the strain their first wild plaint divined
And that discover which is yet unsung.
I know that I can lift man's soul to God,
590 I know that he can bring the Immortal down.
Our will labours permitted by thy will
And without thee an empty roar of storm,
A senseless whirlwind is the Titan's force
And without thee a snare the strength of gods.
595 Let not the inconscient gulf swallow man's race
That through earth's ignorance struggles towards thy Light.
O Thunderer with the lightnings of the soul,
Give not to darkness and to death thy sun,
Achieve thy wisdom's hidden firm decree
600 And the mandate of thy secret world-wide love."
Her words failed lost in thought's immensities
Which seized them at the limits of their cry
And hid their meaning in the distances
That stir to more than ever speech has won
605 From the Unthinkable, end of all our thought,
And the Ineffable from whom all words come.

Then with a smile august as noonday heavens
The godhead of the vision wonderful:
"How shall earth-nature and man's nature rise
610 To the celestial levels, yet earth abide?
Heaven and earth towards each other gaze
Across a gulf that few can cross, none touch,
Arriving through a vague ethereal mist
Out of which all things form that move in space,
615 The shore that all can see but never reach.
Heaven's light visits sometimes the mind of earth;
Its thoughts burn in her sky like lonely stars;
In her heart there move celestial seekings soft
And beautiful like fluttering wings of birds,
620 Visions of joy that she can never win
Traverse the fading mirror of her dreams.
Faint seeds of light and bliss bear sorrowful flowers,
Faint harmonies caught from a half-heard song
Fall swooning mid the wandering voices' jar,
625 Foam from the tossing luminous seas where dwells
The beautiful and far delight of gods,
Raptures unknown, a miracled happiness
Thrill her and pass half-shaped to mind and sense.
Above her little finite steps she feels,
630 Careless of knot or pause, worlds which weave out

Speel uit wat jij gefloten hebt op mijn vingergaten;
Overstijg aan de melodie die hun eerste wilde weeklacht voorspelde
En ontdek datgene wat nog onbezongen is.
Ik weet dat ik de mensenziel kan verheffen naar God,
Ik weet dat hij het Onsterfelijke omlaag kan brengen. 590
Onze wilskracht zwoegt vergund door uw wil
En is zonder u een leeg gebulder van de storm,
Een zinloze wervelwind is de kracht van de Titaan
En zonder u een valstrik de kracht van de goden.
Laat niet de onbewuste afgrond het menselijke ras verzwelgen 595
Dat door de aardse onwetendheid worstelt naar uw Licht.
O Donderaar met de bliksemingen van de ziel,
Geef niet uw zon over aan duisternis en dood,
Volbreng het verborgen standvastige besluit van uw wijsheid
En het mandaat van uw geheime wereldwijde liefde.” 600
Haar woorden stierven weg, verloren in de onmetelijkheden van gedachte
Die hen begrepen op de grens van hun uitroep
En hun betekenis verborgen in de verten
Die zich roeren tot meer dan ooit door taal
Van het Ondenkbare is gewonnen, het einde van al ons denken, 605
En het Onuitsprekelijke waaruit alle woorden komen.

Dan met een glimlach majesteitelijk als middag-hemelen
Sprak de godheid van de wonderschone verschijning:
“Hoe zal de aard-natuur en de natuur van de mens
Verrijzen naar de hemelse sferen, en toch blijven op aarde? 610
Hemel en aarde staren naar elkaar
Over een kloof die weinigen kunnen oversteken, niemand kan,
Arriverend door een vage etherische mist waaruit
Zich alle dingen vormen die in de ruimte bewegen,
De oever raken die eenieder ziet maar nimmer kan bereiken. 615
Het hemelse licht bezoekt soms het aards verstand;
Deze gedachten branden aan haar hemel als eenzame sterren;
In haar hart bewegen hemelse verlangens zacht
En schoon als fladderende vleugels van vogels,
Visioenen van vreugde die zij nooit kan winnen 620
Kruisen de vervagende spiegel van haar dromen.
Vage zaden van licht en gelukzaligheid dragen treurige bloemen,
Vage harmonieën opgevangen van een half-gehoord lied
Vallen uitstervend weg tussen het gekras van dwalende stemmen,
Het schuim van de woelige lichtende zeeën waar woont 625
Het schone en verre genot van de goden,
Onbekende verrukkingen, een wonderbaarlijk geluk
Doen haar huiveren en worden half-gevormd doorgegeven aan verstand en gevoel.
Boven haar kleine eindige stappen voelt zij,
Zorgeloos om moeilijkheid of onderbreking, werelden die 630

A strange perfection beyond law and rule,
A universe of self-found felicity,
An inexpressible rhythm of timeless beats,
The many-movemented heart-beats of the One,
635 Magic of the boundless harmonies of self,
Order of the freedom of the infinite,
The wonder-plastics of the Absolute.
There is the All-Truth and there the timeless bliss.
But hers are fragments of a star-lost gleam,
640 Hers are but careless visits of the gods.
They are a Light that fails, a Word soon hushed
And nothing they mean can stay for long on earth.
There are high glimpses, not the lasting sight.
A few can climb to an unperishing sun,
645 Or live on the edges of the mystic moon
And channel to earth-mind the wizard ray.
The heroes and the demigods are few
To whom the close immortal voices speak
And to their acts the heavenly clan are near.
650 Few are the silences in which Truth is heard,
Unveiling the timeless utterance in her deeps;
Few are the splendid moments of the seers.
Heaven's call is rare, rarer the heart that heeds;
The doors of light are sealed to common mind
655 And earth's needs nail to earth the human mass,
Only in an uplifting hour of stress
Men answer to the touch of greater things:
Or, raised by some strong hand to breathe heaven-air,
They slide back to the mud from which they climbed;
660 In the mud of which they are made, whose law they know
They joy in safe return to a friendly base,
And, though something in them weeps for glory lost
And greatness murdered, they accept their fall.
To be the common man they think the best,
665 To live as others live is their delight.
For most are built on Nature's early plan
And owe small debt to a superior plane;
The human average is their level pitch,
A thinking animal's material range.
670 In the long ever-mounting hierarchy,
In the stark economy of cosmic life
Each creature to its appointed task and place
Is bound by his nature's form, his spirit's force.
If this were easily disturbed, it would break
675 The settled balance of created things;
The perpetual order of the universe

Een vreemde volmaaktheid weven welke verder gaat dan wet en regel,
 Een universum van zelf-gevonden zaligheid,
 Een onbeschrijflijk ritme van tijdloze maatslagen,
 De veelvuldig bewogen hartslagen van het Ene,
 De magie van de grenzeloze harmonieën van het zelf, 635
 De orde van de vrijheid van het oneindige,
 De wonder-plastieken van het Absolute.
 Daar is de Al-Waarheid en daar is het tijdloze gelukzalige.
 Doch aan haar zijn fragmenten van een sterre-verloren schijnsel,
 Aan haar zijn slechts zorgeloze bezoeken van de goden. 640
 Zij zijn een afnemend Licht, een Woord weldra verstomd
 En niets van wat zij betekenen kan lang op aarde blijven.
 Er is een verheven vluchtig zien, maar niet het blijvende zicht.
 Enkelen kunnen klimmen naar een onvergankelijke zon,
 Of leven aan de randen van de mystieke maan 645
 En doorgeven aan het aard-verstand de lichtstraal van de wijze.
 De helden en de halfgoden zijn zeldzaam
 Tot wie de geheime onsterfelijke stemmen spreken
 En dichtbij de hemelse clan liggen hun daden.
 Zeldzaam zijn de stilten waarin de Waarheid wordt gehoord, 650
 Als zij de tijdloze uitspraken in haar diepten openbaart;
 Zeldzaam zijn de glorierijke ogenblikken der zieners.
 De hemelse roep is een uitzondering, uitzonderlijker is het hart dat luistert;
 De deuren van het licht zijn voor het gewone verstand gesloten
 En de aardse behoeften nagelen de menselijke massa aan de aarde vast, 655
 Slechts in een verheffend uur van spanning
 Beantwoorden mensen de aanraking van grotere dingen:
 Of, opgetild door een of andere krachtige hand om hemelse lucht te ademen,
 Glijden zij terug in het slijk waaruit zij waren geklommen;
 In het slijk waaruit zij zijn gemaakt, waarvan zij de wet kennen 660
 Verheugen zij zich veilig terug te keren naar een vriendelijke grond,
 En, ofschoon iets in hen treurt om de verloren glorie
 En om de vermoorde grootsheid, aanvaarden zij hun ondergang.
 Een gewoon mens te zijn vinden zij het beste,
 Te leven zoals anderen is hun geluk. 665
 Want de meesten zijn geschapen op het vroegere plan van de Natuur
 En zijn weinig dank verschuldigd aan een hogere sfeer;
 Het menselijke gemiddelde is hun hoogste peil,
 Het materiële bereik van een denkend dier.
 In de langdurige altijd-klimmende hiërarchie, 670
 In de starre economie van kosmisch leven
 Is elk schepsel gebonden aan zijn toegewezen taak en plaats
 Door de aard van zijn natuur, de kracht van zijn geest.
 Als dit gemakkelijk kon worden verstoord, dan zou
 Het gevestigde evenwicht van geschapen dingen verbreken; 675
 De bestendige orde van het universum

Would tremble, and a gap yawn in woven Fate.
If men were not and all were brilliant gods,
The mediating stair would then be lost
680 By which the spirit awake in Matter winds
Accepting the circuits of the middle Way,
By heavy toil and slow aeonic steps
Reaching the bright miraculous fringe of God,
Into the glory of the Oversoul.
685 My will, my call is there in men and things;
But the Inconscient lies at the world's grey back
And draws to its breast of Night and Death and Sleep.
Imprisoned in its dark and dumb abyss
A little consciousness it lets escape
690 But jealous of the growing light holds back
Close to the obscure edges of its cave
As if a fond ignorant mother kept her child
Tied to her apron strings of Nescience.
The Inconscient could not read without man's mind
695 The mystery of the world its sleep has made:
Man is its key to unlock a conscious door.
But still it holds him dangled in its grasp:
It draws its giant circle round his thoughts,
It shuts his heart to the supernal Light.
700 A high and dazzling limit shines above,
A black and blinding border rules below:
His mind is closed between two firmaments.
He seeks through words and images the Truth,
And, poring on surfaces and brute outsides
705 Or dipping cautious feet in shallow seas,
Even his Knowledge is an Ignorance.
He is barred out from his own inner depths;
He cannot look on the face of the Unknown.
How shall he see with the Omniscient's eyes,
710 How shall he will with the Omnipotent's force?
O too compassionate and eager Dawn,
Leave to the circling aeons' tardy pace
And to the working of the inconscient Will,
Leave to its imperfect light the earthly race:
715 All shall be done by the long act of Time.
Although the race is bound by its own kind,
The soul in man is greater than his fate:
Above the wash and surge of Time and Space,
Disengaging from the cosmic commonalty
720 By which all life is kin in grief and joy,
Delivered from the universal Law
The sunlike single and transcendent spirit

Zou beven, en een kloof zou gapen in het geweven Lot.
 Als er geen mensen waren en allen waren schitterende goden,
 Dan zou de bemiddelende trap verloren gaan
 Waarlangs de in Materie ontwaakte geest al wentelend klimt 680
 De kringlopen aanvaardend van de middelste Weg,
 Die door zware inspanning en trage eonische treden
 Het heldere mirakuleuze randgebied van God bereikt,
 Tot in de glorie van de Bovenziel.
 Mijn wil, mijn roep is daar in mensen en dingen; 685
 Maar het Onbewuste is 's werelds sombere achterkant
 En drukt aan zijn borst van Nacht en Dood en Slaap.
 Opgesloten in zijn duistere en verstomde afgrond
 Laat het een beetje bewustzijn ontsnappen
 Maar afgunstig op het groeiende licht aarzelt het 690
 Dichtbij de obscure randen van zijn grot
 Als hield een liefhebbende onwetende moeder haar kind gebonden
 Aan haar schortebanden van Onwetendheid.
 Het Onbewuste zou niet zonder het menselijk verstand
 Het mysterie van de wereld kunnen lezen die haar slaap heeft gemaakt: 695
 De mens is haar sleutel om een bewuste deur te ontsluiten.
 Maar nog steeds houdt het hem bungelend in zijn greep:
 Het trekt zijn reuzen-cirkel rond zijn gedachten,
 Het sluit zijn hart uit van het bovenaardse Licht.
 Een hoge en verblindende grenslijn straalt boven, 700
 Een zwarte en misleidende afscheiding heerst beneden:
 Zijn verstand is ingesloten tussen twee firmamenten.
 Door woorden en beelden zoekt hij naar de Waarheid,
 En, turend naar oppervlakten en ruwe buitenkanten
 Of wadend met voorzichtige voeten in ondiepe zeeën, 705
 Is zelfs zijn Kennis een Onwetendheid.
 Hij is van zijn eigen innerlijke diepten buitengesloten;
 Het gezicht van het Onbekende kan hij niet zien.
 Hoe zal hij zien met de ogen van de Alwetende,
 Hoe zal hij willen met de kracht van de Almachtige? 710
 O te mededogende en geestdriftige Dageraad,
 Laat aan de trage loop van de cirkelende eonen
 En aan de werking van de onbewuste Wil,
 Laat aan zijn onvolmaakte licht het aardse ras:
 Al zal worden gedaan door het langdurige werk van de Tijd. 715
 Ofschoon het ras gebonden is door zijn eigen aard,
 Is de ziel in de mens groter dan zijn lot:
 Boven het golven en deinen van Tijd en Ruimte,
 Vrij gemaakt van de kosmische burgerij
 Waardoor alle leven verwant is in verdriet en vreugde, 720
 Verlost van de universele Wet
 Kan de zon-gelijke enkele en transcendente geest

- Can blaze its way through the mind's barrier wall
And burn alone in the eternal sky,
725 Inhabitant of a wide and endless calm.
O flame, withdraw into thy luminous self.
Or else return to thy original might
On a seer-summit above thought and world;
Partner of my unhoured eternity,
730 Be one with the infinity of my power:
For thou art the World-Mother and the Bride.
Out of the fruitless yearning of earth's life,
Out of her feeble unconvincing dream,
Recovering wings that cross infinity
735 Pass back into the Power from which thou cam'st.
To that thou canst uplift thy formless flight,
Thy heart can rise from its unsatisfied beats
And feel the immortal and spiritual joy
Of a soul that never lost felicity.
740 Lift up the fallen heart of love which flutters
Cast down desire's abyss into the gulfs.
For ever rescued out of Nature's shapes
Discover what the aimless cycles want,
There intertwined with all thy life has meant,
745 Here vainly sought in a terrestrial form.
Break into eternity thy mortal mould;
Melt, lightning, into thy invisible flame!
Clasp, Ocean, deep into thyself thy wave,
Happy for ever in the embosoming surge.
750 Grow one with the still passion of the depths.
Then shalt thou know the Lover and the Loved,
Leaving the limits dividing him and thee.
Receive him into boundless Savitri,
Lose thyself into infinite Satyavan.
755 O miracle, where thou beganst, there cease!"
But Savitri answered to the radiant God:
"In vain thou temptst with solitary bliss
Two spirits saved out of a suffering world;
My soul and his indissolubly linked
760 In the one task for which our lives were born,
To raise the world to God in deathless Light,
To bring God down to the world on earth we came,
To change the earthly life to life divine.
I keep my will to save the world and man;
765 Even the charm of thy alluring voice,
O blissful Godhead, cannot seize and snare.
I sacrifice not earth to happier worlds.
Because there dwelt the Eternal's vast Idea

Zijn weg banen door de versperrende muur van het verstand
En alleen stralen aan de eeuwige hemel,
De bewoner van een weidse en eindeloze kalmte. 725
O vlam, trek u tot in uw lichtende zelf terug.
Of hervindt anders uw oorspronkelijke kracht
Op een ziener-bergtop boven gedachte en wereld;
Deelgenoot van mijn uurloze eeuwigheid,
Wees één met de oneindigheid van mijn macht: 730
Want gij zijt de Wereld-Moeder en de Bruid.
Vanuit het vruchteloze hunkeren van het aardse leven,
Vanuit haar zwakke niet overtuigende droom,
Vleugels hervindend die de oneindigheid doorkruisen,
Keer terug tot in de Macht vanwaar gij kwam. 735
Tot daar kunt gij uw vormeloze vlucht verheffen,
Uw hart kan uitstijgen boven zijn onbevredigde slagen
En de onsterfelijke en spirituele vreugde voelen
Van een ziel die nog nimmer de zaligheid verloren heeft.
Verhef het gevallen hart van liefde dat opgewonden slaat, 740
Werp de afgrond van begeerte omlaag tot in de diepten.
Voor altijd gered van de gedaanten der Natuur
Ontdek wat de doelloze kringlopen willen,
Daar vervlochten met al wat uw leven betekend heeft,
Hier tevergeefs in aardse gedaante gezocht. 745
Verbreek tot in de eeuwigheid uw sterfelijke vorm;
Versmelt, bliksemschicht, tot in uw onzichtbare vlam!
Omvat, O Oceaan, tot diep in uzelf uw vloed,
Voor altijd gelukkig in de omarmende golven.
Word één met de stille hartstocht der diepten. 750
Dan zult gij de Minnaar en de Beminde kennen,
De grenzen achterlaten die hem en u scheiden.
Ontvang hem in het grenzeloze Savitri,
Verlies uzelf in oneindige Satyavan.
O wonder, eindig daar waar gij begon.” 755
Maar Savitri antwoordde de stralende God:
“Vergeefs brengt gij in verleiding met eenzelvige gelukzaligheid
Twee geesten gered uit een lijdende wereld;
Mijn ziel en zijn ziel zijn onverbrekkelijk verbonden
In de ene taak waarvoor ons leven werd geboren, 760
Om de wereld te verheffen naar God in onsterfelijk Licht,
Om God omlaag te brengen naar de wereld op aarde zijn wij gekomen,
Om het aardse leven te veranderen in het goddelijke.
Ik blijf bij mijn wil om de wereld en de mens te redden;
Zelfs de bekoring van uw aanlokkelijke stem, 765
O hemelse Godheid, kan niet aangrijpen en verstrikken.
Ik offer niet de aarde op voor gelukkiger werelden.
Want daar woonde het onmetelijke Idee van het Eeuwige

And his dynamic will in men and things,
770 So only could the enormous scene begin.
Whence came this profitless wilderness of stars,
This mighty barren wheeling of the suns?
Who made the soul of futile life in Time,
Planted a purpose and a hope in the heart,
775 Set Nature to a huge and meaningless task
Or planned her million-aeoned effort's waste?
What force condemned to birth and death and tears
These conscious creatures crawling on the globe?
If earth can look up to the light of heaven
780 And hear an answer to her lonely cry,
Not vain their meeting, nor heaven's touch a snare.
If thou and I are true, the world is true;
Although thou hide thyself behind thy works,
To be is not a senseless paradox;
785 Since God has made earth, earth must make in her God;
What hides within her breast she must reveal.
I claim thee for the world that thou hast made.
If man lives bound by his humanity,
If he is tied for ever to his pain,
790 Let a greater being then arise from man,
The superhuman with the Eternal mate
And the Immortal shine through earthly forms.
Else were creation vain and this great world
A nothing that in Time's moments seems to be.
795 But I have seen through the insentient mask;
I have felt a secret spirit stir in things
Carrying the body of the growing God:
It looks through veiling forms at veiless truth;
It pushes back the curtain of the gods;
800 It climbs towards its own eternity."
But the god answered to the woman's heart:
"O living power of the incarnate Word,
All that the Spirit has dreamed thou canst create:
Thou art the force by which I made the worlds,
805 Thou art my vision and my will and voice.
But knowledge too is thine, the world-plan thou knowest
And the tardy process of the pace of Time.
In the impetuous drive of thy heart of flame,
In thy passion to deliver man and earth,
810 Indignant at the impediments of Time
And the slow evolution's sluggard steps,
Lead not the spirit in an ignorant world
To dare too soon the adventure of the Light,
Pushing the bound and slumbering god in man

En zijn dynamische wilskracht in mensen en dingen,
 Alleen zo kon het reusachtige toneel ontstaan. 770
 Vanwaar deze nutteloze wildernis van sterren,
 Dit machtige barre wentelen der zonnen?
 Wie schiep de ziel van het doelloze leven in de Tijd,
 Plantte bedoeling en hoop in het hart,
 Zette de Natuur aan een reusachtige en betekenisloze taak 775
 Of beraamde de verspilling van haar miljoen-eeuwige inspanning?
 Welke kracht veroordeelde tot geboorte en dood en tranen
 Deze bewuste wezens die krioelen op de globe?
 Als de aarde omhoog kan kijken naar het licht van de hemel
 En een antwoord kan horen op haar eenzame roep, 780
 Dan is hun ontmoeting niet vergeefs, noch is de hemelse aanraking een valstrik.
 Als u en ik echt zijn, dan is de wereld echt;
 Ofschoon gij uzelf achter uw werken verschuilt,
 Is het bestaan niet een zinloze paradox;
 Aangezien God de aarde heeft gemaakt, moet de aarde in zich God scheppen; 785
 Wat zij verbergt in haar borst dat moet zij openbaren.
 Ik doe aanspraak op u voor de wereld die gij hebt gemaakt.
 Als de mens gebonden leeft door zijn menselijkheid,
 Als hij voor altijd gekluisterd is aan zijn pijn,
 Laat dan een groter wezen uit de mens verrijzen, 790
 Laat het supermenselijke huwen met het Eeuwige
 En het Onsterfelijke schijnen door de aardse vormen.
 Anders was de schepping zinloos en deze grote wereld
 Een niets dat in de momenten van de Tijd lijkt te bestaan.
 Maar ik heb het levenloze masker doorzien; 795
 Ik voelde hoe een verborgen geest zich roerde in de dingen
 Die het lichaam draagt van de groeiende God:
 Hij kijkt door versluiserende vormen naar de onversluiserde waarheid;
 Hij schuift het gordijn van de goden opzij;
 Hij klimt op naar zijn eigen eeuwigheid.” 800
 Maar de god antwoordde aan het hart van de vrouw:
 “O levende macht van het vleesgeworden Woord,
 Al wat de Geest heeft gedroomd dat kunt gij scheppen:
 Gij zijt de kracht waarmee ik de werelden schiep,
 Gij zijt mijn droombeeld en mijn wil en stem. 805
 Maar u is ook de kennis, gij kent het wereld-plan
 En het trage proces van de gang des Tijds.
 In de onstuimige drang van uw hart van vuur,
 In uw hartstocht om mens en aarde te bevrijden,
 Verontwaardigd over de belemmeringen van de Tijd 810
 En de luie stappen van de langzame evolutie,
 Leid niet de geest in een onwetende wereld
 Om te spoedig het avontuur van het Licht te wagen,
 Om de gebonden en sluimerende god in de mens te dwingen

- 815 Awakened mid the ineffable silences
Into endless vistas of the unknown and unseen,
Across the last confines of the limiting Mind
And the Superconscient's perilous border line
Into the danger of the Infinite.
- 820 But if thou wilt not wait for Time and God,
Do then thy work and force thy will on Fate.
As I have taken from thee my load of night
And taken from thee my twilight's doubts and dreams,
So now I take my light of utter Day.
- 825 These are my symbol kingdoms but not here
Can the great choice be made that fixes fate
Or uttered the sanction of the Voice supreme.
Arise upon a ladder of greater worlds
To the infinity where no world can be.
- 830 But not in the wide air where a greater Life
Uplifts its mystery and its miracle,
And not on the luminous peaks of summit Mind,
Or in the hold where subtle Matter's spirit
Hides in its light of shimmering secrecies,
- 835 Can there be heard the Eternal's firm command
That joins the head of destiny to its base.
These only are the mediating links;
Not theirs is the originating sight
Nor the fulfilling act or last support
- 840 That bears perpetually the cosmic pile.
Two are the Powers that hold the ends of Time;
Spirit foresees, Matter unfolds its thought,
The dumb executor of God's decrees,
Omitting no iota and no dot,
- 845 Agent unquestioning, inconscient, stark,
Evolving inevitably a charged content,
Intention of his force in Time and Space,
In animate beings and inanimate things;
Immutably it fulfils its ordered task,
- 850 It cancels not a tittle of things done;
Unswerving from the oracular command
It alters not the steps of the Unseen.
If thou must indeed deliver man and earth
On the spiritual heights look down on life,
- 855 Discover the truth of God and man and world;
Then do thy task knowing and seeing all.
Ascend, O soul, into thy timeless self;
Choose destiny's curve and stamp thy will on Time."'
He ended and upon the falling sound
- 860 A power went forth that shook the founded spheres

Ontwaakt tussen de onuitsprekelijke stilten	815
Tot in eindeloze vergezichten van het onbekende en onzichtbare, Over de laatste grensgebieden van het beperkende Mentale En de hachelijke scheidslijn van het Superbewuste Tot in het gevaar van de Oneindigheid.	
Maar als gij niet wilt wachten op Tijd en God,	820
Doe dan uw werk en leg uw wil op aan het Lot. Zoals ik van u mijn last van de nacht heb weggenomen En de twijfels en dromen van mijn schemerlicht, Zo neem ik nu weg mijn licht van de uiterste Dag.	
Dit zijn mijn symbolische koninkrijken maar hier	825
Kan niet de grote keuze worden gemaakt die het lot vastlegt Of de sanctie worden uitgesproken van de allerhoogste Stem. Stijg omhoog langs een ladder van grotere werelden Naar de oneindigheid waar geen wereld kan zijn.	
Maar niet in de weidse sfeer waar een groter Leven	830
Zijn mysterie en zijn wonder verheft, En niet op de stralende toppen van het hoogste Mentale, Of in de schuilplaats waar de geest van fijnstoffelijke Materie Zich verbergt in zijn licht van schemerende heimelijkheden,	
Kan het standvastige bevel van het Eeuwige worden gehoord	835
Dat de voorhoede van lotsbestemming met zijn oorsprong verbindt. Dit zijn slechts de bemiddelende schakels; Aan hen is niet het scheppende zicht	
Noch de vervullende handeling of laatste ondersteuning	840
Die eeuwigdurend de kosmische pijler draagt. Tweeledig zijn de Machten die de uiteinden der Tijd schragen; De Geest voorziet, de Materie ontplooit zijn gedachte, De stilzwijgende uitvoerder van Gods bevelen, Zonder een jota of punt weg te laten,	
Een bemiddelaar die geen vragen stelt, onbewust, onbuigzaam,	845
Die onontkoombaar een geladen thema ontvouwt, De intentie van zijn kracht in Tijd en Ruimte, In bezielde wezens en in onbezielde dingen; Het vervult onveranderlijk zijn opgedragen taak, Nog geen tittel van de gedane dingen laat het weg;	850
Onwrikbaar met het profetische bevel Verandert het niet de stappen van het Onzichtbare. Als gij dan werkelijk mens en aarde moet bevrijden Zie dan vanaf de spirituele hoogten op het leven neer, Ontdek de waarheid van God en mens en wereld;	855
Doe dan, alwetend en alziend, uw taak. Verrijs, O ziel, tot in uw tijdloze zelf; Kies de loop van het lot en druk uw stempel van wilskracht op de Tijd.” Hij viel stil en terwijl het geluid verstierf	
Ging er een kracht uit die de gegrondveste sferen schokte	860

And loosed the stakes that hold the tents of form.
Absolved from vision's grip and the folds of thought,
Rapt from her sense like disappearing scenes
In the stupendous theatre of Space
865 The heaven-worlds vanished in spiritual light.
A movement was abroad, a cry, a word,
Beginningless in its vast discovery,
Momentless in its unthinkable return:
Chaired in calm seas she heard the eternal Thought
870 Rhythming itself abroad unutterably
In spaceless orbits and on timeless roads.
In an ineffable world she lived fulfilled.
An energy of the triune Infinite,
In a measureless Reality she dwelt,
875 A rapture and a being and a force,
A linked and myriad-motioned plenitude,
A virgin unity, a luminous spouse,
Housing a multitudinous embrace
To marry all in God's immense delight,
880 Bearing the eternity of every spirit,
Bearing the burden of universal love,
A wonderful mother of unnumbered souls.
All things she knew, all things imagined or willed:
Her ear was opened to ideal sound,
885 Shape the convention bound no more her sight,
A thousand doors of oneness was her heart.
A crypt and sanctuary of brooding light
Appeared, the last recess of things beyond.
Then in its rounds the enormous fiat paused,
890 Silence gave back to the Unknowable
All it had given. Still was her listening thought.
The form of things had ceased within her soul.
Invisible that perfect godhead now.
Around her some tremendous spirit lived,
895 Mysterious flame around a melting pearl,
And in the phantom of abolished Space
There was a voice unheard by ears that cried:
"Choose, spirit, thy supreme choice not given again;
For now from my highest being looks at thee
900 The nameless formless peace where all things rest.
In a happy vast sublime cessation know,
An immense extinction in eternity,
A point that disappears in the infinite,
Felicity of the extinguished flame,
905 Last sinking of a wave in a boundless sea,
End of the trouble of thy wandering thoughts,

En de lijnen losmaakte die de tenten van de vorm overeind houden.
 Vrijgesproken van de greep van het zicht en de gedachte-kronkelingen,
 Uit haar waarneming weggerukt als vervagende tonelen
 In het ontzaglijke theater van de Ruimte
 Verdwenen de hemel-werelden tot in het spirituele licht. 865
 Een beweging was overal, een kreet, een woord,
 Zonder begin op haar onmetelijke ontdekkingsreis,
 Zonder moment in haar ondenkbare terugkeer:
 Als een koorzang van kalme zeeën hoorde zij de eeuwige Gedachte
 Die ritmisch, onbeschrijflijk rondgaat, 870
 In ruimteloze omloopbanen en op tijdloze wegen.
 In een onuitsprekelijke wereld leefde zij vervuld.
 Als een energie van het drieënige Oneindige,
 Woonde zij in een onmetelijke Werkelijkheid,
 Een verrukking en een wezen en een kracht, 875
 Een verbonden en myriade-bewogen volkomenheid,
 Een maagdelijke eenheid, een stralende echtgenote,
 Die een veelvuldige omarming in zich borg
 Om al te huwen in Gods immense verrukking,
 De eeuwigheid dragend van elke geest, 880
 De last dragend van universele liefde,
 Een wonderbare moeder van talloze zielen.
 Alle dingen kende zij, elk ding verbeeld of gewenst:
 Haar oor stond open voor het ideale geluid,
 Gedaante, de conventie, beperkte niet langer haar zicht, 885
 Duizend deuren van eenheid was haar hart.
 Een crypte en heiligdom van mijmerend licht
 Verscheen, de laatste schuilhoek van dingen in het verschiet.
 Toen viel in zijn ronden het enorme bevel stil,
 De Stilte gaf aan het Onkenbare 890
 Al wat het gegeven had terug. Stil was haar luisterende gedachte.
 De vorm der dingen was beëindigd in haar ziel.
 Onzichtbaar was nu die volmaakte godheid.
 Om haar heen leefde een of andere ontzagwekkende geest,
 Een mysterieus vuur rondom een smeltende parel, 895
 En in het spookbeeld van de tenietgedane Ruimte
 Klonk een stem niet door oren gehoord die riep:
 “Maak, O geest, uw opperste keuze die u niet opnieuw gegeven wordt;
 Want nu kijkt van mijn hoogste wezen naar u
 De nameloze vormeloze vrede waar alle dingen rusten. 900
 Ken, in een gelukkige onmetelijke sublieme beëindiging, –
 Een immens sterven in de eeuwigheid,
 Een punt dat in de oneindigheid verdwijnt, –
 De zegening van de gedoofde vlam,
 Het laatste wegzinken van een golf in een grenzeloze zee, 905
 Het einde van de beproeving van uw dwalende gedachten,

Close of the journeying of thy pilgrim soul.
Accept, O music, weariness of thy notes,
O stream, wide breaking of thy channel banks.”
910 The moments fell into eternity.
But someone yearned within a bosom unknown
And silently the woman’s heart replied:
“Thy peace, O Lord, a boon within to keep
Amid the roar and ruin of wild Time
915 For the magnificent soul of man on earth.
Thy calm, O Lord, that bears thy hands of joy.”
Limitless like ocean round a lonely isle
A second time the eternal cry arose:
“Wide open are the ineffable gates in front.
920 My spirit leans down to break the knot of earth,
Amorous of oneness without thought or sign
To cast down wall and fence, to strip heaven bare,
See with the large eye of infinity,
Unweave the stars and into silence pass.”
925 In an immense and world-destroying pause
She heard a million creatures cry to her.
Through the tremendous stillness of her thoughts
Immeasurably the woman’s nature spoke:
“Thy oneness, Lord, in many approaching hearts,
930 My sweet infinity of thy numberless souls.”
Mightily retreating like a sea in ebb
A third time swelled the great admonishing call:
“I spread abroad the refuge of my wings.
Out of its incommunicable deeps
935 My power looks forth of mightiest splendour, stilled
Into its majesty of sleep, withdrawn
Above the dreadful whirlings of the world.”
A sob of things was answer to the voice,
And passionately the woman’s heart replied:
940 “Thy energy, Lord, to seize on woman and man,
To take all things and creatures in their grief
And gather them into a mother’s arms.”
Solemn and distant like a seraph’s lyre
A last great time the warning sound was heard:
945 “I open the wide eye of solitude
To uncover the voiceless rapture of my bliss,
Where in a pure and exquisite hush it lies
Motionless in its slumber of ecstasy,
Resting from the sweet madness of the dance
950 Out of whose beat the throb of hearts was born.”
Breaking the Silence with appeal and cry
A hymn of adoration tireless climbed,

Het besluit van het reizen van uw pelgrim-ziel.
Aanvaard, O muziek, de vermoeidheid van uw tonen,
Het weidse doorbreken van uw kanaal-oeveren, O stroom.”
De momenten vielen in de eeuwigheid. 910
Maar iemand hunkerde in een onbekende boezem
En in stilte antwoordde het hart van de vrouw:
“Uw vrede, O Heer, een innerlijke zegen om te behouden
Onder het geraas en de ineensstorting van de onstuimige Tijd
Voor de glorieuze ziel van de mens op aarde. 915
Uw kalmte, O Heer, die uw handen van vreugde draagt.”
Grenzeloos gelijk de oceaan rondom een eenzaam eiland
Verrees een tweede maal de eeuwige uitroep:
“Wijd open staan recht vooruit de onnoemelijke poorten.
Mijn geest neigt omlaag om de aardse knoop te breken, 920
Om uit liefde tot eenheid zonder gedachte of teken
Muur en omheining neer te halen, om de hemel te ontmantelen,
Te zien met de grote ogen van de oneindigheid,
De sterren te ontrafelen en voort te gaan in stilte.”
In een immense en wereld-vernietigende onderbreking 925
Hoorde zij een miljoen schepselen naar haar roepen.
Door de ontzaglijke stilte van haar gedachten
Sprak onmetelijk de natuur van de vrouw:
“Uw eenheid, Heer, in vele naderende harten,
Mijn zoete oneindigheid van uw ontelbare zielen.” 930
Mchtig terugwijkend als een wegebbende zee
Zwol voor een derde maal de grootse vermanende uitroep aan:
“Wijd spreid ik uit de toevlucht van mijn vleugels.
Vanuit die onzegbare diepten
Kijkt mijn vermogen van machtigste heerlijkheid uit, verstild 935
Tot in zijn majesteit van slaap, teruggetrokken
Boven de vreselijke maalstromen der wereld.”
Een snik van dingen was het antwoord op de stem,
En hartstochtelijk reageerde het hart van de vrouw:
“Uw energie, Heer, die man en vrouw aangrijpt, 940
Om alle dingen en schepselen op te nemen in hun smart
En hen in moederlijke armen te vergaren.”
Plechtig en van ver als een serafijnse lier
Werd voor een laatste geweldige maal het waarschuwend geluid gehoord:
“Ik open het wijde oog van eenzaamheid 945
Om de stemloze verrukking van mijn gelukzaligheid te ontdekken,
Waar het in een puur en voortreffelijk stilzwijgen gelegen is
Onbeweeglijk in zijn sluimering van extase,
Rustend na de zoete gekte van de dans
Uit welks ritme de hartslag werd geboren.” 950
De Stilte verbrekend met smeekbede en uitroep
Klom een hymne van aanbidding onvermoeibaar op,

A music beat of winged uniting souls,
Then all the woman yearningly replied:

955 “Thy embrace which rends the living knot of pain,
Thy joy, O Lord, in which all creatures breathe,
Thy magic flowing waters of deep love,
Thy sweetness give to me for earth and men.”

Then after silence a still blissful cry
960 Began, such as arose from the Infinite
When the first whisperings of a strange delight
Imagined in its deep the joy to seek,
The passion to discover and to touch,
The enamoured laugh which rhymed the chanting worlds:
965 “O beautiful body of the incarnate Word,
Thy thoughts are mine, I have spoken with thy voice.
My will is thine, what thou hast chosen I choose:
All thou hast asked I give to earth and men.
All shall be written out in destiny’s book
970 By my trustee of thought and plan and act,
The executor of my will, eternal Time.
But since thou hast refused my maimless Calm
And turned from my termless peace in which is expunged
The visage of Space and the shape of Time is lost,
975 And from happy extinction of thy separate self
In my unaccompanied lone eternity,
For not for thee the nameless worldless Nought,
Annihilation of thy living soul
And the end of thought and hope and life and love
980 In the blank measureless Unknowable,
I lay my hands upon thy soul of flame,
I lay my hands upon thy heart of love,
I yoke thee to my power of work in Time.
Because thou hast obeyed my timeless will,
985 Because thou hast chosen to share earth’s struggle and fate
And leaned in pity over earth-bound men
And turned aside to help and yearned to save,
I bind by thy heart’s passion thy heart to mine
And lay my splendid yoke upon thy soul.
990 Now will I do in thee my marvellous works.
I will fasten thy nature with my cords of strength,
Subdue to my delight thy spirit’s limbs
And make thee a vivid knot of all my bliss
And build in thee my proud and crystal home.
995 Thy days shall be my shafts of power and light,
Thy nights my starry mysteries of joy
And all my clouds lie tangled in thy hair

De muziekmaat van gevleugelde zich verenigende zielen,
Toen antwoordde hunkerend heel de vrouw:
“Uw omarming die de levende knoop van pijn klieft, 955
Uw vreugde, O Heer, waarin alle schepselen ademen,
Uw magisch stromende wateren van ondoorgrondelijke liefde,
Geef mij uw lieflijkheid voor de aarde en de mens.”

Dan na een stilte kwam een geluidloze hemelse uitroep,
Zoals die verrees uit de Oneindigheid 960
Toen de eerste fluisteringen van een vreemde verrukking
In zijn diepte de vreugde om te zoeken verbeeldde,
De hartstocht om te ontdekken en aan te raken,
De bekoorlijke lach die de zingende werelden berijmt:
“O schone belichaming van het vleesgeworden Woord, 965
Uw gedachten zijn de mijne, ik heb gesproken met uw stem.
Mijn wil is de uwe, wat gij gesproken hebt kies ik:
Al wat gij vroeg dat geef ik aan de aarde en de mens.
Alles zal worden geschreven in het boek van het lot
Door mijn gevolmachtigde van gedachte en plan en handeling, 970
De uitvoerder van mijn wil, de eeuwige Tijd.
Maar omdat gij mijn ongerepte Kalmtte hebt afgewezen
En u hebt afgewend van mijn grenzeloze vrede waaruit het aangezicht
Van de Ruimte is gewist en de gedaante van de Tijd is verloren,
En van gelukkig uitdoven van uw afzonderlijke zelf 975
In mijn onvergezeld eenzame eeuwigheid, –
Want niet voor u is het nameloze woordloze Niets,
De vernietiging van uw levende ziel
En het einde van gedachte en hoop en leven en liefde
In het wezenloze onmetelijke Onkenbare, – 980
Ik leg mijn handen op uw ziel van vuur,
Ik leg mijn handen op uw hart van liefde,
Ik onderwerp u aan het juk van mijn macht van werk in de Tijd.
Omdat gij mijn tijdloze wil hebt gehoorzaamd,
Omdat gij hebt gekozen om te delen in aardse worsteling en lot 985
En u uit medelijden hebt gebogen over aard-gebonden mensen
En u van uw pad hebt afgewend om te helpen en verlangde om te redden,
Bind ik door uw hartstocht uw hart aan mijn hart
En leg mijn luisterrijke juk op aan uw ziel.
Nu zal ik in u mijn wonderbare werken doen. 990
Uw natuur zal ik richten met mijn koorden van kracht,
Aan mijn genot onderwerpen de ledematen van uw geest,
En van u maken een levende knoop van al mijn gelukzaligheid
En in u bouwen mijn trotse en kristallen huis.
Uw dagen zullen mijn bliksemstralen zijn van macht en licht, 995
Uw nachten mijn sterrenbezaaide mysteriën van vreugde
En al mijn wolken liggen vervlochten in uw haren

And all my springtides marry in thy mouth.
O Sun-Word, thou shalt raise the earth-soul to Light
1000 And bring down God into the lives of men;
Earth shall be my work-chamber and my house,
My garden of life to plant a seed divine.
When all thy work in human time is done
The mind of earth shall be a home of light,
1005 The life of earth a tree growing towards heaven,
The body of earth a tabernacle of God.
Awakened from the mortal's ignorance
Men shall be lit with the Eternal's ray
And the glory of my sun-lift in their thoughts
1010 And feel in their hearts the sweetness of my love
And in their acts my Power's miraculous drive.
My will shall be the meaning of their days;
Living for me, by me, in me they shall live.
In the heart of my creation's mystery
1015 I will enact the drama of thy soul,
Inscribe the long romance of Thee and Me.
I will pursue thee across the centuries;
Thou shalt be hunted through the world by love,
Naked of ignorance' protecting veil
1020 And without covert from my radiant gods.
No shape shall screen thee from my divine desire,
Nowhere shalt thou escape my living eyes.
In the nudity of thy discovered self,
In a bare identity with all that is,
1025 Disrobed of thy covering of humanity,
Divested of the dense veil of human thought,
Made one with every mind and body and heart,
Made one with all Nature and with Self and God,
Summing in thy single soul my mystic world
1030 I will possess in thee my universe,
The universe find all I am in thee.
Thou shalt bear all things that all things may change,
Thou shalt fill all with my splendour and my bliss,
Thou shalt meet all with thy transmuting soul.
1035 Assailed by my infinitudes above,
And quivering in immensities below,
Pursued by me through my mind's wall-less vast,
Oceanic with the surges of my life,
A swimmer lost between two leaping seas
1040 By my outer pains and inner sweetnesses
Finding my joy in my opposite mysteries
Thou shalt respond to me from every nerve.
A vision shall compel thy coursing breath,

En al mijn lentes huwen in uw mond.
 O Zonne-Woord, gij zult de aarde-ziel verheffen tot het Licht
 En God omlaag brengen naar de levens der mensen; 1000
 De aarde zal mijn werkkamer zijn en mijn thuis,
 Mijn tuin van het leven voor het planten van een goddelijk zaad.
 Als al uw werk in de menselijke tijd is gedaan
 Zal het verstand van de aarde een huis zijn van licht,
 Het leven van de aarde een boom die groeit tot in de hemel, 1005
 Het lichaam van de aarde een tabernakel van God.
 Ontwaakt uit de onwetendheid van de sterfelijke
 Zullen de mensen worden verlicht door de lichtstraal van het Eeuwige
 En door de glorie van mijn zonne-stuwkracht in hun gedachten
 En voelen in hun hart de zoetheid van mijn liefde 1010
 En in hun daden de mirakuleuze werking van mijn Macht.
 Mijn wil zal de betekenis zijn van hun dagen;
 Levend voor mij, met mij, in mij zullen zij leven.
 In het hart van het mysterie van mijn schepping
 Zal ik het drama spelen van uw ziel, 1015
 De langdurige romance opdragen van U en Mij.
 Door de eeuwen heen zal ik u achtervolgen;
 U zult door de wereld worden nagejaagd door liefde,
 Ontdaan van onwetendheids beschermende sluier
 En zonder beschutting van mijn stralende goden. 1020
 Geen gedaante zal u afschermen van mijn goddelijke begeerte,
 Nergens zult u aan mijn levende ogen ontkomen.
 In de naaktheid van uw ontdekte zelf,
 In een loutere vereenzelviging met al wat is,
 Beroofd van uw dekmantel van menselijkheid, 1025
 Bevrijd van de dichte sluier van menselijk denken,
 Één gemaakt met elk verstand en lichaam en hart,
 Één gemaakt met de hele Natuur en Zelf en God,
 Samenvattend in uw enkele ziel mijn mystieke wereld
 Zal ik in u mijn universum bezitten, 1030
 Zal het universum in u alles vinden wat ik ben.
 Gij zult alle dingen dragen opdat alles veranderen kan,
 Gij zult alle dingen vullen met mijn luister en gelukzaligheid.
 Gij zult al ontmoeten met uw transmuterende ziel.
 Bestormd door mijn oneindigheden boven, 1035
 En trillend in immensiteiten beneden,
 Door mij achtervolgd door de muurloze onmetelijkheid van mijn geest,
 Oceanisch met de vloedgolven van mijn leven,
 Een zwemmer verloren tussen twee overstromende zeeën
 Door mijn uiterlijke pijnen en innerlijke lieflijkheden 1040
 Met het vinden van mijn vreugde in mijn tegengestelde mysteriën
 Zult gij mij antwoord geven vanuit elke zenuw.
 Een visioen zal uw snellende adem voortdrijven,

Thy heart shall drive thee on the wheel of works,
1045 Thy mind shall urge thee through the flames of thought,
To meet me in the abyss and on the heights,
To feel me in the tempest and the calm,
And love me in the noble and the vile,
In beautiful things and terrible desire.
1050 The pains of hell shall be to thee my kiss,
The flowers of heaven persuade thee with my touch.
My fiercest masks shall my attractions bring.
Music shall find thee in the voice of swords,
Beauty pursue thee through the core of flame.
1055 Thou shalt know me in the rolling of the spheres
And cross me in the atoms of the whirl.
The wheeling forces of my universe
Shall cry to thee the summons of my name.
Delight shall drop down from my nectarous moon,
1060 My fragrance seize thee in the jasmine's snare,
My eye shall look upon thee from the sun.
Mirror of Nature's secret spirit made,
Thou shalt reflect my hidden heart of joy,
Thou shalt drink down my sweetness unalloyed
1065 In my pure lotus-cup of starry brim.
My dreadful hands laid on thy bosom shall force
Thy being bathed in fiercest longing's streams.
Thou shalt discover the one and quivering note,
And cry, the harp of all my melodies,
1070 And roll, my foaming wave in seas of love.
Even my disasters' clutch shall be to thee
The ordeal of my rapture's contrary shape:
In pain's self shall smile on thee my secret face:
Thou shalt bear my ruthless beauty unabridged
1075 Amid the world's intolerable wrongs,
Trampled by the violent misdeeds of Time
Cry out to the ecstasy of my rapture's touch.
All beings shall be to thy life my emissaries;
Drawn to me on the bosom of thy friend,
1080 Compelled to meet me in thy enemy's eyes,
My creatures shall demand me from thy heart.
Thou shalt not shrink from any brother soul.
Thou shalt be attracted helplessly to all.
Men seeing thee shall feel my hands of joy,
1085 In sorrow's pangs feel steps of the world's delight,
Their life experience its tumultuous shock
In the mutual craving of two opposites.
Hearts touched by thy love shall answer to my call,
Discover the ancient music of the spheres

Uw hart zal u voortjagen op het wiel van werken,
 Uw verstand zal u aansporen door de vlammen der gedachten, 1045
 Om mij te ontmoeten in de afgrond en op de hoogten,
 Om mij te voelen in de kalmte en de storm,
 En mij lief te hebben in het edele en het verachtelijke,
 In schone dingen en het verschrikkelijke verlangen.
 De pijnen van de hel zullen voor u zijn mijn kus, 1050
 De bloemen van de hemel overtuigen u met mijn aanraking.
 Mijn kwaadaardigste maskers zullen mijn aantrekkelijkheden brengen.
 Muziek zal u vinden in de stem van het zwaard,
 Schoonheid zal u achtervolgen door het hart van de vlam.
 Gij zult mij kennen in het wentelen van de sferen 1055
 En mij tegenkomen in de atomen van de werveling.
 De voortwentelende krachten van mijn universum
 Zullen aan u de sommatie laten horen van mijn naam.
 Verrukking zal regenen vanaf mijn nectar-maan,
 Mijn geurigheid zal u vangen in de valstrik van de jasmijn, 1060
 Mijn oog zal op u neerzien vanuit de zon.
 O spiegel gemaakt van de geheime geest van de Natuur,
 Gij zult een weergave zijn van mijn verborgen hart van vreugde,
 Gij zult onvermengd mijn zoetheid drinken
 Uit mijn pure lotus-kelk fonkelend gevuld tot aan de rand. 1065
 Mijn vreselijke handen op uw boezem gelegd zullen uw wezen dwingen
 Gedompeld in de stromen van de hevigste verlangens.
 Gij zult de ene en trillende noot ontdekken,
 En weerklinken, de harp van al mijn melodieën,
 En deinen, mijn schuimende golf in zeeën van liefde. 1070
 Zelfs de greep van mijn onheil zal voor u zijn
 De beproeving van mijn tegenstrijdige gedaante van verrukking:
 In het zelf van pijn zal naar u glimlachen mijn verborgen gezicht:
 Gij zult onverminderd mijn genadeloze schoonheid dragen
 Temidden van 's werelds onverdraaglijke misstanden, 1075
 Vertrapt door de geweldige wandaden van de Tijd
 Uitroepen naar de extase van mijn verrukkelijke aanraking.
 Elk wezen zal voor uw leven mijn geheime afgezant zijn;
 Naar mij toegelokt op de boezem van uw vriend,
 Gedwongen mij te ontmoeten in de ogen van uw vijand, 1080
 Zullen mijn schepselen aanspraak op mij maken vanuit uw hart.
 Gij zult u niet onttrekken aan enige broederlijke ziel.
 Hulpeloos zult gij aangetrokken zijn tot al.
 Mensen die u zien zullen mijn handen van vreugde voelen,
 In de pijnen van smart de stappen voelen van 's werelds verrukking, 1085
 Hun levenservaring van die tumultueuze schok
 In de wederzijdse hunkering van twee tegenpolen.
 Harten aangeraakt door uw liefde zullen mijn roep beantwoorden,
 De oeroude muziek ontdekken van de sferen

- 1090 In the revealing accents of thy voice
And nearer draw to me because thou art:
Enamoured of thy spirit's loveliness
They shall embrace my body in thy soul,
Hear in thy life the beauty of my laugh,
- 1095 Know the thrilled bliss with which I made the worlds.
All that thou hast, shall be for others' bliss,
All that thou art, shall to my hands belong.
I will pour delight from thee as from a jar,
I will whirl thee as my chariot through the ways,
- 1100 I will use thee as my sword and as my lyre,
I will play on thee my minstrelsies of thought.
And when thou art vibrant with all ecstasy,
And when thou liv'st one spirit with all things,
Then will I spare thee not my living fires,
- 1105 But make thee a channel for my timeless force.
My hidden presence led thee unknowing on
From thy beginning in earth's voiceless bosom
Through life and pain and time and will and death,
Through outer shocks and inner silences
- 1110 Along the mystic roads of Space and Time
To the experience which all Nature hides.
Who hunts and seizes me, my captive grows:
This shalt thou henceforth learn from thy heart-beats.
For ever love, O beautiful slave of God!
- 1115 O lasso of my rapture's widening noose,
Become my cord of universal love.
The spirit ensnared by thee force to delight
Of creation's oneness sweet and fathomless,
Compelled to embrace my myriad unities
- 1120 And all my endless forms and divine souls.
O Mind, grow full of the eternal peace;
O Word, cry out the immortal litany:
Built is the golden tower, the flame-child born.
"Descend to life with him thy heart desires.
- 1125 O Satyavan, O luminous Savitri,
I sent you forth of old beneath the stars,
A dual power of God in an ignorant world,
In a hedged creation shut from limitless self,
Bringing down God to the insentient globe,
- 1130 Lifting earth-beings to immortality.
In the world of my knowledge and my ignorance
Where God is unseen and only is heard a Name
And knowledge is trapped in the boundaries of mind
And life is hauled in the drag-net of desire
- 1135 And Matter hides the soul from its own sight,

In de onthullende buigingen van uw stem	1090
En naderbij mij komen doordat gij zijt:	
Bekoord geraakt door de lieflijkheid van uw geest	
Zullen zij mijn lichaam omarmen in uw ziel,	
In uw leven horen de schoonheid van mijn lach,	
De huiveringwekkende gelukzaligheid kennen waarmee ik de werelden schiep.	1095
Al wat gij bezit, zal zijn voor het geluk van anderen,	
Al wat gij zijt, zal thuishoren in mijn handen.	
Ik zal uit u geluk schenken als uit een kruik,	
Ik zal u als mijn triomfwagen voeren over de wegen,	
Ik zal u gebruiken als mijn zwaard en als mijn lier,	1100
Ik zal op u mijn minstreelspel van gedachte spelen.	
En wanneer gij van al mijn extase zijt doortrild,	
En wanneer gij leeft als één geest met alle dingen,	
Dan zal ik u niet mijn levende vuren onthouden,	
Maar van u maken een kanaal voor mijn tijdloze kracht.	1105
Onbewust leidde mijn verborgen aanwezigheid u verder	
Vanwaar u begon in de stemloze boezem der aarde	
Door leven en pijn en tijd en wil en dood,	
Door uiterlijke schokken en innerlijke stilten	
Langs de mystieke wegen van Ruimte en Tijd	1110
Naar de ervaring die alle Natuur verbergt.	
Wie mij jaagt en vangt, die wordt tot mijn gevangene:	
Dit zult gij van nu af aan leren van uw hartslagen.	
Heb voor altijd lief, O schone slaaf van God!	
O laso van de wijder wordende strik van mijn vervoering,	1115
Word mijn koord van universele liefde.	
Dwing de geest door u gevangen tot verrukking	
Van scheppings eenheid zoet en onpeilbaar,	
Genoodzaakt om mijn myriaden eenheden te omarmen	
En al mijn eindeloze vormen en goddelijke zielen.	1120
O Geest, raak vervuld van de eeuwige vrede;	
O Woord, verkondig de onsterfelijke litanie:	
De gouden toren is gebouwd, het vuur-kind is geboren.	
“Daal af naar het leven met wie uw hart begeert.	
O Satyavan, O lichtende Savitri,	1125
Ik zend u uit zoals voorheen onder de sterren,	
Een tweevoudige macht van God in een onwetende wereld,	
In een omheinde schepping uitgesloten van het grenzeloze zelf,	
Die God omlaag brengt naar de onbezielde aarde,	
Die de aard-wezens optilt naar onsterfelijkheid.	1130
In de wereld van mijn kennis en mijn onwetendheid	
Waar God onzichtbaar is en slechts een Naam wordt gehoord	
En kennis is ingesloten binnen de grenzen van het verstand	
En het leven is opgevist in het sleepnet van verlangen	
En Materie de ziel voor zijn eigen zicht verbergt,	1135

- You are my Force at work to uplift earth's fate,
My self that moves up the immense incline
Between the extremes of the spirit's night and day.
He is my soul that climbs from nescient Night
- 1140 Through life and mind and supernature's Vast
To the supernal light of Timelessness
And my eternity hid in moving Time
And my boundlessness cut by the curve of Space.
It climbs to the greatness it has left behind
- 1145 And to the beauty and joy from which it fell,
To the closeness and sweetness of all things divine,
To light without bounds and life illimitable,
Taste of the depths of the Ineffable's bliss,
Touch of the immortal and the infinite.
- 1150 He is my soul that gropes out of the beast
To reach humanity's heights of lucent thought
And the vicinity of Truth's sublime.
He is the godhead growing in human lives
And in the body of earth-being's forms:
- 1155 He is the soul of man climbing to God
In Nature's surge out of earth's ignorance.
O Savitri, thou art my spirit's Power,
The revealing voice of my immortal Word,
The face of Truth upon the roads of Time
- 1160 Pointing to the souls of men the routes to God.
While the dim light from the veiled Spirit's peak
Falls upon Matter's stark inconscient sleep
As if a pale moonbeam on a dense glade,
And Mind in a half-light moves amid half-truths
- 1165 And the human heart knows only human love
And life is a stumbling and imperfect force
And the body counts out its precarious days,
You shall be born into man's dubious hours
In forms that hide the soul's divinity
- 1170 And show through veils of the earth's doubting air
My glory breaking as through clouds a sun,
Or burning like a rare and inward fire,
And with my nameless influence fill men's lives.
Yet shall they look up as to peaks of God
- 1175 And feel God like a circumambient air
And rest on God as on a motionless base.
Yet shall there glow on mind like a horned moon
The Spirit's crescent splendour in pale skies
And light man's life upon his Godward road.
- 1180 But more there is concealed in God's Beyond
That shall one day reveal its hidden face.

Zijt gij mijn Kracht aan het werk om het aardse lot te verheffen,
 Mijn zelf dat omhoog beweegt langs de immense helling
 Tussen de uitersten van de nacht en dag van de geest.
 Hij is mijn ziel die opklimt vanuit de onwetende Nacht
 Door leven en verstand en de supernatuurlijke Onmetelijkheid 1140
 Naar het verheven licht van de Tijdloosheid
 En mijn eeuwigheid verborgen in de voortschrijdende Tijd
 En mijn grenzeloosheid ingesnoeid door de kromming van de Ruimte.
 Het klimt naar de grootsheid die het had achtergelaten
 En naar de schoonheid en vreugde vanwaar het was gevallen, 1145
 Naar de beslotenheid en lieflijkheid van alle goddelijke dingen
 Naar licht zonder grenzen en leven onmetelijk,
 Het proeven van de diepten van de Onuitsprekelijke gelukzaligheid,
 Aangeraakt door het onsterfelijke en oneindige.
 Hij is mijn ziel die zich een weg zoekt uit het beest 1150
 Om mensheids hoogten te bereiken van heldere gedachte
 En de nabijheid van Waarheids verhevenheid.
 Hij is de godheid die groeit in menselijke levens
 En in het lichaam van de vormen van het aardse wezen:
 Hij is de ziel van de mens die klimt naar God 1155
 In het opstijgen van de Natuur uit de aardse onwetendheid.
 O Savitri, gij zijt de Macht van mijn geest,
 De openbarende stem van mijn onsterfelijke Woord,
 Het gezicht van Waarheid op de paden van de Tijd
 Dat aan de zielen der mensen de wegen wijst naar God. 1160
 Terwijl het schemerlicht van de verhulde bergtop van de Geest
 Valt over de diepe bewusteloze slaap van de Materie
 Als bleke manestrallen over een ondoordringbare plek in het bos,
 En Verstand in een half-licht beweegt temidden van half-waarheden
 En het mensenhart slechts menselijke liefde kent 1165
 En het leven een strompelen is en een onvolmaakte kracht
 En het lichaam zijn onzekere dagen telt,
 Zult gij worden geboren tot in 's mensen twijfelachtige uren
 In vormen die de goddelijkheid van de ziel verbergen
 En door sluiers van de aardse wijfelende sfeer 1170
 Mijn glorie laten zien die doorbreekt als een zon door wolken,
 Of branden als een zeldzaam en inwendig vuur,
 En met mijn nameloze invloed de mensenlevens vullen.
 Ten leste zullen zij omhoogkijken als naar de toppen van God
 En God voelen als een al-omringende sfeer 1175
 En op God rusten als op een bewegingloos voetstuk.
 Uiteindelijk zal over het verstand stralen als een gehoornde maan
 De wassende luister van de Geest in bleke hemelen
 En het leven van de mens verlichten op zijn Godwaartse pad.
 Doch er is meer verborgen in Gods Verschiet 1180
 Dat op een dag zijn verscholen gezicht zal onthullen.

Now mind is all and its uncertain ray,
Mind is the leader of the body and life,
Mind the thought-driven chariot of the soul
1185 Carrying the luminous wanderer in the night
To vistas of a far uncertain dawn,
To the end of the Spirit's fathomless desire,
To its dream of absolute truth and utter bliss.
There are greater destinies mind cannot surmise
1190 Fixed on the summit of the evolving Path
The Traveller now treads in the Ignorance,
Unaware of his next step, not knowing his goal.
Mind is not all his tireless climb can reach,
There is a fire on the apex of the worlds,
1195 There is a house of the Eternal's light,
There is an infinite truth, an absolute power.
The Spirit's mightiness shall cast off its mask;
Its greatness shall be felt shaping the world's course:
It shall be seen in its own veiless beams,
1200 A star rising from the Inconscient's night,
A sun climbing to Supernature's peak.
Abandoning the dubious middle Way,
A few shall glimpse the miraculous Origin
And some shall feel in you the secret Force
1205 And they shall turn to meet a nameless tread,
Adventurers into a mightier Day.
Ascending out of the limiting breadths of mind,
They shall discover the world's huge design
And step into the Truth, the Right, the Vast.
1210 You shall reveal to them the hidden eternities,
The breath of infinitudes not yet revealed,
Some rapture of the bliss that made the world,
Some rush of the force of God's omnipotence,
Some beam of the omniscient Mystery.
1215 But when the hour of the Divine draws near
The Mighty Mother shall take birth in Time
And God be born into the human clay
In forms made ready by your human lives.
Then shall the Truth supreme be given to men:
1220 There is a being beyond the being of mind,
An Immeasurable cast into many forms,
A miracle of the multitudinous One,
There is a consciousness mind cannot touch,
Its speech cannot utter nor its thought reveal.
1225 It has no home on earth, no centre in man,
Yet is the source of all things thought and done,
The fount of the creation and its works,

Nu is alles verstand en zijn onzekere lichtstraal,
 Het verstand is de gids van lichaam en leven,
 Het verstand is de gedachte-gedreven strijdswagen van de ziel
 Die de lichtende dwaler in de nacht draagt 1185
 Naar vergezichten van een verre onzekere dageraad,
 Naar het einde van het peilloze verlangen van de Geest,
 Naar zijn droom van absolute waarheid en uiterste gelukzaligheid.
 Grotere bestemmingen zijn er dan het verstand bevroeden kan
 Gericht op het toppunt van het zich ontvouwende Pad 1190
 Dat de Reiziger nu in Onwetendheid bewandelt,
 Onbewust van zijn volgende stap, zonder zijn doel te kennen.
 Verstand is niet alles wat zijn onvermoeibare klim kan bereiken,
 Er is een vuur in het zenit der werelden,
 Er is een huis van het licht van het Eeuwige, 1195
 Er is een oneindige waarheid, een absolute macht.
 De macht van de Geest zal zijn masker afwerpen;
 Zijn grootsheid zal worden gevoeld die 's werelds voortgang schiept:
 Het zal worden gezien in zijn eigen onversluisde stralen,
 Een ster die verrijst uit de nacht van het Onbewuste, 1200
 Een zon die klimt naar de top van de Supernatuur.
 De twijfelachtige middelste Weg verlatend,
 Zullen enkelen van de mirakuleuze Oorsprong een glimp opvangen
 En sommigen zullen in u de geheime Kracht voelen
 En zij zullen zich wenden om een nameloze voetstap te kruisen, 1205
 De avonturiers tot in een machtiger Dag.
 Ontstijgend aan de beperkende ruimten van het denken,
 Zullen zij 's werelds reusachtige ontwerp ontdekken
 En treden in de Waarheid, het Rechtvaardige, het Onmetelijke.
 Gij zult aan hen de verborgen eeuwigheden openbaren, 1210
 De adem van oneindigheden die nog niet zijn onthuld,
 Een of andere verrukking van de gelukzaligheid die de wereld schiep,
 Een of andere toevloed van de kracht van Gods almachtigheid,
 Een of andere lichtstraal van het alwetende Mysterie.
 Maar als het uur van het Goddelijke nadert 1215
 Zal de Machtige Moeder geboorte nemen in de Tijd
 En zal God worden geboren in menselijke klei
 In gedaanten voorbereid door uw menselijke levens.
 Dan zal de opperste Waarheid worden gegeven aan de mens:
 Er is een wezen voorbij het wezen van het verstand, 1220
 Een Onmetelijkheid gegoten in vele vormen,
 Een wonder van het veelvuldige Ene,
 Er is een bewustzijn dat het verstand niet kan raken,
 Dat zijn spraak niet uiten kan noch zijn gedachte onthullen.
 Het heeft geen thuis op aarde, geen middelpunt in de mens, 1225
 Maar is toch de oorsprong van alle dingen gedacht en gedaan,
 De bron van de schepping en zijn werken,

- It is the origin of all truth here,
The sun-orb of mind's fragmentary rays,
1230 Infinity's heaven that spills the rain of God,
The Immense that calls to man to expand the Spirit,
The wide Aim that justifies his narrow attempts,
A channel for the little he tastes of bliss.
Some shall be made the glory's receptacles
1235 And vehicles of the Eternal's luminous power.
These are the high forerunners, the heads of Time,
The great deliverers of earth-bound mind,
The high transfigurers of human clay,
The first-born of a new supernal race.
1240 The incarnate dual Power shall open God's door,
Eternal supermind touch earthly Time.
The superman shall wake in mortal man
And manifest the hidden demigod
Or grow into the God-Light and God-Force
1245 Revealing the secret deity in the cave.
Then shall the earth be touched by the Supreme,
His bright unveiled Transcendence shall illumine
The mind and heart and force the life and act
To interpret his inexpressible mystery
1250 In a heavenly alphabet of Divinity's signs.
His living cosmic spirit shall enring,
Annulling the decree of death and pain,
Erasing the formulas of the Ignorance,
With the deep meaning of beauty and life's hid sense,
1255 The being ready for immortality,
His regard crossing infinity's mystic waves
Bring back to Nature her early joy to live,
The metred heart-beats of a lost delight,
The cry of a forgotten ecstasy,
1260 The dance of the first world-creating Bliss.
The Immanent shall be the witness God
Watching on his many-petalled lotus-throne
His actionless being and his silent might
Ruling earth-nature by eternity's law,
1265 A thinker waking the Inconscient's world,
An immobile centre of many infinitudes
In his thousand-pillared temple by Time's sea.
Then shall the embodied being live as one
Who is a thought, a will of the Divine,
1270 A mask or robe of his divinity,
An instrument and partner of his Force,
A point or line drawn in the infinite,
A manifest of the Imperishable.

Het is de herkomst van alle waarheid hier,
 De zonneschijf van verstands fragmentarische stralen,
 De hemel van oneindigheid die Gods regen uitstort, 1230
 Het Immense dat de mens roept om de Geest te verruimen,
 Het weidse Doel dat zijn beperkte pogingen rechtvaardigt,
 Een kanaal voor het weinige dat hij proeft van gelukzaligheid.
 Sommigen zullen worden gemaakt tot ontvangers van de glorie
 En tot voertuigen van de lichtende macht van het Eeuwige. 1235
 Dit zijn de hoge voorgangers, de leiders van de Tijd,
 De grote verlossers van het aardsgebonden verstand,
 De verheven herscheppers van de menselijke klei,
 De eerstgeborenen van een nieuw hemels ras.
 De vleesgeworden tweevoudige Macht zal Gods deur openen, 1240
 Het eeuwige supramentale zal de aardse Tijd raken.
 De supermens zal ontwaken in de sterfelijke mens
 En de verborgen halfgod openbaren
 Ofwel het God-Licht worden en de God-Kracht
 En de geheime godheid in de grot onthullen. 1245
 Dan zal de aarde door het Allerhoogste worden aangeraakt,
 Zijn heldere ontsluitende Transcendentie zal
 Verstand en hart verlichten, en leven en daad dwingen
 Om zijn onuitsprekelijke mysterie te vertolken
 In een hemels alfabet van Goddelijkheids tekens. 1250
 Zijn levende kosmische geest zal omringen,
 Herroepend het besluit van dood en pijn,
 De formules uitwissend van Onwetendheid,
 Met de diepe betekenis van schoonheid en 's levens verborgen bedoeling,
 Het wezen gereed voor onsterfelijkheid, 1255
 Zijn blik die de mystieke golven van de oneindigheid doorkruist
 Brengt naar de Natuur terug haar vroegere vreugde om te leven,
 De metrische hartslagen van een verloren verrukking,
 De roep van een vergeten extase,
 De dans van de eerste wereld-scheppende Gelukzaligheid. 1260
 De Immanente zal de getuigende God zijn
 Die gadeslaat vanaf zijn veel-bladige lotus-troon
 Zijn bewegingloze wezen en zijn stille macht
 Die de aard-natuur beheert door de wet van het eeuwige,
 Een denker die de wereld van het Onbewuste wekt, 1265
 Een onbeweeglijk middelpunt van vele oneindigheden
 In zijn duizend-zuilige tempel bij de zee van de Tijd.
 Dan zal het belichaamde wezen leven als één
 Die een gedachte, een wilskracht is van het Goddelijke,
 Een masker of een gewaad van zijn goddelijkheid, 1270
 Een werktuig en metgezel van zijn Kracht,
 Een punt of lijn getrokken in de oneindigheid,
 Een manifest van het Onvergankelijke.

- The supermind shall be his nature's fount,
1275 The Eternal's truth shall mould his thoughts and acts,
The Eternal's truth shall be his light and guide.
All then shall change, a magic order come
Overtopping this mechanical universe.
A mightier race shall inhabit the mortal's world.
- 1280 On Nature's luminous tops, on the Spirit's ground,
The superman shall reign as king of life,
Make earth almost the mate and peer of heaven,
And lead towards God and truth man's ignorant heart
And lift towards godhead his mortality.
- 1285 A power released from circumscribing bounds,
Its height pushed up beyond death's hungry reach,
Life's tops shall flame with the Immortal's thoughts,
Light shall invade the darkness of its base.
Then in the process of evolving Time
- 1290 All shall be drawn into a single plan,
A divine harmony shall be earth's law,
Beauty and joy remould her way to live:
Even the body shall remember God,
Nature shall draw back from mortality
- 1295 And Spirit's fires shall guide the earth's blind force;
Knowledge shall bring into the aspirant Thought
A high proximity to Truth and God.
The supermind shall claim the world for Light
And thrill with love of God the enamoured heart
- 1300 And place Light's crown on Nature's lifted head
And found Light's reign on her unshaking base.
A greater truth than earth's shall roof-in earth
And shed its sunlight on the roads of mind;
A power infallible shall lead the thought,
- 1305 A seeing Puissance govern life and act,
In earthly hearts kindle the Immortal's fire.
A soul shall wake in the Inconscient's house;
The mind shall be God-vision's tabernacle,
The body intuition's instrument,
- 1310 And life a channel for God's visible power.
All earth shall be the Spirit's manifest home,
Hidden no more by the body and the life,
Hidden no more by the mind's ignorance;
An unerring Hand shall shape event and act.
- 1315 The Spirit's eyes shall look through Nature's eyes,
The Spirit's force shall occupy Nature's force.
This world shall be God's visible garden-house,
The earth shall be a field and camp of God,
Man shall forget consent to mortality

Het supramentale zal de bron zijn van zijn natuur,
 De waarheid van het Eeuwige zal zijn gedachten en daden vorm geven, 1275
 De waarheid van het Eeuwige zal zijn licht zijn en zijn gids.
 Alles zal dan veranderen, een magische orde zal komen
 Die dit mechanische universum zal overtreffen.
 Een machtiger ras zal de wereld van de sterfelijke bewonen.
 Op de lichtende toppen van de Natuur, op het grondgebied van de Geest, 1280
 Zal de supermens heersen als 's levens koning,
 Van de aarde bijna de metgezel en gelijke maken van de hemel,
 Naar God en waarheid leiden het onwetende hart van de mens
 En naar godheid zijn sterfelijkheid verheffen.
 Als een macht bevrijd van de inperkende grenzen, 1285
 Zijn hoogte gedreven voorbij het hongerige bereik van de dood,
 Zullen 's levens toppen vlammen met de gedachte van het Onsterfelijke,
 Zal Licht binnendringen in de duisternis aan haar basis.
 Dan zal in het proces van de zich ontvouwende Tijd
 Al worden samengenomen in één enkel plan, 1290
 Een goddelijke harmonie zal de wet van de aarde zijn,
 Schoonheid en vreugde zullen haar manier van leven hervormen:
 Zelfs het lichaam zal zich God herinneren,
 De Natuur zal zich terugtrekken van de sterfelijkheid
 En de vuren van de Geest zullen de aardse blinde kracht leiden; 1295
 Kennis zal in het aspirerende Denken
 Een verheven nabijheid brengen tot Waarheid en God.
 Het supramentale zal de wereld opeisen voor het Licht
 En met de liefde van God het bekoorde hart doen huiveren,
 De kroon van Licht plaatsen op het geheven hoofd van de Natuur 1300
 En het bewind van Licht grondvesten op haar onwankelbare fundament.
 Een grotere waarheid dan de aardse zal de aarde overdekken
 En zijn zonlicht doen schijnen op de wegen van het verstand;
 Een onfeilbare macht zal de gedachte leiden,
 Een ziende Grootmacht zal leven en daad beheersen, 1305
 In aardse harten het vuur van het Onsterfelijke ontsteken.
 Een ziel zal ontwaken in het huis van het Onbewuste;
 Het verstand zal het tabernakel zijn van God-zicht,
 Het lichaam het instrument van intuïtie
 En leven een kanaal voor Gods zichtbare macht. 1310
 Heel de aarde zal het manifeste huis zijn van de Geest,
 Niet langer door lichaam en leven verborgen,
 Niet langer verborgen door de onwetendheid van het verstand;
 Een nimmer falende Hand zal gebeurtenis en daad vorm geven.
 De ogen van de Geest zullen kijken door de ogen van de Natuur, 1315
 De kracht van de Geest zal de kracht van de Natuur in bezit nemen.
 De wereld zal Gods zichtbare tuinhuis zijn,
 De aarde een veld en kampement van God,
 De mens zal de instemming met de sterfelijkheid vergeten

- 1320 And his embodied frail impermanence.
This universe shall unseal its occult sense,
Creation's process change its antique front,
An ignorant evolution's hierarchy
Release the Wisdom chained below its base.
- 1325 The Spirit shall be the master of his world
Lurking no more in form's obscurity
And Nature shall reverse her action's rule,
The outward world disclose the Truth it veils;
All things shall manifest the covert God,
- 1330 All shall reveal the Spirit's light and might
And move to its destiny of felicity.
Even should a hostile force cling to its reign
And claim its right's perpetual sovereignty
And man refuse his high spiritual fate,
- 1335 Yet shall the secret Truth in things prevail.
For in the march of all-fulfilling Time
The hour must come of the Transcendent's will:
All turns and winds towards his predestined ends
In Nature's fixed inevitable course
- 1340 Decreed since the beginning of the worlds
In the deep essence of created things:
Even there shall come as a high crown of all
The end of Death, the death of Ignorance.
But first high Truth must set her feet on earth
- 1345 And man aspire to the Eternal's light
And all his members feel the Spirit's touch
And all his life obey an inner Force.
This too shall be; for a new life shall come,
A body of the Superconscient's truth,
- 1350 A native field of Supernature's might:
It shall make earth's nescient ground Truth's colony,
Make even the Ignorance a transparent robe
Through which shall shine the brilliant limbs of Truth
And Truth shall be a sun on Nature's head
- 1355 And Truth shall be the guide of Nature's steps
And Truth shall gaze out of her nether deeps.
When superman is born as Nature's king
His presence shall transfigure Matter's world:
He shall light up Truth's fire in Nature's night,
- 1360 He shall lay upon the earth Truth's greater law;
Man too shall turn towards the Spirit's call.
Awake to his hidden possibility,
Awake to all that slept within his heart
And all that Nature meant when earth was formed
- 1365 And the Spirit made this ignorant world his home,

En zijn belichaamde broze tijdelijkheid.	1320
Dit universum zal van zijn occulte bedoeling het zegel verbreken, Het scheppings-proces zal zijn vroegere aanzien veranderen, De hiërarchie van een onwetende evolutie Zal de Wijsheid vrijmaken die onder zijn grond geketend ligt.	
De Geest zal meester zijn van zijn wereld	1325
En zich niet langer verschuilen in het duister van de vorm En de Natuur zal het bewind van haar werkwijze herroepen, De uiterlijke wereld de Waarheid die het verhult openbaren; Alle dingen zullen de bedekte God zichtbaar maken, Alles zal het licht en de macht onthullen van de Geest	1330
En bewegen naar zijn bestemming van zaligheid. Zelfs al zou een vijandige kracht vasthouden aan zijn heerschappij En zijn recht van blijvende soevereiniteit opeisen En als de mens zijn hoge spirituele lot afwijst, Zal toch de verborgen Waarheid in de dingen overwinnen.	1335
Want in de opmars van de al-vervullende Tijd Moet een uur komen van de wil van het Transcendente: Alles wendt en keert zich naar zijn voorbestemde doel In de vastgelegde onvermijdelijke loop van de Natuur Verordend sedert het begin der werelden	1340
In het diepzinnige wezen van geschapen dingen: Zelfs zal er komen als een hoge kroon op alles Het einde van de Dood, de dood van de Onwetendheid. Maar eerst moet de hoge Waarheid voet zetten op de aarde	
En moet de mens aspireren naar het licht van het Eeuwige	1345
En al zijn ledematen de aanraking voelen van de Geest En heel zijn leven gehoorzamen aan een innerlijke Kracht. Ook dit zal zijn; want een nieuw leven zal komen, Een lichaam van Superbewuste waarheid,	
Een geboorte-grond voor de machten van de Supernatuur:	1350
Het zal van de aardse onwetende bodem een kolonie maken van Waarheid, Zelfs van Onwetendheid een doorschijnend gewaad waardoorheen De schitterende ledematen van Waarheid zullen schijnen En Waarheid zal zijn een zon op het hoofd van de Natuur En Waarheid zal zijn de gids van 's Natuurs schreden	1355
En Waarheid zal vanuit haar lagere diepten staren. Wanneer de supermens geboren is als de koning der Natuur Dan zal zijn aanwezigheid de wereld van Materie herscheppen: Hij zal Waarheids vuur ontsteken in de nacht van de Natuur, Hij zal aan de aarde opleggen Waarheids grotere wet;	1360
Ook de mens zal zich keren naar de roep van de Geest. Ontwaakt tot zijn verborgen mogelijkheid, Ontwaakt tot al wat sliep in zijn hart	
En al wat de Natuur bedoeld heeft toen de aarde werd gevormd En de Geest van deze onwetende wereld zijn thuis heeft gemaakt,	1365

He shall aspire to Truth and God and Bliss.
Interpreter of a diviner law
And instrument of a supreme design,
The higher kind shall lean to lift up man.
1370 Man shall desire to climb to his own heights.
The truth above shall wake a nether truth,
Even the dumb earth become a sentient force.
The Spirit's tops and Nature's base shall draw
Near to the secret of their separate truth
1375 And know each other as one deity.
The Spirit shall look out through Matter's gaze
And Matter shall reveal the Spirit's face.
Then man and superman shall be at one
And all the earth become a single life.
1380 Even the multitude shall hear the Voice
And turn to commune with the Spirit within
And strive to obey the high spiritual law:
This earth shall stir with impulses sublime,
Humanity awake to deepest self,
1385 Nature the hidden godhead recognise.
Even the many shall some answer make
And bear the splendour of the Divine's rush
And his impetuous knock at unseen doors.
A heavenlier passion shall upheave men's lives,
1390 Their mind shall share in the ineffable gleam,
Their heart shall feel the ecstasy and the fire.
Earth's bodies shall be conscious of a soul;
Mortality's bondslaves shall unloose their bonds,
Mere men into spiritual beings grow
1395 And see awake the dumb divinity.
Intuitive beams shall touch the nature's peaks,
A revelation stir the nature's depths;
The Truth shall be the leader of their lives,
Truth shall dictate their thought and speech and act,
1400 They shall feel themselves lifted nearer to the sky,
As if a little lower than the gods.
For knowledge shall pour down in radiant streams
And even darkened mind quiver with new life
And kindle and burn with the Ideal's fire
1405 And turn to escape from mortal ignorance.
The frontiers of the Ignorance shall recede,
More and more souls shall enter into light,
Minds lit, inspired, the occult summoner hear
And lives blaze with a sudden inner flame
1410 And hearts grow enamoured of divine delight
And human wills tune to the divine will,

Zal hij aspireren naar Waarheid en God en Gelukzaligheid.
Als vertolker van een goddelijker wet
En het instrument van een opperste ontwerp,
Zal het hogere ras zich neigen om de mens te verheffen.
De mens zal ernaar verlangen te klimmen naar zijn eigen hoogten. 1370
De waarheid boven zal een waarheid beneden wekken,
Zelfs de verstomde aarde zal worden tot een bewuste kracht.
De toppen van de Geest en de grond van de Natuur
Zullen naderen tot het geheim van hun afzonderlijke waarheid
En elkaar als één godheid kennen. 1375
De Geest zal kijken door de blik van de Materie
En de Materie zal het aangezicht van de Geest openbaren.
Dan zullen mens en supermens één zijn
En heel de aarde zal één enkel leven worden.
Zelfs de menigte zal de Stem horen 1380
En zich keren om te spreken met de Geest binnenin
En trachten te gehoorzamen aan de hoge spirituele wet:
Deze aarde zal worden geroerd door verheven impulsen,
De mensheid zal ontwaken tot het diepste zelf,
De Natuur zal de verborgen godheid herkennen. 1385
Zelfs de velen zullen een of ander antwoord geven
En de luister van de Goddelijke bestorming dragen
En zijn onstuimige klopping op de onzichtbare deuren.
Een hemelser hartstocht zal de mensenlevens verheffen,
Hun verstand zal delen in de glans van het onuitsprekelijke, 1390
Hun hart zal voelen de extase en het vuur.
Aardse lichamen zullen bewust zijn van een ziel;
De onderworpenen van de sterfelijkheid zullen hun ketenen verbreken,
Gewone mensen zullen worden tot spirituele wezens
En ontwaakt de stilzwijgende goddelijkheid zien. 1395
Intuïtieve stralen zullen de toppen der natuur raken,
Een openbaring zal de diepten der natuur beroeren;
De Waarheid zal de gids van hun leven zijn,
Waarheid zal hun gedachte bepalen en hun woord en daad,
Zij zullen zich voelen opgetild tot dichters bij de hemel, 1400
Als was het weinig lager dan de goden.
Want kennis zal zich in heldere stromen uitstorten
En zelfs het verduisterde verstand zal huiveren van nieuw leven
En vlam vatten en branden met het Ideale vuur
En zich keren om te ontkomen aan sterfelijke onwetendheid. 1405
De grenzen van de Onwetendheid zullen terugwijken,
Meer en meer zielen zullen binnengaan in het licht,
Met een verlicht, geïnspireerd verstand de occulte ontbieder horen
En met een leven dat oplaait met een plotselinge innerlijke vlam
En een hart bekoord geraakt van goddelijk geluk 1410
En een menselijke wilskracht afgestemd op de goddelijke wil,

- These separate selves the Spirit's oneness feel,
These senses of heavenly sense grow capable,
The flesh and nerves of a strange ethereal joy
1415 And mortal bodies of immortality.
A divine force shall flow through tissue and cell
And take the charge of breath and speech and act
And all the thoughts shall be a glow of suns
And every feeling a celestial thrill.
- 1420 Often a lustrous inner dawn shall come
Lighting the chambers of the slumbering mind;
A sudden bliss shall run through every limb
And Nature with a mightier Presence fill.
Thus shall the earth open to divinity
- 1425 And common natures feel the wide uplift,
Illumine common acts with the Spirit's ray
And meet the deity in common things.
Nature shall live to manifest secret God,
The Spirit shall take up the human play,
1430 This earthly life become the life divine.”
The measure of that subtle music ceased.
Down with a hurried swimming floating lapse
Through unseen worlds and bottomless spaces forced
Sank like a star the soul of Savitri.
- 1435 Amidst a laughter of unearthly lyres
She heard around her nameless voices cry
Triumphing, an innumerable sound.
A choir of rushing winds to meet her came.
She bore the burden of infinity
- 1440 And felt the stir of all ethereal space.
Pursuing her in her fall, implacably sweet,
A face was over her which seemed a youth's,
Symbol of all the beauty eyes see not,
Crowned as with peacock plumes of gorgeous hue
- 1445 Framing a sapphire, whose heart-disturbing smile
Insatiably attracted to delight,
Voluptuous to the embraces of her soul.
Changed in its shape, yet rapturously the same,
It grew a woman's dark and beautiful
- 1450 Like a mooned night with drifting star-gemmed clouds,
A shadowy glory and a stormy depth,
Turbulent in will and terrible in love.
Eyes in which Nature's blind ecstatic life
Sprang from some spirit's passionate content,
- 1455 Missioned her to the whirling dance of earth.
Amidst the headlong rapture of her fall
Held like a bird in a child's satisfied hands,

Deze afzonderlijke zelden die de eenheid voelen van de Geest,
Deze zintuigen die ontvankelijk worden voor het hemelse gevoel,
Het vlees en de zenuwen voor een vreemde etherische vreugde
En sterfelijke lichamen voor onsterfelijkheid. 1415
Een goddelijke kracht zal stromen door weefsel en cel
En het bevel nemen over adem en spraak en daad
En elke gedachte zal een gloed zijn van zonnen
En elk gevoel een hemelse huivering.
Vaak zal een glorieus innerlijke dageraad komen 1420
Die de kamers van het sluimerende denken verlicht;
Een plotselinge gelukzaligheid zal stromen door elke ledemaat
En de Natuur met een machtiger Tegenwoordigheid vullen.
Aldus zal zich de aarde openen naar goddelijkheid
En zullen gewone naturen de weidse verheffing voelen, 1425
Gewone daden verlichten met de stralen van de Geest
En de godheid ontmoeten in gewone dingen.
De Natuur zal leven om de verborgen God te manifesteren,
De Geest zal opnemen het menselijke spel,
Dit aardse leven zal veranderen in het goddelijke.” 1430
Het ritme van die fijnzinnige muziek nam een einde.
Omlaag in een ijlingse duizelende zwevende daling
Gesleept door onzichtbare werelden en bodemloze ruimten
Zonk gelijk een ster Savitri's ziel.
Onder een lach van onaardse lieren 1435
Hoorde zij om haar heen nameloze stemmen roepen,
Triomferend, een ontelbaar geluid.
Een koor van stormende winden kwam haar tegemoet.
Zij droeg de last van de oneindigheid
En voelde het roeren van heel de etherische ruimte. 1440
Haar achtervolgend in haar val, genadeloos zoet,
Was er een gezicht boven haar, als van een jongeling,
Symbool van al de schoonheid die de ogen niet zien,
Bekroond als met pauwe-pluimen van betoverende kleur
Die een saffier omljstten, waarvan de hartroerende glimlach 1445
Onverzadigbaar werd aangetrokken tot verrukking,
Overvloedig voor de omarmingen van haar ziel.
In haar gedaante veranderd, en toch hartstochtelijk hetzelfde,
Werd het die van een donkere en schone vrouw
Als een maan-nacht met jagende sterre-getooide wolken, 1450
Een schaduwrijke glorie en een stormachtige diepte,
Onstuimig in wilskracht en verschrikkelijk in liefde.
Ogen waaraan het blinde extatische leven van de Natuur
Ontsprong van een of andere hartstochtelijke instemming van de geest,
Zonden haar naar de wervelende dans van de aarde. 1455
Gedurende de onbesuisde vervoering van haar val
Als een vogel gehouden in de tevreden handen van een kind,

In an enamoured grasp her spirit strove
Admitting no release till Time should end,
1460 And, as the fruit of the mysterious joy,
She kept within her strong embosoming soul
Like a flower hidden in the heart of spring
The soul of Satyavan drawn down by her
Inextricably in that mighty lapse.
1465 Invisible heavens in a thronging flight
Soared past her as she fell. Then all the blind
And near attraction of the earth compelled
Fearful rapidities of downward bliss.
Lost in the giddy proneness of that speed,
1470 Whirled, sinking, overcome she disappeared,
Like a leaf spinning from the tree of heaven,
In broad unconsciousness as in a pool;
A hospitable softness drew her in
Into a wonder of miraculous depths,
1475 Above her closed a darkness of great wings
 And she was buried in a mother's breast.
Then from a timeless plane that watches Time,
A Spirit gazed out upon destiny,
In its endless moment saw the ages pass.
1480 All still was in a silence of the gods.
The prophet moment covered limitless Space
And cast into the heart of hurrying Time
A diamond light of the Eternal's peace,
A crimson seed of God's felicity;
1485 A glance from the gaze fell of undying Love.
A wonderful face looked out with deathless eyes;
A hand was seen drawing the golden bars
That guard the imperishable secrecies.
A key turned in a mystic lock of Time.
1490 But where the silence of the gods had passed,
A greater harmony from the stillness born
Surprised with joy and sweetness yearning hearts,
An ecstasy and a laughter and a cry.
A power leaned down, a happiness found its home.
1495 Over wide earth brooded the infinite bliss.

END OF CANTO ONE
End of Book Eleven

In een bekoorde greep worstelde haar geest
 En liet geen bevrijding toe totdat de Tijd zou eindigen,
 En, als de vrucht van de mysterieuze vreugde, 1460
 Hield zij in haar sterke omarmende ziel
 Gelijk een bloem verborgen in het hart van de lente
 De ziel van Satyavan door haar meegevoerd
 Onontkoombaar naar omlaag in die machtige afdaling.
 Onzichtbare hemelen verhieven zich in een overstelpende vlucht 1465
 Langs haar heen terwijl zij viel. Toen dwong
 Heel de blinde en nabije aantrekking van de aarde
 Tot beangstigende snelheden van neerwaartse gelukzaligheid.
 Verloren in het voorovergebogen duizelingwekkende van die snelheid,
 Tuimelend, wegzinkend, overstelpt verdween zij, 1470
 Als een blad dat kwam dwarrelen uit de hemelboom,
 In uitgestrekte onbewustheid als in een poel;
 Een gastvrije tederheid nam haar op
 In een wonder van mirakuleuze diepten,
 Boven haar sloot een duisternis van geweldige vleugels haar in 1475
 En zij werd in een moederborst begraven.
 Toen, vanaf een tijdloos plan dat waakt over de Tijd,
 Keek een Geest uit op lotsbestemming,
 Zag in zijn eindeloze moment de eeuwen verstrijken.
 Nog steeds bevond zich alles in een stilte van de goden. 1480
 Het profetische moment omvatte de grenzeloze Ruimte
 En wierp in het hart van de voortijlende Tijd
 Een diamanten licht van de vrede van de Eeuwige,
 Een karmozijnrood zaad van Gods gelukzaligheid;
 Een oogopslag van die blik viel van onsterfelijke Liefde. 1485
 Een wonderschoon gezicht keek uit met onsterfelijke ogen;
 Een hand werd gezien die de gouden tralies openden
 Welke de onvergankelijke verborgenheden bewaken.
 Een sleutel draaide in een mystiek slot van de Tijd.
 Maar waar de stilte van de goden was langsgedaan, 1490
 Verraste een grotere harmonie uit roerloosheid geboren
 Met vreugde en lieflijkheid het hunkerende hart,
 Een extase en een lach en uitroep.
 Een macht neigde naar omlaag, een geluk vond zijn thuis.
 Over de weidse aarde broedde de oneindige gelukzaligheid. 1495

EINDE VAN CANTO EEN
Einde van Boek Elf

Boek Twaalf

Epiloog

Epilogue

The Return to Earth

Out of abysmal trance her spirit woke.
Lain on the earth-mother's calm unconscious breast
She saw the green-clad branches lean above
Guarding her sleep with their enchanted life,
5 And overhead a blue-winged ecstasy
Fluttered from bough to bough with high-pitched call.
Into the magic secrecy of the woods
Peering through an emerald lattice-window of leaves,
In indolent skies reclined, the thinning day
10 Turned to its slow fall into evening's peace.
She pressed the living body of Satyavan:
On her body's wordless joy to be and breathe
She bore the blissful burden of his head
Between her breasts' warm labour of delight,
15 The waking gladness of her members felt
The weight of heaven in his limbs, a touch
Summing the whole felicity of things,
And all her life was conscious of his life
And all her being rejoiced enfolding his.
20 The immense remoteness of her trance had passed;
Human she was once more, earth's Savitri,
Yet felt in her illimitable change.
A power dwelt in her soul too great for earth,
A bliss lived in her heart too large for heaven;
25 Light too intense for thought and love too boundless
For earth's emotions lit her skies of mind
And spread through her deep and happy seas of soul.
All that is sacred in the world drew near
To her divine passivity of mood.
30 A marvellous voice of silence breathed its thoughts.
All things in Time and Space she had taken for hers;
In her they moved, by her they lived and were,
The whole wide world clung to her for delight,
Created for her rapt embrace of love.
35 Now in her spaceless self released from bounds
Unnumbered years seemed moments long drawn out,

Epiloog

De Terugkeer naar de Aarde

Vanuit onpeilbare trance ontwaakte haar geest.
Gelegen op de kalme bewusteloze borst van moeder aarde
Zag zij de groen-beklede takken over haar buigen
Die waakten over haar slaap met hun betoverde leven,
En boven haar hoofd fladderde een blauw-geveugelde extase 5
Van tak tot tak met een roep van hoge tonen.
Tot in de magische heimelijkheid van de wouden
Glurend door een smaragdgroen glas-in-loodraam van bladeren,
In trage hemelen achterovergeleund, ging de afnemende dag
Met zijn langzame ondergang over in de vrede van de avond. 10
Zij drukte het levende lichaam van Satyavan tegen zich aan:
Op de woordloze vreugde van haar lichaam om te bestaan en ademen
Droeg zij de gelukzalige last van zijn hoofd
In het warme zwoegen van verrukking tussen haar borsten,
Het ontwakende geluk van haar lichaamsdelen voelde 15
Het gewicht van de hemel in zijn ledematen, een aanraking
Die een samenvatting was van heel de gelukzaligheid der dingen,
En heel haar leven was bewust van zijn leven
En heel haar wezen verheugde zich om het zijne te omhullen.
De immense afzondering van haar trance was voorbij; 20
Zij was opnieuw menselijk, de aardse Savitri,
Maar voelde in zichzelf een grenzeloze verandering.
Een macht woonde in haar ziel die te groot was voor de aarde,
Een gelukzaligheid leefde in haar hart te groot voor de hemel;
Licht te intens voor gedachte en liefde te grenzeloos 25
Voor aardse emoties verlichtten haar hemelen van verstand
En verspreidden zich door haar diepe en gelukkige zeeën van de ziel.
Al wat heilig is in de wereld kwam naderbij
Naar haar goddelijke berusting van stemming.
Een wonderbare stem van stilte ademde zijn gedachten. 30
Alle dingen in Tijd en Ruimte had zij zich eigen gemaakt;
In haar bewogen zij, door haar leefden en bestonden zij,
De hele wijde wereld klampte zich aan haar vast voor geluk,
Geschapen voor haar hartstochtelijke omarming van liefde.
Nu, in haar ruimteloze zelf bevrijd van ketenen, 35
Leken ontelbare jaren lang uitgerekte momenten,

The brilliant time-flakes of eternity.
Outwings of a bird from its bright home,
Her earthly morns were radiant flights of joy.
40 Boundless she was, a form of infinity.
Absorbed no longer by the moment's beat
Her spirit the unending future felt
And lived with all the unbeginning past.
Her life was a dawn's victorious opening,
45 The past and unborn days had joined their dreams,
Old vanished eves and far arriving noons
Hinted to her a vision of prescient hours.
Supine in musing bliss she lay awhile
Given to the wonder of a waking trance;
50 Half-risen then she sent her gaze around,
As if to recover old sweet trivial threads,
Old happy thoughts, small treasured memories,
And weave them into one immortal day.
Ever she held on the paradise of her breast
55 Her lover charmed into a fathomless sleep,
Lain like an infant spirit unaware
Lulled on the verge of two consenting worlds.
But soon she leaned down over her loved to call
His mind back to her with her travelling touch
60 On his closed eyelids; settled was her still look
Of strong delight, not yearning now, but large
With limitless joy or sovereign last content,
Pure, passionate with the passion of the gods.
Desire stirred not its wings; for all was made
65 An overarching of celestial rays
Like the absorbed control of sky on plain,
Heaven's leaning down to embrace from all sides earth,
A quiet rapture, a vast security.
Then sighing to her touch the soft-winged sleep
70 Rose hovering from his flowerlike lids and flew
Murmurous away. Awake, he found her eyes
Waiting for his, and felt her hands, and saw
The earth his home given back to him once more
And her made his again, his passion's all.
75 With his arms' encircling hold around her locked,
A living knot to make possession close,
He murmured with hesitating lips her name,
And vaguely recollecting wonder cried,
"Whence hast thou brought me captive back, love-chained,
80 To thee and sunlight's walls, O golden beam
And casket of all sweetness, Savitri,
Godhead and woman, moonlight of my soul?"

De briljante tijd-vonken van de eeuwigheid.
 Zoals een vogel uitvliegt van zijn heldere thuis,
 Zo waren haar aardse morgens stralende vluchten van vreugde.
 Grenzeloos was zij, een gedaante van de oneindigheid. 40
 Niet langer opgegaan in de maatslag van het moment
 Voelde haar geest de eindeloze toekomst
 En leefde met heel het aanvangsloze verleden.
 Haar leven was het zegevierende aanbreken van een dageraad,
 Het voorbije en de ongeboren dagen hadden hun dromen verenigd, 45
 Vroegere verdwenen avonden en van verre arriverende middagen
 Lieten haar een visioen doorschemeren van vooruitwetende uren.
 Achterovergelegen in mijmerende gelukzaligheid lag zij enige tijd
 Overgegeven aan het wonder van een wakende trance;
 Half-verrezen wierp zij toen een blik om zich heen, 50
 Als om oude lieflijke alledaagse draden te hervinden,
 Vroegere gelukkige gedachten, kleine gekoesterde herinneringen,
 En hen samen te weven tot één onsterfelijke dag.
 Aldoor hield zij op het paradijs van haar borst
 Haar beminde, betoverd tot in een peilloze slaap, 55
 Gelegen als de geest van een kind, onbewust,
 In slaap gewiegd op de rand van twee overeenstemmende werelden.
 Maar al spoedig boog zij zich over haar geliefde
 Om zijn geest naar haar terug te roepen met haar strelende aanraking
 Over zijn gesloten oogleden; gevestigd was haar stille blik 60
 Van groot geluk, niet hunkerend nu, maar veelomvattend
 Met grenzeloze vreugde of een laatste opperste voldoening,
 Puur, hartstochtelijk met de passie van de goden.
 Verlangen roerde niet zijn vleugels; want alles was gemaakt
 Tot een overwelving van hemelse stralen 65
 Als de in gedachten verzonken beheersing van hemel over vlakke,
 De hemel die zich buigt om de aarde van alle kanten te omarmen,
 Een stille verrukking, een onmetelijke geborgenheid.
 Toen zuchtend bij haar aanraking steeg de zacht-gevleugelde slaap
 Zwevend op van zijn oogleden als bloemen en vloog 70
 Murmelend weg. Ontwaakt, vond hij haar ogen
 Wachtend op de zijne, en voelde haar handen, en zag
 De aarde als zijn thuis dat hem opnieuw was teruggegeven
 En haar die weer de zijne was, het al van zijn hartstocht.
 Met de omcirkelende grip van zijn armen om haar heen, 75
 Een levende knoop om bezit dichtbij te brengen,
 Mompelde hij met aarzelende lippen haar naam,
 En riep terwijl hij vaag het wonder herinnerde,
 “Vanwaar hebt gij mij geboeid teruggebracht, in ketenen van liefde,
 Naar u en naar de muren van zonneshijn, O gouden lichtstraal 80
 En schatkist van alle lieflijkheid, Savitri,
 Godheid en vrouw, maanlicht van mijn ziel?

For surely I have travelled in strange worlds
By thee companioned, a pursuing spirit,
85 Together we have disdained the gates of night.
I have turned away from the celestials' joy
And heaven's insufficient without thee.
Where now has passed that formidable Shape
Which rose against us, the Spirit of the Void,
90 Claiming the world for Death and Nothingness,
Denying God and soul? Or was all a dream
Or a vision seen in a spiritual sleep,
A symbol of the oppositions of Time
Or a mind-lit beacon of significance
95 In some stress of darkness lighting on the Way
Or guiding a swimmer through the straits of Death,
Or finding with the succour of its ray
In a gully mid the crowded streets of Chance
The soul that into the world-adventure came,
100 A scout and voyager from Eternity?"
But she replied, "Our parting was the dream;
We are together, we live, O Satyavan.
Look round thee and behold, glad and unchanged
Our home, this forest with its thousand cries
105 And the whisper of the wind among the leaves
And, through rifts in emerald scene, the evening sky,
God's canopy of blue sheltering our lives,
And the birds crying for heart's happiness,
Winged poets of our solitary reign,
110 Our friends on earth where we are king and queen.
Only our souls have left Death's night behind,
Changed by a mighty dream's reality,
Illumined by the light of symbol worlds
And the stupendous summit self of things,
115 And stood at Godhead's gates limitless, free."
Then filled with the glory of their happiness
They rose and with safe clinging fingers locked
Hung on each other in a silent look.
But he with a new wonder in his heart
120 And a new flame of worship in his eyes:
"What high change is in thee, O Savitri? Bright
Ever thou wast, a goddess still and pure,
Yet dearer to me by thy sweet human parts
Earth gave thee making thee yet more divine.
125 My adoration mastered, my desire
Bent down to make its subject, my daring clasped,
Claiming by body and soul my life's estate,
Rapture's possession, love's sweet property,

Want zeker, ik heb gereisd in vreemde werelden
 Door u vergezeld, een achtervolgende geest,
 Samen hebben wij neergekeken op de poorten van de nacht. 85
 Ik heb mij afgewend van de vreugde van de hemeling
 En van de hemel die ontoereikend is zonder gij.
 Waar is nu die ontzagwekkende Gedaante verdwenen
 Die oprees tegen ons, de Geest van de Leegte,
 Die de wereld opeist voor de Dood en het Niets, 90
 En die God en ziel ontkent? Of was alles een droom
 Of een visioen gezien in een spirituele slaap,
 Een symbool van de tegenwerkingen der Tijd
 Of een door het verstand ontstoken baken van betekenis
 Dat in een of andere last van duisternis een licht is op de Weg 95
 Of dat een zwemmer loodst door de zeeëngten van de Dood,
 Of met behulp van zijn stralen
 In een ravijn tussen de drukke wegen van het Toeval
 De ziel vindt die kwam in het wereld-avontuur,
 Een verkenner en reiziger uit de Eeuwigheid?" 100
 Maar zij antwoordde, "Ons uiteengaan was de droom;
 Wij zijn samen, we leven, O Satyavan.
 Kijk om u heen en zie, blij en onveranderd
 Ons thuis, dit bos met zijn duizendvoudige roep
 En het fluisteren van de wind in de bladeren 105
 En, door openingen in het tafereel van smaragd, de avondhemel,
 Gods baldakijn van blauw dat onze levens een schuilplaats biedt,
 En de vogels die roepen voor geluk in het hart,
 Gevleugelde dichters van ons rijk van afzondering,
 Onze vrienden op aarde waar wij koning zijn en koningin. 110
 Alleen onze ziel heeft de nacht van de Dood achtergelaten,
 Veranderd door de realiteit van een machtige droom,
 Verlicht door de stralen van symbolische werelden
 En het ontzaglijke bergtop-zelf der dingen,
 En stond voor Gods poorten grenzeloos, vrij." 115
 Dan, vervuld van de glorie van hun geluk,
 Stonden zij op en hielden met vastklampende vingers veilig ineengehaakt
 Elkander vast in een stille blik.
 Maar hij met een nieuwe verwondering in zijn hart
 En een nieuw vuur van aanbidding in zijn ogen: 120
 "Welke hoge verandering is over u gekomen, O Savitri?
 Stralend waart gij altijd al, een godin stil en zuiver,
 En toch dierbaarder voor mij door uw liefvallige menselijke leden
 Die de aarde u gaf en u nog goddelijker maakten.
 Met mijn verering bedwongen, mijn begeerte onderworpen 125
 Om het tot onderdaan te maken, heeft mijn vermetelheid
 Door lichaam en ziel aanspraak makend op mijn levens heerlijkheid,
 Mijn bezit van vervoering omhelsd, liefdes lieflijke eigendom,

A statue of silence in my templed spirit,
130 A yearning godhead and a golden bride.
But now thou seemst almost too high and great
For mortal worship; Time lies below thy feet
And the whole world seems only a part of thee,
Thy presence the hushed heaven I inhabit,
135 And thou lookst on me in the gaze of the stars,
Yet art the earthly keeper of my soul,
My life a whisper of thy dreaming thoughts,
My morns a gleaming of thy spirit's wings,
And day and night are of thy beauty part.
140 Hast thou not taken my heart to treasure it
In the secure environment of thy breast?
Awakened from the silence and the sleep,
I have consented for thy sake to be.
By thee I have greatened my mortal arc of life,
145 But now far heavens, unmapped infinitudes
Thou hast brought me, thy illimitable gift!
If to fill these thou lift thy sacred flight,
My human earth will still demand thy bliss.
Make still my life through thee a song of joy
150 And all my silence wide and deep with thee.”
A heavenly queen consenting to his will,
She clasped his feet, by her enshrining hair
Enveloped in a velvet cloak of love,
And answered softly like a murmuring lute:
155 “All now is changed, yet all is still the same.
Lo, we have looked upon the face of God,
Our life has opened with divinity.
We have borne identity with the Supreme
And known his meaning in our mortal lives.
160 Our love has grown greater by that mighty touch
And learned its heavenly significance,
Yet nothing is lost of mortal love's delight.
Heaven's touch fulfils but cancels not our earth:
Our bodies need each other in the same last;
165 Still in our breasts repeat heavenly secret rhythm
Our human heart-beats passionately close.
Still am I she who came to thee mid the murmur
Of sunlit leaves upon this forest verge;
I am the Madran, I am Savitri.
170 All that I was before, I am to thee still,
Close comrade of thy thoughts and hopes and toils,
All happy contraries I would join for thee.
All sweet relations marry in our life;
I am thy kingdom even as thou art mine,

Een standbeeld van stilte in mijn tot tempel geworden geest,
 Een hunkerende godheid en een gouden bruid. 130
 Maar nu lijkt gij bijna te verheven en groot
 Voor sterfelijke verering; Tijd ligt aan uw voeten
 En de hele wereld lijkt slechts van u een deel,
 Uw aanwezigheid de verstilte hemel die ik bewoon,
 En gij ziet mij aan in de blik van de sterren, 135
 En zijt toch de aardse behoedster van mijn ziel,
 Mijn leven een fluistering van uw gedroomde gedachten,
 Mijn ochtenden een glanzende vleugelen van uw geest
 En dag en nacht maken deel uit van uw schoonheid.
 Nam gij niet mijn hart om het te koesteren 140
 In de geborgen omgeving van uw borst?
 Ontwaakt uit de stilte en de slaap,
 Heb ik er ter wille van u in toegestemd te zijn.
 Door u heb ik mijn sterfelijke levensboog verruimd,
 Maar nu hebt gij mij verre hemelen, 145
 Onverkende oneindigheden gebracht, uw onmetelijke geschenk!
 Als gij om deze te vullen uw geheiligde vlucht verheft,
 Dan zal mijn menselijke aarde nog steeds uw gelukzaligheid verlangen.
 Maak nog steeds door u van mijn leven een lied van vreugde
 En heel mijn stilte van u weids en diep vervuld.” 150
 Gelijk een hemelse koningin die instemt met zijn wens,
 Omklemde zij zijn voeten, door heur koesterende haar
 Omhuld in een fluwelen mantel van liefde,
 En antwoordde zacht als een murmelende luit:
 “Alles is nu veranderd, en toch is alles hetzelfde. 155
 Zie, wij hebben Gods aangezicht aanschouwd,
 Ons leven heeft zich geopend in goddelijkheid.
 Wij hebben vereenzelviging gedragen met de Allerhoogste
 En zijn bedoeling gekend in ons sterfelijke leven.
 Onze liefde is gegroeid door die machtige aanraking 160
 En heeft zijn hemelse betekenis ontdekt,
 Toch is niets verloren gegaan van de verrukking van sterfelijke liefde.
 De aanraking van de hemel vervult maar maakt niet onze aarde ongedaan:
 Onze lichamen hebben elkaar nodig in hetzelfde einde;
 Nog steeds herhalen zich in onze borst in hemels geheim ritme 165
 Onze menselijke hartslagen hartstochtelijk dichtbij.
 Nog steeds ben ik degene die naar u toe kwam onder het ruisen
 Van zonverlichte bladeren aan de rand van dit bos;
 Ik ben de dochter van Madra, ik ben Savitri.
 Al wat ik voorheen was, dat ben ik voor u nog steeds, 170
 De nabije metgezel van uw gedachten en hoop en zwoegen,
 Elke gelukkige tegenstelling zou ik voor u verenigen.
 Alle zoete betrekkingen huwen in ons leven;
 Ik ben uw koninkrijk zoals ook gij het mijne zijt,

- 175 The sovereign and the slave of thy desire,
Thy prone possessor, sister of thy soul
And mother of thy wants; thou art my world,
The earth I need, the heaven my thoughts desire,
The world I inhabit and the god I adore.
- 180 Thy body is my body's counterpart
Whose every limb my answering limb desires,
Whose heart is key to all my heart-beats, this
I am and thou to me, O Satyavan.
Our wedded walk through life begins anew,
- 185 No gladness lost, no depth of mortal joy.
Let us go through this new world that is the same,
For it is given back, but it is known,
A playing-ground and dwelling-house of God
Who hides himself in bird and beast and man
- 190 Sweetly to find himself again by love,
By oneness. His presence leads the rhythms of life
That seek for mutual joy in spite of pain.
We have each other found, O Satyavan,
In the great light of the discovered soul.
- 195 Let us go back, for eve is in the skies.
Now grief is dead and serene bliss remains
The heart of all our days for evermore.
Lo, all these beings in this wonderful world!
Let us give joy to all, for joy is ours.
- 200 For not for ourselves alone our spirits came
Out of the veil of the Unmanifest,
Out of the deep immense Unknowable
Upon the ignorant breast of dubious earth,
Into the ways of labouring, seeking men,
- 205 Two fires that burn towards that parent Sun,
Two rays that travel to the original Light.
To lead man's soul towards truth and God we are born,
To draw the chequered scheme of mortal life
Into some semblance of the Immortal's plan,
- 210 To shape it closer to an image of God,
A little nearer to the Idea divine."
She closed her arms about his breast and head
As if to keep him on her bosom worn
For ever through the journeying of the years.
- 215 So for a while they stood entwined, their kiss
And passion-tranced embrace a meeting-point
In their commingling spirits one for ever,
Two-souled, two-bodied for the joys of Time.
Then hand in hand they left that solemn place
- 220 Full now of mute unusual memories,

De weergaloze en de slaaf van uw begeerte, Uw voorovergenegen bezitter, de zuster van uw ziel En moeder van uw behoeften; gij zijt mijn wereld, De aarde die ik nodig heb, de hemel waarnaar mijn gedachten verlangen, De wereld die ik bewoon en de god die ik aanbid.	175
Uw lichaam is de tegenhanger van het mijne Waarvan elke ledemaat mijn antwoordende ledemaat begeert, Waarvan het hart de sleutel is van al mijn hartslagen, – dit Ben ik en dit zijt gij voor mij, O Satyavan. Onze huwelijks wandel door het leven begint opnieuw, Geen geluk is verloren gegaan, geen diepte van sterfelijke vreugde.	180
Laat ons gaan door deze nieuwe wereld die dezelfde is, Want het is ons teruggeven, maar het is bekend, Een speelplaats en woonhuis van God Die zich verbergt in vogel en dier en mens Lieflijk om zichzelf terug te vinden door liefde,	185
Door eenheid. Zijn tegenwoordigheid leidt de ritmen van het leven Die zoeken naar wederkerige vreugde ondanks pijn. Wij hebben elkaar gevonden, O Satyavan, In het grote licht van de ontdekte ziel.	190
Laat ons teruggaan, want de avond valt. Nu is de smart dood en serene gelukzaligheid blijft Het hart van al onze dagen voor altijd. Zie, al deze schepselen in deze wonderschone wereld! Laten wij vreugde schenken aan allen, want de vreugde is aan ons. Want niet voor onszelf alleen zijn onze geesten gekomen	195
Uit de versluiting van het Onmanifeste, Uit het diepe immense Onkenbare Op de onwetende borst van de dubbelzinnige aarde, Tot aan de wegen van zwoegende, zoekende mensen, Twee vuren die branden naar die ouder-Zon, Twee stralen die reizen naar het oorspronkelijke Licht.	200
Om de mensenziel te leiden naar waarheid en God zijn wij geboren, Om het geschakeerde plan van sterfelijk leven te tekenen In een of andere gelijkenis met het ontwerp van de Onsterfelijke, Om het vorm te geven dichterbij een evenbeeld van God, Een beetje nader tot het goddelijke Idee.” Zij sloot haar armen rondom zijn borst en hoofd Als om hem voor altijd op haar boezem Te dragen door de omzwingingen der jaren.	205
Zo stonden zij verstrengeld voor enige tijd, hun kus En door hartstocht in trance gebrachte omarming een ontmoetingspunt In hun versmeltende geesten voor altijd een, In twee zielen, twee lichamen voor de vreugden van de Tijd. Toen verlieten zij hand in hand die eerbiedwaardige plek Nu vol van stilzwijgende ongewone herinneringen,	210
	215
	220

To the green distance of their sylvan home
Returning slowly through the forest's heart.
Round them the afternoon to evening changed;
Light slipped down to the brightly sleeping verge,
225 And the birds came back winging to their nests,
And day and night leaned to each other's arms.

Now the dusk shadowy trees stood close around
Like dreaming spirits and, delaying night,
The grey-eyed pensive evening heard their steps,
230 And from all points the cries and movements came
Of the four-footed wanderers of the night
Approaching. Then a human rumour rose
Long alien to their solitary days,
Invading the charmed wilderness of leaves
235 Once sacred to secluded loneliness
With violent breaking of its virgin sleep.
Through the screened dusk it deepened still and there neared
Floating of many voices and the sound
Of many feet, till on their sight broke in
240 As if a coloured wave upon the eye
The brilliant strenuous crowded days of man.
Topped by a flaring multitude of lights
A great resplendent company arrived.
Life in its ordered tumult wavering came
245 Bringing its stream of unknown faces, thronged
With gold-fringed headdresses, gold-broidered robes,
Glittering of ornaments, fluttering of hems,
Hundreds of hands parted the forest-boughs,
Hundreds of eyes searched the entangled glades.
250 Calm white-clad priests their grave-eyed sweetness brought,
Strong warriors in their glorious armour shone,
The proud-hooved steeds came trampling through the wood.
In front King Dyumatsena walked, no more
Blind, faltering-limbed, but his far-questing eyes
255 Restored to all their confidence in light
Took seemingly this imaged outer world;
Firmly he trod with monarch step the soil.
By him that queen and mother's anxious face
Came changed from its habitual burdened look
260 Which in its drooping strength of tired toil
Had borne the fallen life of those she loved.
Her patient paleness wore a pensive glow
Like evening's subdued gaze of gathered light
Departing, which foresees sunrise her child.
265 Sinking in quiet splendours of her sky,

Naar de groene verte van hun landelijke huis
 Langzaam terugkerend door het hart van het bos.
 Rondom hen heen ging de middag over in de avond;
 Het licht gleed weg naar de heldere slapende horizon,
 En de vogels kwamen terugvleugelend naar hun nest, 225
 En dag en nacht lagen in elkanders armen.

Nu stonden de donkere schaduwrijke bomen dicht rondom
 Als dromende geesten en, in een uitstel van de nacht,
 Hoorde de somber-ogige in gedachten verzonken avond hun voetstap,
 En van alle kanten kwamen de kreten en bewegingen 230
 Van de viervoetige zwervers in de nacht

Naderbij. Toen verrees een menselijk rumoer
 Dat lang niet was gehoord in hun teruggetrokken dagen,
 Welke binnendrong in de betoverde wildernis van bladeren
 Eens heilig in afgezonderde eenzaamheid 235

Met een gewelddadig verstoren van zijn maagdelijke slaap.
 Door de afgeschermd duisternis verdiepte het nog meer en er naderde
 Een zweven van vele stemmen en het geluid
 Van vele voeten, totdat er binnen hun zicht opdoken
 Als een kleurige golf voor het oog 240

De glinsterende inspannende overvolle dagen van de mens.
 Bekroond door een flakkerende menigte van lichten
 Arriveerde een groot luisterrijk gezelschap.

Het leven met zijn geordende tumultueuze aarzeling kwam
 En bracht zijn stroom van onbekende gezichten, vol met 245
 Goud-omzoomde hoofddeksels, goud-geborduurde gewaden,
 Het glinsteren van sieraden, het wapperen van zomen,
 Honderden handen bogen de takken van het bos vaneen,
 Honderden ogen speurden het verstrengelde geboomte af.

Kalme in wit geklede priesters brachten hun plechtig ogende lieflijkheid, 250
 Sterke krijgsmannen schitterden in hun glorieuze wapenrusting,
 De trotse hoeven van strijdpaaarden kwamen trappelend door het bos.

Vooraan liep Koning Dyumatsena, niet langer blind en
 Met aarzelende ledematen, maar zijn vèr speurende ogen
 Tot heel hun zelfvertrouwen in het licht hersteld, 255
 Namen ziende deze verbeelde uiterlijke wereld in zich op;
 Vastberaden betrad hij met vorstelijke tred de grond.

Naast hem het bezorgde gezicht van die koningin en moeder
 Veranderd van haar gewoonlijk bezwaarde uiterlijk
 Dat in de kwijnende kracht van vermoeid gezwoeg 260
 Het gevallen leven had gedragen van wie zij hield.

Haar lijdzame bleekheid droeg een peinzende bloes
 Zoals de beheerste blik van verzameld licht in de avond
 Dat verdwijnt, waarin de zonsopgang wordt voorzien van haar kind.
 Wegzinkend in de stille pracht van haar hemel, 265

She lives awhile to muse upon that hope,
The brilliance of her rich receding gleam
A thoughtful prophecy of lyric dawn.
Her eyes were first to find her children's forms.
270 But at the vision of the beautiful twain
The air awoke perturbed with scaling cries,
And the swift parents hurrying to their child,
Their cause of life now who had given him breath,
Possessed him with their arms. Then tenderly
275 Cried Dyumatsena chiding Satyavan:
"The fortunate gods have looked on me today,
A kingdom seeking came and heaven's rays.
But where wast thou? Thou hast tormented gladness
With fear's dull shadow, O my child, my life.
280 What danger kept thee for the darkening woods?
Or how could pleasure in her ways forget
That useless orbs without thee are my eyes
Which only for thy sake rejoice at light?
Not like thyself was this done, Savitri,
285 Who ledst not back thy husband to our arms,
Knowing with him beside me only is taste
In food and for his touch evening and morn
I live content with my remaining days."
But Satyavan replied with smiling lips,
290 "Lay all on her; she is the cause of all.
With her enchantments she has twined me round.
Behold, at noon leaving this house of clay
I wandered in far-off eternities,
Yet still, a captive in her golden hands,
295 I tread your little hillock called green earth
And in the moments of your transient sun
Live glad among the busy works of men."
Then all eyes turned their wondering looks where stood,
A deepening redder gold upon her cheeks,
300 With lowered lids the noble lovely child,
And one consenting thought moved every breast.
"What gleaming marvel of the earth or skies
Stands silently by human Satyavan
To mark a brilliance in the dusk of eve?
305 If this is she of whom the world has heard,
Wonder no more at any happy change.
Each easy miracle of felicity
Of her transmuting heart the alchemy is."
Then one spoke there who seemed a priest and sage:
310 "O woman soul, what light, what power revealed,
Working the rapid marvels of this day,

Leeft zij enige tijd om te mijmeren met die hoop,
 De schittering van haar rijke afnemende glans
 Een diepzinnige profetie van een lyrische dageraad.
 Haar ogen waren de eerste die de gedaanten van haar kinderen vonden.
 Maar bij de aanblik van het wonderschone tweetal 270
 Ontwaakte de lucht verstoord door toenemende kreten,
 En de ouders die zich snel haastten naar hun kind, –
 Hun oorzaak van bestaan nu die hem adem hadden geschonken, –
 Hielden hem in hun armen. Toen riep teder
 Berispend Dyumatsena tegen Satyavan uit: 275
 “De fortuinlijke goden zagen neer op mij vandaag,
 Een koninkrijk heeft mij bezocht en hemelse stralen.
 Maar waar waart gij? Ge hebt vreugde gepijnigd
 Met de donkere schaduw van de angst, O mijn kind, mijn leven.
 Welk gevaar hield u in de verduisterende wouden? 280
 Of hoe kon vreugde op haar paden vergeten
 Dat zonder u mijn ogen nutteloos zijn
 Die zich alleen terwille van u verheugen in het licht?
 Niet zoals uzelf is dit gedaan, Savitri,
 Die niet uw echtgenoot terugleidde in onze armen, 285
 Wetend dat alleen met hem aan mijn zij
 Ik smaak in voedsel vind en dat voor zijn aanraking avond en morgen
 Ik tevreden leef met de dagen die mij resten.”
 Maar Satyavan antwoordde met een glimlach op zijn lippen,
 “Schrijf alles toe aan haar; zij is de oorzaak van alles. 290
 Met haar betoveringen heeft zij mij omwikkeld.
 Zie, op het middaguur verliet ik dit huis van klei
 En zwierf in verafgelegen eeuwigheden,
 Toch betreed ik, als gevangene in haar gouden handen,
 Jullie kleine heuveltje dat groene aarde heet 295
 En in de ogenblikken van uw vergankelijke zon
 Leef ik blij tussen de bedrijvige werken van de mensen.”
 Toen keerden alle ogen hun verwonderde blik naar waar,
 Met dieper wordend roder goud op haar wangen,
 Met neergeslagen ogen stond het edele liefvallige kind, 300
 En één instemmende gedachte bewoog in elke borst.
 “Welk stralend wonder van de aarde of de hemelen
 Staat zwiingend naast de menselijke Satyavan
 Als een teken van zuiverheid in de avondschemering?
 Als zij het is waarvan de wereld heeft gehoord, 305
 Verwonder u niet langer over welke gelukkige verandering dan ook.
 Elk eenvoudige wonder van gelukzaligheid
 Is de alchemie van haar transmuterende hart.”
 Toen sprak iemand daar die een priester geleek en wijze:
 “O vrouw en ziel, welk licht, welke geopenbaarde macht, 310
 Die de snelle wonderen van deze dag tot stand brengt,

- Opens for us by thee a happier age?"
Her lashes fluttering upwards gathered in
To a vision which had scanned immortal things,
315 Rejoicing, human forms for their delight.
They claimed for their deep childlike motherhood
The life of all these souls to be her life,
Then falling veiled the light. Low she replied,
"Awakened to the meaning of my heart
320 That to feel love and oneness is to live
And this the magic of our golden change,
Is all the truth I know or seek, O sage."
Wondering at her and her too luminous words
Westward they turned in the fast-gathering night.
- 325 From the entangling verges freed they came
Into a dimness of the sleeping earth
And travelled through her faint and slumbering plains.
Murmur and movement and the tread of men
Broke the night's solitude; the neigh of steeds
330 Rose from that indistinct and voiceful sea
Of life and all along its marchings swelled
The rhyme of hooves, the chariot's homeward voice.
Drawn by white manes upon a high-roofed car
In flare of the unsteady torches went
335 With linked hands Satyavan and Savitri,
Hearing a marriage march and nuptial hymn,
Where waited them the many-voiced human world.
Numberless the stars swam on their shadowy field
Describing in the gloom the ways of light.
340 Then while they skirted yet the southward verge,
Lost in the halo of her musing brows
Night, splendid with the moon dreaming in heaven
In silver peace, possessed her luminous reign.
She brooded through her stillness on a thought
345 Deep-guarded by her mystic folds of light,
And in her bosom nursed a greater dawn.

THE END

Opent voor ons door u een gelukkiger tijdperk?"
 Haar wimpers trillend omhooggericht brachten
 In een zien dat onsterfelijke dingen had afgespeurd,
 Verblijd, menselijke gedaanten samen voor hun geluk. 315
 Zij eisten voor hun diepzinnige kinderlijke moederschap
 Het leven van al deze zielen om haar leven te zijn,
 Dan, neergeslagen, verhulden zij het licht. Zacht antwoordde zij,
 "Ontwaakt tot de betekenis van mijn hart
 Dat liefde en eenheid te voelen, leven is 320
 En dat dit de magie is van onze gouden verandering,
 Is al de waarheid die ik ken of zoek, O wijze."
 Zich verwonderend over haar en haar verlichtende woorden
 Keerden zij zich westwaarts in de snel vallende nacht.

Bevrijd uit de verstrikkende zoom van het woud kwamen zij 325
 In een schemering van de slapende aarde
 En reisden over haar vage en sluimerende vlakten.
 Rumoer en beweging en de tred van mensen
 Verbrak de eenzaamheid van de nacht; het gehinnik van paarden
 Steeg op uit die schimmige en luidruchtige zee 330
 Van leven en overal in de mars zwol aan
 Het rijmen van hoeven, de huiswaartse stem van de strijdwagen.
 Getrokken door witte manen op een hoog-gehuifde wagen
 Onder het vlammen van de flakkerende toortsen gingen
 Hand in hand Satyavan en Savitri, 335
 Zij hoorden een bruiloftsmars en huwelijks-hymne,
 Waar hen de veelstemmige mensenwereld wachtte.
 Ontelbaar zweefden de sterren tegen hun donkere achtergrond
 En beschreven in het duister de wegen van het licht.
 Toen, terwijl zij nog trokken langs de zuidelijke bosrand, 340
 Verloren in de halo van haar mijmerende voorhoofd
 Nam de Nacht, luisterrijk met de maan dromend aan de hemel
 In zilveren vrede, bezit van haar heldere heerschappij.
 Zij broedde in haar stilzwijgen op een gedachte
 Diep-bewaakt door haar mystieke plooiën van licht, 345
 En koesterde in haar boezem een grotere dageraad.

EINDE

VERKLARENDE WOORDENLIJST

- Acoliet:** Volgeling, aanhanger.
- Adamant:** Diamant. Alg.: harde ondoordringbare substantie.
- Adept:** Ingewijde.
- Affodille:** Een legendarische bloem, lijkend op de narcis en naar verluid onsterfelijk en overvloedig voorkomend in de hemelse gebieden.
- Alacananda:** Één van de vier armen van de Ganges.
- Amber:** Lichtbruin barnsteen.
- Ambrozijn:** Godenspijs; nectar; bijzonder heerlijke spijs.
- Ananke:** Griekse godin van de Noodzaak die ritmes en processen van het kosmisch bestaan en het menselijk leven organiseerde en uitvoerde.
- Anarch:** Anarchist; aanhanger van het anarchisme = leer van de verloochening en omverwerping van alle staatsgezag en de onbegrensde zelfstandigheid van elk individu.
- Antipode:** Persoon met geheel tegengestelde aard of meningen; tegenvoeter.
- Antithese:** Tegenstelling, tegenstrijdigheid.
- Apex:** Top, toppunt.
- Apocalyps:** Profetie betreffende de ondergang van de wereld, laatste oordeel.
- Arcana:** Verborgenheden, geheimen.
- Archaïsch:** Behorend tot of betrekking hebbend op een zeer oud tijdperk.
- Arcturus en Belphegor:** Twee van de helderste sterren aan de hemel.
- Asoca:** Ashoka; een middelgrote Indiase boom met prachtige rode bloemen (*saraca indica*).
- Atavisme:** Erfelijk kenmerk.
- Augur:** (Vogel)wichelaar, ziener, voorspeller.
- Autocratie:** Alleenheerschappij; door een alleenheerser geregeerd land, onbeperkte heerschappij.
- Bacchant(e):** Hij (zij) die zich uitgelaten, tomeloos, gedraagt.
- Bacchantisch:** Uitgelaten, tomeloos, schaamteloos.
- Bacchisch:** Van Bacchus of bij hem behorend (Bacchus is de god van de wijn).
- Cadens:** Solistische improvisatie op een thema uit een muziekstuk; reeks akkoorden onmiddellijk voorafgaand aan een slotakkoord.

- Calculus:** Het stemsteentje van Minerva wat werd gebruikt bij de stemming van Areopagus over de schuld of onschuld van Orestes; de beslissende stem; formeel logisch apparaat waarvan een bepaalde theorie gebruik kan maken.
- Cenotaaf:** Leeg grafmonument ter ere van doden wier lijk men niet heeft of die elders begraven liggen (als plaats van cultus).
- Centurio:** Hoofdman over een centurie = uit honderd eenheden bestaande groep.
- Chiaroscuro:** *Clair-obscur*; trant in de beeldende kunst waarbij vooral met licht- en schaduweffecten wordt gewerkt.
- Chim(a)era:** Monsterdier uit Griekse mythologie, droombeeld, hersenschim.
- Chrysoliet:** Bleekgroene variëteit van olivien (of olivijn – een groen mineraal), krijgt na slijpen sterke goudglans; synoniem: goudsteen.
- Chrysopraas:** Groene agaat.
- Circeaans:** Betoverend, verleidelijk. Van Circe: tovernimf op het eiland Aeolus (zij veranderde een deel van Odysseus' metgezellen in zwijnen).
- Clavichord:** Het oudste snaarinstrument met toetsen.
- Coil:** Koël of Koel (*Eudynamis scolopaceus*). Een koekoek-achtige vogel wiens roep in India zeer bekend is.
- Coilas:** Zie Kailas.
- Compendium:** Samenvattend handboek waarin de hoofdlijnen en het begrippenapparaat van een wetenschap zijn weergegeven.
- Conceptie:** Opvatting, begrip, gedachte, bevruchting.
- Conceptueel:** Theoretisch, abstract.
- Conclaaf:** Geheime vertrouwelijke vergadering, bijeenkomst, zitting.
- Credo:** (Geloofs)belijdenis van diepe, innige overtuiging.
- Crescendo:** Het allengs sterker worden. Van *crescenderen* = doen zwellen, doen toenemen in sterkte.
- Cyclopisch:** Reusachtig. Van cycloop = reus met één rond oog in het midden van het voorhoofd.
- Daedalisch:** Doolhofachtig, ingewikkeld, verward.
- Defaitistisch:** Van *defaitisme*: = moedeloze stemming.
- Demiurg:** Wereldbouwer; volgens Plato de intelligente die de oorspronkelijke chaos tot kosmos vormt; bij de gnostici de middelaar tussen de godheid en de lager sferen.
- Demon:** Van *daemon* (Latijn) = bovennatuurlijk wezen dat mensen en hun handelingen beheerst, ten goed of ten kwade.
- Demotisch:** Vereenvoudigd; aanduiding van een laat vereenvoudigd Egyptisch schrift en de taal die dit aanduidt.
- Diarchie:** Van Engels: *diarchy* = tweemanschap.
- Dilettant:** Iemand die een kunst of wetenschap uit liefhebberij beoefent en er slechts een oppervlakkige kennis van heeft.
- Dionysisch:** Van Dionysus = Griekse god van de wijn, van geestdrift en vervoering.
- Djinn:** Goede of boze geest, gesitueerd tussen engelen en mensen.
- Dryade:** Bosnimf, boomnimf.

- Efemerisch:** Kortstondig, voorbijgaand.
- Elysisch:** Betrekking hebbend op Elysium. Uit de Griekse mythologie: valleien op de westrand van de aarde, bij de Oceaan, waar eeuwige lente heerst.
- Empyreïsch:** Van empyreum = hemel.
- Enceladus van de Etna:** Een rebelse reus in de Griekse mythologie, die door de Olympische Goden in de vulkaan de Etna werd begraven.
- Enigma:** Raadsel, mysterie.
- Eon:** Een onmetelijk lange periode in leeftijd of in de kosmos.
- Epicurist:** Iemand die van verfijnde genoegens houdt.
- Epifanie:** Van Latijn: *epiphania* = verschijning.
- Eskadron:** Afdeling ruitery; tactische eenheid van 2 of 3 pelotons onder bevel van een ritmeester; ongeveer 150 man; afdeling tanks.
- Eudemoniseren:** Van eudaemonisme: leer volgens welke een daad die het eigen of het maatschappelijk welzijn bevordert zedelijk goed is.
- Exegeet:** Iemand die een geschrift verklaart, uitlegt.
- Fantasia:** Compositie in vrije vorm.
- Fantasma:** Fantasiebeeld, hallucinatie.
- Faun:** Bos- en veldgod der Romeinen.
- Feil:** Misslag, fout, vergissing.
- Fermentatie:** Gisting, beroering.
- Finaliteit:** Doelgerichtheid.
- Fiool:** Sierlijk gevormd flesje met lange hals en kleine buik.
- Foton:** Van het Griekse *phôs* (licht): elk van de deeltjes waaruit elektromagnetische straling is samengesteld.
- Furie:** Benaming voor elk van de drie in de onderwereld wonende wraakgeesten die de boze vervolgen en tot waanzin drijven; synoniem: wraakgodin.
- Gandhamadan:** Zie Gundhamadan.
- Gandharva:** Heer van de horde der gelukzaligheid of een hemels musicus.
- Gen:** Stoffelijke drager van de erfelijke eigenschappen in de celkern.
- Genealogie:** Stamboom(onderzoek), geslachtslijst.
- Genius:** Beschermgeest, schutsengel, geest die ergens in een gemeenschap heerst.
- Gnosis:** De diepere kennis aangaande de godsdienstige waarheden.
- Gorgonisch:** Van Gorgon: Griekse mythologische vrouwelijke figuur met slangen als haar en met ogen die iedere sterveling die haar bekeek in steen veranderde.
- Griffioen:** Een mythologisch dier met het bovenlijf van een adelaar en het onderlijf van een leeuw.
- Gundhamadan:** Letterlijke betekenis: “met bedwelmende geur”. Een berg en geurig woud in het centrum van de wereld. Ten oosten ervan ligt de berg Meru.
- Harmonist:** Beoefenaar van de Harmonistiek = het pogen teksten die in onderdelen verschillen tot een harmonieus geheel te brengen.
- Hemisfeer:** Halve aard- of hemelbol (ook in plat vlak voorgesteld).
- Hiërarch:** Lid van een hiërarchie m.n. een priester.

Hiërarchie: Rangorde van waardigheidsbekleders; de trapsgewijze afdaling van meerdere tot mindere.

Hiëratisch: De priesters van de eredienst betreffend; priesterlijk.

Hiërofant: Van Grieks *hierophantes* = die de heilige voorwerpen vertoont. Priester die een mysterie (m.n. dat van Eleusis) bedient.

Hiërogliefen: Beeldschrift, met name oud Egyptisch / raadselachtig, onleesbaar schrift.

Hiranyagarbha: Het Gouden Embryo; de Geest in de Droom-Staat; de Geest als Heer van het subtiele universum en als de Schepper (*Hiranya* = goud / *Garbha* = baarmoeder).

Ictus: (Latijn). Nadruk in vers en muziek; stoot, heffing.

Ideogram: Begriptecken (zoals in het Chinees en het hiërogliefenschrift).

Imagist: Van het Engelse *to imagine* = zich verbeelden, zich voorstellen.

Imbroglio: Het ineengrijpen van gebeurtenissen, hetzij in de werkelijkheid of in een geschiedenis.

Synoniem: Verwarring, verwikkeling.

Imperatief: Gebiedende wijs, gebod, dwingende opdracht, noodzakelijke actie.

Impromptu: Iets wat snel, onvoorbereid, verschijnt, gemaakt is.

Indolent: Lusteloos, traag van geest en gemoed.

Inferno: De hel.

Infinitesimaal: Oneindig klein.

Inspiratrice: Zij die inspireert.

Interim: Tussentijds.

Internataal: Van Engels: *internatal* = *between births* / tussen geboortes.

Interregnum: Tussenregering. Van Latijn: *interregna*.

Introspectief: Van de aard van, behorend tot de introspectie = innerlijke zelfwaarneming.

Javelijn: Korte lans, werpschicht.

Kabbala: Geheime (cijfer)leer en mystiek van de joden in de middeleeuwen.

Kailas: Heilige berg van Shiva in de Himalaya.

Kakemono: Japans schilderij op een afhangende rol zijde of papier met stokjes, of op latjes; rolschildering.

Kali: De Goddelijke Moeder in haar afschrikwekkend aspect.

Kling: Lemmet; het blank van een zwaard; het voorste scherpe toelopende gedeelte.

Kosmogonie: Leer, beschrijving van de schepping, van het ontstaan van het heelal.

Kosmiciteit: Van kosmos (heelal); een staat van zijn zo wijd als het universum, of de natuur van de kosmos hebbend.

Kwantum-dans: Vergelijk: Kwantum-baan = elk van de bepaalde banen waarlangs een elektron zich in een atoom om de kern kan bewegen.

Leviathan: Naam van monsterachtig waterdier in de bijbel.

Libido: Levensdrift; (psychische energie van de) geslachtsdrift.

Maenade: Bacchante = Bacchuspriesteres; iemand die zich schaamteloos aan dronkenschap en wellust overgeeft.

- Manicheïstisch:** Volgens, betreffende het manicheïsme = dualistische leer van Manes, die twee goddelijke wezens of beginsels, een goed (het licht) en een kwaad (de duisternis) aannam.
- Mastodont:** Uitgestorven slurfdier met grote slagstanden en knobbelkiezen / (fig.) geweldig gevaarte.
- Matrix:** Baarmoeder, matrijs, moeder gesteente, bakermat, voedingsbodem, kiemlaag.
- Metafysisch:** Bovenzinnelijk.
- Metrisch:** Wat de metriek, de versmaat betreft.
- Mnemoniek:** Van mnemotechniek, geheugenleer.
- Mnemonisch:** Betrekking hebbend op de mnemotechniek = methode om met allerlei hulpmiddelen voorstellingen met elkaar in verband te brengen om zo het geheugen te steunen.
- Monopolist:** Bezitter van een monopolie = alleenrecht.
- No:** Een klassiek en hoogst gestileerd muziek- en dansdrama in Japan, ontwikkeld uit een oudere inheemse religieuze dans.
- Oestrus:** Van het Griekse *oistros* = prikkel, liefdesverlangen.
- Oligarchie:** Regering van weinige personen, die behoren tot zekere bevoorrechte klassen of standen, waarbuiten aan niemand enig direct of indirect aandeel in 's lands bestuur is vergund.
- Om:** (AUM): Indiase basisklank / basismantra / mystieke of heilige lettergreep aan het begin van een lezing of mantra / de klank der klanken, waaruit het hele universum onstaat.
- Omnipotent:** Alvermogend, almachtig.
- Oratorium:** bidvertrek.
- Oxymoron:** Stijlfiguur die een nauwe verbinding bevat van twee tegenovergestelde begrippen, b.v. een jeugdige grijsaard; hij was levend dood.
- Palimpsest:** Perkamentrol of ostraka (potscherven om op te schrijven) die na afkrabbing of onzichtbaarmaking van het oorspronkelijk geschrevene opnieuw beschreven zijn.
- Panergie:** Van Engels: panergy = allesomvattende energie.
- Pathologie:** Ziekteleer.
- Pathos:** Het aandoenlijke, op het (mede)gevoel werkende in het gesproken of geschreven woord.
- Pinakel:** Siertorentje, bekroning.
- Plasma:** Het totaal der substanties die de constante celinhoud vormen; het vloeibare bestanddeel van het bloed.
- Plebeïsch:** Niet adellijk, onbeschaafd, vulgair.
- Pointillistisch:** Van pointillisme: manier van schilderen met puntjes en streepjes.
- Postulaat:** Stelling die theoretisch onbewijsbaar is, maar noodzakelijk moet worden aanvaard om bepaalde feiten te kunnen begrijpen. Synoniem: hypothese.
- Pragmatisme:** Praktische aanpak.
- Pronunciamento:** (Sein tot de) opstand.
- Proteïsch:** Allerlei gedaanten kunnen aannemen.

Proton: Van het Griekse *próton* (eerste); elementair positief elektrisch deeltje met een massa van $1840 \times$ die van een elektron, voorkomend in atoomkernen, één van de bouwstenen der materie.

Protozoa: Meervoud van protozoön = eencellig dierlijk organisme.

Punctilio: Nietigheid, precies punt, nauwkeurigheid.

Quantum: Hoeveelheid; zo veel men belieft. Zie ook kwantum.

Rans: Ranzig = sterk smakend en een onaangename geur verspreidend; bedorven.

Queeste: Speurtocht; onuitvoerbare, onmogelijke opdracht die men zichzelf heeft gesteld.

Rapsodisch: Van rapsodie = verzameling van dichtstukken waarin wel één geest en strekking is, maar die niet in dadelijk verband met elkaar staan; verzamelwerk, mengelmoes.

Résumé: Beknopt overzicht, korte inhoud.

Retabel: Achterstuk of achtertafel van een altaar, veelal gebeeldhouwd of beschilderd.

Rishi: Ziener.

Sacramentaal: Gewijd, gezegend, geheiligd.

Saffische strofe: Saffische strofe = vierregelige strofe in een bepaald maatschema.

Sardonisch: Boosaardig spottend.

Sater: Wellusteling.

Scholiastisch: Van scholiast = schrijver van scholiën = verklaringen van Griekse of Romeinse schrijvers; kleine studie over een woord of passage; synoniem (voor scholiast): uitlegger, verklaarder.

Secretorisch: De afscheiding bevorderend, b.v. secretorische zenuwen: zenuwen die de afscheiding van de klieren bevorderen.

Serafijn: Van seraf = engel van de hoogste rang, in de onmiddellijke nabijheid van God lofliederen zingend.

Shalwa: Een land in West-India, waarschijnlijk Rajasthan. Land van koning Dyumath-sena en zijn zoon Satyavan.

Shiva: Het vernietigend aspect van de Goddelijke drie-eenheid: Brahma-Vishnu-Shiva.

Significant: (Veel)betekenend.

Sirene: Demonisch wezen, half vrouw, half vogel of vis, dat de voorbijvarenden door haar betoverende gezang probeerde te lokken en te doden.

Sofistisch: Vals redenerend, spitsvondig.

Sommatie: Het sommeren, aanmanen.

Stanza: Couplet, strofe.

Statuesk: De hoedanigheid hebbend van of doen denkend aan een beeldhouwerk, een standbeeld.

Statuur: Gestalte, lichaamslengte.

Stigmata: Meervoud van stigma = merkteken, brandmerk, symptoom.

Stoïcijn: Iemand die leed en pijn zonder klagen draagt.

Sublimiteit: Verhevenheid, het edele.

Substraat: Onderlaag.

Suzereiniteit: Opperheerschappij.

Syllogisme: Een logische redenering of denkhandeling die uit drie delen bestaat: twee premissen (de major term, de hoofdstelling en de minor term, daaraan ondegeschikt) waaruit men een conclusie of besluit afleidt. Synoniem: sluitrede.

Syntaxis: Leer van het gebruik van de rede- en zinsdelen, de woordvoeging en de zinsbouw.

Thaumaturg: Wonderdoener. Van Grieks: *thaumatourgein* = goochelen. Bijnaam voor verschillende heiligen.

Theocratie: Staatsvorm waarin de godheid als de onmiddellijke gezagsdrager wordt beschouwd.

Theodicee: Godsleer die berust op de natuurlijke rede; rechtvaardiging van God, verdediging der Voorzienigheid ten opzichte van het in de wereld bestaande kwaad.

Theorema: Wiskundige stelling.

Thyrus: Bachusstaf.

Titaan: Kolos, reus, gigant.

Tour-de-force: Krachttoer.

Traquilliteit: Rust, gerustheid.

Tremolo: Triller; snelle herhaling van een en dezelfde toon.

Tritonshoorns: Trompethoorn.

Triumviraat: Driemanschap.

Tuier: Touw waarmee men een dier vastzet.

Unciaal: Bepaald type grote letters in oude handschriften.

Upas-boom: Een legendarische Japanse boom, welks gif zó sterk is, dat niets dierlijks of plantaardigs binnen een straal van 15 km ervan in leven kan blijven.

Vaicuntha: Zie Vaikuntha.

Vaikuntha: De hemel van Vishnu – de oostelijke top van de berg Meru.

Vazal: Iemand die in gebonden afhankelijkheid leeft.

Velum: Kleet tot afdekking van een open ruimte; lange versierde doek die de schouders en armen van de celebrerende priester bedekt.

Vesper: Avond(dienst) (in religie); tevens ander woord voor de planeet Venus, de Avondster.

Virat: De universele Ziel; het Zelf dat al deze vormen der dingen wordt; de Geest van het uiterlijk universum; de ziener en schepper van grofstoffelijke vormen.

Vijfde colonnist: Verkapte aanhanger van een vijandelijke macht in het eigen land.

Zenit: Hoogste punt, toppunt aan de hemel.

Werken van Sri Aurobindo

Indiase Cultuur

The Foundations of Indian Culture

On the Veda

Hymns to the Mystic Fire

Eight Upanishads (Sanskriet tekst met Engelse vertaling en commentaar).

Isha Upanishad (Sanskriet tekst met Engelse vertaling en commentaar).

Kena Upanishad (Sanskriet tekst met Engelse vertaling en commentaar).

Essays on the Gita

The Renaissance in India

The Significance of Indian Art

Filosofie

The Life Divine

Ideals and Progress

The Superman

Evolution

Thoughts and Glimpses

Thoughts and Aphorisms

The Hour of God

Heraclitus

The Supramental Manifestation upon Earth

The Problem of Rebirth

Autobiographical Notes

Savitri

Yoga

The Mother

The Yoga and its Objects

The Synthesis of Yoga (On Yoga I)

On Yoga II, Tomes I and II (Letters on Yoga)

The Riddle of this World

Letters of Sri Aurobindo on the Mother

Vrijheidsbeweging

Bankim-Tilak-Dayananda

The National Value of Art

The Ideal of the Karmayogin

A System of National Education

The Brain of India

The Speeches of Sri Aurobindo

The Doctrine of Passive Resistance

Literatuur - Gedichten en Toneelstukken

Vyasa and Valmiki

Kalidasa

Views and Reviews

Letters of Sri Aurobindo, 3rd Series (on Literature)

The Future Poetry

Conversations of the Dead

The Phantom Hour (a short story)

Collected Plays and Poems

Poems Past and Present

Last Poems

More Poems

Iliad: An Epic in Quantative Hexameters

Rodogune (a tragedy in 5 acts)

Savitri: A Legend and a Symbol (including letters on Savitri)

The Viziers of Bassora (a dramatic romance)

Vasavadatta (a dramatic romance)

Eric (a dramatic romance)

De werken van de Moeder

Frans

Prières et Meditations *
Entretiens suivis de quelques paroles *
La découverte suprême *
Quelques paroles *
Paroles d'autrefois *
Belles histoires *
Education *
Les quatre austérités *
Le grand secret *
Les maladies, les causes et le remède *
Entretiens, Aphorismes et Paradoxes
Commentaires sur le Dhammapada
Entretiens 1950-51 *
Entretiens 1953 *
Entretiens 1956 *
Entretiens 1957 *
Entretiens 1958 *
L'Agenda de Mère vol. 1-13

N.B.: * vertaald in het Engels.

Engels

Conversations 1929 *
Conversations 1950-51
Conversations 1953
Conversations 1956
Conversations 1957-58
The Mother on Sri Aurobindo
White Roses (extracts from letters)
Mother's Agenda vol. 10-13

N.B.: * Franse uitgave: *Entretiens 1929*

Engelstalige werken over Sri Aurobindo

- Chandrasekharam, V. *Sri Aurobindo's "The Life Divine"*
- Chaudhuri, Haridas & Spiegelberg, F. *The Integral Philosophy of Sri Aurobindo*
(Allen & Unwin)
- Dilwakar, R.R. *Mahayogi* (Bhavan Book)
- Gupta, Nolini Kanta *The Yoga of Sri Aurobindo* (Eleven Series)
- Iyengar, K.R.Srinivasa *Sri Aurobindo*
id. *Sri Aurobindo, an Introduction* (Rao & Raghavan)
- Maitra, S.K. *The Meeting of East and West in Sri Aurobindo's*
Philosophy
- Mitra, S.K. *The Liberator* (Jaico)
- Nirodbaran *Correspondence with Sri Aurobindo*, 2 vols
- Pandit, M.P. *Sadhana in Sri Aurobindo's Yoga*
- Purani, A.B. *Life of Sri Aurobindo*
- Rishabchand *The Integral Yoga of Sri Aurobindo*
- Roy, Dilip Kumar *Sri Aurobindo Came to Me* (Jaico)
- Sastri, T.V. Kapali *Sri Aurobindo: Lights on His Teachings*
- Saint-Hilaire, P.B. *Sri Aurobindo: The Future Evolution of Man*
(Allen & Unwin)
- Sethna, K.D. *The Poetic Genius of Sri Aurobindo*
- Singh, Karan *Prophet of Indian Nationalism, a Study of Political*
Thought of Sri Aurobindo Ghose
- Varma, V.P. *The Political Philosophy of Sri Aurobindo* (Asia)
- v. Vrekhem, Georges *Evolution, Religion and the Unknown God* (Amaryllis)
- id.* *Hitler and his God – The Background to the Hitler Phenomenon*
(Rupa)
- id.* *Overman – The Intermediary Between the Human and*
the Supramental Being (Rupa)
- id.* *Patterns of the Present – from the Perspective of Sri Aurobindo*
and the Mother (Rupa)
- id.* *Preparing for the Miraculous* (Stichting Aurofonds)
- id.* *The New Spirituality* (Stichting Aurofonds)

(Behalve waar de uitgever tussen haakjes is vermeld, zijn alle boven vermelde boeken uitgegeven door de Sri Aurobindo Ashram te Pondicherry.)

Werken van Satprem

The Mother or the Divine Materialism, volume 1 *
The Mother or the Mutation of Death, volume 3 *
Sri Aurobindo or the Adventure of Consciousness *
The Revolt of the Earth
By the Body of the Earth (or *The Sannyasi*)
Evolution II
On the Way to Supermanhood *
The Mind of the Cells
Notebook of an Apocalypse 1973-1978
My burning Heart

N.B.: * ook verkrijgbaar in Nederlandse vertaling.

(De genoemde werken van Satprem zijn in het Engels vertaald uit het Frans)

Nederlandse uitgaven van Stichting Aurofonds

(Verkrijgbaar bij www.namaste.nl)

Aurobindo	<i>De Visie van Sri Aurobindo</i>
Aurobindo	<i>De Toekomst van de Mens</i>
De Moeder	<i>Het Goddelijke binnen je Bereik</i>
De Moeder	<i>Alle Leven is Yoga, de Integrale Visie van de Moeder</i>
P. Heehs	<i>Sri Aurobindo, een korte Biografie</i>
Satprem	<i>Moeder, deel I, Het Goddelijk Materialisme</i>
Satprem	<i>Moeder, deel 3, De Mutatie van de Dood</i>
G.van Vreckhem	<i>De Moeder, Het Verhaal van haar Leven</i>
G.van Vreckhem	<i>Vorbij de Mens, Leven en Werk van Sri Aurobindo en de Moeder</i>
Satprem	<i>Op Weg naar het Bovenmenselijke</i>
De Moeder	<i>Waarom Yoga</i>

Alle boeken van en over Sri Aurobindo en de Moeder zijn verkrijgbaar bij:

Namaste
Middelweg 63
3956 TK Leersum
0343-454967 ■ info@namaste.nl ■ www.namaste.nl

